

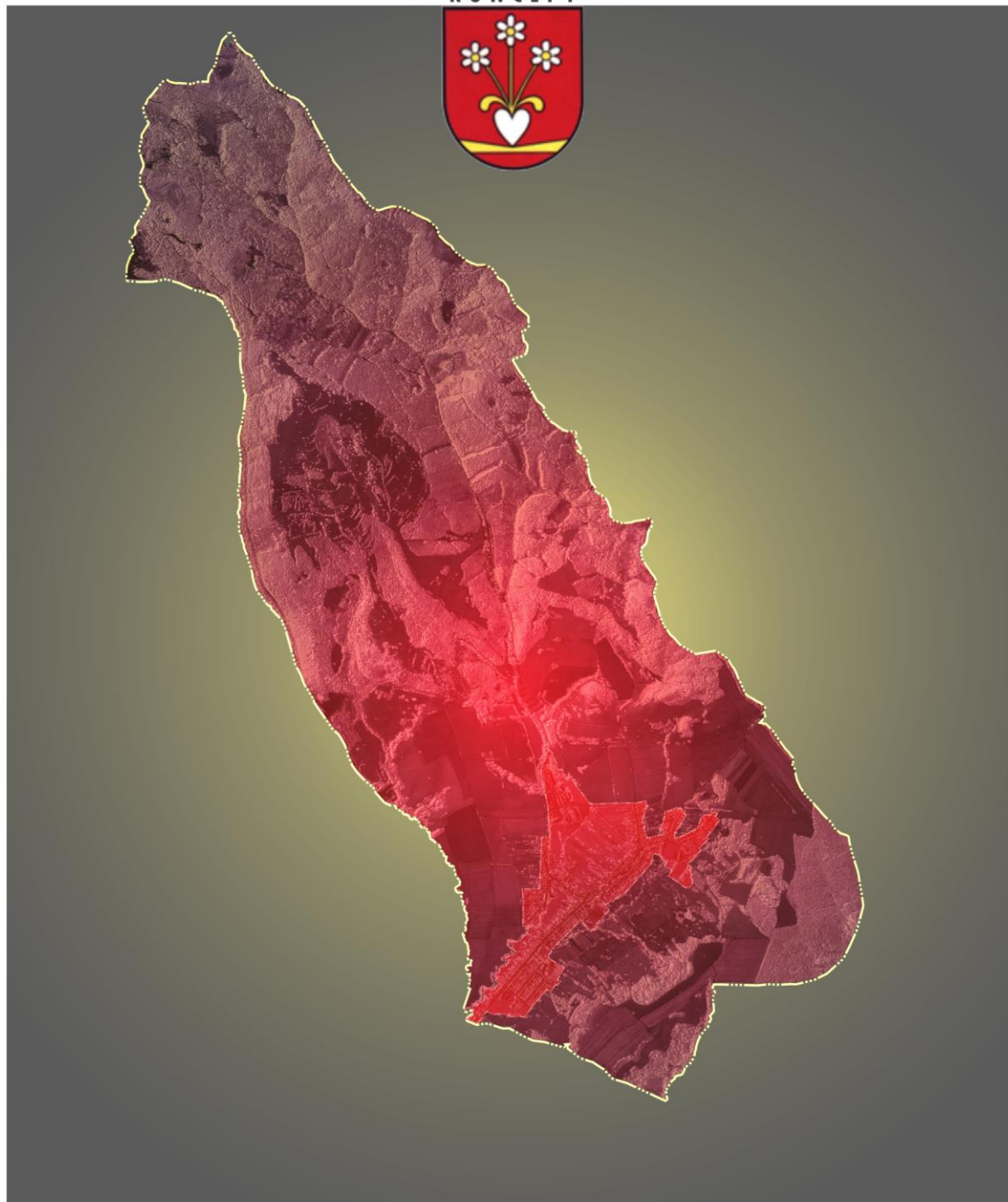

ÚZEMNOPLÁNOVACIA DOKUMENTÁCIA Ú Z E M N Ý P L Á N O B C E

S E L C E

A / I S P R I E V O D N Á S P R Á V A / 2 . V A R I A N T

K O N C E P T

ARCH.EKO

Ateliér architektúry, urbanizmu a ekológie, s.r.o.
Banská Bystrica, Kuzmányho 2

Ú Z E M N O P L Á N O V A C I A D O K U M E N T Á C I A
Ú Z E M N Ý P L Á N O B C E

S E L C E

K O N C E P T / 2 . V A R I A N T

▪ S M E R N Á Č A S Ť Ú P N

A / I S P R I E V O D N Á S P R Á V A

Apríl
2 0 2 5

ARCH.EKO

ATELIÉR ARCHITEKTÚRY, URBANIZMU A EKOLÓGIE
S.R.O.
KUZMÁNYHO 2, 974 01 BANSKÁ BYSTRICA

Ú Z E M N O P L Á N O V A C I A D O K U M E N T Á C I A
Ú Z E M N Ý P L Á N O B C E
S E L C E

K O N C E P T / 2 . V A R I A N T

A/
Textová a tabuľková časť

▪ **SMERNÁ ČASŤ ÚPN**

A/I
SPRIEVODNÁ SPRÁVA
/ Samostatná adjustácia

A/II
VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ
PÔDY NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY
/ Samostatná adjustácia

▪ **ZÁVÄZNÁ ČASŤ ÚPN - Regulatívy územného rozvoja**

A/III
REGULATÍVY PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA A FUNKČNÉHO
VYUŽÍVANIA ÚZEMIA OBCE
/ Samostatná adjustácia

A/IV
REGULAČNÉ LISTY
/ Samostatná adjustácia

A/IV
REGULAČNÉ LISTY
/ Samostatná adjustácia,
vrátane tabuliek
ZÁKLADNÁ REGULÁCIA LOKALÍT UPLATNENÁ V ÚPN OBCE SELCE
v rámci výkresu č. 7 - Výkres záväzných častí vrátane VPS

B/
Grafická časť

B/I
HLAVNÁ VÝKRESOVÁ INTERPRETÁCIA
/ Samostatná adjustácia

B/II
DOPLŇUJÚCA GRAFICKÁ INTERPRETÁCIA
/ Súčasť sprievodnej správy

▪

ZODPOVEDNÝ ZHOTOVITEĽSKÝ SUBJEKT

ARCH.EKO

Ateliér architektúry, urbanizmu a ekológie, s.r.o.

Banská Bystrica, Kuzmányho 2

**Štatutárni zástupcovia
zhotoviteľského subjektu diela**

Ing. arch. Michal Dovičovič
konateľ spoločnosti

Ing. arch. Eva Faragóová
konateľ spoločnosti

Ing. arch. Michal Gaj
konateľ spoločnosti

Zodpovední riešitelia

Ing. arch. Eva Faragóová
autorizovaný architekt SKA

Ing. arch. Michal Gaj
autorizovaný architekt SKA

■

OBSTARÁVATEĽ DOKUMENTÁCIE

Obec SELCE,

ako príslušný orgán územného plánovania
Selčianska cesta 132, 97611 Selce

**Štatutárny zástupca obstarávateľa
Ing. Daniel Hlinka, starosta obce**

Ing. Danka Gajdošová,
odborne spôsobilá osoba pre obstarávanie ÚPP a ÚPD,
reg. č.: 436

*

Ing. arch. Štefan Moravčík,
odborný garant za Obec Selce

Apríl
2 0 2 5

M o t t o :

**/ NÁŠ SVET JE ČASOPRIESTOROVÝ, PRIČOM KAŽDÁ VEC VYTVÁRA SVOJ PRIESTOR
A SVOJ ČAS...**

**TAK AJ OBEC
SELCE**

**Základné univerzálne zásady
pre tvorbu územného plánu obce Selce
vyplývajúce z požiadaviek územnoplánovacieho orgánu – Obce Selce**

*

Maximálne eliminovať všetky snahy o nežiadúci rozvoj urbanizácie v nových lokalitách.
Zhodnotiť a dokončovať do zodpovedajúcej kultúrnej podoby už urbanizované lokality.

Nepodporovať extenzívny rozvoj v rozpore so zásadami udržateľného rozvoja.

Energiu a financie orientovať na zlepšenie rozvoja už urbanizovaných funkčných plôch s jestvujúcou
infraštruktúrou, nie na zábery ďalších prírodných plôch.

**Rozvojové zámery orientovať prioritne na primerané využitie potenciálu
zastavaného územia obce.**

■

SPRACOVATEĽSKÝ KOLEKTÍV

Ing. arch. Eva Faragóová	/ Koordinácia diela, urbanizmus, priestorové
Ing. arch. Michal Gaj	usporiadanie a funkčné využívanie územia
Ing. arch. Michal Gaj	/ Demografický potenciál, bytový fond
Ing. arch. Michal Gaj	/ Kultúrne a historické hodnoty
Ing. arch. Michal Gaj	/ Hospodárska základňa a sociálna infraštruktúra
Ing. arch. Michal Gaj	/ Záujmy obrany štátu, CO, požiarnej ochrany
Ing. Nataša Paulínyová	a ochrany pred povodňami
Ing. arch. Eva Faragóová	/ Rekreačný potenciál, koncepcia rekreačnej
Ing. arch. Michal Gaj	vybavenosti
Ing. Anna Brašeňová	/ Koncepcia dopravy
Ing. arch. Eva Faragóová	
Ing. arch. Michal Gaj	
Ing. Katarína Kováčová	/ Koncepcia vodného hospodárstva, územnotechnické
Ing. Nataša Paulínyová	riešenie zásobovania vodou a odkanalizovania
Ing. Milan Svitek	/ Koncepcia zásobovania elektrickou energiou
S koordinačnou účasťou Dušana Slašťana	/ Koncepcia zásobovania plynom a tepelnou energiou
spracovali:	
Ing. arch. Eva Faragóová	
Ing. arch. Michal Gaj	
Ing. Vladimír Vránsky	/ Koncepcia elektronickej komunikačnej infraštruktúry
Ing. arch. Eva Faragóová	/ Koncepcia životného prostredia
Ing. arch. Michal Gaj	vrátane ochrany prírody a krajiny a sídelnej zelene
Ing. arch. Eva Faragóová	/ Odpadové hospodárstvo
Ing. arch. Michal Gaj	
Ing. arch. Michal Gaj	/ Využitie lesného pôdneho fondu
Ing. Peter Fodor	
Ing. arch. Eva Faragóová	/ Koordinácia a koncepcia optimalizácie
	možného územného rozvoja a spolupráca pri vyhodnotení
	perspektívneho použitia PP na nepoľnohospodárske účely
Ing. Anna Došeková	/ Odborná spolupráca pri vyhodnotení perspektívneho
	použitia poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske
	účely (záberov PP)

■

OBSAH ÚPN OBCE SELCE**A/ Textová a tabuľková časť**

Strana

▪ SMERNÁ ČASŤ ÚPN**A/I SPRIEVODNÁ SPRÁVA**

/ Zoznam skratiek použitých v dokumentácii	18
1/ ZÁKLADNÉ ÚDAJE O DOKUMENTÁCII	20
1/1. VSTUPNÉ ÚDAJE	20
1/1.1. NÁZOV DOKUMENTÁCIE	20
1/1.2. STUPEŇ A ETAPA DOKUMENTÁCIE	20
1/1.3. OBSTARÁVATEĽ DOKUMENTÁCIE	20
1/1.4. ZHOTOVITEĽ DOKUMENTÁCIE	20
1/1.5. VYHODNOTENIE DOTERAJŠIEHO A DÔVODY NA OBSTARANIE NOVÉHO ÚPN OBCE	20
1/2. HLAVNÉ CIELE RIEŠENIA A PROBLÉMY RIEŠENÉ ÚZEMNÝM PLÁNOM OBCE	20
1/2.1. ZÁKLADNÉ TÉZY A PRIORITY ÚZEMNÉHO ROZVOJA OBCE	20
1/2.1.1. Základné tézy územného rozvoja obce Selce	21
1/2.1.2. Základné priority v ÚPN-O Selce stanovené Obcou	21
1/2.1.3. Určujúce zameranie ÚPN-O Selce vo vzťahu k územnému rozvoju obce	23
1/2.2. ZÁKLADNÉ PROGRAMOVÉ CIELE ROZVOJA OBCE	23
1/2.3. ŠPECIFICKÉ A KONKRETIZUJÚCE HLAVNÉ CIELE ÚZEMNÉHO ROZVOJA OBCE	24
1/2.4. PODMIENKY REALIZÁCIE PROGRAMOVÝCH CIEĽOV - POTENCIÁL ROZVOJA OBCE	26
1/3. ÚDAJE O ZADANÍ A PODKLADOCH	26
1/3.1. ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA ÚPN OBCE SO ZADANÍM	26
1/3.2. PREDCHÁDZAJÚCA ÚZEMNOPLÁNOVACIA DOKUMENTÁCIA A ÚZEMNOPLÁNOVACIE PODKLADY	27
1/3.2.1. ÚPD a ÚPP vyššieho stupňa	27
1/3.2.2. ÚPD a ÚPP v úrovni obce a zóny	27
1/3.2.3. Ostatné dokumenty a východiskové podklady	28
1/4. SPÔSOB VYHOTOVENIA, ROZSAH A ÚPRAVA DOKUMENTÁCIE	29
1/4.1. VŠEOBECNÉ POŽIADAVKY UPLATNENÉ PRI VYHOTOVENÍ DOKUMENTÁCIE	29
1/4.2. ŠPECIFICKÉ POŽIADAVKY UPLATNENÉ PRI VYHOTOVENÍ DOKUMENTÁCIE	29
1/4.3. METODICKÉ PRINCÍPY A POSTUPY UPLATNENÉ PRI VYHOTOVENÍ DOKUMENTÁCIE	29
2/ KONCEPCIA ROZVOJA OBCE	30
2/1. VYMEDZENIE PROBLEMATIKY	30
2/1.1. OBSAHOVÉ A ČASOVÉ VYMEDZENIE PROBLEMATIKY	30
2/1.2. ÚZEMNÉ VYMEDZENIE PREDMETU RIEŠENIA	30
2/2. ZÁUJMOVÉ ÚZEMIE A ŠIRŠIE VZŤAHY DOKUMENTUJÚCE ZAČLENENIE OBCE DO SYSTÉMU OSÍDLENIA	30
2/2.1. VÝCHODISKÁ PRE KONCEPCIU ROZVOJA OBCE	30
2/2.1.1. Záujmové územie a širšie vzťahy	31
2/2.1.2. Začlenenie obce Selce do systému osídlenia	31
2/2.1.3. Stratégia rozvoja územia obce / Súborná charakteristika východísk	31
2/2.2. CHARAKTERISTIKA VÝVOJOVÝCH TRENDOV A PODMIENOK PRE ICH UPLATNENIE V KATASTRÁLNOH ÚZEMÍ OBCE SELCE	33
2/2.3. VÝZNAM OBCE SELCE A JEJ PREDPOKLADANÝ ROZVOJ	34
2/3. VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA	34
2/3.1. POLOHA A PRIESTOROVÉ VZŤAHY	34
2/4. VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU	35
2/4.1. VYBRANÉ OKRUHY ÚPLNÉHO ZNENIA ZÁVÄZNEJ ČASTI ÚPN VÚC BANSKOBYSSTRICKÝ KRAJ V ZNENÍ NESKORŠÍCH ZMIEN A DOPLNKOV	35
2/4.2. CHARAKTERISTIKA PODMIENOK PRE UPLATNENIE ROZVOJOVÝCH ZÁMEROV V KATASTRÁLNOH ÚZEMÍ OBCE SELCE	43

2/5. KONCEPCIA ROZVOJA ÚZEMIA OBCE	44
2/5.1. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA, KONCEPCIA A PLÁN FUNKČNÉHO VYUŽITIA	44
2/5.2. FUNKČNÝ POTENCIÁL ÚZEMIA	45
2/6. ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY	46
2/6.1. CHARAKTERISTIKA A KOMPARÁCIA S TRENDMI DEMOGRAFICKÉHO VÝVOJA V SR	46
2/6.2. CHARAKTERISTIKA A PREDIKCIA VÝVOJA POČTU OBYVATEĽOV OBCE	47
2/6.2.1. Počet obyvateľov, hustota obyvateľov na km ² , retrospektívny vývoj počtu obyvateľov	47
▪ Tab. - Vývoj počtu obyvateľov v obci Selce v rokoch 2011 – 2018 a v r. 2021 a 2023	48
2/6.2.2. Socioekonomický potenciál a predikcia vývoja počtu obyvateľov	49
▪ Tab. - Vekové skupiny obyvateľstva obce Selce za roky 2011 – 2019 a 2021	49
2/6.3. CHARAKTERISTIKA A PREDIKCIA VÝVOJA DOMOVÉHO A BYTOVÉHO FONDU OBCE	52
2/6.3.1. Charakteristika domového fondu	52
2/6.3.2. Bytový fond a jeho charakteristika	53
▪ Predikcia vývoja bytového fondu na základe prognózovaných demografických východísk	54
▪ Predikcia vývoja bytového fondu na základe riešených trendov rozvoja podľa ÚPN obce	54
2/6.3.3. Plánovaný vývoj domového a bytového fondu / 2. variant	54
2/6.4. CHARAKTERISTIKA A PREDIKCIA VÝVOJA PRACOVNÝCH PRÍLEŽITOSTÍ	54
2/6.4.1. Charakteristika východiskovej situácie pre hodnotenie možného vývoja pracov. príležitostí	54
2/6.4.2. Hodnotenie možného vývoja pracovných príležitostí	55
2/6.5. VÝSLEDNÁ STRATÉGIA ZHODNOTENIA DEMOGRAFICKÉHO VÝVOJA A SOCIOEKONOMICKÉHO POTENCIÁLU VO VZŤAHU K ÚZEMNO-ROZVOJOVÝM TRENDOM OBCE	55
2/6.5.1. Charakteristika východiskovej situácie zhodnotenia demografického vývoja a socioekonomického potenciálu	55
2/6.5.2. Stratégia zhodnotenia demografického vývoja a socioekonomického potenciálu s cieľom prípravy optimálnych rozvojových možností	56
2/7. PRIESTOROVÉ USPORIADANIE A FUNKČNÉ VYUŽÍVANIE ÚZEMIA OBCE	57
2/7.1. URBANISTICKÁ KONCEPCIA PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA	57
2/7.1.1. Priestorová organizácia riešeného územia	57
2/7.1.2. Podrobné členenie územia v rámci priestorovej organizácie	57
/ Grafické prílohy:	59
▪ Schéma: Základná zonácia katastrálneho územia obce podľa priorít využitia / 2. variant	60
▪ Schéma: Priestorová organizácia a základná zonácia k. ú. obce Selce / 2. variant	61
▪ Schéma: Členenie UO na územné časti a urbanistické lokality a SFP na lokality / 2. variant	62
2/7.1.3. Konceptia plošného a priestorového usporiadania, ochrany a možného využívania nezastavateľných plôch katastrálneho územia obce	63
2/7.1.3.1. Ochrana a možné využívanie nezastavateľných plôch	63
▪ Plochy bez možnosti zastavania, resp. s prísnou reguláciou zastavateľnosti	63
▪ Plochy s možnosťou zastavania v limitujúcom územnom rozsahu	63
2/7.1.4. Urbanistická koncepcia, plošné a priestorové usporiadanie zastavaného územia	63
2/7.1.4.1. Základné postuláty priestorovej koncepcie zastavaného územia	63
2/7.1.4.2. Základné požiadavky na sídelnú zeleň, krajinu v obci	64
2/7.1.5. Vymedzenie zastavaného územia obce	64
2/7.1.5.1. Legislatívne vymedzenie zastavaného územia obce	64
2/7.1.5.2. Navrhované vymedzenie zastavaného územia obce	65
2/7.2. URBANISTICKÁ KOMPOZÍCIA OBCE	65
2/7.2.1. Predispozície pre urbanistickú kompozíciu	65
2/7.2.2. Ciele kompozície a formovania nosných sústav obce	65
2/7.2.3. Kompozičné princípy	67
2/7.3. OBNOVA, PRESTAVBA A ASANÁCIE STAVEBNÉHO FONDU OBCE	67
2/7.3.1. Návrh na prestavbu, funkčno-priestorovú kompletizáciu a reštrukturalizáciu	67
2/7.3.2. Osobitné požiadavky na obnovu stavebného fondu	67
2/7.3.2.1. Obnova a ochrana kultúrneho a historického dedičstva	67
2/7.3.2.2. Obnova fondu bývania	68
2/7.3.2.3. Obnova fondu verejnej vybavenosti	68

2/7.3.3. Návrh na asanáciu	68
2/7.4. POŽIADAVKY NA STAVBY VYUŽÍVANÉ OSOBAMI S OBMEDZENOU SCHOPNOSŤOU POHYBU	69
2/8. FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA OBCE S URČENÍM PRÍPUSTNOSTI, OBMEDZENÍ A ZÁKAZU FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA	69
2/8.1. ZÁKLADNÉ FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA UPLATNENÉ V ÚPN OBCE	69
2/8.1.1. Územie obce s výrobnou funkciou	69
2/8.1.2. Územie obce s obytnou funkciou	69
2/8.1.3. Územie obce so zmiešanou funkciou	70
2/8.1.4. Územie obce s rekreačnou funkciou	70
2/8.1.5. Územie obce s funkciou dopravy a technickej vybavenosti	70
2/8.1.6. Sídlna zeleň / zelená infraštruktúra	70
2/8.1.7. Ostatné územia obce so špecifickou funkciou	71
2/8.2. URČENIE PRÍPUSTNOSTI, OBMEDZENÍ A ZÁKAZU FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA	71
▪ Tab.: Základné funkčné využitie územia uplatnené v ÚPN obce Selce	73
2/9. ROZVOJ FUNKČNÝCH ZLOŽIEK - BÝVANIE, OBČIANSKA VYBAVENOSŤ, SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA, REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH, VÝROBA, NAKLADANIE S ODPADMI	76
2/9.1. BÝVANIE	76
2/9.1.1. Uplatnenie a zhodnotenie metodických princípov	76
2/9.1.2. Zhotoviteľom ÚPN obce Selce uplatnené regulatívy a zásady	77
2/9.1.3. Sumárne bilancie bytových jednotiek a obyvateľov za celé riešené územie / 2. variant	77
2/9.1.4. Bilancie bytových jednotiek a obyvateľov podľa urbanistických okrskov a ich urbanistických lokalít	78
2/9.2. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ - SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA	81
2/9.2.1. Charakteristika funkčnej zložky občianskej vybavenosti	81
2/9.2.2. Štandardy minimálnej vybavenosti obce Selce	82
2/9.2.2.1. Školské zariadenia	84
▪ Tab.1: Minimálna vybavenosť obce – Školstvo	84
2/9.2.2.2. Zariadenia telovýchovy, športu a pohybovej rekreácie	85
▪ Tab.2: Minimálna vybavenosť obce – Telovýchova, šport a pohybová rekreácia	85
2/9.2.2.3. Zariadenia cestovného ruchu	85
▪ Tab.3: Minimálna vybavenosť obce – Cestovný ruch	85
2/9.2.2.4. Zariadenia zdravotníctva	86
▪ Tab.4: Minimálna vybavenosť obce – Zdravotníctvo	86
2/9.2.2.5. Zariadenia sociálnych služieb	87
▪ Tab.5: Minimálna vybavenosť obce – Sociálne služby	87
2/9.2.2.6. Zariadenia maloobchodu	88
▪ Tab.6: Minimálna vybavenosť obce – Maloobchod	88
2/9.2.2.7. Zariadenia verejného stravovania	89
▪ Tab.7: Minimálna vybavenosť obce – Verejné stravovanie	89
2/9.2.2.8. Služby - oblasť nehnuteľností, prenajímanie, obch. služby, počítačové a súvis. činnosti	90
▪ Tab.8: Minimálna vybavenosť obce – Služby v oblasti nehnuteľností, prenajímanie, obch. služby, počítačové a súvisiace činnosti	90
2/9.2.2.9. Služby - oblasť finančných služieb, banky	91
▪ Tab.9: Minimálna vybavenosť obce – Zariadenia finančných služieb, banky	91
2/9.2.2.10. Služby - oblasť finančných služieb, poisťovne	91
▪ Tab.10: Minimálna vybavenosť obce – Zariadenia finančných služieb, poisťovne	91
2/9.2.2.11. Kultúrne zariadenia	92
▪ Tab.11: Minimálna vybavenosť obce – Kultúrne zariadenia	92
2/9.2.3. Riešenie občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou	93
2/9.2.3.1. Školstvo a vzdelávanie	93
2/9.2.3.1.1. Zariadenia predškolskej výchovy	94
2/9.2.3.1.2. Zariadenia základnej školskej výchovy	94
2/9.2.3.1.3. Umelecké, jazykové a iné záujmové školy a zariadenia	94
2/9.2.3.1.4. Centrá voľného času	95
2/9.2.3.1.5. Centrá poradenstva a prevencie	95

2/9.2.3.2. Zdravotníctvo	95
2/9.2.3.2.1. Lekárske obvody a polikliniky	95
2/9.2.3.3. Zariadenia sociálnej starostlivosti	96
2/9.2.3.3.1. Kluby pre seniorov, opatrovateľská starostlivosť	96
2/9.2.3.3.2. Domovy a penzióny pre seniorov	96
2/9.2.3.4. Verejná správa a verejné služby	97
2/9.2.3.4.1. Obecná samospráva	97
2/9.2.3.4.2. Štátna správa	97
2/9.2.3.4.3. Verejné služby	97
2/9.2.3.5. Kultúra a osвета - záujmová občianska vybavenosť	99
2/9.2.3.5.1. Kultúrna a osvetová vybavenosť okrskov	99
2/9.2.3.5.2. Obecné kultúrne a osvetové zariadenia	99
2/9.2.3.5.3. Špecifické kultúrne danosti obce	100
2/9.2.3.6. Telovýchova, šport a pohybová rekreácia	100
2/9.2.3.6.1. Okrsková športová a telovýchovná vybavenosť	101
2/9.2.3.6.2. Celooobecná športová a telovýchovná vybavenosť	101
2/9.2.3.6.3. Špecifická športová a rekreačná vybavenosť	102
2/9.2.3.7. Komerčná občianska vybavenosť	103
2/9.2.3.7.1. Základná komerčná vybavenosť	103
2/9.2.3.7.2. Celooobecná komerčná vybavenosť	104
2/9.2.3.8. Špecifická komerčná vybavenosť	107
2/9.3. REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	107
2/9.3.1. Predpoklady a východiská rozvoja	107
2/9.3.1.1. Širšie územné, spoločenské a ekonomické aspekty ovplyvňujúce rozvoj RaCR	107
2/9.3.1.2. Východiská rozvoja funkcie rekreácie a cestovného ruchu na území obce	108
2/9.3.2. Výber štandardov zariadení pre rozvoj rekreácie a CR na území obce Selce	109
2/9.3.3. Konceptia rozvoja rekreácie a cestovného ruchu na území obce Selce	109
2/9.3.3.1. Nároky na pokrytie návštevnosti každodennej a víkendovej rekreácie	110
/ Nároky obyvateľov obce Selce	110
/ Nároky ubytovaných externých účastníkov	111
/ Spolu domáci účastníci + víkendoví účastníci z ubytovacích zariadení	111
/ Nároky pasantných návštevníkov	111
▪ Tab. Bilancie - Návštevnosť stredísk RCR na k. ú. obce Selce / 2. variant	111
2/9.3.3.2. Zonálne členenie funkcie rekreácie a cestovného ruchu na území obce	111
/ Vnútroobecná rekreačná zóna	111
▪ Verejné priestranstvá a verejná zeleň	112
▪ Športoviská a športové areály	112
/ Príľahlé rekreačné zóny obce (PRZO)	112
▪ PRZO / SEVER	113
▪ PRZO / JUH	114
/ Nároky na pokrytie návštevnosti každodennej a víkendovej rekreácie v prírodnom prostredí lesnej krajiny obce	114
/ Územné rekreačné nároky na lesné prostredie - lesoparky a ich zaťažiteľnosť	115
▪ Výmera územia lesoparkov	115
▪ Zaťažiteľnosť územia lesoparkov	115
▪ Tab.: Bilancie - Návštevnosť lesoparkov na k. ú. obce Selce	115
▪ Schéma turistických trás	116
/ Doplnujúce informácie k rozvojovým predpokladom rekreácie v rámci príľahlých rekreačných zón obce	117
/ Bilancie zariadení rekreácie a cestovného ruchu	118
▪ Tab.: Bilancia ubytovacích zariadení RCR / 2. variant	118
▪ Tab.: Sumarizácia bilancií rozvoja zariadení RCR / 2. variant	122
2/9.4. HOSPODÁRSKO-VÝROBNÁ ZÁKLADŇA	123
2/9.4.1. Trendy rozvoja hospodárskej základne v zmysle stratégie štátnej hospodársko-výrobnej politiky a jej zhodnotenia v podmienkach komunálnej úrovne obce Selce	123

2/9.4.1.1. Územno-priestorová dispozícia obce pre územný rozvoj hospodársko-výrobnej funkcie	123
2/9.4.1.2. Predpoklady rozvoja výroby v podmienkach obce Selce	123
2/9.4.1.3. Funkčné plochy výroby a skladov	124
▪ Tab.: Bilancie výroby / 2. variant	125
2/9.4.2. Funkčné plochy poľnohospodárskej a lesohospodárskej produkcie	126
2/9.4.2.1. Poľnohospodárstvo	126
2/9.4.2.1.1. Charakteristika východiskových podmienok využívania poľnohospodárskej pôdy	126
2/9.4.2.1.2. Pôdne pomery a kvalita pôdy	126
▪ Zastúpenie skupín kvality poľnohospod. pôdy podľa kódu BPEJ v rámci riešeného územia	126
▪ Zoznam najkvalitnejšej poľnohospod. pôdy v rámci riešeného územia podľa kódu BPEJ	126
2/9.4.2.1.3. Poľnohospodárska výroba	127
2/9.4.2.1.4. Zariadenia poľnohospodárskej výroby	128
▪ Hydromelioračné zariadenia	128
2/9.4.2.1.5. Predikcia rozvoja poľnohospodárskej výroby	128
▪ Charakteristika situácie v miestnych podmienkach	128
▪ Predikcia vyplývajúca zo širších, národných a nadnárodných hľadísk	128
2/9.4.2.1.6. Zamestnanosť	129
2/9.4.3. Lesné hospodárstvo	130
2/9.4.3.1. Charakteristika východiskových podmienok v oblasti lesného hospodárstva	130
2/9.4.3.2. Lesy v rámci katastrálneho územia obce	133
2/9.4.3.3. Predikcia rozvoja lesov	136
2/9.4.4. Poľovné a rybné hospodárstvo	136
2/9.4.4.1. Poľovná činnosť	136
2/9.4.4.2. Rybné hospodárstvo	137
2/9.4.5. Ťažba nerastných surovín	137
2/9.4.6. Riešenie odpadového hospodárstva, nakladanie s odpadmi	137
2/9.4.6.1. Hodnotenie východiskového stavu v komparácii s legislatívou	137
2/9.4.6.2. Ciele znižovania objemu skládkovaného odpadu	138
2/9.4.6.3. Riešenie infraštruktúry na separovaný zber a zhodnocovanie odpadu	139
2/9.4.6.4. Územnoplánovací súhrn infraštruktúry v oblasti odpadového hospod. na území obce	139
2/10. OCHRANNÉ HYGIENICKÉ, MANIPULAČNÉ A BEZPEČNOSTNÉ PÁSMA UPLATNENÉ V RÁMCI ÚPN OBCE SELCE	140
2/10.1. HYGIENICKÉ OCHRANNÉ PÁSMA	140
/ Hygienické ochranné pásmo čistiare odpadových vôd	140
/ Ochranné pásmo obytných zón od výrobných zón	140
/ Ochranné pásmo pohrebísk	140
/ Pásmo hygienickej ochrany hospodárskeho dvora živočíšnej výroby a ustajnenia	140
/ Hygienické ochranné pásmo skládky komunálneho odpadu alebo nie nebezpečného odpadu	140
2/10.2. OCHRANNÉ PÁSMO LESA	141
2/10.3. DOPRAVNÉ OCHRANNÉ PÁSMA	141
/ Ochranné pásma cestných komunikácií	141
/ Ochranné pásma z hľadiska hluku z cestnej dopravy	141
/ Letecké ochranné pásma	141
2/10.4. VODOHOSPODÁRSKE OCHRANNÉ RESP. MANIPULAČNÉ PÁSMA	141
/ Ochranné pásmo vodárenských a kanalizačných zariadení	141
// Pobrežné pozemky vodných tokov	141
/ Chránená vodohospodárska oblasť (CHVO)	141
/ Ochranné pásma vodárenských zdrojov	142
2/10.5. OCHRANNÉ PÁSMA SIETÍ A ZARIADENÍ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY	142
2/10.5.1. Energetické ochranné resp. bezpečnostné pásma	142
/ Ochranné pásma na ochranu zariadení elektrizačnej sústavy	142
/ Ochranné a bezpečnostné pásma plynárenských zariadení	143
2/10.5.2. Ochranné pásma elektronických komunikačných sietí a zariadení	143
2/10.6. OCHRANNÉ PÁSMA A INÉ OBMEDZENIA V ÚZEMÍ S LOKALIZÁCIOU STRELNICE	143
/ Balistické ochranné a bezpečnostné podmienky	143

/ Územie s neprípustnosťou zástavby	144
2/11. ZÁUJMY OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY, OCHRANY PRED POVODŇAMI, CIVILNEJ OCHRANY OBYVATEĽSTVA	144
2/11.1. ZÁUJMY OBRANY ŠTÁTU	144
2/11.2. ZÁUJMY PROTIPOŽIARNEJ OCHRANY	144
2/11.3. ZABEZPEČENIE OCHRANY PRED ZAPLAVOVANÍM	144
2/11.4. ZÁUJMY ZABEZPEČENIA CIVILNEJ OCHRANY OBYVATEĽSTVA	145
2/12. OCHRANA PRÍRODY A TVORBA KRAJINY VRÁTANE PRVKOV ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY (ÚSES) A EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ	145
2/12.1. OCHRANA PRÍRODY A TVORBA KRAJINY	145
2/12.1.1. Ochrana prírody a tvorba krajiny vyplývajúca z platnej legislatívy	145
/ Druhovú ochranu	146
/ Územnú ochranu	146
▪ Chránené územie prírody	146
▪ Územia chránené inými rezortnými záväznými právnymi predpismi	146
2/12.1.2. Územná a druhová ochrana na katastrálnom území obce Selce	147
/ Územia chránené podľa medzinárodných dohovorov	147
/ Súvislá európska sústava chránených území Natura 2000	147
/ Chránené územia národného významu	147
/ Územná a druhová ochrana	147
▪ Vzácne lokality a biotopy	147
/ Ochrana drevín	147
2/12.1.3. Zásady stanovené územným plánom obce s ohľadom na ochranu prírody a tvorbu krajiny	148
2/12.2. ZABEZPEČENIE EKOLOGICKEJ STABILITY ÚZEMIA OBCE	148
2/12.2.1. Prírodno-ekologická charakteristika východiskového stavu	148
2/12.2.1.1. Biotické pomery	148
/ Rastlinstvo	148
▪ Rekonštruovaná potenciálna vegetácia	149
▪ Reálna vegetácia	150
/ Živočíšstvo	150
2/12.2.1.2. Súčasná krajinná štruktúra	152
/ Lesná vegetácia	152
/ Nelesná drevinová vegetácia	152
/ Trvalé trávne porasty	153
/ Orná pôda	154
/ Mozaikové štruktúry	154
/ Prvky bez vegetácie	154
/ Sídlné a technické prvky (antropogénne prvky)	154
2/12.2.2. Územný systém ekologickej stability	154
2/12.2.2.1. Prvky územného systému ekologickej stability / stav, návrh	154
/ Návrh hlavných prvkov kostry RÚSES s osobitnou ochranou	154
▪ Biocentrá	155
▪ Biokoridory	155
/ Návrh biocentier a biokoridorov miestneho významu z pozície ÚPN-O Selce	157
▪ Genofondovo významné lokality (GL)	157
▪ Ekologicky významné segmenty krajiny (EVSK)	158
2/12.2.2.2. Návrh opatrení na zvýšenie ekologickej stability krajiny	159
▪ Ekostabilizačné opatrenia	159
▪ Hydroekologické opatrenia	160
▪ Protipovodňové a protierózne opatrenia	161
/ Návrh regulatívov v rámci ÚPN obce Selce	161
2/12.2.2.3. Návrhy ekologicky optimálneho využívania PP a LP	162
▪ Optimálne využívanie poľnohospodárskej pôdy	162
▪ Optimálne využívanie lesných pozemkov	163
2/12.2.3. Sídlna vegetácia a jej úloha na zabezpečení ekologickej stability územia	163

/ Stupne ekologickej stability pre jednotlivé prvky súčasnej krajinnej štruktúry na území obce Selce	163
▪ Tab.: Stupne ekologickej stability pre jednotlivé prvky súčasnej krajinnej štruktúry (SKŠ)	163
2/13. KULTÚRNO-HISTORICKÉ DEDIČSTVO, JEHO OCHRANA A REGULÁCIA MOŽNÉHO VYUŽÍVANIA	164
2/13.1. VÝVOJ ÚZEMIA OBCE A HISTORICKÝ ZÁKLAD JEJ RURÁLNEJ ŠTRUKTÚRY	164
2/13.1.1. Charakteristika a identifikácia určujúcich vývojových znakov	164
2/13.1.2. Priestorová legislatívna ochrana rurálnych štruktúr	167
▪ Orientačné vymedzenie reprezentatívnych stavebných systémov v rurálno-urbánnej štruktúre intravilánu obce	167
▪ Orientačné vymedzenie vývojovo a funkčne významných stavebných segmentov	168
2/13.2. SOLITÉRNE KULTÚRNE PAMIATKY	168
2/13.2.1. Národné kultúrne pamiatky evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu	168
▪ Tab.: Solitérne kultúrne pamiatky evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu	169
2/13.3. ARCHEOLOGICKÉ LOKALITY	169
2/13.3.1. Evidované archeologické lokality	169
2/13.3.2. Zaniknuté osídlenie v extraviláne obce	170
2/13.3.3. Potenciálne územie pre uskutočnenie systémového archeologického výskumu	170
/ Odporúčenie zhotoviteľa ÚPN-O – ARCH.EKO, s. r. o.	
2/13.3.4. Predpoklad možných archeologických nálezov	171
2/13.4. PRIESTOROVÉ USPORIADANIE A FUNKČNÉ VYUŽÍVANIE ÚZEMIA OBCE	171
S PRIHLIADNUTÍM NA URBANISTICKÉ HISTORICKÉ A KULTÚRNE PODMIENKY	
2/14. VEREJNÉ DOPRAVNÉ VYBAVENIE	171
2/14.1. RIEŠENIE PROBLEMATIKY V RÁMCI ŠIRŠÍCH ÚZEMNÝCH SÚVISLOSTÍ	171
2/14.2. RIEŠENIE PROBLEMATIKY V KATASTRÁLNOM ÚZEMÍ OBCE	172
2/14.2.1. Hlavné ciele a problémy riešené v oblasti verejnej dopravnej infraštruktúry	172
2/14.2.2. Charakteristika východiskového stavu	172
2/14.2.3. Automobilová doprava, cesty	172
2/14.2.3.1. Prognóza dopravného zaťaženia	173
2/14.2.3.2. Cestná sieť	175
2/14.2.3.3. Statická doprava	177
2/14.2.4. Hromadná autobusová doprava	181
2/14.2.5. Dopravné zariadenia	181
2/14.2.6. Pešia doprava	181
2/14.2.7. Cyklistická doprava	182
2/14.2.8. Železničná doprava	182
2/14.2.9. Letecká doprava	182
2/14.2.10. Špeciálna a rekreačná doprava	184
2/15. VEREJNÉ TECHNICKÉ VYBAVENIE	184
2/15.1. VODNÉ HOSPODÁRSTVO	184
2/15.1.1. Riešenie problematiky v rámci širších územných súvislostí	184
/ Zásobovanie pitnou vodou	184
/ Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd	184
/ Odtokové pomery	184
2/15.1.2. Riešenie problematiky v a katastrálnom území obce	185
/ Hlavné ciele a problémy riešené v oblasti vodného hospodárstva	185
/ Charakteristika východiskového stavu	186
▪ Ochrana vôd	186
▪ Zásobovanie pitnou vodou	187
▪ Odvádzanie a čistenie odpadových vôd	189
▪ Vodné toky, odtokové pomery, ochrana územia pred zaplavovaním	191
/ Východiskové údaje vyplývajúce zo Zadania ÚPN obce	192
/ Návrh vodného hospodárstva	192
▪ Zdroje pitnej vody a ich ochrana	192
▪ Návrh zásobovania pitnou vodou	192
▪ Návrh zásobovania úžitkovou vodou	197

▪ Návrh odvádzania a čistenia odpadových vôd	197
▪ Vodné toky, odtokové pomery, ochrana územia pred zaplavovaním	200
2/15.1.3. Riešenie vodohospodárskej problematiky v rámci jednotlivých UO SFP a ich lokalít	201
/ UO – A, B, C a ich urbanistické lokality	201
▪ Tab.: Prehľad riešenia vodohospodárskej problematiky podľa jednotlivých UO a SFP	201
2/15.2. ZÁSOBOVANIE ENERGIAMI	204
2/15.2.1. Zásobovanie elektrickou energiou	204
2/15.2.1.1. Zásobovanie elektrickou energiou v rámci širších územných súvislostí	204
2/15.2.1.2. Zásobovanie elektrickou energiou v katastrálnom území obce	204
/ Hlavné ciele a problémy riešené v oblasti zásobovania elektrickou energiou	204
/ Charakteristika východiskového stavu	204
▪ Tab.: Zoznam súčasných TS na území obce Selce / stav, návrh využitia TS v majetku SSD a. s. Žilina	205
/ Návrh zásobovania elektrickou energiou	206
▪ Bilancia potreby elektrickej energie	206
▪ Tab.: Bilancia potreby elektrickej energie pre obytnú zónu	206
▪ Tab.: Bilancia potreby elektrickej energie pre ubytovacie zariadenia RCR	206
▪ Technické riešenie zásobovania elektrickou energiou	207
2/15.2.1.3. Riešenie problematiky zásobovania el. energiou v rámci jednotlivých UO a SFP	207
/ UO – A, B, C a SFP – 1, 2, 4	207
▪ Tab.: Prehľad riešenia problematiky zásobovania el. energiou podľa UO a SFP	207
2/15.2.1.4. Verejné osvetlenie	207
/ Charakteristika východiskového stavu	207
/ Návrh spôsobu verejného osvetlenia	208
2/15.2.2. Zásobovanie teplom	208
/ Základné údaje	208
▪ Geografické údaje	208
▪ Klimatické podmienky	208
2/15.2.2.1. Zásobovanie teplom v rámci širších územných súvislostí	208
2/15.2.2.2. Zásobovanie teplom v katastrálnom území obce	208
/ Charakteristika východiskového stavu	208
/ Návrh zásobovania teplom	208
▪ Rozvojové predpoklady a vymedzenie spôsobu zásobovania teplom	209
2/15.2.3. Zásobovanie plynom	209
2/15.2.3.1. Zásobovanie plynom v rámci širších územných súvislostí	209
2/15.2.3.2. Zásobovanie plynom v katastrálnom území obce	209
/ Hlavné ciele riešené v oblasti zásobovania plynom	209
▪ Charakteristika východiskového stavu	209
/ Návrh zásobovania plynom	209
▪ Rozvojové predpoklady a vymedzenie spôsobu zásobovania plynom	209
▪ Bilancia potreby plynu	210
▪ Tab.: Bilancia potreby plynu pre bývanie	210
▪ Tab.: Bilancia potreby plynu pre občiansku vybavenosť	210
▪ Tab.: Bilancia potreby plynu pre areál Roľníckeho družstva (RD)	210
▪ Technické riešenie zásobovania plynom	211
2/15.2.3.3. Riešenie problematiky zásobovania plynom v rámci jednotlivých UO a SFP	211
/ UO – A, B, C a SFP – 1, 2, 4	211
▪ Tab.: Prehľad riešenia problematiky zásobovania plynom podľa UO a SFP	211
2/15.3. ELEKTRONICKÉ KOMUNIKAČNÉ SIETE A ZARIADENIA	211
2/15.3.1. Elektronické komunikačné siete a zariadenia v rámci širších územných súvislostí	211
2/15.3.2. Elektronické komunikačné siete a zariadenia v katastrálnom území obce	212
2/15.3.2.1. Hlavné ciele a problémy riešené v oblasti elektronických komunikačných sietí a zariadení	212
2/15.3.2.2. Charakteristika východiskového stavu	212
2/15.3.2.3. Napojenie územia obce na elektronické komunikačné siete	212
2/15.3.2.4. Konceptia rozvoja elektronickej komunikačnej siete a zariadení	212

2/15.3.2.5. Riešenie problematiky rozvoja elektronickej komunikač. siete v rámci jednotl. UO a SFP / UO – A, B, C a SFP – 1, 2, 3, 4	213
▪ Tab.: Prehľad riešenia problematiky rozvoja EKS podľa jednotlivých UO a SFP / 2. variant	213
2/16. OCHRANA TRÁS NADRADENÝCH SYSTÉMOV DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA ÚZEMIA	213
2/16.1. OCHRANA TRÁS NADRADENÝCH SYSTÉMOV DOPRAVNÉHO VYBAVENIA ÚZEMIA	213
2/16.1.1. Ochrana trás nadradených systémov automobilovej dopravy	213
2/16.1.2. Ochrana trás nadradených systémov pešej dopravy	214
2/16.1.3. Ochrana trás nadradených systémov cyklistickej dopravy	214
2/16.1.5. Ochrana trás nadradených systémov leteckej dopravy	214
2/16.2. OCHRANA TRÁS NADRADENÝCH SYSTÉMOV TECHNICKÉHO VYBAVENIA ÚZEMIA	214
2/16.2.1. Ochrana trás nadradených systémov zásobovania pitnou vodou	214
2/16.2.2. Ochrana trás nadradených systémov odvádzania a čistenia odpadových vôd	215
2/16.2.3. Ochrana trás nadradených energetických systémov	215
2/16.2.4. Ochrana trás nadradených elektronických komunikačných sietí a zariadení	215
2/17. PRÍRODNÉ ZDROJE, LOŽISKÁ NERASTOV	216
2/17.1. POTENCIÁL OBNOVITELNÝCH PRÍRODNÝCH ZDROJOV	216
2/17.1.1. Pôdohospodársky a vodohospodársky potenciál	216
▪ Lesné pozemky	216
▪ Poľnohospodárska pôda	216
▪ Povrchové a podzemné vody	216
2/17.1.2. Geotermálne obnoviteľné prírodné energetické zdroje	216
2/17.2. LOŽISKÁ NERASTOV	216
2/17.2.1. Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území	216
2/17.2.2. Vymedzenie a vyznačenie chránených ložiskových území a dobývacích priestorov	216
▪ Výhradné ložisko (595) - CHLÚ (chránené ložiskové územie) „Selce“	216
▪ Staré banské diela	216
2/17.3. OCHRANA A VYUŽITIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV, LOŽÍSK NERASTOV	218
2/17.3.1. Ochrana a využitie prírodných zdrojov	218
▪ Lesné pozemky	218
▪ Poľnohospodárska pôda	218
▪ Povrchové a podzemné vody	218
2/17.3.2. Geotermálne obnoviteľné prírodné energetické zdroje	219
2/17.3.3. Nerastné suroviny	220
2/18. HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A KONCEPČNÁ OCHRANA JEHO ZLOŽIEK	220
2/18.1. OCHRANNÉ OPATRENIA V OBLASTI OVZDUŠIA	220
2/18.1.1. Základná charakteristika problematiky	220
2/18.1.2. Zhodnotenie čistoty ovzdušia	220
2/18.1.3. Zdroje znečisťovania ovzdušia	221
2/18.1.4. Ochranné opatrenia voči znečisteniu ovzdušia z dopravy	222
2/18.1.5. Ochranné opatrenia voči znečisteniu ovzdušia z výroby a skládky	222
2/18.1.6. Návrh komplexného riešenia kvality ovzdušia	223
2/18.2. OCHRANNÉ OPATRENIA V OBLASTI VODNÉHO HOSPODÁRSTVA	223
2/18.2.1. Ochrana vodárenských zdrojov	223
2/18.2.2. Ochrana podzemných vôd	223
2/18.2.3. Odvádzanie odpadových vôd	224
2/18.3. OCHRANA PŮDY	224
2/18.3.1. Ochrana a využitie poľnohospodárskej pôdy	224
2/18.3.2. Ochrana a využitie lesných pozemkov	225
2/18.4. OCHRANNÉ OPATRENIA VOČI HLUKU A VIBRÁCIÁM	225
2/18.4.1. Ochranné opatrenia voči hluku a vibráciám v oblasti dopravy	226
2/18.5. OCHRANNÉ OPATRENIA VOČI REKLAMNÉMU ZNEČISTENIU	226
2/18.5.1. Základné informácie	226
▪ Definícia reklamnej stavby	226
2/18.5.2. Zákazy umiestňovania reklamných stavieb ustanovené zákonom v podmienkach obce Selce	226

2/18.5.3. Regulácia reklamných zariadení v k. ú. obce Selce stanovená územným plánom obce	227
/ Kategórie reklamných stavieb pre účely územného plánu	227
/ Členenie územia obce na zóny pre účely regulácie reklamných stavieb	227
2/18.5.4. Spôsob umiestňovania reklamných stavieb	227
2/18.5.5. Umiestňovanie reklamných stavieb	227
2/18.5.6. Reklamné stavby a spôsob ich umiestnenia v jednotlivých zónach	228
2/18.5.7. Všeobecné ustanovenia	229
2/18.6. HODNOTENIE ENERGETICKÝCH SYSTÉMOV Z HĽADISKA PREDPOKLADANÝCH VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	230
2/18.6.1. Hodnotenie predpokladaných vplyvov zo zariadení elektrizačnej sústavy	230
2/18.6.2. Hodnotenie predpokladaných vplyvov zo zásobovania tepelnou energiou	230
2/18.6.3. Hodnotenie predpokladaných vplyvov zo zariadení plynofikačnej sústavy	230
2/18.7. HODNOTENIE ELEKTRONICKÝCH KOMUNIKAČNÝCH SIETÍ A ZARIADENÍ Z HĽADISKA PREDPOKLADANÝCH VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	231
2/18.8. FYZIKÁLNE POLIA A OCHRANA PRED ICH RIZIKOVÝMI FAKTORMI	231
2/18.8.1. Rádiometrická charakteristika, radónové riziko a požiadavky na obmedzenie ožiarovania z radónu.	231
2/18.8.2. Elektromagnetické žiarenie	232
2/18.8.3. Nadmerná záťaž hlukom	232
2/18.9. SÍDELNÁ ZELEN	233
2/18.9.1. Charakteristika funkčnej zložky sídelnej zelene	233
2/18.9.2. Trendy vývoja funkčnej zložky sídelnej zelene	233
2/18.9.3. Funkčné kategórie sídelnej zelene	234
/ Kritériá pre výber štandardov	235
▪ Tab.: Zeleň - Kritériá pre výber štandardov (zastúpené v minimálnej vybavenosti)	235
2/18.10. LEGISLATÍVNE OPATRENIA	240
/ Legislatívne opatrenia v oblasti dopravných systémov a ich predpokladaných vplyvov na životné prostredie	240
/ Legislatívne opatrenia v oblasti vodohospodárskych systémov a ich predpokladaných vplyvov na životné prostredie	240
/ Legislatívne opatrenia v oblasti energetických systémov a ich predpokladaných vplyvov na životné prostredie	240
▪ Legislatívne opatrenia v oblasti elektrifikácie	240
▪ Legislatívne opatrenia v oblasti teplofikácie	240
▪ Legislatívne opatrenia v oblasti plynofikácie	240
▪ Legislatívne opatrenia v oblasti elektronických komunikačných sietí a zariadení a ich predpokladaných vplyvov na životné prostredie	241
2/19. VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU A SÚVISIACE OPATRENIA	241
2/19.1. SVAHOVÉ DEFORMÁCIE	241
2/19.2. ZÁPLAVOVÉ ÚZEMIE	242
2/19.3. ÚZEMIE ZNEHODNOTENÉ ŤAŽBOU	242
2/19.4. ENVIRONMENTÁLNE ZÁŤAŽE	243
2/19.4.1. Environmentálne záťaž v územnoplánovacom procese výrobných zariadení	243
2/19.4.2. Environmentálne záťaž v územnoplánovacom procese ťažobných priestorov	243
2/19.4.3. Environmentálne záťaž v územnoplánovacom procese vodného hospodárstva	243
2/19.4.4. Environmentálne záťaž v územnoplánovacom procese dopravnej infraštruktúry	243
2/19.4.5. Environmentálne záťaž v územnoplánovacom procese energetickej infraštruktúry	244
2/19.4.6. Environmentálne záťaž v územnoplánovacom procese elektronických komunikačných sietí a zariadení	244
2/20. ADAPTAČNÉ OPATRENIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY	244
2/20.1. NADNÁRODNÁ STRATÉGIA ADAPTÁCIE NA ZMENU KLÍMY	244
2/20.1.1. Celosvetová úroveň stratégie pre adaptáciu na zmenu klímy	244
▪ Rámcový dohovor OSN o zmene klímy	244
▪ Parížska dohoda	244
▪ IPCC – Medzivládny panel pre zmenu klímy	244

2/20.1.2. Európska úroveň stratégie pre adaptáciu na zmenu klímy	245
▪ Stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy	245
2/20.2. NÁRODNÁ STRATÉGIA ADAPTÁCIE NA ZMENU KLÍMY	245
▪ Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy	246
▪ Adaptačný akčný plán	246
2/20.3. LOKÁLNA SÍDELNÁ ADAPTAČNÁ STRATÉGIA V ÚZEMNOPLÁNOVACOM PROCESSE	247
– SEKTOR SÍDELNÉHO PROSTREDIA	
▪ Opatrenia voči častejším a intenzívnejším vlnám horúčav	247
▪ Opatrenia voči častejšiemu výskytu silných vetrov a víchric	247
▪ Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha	248
▪ Opatrenia voči častejšiemu výskytu intenzívnych zrážok	248
2/20.3.1. Lokálna sídelná adaptačná stratégia v územnoplánovacom procese vodného hospodárstva	248
▪ Tab.: Adaptačné opatrenia v rámci ÚPN obce Selce	248
2/20.3.2. Dokumenty a činnosti spodrobňujúce opatrenia stanovené v úrovni ÚPN obce Selce	250
2/21. URČENIE ČASTÍ ÚZEMIA OBCE, KTORÉ JE POTREBNÉ RIEŠIŤ ÚZEMNÝM PLÁNOM ZÓNY A DOPLŇUJÚCOU ÚROVŇOU ÚZEMNOPLÁNOVACÍCH PODKLADOV	250
2/21.1. VYMEDZENIE PLÔCH A KORIDOROV, U KTORÝCH BUDE PODMIENKOU ROZHODOVANIA VYPRACOVANIE ÚZEMNÉHO PLÁNU ZÓNY	250
2/21.1.1. Vymedzenie v zastavanom území, v rámci urbanistických okrskov a ich urbanistic. lokalít	250
2/21.1.2. Vymedzenie v príľahlom záujmovom území, v rámci súborov funkčných plôch a ich lokalít	251
2/21.1.3. Vymedzenie v ostatnom území	251
2/21.2. DOPLŇUJÚCA ÚROVŇ ÚZEMNOPLÁNOVACÍCH PODKLADOV	252
2/21.2.1. Vymedzenie plôch a koridorov s odporúčením spracovania urbanistickej štúdie	252
/ Vymedzenie v zastavanom území, v rámci urbanistických okrskov a ich urbanistických lokalít	252
/ Vymedzenie v príľahlom záujmovom území, v rámci súborov funkčných plôch a ich lokalít	252
/ Vymedzenie v ostatnom území	253
2/21.2.2. Odporúčenie spracovania ďalších územnoplánovacích a územnotechnických podkladov	253
2/22. VYMEDZENIE PLÔCH A KORIDOROV NA VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY A SÚVISIACE OPATRENIA	253
2/22.1. VPS NA KATASTRÁLNOM ÚZEMÍ OBCE SELCE – TEXTOVÁ A TABUĽKOVÁ FORMA	253
/ Vymedzenie plôch a koridorov na verejnoprospešné stavby a súvisiace opatrenia v územnoplánovacom procese	253
▪ Tab.: Vymedzenie plôch a koridorov na verejnoprospešné stavby (VPS)	254
/ určenie VPS v rámci UO, SFP ich územných častiach a rozvojových lokalitách / 2. variant	
2/22.2. VPS NA KATASTRÁLNOM ÚZEMÍ OBCE SELCE – GRAFICKÉ VYJADRENIE	257
▪ Schéma verejnoprospešných stavieb / 2. variant	257
2/23. HODNOTENIE RIEŠENIA NAJMA Z HĽADISKA ENVIRONMENTÁLNYCH, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ÚZEMNO-TECHNICKÝCH DÔSLEDKOV	259
2/23.1. HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA Z HĽADISKA URBANIZÁCIE	259
2/23.2. HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA Z HĽADISKA DOPRAVY – ADAPTAČNÉ OPATRENIA	259
2/23.3. HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA Z HĽADISKA VODNÉHO HOSPODÁRSTVA	259
2/23.4. HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA Z HĽADISKA ENERGETIKY	259
2/23.5. HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA Z HĽADISKA ELEKTRONICKÝCH KOMUNIKAČNÝCH SIETÍ A ZARIADENÍ	259
3/ KOMPARÁCIA HLAVNÝCH VARIANTNÝCH ROZDIELOV	260
3/1. PLÁNOVANÝ POČET OBYVATEĽOV A BYTOVÝCH JEDNOTIEK	260
3/2. ROZVOJOVÉ FUNKČNÉ PLOCHY	260
3/3. DOPRAVA	261
3/4. ZÁBERY POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY A LESNÝCH POZEMKOV	261

B/ Grafická časť / 2. variant

B/I Hlavná výkresová interpretácia / Samostatná adjustácia

1. Výkres širších vzťahov	M 1 : 50 000
2. Výkres komplexného priestorového usporiadania a funkčného využívania	M 1 : 10 000
3. Výkres verejného dopravného vybavenia	M 1 : 10 000
4. Výkres verejného technického vybavenia územia	M 1 : 10 000
4.1 Výkres vodného hospodárstva – zásobov. vodou, odvádzanie a zneškodň. odpad. vôd	M 1 : 10 000
4.2 Výkres energetiky - zásobovanie elektrinou a plynom, EKS	M 1 : 10 000
5. Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov ÚSES (M 1 : 50 000 - ako súčasť výkresu širších vzťahov)	M 1 : 10 000
6. Výkres perspektívneho použitia poľnohosp. pôdy a lesných poz. na nepoľnohosp. účely	M 1 : 10 000
7. Výkres záväzných častí vrátane VPS (Výkres regulatívov a limitov funkčného a priestorového využívania územia)	M 1 : 10 000

B/II DOPLŇUJÚCA GRAFICKÁ INTERPRETÁCIA

/ Súčasť textovej aj grafickej interpretácie (Schémy):

- **Priestorová organizácia k. ú. obce** / 2. variant
- **Záväzné časti riešenia a VPS** / 2. variant

/ Súčasť textovej interpretácie:

- **Základná zonácia katastrálneho územia obce podľa priorít využitia** / 2. variant – Kap. 2/7.1.1.
- **Schéma priestorovej organizácie katastrálneho územia obce** / 2. variant – Kap. 2/7.1.1.
/ ZÁKLADNÁ ZONÁCIA K. Ú. OBCE PODĽA PRIORÍT VYUŽITIA
- **Priestorová organizácia katastrálneho územia obce** / 2. variant – Kap. 2/7.1.1.
ČLENENIE URBANISTICKÝCH OKRSKOV (UO) NA ÚZEMNÉ ČASTI A URBANISTICKÉ LOKALITY (UL)
A SÚBOROV FUNKČNÝCH PLÔCH (SFP) NA LOKALITY (L)
- **Schéma turistických trás** – Kap. 2/9.3.
- **Regionálny územný systém ekologickej stability (RÚSES)**, mapa č. 5 – M 1: 50 000 / zmenšenina spracovaný SGS Holding, a. s. Banská Bystrica a SAŽP Banská Bystrica v r. 2020 – Kap. 2/12.2.2.
- **Mapa s vyznač. DP, CHLÚ, starých banských diel, skládok odpadov, zosuv. území a radónového rizika**
/ Mapová zmenšenina – Kap. 2/17.2.
(zdroj: MŽP SR – Sekcia geológie a prírodných zdrojov, Odbor geológie a štátnej geologickej správy)
- **Stav zhodnotenia perspektívnych oblastí geotermálnych vôd v r. 2011** – Kap. 2/17.3.2.
(zdroj: www.vuvh.sk / problémy ochrany podzemných vod – 2012)

/ Zoznam skratiek použitých v dokumentácii (abecedné poradie)

BD	= bytové domy
b. j.	= bytové jednotky
BP	= bezpečnostné pásmo
CZO	= centrálna zóna obce
CR	= cestovný ruch
ČOV	= čistiareň odpadových vôd
ČSPH	= čerpace stanice pohonných hmôt
DP	= dobývací priestor
DTS	= distribučná transformačná stanica
EHS	= Európske hospodárske spoločenstvo
EKS	= elektronické komunikačné siete a zariadenia
ENS	= elektronabíjacie stanice pre automobily (verejné)
EO	= ekvivalentných obyvateľov
FP	= funkčná plocha
FPJ	= funkčno priestorová jednotka
GIS	= geografický informačný systém
CHLÚ	= chránené ložiskové územie / výhradné ložisko
CHVO	= chránená vodohospodárska oblasť
IRO	= individuálne rekreačné objekty
JPÚ	= jednoduché pozemkové úpravy
KEP	= krajinnoekologický plán
KO	= komunálny odpad
KPÚ	= Krajský pamiatkový úrad
k. ú.	= katastrálne územie
KÚRS	= Koncepcia územného rozvoja Slovenska
L	= lokalita v rámci SFP
LHC	= lesný hospodársky celok
LNN	= ložisko nevyhradeného nerastu
LP	= lesné pozemky
MÚSES	= miestny územný systém ekologickej stability
MZ SR	= Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
MŽP SR	= Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NKP	= národná kultúrna pamiatka
NAPANT	= Národný park Nízke Tatry
NDV	= nelesná drevinová vegetácia
NLP	= Národný lesnícky program
NN	= nízke napätie
np	= nadzemné podlažie
NTL	= nízkotlaký (plynovod)
OP	= ochranné pásmo
op	= obytné podlažie
OÚ	= ostatné územie (katastra)
OV	= občianska vybavenosť
PaR	= prieskumy a rozbor
PD	= projektová dokumentácia
PHO	= pásmo hygienickej ochrany
PHSR	= Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PO	= pamiatkový objekt
POH	= program odpadového hospodárstva
PP	= poľnohospodárska pôda
PRZO	= príľahlá rekreačná zóna obce
PÚ SR	= Pamiatkový úrad Slovenskej republiky
PZÚ	= príľahlé záujmové územie
RaCR	= rekreácia a cestovný ruch
RD	= rodinné domy / roľnícke družstvo
RR	= rádiorelové (trasy)
RS	= regulačná stanica
RÚSES	= regionálny územný systém ekologickej stability

SAŽP	= Slovenská agentúra životného prostredia
SFP	= súbor funkčných plôch
SKV	= skupinový vodovod
SODB	= Sčítanie osôb, domov a bytov
SR	= Slovenská republika
SRaCR	= stredisko rekreácie a cestovného ruchu
STL	= stredotlaký (plynovod)
SÚ	= sídelný útvar
SZ	= sídelná zeleň, cintorín ...
Š, R	= šport, rekreácia
ŠÚSR	= Štatistický úrad Slovenskej republiky
TI	= technická infraštruktúra
TSO	= technické služby obce
TTP	= trvalý trávny porast
UL	= urbanistická lokalita
UO	= urbanistický okrsok
up	= ustupujúce podlažie
ÚČ	= územná časť UO
ÚPD	= územnoplánovacia dokumentácia
ÚPN	= územný plán
ÚPN-O	= územný plán obce
ÚPN-VÚC	= územný plán veľkého územného celku
ÚPN-Z	= územný plán zóny
ÚPP	= územnoplánovací podklad
ÚSES	= územný systém ekologickej stability
UŠ	= urbanistická štúdia
ÚTP	= územnotechnický podklad
ÚZPF	= ústredný zoznam pamiatkového fondu
VN	= vysoké napätie / vodná nádrž
VVN	= veľmi vysoké napätie
VO	= verejné osvetlenie
VPO	= verejno prospešné opatrenia
VPS	= verejno prospešné stavby
VRZ	= vnútroobecná rekreačná zóna
VTL	= vysokotlaký (plynovod)
VT/ST	= vysoký tlak/stredný tlak (plynu)
VCHÚ	= veľkoplošné chránené územie
VÚC	= veľký územný celok
VZN	= všeobecné záväzné nariadenie
ZU-I	= územie urbanizačných osí / zmiešané územia s výrazným zastúpením vybavenosti
ZU-II	= územie urbanizačných osí / zmiešané územia s prevahou plôch pre obytné budovy
ZU-III	= zmiešané územie - neškodná výroba, sklady, obchod, logistika a výrobné služby
ZU-IV	= zmiešané územie - bývanie, občianska vybavenosť, neškod. výroba a prípustné doplnkové funkcie
z. ú.	= zastavané územie
ŽSR	= Železnice Slovenskej republiky

*

/ Zastar. skrátené výrazy:

extravilán	= plochy mimo zastavaného územia obce
intravilán	= zastavané územie obce

■

1/ ZÁKLADNÉ ÚDAJE O DOKUMENTÁCII

1/1. VSTUPNÉ ÚDAJE

1/1.1. NÁZOV DOKUMENTÁCIE

Územný plán obce Selce

1/1.2. STUPEŇ A ETAPA DOKUMENTÁCIE

ÚPN-O / Koncept

1/1.3. OBSTARÁVATEĽ DOKUMENTÁCIE

Obec Selce, ako príslušný orgán územného plánovania
Selčianska cesta 132, 976 11 Selce

/ Štatutárny zástupca: **Ing. Daniel Hlinka**, starosta obce

/ Odborne spôsobilá osoba pre obstarávanie ÚPP a ÚPD: **Ing. Danka Gajdošová**, reg. č.: 436

1/1.4. ZHOTOVITEĽ DOKUMENTÁCIE

ARCH.EKO - Ateliér architektúry, urbanizmu a ekológie, s. r. o.
Kuzmányho 2, 974 01 Banská Bystrica

/ Štatutárni zástupcovia: Ing. arch. Michal Dovičovič, konateľ s. r. o.
Ing. arch. Eva Faragóová, konateľ s. r. o.
Ing. arch. Michal Gaj, konateľ s. r. o.

/ Zodpovední riešitelia Ing. arch. Eva Faragóová, autorizovaný architekt SKA
Ing. arch. Michal Gaj, autorizovaný architekt SKA

1/1.5. VYHODNOTENIE DOTERAJŠIEHO A DÔVODY NA OBSTARANIE NOVÉHO ÚPN OBCE

Obec Selce ako príslušný orgán územného plánovania riadi územný rozvoj obce na základe v súčasnosti platného územného plánu obce (ďalej len ÚPN-O) a jeho nadväzných zmien a doplnkov. ÚPN-O Selce bol vypracovaný zhotoviteľom ARCH.EKO, s. r. o. v období rokov 1997 - 1998 a schválený bol uznesením Obecného zastupiteľstva Selce č. 50/98 zo dňa 18. 09. 1998. Jeho záväzná časť bola vyhlásená VZN Obce Selce č. 05/1998.

Vzhľadom na dlhé obdobie platnosti súčasného ÚPN-O s viacerými nadväznými zmenami a doplnkami, podľa § 30 stavebného zákona je žiaduce sprehľadnenie celej dokumentácie a prehodnotenie aktuálnosti rozvojových potrieb a požiadaviek. Nový ÚPN-O Selce sa tak má stať v zmysle platných právnych noriem základným územnoplánovacím dokumentom obce a záväzným východiskovým dokumentom pre nadväzné územnoplánovacie a územnotechnické dokumenty jednotlivých územných častí obce, alebo jeho špecifických funkčných štruktúr.

Obstaraním nového ÚPN-O Selce (Uzn. OZ Selce č. 90/2020 zo dňa 18.11. 2020) sa sleduje tiež aktualizovanie a zosúladenie jeho formy a obsahu s požiadavkami súčasnej územnoplánovacej praxe a s ňou spojenou legislatívou. Rovnako dôležitým dôvodom pre obstaranie nového ÚPN-O Selce sú aktuálne požiadavky na uplatnenie metodických princípov a technických podmienok tvorby územného plánu smerujúcich nadväzne k ich možnému využitiu v rámci súčasných informačných technológií o území.

Usmernenie a stanovenie regulácie územnorozvojových procesov musí nový ÚPN riešiť pre ich možné postupné praktické napĺňanie v krátkodobom, strednodobom, resp. tiež v dlhodobom časovom horizonte, bez striktného stanovených rokov.

1/2. HLAVNÉ CIELE RIEŠENIA A PROBLÉMY RIEŠENÉ ÚZEMNÝM PLÁNOM OBCE

1/2.1. ZÁKLADNÉ TÉZY A PRIORITY ÚZEMNÉHO ROZVOJA OBCE

V súlade s ustanoveniami stavebného zákona je ÚPN-O Selce základným nástrojom pre koordináciu a reguláciu územného rozvoja v jeho katastrálnom území. Uplatňuje pritom základné princípy udržateľného života v danom území a využíva jeho prírodný potenciál a civilizačné danosti pre optimálny a harmonický rozvoj všetkých územných funkcií.

Koncepcné ciele ÚPN-O nadväzujú na rozvojovú stratégiu s dlhodobou pretrvávajúcou platnosťou v zmysle predchádzajúceho územného plánu obce s vnútornou i vonkajšou polaritou územných a socioekonomických vzťahov.

1/2.1.1. Základné tézy územného rozvoja obce Selce

Základné tézy územného rozvoja obce boli stanovené Obcou Selce na úrovni Obecného zastupiteľstva pri príprave obstarania územného plánu v r. 2019, pod názvom:

„Selce – základné tézy územného rozvoja / Hlavné zásady, ktoré je potrebné dodržať pre zachovanie a zveľadenie zdravého prostredia pre život obyvateľov obce. Podnety pre tvorbu územnoplánovacích a regulačných dokumentov.“

Zhrnutie obsahu uvedených základných téz a zásad územného rozvoja katastra obce Selce je v nasledovných bodoch:

- **Žiť v zdravom a dobre spravovanom území.**
- **Chrániť pôvodný prírodný fundus, potrebný pre kvalitné životné prostredie.** Aj všetky ostatné prvky, ktoré majú vplyv na kvalitu života. Vráťane kultúrne estetických aspektov. Jednoducho všetko dobré a cenné.
- **Nové rozvojové aktivity nesmú kvalitu života obyvateľov obce zhoršovať, ale naopak musia ju zlepšovať.**
- **Všetky rozvojové aktivity musia byť premyslené a priebežne dobre plánované.** Je potrebná ich seriózna a nezávislá analýza i zhodnotenie vplyvov na prostredie. Ak sú pre Selce a ich obyvateľov prínosom a zlepšujú kvalitu ich života a životného prostredia, tak je možné pokračovať na ich príprave. Ak nie, tak takéto aktivity treba odmietnuť. Nové rozvojové aktivity vyžadujú dobré a transparentné plánovanie. Vždy s dostatočným predstihom (aj s analýzou ich vplyvov na sídelný organizmus).

Základné tézy stanovené Obecným zastupiteľstvom pre ÚPN-O zdôrazňujú legislatívnu skutočnosť, že:

„územnoplánovacím orgánom je Obec. Preto aj spracovanie a odsúhlasenie územnoplánovacích dokumentácií musí byť nezávislé. Prebieha pod kontrolou samosprávy. Samozrejme prostriedky potrebné na spracovanie analýz, návrhov a dokumentácie môže poskytnúť externý potenciálny záujemca. Výber spracovateľa, vyhodnotenie a **záverečný nezávislý verdikt** (určenie pravidiel a rozhodnutie) **sú však (a musia zostať) výlučne v kompetencii obce.** Prvoradým kritériom každého hodnotenia má byť **vždy kvalita života obyvateľov obce a hodnotová udržateľnosť prostredia.**“

1/2.1.2. Základné priority v ÚPN-O Selce stanovené Obcou

Riešenie územného plánu rešpektuje a zohľadňuje nasledovné požiadavky Obce stanovené pred spracovaním ÚPN:

- **Už žiadna ďalšia zástavba na nových pozemkoch v prírode** (najmä v zóne III. – zóna s prioritou ochrany).
- **Dôsledná ochrana vodných tokov a ich okolia** všade tam, kde sa zachovali (vrátane ich častí priamo v urbanizovanom území). Zachovanie brehových porastov, biokoridorov a inundačného územia bez reprofiliácie terénu. Bezzásahové ochranné pásmo v zásade 20 m (výnimočne min. 10 m). *(Pri narušení ochranného pásma bude pôvodcovi udelená sankcia a bude vyzvaný na bezodkladné odstránenie nevhodného zásahu. Ak pôvodca ani na základe ďalších výziev obecného úradu neuskutoční nápravu, odstránenie zásahu a uvedenie do pôvodného stavu uskutoční Obec na náklady pôvodcu).*
- **Žiadna nová lokalita (ani stavba) nebude povolená, pokiaľ nebudú prijaté podrobné regulačné pravidlá pre jej zástavbu, spracované minimálne na zonálnej regulačnej úrovni.**
- **Povoľovaniu stavieb podliehajú aj tzv. "mobilné" a iné "predpripravené/prefabrikované",** alebo na mieste **"skladané"** objekty (napr. z lodných kontajnerov alebo iných prvkov). Nie je dôležité, či majú "základy". *(Sú to fyzické objekty umiestnené v katastri obce. Stavby / technické konštrukcie vyrobené iným spôsobom ako tradičnými stavebnými postupmi. V súčasnosti nové technológie umožňujú vytvárať nové objekty skoro na akejkolvek materiálovej báze, novými technicky dostupnými prostriedkami. Stavby sú čím ďalej, tým viac precíznymi "strojárskymi" výrobkami, s väčším podielom práce "mimo staveniska", ako v minulosti. Postupne budú čoraz častejšie "dovážané" ako hotové výrobky (ako pracne ručne stavané na mieste z tehál a malty)... Preto aj takéto umiestňovanie stavieb / objektov v katastri obce musí byť regulované takým istým spôsobom ako tradičné stavby. Všetko v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou (so zonálnym posúdením všetkých vzťahov), bez ktorej nie je možné umiestňovanie a povoľovanie žiadnych objektov / stavieb (ani mobilných, ani ľahkých, predpripravených).*

- **Povoľovaciemu konaniu podliehajú aj terénne úpravy** (výkopy, planírovanie, navážky... + skládky zeminy a materiálov). Oznamovateľ je povinný vopred vypracovať a predložiť na schválenie názornú dokumentáciu, prezentujúcu miesto, parcelné číslo, geometrickú prezentáciu pôvodného a výsledného stavu, bilancie výkopov a násypov, materiálovú podstatu diela a vplyv na okolie (vegetácia, hydrológia, erózie, krajinný obraz...).
- **Oplocovanie pozemkov** je ďalším faktorom podieľajúcim sa na kvalite "obrazu obce" a "obrazu krajiny". Každé oplocenie je potrebné hlásiť, odsúhlasiť a registrovať. Dočasné oplocenia sú povoľované iba na dobu určitú.
 - **V intraviláne obce** (zóna I. - urbanizovaná zóna) je potrebné, aby sa oplocenie pozemkov riešilo priamo v územných (a regulačných) plánoch jednotlivých zón a v povoľovacom procese územných a stavebných konaní.
 - **V extraviláne obce** (zóna II. - hospodárska zóna) a v krajine je oplocovanie pozemkov povolené iba v dvoch prípadoch:
 - potrebné technické stavby (napr. ochranné pásmo vodných zdrojov),
 - poľnohospodárske pozemky pre chov hospodárskych zvierat (so silným odporúčaním v maximálnej miere obmedziť fixné oplocenia a používať flexibilné elektrické ohradníky).
 - **V zóne s prioritou ochrany** (zóna III.) je zakázané budovanie plotov i akýchkoľvek nových bariér. V rekreačných častiach Čachovo a Šachticky oplocenie objektov postupne redukovať k náznakovému vymedzeniu "starým spôsobom" - vodorovná smreková žrdovina na drevených slíkoch (osadených v zemi na kovovej/plastovej pätky). Vo voľnej krajine krajine (lúky, lesy) je zakázané vytvárať fyzické bariéry pre pohyb živočíchov a ľudí. Ovčiarstvo a iné príležitostné aktivity zabezpečovať len flexibilnými elektrickými ohradníkmi. Všetky použité prvky a aktivity v zóne s prioritou ochrany musia byť reverzibilné, odstrániteľné bez zanechania stôp na pôvodnej prírode.
- **Doprava mimo intravilánu obce, najmä v zóne III.**
 Pohyb motorových dopravných prostriedkov je možný iba po oficiálnych komunikáciách na to určených. V zóne s prioritou ochrany je prísny zákaz pohybovať sa na motorových dopravných prostriedkoch mimo vyznačených komunikácií. To isté platí aj pre parkovanie na trávnatých, či lesných plochách mimo vyznačených spevnených komunikácií.
 Voľný pohyb mimo komunikácií je možný pešo, koňmo a na bicykli. V zime na lyžiach (snežniciach). Pre snežné skútre a štvorkolky platia také isté obmedzenia ako pre iné motorové vozidlá (s výnimkou špeciálnych účelových povolení).
 Parkovanie a odstavenie vozidiel je možné iba na plochách na to určených (prípadne na krajniciach oficiálnych ciest a spevnených komunikácií).
 Lesné a poľné cesty môžu používať iba účelové dopravné prostriedky s príslušným povolením obce (v súlade s vyznačeným účelom a časovým režimom).
 Nové parkovacie plochy pre individuálne parkovanie v zóne III. (na lesných, alebo lúčnych plochách) sa nebudú povoľovať.
- **Na priedomiach a verejných priestranstvách v obci** nie je povolené budovať žiadne prístrešky ani iné stavby. Umiestnenie akéhokoľvek objektu (alebo úprav povrchov) na verejnom priestranstve je možné iba v súlade s vopred vypracovaným územnoplánovacím / regulačným dokumentom (v zásade na presne určenú dobu, s presne stanovenými podmienkami i adresnou osobnou zodpovednosťou určenej osoby). Plochy verejných priestranstiev v obecnom vlastníctve nie je možné predávať do súkromného vlastníctva, zostávajú verejným vlastníctvom určeným pre verejné funkcie (využitie). V odôvodnených prípadoch je možný ich prenájom na dobu určitú pre presne špecifikované využitie.
- **Verejné priestranstvá obce je potrebné riešiť samostatným regulačným územnoplánovacím nástrojom spracovaným v podrobnosti na úrovni zóny.**
- **Plocha pre rekreačné bývanie pri multifunkčnej vodnej nádrži (pred Dolinou...):**
 Akýkoľvek reálny rozvoj a využitie tohto územia pre novú funkciu je možný až po spracovaní vodozádržných opatrení a fyzickom vybudovaní (a skolaudovaní) všetkých vodo hospodárskych diel chrániacich územie pred veľkou vodou. Multifunkčná vodná nádrž je v rámci tohto 2. variantu plánovaná okrem prioritnej vodozádržnej funkcie tiež pre rekreačné účely s príslušnou vybavenosťou, navyše s ekologickou, krajínou tvornou a hospodárskou pridanou hodnotou.

1/2.1.3. Určujúce zameranie ÚPN-O Selce vo vzťahu k územnému rozvoju obce

V otvorenom systéme územnoplánovacej dokumentácie predstavuje územný plán obce Selce nosný východiskový dokument pre:

- záväzné regulovanie a spravovanie územného rozvoja obce na komunálnej úrovni samosprávnych orgánov obce,
- konfrontáciu a reguláciu riešení územnorozvojovej problematiky na regionálnej úrovni,
- vypracovanie podrobných regulačných územných plánov na zonálnej úrovni, ako aj iných špecifických podporných dokumentov, prehlbujúcich riešenie vybraných zonálnych, resp. funkčných štruktúr obce (urbanistické štúdie, marketingové štúdie, územné generely, rozvojové programy a pod.).

ÚPN-O cielene zhodnocuje problematiku územného potenciálu rozvoja funkčných štruktúr. Zvláštny zreteľ pritom upriamuje na vnútroúzemnú reštrukturalizáciu. Tá sleduje špecifické postavenie obce Selce v uplatnení rurálno-urbánnych rozvojových princípov, vychádzajúcich z bezprostredného územného kontaktu s mestom Banská Bystrica. Určujúca je intenzívna metropolitná urbanizácia na rozhraní s rurálnou štruktúrou obce a nadväzujúcou hodnotnou prírodnou krajinou zložkou s plynulým prechodom do chráneného územia NAPANT-u.

Územnoplánovacia koncepcia ÚPN-O Selce zohľadňuje väzby obce na sústavu osídlenia banskobystrickej mestskej aglomerácie ako aj väzby zastavaného územia a krajiny a rieši:

- funkčné a priestorové usporiadanie územia obce, osobitne jeho zastavanej časti,
- hierarchiu usporiadania hlavných ťažiskových lokalít a verejných priestorov v organizme obce podporovaných nosnou dopravnou kostrou s diferenciáciou urbánnych a dopravných línii a uzlov,
- priestorové podmienky rozvoja obytného prostredia, pracovného prostredia, rekreácie a športu,
- zásady udržateľnosti rozvoja a ochrany cenného krajinného potenciálu riešeného územia.

ÚPN-O Selce je v zmysle platných právnych noriem základným územnoplánovacím dokumentom obce a záväzným východiskovým podkladom pre nadväzné územnoplánovacie a územnotechnické dokumenty jednotlivých územných častí obce, alebo jej špecifických funkčných štruktúr.

1/2.2. ZÁKLADNÉ PROGRAMOVÉ CIELE ROZVOJA OBCE

Územným plánom nastolené základné ideové poslanie, to znamená vytvorenie komplexného, vývojaschopného spoločenského priestoru produkčno-rekreačného zázemia, predpokladá v praxi zabezpečenie a napĺňanie programových cieľov najmä v nasledovných polohách:

- **V polohe funkčnej** – komplexné kultúrno-spoločenské, rekreačno-športové, obchodno-obslužné, administratívno-organizačné, informačno-propagačné zariadenia (atraktivity). Znamená to predvídať vyššie percento a mozaiku terciárnych aktivít ako spoluúčasti (v územnom kontakte s mestom Banská Bystrica) na tvorbe mestotvorného sektora. V daných podmienkach vzhľadom na atraktívne krajinné danosti má tento sektor reálny predpoklad pokryť nadštandardný charakter a rozsah uvedených aktivít, prioritne v poskytovaní rekreačno-športového zázemia a oddychovo relaxačných aktivít v hodnotnej zachovanej prírode. Rešpektovať skutočnosť, že časť katastrálneho územia obce sa nachádza v cennom prírodnom prostredí Starohorských vrchov, v ochrannom pásme NAPANT-u, aj v Chránenej vodohospodárskej oblasti (ďalej CHVO) Nízke Tatry – západná časť. To znamená, že možno plánovať a vykonávať činnosť, len ak sa zabezpečí všestranná ochrana jestvujúcich krajinných a prírodných zložiek, vrátane povrchových vôd a podzemných vôd a ochrana podmienok ich tvorby, výskytu, prirodzenej akumulácie vôd a obnovy ich zásob.
- **V polohe priestorovej** – sledovať vytvorenie diferencovanej, hierarchizovanej priestorovej sústavy, s predpokladom organizovať, usmerniť život v obci a vytvoriť vyššiu – bohatšiu účinnosť priestorovej štruktúry, s dôrazom na polohy, či zložky aj vyššej urbanity. Objavovať a dotvárať základný urbanistický (rurálno-urbánny) kompozičný systém, s dôrazom na lokálne špecifiká. Zvýrazniť pritom plánovanú úlohu a postavenie verejných priestranstiev a funkčných koridorov, s vyššou kvalitou a atraktivitou.
- **V polohe kultúrno-historickej** – chrániť a valorizovať kultúrno-historický základ, s osobitným dôrazom na historické pamiatky, archeológiu, charakterovú a vývojovú kontinuitu a lokálne špecifiká. Vytvoriť podmienky pre rozvoj vlastnej identity obce na báze harmónie tradičných a novodobých tvorivých prejavov.
- **V polohe prírodno-ekologickej** – valorizovať a dotvárať prírodný potenciál, koncepcne prehodnotiť a rozvinúť vnútroúzemné prírodné zložky, ich integráciu do diferencovaných urbanistických funkčno-priestorových štruktúr. Uplatniť princíp organického, relatívne kontinuálneho prepojenia vnútroúzemných a kontaktných prírodných zložiek. Podporiť prírodný obal stavebných štruktúr aj ako deliaci, či vymedzujúci a spájajúci systém častí sídla.

Podporovať odraz polarít krajinného obrazu Starohorských vrchov a Nízkych Tatier. Chrániť zachovaný prírodný a krajinný obraz. Posilniť územným plánom stanovenú ochranu a revitalizáciu biotopov a biokoridorov okolo vodných tokov.

- **V polohe prostredovo-dojmovej** – podmieniť formovanie príťažlivosti, atraktívnosti obce, a to cieľavedomým formovaním polaritnej diferenciácie prostredí, (umožniť slobodnú voľbu súkromia – verejnosti, pokoja – ruchu, intenzity – extenzity), formovaním identity prostredia. Vzhľadom na špecifické postavenie a funkciu obce v atraktívnom krajinnom prostredí, uplatniť princíp „sídla v zeleni“.
- **V polohe dopravnej** – sledovať územným plánom zhodnotenú možnosti odľahčenia súčasného zaťaženia dopravných koridorov (prioritne Mlynskej ulice), a zabezpečiť optimálne dopravné napojenia rozvojových území s odbremením súčasných dopravných koridorov od nadmerného dopravného zaťaženia. Privádzať primerane všetky dopravné spôsoby, najmä hromadnú a individuálnu osobnú dopravu k zariadeniam atraktivity, k ťažiskovým polohám obce. Z začať uplatňovať už od nadradených dopravných systémov (cesta III /2418 - Selčianska cesta / Partizánska cesta a jej územným plánom riešenej preložky) k vnútro sídelným systémom dopravy. Vytvárať systémové podmienky pre uplatnenie animálnych - biologických foriem dopravy (pohybu), s priemetom do priestorovej štruktúry obce.
- **V polohe životného prostredia** – sledovať valorizáciu lokálneho životného prostredia obce preferovaním zložiek a prvkov s pozitívnym účinkom a eliminovaním devastálnych zložiek a zdrojov. V záujme toho uplatňovať prísne kritériá pre voľbu a lokalizáciu výrobných a energetických zložiek.
- **V polohe organizačno-vzťahovej** – územným plánom vytvorené podmienky pre integráciu častí obce do organickej jednoty a súčasne podmienky pre ich relatívne samostatný a komplexný rozvoj s predpokladom formovania vlastnej lokálnej identity. Ich súčin podmieni vyššiu bohatosť a atraktívnosť celku. Pri formovaní lokálnej identity objavovať a uplatňovať princípy identity, ako organicky jednotiaceho komplementu.

1/2.3. ŠPECIFICKÉ A KONKRETIZUJÚCE HLAVNÉ CIELE ÚZEMNÉHO ROZVOJA OBCE

Za špecifické hlavné ciele územného rozvoja obce považovať tieto:

- Akceptácia povinnosti zohľadniť zámery rozvoja dotknutých susediacich obcí a mesta podľa ich aktuálne platnej ÚPD:
 - Mesto Banská Bystrica
 - Obce: Baláže, Kynceľová, Nemce, Priechod, Slovenská Ľupča, Staré Hory, Špania Dolina.
- Niektoré územné funkcie a priestorové vzťahy prekračujúce hranice katastrálneho územia obce Selce sa spojitاً viažu na územie kontaktných sídiel. ÚPN-O Selce navodzuje vzájomné riešenie záujmov a názorové strety na funkčné využívanie kontaktných území za spoluúčasti územnoplánovacích orgánov dotknutých sídiel. Týka sa to hlavne kontaktných priestorov s k. ú. obcí Nemce a Špania Dolina. Cieľom je riešenie problematiky funkčného využívania územia v oblasti dopravy, rekreácie a cestovného ruchu, ťažby nerastov a ochrany prírody.
- Regresná vývojová situácia obce za ostatné roky nie je v relácii s prírodno-ekologickým, socio-ekonomickým a územno-technickým potenciálom priestoru obce Selce. Súčasná koncepcia ÚPN-O Selce preto územnoplánovacími prostriedkami zabezpečuje zastavenie trendu znižovania počtu obyvateľov obce a poskytuje vhodné územno-priestorové a funkčno-vybavenostné podmienky pre jeho optimálny perspektívny nárast. Okrem trvalo bývajúcего obyvateľstva berie do úvahy aj zaťaženosť územia prechodne prítomnou rekreačnou návštevnosťou, prioritne v priestoroch Selčianska dolina - Čachovo a Šachtická.
- K možnému formovaniu rurálno-urbánnej štruktúry obce a jej atraktivity pozitívne prispieva špecifický krajinný ráz s dynamickou morfológiou terénu. Súčasnú obytno-vybavenostnú štruktúru založenú v kontakte so súčasnou cestou III/2418 - Selčianska cesta / Partizánska cesta, súčasného Nám. hrdinov SNP a potenciálneho Námestia Cyrila a Metoda, vyvažuje ÚPN-O Selce zhodnocujúcim kvalitatívnym dotváraním protipólov existujúcich rekreačno-oddychových činností a vybavenia v priestoroch prevažne zalesnených svahov Starohorských vrchov - Selčianska dolina - Čachovo a Šachtická. To vyžaduje dôsledné riešenie sprístupnenia, výrazne limitovaného zaťaženými koridormi dopravnej a technickej infraštruktúry a riešenie stretov záujmov so záujmami ochrany prírody, ktoré však zas môžu prispieť k atraktívnosti rekreačného potenciálu krajiny.
- Vhodné dopravné sprístupnenie rozvojových častí katastra je jedným z podstatných územnorozvojových cieľov. Koncepcia ÚPN-O Selce ho rieši posilnením viacerých druhov dopravy (pešími a cyklistickými trasami...), v súlade s kvalitou životného prostredia.

- Dôležitým cieľom ovplyvňujúcim rozvoj obce, predovšetkým rurálno-urbánnu štruktúru jej centrálnej časti, je nevyhnutnosť odľahčenia nadradeného dopravného koridoru štátnej cesty III. tr. - Selčianska cesta / Partizánska cesta vedúcej stredom zastavanej časti obce. Koncepcia ÚPN-O Selce rieši problém odťažiením automobilovej dopravy plánovanou preložkou štátnej cesty III. tr. v severozápadnej polohe k. ú. obce Selce.
- K dôležitým cieľom patrí rovnako využitie aktuálneho územnorozvojového potenciálu na katastrálnom území obce s potrebou funkčno-priestorového prehodnotenia plôch schválených v doposiaľ platnom ÚPN obce a v rozsahu jeho následných Zmien a doplnkov (1-12).

Predstavujú ho predovšetkým funkčné plochy v nasledovných priestoroch:

- Funkčné plochy v priestore vstupu do Selčianskej doliny.
/ Funkčné využitie územia so zreteľom na požiadavky vyplývajúce zo zabezpečenia ochrany pred povodňami.
- Funkčné plochy v priestore Šachtíčka.
/ Funkčné využitie územia so zreteľom na ochranu prírody a akceptáciu prírodných zdrojov s dôrazom na splnenie environmentálnych cieľov.
- Funkčné plochy hospodárskeho komplexu v priestore súčasného hospodárskeho dvora.
/ Funkčné využitie územia so zreteľom na riešenie priestorových a funkčných vzťahov ku obytno-vybavenostnej štruktúre obce. Rozľahlý hospodársky komplex predstavuje výrazné špecifikum v rurálno-urbánnej štruktúre obce. Súčasná funkčná a priestorová využívanie areálu má veľký potenciál pre jeho postupnú reštrukturalizáciu a prestavbu v prospech kvality štruktúry a bezkolízneho začlenenia do organizmu obce. Rovnako má značný rozvojový potenciál v podobe revitalizácie s predpokladom pre reštrukturalizáciu v polohe hygienicky nezávadnej zmiešanej funkcie.
- Ostatné významné funkčné plochy a plochy menšieho územného rozsahu.
/ Existujúci cintorín priestorovo dosluhuje, už nemá veľké vnútorné priestorové rezervy. Koncepcia ÚPN-O preto rieši nové funkčné plochy na pochovávanie jeho rozšírením.
- Špecifickými koncepcijnými cieľmi pre rozvojovú kvalitu a atraktivnosť obce je v urbanistickej štruktúre uprednostnenie riešenia:
 - stabilizácie a kvalitatívneho dotvorenia exponovaných priestorov s funkciou rekreácie a cestovného ruchu v lokalitách Šachtíčka a Selčianska Dolina, s dôslednou reguláciou vo vzťahu k legislatívnej ochrane prírody a krajiny, a životného prostredia, bez extenzívneho rastu na nových prírodných plochách,
 - rešpektovania skutočnosti, že územie sa nachádza v Chránenej vodohospodárskej oblasti Nízke Tatry – západná časť, ustanovenej Zákonom č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vyhlásené 13. 11. 2018 (tento zákon ustanovuje činnosti, ktoré sú na jej území zakázané a opatrenia na ochranu povrchových vôd a podzemných vôd prirodzene sa vyskytujúcich v CHVO, ustanovuje práva a povinnosti osôb na úseku ochrany vôd a vodných pomeroch, pôsobnosť orgánov štátnej vodnej správy a obcí v CHVO a zodpovednosť za porušenie povinností podľa tohto zákona,
 - vodozdržných ochranných a pôdochranných opatrení za účelom zachovania zrážkových vôd z povrchového odtoku v území mimo intravilánu obce ako aj ochrany pred záplavami, resp. revitalizácie prirodzených koridorov vodných tokov (trvalých, občasných) a ich brehových území so zámerom obnovy ich integrity a tiež v súvislosti s klimatickými zmenami,
 - vnútroobecnej rekreačno-oddychovej zóny v priestore nadväznom na súčasný futbalový štadión, s multifunkčným využitím rôznych relaxačných a kultúrnych činností zabezpečujúcich bezprostrednú dennú rekreáciu a oddych obyvateľov obce a tiež atraktívny oddych jej návštevníkov (rozdielny voľnočasový charakter oproti aktivitám v krajine),
 - reanimácie centrálnej časti obce v priestore potenciálneho Námestia Cyrila a Metoda a rozvoj naňho nadväzných priestorov, s orientáciou na občiansku vybavenosť, bez zástavby historicky vyvinutých jestvujúcich verejných priestorov, pričom celý tento centrálny verejný priestor ("náves" - dedinské námestie) je žiadúce postupne prebudovať do podoby prírodného parku a obecného námestia,
 - dopravnej koncepcie so zámerom odľahčenia dopravou nevhodne zaťažených úsekov a prístupov k rozvojovým lokalitám.
- Cieľom je územný rozvoj obce Selce orientovaný s ohľadom na jeho predispozíciu zaujať významnú polohu v rámci rekreačného priestoru Banskej Bystrice, reprezentujúcej **turistické centrum medzinárodného významu**.
Pre dosiahnutie tohto strategického cieľa v oblasti rozvoja cestovného ruchu je v plánovaní a regulácii územného rozvoja obce Selce za prioritu považovaná **horská turistická aglomerácia so strediskami Špania**

Dolina/Šachticka – Selce/Čachovo, nachádzajúce sa na území CHVO Nízke Tatry – západná časť. Pod rozvojom treba rozumieť tiež dôslednú ochranu tých hodnôt, ktoré turistické centrum medzinárodného významu tvoria jedinečným, a to ochranu prírodného a krajinného obrazu a skvalitňovanie vybavenosti rekreácie a CR na už v súčasnosti urbanizovaných funkčných plochách.

- Poloha, charakter a územnorozvojový priestorový potenciál predurčujú Selce pre naplnenie jej územia rurálno-urbánou štruktúrou vyššieho ako len lokálneho obecného významu.
- Súlad previazby rozvojových zámerov s kontaktnými katastrálnymi územiami, predovšetkým územím Nemiec a Španej Doliny.

1/2.4. PODMIENKY REALIZÁCIE PROGRAMOVÝCH CIEĽOV - POTENCIÁL ROZVOJA OBCE

Rozvoj obce Selce je závislý predovšetkým na objektívnych podmienkach, ktoré určujú (navodzujú a umožňujú) jeho reálny urbanizačný postup a charakter. Preto jedným zo základných predpokladov rozvojového procesu uplatneného v ÚPN-O Selce je dešifrovanie sústavy týchto podmienok a ich koncepčné využitie.

V zásade ide o širokú škálu determinantov v rovine vlastného sídla i jeho širšieho atrakčného priestoru (najmä regiónu, resp. záujmového územia), s ktorým je obec v interakčnom vzťahu. Pri špecifikovaní objektívnych podmienok kladie koncepcia rozvoja dôraz na tie, ktoré vývoj obce a jej koncepčnú kryštalizáciu ovplyvňujú pozitívne a aktivizujú. Ide o široký diapazón objektívne pôsobiacich determinantov, ktoré možno členiť na:

- **Historické podmienky**, ktoré predstavujú objektívne východiská urbanizácie, pritom demonštrujú vývojové charakteristiky a tendencie urbanizačného procesu, navodzujú vývojovú kontinuitu.
- **Aktuálne spoločenské podmienky**, ktoré určujú urbanizačný proces a sú dominantným rozvojovým činiteľom.
- **Prírodné podmienky**, ktoré tvoria objektívny rámec rozvoja obce a špecifickým spôsobom ovplyvňujú jej charakter a identitu formovania prostredia. Pri analyzovaní a syntetizovaní objektívnych, najmä spoločenských a prírodných podmienok obce berie koncepcia ÚPN-O Selce do úvahy aj širšie väzby na záujmové územie obce, až regionálne hľadiská. Túto potrebu vyvoláva vzájomná podmienenosť a prepojenosť obce a jej atrakčného zázemia. Preto pri ich skúmaní sa koncepcia zameriava na vyjadrenie a objasnenie aj širších regionálnych podmienok, ovplyvňujúcich urbanizáciu obce.

Koncepcia rozvoja obce na základe analýzy objektívnych podmienok usmerňuje orientáciu cielene na zabezpečenie prosperity v týchto rovinách:

/ Vytvorenie podmienok pre odraz prírodného pólu v zodpovedajúcom spoločenskom póle, ako možnosť zásadnejšieho rozvoja turistického ruchu, ktorý by podporil a mal výraznejšie postavenie v ekonomickej prosperite obce a regiónu.

/ Dodržiavanie ekologických podmienok a zdravého životného prostredia.

/ Reštrukturalizovanie nevhodnej výroby, resp. vytvorenie územných predpokladov pre diverzifikáciu výrobných činností v súlade s obecným prostredím.

1/3. ÚDAJE O ZADANÍ A PODKLADOCH

1/3.1. ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA ÚPN OBCE SO ZADANÍM

Zadanie v súlade s § 20, podľa § 143 písm. a) zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, § 8, ods. (3) vyhl. č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii spracoval v januári 2021 kol. ARCH.EKO - Ateliér architektúry, urbanizmu a ekológie, s. r. o. Banská Bystrica, Kuzmányho 2, na základe požiadaviek územnoplánovacieho orgánu, Obce Selce.

Zadanie bolo následne prerokované a schválené Obecným zastupiteľstvom v Selciach uznesením č. 14 / 2021 zo dňa 22. 02. 2021. Stalo sa tak záväzným východiskovým dokumentom pre vypracovanie územného plánu obce Selce.

Na základe schváleného Zadania, ako záväzného zadávacieho dokumentu pre vypracovanie ÚPN obce Selce, bola zhotoviteľom - ARCH.EKO, s. r. o. zahájená jeho koncepčná návrhová fáza, v plnom súlade so Zadaním.

1/3.2. PREDCHÁDZAJÚCA ÚZEMNOPLÁNOVACIA DOKUMENTÁCIA A ÚZEMNOPLÁNOVACIE PODKLADY

1/3.2.1. ÚPD a ÚPP vyššieho stupňa

/ Územnoplánovacia dokumentácia

- **Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KÚRS)**, schválená uzn. vlády SR č. 1033/2001
- **Územný plán veľkého územného celku Banskobystrický kraj** (ďalej ÚPN VÚC BBK) v znení neskorších zmien a doplnkov 2004, 2007, 2009 a 2014, ktorého záväzná časť bola vyhlásená nariadením vlády SR č. 263/1998 Z. z. v znení VZN BBSK č. 4/2004, č. 6/2007, č. 14/2010 a č. 27/2014.
/ Zhotoviteľ: BBSK, oddelenie územného plánovania a životného prostredia, máj 2020
- **ÚPN mesta Banská Bystrica / AUREX**, s. r. o., Bratislava, v znení neskorších zmien a doplnkov
- **ÚPN mesta Banská Bystrica – Prieskumy a rozbor / KEP**
/ ARCH.EKO – Ateliér architektúry, urbanizmu a územného plánovania, s. r. o., Banská Bystrica

/ Územnoplánovacie podklady

- **Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Banská Bystrica** (RÚSES okresu Banská Bystrica)
/ SGS Holding, a. s. - analytická a syntézová časť, SAŽP - návrhová časť, rok spracovania: 2020

1/3.2.2. ÚPD a ÚPP v úrovni obce a zóny

/ Územnoplánovacia dokumentácia

- **ÚPN obce Selce** (schválený OZ Selce uznesením č. 50/98/OZ dňa 18. 9. 1998)
/ ARCH.EKO – Ateliér architektúry, urbanizmu a územného plánovania, s. r. o., Banská Bystrica
Vrátane naň nadväzných zmien a doplnkov č. 1 - 12:
- **Doplnok č. 1 k ÚPN-O Selce / Lokalizácia rodinného domu p. Miloša Horného** (03/1999)
/ Zhotoviteľ: ARCH.EKO - Ateliér architektúry, urbanizmu a ekológie, s. r. o. Kuzmányho 2, Banská Bystrica
- **Doplnok č. 2 k ÚPN-O Selce / Stredisko rekreácie a zimných športov Selčianska dolina - záber LPF** (06-07/1999)
/ Zhotoviteľ: ARCH.EKO - Ateliér architektúry, urbanizmu a ekológie, s. r. o. Kuzmányho 2, Banská Bystrica
- **Doplnok č. 3 k ÚPN-O Selce / Lokalizácia rodinného domu Ing. Imricha Boľoša** (11/1999)
/ Zhotoviteľ: ARCH.EKO - Ateliér architektúry, urbanizmu a ekológie, s. r. o. Kuzmányho 2, Banská Bystrica
- **Doplnok č. 4 k ÚPN-O Selce / Urbanistické riešenie lokality Osičina** (06-2001)
/ Zhotoviteľ: ARCH.EKO - Ateliér architektúry, urbanizmu a ekológie, s. r. o. Kuzmányho 2, Banská Bystrica
- **Doplnok č. 5 k ÚPN-O Selce / Lokalita Lyžiarske a rekreačné stredisko Šachtičky** (02/2007)
/ Zhotoviteľ: URBANIA – projekčný ateliér, Ing. arch. Blažena Kováčová, Hutná 3, Banská Bystrica
- **Doplnok č. 6 k ÚPN-O Selce / Lokalizácia rodinného domu Vladimíra Cabana** (05/2008)
/ Zhotoviteľ: ARCH.EKO - Ateliér architektúry, urbanizmu a ekológie, s. r. o. Kuzmányho 2, Banská Bystrica
- **Zmeny a doplnky č. 7 k ÚPN-O Selce / Ubytovanie a rekreačné bývanie pri vstupe do Selčianskej doliny**
/ Zhotoviteľ: INT - EXT, Ing. arch. Milan Král, Sládkovičova 92, Banská Bystrica (01/2009 - 11/2010)
- **Doplnok č. 8 k ÚPN-O Selce / Lokalizácia rodinného domu Mgr. Lenky Husárikovej s manželom** (04/2010)
/ Zhotoviteľ: ARCH.EKO - Ateliér architektúry, urbanizmu a ekológie, s. r. o. Kuzmányho 2, Banská Bystrica
- **Doplnok č. 9 k ÚPN-O Selce / Lokalizácia rodinného domu Dariny Suchej s manželom** (09/2010)
/ Zhotoviteľ: ARCH.EKO - Ateliér architektúry, urbanizmu a ekológie, s. r. o. Kuzmányho 2, Banská Bystrica
- **Zmeny a doplnky č. 10 k ÚPN-O Selce / Rozvoj bývania - Na záhumnie, Vyšovec a Južne od farského** (03/2013)
/ Zhotoviteľ: Ing. arch. Vladimír Paško

- **Zmeny a doplnky č. 11 k ÚPN-O Selce / Lokalizácia rodinného domu** (08/2015)
/ Zhotoviteľ: Ing. arch. Vladimír Malec
- **Zmeny a doplnky č. 12 k ÚPN-O Selce / Lokalita „Selce - Pred Selčianskou dolinou“** (05/2016)
/ Zhotoviteľ: ARCH.EKO - Ateliér architektúry, urbanizmu a ekológie, s. r. o. Kuzmányho 2, Banská Bystrica

/ Územnoplánovacie podklady

- **Urbanistická štúdia (UŠ) obytnej zóny Na záhumnie / Vyšovec**
(ARCH.EKO, s. r. o., autorské riešenie: Ing. arch. Eva Faragóová, Ing. arch. Michal Gaj, r. 2008)
- **Dopravnoinžinierska štúdia - Dokumentácia prieskumov, prognóza, kapacity križovatiek**
Riešitelia: Ing. Michal Dúbravský – autoriz. stavebný inžinier, Ing. Tomáš Kysel, METAG Banská Bystrica, jún 2019
- **Urbanisticko-architektonická štúdia „Selce / Námestie sv. Cyrila a Metoda“** (ARCH.EKO BB, s. r. o., autorské riešenie: Ing. arch. Eva Faragóová, Ing. arch. Michal Gaj, r. 2019)
- **Overovacia štúdia / Selce - Kopanice**
(ARCH.EKO BB, s.r.o., autorské riešenie: Ing. arch. Michal Dovičovič, r. 2019)
- **Overovacia štúdia / Selce – Kopanice – úprava a rozšírenie pre celú lokalitu v rámci prípravy nového ÚPN-O**
(ARCH.EKO, s. r. o., autorské riešenie: Ing. arch. Eva Faragóová, r. 2020)
- **Generel nadregionálneho územného systému ekologickej stability (GNÚSES)**
- **Regionálny územný systém ekologickej stability (RÚSES) okresu Banská Bystrica**
/ Aktualizácia prvkov RÚSES okresu Banská Bystrica, SAŽP Banská Bystrica, r. 2008
- **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Selce na roky 2016 – 2020**
/ M. B. Consulting, Banská Bystrica, r. 2016

1/3.2.3. Ostatné dokumenty a východiskové podklady

- **PHSR obce Selce na obdobie 2021-2027** schválený uznesením Obecného zastupiteľstva v Selciach č. 46/2021 dňa 26. 04. 2021. Dátum platnosti: do 31. 12. 2027
/ Spracovateľ: Obecný úrad a poslanci OZ Selce
- **Základné tézy a zásady územného rozvoja katastra obce Selce** r. 2020
- **Štúdia územného rozvoja - kataster Špania Dolina / Aktualizácia 12/2019 (Bioresort Šachtický)**
- **Dokumentácia pre územné rozhodnutie „Bio resort Šachtický“**
/ StVS-servising s.r.o Banská Bystrica, r. 2018
- **Aktuálne odborné podklady Správy NAPANT, s požiadavkou ich uplatnenia a zapracovania do ÚPN-O Selce**
zdroj: Štátna ochrana prírody SR, Správa NP Nízke Tatry Banská Bystrica
- **Územia náchylné na svahové pohyby – zosuvy**
zdroj: ŠGÚD – Atlas máp stability svahov SR - Mapa náchylnosti územia na svahové pohyby
- **Pamiatkový fond**
zdroj: Krajský pamiatkový úrad, Banská Bystrica, r. 2019
- **Pôdne pomery a kvalita pôdy podľa kódu BPEJ**
zdroj: NPPC - Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy (VÚPOP), Banská Bystrica, r. 2020
- **Východiskové podklady profesijných okruhov** (r. 2019 - 2020)
/ ARCH.EKO – Ateliér architektúry, urbanizmu a územného plánovania, s. r. o., Banská Bystrica
- **Prieskumy v teréne** (r. 2019 - 2020)
/ ARCH.EKO – Ateliér architektúry, urbanizmu a územného plánovania, s. r. o., Banská Bystrica

1/4. SPÔSOB VYHOTOVENIA, ROZSAH A ÚPRAVA DOKUMENTÁCIE

1/4.1. VŠEOBECNÉ POŽIADAVKY A PODKLADY UPLATNENÉ PRI VYHOTOVENÍ DOKUMENTÁCIE

Územný plán obce Selce je vypracovaný v súlade s nasledovnými právnymi predpismi platnými k obdobiu jeho obstarania a vypracovania:

- Zákon č.50 / 1976 Z. z. o územ. plánovaní a staveb. poriadku (Stavebný zákon) v znení neskorších predpisov,
- Vyhláška č. 55 / 2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii.

Odporúčaným podkladom pre vypracovanie ÚPN obce Selce bolo Metodické usmernenie obstarania a spracovania územného plánu obce, vydané Ministerstvom životného prostredia SR v roku 2001.

Pri vypracovaní bola využitá tiež Metodická príručka pre obstarávateľov a spracovateľov územnoplánovacej dokumentácie: Štandardy minimálnej vybavenosti obcí (Ministerstvo životného prostredia SR, Bratislava 2002, resp. jej skrátené znenie Inštitút urbanizmu a územného plánovania URBION, Bratislava 2010).

1/4.2. ŠPECIFICKÉ POŽIADAVKY UPLATNENÉ PRI VYHOTOVENÍ DOKUMENTÁCIE

Rozsah, obsah a úprava ÚPN obce Selce sú súhlasné so zadaním v zmluve o dielo č. 01/2020 (vrátane dodatku č.1 zo dňa 21. 02. 2023).

Zmluvne neboli dohodnuté žiadne špecifické požiadavky. V priebehu prác na koncepte bola špecificky poňatá záväzná časť formou regulačných listov (regulačný list so zameraním na príslušnú územnú jednotku) v autorskej obsahovej štruktúre zhotoviteľa ÚPN-O Selce - ARCH.EKO, s. r. o., približne zohľadňujúcej obsah podľa nového zákona, ktorého platnosť bola ustanovená až v priebehu prác na predmetnom ÚPN obce Selce (Zákon č. 46/2024 Z. z. zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov).

1/4.3. METODICKÉ PRINCÍPY A POSTUPY UPLATNENÉ PRI VYHOTOVENÍ DOKUMENTÁCIE

Plán možností rozvoja vychádza z predchádzajúcej zodpovednej systémovej analýzy územného potenciálu obce pre rozvoj a kladie dôraz na následnú, podľa možností otvorenú, na rozvojové podnety reagujúcu reguláciu. Vždy ale v konfrontácii s dôsledne (aj graficky) vymedzeným územnorozvojovým potenciálom, ako konfrontačnou priemetňou želaných rozvojových zámerov (návrhov), v diferencovanom, špecifickom poňatí a zhodnotení potenciálu zastavaného a nezastavaného územia.

Tak územný plán obce Selce navodzuje možnosť docieľiť v aktuálnych územných častiach obce variabilné, nie striktné dané ich funkčné využitie. Umožňuje sa tak otvorenosť ÚPN a možnosť reagovať na aktuálne rozvojové trendy, podnety a potreby. Prehľbuje sa tým rovnako predpoklad aktívnej participácie širšej odbornej i laickej občianskej verejnosti. Vytvára sa tiež predpoklad postavenia návrhu ÚPN, ktorý sa väčšmi približuje k zosúladieniu reálnych podmienok a ideálnych koncepcných predstáv rozvoja.

V koncepte zhotoviteľom ÚPN uvádzané a použité metodické princípy vychádzajú zo skutočnosti, že existencia vecí a javov podieľajúcich sa na fungovaní konkrétneho priestoru (územia) je závislá na ich stabilite a zároveň stabilite prostredia ako celku, v ktorom tieto pôsobia. Ich súlad s bytím má pri usmerňovaní územno-rozvojových procesov v prognóznom, dlhodobom, či krátkodobom horizonte dynamickú podstatu.

Možno tak hovoriť o dynamickej stabilite, ktorou sa vyznačujú dynamické systémy, teda aj urbánne štruktúry, ako organické súčasti širšie koncipovaného krajinného obrazu – organizmu. Ten má ale v sebe zakódovanú i stabilitu konzervatívnu, dlhodobo pretrvávajúcu, pevnú kostru procesov premeny. Poznanie tejto kostry je v poňatí zhotoviteľom uvádzaných metodických princípov nesmierne dôležité. Ak by sa vedome či nevedome zlou reguláciou procesov rozvoja narušila, dynamizuje a urýchľuje sa jej pozícia v smere stability dynamickej. Keďže existencia dynamického systému je závislá na externom zdroji voľnej energie, môže sa stať, že v podmienkach obmedzených zdrojov – v súťaži s nevhodne usmernenými a spustenými územnorozvojovými procesmi (ktoré pohltia voľnú energiu v systéme) neobstojí a prestane existovať. Následne tak môže byť ohrozená existencia vecí a javov pôvodne sa podieľajúcich na fungovaní konkrétneho priestoru. V konečnom dôsledku dôjde k neželanej kvalitatívnej premene systému.

Je preto dôležité z pozície postavenia Obce, ako územnoplánovacieho orgánu, plánom určenú reguláciu rozvojových procesov v praxi držať v stanovených intenciách.

■

2/ KONCEPCIA ROZVOJA OBCE

2/1. VYMEDZENIE PROBLEMATIKY

2/1.1. OBSAHOVÉ A ČASOVÉ VYMEDZENIE PROBLEMATIKY

Koncept ÚPN obce Selce je vypracovaný v zmysle § 21 zákona č. 237/2000 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, v súlade s § 9 a §12 vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Zb. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii. **ÚPN obce Selce metodicky, obsahovo a formou spracovania však čiastočne reaguje v jeho záväznej časti už na nový zákon č. 46/2024 Z. z., ktorého platnosť bola ustanovená až v priebehu prác na predmetnom ÚPN obce Selce.**

Koncept ÚPN obce Selce (2 varianty) definuje zásady urbanistického usporiadania a funkčnej štruktúry zastavaného územia obce, jeho príslušného záujmového územia a ostatného územia v hraniciach katastra, ktoré tvoria obec Selce. Obsahuje charakteristiku potenciálu územia a limity jeho využitia, koncepciu optimálneho rozvoja funkcií a štruktúr územia, regulatívy rozvoja a jeho územného priemetu, zásady rozvoja technickej vybavenosti, princípy miestneho územného systému ekologickej stability a regulačné listy jednotlivých urbanistických okrskov obce a urbanistických lokalít.

Obsahové vymedzenie je založené na dôslednom zhodnotení a optimalizácii vzťahov urbánnej a geoeologickej štruktúry územia obce. Vymedzené sú reálne rozvojové aspekty v plánovacom horizonte a tiež potenciálne, výhľadové rozvojové aspekty.

Cieľovo sa obsahové vymedzenie zameriava na zachovanie a podporu podstaty hodnotných, stabilizujúcich prvkov a súborov súčasnej krajinej štruktúry obce (jej stavebnej i prírodnej zložky) a predpokladov jej potenciálneho rozvoja. Na strane druhej sleduje možnosti aktivizácie a oživenia menej hodnotných, destabilizovaných štruktúr a funkčných plôch, ich efektívnejším a účelnejším spôsobom využitia, v závislosti na územno-disponibilných potenciálnych predpokladoch.

Koncept ÚPN obce Selce je koncipovaný ako otvorený dokument, ktorý vzhľadom na priestorovú flexibilitu možného využitia navrhovaných rozvojových plôch umožňuje reagovať na reálny vývoj procesov, dopĺňovať jeho údajovú bázu a v rozpätí stanovenom regulatívmi aj upravovať navrhnuté riešenia.

2/1.2. ÚZEMNÉ VYMEDZENIE PREDMETU RIEŠENIA

Riešené územie reprezentuje katastrálne územie obce Selce. Celková rozloha riešeného katastrálneho územia obce je 19,99 km² (1 999 ha).

Katastrálne územie obce Selce je súčasťou okresu Banská Bystrica, ktorý susedí s okresmi - na severe Ružomberok a Martin, na juhu Zvolen, na východe Brezno a na západe Turčianske Teplice a Žiar nad Hronom.

Katastrálne územie obce Selce nachádzajúce sa v širšom územnom priestore mesta Banská Bystrica charakterizovanom ako aglomeračné zoskupenie sídiel, priamo susedí - na juhu s k. ú. mesta Banská Bystrica, k. ú. obcí Slovenská Ľupča a Kynceľová, na západe s k. ú. obcí Nemce a Špania Dolina, na severe s k. ú. obcí Staré Hory a Baláže, na východe s k. ú. obce Priechod.

Územie severne od intravilánu obce sa nachádza v Chránenej vodohospodárskej oblasti Nízke Tatry – západná časť. MŽP SR zabezpečuje spracovanie podkladov na zápis CHVO do katastra nehnuteľností (12. 2022).

Samosprávnym orgánom je Obecné zastupiteľstvo so starostom obce. Výkonným orgánom obecnej samosprávy je Obecný úrad Selce. Obecný úrad je priamo zodpovedný za riadenie výstavby a územného rozvoja obce v zmysle schválenej územnoplánovacej dokumentácie.

2/2. ZÁUJMOVÉ ÚZEMIE A ŠIRŠIE VZŤAHY DOKUMENTUJÚCE ZAČLENENIE OBCE DO SYSTÉMU OSÍDLENIA

2/2.1. VÝCHODISKÁ PRE KONCEPCIU ROZVOJA OBCE

Z hľadiska sídelno-štruktúrnych územných súvislostí podieľajúcich sa na rozvojových možnostiach a predpokladoch obce Selce v bezprostrednom kontakte s územím mesta Banská Bystrica, zohráva podstatnú úlohu priestorová disponibilita obce a predpoklad využitia jej ekonomického potenciálu, iniciovaného už v predchádzajúcom období rozvoja obce.

2/2.1.1. Záujmové územie a širšie vzťahy

V súčasnej situácii územného plánovania, keď riešenie problematiky ÚPN obce je legislatívne orientované striktne na jeho katastrálne vymedzenie, nie je možné pojem „záujmové územie obce“ spájať s riešením územia prekračujúceho jeho katastrálnu hranicu. Nie je tak správne ani stotožňovať pojmy riešené územie so záujmovým územím.

Pri riešení ÚPN obce Selce pri pojme „záujmové územie obce“ sa preto vychádza z nasledovnej základnej organizácie katastrálneho územia obce (podrobne uvedenej v kap. 2/7):

- **zastavané územie obce**, funkčne členené na urbanistické okrsky a ich lokality,
- **príľahlé záujmové územie obce** zahŕňa prevažnú časť katastrálneho územia Seliec v nadväznej polohe na zastavané územie obce, bez súčasnej intenzívnej urbanizácie, s prevahou poľnohospodárskej pôdy, s plánovanou disponibilitou pre zdôvodnený a opodstatnený rozvoj urbanizácie,
- **ostatné územie katastra obce** zastúpené súborom funkčných plôch v nadväznej polohe na príľahlé záujmové územie obce s prevahou lesov, s obmedzením rozsiahlejšej intenzívnej urbanizácie a možnosťou uplatnenia prioritne líniových, pohybových foriem rekreácie.

Uvedené **príľahlé záujmové územie obce** spolu s **ostatným územím katastra obce** koncepcia ÚPN považuje za **záujmové územie obce**, čiže potenciálne rozvojové územie, priamo nadväzujúce na zastavané územie obce. Umožní okrem zdôvodneného a opodstatneného návrhu intenzívnej urbanizácie predovšetkým extenzívny rozvoj funkčných plôch orientovaných prioritne na funkciu rekreácie a CR, líniových dopravných koridorov a línii technickej infraštruktúry.

Z hľadiska širších vzťahov územný plán obce zhodnocuje dôležitý význam a postavenie obce Selce v štruktúre osídlenia vo vzťahu na kontaktné obce (Baláže, Kynceľová, Nemce, Priečod, Slovenská Ľupča, Staré Hory, Špania Dolina) a mesto Banská Bystrica. Obec Selce má významné zastúpenie a postavenie v oblasti rekreácie a cestovného ruchu.

Nadradené, celospoločenské územnorozvojové súvislosti vyplývajúce z rastúcej globalizácie priestorových a s tým súvisiacich ekonomických vzťahov sú pre ďalší vývoj a postavenie obce v rámci sídelnej štruktúry v záujmovom priestore mesta Banská Bystrica podstatné.

Dominujúce sú najmä nasledovné rozvojové faktory, ovplyvňujúce rozvoj obce a jej postavenie v sídelnej štruktúre:

- podporná úloha formovania rozvojovej osi prvého stupňa ako komunikačno-sídelnej osi na území banskobystrického kraja,
- širšie sídelno-priestorové danosti, ktorých je katastrálne územie obce súčasťou,
- možnosti podieľania sa obce na vytváraní rozvojových aktivít presahujúcich územie obce,
- významné súčasné a potenciálne rozvojové predpoklady obytnej a rekreačnej funkcie v akčnom rádiuse územia mesta Banská Bystrica.

2/2.1.2. Začlenenie obce Selce do systému osídlenia

Geomorfologické a polohové danosti širšieho i vlastného katastrálneho územia obce v atrakčnom rádiuse krajského mesta Banská Bystrica zohrávajú dôležitú úlohu pri formovaní aglomerácie banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia najvyššej - prvej úrovne celoštátneho a medzinárodného významu, so špecifickými podmienkami pre rozvoj prioritne v oblastiach rekreácie, cestovného ruchu a bývania.

2/2.1.3. Stratégia rozvoja územia obce

/ Súborná charakteristika východísk

Stratégia ďalšieho rozvoja obce Selce, prezentovaná územným plánom, je založená na rešpektovaní princípov udržateľného života, premietnutých a konkretizovaných v riešenom území. Územný plán obce vychádza z optimálnej využiteľnosti funkčného potenciálu tohoto priestoru a dôsledne rešpektuje limity jeho využitia. Navrhuje taký budúci rozvoj obce a jej zázemia, ktorý neohrozí jej ekologickú rovnováhu a neprekročí únosný prah antropického zaťaženia krajinného prostredia. Nevyhnutné zvýšenie tohoto zaťaženia a stresových faktorov kompenzuje opatreniami na zvýšenie odolnosti a stability územia.

Určujúcim cieľom stratégie optimálneho rozvoja je, aby obec Selce naďalej zostala príjemným životným priestorom, aby si toto postavenie v budúcnosti ďalej upevnila a aby poskytovala dobré pracovné a životné podmienky pre

prirodzene a tiež migračne rastúci počet obyvateľov obce a jej okolia. V záujme životaschopnosti obce je však potrebné rozvíjať súbežne širšie spektrum ekonomických aktivít a zabezpečiť previazanosť obce na komplexnejšiu regionálnu sídelnú štruktúru a nadregionálne ekonomické podnety.

Stratégia optimálneho rozvoja obce založená na predpokladoch pozitívneho vývoja a zhodného pôsobenia vonkajších a vnútorných rozvojových faktorov, je koncipovaná na princípoch rešpektovania komplexu faktorov, ktoré limitujú optimálnu mieru urbanizácie a tým aj veľkosti obce. Tieto faktory možno v priestore Seliec agregovať do troch kategórií rozvojového potenciálu. Sú to:

- prírodno-ekologický potenciál a limity jeho využitia pri zachovaní priebežne udržateľného života v mikropriestore,
- spoločensko-ekonomický potenciál a predpoklady rastu počtu obyvateľov a ich zamestnanosti,
- územno-technický potenciál a kapacitné prahy jednotlivých systémov jestvujúcej a reálne novej technickej infraštruktúry.

Významným strategickým článkom rozvoja obce je vytvorenie podmienok pre stabilizáciu a rast socioekonomického potenciálu. V prospech akcelerácie rozvoja obce uvedená situácia evokuje potrebu funkčnej stratégie obce Selce na aktivity, ktoré by udržali domáce a aj pritiahli mladé produktívne, vzdelané kategórie obyvateľov banskobystričského regiónu. Pozitívne sa takou javí oblasť cestovného ruchu. Zvýšenie prirodzenej hranice rastu obyvateľov obce vytvorením vhodných predpokladov pre imigráciu predpokladá na druhej strane vytvorenie aj územno-priestorových rezerv pre rozvoj v oblasti bytového fondu a verejnej vybavenosti.

Stratégia rozvoja územia obce Selce je v ÚPN obce postavená na jej hodnotách v komparácii s deficitmi a problémami, ako iníciačnými zdrojmi riešení. Opiera sa pritom o rozvojový potenciál. Územný plán tak **rešpektuje a posilňuje krajinné, civilizačné a kultúrne - historické hodnoty**, ktoré doterajším historickým vývojom vyprofilovali súčasnú identitu Seliec. Sú to predovšetkým:

- morfológicky rozmanitá, na obraze obce výrazne sa podieľajúca krajina s potočnou sieťou, jej hodnotnou prírodnou bázou a so zalesnenými svahmi na území ochranného pásma národného parku Nízke Tatry,
- významné, ekologicky hodnotné prírodné bohatstvo obce,
- kultúrne-historické dedičstvo v podobe zachovaných historických fragmentov zaradených do zoznamu národných kultúrnych pamiatok, resp. tiež ďalších hodnotných solitérov a urbánnych celkov,
- potenciálne vhodné podmienky pre dobrú životnú úroveň a sociálnu stabilitu,
- optimálny územno - rozvojový potenciál,
- kapacitná dostatočnosť systémov technickej infraštruktúry a dobrá dostupnosť jej služieb,
- potenciál pre rozvoj rekreácie a CR na katastrálnom území obce a významné rekreačné príležitosti v najbližšom a širšom okolí obce,
- predispozícia obce Selce podieľať sa v priestore banskobystričko-zvolenského ťažiska osídlenia významnou mierou na hospodársky významnej tvorbe odvetvia rekreácie a cestovného ruchu,
- poloha, veľkosť, charakter a územnorozvojový priestorový potenciál predurčujúci obec Selce pre naplnenie jej územia urbánou štruktúrou vyššieho ako len miestneho významu.

Územný plán uvádza možné **riešenia** (aj dielčie) **zásadných problémov - deficitov**, ktoré sa naakumulovali hlavne v posledných desaťročiach ako dôsledok demografickej stagnácie a tým aj stagnácie rozvoja obce.

Sú to predovšetkým riešenia spojené:

- s mierne regresným vývojom obce za ostatné roky, ktorý nie je v relácii s prírodno-ekologickým, socio-ekonomickým a územno-technickým potenciálom priestoru Seliec,
- s konfliktnými stretmi záujmov v názoroch na funkčné využívanie území vyvolaných niektorými územnými funkciami a priestorovými vzťahmi prekračujúcimi hranice katastrálneho územia obce hlavne v priestore Šachtíček, pri funkčnom využívaní územia v oblasti dopravy, ťažby nerastov, rekreácie a cestovného ruchu,
- s realizačne nedoriešeným a neuceleným nadradeným komunikačným systémom obce, pričom veľmi výrazným dopravným problémom je ovplyvňujúcim rozvoj obce, predovšetkým urbánnu štruktúru jej centrálnej časti, je priebeh nadradeného dopravného koridoru cesty č. III/2418 nevhodne stredom zastavanej časti obce, a tiež s realizačne nedoriešenou statickou dopravou,
- s nedostatočným bezkolíznym zapojením rozľahlého areálu Roľníckeho družstva do urbánnej štruktúry obce, s veľkým potenciálom ponukových rozvojových plôch pre jeho postupnú reštrukturalizáciu a prestavbu v polohe

zmiešanej funkcie chovu hospodárskych zvierat, koní, neškodnej výroby a služieb,

- s nedostatočným využitím potenciálu pre zvýšenie kvality a atraktívnosti obce riešením vnútroobecnej rekreačno-oddychovej zóny s multifunkčným využitím rôznych relaxačných a kultúrnych činností zabezpečujúcich dennú rekreáciu a oddych obyvateľov obce a tiež atraktívny oddych jeho návštevníkov,
- s obtiažnosťou zaistovania niektorých plôch pre verejnú vybavenosť, resp. tiež s jej nevhodnou súčasnou lokalizáciou,
- so zníženou priestupnosťou, resp. optickou bariérovosťou krajiny v dôsledku existujúcej technickej infraštruktúry (areál Roľníckeho družstva, koridory VN, VVN),
- s nerozvinutou prímestskou, resp. potenciálnou mestskou hromadnou dopravou,

Z hodnotenia a interpretácie jednotlivých prvkov funkčného potenciálu k. ú. Selce vyplývajú rozvojové limity veľkosti obce v možnom rozsahu 2 500 až 2 800 obyvateľov, horizonty etáp jeho rozvoja a miera záväznosti navrhovaného rozvojového programu.

2/2.2. CHARAKTERISTIKA VÝVOJOVÝCH TRENDOV A PODMIENOK PRE ICH UPLATNENIE V KATASTRÁLNOM ÚZEMÍ OBCE SELCE

Vývojová krivka budúcej hospodárskej aktivity a spoločenskej prosperity obce Selce bude zrejme plynule prechádzať z obdobia súčasnej stagnácie a obmedzeného rastu do obdobia ďalšieho priestorového nárastu obce. Dĺžku trvania jednotlivých rozvojových fáz v súčasnosti nie je možné stanoviť reálne. Proces rozvoja obce bude do značnej miery ovplyvnený celospoločenskou situáciou a vonkajšími, na obci nezávislými vplyvmi.

Územný plán obce Selce uvažuje s etapovým rozvojom obce, ktorý predpokladá nadväznosť a podmienenosť jednotlivých fáz rozvoja. Táto postupnosť zaručuje vyvážený, proporcionálny rozvoj obce a jej záujmového územia a je potrebné ju v zásade rešpektovať a dodržiavať.

V najbližšom, prechodnom období rozvoja obce je územný a technický rozvoj Seliec zameraný hlavne na prípravu a budovanie verejnoprospešných stavieb a zariadení technickej vybavenosti a rekonštrukcie inžinierskych sietí a dopravy. Súbežne sa budú vytvárať podmienky pre rozvoj občianskej vybavenosti, bývania, podnikateľských aktivít nenáročných na plochy a neškodných pre životné prostredie na celom území obce. Bude sa zabezpečovať požadovaná modernizácia súčasného bytového fondu a výstavba nových rodinných, aj bytových domov. Vytvorí sa organizačná, ekonomická a priestorová príprava bázy rekreácie a cestovného ruchu, hlavne príprava území PRZ Sever a PRZ Juh so športovorelaxačnými zariadeniami a vybavenosťou a so založením prírodného bioparku Selčiansky potok a lesoparkov Šachticky, Selčianska dolina, Staré Selce a Breziny.

V plánovacom horizonte rozvoja, ktorý zodpovedá variantu kvalitatívneho, vnútorného rastu obce, sa bude rozvoj Seliec orientovať hlavne na postupné formovanie vybavenostnej funkčnej štruktúry. Zároveň sa urbanisticky aktivujú okraje a nové časti obce, vyčlenia sa a územne pripravujú plochy určené na novú výstavbu a na rozšírenie obce a na priestorovú integráciu jej častí. Pôjde prioritne o rozvoj bývania v urbanistických lokalitách A2.4 Na záhumnie, A2.1 Kopanice a následne v urbanistických lokalitách A2.2 Dlhé zeme, A2.3 Močidlá, A2.5 Vyšovec a A2.6 Pri krížiku. Vytvorí sa rovnako podmienky pre širšie spektrum výrobných a podnikateľských aktivít, ktoré nemajú negatívny dopad na životné prostredie a obytnú pohodu obce. Súbežne sa začne vytvárať príslušné záujmové územie obce, upevní sa jeho ekologická, ochranná a rekreačná funkcia, vybudujú sa ekostabilizujúce priestory zelene so špecifickými sídelnými funkciami.

Územná ponuka aj pre vonkajšie záujmy a potreby sa bude orientovať hlavne na rozvoj vybavenostnej štruktúry obchodu, služieb, cestovného ruchu, kultúry a školstva, bývania a na dobudovanie atraktívnej vybavenosti pre návštevníkov obce. Urbanistickú integráciu obce bude možné zavŕšiť konečným dotvorením urbanistických okrskov UO-A (obytno - hospodársky), UO-B (športovo - rekreačný areál v obci) a UO-C (výrobný - hospodársky areál Roľníckeho družstva) a realizáciou plánovanej novej dopravnej osi – preložkou cesty III/2418. Stabilizuje sa príslušné záujmové územie upevňovaním ochrannej podstaty prírodných zdrojov obce a jej zázemia.

V možnom výhľadovom horizonte prezentovanom v ÚPN obce ako územné rezervy rozvoja, ktorý zodpovedá trendu priestorového rastu a integrácie sídla, sa ďalší územný rozvoj obce Selce zameria hlavne na možné využitie územných rezerv pre dosiahnutie ďalšieho vysokého obytného štandardu.

2/2.3. VÝZNAM OBCE SELCE A JEJ PREDPOKLADANÝ ROZVOJ

Rozvoj obce Selce s prihliadnutím na geograficko-krajinárske špecifiká a civilizačný potenciál regiónu je podmienený polohovo významovým postavením obce v širších lokálnych a vzhľadom na kontaktnú polohu s územím mesta Banská Bystrica až regionálnych a celoštátnych súvislostiach.

Obec má potenciál, aby potvrdila historicky a prirodzene rozvinutú funkciu výraznej a významnej horskej turistickej aglomerácie a strediska Špania Dolina / Šachtička - Selce / Čachovo a rekreačno-športových aktivít. Historicky má tak šancu výraznejším exponenciálnym rozvojom tejto funkcie zaznamenať celkovú dynamizáciu a polarizáciu života obce. Vyrastá tlak na kvalitu, komplexnosť, rôznorodú škálu atraktivít. Obec má predpoklady a príležitosť vytvárať a podieľať sa na permanentnej valorizácii zodpovedajúceho urbánneho, kultúrnospoločenského pólu, úmerného kultúrnym a prírodno-krajinárskym hodnotám mestskej aglomerácie Banská Bystrica a príslušného regiónu. V ňom možno hľadať záruky relatívnej rovnováhy prírodného a civilizačného pólu. Táto vzťahová súvislosť je zárukou plnohodnotnosti územného segmentu obce a jej prosperity.

Územný plán obce sa zameriava na tieto zásady a regulatívy:

- Rozvoj zamerať na zvýšenie priestorového štandardu vybavenosti a funkčno-priestorových väzieb jeho časti a prehlbenie väzieb medzi osídlením a krajinou.
- Obsah rozvoja orientovať na priestorovú reštrukturalizáciu nevhodnej funkčnej štruktúry (prioritne v areáli Roľníckeho družstva), na skvalitnenie a bezbariérové riešenie zariadení cestovného ruchu vo vzťahu ku krajine, funkčnú intenzifikáciu, architektonickú a stavebnú integráciu, pohodu bývania, zvýšenie výkonnosti technických a obslužných systémov obce a celkovú ekologizáciu sídelnej krajiny obce.
- Zvláštnu pozornosť venovať prebudovaniu dopravného systému v organizme priechodne dopravne tangovanej centrálnej časti obce. Ide o územné zabezpečenie preložky cesty III/2418 do nového, severne orientovaného dopravného koridoru – elimináciu vnemových a bariérových efektov, a vzájomnú interakčnú podmienenosť koncepčného a tým tiež ekonomického zabezpečenia budovania kvalitných vnútroobecných dopravných systémov automobilovej, cyklistickej a pešej dopravy. Z najviac negatívne pôsobiacich priestorov najvýraznejší problém vo funkčno-priestorových vzťahoch organizmu obce predstavuje pomerne rozľahlý areál Roľníckeho družstva, v súčasnosti živelne atakovaný rôznorodými výrobnými a skladovými prevádzkami. Stanovenie základnej funkčno-priestorovej regulácie jeho potenciálnej prestavby a vhodné bezbariérové zapojenie do organizmu obytno-vybavenostnej štruktúry obce sa javí pre kvalitatívny rast obce ako rozhodujúce. Podstatné pre ekologizáciu štruktúry obce má byť zastúpenie zelene (sprievodnej, izolačnej, areálovej, oddychovej...) a akceptácia nezastavania líniových území potočnej siete. Z uvedenej špecifikácie významu, postavenia a funkcie obce Selce sa odvíjajú následne adekvátne programové ciele rozvoja obce i miera kvality – náročnosti a komplexnosti ich riešenia.

Rezervy v súčasnosti vybudovaných systémov technickej infraštruktúry obce, hlavne zásobovania vodou, odvádzania a čistenia odpadových vôd, dopravy a energetiky umožňujú rozvoj Seliec na obec s asi 2 500 až 2 800 obyvateľmi. V korelácii s uvádzaným počtom obyvateľov úroveň rozvoja v 1. variante územného plánu s uvažovaným progresívnym rozvojovým trendom dosahuje porovnateľný počet 2 825 obyvateľov, na základe nových rozvojových plôch pre bývanie, spolu so súčasným počtom bytov bez plošnej intenzifikácie obytných funkčných plôch s rodinnými domami.

2/3. VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA

2/3.1. POLOHA A PRIESTOROVÉ VZŤAHY

Riešené územie reprezentuje katastrálne územie obce Selce. Celková rozloha riešeného katastrálneho územia obce je 19,99 km² (1 999 ha).

Katastrálne územie obce Selce je súčasťou okresu Banská Bystrica, ktorý susedí s okresmi - na severe Ružomberok a Martin, na juhu Zvolen, na východe Brezno a na západe Turčianske Teplice a Žiar nad Hronom.

Katastrálne územie obce Selce nachádzajúce sa v širšom územnom priestore mesta Banská Bystrica charakterizovanom ako aglomeračné zoskupenie sídiel, priamo susedí - na juhu s k. ú. mesta Banská Bystrica, k. ú. obcí Slovenská Ľupča a Kynceľová, na západe s k. ú. obcí Nemce a Špania Dolina, na severe s k. ú. obcí Staré Hory a Baláže, na východe s k. ú. obce Priechod.

2/4. VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU

2/4.1. VYBRANÉ OKRUHY ÚPLNÉHO ZNENIA ZÁVÄZNEJ ČASTI ÚPN VÚC BANSKOBYSSTRICKÝ KRAJ V ZNENÍ NESKORŠÍCH ZMIEN A DOPLNKOV

I. Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

.....

1.4. Podporovať rozvoj ťažísk osídlenia

1.4.1. Podporovať ako ťažiská osídlenia najvyššej – prvej úrovne:

- Banskobystricko-zvolenské ťažisko osídlenia ako aglomeráciu najvyššieho celoštátneho a medzinárodného významu.

Obec Selce patriaca spolu s ďalšími susediacimi obcami územne do aglomerácie banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia najvyššej - prvej úrovne celoštátneho a medzinárodného významu, má svoje špecifické podmienky pre rozvoj prioritne v oblastiach rekreácie, cestovného ruchu a bývania.

.....

1.6. Podporovať budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry

1.6.1. Podporovať ako rozvojové osi prvého stupňa:

.....

- v úseku Banská Bystrica - Turčianske Teplice ako komunikačno-sídelnú os na území Banskobystrického kraja.

.....

1.7. V oblasti rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom a vidiekom.

Obec Selce je súčasťou aglomeračného zoskupenia v širšom priestore mesta Banská Bystrica. V oblasti rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom Banská Bystrica a svojim k. ú. obce predstavuje potenciálne možnosti pre krátkodobú prímestskú rekreáciu v celoročnom cykle rekreačných činností – pešia a cyklo turistika, bežecké a zjazdové lyžovanie, skoky na lyžiach...

Rovnako má vzhľadom na blízkosť mesta Banská Bystrica a tým dostupnosť k vyššej vybavenosti potenciál v ponuke bývania.

.....

1.7.3. Pri rozvoji vidieckych oblastí **zohľadňovať a rešpektovať ich ekonomické, špecifické prírodné a krajinné prostredie a pri rozvoji jednotlivých činností dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie** vidieckeho priestoru.

Využívanie špecifického a atraktívneho prírodného a krajinného prostredia obce Selce je podmienené o. i. legislatívnou ochranou vyplývajúcou z ochranného pásma NAPANT, pokrývajúceho veľkú časť k. ú. obce a rovnako legislatívnou ochranou vyplývajúcou z CHVO Nízke Tatry / západná časť.

.....

2. V oblasti hospodárstva

2.1. Vytvárať územno-technické **predpoklady pre rozvoj hospodárskych aktivít** v území **vrátane zariadení na nakladanie s odpadmi** a považovať ich za prioritný podnet pre jeho komplexný rozvoj.

Územia obce Selce sa bezprostredne dotýka problematika regionálnej skládky komunálneho odpadu v priestore Škradno, kontaktného s k. ú. na východnej strane.

.....

2.2. Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo

2.2.1. **Rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond**, podporovať jeho využívanie **v celom jeho rozsahu** a poľnohospodársku pôdu v kategóriách zodpovedajúcich pôdno-ekologickej rajonizácii a typologicko-produkčnej kategorizácii, **v súlade s platnou legislatívou**.

2.2.2. **V chránených územiach zavádzať osobitný režim hospodárenia** (chránené územia podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, ochranné pásma vodárenských zdrojov) **v zmysle platnej legislatívy**.

Na územie obce Selce sa vzťahuje platná legislatíva vyplývajúca z ochranného pásma NAPANT a z CHVO Nízke Tatry / západná časť.

2.2.3. **V národných parkoch a v ich ochrannom pásme** a v chránených krajinných oblastiach **uprednostňovať poľnohospodárstvo s výrazným ekologickým účinkom** a s prioritným cieľom udržania biodiverzity a trvalo udržateľného rozvoja územia.

Na územie obce Selce sa vzťahuje platná legislatíva vyplývajúca z ochranného pásma NAPANT.

- 2.2.4. **Rešpektovať lesné pozemky a ich ochranné pásmo ako limitujúci prvok** pri územnom rozvoji krajiny.
.....
- 2.2.6. **Zabezpečiť ochranu najkvalitnejších a najproduktívnejších poľnohospodárskych pôd** v kraji **pred ich zástavbou.**
- 2.2.7. Vytvárať podmienky a podporovať opatrenia zamerané na **elimináciu erózie poľnohospodárskych a lesných pôd.**
- 2.2.8. Vytvárať podmienky pre **rozvoj poľnohospodárstva v horských oblastiach s podporou tradičného pastevného chovu hospodárskych zvierat.**
.....
- 2.3. Priemysel, ťažba a stavebníctvo
.....
- 2.3.4. **Ťažbu nerastov realizovať pri zohľadnení zdôvodnených potrieb v takom rozsahu, takým spôsobom a na takých miestach, aby nedochádzalo k negatívnym vplyvom na životné prostredie, režim podzemných vôd a aby tým neboli ohrozené záujmy ochrany prírody** (predmet ochrany v danom území).
Vzťahuje sa na dobývací priestor v západnej časti katastra obce Selce, totožný s chráneným ložiskovým územím "Selce".
- 2.3.5. Rešpektovať chránené ložiskové územia, ložiská nevyhradených nerastov a určené dobývacie priestory na území Banskobystrického samosprávneho kraja, s možnosťou ich revízie ak boli spresnené ich bilančné zásoby.
Vzťahuje sa na dobývací priestor v západnej časti katastra obce Selce, totožný s chráneným ložiskovým územím "Selce". Dobývací priestor je stanovený pre dobývanie vápenca pre cement a priemyselné účely. Vzhľadom k platnej legislatíve (v zmysle banského zákona) ako i vzhľadom k predpokladanému trvaniu ťažby nie je možné v tomto priestore v najbližších cca 40 - 50 rokov uvažovať so žiadnym územným rozvojom.
.....
- 3. V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky**
- 3.1. **Usmerňovať vytváranie funkčno-priestorového systému cestovného ruchu kraja v súlade s Regionalizáciou cestovného ruchu SR.** Uplatňovať navrhnutú štruktúru druhov a foriem turizmu a jeho priestorových a funkčných jednotiek. Ako nový článok systému **akceptovať turistické centrá**, turistické aglomerácie a turistické parky.
Vzťahuje sa na potrebu akceptácie funkčnej integrácie rekreačných útvarov Špania Dolina - Šachtička - Selčianska dolina a doplnenie tohto rekreačného útvaru ako súčasti turistického centra Banská Bystrica o novú základňu turizmu "Malý Diel" (Kejda - Fuggerov dvor).
- 3.1.1. Vypracovať a konsenzuálne prijať Generel cestovného ruchu v Banskobystrickom samosprávnom kraji, ako základného dokumentu rozvoja aktivít a tvorby manažmentu cestovného ruchu, obsahujúceho rozvojové a urbanistické štúdie regiónov cestovného ruchu:
.....
- č. 15 Pohronského
pre **podrobnejšie usmernenie tých častí územia, o ktorých nepojednáva záväzná časť ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v regulatívoch 3.1.2. až 3.1.7.**
- 3.1.2. **Podporovať vypracovanie a schválenie legislatívnych noriem zameraných na manažment cestovného ruchu** v SR na všetkých úrovniach – od celoštátnej **až po jednotlivé obce.**
- 3.1.3. Rešpektovať navrhnuté územné členenie na regióny a subregióny cestovného ruchu.
.....
- 3.1.6. Pre dosiahnutie strategického cieľa a špecifických cieľov rozvoja cestovného ruchu v kraji je v plánovaní a regulácii územného rozvoja potrebné za prioritné považovať:
.....
- **turistické centrá – Banská Bystrica ...**
.....
 - **horské turistické aglomerácie a strediská:**
 - **Donovaly** – Liptovská Osada/Korytnica – Liptovské Revúce,
 - **Špania Dolina/Šachtička – Selce/Čachovo,**
 - **Staré Hory – Turecká – Krížna,**
 - **Vedomostno-poznávacie štruktúry:**
 - **GEOPARKY** – Banskoštiavnický, **Banskobystrický**, Novohradský,
 - **UNESCO** – ... **Stredoslovenský montánny park,**
-

- **Pešie magistrály:**
 - **Turistická magistrála M. R. Štefánika – Cesta hrdinov SNP,**

.....

- **Cyklomagistrály:**

.....

- **Vrchárska cyklomagistrála**

Bike park Donovaly

Vrchárska cyklomagistrála (Úsek: Bešeňová – Kráľova Studňa). Zjazdové trasy: Nová Hoľa - Žarnovka – Lanovka · Nová Hoľa - Lúky - Lanovka · Spojka trás ..

- **010 Pohronská cyklomagistrála**

.....

- **033 Donovalská cyklomagistrála**

.....

3.1.7. **V horskom turizme plne využiť potenciál pre rozvoj zimných lyžiarskych športov v jestvujúcich turistických strediskách,** podmienený dosiahnutím **konsenzu s orgánmi ochrany prírody a krajiny,** umožňujúceho ich funkčné rozšírenie a prípadnú integráciu do aglomerácií. Rozvoj zamerať na **dobudovanie rekreačnej vybavenosti a dopravnej a technickej infraštruktúry pre zabezpečenie celoročného využívania ich kapacít.**

3.1.8. **Rozvoj horských stredísk s vhodnými klimatickými a priestorovými podmienkami,** v súlade s podmienkami využívania chránených území, usmerňovať na **dosiahnutie štandardu rekondičných,** prípadne klimatických kúpeľov, **podporovať na to zamerané aktivity, špecifickú vybavenosť** a zvyšovanie podielu trvalých obyvateľov.

.....

3.2. **Udržiavať a skvalitňovať podmienky a vybavenosť pre krátkodobú vnútromestskú a prímestskú rekreáciu:**

3.2.1. Zabezpečiť ochranu plošného rozsahu existujúcej verejnej zelene a parkov v sídlach a **budovaním nových plôch zelene zabezpečiť zvyšovanie jej podielu na jedného obyvateľa a kvality životného prostredia.**

3.2.2. **Regulovať zmeny funkčného využívania záhradkárskych a chatových osád.**

3.2.3. **Podporovať vytváranie pohybových, relaxačných a vedomostno-poznávacích aktivít v záujmových územiach miest.**

Na území obce Selce je prioritne na funkčných plochách lesov veľký potenciál pre ďalší rozvoj týchto líniových aktivít s prevládajúcou už založený regionálny systém pohybových, relaxačných a vedomostno-poznávacích trás. Nové chodníky a náučné cesty v prísnom súlade s okolitou prírodou, v prírodnom prevedení, bez otvárania nových koridorov pre pohyb áut a motocyklov (v podobe prírodných peších a turistických trás).

3.4. **Rozvíjať komplexnosť a kvalitu vybavenosti všetkých turisticky atraktívnych miest, obcí a stredísk cestovného ruchu.**

3.4.1. **Zariadenia a služby umiestňovať prednostne do ich zastavaného územia a jeho okolia.**

3.4.2. **Nové zariadenia a služby v lokalitách rekreácie a cestovného ruchu mimo zastavaných území miest a obcí, umiestňovať prednostne do už zastavaných lokalít.**

Na území obce Selce sa vzťahuje prioritne na rekreačné útvary Šachtička a Selčianska dolina, prestavbou a modernizáciou jestvujúceho stavebného fondu, nie zvyšovaním zastavanosti územia na úkor voľných plôch.

3.4.3. **Priestor voľnej krajiny využívať predovšetkým na športové, relaxačné, poznávacie a iné pohybové aktivity.**

Na území obce Selce pohybové a turistické aktivity uskutočňované v pôvodnom prírodnom prostredí predhoria Nízkyh Tatier a Starohorských vrchov s rešpektom k prírode.

.....

3.5. **Zvyšovať kvalitu vybavenosti jestvujúcich stredísk cestovného ruchu na území národných parkov a veľkoplošných chránených území prírody len v súlade s ekologickou únosnosťou dotknutých a nadväzujúcich lokalít.**

3.5.1. **Zariadenia a služby umiestňovať prednostne do ich zastavaného územia.**

3.5.2. **Návštevnosť, kapacity vybavenosti a využitie voľnej krajiny v ich okolí zosúladať s požiadavkami štátnej ochrany prírody.**

3.6. **Rozvoj vybavenosti pre rekreáciu a turizmus v nových, doteraz neurbanizovaných lokalitách a v strediskách cestovného ruchu umožniť** len v súlade so schváleným programom, alebo plánom rozvoja obce, mesta, alebo regiónu **a len na základe schválenej územnoplánovacej dokumentácie.** Na územiach s 3. až 5. stupňom ochrany a v územiach európskeho významu podľa zákona o ochrane prírody a krajiny nezakladať nové lokality a strediská rekreácie, športu a turizmu.

Na území obce Selce s nadväzným prehĺbením do podrobnosti regulačných pravidiel na úrovni zóny, vrátane regulatívov pre objekty a príslušené pozemky.

- 3.8. **Viazať lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do zastavaného územia sídiel** s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok.
- 3.9. Vytvárať podmienky pre rozvoj špecifickej vybavenosti centier cestovného ruchu medzinárodného a národného významu:
-
- 3.9.2. **Mesta Banská Bystrica ako centra turizmu medzinárodného významu.**
-
- 3.9.7. Obce Donovaly, ako významného horského strediska turizmu medzinárodného významu, na medzinárodnej trase spájajúcej Budapešť a Krakow.
-
- 3.15. Vytvárať **územno-technické podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a celoštátneho významu, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny.**
-
- 3.17. Zabezpečiť podmienky pre vytvorenie **komplexného informačného systému** regiónu ako neoddeliteľnej súčasti rozvoja cestovného ruchu a informovanosti o atraktivitách Banskobystrického kraja, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny.
-
- 3.19. Vo všetkých existujúcich a navrhovaných **strediskách cestovného ruchu zabezpečiť dobudovanie a projektovú prípravu a realizáciu kompletnej technickej infraštruktúry s osobitným zreteľom na zabezpečenie zásobovania pitnou vodou v dostatočnom množstve a zodpovedajúcej kvalite.**
- 3.20. **V strediskách cestovného ruchu nachádzajúcich sa v územiach chránených vodohospodárskych oblastí a v pásmach ochrany vodárenských zdrojov, považovať za prioritu legislatívne stanovenú ochranu vodohospodárskych oblastí a vodárenských zdrojov, ktorej sa musia ostatné funkcie v území prispôbiť** (Donovaly, Tále, Srdiečko, Králiky, Jasenie)
- Na k. ú. obce Selce sa vzťahuje CHVO Nízke Tatry / západná časť**
- 3.21. Podporovať **rozvoj krátkodobej a prímestskej rekreácie obyvateľov mestských sídiel.**
- Aktuálnosť** zvýraznenia postavenia obce Selce ako dôležitej súčasti obytného a rekreačného zázemia mesta Banská Bystrica.
- 4. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a pôdneho fondu**
- 4.1. Rešpektovať územné vymedzenie a podmienky ochrany a využívania všetkých vyhlásených chránených území v kategóriách chránená krajinná oblasť, **národný park**, národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka, prírodná pamiatka, chránený areál, chránený krajinný prvok **a ich ochranných pásiem**, chránené vtáčie územie, územie európskeho významu, navrhované územia európskeho významu a národného významu, biotopy chránených rastlín a živočíchov.
- 4.2. **Rešpektovať pri organizácii, využívaní a rozvoji územia význam a hodnoty jeho prírodných daností.** V chránených územiach (európska sústava chránených území NATURA 2000 vrátane navrhovaných, národná sústava chránených území, chránené územia vyhlásené v zmysle medzinárodných dohovorov), v prvkoch územného systému ekologickej stability, v NECONET, v biotopoch európskeho významu, národného významu regionálneho významu a v biotopoch druhov európskeho, národného a regionálneho významu **zosúladiť využívanie územia s funkciou ochrany prírody a krajiny s cieľom udržania resp. dosiahnutia priaznivého stavu druhov, biotopov a častí krajiny.**
-
- 4.4. **Uplatňovať pri hospodárskom využívaní území chránených podľa zákona o ochrane prírody a krajiny diferencovaný spôsob hospodárenia a uprednostňovať biologické a integrované metódy ochrany územia.**
- Aktuálnosť** vo vzťahu na ochranné pásmo Národného parku Nízke Tatry. Podľa § 13 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov tak platí na území k. ú. obce Selce 2. stupeň ochrany. Rovnako severná časť katastrálneho územia obce sa nachádza v CHVO Nízke Tatry – západná časť.
- 4.4.1. **Rešpektovať prioritnú biologickú, ekologickú a environmentálnu funkciu lesov** nachádzajúcich sa vo vyhlásených a navrhovaných chránených územiach kategórie chránená krajinná oblasť, **národný park**, národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka, prírodná pamiatka.
- 4.4.2. Rešpektovať hlavnú biologickú, ekologickú a environmentálnu funkciu lesov s druhoradým, alebo podradným drevoprodukčným významom, ktoré sú v kategóriách ochranné lesy, **lesy osobitného určenia** mimo časti lesov pod

vplyvom imisií zaradených do pásiem ohrozenia a lesy vo všetkých vyhlásených a navrhovaných chránených územiach kategórií chránený areál, národný park a v územiach vymedzených biocentier.

V rámci ÚPN obce Selce – Zmeny a doplnky č. 13 sa navrhuje okrem súčasnej hospodárskej a ochrannej funkcie aj zastúpenie a vymedzenie chýbajúcej a nevyhnutnej kategórie lesov osobitného určenia s rekreačnou funkciou.

- 4.5. **Rešpektovať platné územné systémy ekologickej stability.**
- 4.6. **Rešpektovať, pri umiestňovaní činností do územia, hodnotovo-významové vlastnosti krajiny integrujúce v sebe prírodné a kultúrne dedičstvo,** nerastné bohatstvo, vrátane energetických surovín, zohľadňovať ich predpokladané vplyvy na životné prostredie, na charakteristický vzhľad krajiny a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov, ako aj elimináciu nežiaducich zmien v charakteristickom vzhľade krajiny.
- 4.7. **Uplatňovať pri hospodárskom využívaní území začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky ustanovené platnou legislatívou.**
-
- 4.7.7. **Vylúčiť umiestňovanie veterných elektrární v chránených územiach** (v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny) a na územiach sústavy NATURA.
- 4.9. **Eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability** (znečisťovanie prostredia, eutrofizáciu, fragmentáciu krajiny, šírenie invázných druhov organizmov, bariérový efekt dopravných koridorov a priečných prekážok v tokoch...).
- 4.10. **Rešpektovať poľnohospodársku pôdu a lesné pozemky ako limitujúci faktor urbanistického rozvoja územia,** osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vybudované melioračné zariadenia a osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti (produkčné sady, vinice).
-
- 4.12. **Zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehy vrátane brehových porastov a lemov, zvýšiť rôznorodosť príbrežnej zóny** (napojenie odstavených ramien, zachovanie sprievodných brehových porastov) s cieľom obnoviť integritu a zabezpečiť priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov s prioritou udržiavania biodiverzity a vitality brehových porastov vodných tokov.
-
- 4.14. **Podporovať dobývanie nerastov len v území, na ktorom v súvislosti s dobývaním nedôjde k negatívnym sociálnym dopadom...**
- 4.15. **Zabezpečiť ochranu všetkých vodných zdrojov v rozsahu ich vymedzených ochranných pásiem** na území kraja využívaných na hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.
-
- 4.17. **Zabezpečovať trvalo ochranu krajiny v zmysle Európskeho dohovoru o krajine smerujúcu k zachovaniu a udržaniu významných alebo charakteristických črt krajiny vyplývajúcich z jej historického dedičstva a prírodného usporiadania alebo ľudskej aktivity.**
- 4.18. **Pri plánovaní a budovaní vodných stavieb používať riešenia, ktoré nezhoršujú stav vôd.**

5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrneho dedičstva

- 5.1. **Rešpektovať pamiatkový fond a kultúrne dedičstvo,** vo všetkých okresoch Banskobystrického kraja predovšetkým **chrániť najcennejšie objekty** a súbory objektov zaradené, alebo navrhované na zaradenie do kategórie pamiatkových území pamiatkových rezervácií a pamiatkových zón, **pamiatkových objektov a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok,** vrátane ich vyhlásených ochranných pásiem, **chrániť ich a využívať v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.**
-
- 5.4. **Utvárať podmienky na ochranu pamiatkového fondu a spolupracovať s orgánmi štátnej správy na úseku ochrany pamiatkového fondu** pri záchrane, obnove a využívaní nehnuteľných kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a ich ochranných pásiem v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov:
- 5.4.1. **Rešpektovať v plnom rozsahu existenciu pamiatkových území – pamiatkových rezervácií vedených v registri Pamiatkového úradu Slovenskej republiky: Banská Bystrica, ..., Špania Dolina, ...**
-

5.4.5. Podporovať iniciatívu obcí na vytváranie a odborné vedenie **evidencie pamätihodností jednotlivých obcí ako významného dokumentu o kultúrnom dedičstve** a histórii špecifických regiónov na území Banskobystrického kraja.

.....

5.6. Podporovať dodržiavanie zásad ochrany pamiatkových území „**vedených v registri Pamiatkového úradu Slovenskej republiky v územiach historických jadier**“ miest a obcí **nepodliehajúcich ochrane pamiatkového fondu zo zákona, ako aj v častiach územia so zachovanou historickou urbanistickou štruktúrou a historickým stavebným fondom.**

.....

5.8. **Podporovať ochranu**

.....

- **hodnotných objektov a zachovaných urbanistických štruktúr miest a obcí z obdobia 19. a 20. storočia,**

.....

5.12. **Rešpektovať typické formy a štruktúry osídlenia** charakterizujúce jednotlivé špecifické regióny kraja vo vzťahu k staviteľstvu, ľudovému umeniu, typických formám hospodárskych aktivít a väzbám s prírodným prostredím, v súlade so súčasnou krajinou štruktúrou v jednotlivých regiónoch a s ustanoveniami Európskeho dohovoru o krajine.

.....

5.16. **V súlade s platnou legislatívou požadovať v podrobnejších dokumentáciách** miest a obcí na území Banskobystrického kraja **rešpektovanie zásad ochrany** pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón a ochranných pásiem pamiatkových území a **areálov národných kultúrnych pamiatok** a ich ochranných pásiem, na zachovanie, údržbu a regeneráciu:

- historického pôdorysu a parcelácie,
- objektovej skladby,
- výškového a priestorového usporiadania objektov,
- charakteristických pohľadov, siluety a panorámy,
- archeologických nálezísk a ďalších kultúrnych a prírodných hodnôt pamiatkového územia.

.....

5.18. **Rekonštrukciu pôvodných trás ciest II. a III. triedy** prechádzajúcich cez pamiatkové územia **realizovať v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatok...**

6. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry

6.1. V oblasti rozvoja cestnej infraštruktúry

.....

6.1.38. **pri rekonštrukcii ciest II. a III. triedy rezervovať priestor pre realizáciu súbežných cyklistických trás,**

.....

6.1.47. **zabezpečiť pre cesty I., II. a III. triedy územnú rezervu pre ich výhľadové šírkové usporiadanie.**

.....

6.3. V oblasti rozvoja leteckej infraštruktúry

.....

6.3.2. **Rešpektovať areály, zariadenia a ochranné pásma letísk, heliportov,** letísk pre letecké práce a ich ochranných leteckých pozemných a zabezpečovacích zariadení, na území Banskobystrického samosprávneho kraja.

.....

6.8. **... Návrh nových zariadení dopravnej infraštruktúry, pokiaľ je to priestorovo možné, realizovať mimo** pamiatkových území a ochranných pásiem pamiatkových území a **nehnutelných národných kultúrnych pamiatok.**

6.9. V oblasti rozvoja infraštruktúry cyklistickej dopravy

6.9.1. **podporovať rozvoj nemotorovej, predovšetkým cyklistickej dopravy,**

6.9.2. podporovať tvorbu plánovacích a strategických dokumentov integrujúcich cyklistickú dopravu na regionálnej úrovni,

6.9.3. podporovať tvorbu projektových dokumentácií a generelov pre cyklistickú dopravu a realizáciu cyklistickej infraštruktúry,

6.9.4. **podporovať využívanie pozemkov a lesných ciest vo vlastníctve štátu a samospráv na budovanie cyklistických ciest a cykloturistických trás.**

7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry

7.1. Vodné hospodárstvo

7.1.1. Rezervovať priestor pre výhľadový hlavný prívod pitnej vody a súvisiace stavby pre jednotlivé **oblastné a skupinové vodovody Stredoslovenskej a Východoslovenskej vodárenskej sústavy**,

.....

7.1.8. **Vytvárať územnotechnické predpoklady na úpravu a revitalizáciu vodných tokov v čiastkových povodiach Hrona, Ipľa a Slanej; úpravy na vodných tokoch realizovať tak, aby neboli dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny v súlade s platnou legislatívou,**

7.1.9. **Rezervovať priestor pre výhľadové malé vodné nádrže, poldre a stavby súvisiace s ochranou pred povodňami a transformáciou povodňovej vlny podľa Plánov manažmentu povodí a schválených ÚPN obcí,**

.....

7.1.12. v súlade s Plánmi manažmentu povodí **zabezpečiť ochranu pred povodňami realizáciou preventívnych opatrení v povodiach, ktoré spomalia odtok vôd z povodia do vodných tokov a zvýšia retenčnú kapacitu územia, výstavbu retenčných nádrží a poldrov, ochranných hrádzi, protipovodňových línií a zariadení na prečerpávanie vnútorných vôd, úpravu vodných tokov a ich nevyhnutnú opravu a údržbu, obnovu inundačných území,**

7.1.13. v zmysle platnej legislatívy **zabezpečiť stanovenie rozsahu inundačných území tokov a pri ich využívaní rešpektovať ustanovenia platnej legislatívy o ochrane pred povodňami,**

.....

7.1.15. **rešpektovať Plány manažmentu povodia, základných nástrojov na dosiahnutie cieľov vodného plánovania v správnych územiach povodí (čiastkových povodí Hron, Ipľa, Slaná), ktoré určujú úlohy:**

- **v oblasti nakladania s povrchovými a podzemnými vodami s cieľom ich udržateľného využívania,**
- **na zlepšovanie stavu útvarov povrchovej a podzemnej vody vrátane vodných ekosystémov,**
- **na zabránenie ďalšieho zhoršovania stavu vôd a zabezpečenie ich dobrého stavu,**
- **pri ochrane pred povodňami a na zabránenie škodlivých účinkov vôd,**

.....

7.1.17. **pri zabezpečovaní zásobovania obyvateľstva pitnou vodou uprednostniť zásobovanie pitnou vodou z podzemných zdrojov pred vodárenskými nádržami a povrchovými zdrojmi pitnej vody,**

7.1.18. **odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd v rekreačných oblastiach, kde to terénny reliéf neumožňuje inak, zabezpečiť budovaním tlakových kanalizačných systémov.**

7.2. Zásobovanie elektrickou energiou

.....

7.2.11. Pri budovaní, plánovaní a rekonštruovaní nadzemného elektrického vedenia používať také technické riešenie, ktoré bráni usmrcovaniu vtákov podľa platnej legislatívy o ochrane prírody a krajiny.

7.2.12. V priestorovom usporiadaní **rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných elektrických vedení a transformačných staníc v zmysle platnej legislatívy.**

.....

7.4. Pošta a telekomunikácie

.....

7.4.3. v priestorovom usporiadaní **rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných telekomunikačných vedení v zmysle platnej legislatívy.**

7.5. Návrh nových zariadení technickej infraštruktúry pokiaľ je to priestorovo možné, **realizovať mimo pamiatkových území a ochranných pásiem pamiatkových území a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, v súlade so zásadami ich ochrany v zmysle zákona o ochrane pamiatkového fondu.**

7.6. Odpadové hospodárstvo

7.6.1. Budovať integrovaný systém nakladania s odpadmi v zmysle návrhov v smernej časti územného plánu, vytvárať vhodné územnotechnické predpoklady pre rozvoj a budovanie potrebnej kapacity zariadení na znehodnocovanie a zneškodňovanie odpadov.

7.6.2. V podrobnejších dokumentáciách, resp. územných plánov obcí, **zabezpečiť lokality pre výstavbu zariadení súvisiacich s budovaním systému na triedenie, recykláciu, zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov.**

.....

9. V oblasti ochrany a tvorby životného prostredia

.....

9.3. Ochranu vôd realizovať v zmysle platnej legislatívy ako

- 9.3.5. ochranu vôd v citlivých oblastiach,
- 9.3.6. ochranu vôd v zraniteľných oblastiach,
- 9.3.8. zabezpečiť minimálne dvojstupňové čistenie komunálnych odpadových organicky znečistených priemyselných odpadových vôd vypúšťaných do povrchových tokov v súlade s kvalitatívnymi cieľmi povrchových vôd a limitnými hodnotami ukazovateľov znečistenia v zmysle platnej legislatívy,
- 9.3.9. rešpektovať platnú legislatívu ktorou sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu a podrobnosti o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská.

.....

- 9.7. Zabezpečiť postupnú, k životnému prostrediu šetrnú sanáciu a rekultiváciu nevyhovujúcich skládok odpadu a sanáciu resp. minimalizáciu dopadov starých environmentálnych záťaží, s uprednostnením lokalít s významom z hľadiska udržania kvality a ekologickej stability územia.

.....

- 9.10. **V rámci spracovania nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie (ÚPN-O, ÚPN-Z) v jednotlivých oblastiach, podľa účelu ich využitia, určiť stupeň radónového rizika.**
- 9.11. **Pri spracovaní nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie rešpektovať ochranné pásma pohrebísk v súlade s platnou legislatívou.**

11. V oblasti záujmov obrany štátu

- 11.1. Rešpektovať existujúce vojenské objekty a zariadenia, vrátane ich ochranných pásiem, nezasahovať do ich územia ani inak neobmedzovať ich činnosť.

Na katastrálnom území obce Selce neaktuálne.

- 11.2. Rešpektovať existujúce objekty a zariadenia vojenskej správy na území Banskobystrického samosprávneho kraja.

Na katastrálnom území obce Selce neaktuálne.

- 11.3. Rešpektovať schvaľovacie kompetencie Úradu vojenského letectva MO SR na ohraničených úsekoch územia:

- 11.3.1. **ochranné pásmo letiska Sliač (por. č. 2 leteckej mapy),**

.....

- 11.5. **Pri prerokovaní územných plánov spracovaných v „Zájmových katastrálnych územiach“ vždy vyžadovať stanovisko Ministerstva obrany SR.**

- 11.6. **K umiestňovaniu a povoľovaniu stavieb v „Zájmových katastrálnych územiach“, alebo lokalitách „Zájmových stavieb“ vždy vyžadovať stanovisko Ministerstva obrany SR.**

12. V oblasti zariadení civilnej ochrany

- 12.1. V záujme plnenia úloh a opatrení civilnej ochrany obyvateľstva v oblastiach sídelného rozvoja a priemyselných parkov rešpektovať povinnosť výstavby ochranných stavieb pre ukrytie obyvateľstva, zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti v súlade s platnou legislatívou.

- 12.2. **Ochranné stavby pre ukrytie obyvateľstva, zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti navrhovať podľa Analýzy územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí a budovať ich v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov na úseku civilnej ochrany obyvateľstva.**

II. Verejnoprospešné stavby

Verejnoprospešné stavby spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov sú:

1. Cestná infraštruktúra

- VPS 1.1.2. Rýchlostná cesta R1 v úseku Banská Bystrica východ - Slovenská Ľupča – tunel pod Hiadeľským sedlom - hranica so Žilinským samosprávnym krajom,

.....

- VPS 1.1.4. Preložka cesty I/66 s funkciou súbežnej trasy s rýchlostnou cestou R1 v úseku Banská Bystrica - Šalková - Slovenská Ľupča, mimo existujúceho aj navrhovaného zastavaného územia obce Slovenská Ľupča.

11. Odpadové hospodárstvo

VPS 11.1. Rozšírenie regionálnej skládky odpadov na odpad, ktorý nie je nebezpečný v k. ú. Šalková, okres Banská Bystrica, ...

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení zákona č. 262/1992 Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 199/1995 Z.z., zákona č. 229/1997 Z.z. v znení neskorších predpisov a nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 286/1996 Z.z. pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

Územný plán obce Selce v súvislostiach riešeného územia a v podrobnosti ÚPN-O spresňuje ciele a úlohy stanovené pre územné plánovanie v ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v jeho záväznej časti:

- a) Rešpektuje **celoslovenské a regionálne priority pre zabezpečenie udržateľného rozvoja** týkajúce sa územia obce Selce a vytvára územné podmienky pre ich napĺňovanie.
- b) Navrhnutá základná koncepcia rozvoja obce Selce zohľadňuje polohu obce v bezprostrednom kontakte s mestom Banská Bystrica, so začlenením v **banskobystricko-zvolenskom ťažisku osídlenia najvyššej úrovne**, ktoré predstavuje **aglomeráciu najvyššieho celoštátneho a medzinárodného významu**. V ÚPN VÚC Banskobystrický kraj reprezentuje územie ovplyvnené rozvojom dynamikou krajského centra Banská Bystrica **ako centra osídlenia prvej skupiny**.
- c) Zohľadňuje územnoplánovacie úlohy stanovené pre vymedzenú **rozvojovú os prvého stupňa**, zvolensko – turčiansku rozvojovú os: Zvolen – Banská Bystrica – Martin (návrh v úseku Banská Bystrica – Martin). Z týchto úloh vyplýva pre ÚPN obce Selce hlavne nutnosť v rámci širších vzťahov koordinovať v území riešenie dopravnej infraštruktúry v nadväznosti na koridory dopravnej infraštruktúry medzinárodného alebo celoslovenského významu, ktoré boli určujúce pre jej vymedzenie.
- d) Koncepcia dopravnej infraštruktúry v podrobnosti územného plánu obce Selce spresňuje v ÚPN VÚC Banskobystrický kraj **vymedzené plochy a koridory nadradenej dopravnej infraštruktúry**, ktoré prechádzajú alebo sú lokalizované na území obce Selce. V rámci širších vzťahov zohľadňuje nutnosť zaistenia koordinácie napojenia a previazanosti dopravného systému na dopravné koridory vymedzené v ÚPN VÚC Banskobystrický kraj mimo riešené územie.
- e) Koncepcia technickej infraštruktúry v podrobnosti územného plánu obce Selce spresňuje plochy a koridory nadradenej technickej infraštruktúry vymedzené v ÚPN VÚC Banskobystrický kraj.
- f) Územný plán obce Selce v zmysle vyhlášky MŽP SR číslo 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii, § 8 ods. 3 písm. d) uvádza a akceptuje výstupy zo záväznej časti aktuálneho návrhu územného plánu regiónu.

2/4.2. CHARAKTERISTIKA PODMIENOK PRE UPLATNENIE ROZVOJOVÝCH ZÁMEROV V KATASTRÁLNOM ÚZEMÍ OBCE SELCE

Mierne regresná demografická vývojová situácia obce prejavujúca sa v ostatných rokoch nie je v relácii s prírodno-ekologickým a územno-technickým potenciálom priestoru Seliec, ktorý podľa dôslednej analýzy územno-rozvojových možností spracovanej autorským kolektívom ARCH.EKO, s.r.o. v predchádzajúcej ÚPD obce so spresnením v rámci prieskumov a rozborov pre aktuálny ÚPN-O dáva predpoklady pre optimálne fungovanie obce Selce s hraničnou veľkosťou do približne 2 500 obyvateľov v 2. variante.

Charakter obce po technicko-prevádzkovej stránke ovplyvňuje v centrálnej SV-JZ osi zastavanej časti obce cesta III/2418 s nevyhnutnou potrebou jej preložky, rozvoj severnej časti územia obce je v súčasnosti limitovaný vzdušným elektrickým vedením VVN, s pripravovaným zámerom preložky severnejšie, mimo zastavaného územia obce. Ďalšie limitujúce prvky tvoria potenciálne a aj reálne zaplavované územia v nadväznom kontakte so zastavaným územím.

Severozápadnú prevažujúcu časť katastra zastupuje lesnatá krajina s potenciálom pre rekreačné využívanie. Limitujúcimi prvkami rekreačného využitia sú záujmy ochrany prírody a CHVO Nízke Tatry / západná časť, ktoré však môžu naopak pozitívne naplňať náučno-poznávaciu zložku rekreácie a CR. Veľkým limitom je tiež nedostatok pitnej vody (resp. jej ekonomicky náročné privedenie z veľkej vzdialenosti a v skalnatom teréne) a rovnako náročný spôsob odkanalizovania.

Najstaršiu vývojovú štruktúru reprezentujú fragmenty historickej jadrovej časti obce s dominantným areálom kostola sv. Cyrila a Metoda. Na ňu nadväzuje zástavba starších a nových rodinných domov a občianskej vybavenosti. Časť obce na južnom okraji v priestore Kopanice má územnú predispozíciu na uplatnenie aj prevládajúcej mestotvornejšej urbánnej obytnej štruktúry.

Výrazné špecifikum v urbánnej štruktúre obce predstavuje pomerne rozľahlý komplex hospodárskeho dvora roľníckeho družstva v tesnom kontakte s obytným územím. V súčasnosti je zložený z viacerých hospodárskych objektov chovu hospodárskych zvierat a rôznorodou štruktúrou výrobných služieb a iných účelových objektov a zariadení využívaných viacerými podnikateľskými subjektmi, ktoré tvoria kompaktnú hospodársko-výrobnú zónu.

Súčasný funkčný a priestorový využívanie areálu má veľký potenciál pre jeho postupnú kvalitatívnu reštrukturalizáciu a prestavbu s bezkolíznym prevádzkovým a hygienickým začlenením do organizmu obce.

Obec administratívne patrí do okresu a kraja Banská Bystrica. Najbližšie aglomeračné tendencie v spojitosti s obcou Selce sa vytvárajú medzi mestom Banská Bystrica a obcami Priečod a Nemecká.

Regionálne vzťahy obce majú základ v jeho vhodnej krajinskej polohe v synergii s významným mestským prostredím Banskej Bystrice. Obec Selce má predispozíciu zaujať dominantnú polohu rekreácie a CR v rámci Horskej turistickej aglomerácie a strediska: Špania dolina / Šachtíčka - Selce / Čachovo.

Poloha, veľkosť, charakter a územnorozvojový priestorový potenciál predurčujú Selce pre naplnenie jej územia urbánnou štruktúrou aj vyššieho ako len miestneho významu.

2/5. KONCEPCIA ROZVOJA ÚZEMIA OBCE

2/5.1. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA, KONCEPCIA A PLÁN FUNKČNÉHO VYUŽITIA

Základná koncepcia rozvoja obce Selce je založená predovšetkým na zásadách, ktoré vyplývajú z dlhodobých strategických cieľov obce.

Koncepcia rozvoja stanovená územným plánom je spracovaná a definovaná v textovej a grafickej časti v hierarchickom usporiadaní od širších vzťahov po funkčno-priestorové vyjadrenie zodpovedajúce úrovni ÚPN-O. Základným kritériom pri riešení jednotlivých aspektov koncepcie rozvoja Seliec je potrebná zlepšujúca sa kvalita života pre jej obyvateľov a atraktívna ponuka pre potenciálny imigračný trend rozvoja obyvateľov a tiež návštevníkov v oblasti cestovného ruchu.

Dôraz je kladený na možné efektívne využitie územnorozvojového potenciálu katastrálneho územia obce s predpokladom kvalitatívneho a aj kvantitatívneho rozvoja s ponukovou územnou disponibilitou pre funkčné uplatnenie v ťažisku osídlenia najvyššieho významu, ktorého je bezprostredne kontaktné krajské mesto Banská Bystrica významnou a dôležitou súčasťou. **Výrazná územná ponuka sa prejavuje vo funkcii bývania**, ktorá v priestore banskobystrickej mestskej aglomerácie môže zohrať významnú úlohu vzhľadom na potrebu stabilizácie ekonomicky aktívnych obyvateľov a rozvoj pracovných príležitostí v regióne. **Územná ponuka Seliec v oblasti bývania** s určitým časovým posunom sa môže pozitívne prejavovať tým, že ovplyvní vývoj počtu obyvateľov obce.

Koncepcia rozvoja je navrhnutá s tým, že územný plán zabezpečí územnú prípravu využitia potenciálu pre postupné napĺňovanie jednotlivých cieľov v časových obdobiach dlhodobej (približne desať a viacročnej) stratégie rozvoja, strednodobej (taktickej, približne troj až desaťročnej) a krátkodobej (operačnej, spravidla jedno až dvojročnej) politiky obce.

Navrhovaná koncepcia rozvoja je v **2. variante** zameraná predovšetkým na:

- výrazné dopravné riešenie preložky cesty III/2418 v záujme odstránenia konfliktných javov vyplývajúcich z dopravnej záťaže tranzitu smerujúceho cez stred obce do obcí Priečod a Baláže a do stredísk RaCR Čachovo a Fuggerov dvor,
- ochranu významných dochovaných krajinných aj prírodných hodnôt, v území nezastavanom i zastavanom, a rovnako tiež obnovenie, založenie a rozvoj hodnôt ďalších, súvisiacich hlavne s dopĺňovaním chýbajúcich článkov krajinskej infraštruktúry a ponúk rekreačných možností v bezprostrednom zázemí obce,
- ochranu významných dochovaných hodnôt urbanistických, architektonických a kultúrne historických, a na ich ďalšie rozvíjanie, hlavne na celkovú urbanistickú koncepciu obce s dôrazom na jeho centrálnu obecnú zónu, resp. ucelenú štruktúru zreteľne definovaných verejných priestranstiev, ktoré spolu s kvalitou architektúry

vytvoria uspokojivý obraz obce. Rozumie sa pod tým vnem, ktorý obec zanecháva v mysliach jeho obyvateľov i návštevníkov a ktorý je typický len pre tú ktorú obec, ktorý je nezameniteľný a neprenosný,

- priestorovú kvalitu a kvantitu, s primeraným využitím opodstatnenej urbanizácie voľnej krajiny v súčasnom úzko kontaktnom zázemí obce, ktorá bola čiastočne pozitívne zhodnotená už v predchádzajúcej územnoplánovacej dokumentácii obce,
- efektívne a účelné usporiadanie obce s minimálnymi požiadavkami na obsluhu územia,
- doplnenie chýbajúcich, obmedzene resp. nedostatočne fungujúcich článkov verejnej infraštruktúry a tým na vytvorenie úplných a vyvážené fungujúcich systémov,
- vytvorenie predpokladov pre udržateľný rozvoj územia (vyvážený vzťah podmienok pre priaznivé životné prostredie, pre hospodársky rozvoj a pre súdržnosť spoločenstva obyvateľov obce,
- na ochranu obyvateľov a územia pred rizikovými prírodnými javmi, aj v spojitosti s mikroklimatickými zmenami.

2/5.2. FUNKČNÝ POTENCIÁL ÚZEMIA

Funkčný potenciál územia Seliec je limitovaný hlavne jeho prírodno-ekologickým, sociálno-ekonomickým a územno-technickým potenciálom. Ich súhrnné pôsobenie podmieňuje budúcu veľkosť a funkčnosť obce.

Prírodno-ekologický potenciál Seliec je podmienený zachovaním rovnováhy medzi prírodnými a civilizačnými systémami a životaschopnosti prírodných systémov. Tento potenciál je fixný a jeho limity nie je možné prekročiť bez vážneho ohrozenia existenčných podmienok. Prírodno-ekologický potenciál mikropriestoru Seliec dáva na základe už v minulosti dôsledne vykonaných systémových analýz predpoklady pre optimálne fungovanie sídla vidieckeho typu (v bezprostrednom kontakte s krajským mestom Banská Bystrica) s hraničnou veľkosťou približne do 2 800 obyvateľov.

Sociálno-ekonomický potenciál Seliec je podmienený demografickým vývojom, hospodárskou prosperitou a imigračnou atraktivitou obce. Tento potenciál je závislý na množstve vonkajších a vnútorných okolností a jeho hodnoty sa dajú zmenami podmienok korigovať. V súčasnom období počet obyvateľov obce osciluje okolo 2 120. Podľa demografických predpokladov počet obyvateľov obce prirodzenou menou nemá predpoklady podstatne vzrásť. Na základe úvah o vývoji obyvateľstva vo výhľadovom období je potrebné zohľadňovať nielen očakávaný vývoj populácie, ale aj vývoj cenových domácností, ako hlavný indikátor o predpokladanej potrebe bytov a rozvoji bývania v budúcich rokoch, kde rozvoj bytov znamená jeden z hlavných priestorotvorných urbanizačných aspektov. Z tohto hľadiska sa javí potrebné vymedziť na území obce územný potenciál pre možnú realizáciu bytového fondu.

Územno-technický potenciál obce je daný kapacitami jestvujúcej technickej infraštruktúry a rezervami zdrojov vody a energie. Tento potenciál je možné podľa rozvojových nárokov rozširovať a jeho naplnenie je podmienené možnosťami investičnej výstavby. V **2. variante, chápanom ako optimálne rozvojový trend**, je orientácia na využitie existujúcich nosných technických systémov a zdrojov obce. Uvažuje sa tak čiastočné využitie rozvojového potenciálu s možným počtom 2 470 obyvateľov. *(Pri uplatnení zásadnej rekonštrukcie a kapacitnom rozšírení všetkých nosných technických systémov obce ako aj zabezpečení zdrojov obce uvažuje ÚPN obce s jej nárastom v 1. variante, chápanom tiež ako možný progresívne rozvojový trend, na cca 2 825 obyvateľov).*

Úroveň ďalšieho dynamického procesu vývoja obce v danom širšom geopolitickom priestore sa bude prejavovať najskôr urbanizačnou kryštalizáciou komplexu regionálnej sídelnej štruktúry ako celku. Obec Selce má potenciál prevziať v nej úlohu hospodárskych aktivít so zameraním na rekreáciu a CR regionálneho významu pre okolité sídla, rozvojový potenciál v oblasti bývania sa stane v tej súvislosti významnou sprievodnou funkciou. Vo veľkej miere túto funkciu prevezmú na seba tiež okolité sídla, čím vzťahy dostanú novú výraznú priestorovú dimenziu, s potrebou ich rešpektovania – z hľadiska ľudských, socio väzieb i z hľadiska väzieb dopravy, ostatnej technickej infraštruktúry a vybavenostnej supraštruktúry.

Administratívna a ostatná bezprostredne s ňou súvisiaca regionálna vybavenosť štátnej správy na úrovni okresu, sa bude logicky viazať na sídlo okresu a kraja.

Tomuto predvídateľnému procesu vývoja funkcií je v územnom pláne podriadené využívanie potenciálu územia v plánovacom horizonte a príprava výhľadového horizontu.

Z hľadiska plánovacích potrieb, resp. výhľadových možností urbanistického rozvoja Seliec je aktuálne (popri prioritnej orientácii na využitie rezerv urbanizovaných plôch) hlavne využitie krajiny s vysokým, viacfunkčným potenciálom. V katastri obce sa tento potenciál viaže na súbory funkčných plôch príslušného záujmového územia, v bezprostrednej nadväznosti na zastavané plochy obce.

Územný plán obce Selce je založený na princípe optimalizácie možností viacfunkčného využitia krajinného potenciálu. Dbá sa pritom o zachovanie jeho ekologickej stability, diverzibility prírodných zložiek, ako aj socioekonomických aktivít, obnoviteľnosti zdrojov a vysokej kvality životného i obytného prostredia.

Dodržanie týchto náročných podmienok umožňuje dôsledné rešpektovanie vymedzených limitov využitia územia a hlavne stanovenej regulácie pre možný územný rozvoj obce.

2/6. ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY

2/6.1. CHARAKTERISTIKA A KOMPARÁCIA S TRENDMI DEMOGRAFICKÉHO VÝVOJA V SR

Slovensko prežíva v posledných desaťročiach významné demografické zmeny. Jednou z nich je **populačné starnutie**, ktoré sa prejavuje rastom starších a znižovaním mladších vekových skupín obyvateľstva a má **priamy vplyv na vývoj celej spoločnosti**. Výsledky sčítania obyvateľstva 2021 poukazujú na pokračujúci nárast seniorov a pokles populácie v nižších vekových skupinách. (Štatistický úrad SR).

V Slovenskej republike už po roku 2003 začalo ubúdať obyvateľstvo prirodzeným pohybom. Už v roku 1998 bolo konštatované, že demografický vývoj takmer presne kopíruje predpokladaný pesimistický, tzv. nízky variant projekcie obyvateľstva v Slovenskej republike (ŠÚSR 1996).

Pokles počtu obyvateľov v SR po roku 2003 sa s rastúcim časom začal zrýchľovať, pričom v roku 2015 dosahoval prirodzený pokles o viac ako 16 tisíc osôb.

V súčasnej dobe zaznamenáva väčšina okresov v SR, predovšetkým v západnej a strednej časti republiky úbytok počtu obyvateľov, pričom na Slovensku je zaznamenávaný už viac ako 30 rokov každoročný pokles pôrodnosti. Úroveň pôrodnosti, ale aj miera prirodzeného prírastku obyvateľov každoročne, už niekoľko rokov za sebou zaznamenáva absolútne aj relatívne najnižšie hodnoty od ich sledovania na Slovensku, t. j. od roku 1921.

Čistá miera reprodukcie v SR je už dlhodobo pod zápornou hodnotou 1,0. Už v roku 1996 dosiahla hodnotu 0,700, v roku 1997 0,685 a od roku 1998 má naďalej postupne klesajúcu tendenciu. Znamená to, že na Slovensku bude postupne znižujúce sa % potenciálnych matiek v porovnaní s predchádzajúcim obdobím a súčasnosťou, čo vytvára ďalšie predpoklady pre pokračujúce tendencie k zhoršovaniu demografických charakteristík Slovenska.

Prognózy vývoja obyvateľstva z 80-tych, ale aj zo začiatku 90-tych rokov uvažujúce o vysokom náraste počtu obyvateľov pre rôzne územia a sídla sa tak ukázali ako nereálne. Už v súčasnej dobe väčšina miest v SR zaznamenáva pokles počtu obyvateľov, pričom aj migračné prírastky na úrovni 70-tych a 80-tych rokov sú absolútne (okrem malých výnimiek) nereálne. **Naopak, v súčasnej dobe sa začína presadzovať najmä tzv. západoeurópsky model migrácie, kedy väčšina miest začína migračne strácať a mierne migračne ziskové sa stávajú menšie, atraktívne sídla, ktoré sú dobre komunikačne dostupné na centrum aglomerácie (mesto).**

V tejto súvislosti možno **obec Selce vnímať v aglomeračnom zoskupení mesta Banská Bystrica ako potenciálne migračne ziskové sídlo, keďže je dôležitou súčasťou banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia najvyššieho – celoštátneho a medzinárodného významu v priestore vytvárajúcom sa okolo krajského centra Banská Bystrica**, so silnými vzájomnými hospodársko-sídelnými väzbami, urbanistickými súvislosťami a intenzitou vzájomných vzťahov. Obec Selce prezentuje v ÚPN obce dostatok ponukových rozvojových plôch pre bývanie a vybavenosť v oblasti rekreácie a CR.

Aktuálne je v súčasnosti vypracovaná „Prognóza populačného vývoja Slovenskej republiky do roku 2060“ (INFOTAT - INŠTITÚT INFORMATIKY A ŠTATISTIKY Výskumné demografické centrum v SR, Bratislava marec 2013). Citácia záveru:

„Napriek spomínanej neurčitosti vo vývoji reprodukčného správania obyvateľstva má populačný vývoj aj značnú zotrvačnosť, ktorá vyplýva hlavne zo stability vekovej štruktúry obyvateľstva. Preto je možné niektoré základné rysy populačného vývoja prognózovať s vysokou pravdepodobnosťou. Aj keby nastal vývoj, ktorý prognóza nepredpokladá, s istotou nespôsobí zvrátenie niektorých základných trendov budúceho populačného vývoja mimo rámcov vymedzených vysokým a nízkym prognostickým scenárom.

Možno jednoznačne skonštatovať, že obdobie najbližších 60 rokov bude charakteristické zmenou trendu vo vývoji počtu obyvateľov a kontinuálnym pokračovaním populačného starnutia. V roku 2060 bude obyvateľstvo Slovenska menej početné, staršie a pravdepodobne aj etnicky pestrejšie.

Úbytok počtu obyvateľov na Slovensku začne s veľkou pravdepodobnosťou najneskôr v roku 2030 a s veľmi veľkou pravdepodobnosťou, ktorá hraničí s istotou, sa zachová až do konca prognózovaného obdobia. Počet obyvateľov by sa mal v roku 2060 pohybovať okolo hranice 5,3 milióna osôb.

Naopak, čo sa týka starnutia obyvateľstva na Slovensku, prognózy sú veľmi stabilné a budúci vývoj môžeme v tomto smere odhadovať s veľmi vysokou pravdepodobnosťou. Starnutie obyvateľstva bude počas celého prognózovaného obdobia nezvratné a hlavne v období 2020 až 2040 veľmi intenzívne. Slovensko sa stane spolu s Poľskom najstaršou krajinou EÚ a zaradí sa medzi najstaršie krajiny na svete (Eurostat, OSN).

Stagnácia počtu obyvateľov resp. mierny úbytok počtu obyvateľov neznamena v horizonte niekoľkých desaťročí pre spoločnosť prakticky žiaden problém. Veľmi intenzívne starnutie obyvateľstva však bude mať závažné dopady pre vývoj celej spoločnosti. Najviac sa spomína sociálne a zdravotné zabezpečenie, starnutie obyvateľstva však ovplyvní aj vzdelávací systém, bytovú politiku, oblasť služieb a tvorbu infraštruktúry. Novou a veľmi významnou skutočnosťou je, že starnutie vo zvýšenej miere zasiahne obyvateľstvo v produktívnom veku. Ekonomické zaťaženie produktívneho obyvateľstva neproduktívnym obyvateľstvom sa začne zvyšovať, stane sa tak po období skoro 50-ročného klesajúceho trendu. Je to vážny signál pre trh práce.

Je zrejmé, že základné trendy vo vývoji počtu a vekového zloženia obyvateľstva sú veľmi stabilné a spoločnosť nemá reálne nástroje na ich zvrátenie. Treba reálne vyhodnotiť možnosti ovplyvniť reprodukčné správanie obyvateľstva a nezvratným, resp. vysoko pravdepodobným trendom prispôbiť fungovanie spoločnosti. Veľmi starostlivo treba zvažovať prijímanie opatrení. Považujeme za nanajvýš nezodpovedné odkladať začiatok opatrení v prípade pravdepodobných scenárov budúceho vývoja. Opatrenia zamerané na dopady reprodukčného správania totiž nie je možné robiť na poslednú chvíľu a očakávať od nich rýchly účinok. Za lepšie riešenie považujeme prípravu a odštartovanie týchto opatrení s potrebným predstihom a v prípade potreby ich zmiernenie.

Na budúci vývoj počtu a štruktúry obyvateľstva bude mať rozhodujúci vplyv vývoj plodnosti a migrácie. Nakoľko zmiernenie úbytku a starnutia obyvateľstva patrí medzi strategické spoločenské ciele, musí spoločnosť prispieť k ich realizácii. To znamená, že štát by mal podporiť zvyšovanie pôrodnosti a príchod migrantov na Slovensko. Podpora pôrodnosti je dlhodobý a zložitý proces, ktorý navyše nebýva veľmi účinný. Spoločnosť má len obmedzené možnosti ovplyvňovať reprodukčné správanie obyvateľstva. Aj tak je vytváranie spoločenskej klímy priaznivo naklonenej pre zakladanie rodín a rodenie detí potrebné. Štát musí hrať v tomto procese rozhodujúcu úlohu, nakoľko má v rukách rozhodujúce nástroje - legislatívne, sociálno-ekonomické a pracovno-právne. Len premyslenou kombináciou týchto nástrojov možno prispieť k vytvoreniu spoločenskej klímy, ktorá zvýši prestíž rodiny a detí v spoločnosti, čo je nevyhnutný predpoklad pre dlhodobejšie a zásadnejšie zvýšenie pôrodnosti.

V oblasti migrácie je potrebné vytvoriť také podmienky, aby imigranti mali záujem prichádzať na Slovensko, aby sa tu mohli stať platnými členmi spoločnosti a neskôr aj plnohodnotnými občanmi. Základným predpokladom takéhoto stavu je integrácia. Každý štát by mal samozrejme vedieť, o koho má predovšetkým záujem, a podniknúť príslušné kroky, aby preferované skupiny prisťahovalcov získal. V oblasti migrácie by teda mala existovať premyslená postupnosť krokov od identifikácie preferovaných skupín, cez prvý kontakt na území SR, ďalej cez vytvorenie podmienok pre integráciu (bývanie, práca, škola, rekvalifikácia, jazyk) až po vytváranie pozitívneho vzťahu k novej krajine a poskytnutie občianstva. To všetko samozrejme pri rešpektovaní osobnosti imigranta s celým jeho kultúrnym zázemím. Len ťažko si možno predstaviť tieto náročné kroky bez inštitucionalizovanej štátnej populačnej a migračnej politiky“.

2/6.2. CHARAKTERISTIKA A PREDIKCIA VÝVOJA POČTU OBYVATEĽOV OBCE

2/6.2.1. Počet obyvateľov, hustota obyvateľov na km², retrospektívny vývoj počtu obyvateľov

/ Počet obyvateľov, retrospektívny vývoj počtu obyvateľov

Intenzita nárastu počtu obyvateľstva obce Selce sa výrazne prejavovala od r. 1869, kedy počet obyvateľov rôznou intenzitou neustále rástol. Zo 681 obyvateľov v r. 1869 narástol na 1 987 obyvateľov v r. 1980. Najvýraznejší nárast obyvateľstva bol zaznamenaný koncom 19. a začiatkom 20. Storočia. V medzivojnovom období bol prírastok obyvateľstva iba veľmi mierny, prudký nárast bol zaznamenaný v 50-tych a 70-tych rokoch s určitým zmiernením v 60-tych rokoch.

Po prechodnom poklese obyvateľov v obci Selce v 80-tych rokoch zaznamenáva obec od roku 1989 opäť prírastok obyvateľstva. Prechodný pokles, ktorý bol zapríčinený pomerne značnými migračnými stratami, sa po roku 1989 zastavil a keďže popri prirodzenom prírastku zaznamenala obec v nasledujúcich rokoch aj migračný prírastok, nárast obyvateľstva bol pomerne značný.

Zatiaľ čo koncom roku 1989 dosiahla obec iba 1 891 obyvateľov, v roku 1991 mali Selce 1 912 obyvateľov a v roku 1995 to bolo už 2 000 obyvateľov.

V ďalších rokoch (2011 - 2018) vývoj počtu obyvateľov v obci prekročil hranicu 2 000 a pohybuje sa s mierne klesajúcou tendenciou nad hranicou 2 100 obyvateľov. V r. 2011 dosiahol počet obyvateľov 2 181. Následne počas sledovaného obdobia rokov 2011 - 2018 je zaznamenaný len mierny pokles s rôznou kolísavou intenzitou.

Z údajov SODB 2021 vyplýva, že v obci Selce žilo k **1. 1. 2021** spolu **2 125 obyvateľov**, z toho väčšie zastúpenie v počte **1 067** mali **ženy** (50,21 %), zastúpenie **mužov** bolo **1 058** (49,79 %).

Aktuálnejšie, k 31. 12. **2023** podľa údajov z evidencie obyvateľstva obce Selce je uvádzaný počet obyvateľov v obci **2 117**, čo naznačuje pokračujúci trend postupného spomaľovania dynamiky rastu počtu obyvateľov.

Z hľadiska vývoja počtu obyvateľov obce významnú rolu zohrala a aj perspektívne bude zohrávať jej poloha v blízkosti krajského mesta Banská Bystrica.

/ Hustota obyvateľov na km²

Obec Selce s celkovou výmerou katastrálneho územia 1 999 ha (19,99 km²), predstavuje v súčasnosti (rok 2021) hustotu osídlenia 106,28 obyvateľov/km². V porovnaní s priemerom SR (110,78 obyv./km²) to je hustota mierne pod úroveň SR, cca o 4,5 obyv. / km² menej.

Pri naplnení rozvojových predpokladov podľa ÚPN obce cca 2 470 obyvateľov dosiahne obec hustotu osídlenia 123,56 obyvateľov/km². V porovnaní s priemerom SR (110,78 obyv./km²) sa zvýši hustota na k. ú. obce o cca 12,78 obyv. / km².

Obec Selce v rámci okresu Banská Bystrica sa zaraďuje k najväčším obciam vidieckeho typu veľkostnej kategórie 2 000 - 4 999 obyvateľov, v ktorých spolu žije 9 571 obyvateľov (8,8 %).

Vzhľadom k súčasnemu priemernému veku 43,32 r. a vekovej štruktúre obyvateľov obce, keď produktívny vek (15 – 64 r.) od r. 2018 kulminuje a k 1. 1. 2021 predstavuje 1 450 osôb, je oproti predproduktívnemu veku (0 – 14 r.) v zastúpení 275 osôb vyšší už o 3,99 %, majú Selce menšie predpoklady ďalšieho rozvoja najmä z vlastných zdrojov - prirodzeným prírastkom obyvateľstva. Skutočný výhľadový rast počtu obyvateľov však okrem fyzických predpokladov pôrodnosti záleží najmä od úrovne sociálnych a ekonomických predpokladov rozvoja. V predchádzajúcich cenzových desaťročiach dosiahla obec Selce v počte jej obyvateľov rast vskutku málo obvyklý.

Počas Sčítania obyvateľov domov a bytov (ďalej SODB) 2011 bol stredný (priemerný) stav počtu obyvateľov prihlásených na trvalý pobyt v obci Selce 2 181, z toho 1 075 mužov a 1 106 žien.

V neskoršie sledovaných rokoch (2011 - 2018) stredný (priemerný) stav počtu obyvateľov prihlásených na trvalý pobyt v obci Selce nadobudol mierne klesajúcu tendenciu s rôznou kolísavou intenzitou. V roku 2018 stredný počet obyvateľov prihlásených na trvalý pobyt v obci Selce bol 2 142. Pri SODB 2021 bol zaznamenaný pokračujúci pokles v počte 2 125 obyvateľov prihlásených na trvalý pobyt z toho 1 058 mužov a 1 067 žien..

Tab. - Vývoj počtu obyvateľov v obci Selce v rokoch 2011 – 2018 a v r. 2021 a 2023

ROK	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2021	2023
Spolu	2 181	2 169	2 172	2 162	2 155	2 149	2 155	2 142	2 125	2 117
Muži	1 075	1 073	1 076	1 067	1 059	1 055	1 073	1 067	1 058	
Ženy	1 106	1 101	1 096	1 095	1 096	1 094	1 082	1 075	1 067	

Zdroj : Informačný servis Odbor informatiky, registrov, informačných služieb ŠÚ SR v Banskej Bystrici a SODB 2021

Okrem stagnácie počtu obyvateľov bude významnou zmenou demografického vývoja podstatná zmena – zhoršenie vekovej skladby obyvateľstva. V roku 2021 index stária pre obec Selce predstavuje už negatívnu hodnotu 145 (t. j. na jedno dieťa vo veku do 15 rokov pripadá 1,45 osoby v poproduktívnom veku).

Určitou pozitívnu zmenou bude pravdepodobne v dohľadnej dobe predlžujúca sa stredná doba dožitia – bude znamenať mierne zníženie úmrtnosti, avšak ďalej sa zvýši podiel osôb v poproduktívnom veku.

Treba vnímať celoštátnu prognostickú reláciu, že v období 2010 – 2020 začali do veku nad 60 rokov vstupovať veľmi početné ročníky narodené v rokoch 1950 - 1960, v ďalších rokoch, pokračujúc r. 2030 – 2045 ešte početnejšie ročníky narodené v rokoch 1975 – 1990.

Pritom už v roku 2015 bolo v porovnaní s rokom 1996 o viac ako 70 % osôb v poproduktívnom veku, detská zložka pritom môže do budúcnosti poklesnúť početne o približne 1/3.

Uvedené údaje a charakteristika demografickej prognózy za obec Selce v komparácii s celoštátnou prognostikou populačného vývoja je veľmi podstatná pre územné plánovanie rozvoja obce.

Určiť preto migračný vývoj obce, prípadne jej zázemia na obdobie 20 a viac rokov je veľmi zložitý. Závisí nielen na makroekonomických výsledkoch celej SR, keď v dnešnej otvorenej spoločnosti je možný veľký vplyv zahraničnej migrácie (do krajín EÚ – najmä mladé a vzdelané obyvateľstvo – naopak do SR možnosť imigrácie z rozvojových krajín - Slováci na Ukrajinu a pod.), ale aj na ekonomických výsledkoch a perspektíve v obci a zázemí. Na území SR sa už v dnešnej dobe utvárajú centrá s nízkou mierou nezamestnanosti, ktoré sú perspektívne najmä pre mladé, vzdelané obyvateľstvo. **Obec Selce má potenciál územnou pripravenosťou urbánneho rozvoja v plánovacom až výhľadovom období ako súčasť ťažiska osídlenia najvyššieho významu v priestore vytvárajúcom sa okolo krajského centra Banská Bystrica takéto centrum spoluvytvárať a posilňovať.**

Odhliadnuc od známych uvádzaných demografických prognostík očakávaného regresu a za predpokladu, že obec

Selce vzhľadom k svojej potenciálnej atraktivite a priestorovej, vybavenostnej i bytovej ponuke bude perspektívne opäť migračne ziskové, možno predpokladať, že obec môže naďalej rásť, hoci miernejšie ako doposiaľ (resp. do začiatku 90-tych rokov).

Pri naplnení rozvojových predpokladov na základe preukázaných reálnych priestorových podmienok možno preto uvažovať počet obyvateľov obce Selce pri plánovanom optimálnom rozvojovom trende v 2. variante cca 2 470 obyvateľov. (1. variant predstavuje progresívne rozvojový trend so zodpovedajúcim plánovaným počtom 2 825 obyvateľov). Podrobná štruktúra rozvoja bývania je v koncepte ÚPN obce podrobne špecifikovaná a interpretovaná v rámci kap. 2/9. ROZVOJ FUNKČNÝCH ZLOŽIEK - BÝVANIE, OBČIANSKA VYBAVENOSŤ, SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA, REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH, VÝROBA, NAKLADANIE S ODPADMI, podkap.: 2/9.1. BÝVANIE, vrátane Tab.: Bilancie rozvoja bývania.

Výšku prirodzeného prírastku bude v obci pri danej vekovej štruktúre v budúcnosti ovplyvňovať najmä celkový trend vývoja pôrodnosti v SR s ekonomickou podporou mladých rodín, zatiaľ čo o vývoji migračných tokov bude do značnej miery rozhodovať **ekonomický potenciál obce, jej atraktivnosť**, ako i **úroveň bytovej výstavby v obci**. Treba si preto uvedomiť, že pokým úroveň prirodzeného prírastku (pôrodnosti) možno z úrovne obce iba veľmi ťažko ovplyvňovať, o úrovni migrácie to už tvrdiť nemožno a táto **bude odrazom politiky plánovacieho prostredia obce**, v závislosti na regionálnej až celoslovenskej politicko-ekonomickej báze.

Popri svojich nesporných demografických pozitívach (pomerne priaznivá veková skladba, úroveň vzdelania obyvateľstva), priaznivej štruktúre domového a bytového fondu, má obec Selce aj nesporné ekonomické a hospodárske predpoklady pre ďalší rozvoj a skvalitnenie života jej obyvateľov. Popri pomernom zastúpení poľnohospodárskej výroby a iných výrobných činností prioritne v oblasti služieb. ÚPN obce pritom navyše vytvára podmienky pre rozvoj z pohľadu ekonomiky efektívnej funkcie rekreácie a cestovného ruchu, čo dáva obci až regionálny význam, presahujúci hranice okresu.

Vývoj želannej demografickej situácie v plánovacej hodnotiacej úrovni interpretuje ÚPN obce Selce v členení podľa vymedzených urbanistických okrskov a ich lokalít.

2/6.2.2. Socioekonomický potenciál a predikcia vývoja počtu obyvateľov

Po prechodnom poklese obyvateľov v obci Selce v 80-tych rokoch zaznamenáva obec od roku 1989 opäť prírastok obyvateľstva. Prechodný pokles, ktorý bol zapríčinený pomerne značnými migračnými stratami, sa po roku 1989 zastavil a keďže popri prirodzenom prírastku zaznamenala obec v nasledujúcich rokoch aj migračný prírastok, nárast obyvateľstva bol pomerne značný. Zatiaľ čo koncom roku 1989 dosiahla obec iba 1 891 obyvateľov, v roku 1995 to bolo už 2 000 obyvateľov.

V ďalších rokoch, vývoj počtu obyvateľov v obci Selce v rokoch 2011 – 2018 prekročil hranicu 2 000 a pohybuje sa s mierne klesajúcou tendenciou nad hranicou 2 100 obyvateľov. V roku 2021 bol počas SODB zaznamenaný počet obyvateľov 2 125.

▪ Tab. - Vekové skupiny obyvateľstva obce Selce za roky 2011 – 2019 a 2021

ROK	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2021
Predproduktív. sk. 14 > rokov	300	294	281	274	275	269	266	274	265	275
Produktív. skupina 15-64 rokov	1 549	1 554	1 549	1 536	1 517	1 514	1 504	1 469	1 448	1 450
Postproduktív. sk. 65 < rokov	320	337	345	351	362	369	389	400	409	400

Zdroj: Informačný servis Odbor informatiky, registrov, informačných služieb ŠÚ SR v Banskej Bystrici a SODB 2021

Vzhľadom k relatívne priaznivej vekovej štruktúre obyvateľstva, ktorá predovšetkým v predproduktívnej skupine vykazuje v ostatných rokoch stabilnú úroveň (viď Tab.) a tiež rastúcemu prirodzenému prírastku možno očakávať aj do budúcnosti mierny prírastok obyvateľov prirodzeným pohybom. Vzhľadom na atraktivitu obce z hľadiska bývania, základnej občianskej vybavenosti a rekreačného zázemia, je tiež **predpoklad stabilizovania počtu obyvateľov, resp. aj nárastu obyvateľstva na základe potenciálneho migračného prírastku. Z hľadiska výrazného územnorozvojového potenciálu a ponuky pre bývanie v blízkosti mesta Banská Bystrica s dostupnosťou k vyššej občianskej vybavenosti je takýto prípadný trend celkom reálny.**

Určujúcim faktorom, ktorý sa prejavuje vo vývoji obyvateľstva, je kvalita súčasného demografického potenciálu. zrejme z nasledovných vybraných údajov podľa SODB 2021 (Štatistický úrad SR):

▪ Počet obyvateľov podľa ekonomických vekových skupín

Negatívnym trendom z hľadiska vekovej štruktúry je, že v poproduktívnom veku (65 a viac rokov) je v súčasnosti približne **400** obyvateľov (18,82 % obyvateľstva), pričom počet obyvateľov v predproduktívnom veku je nižší, dosahuje len **275** obyvateľov (12,94 % obyvateľstva). Produktívny vek je reprezentovaný počtom **1 450** obyvateľov (68,24 % obyvateľstva). Priemerný vek (roky) je **43,32**.

Napriek niektorým kvalitatívne pozitívne sa v súčasnosti prejavujúcim demografickým údajom (udržaniu nárastu predproduktívnej zložky obyvateľstva - vek (0 - 14) v porovnaní s obyvateľstvom v produktívnom veku oproti nedávnej minulosti), zmeny očakávané vo vekovom zložení obyvateľstva sa v charakteristických vekových skupinách môžu v prognóznom období pravdepodobne prejavíť:

- v ustálení, resp. poklese podielu detskej zložky populácie (0 - 14 roční) v priebehu celého prognózného obdobia,
- vo zvyšovaní počtu a podielu obyvateľstva v produktívnom veku pri súčasnom znižovaní ich podielu na celkovom počte obyvateľov a poklese početnosti a podielu obyvateľov v produktívnom veku,
- v náraste početnosti obyvateľstva v poproduktívnom veku v priebehu celého prognózného obdobia.

V súvislosti s procesom starnutia obyvateľstva a narastania početnosti obyvateľstva v poproduktívnom veku sa bude meniť – zhoršovať „index dôchodkového zaťaženia“. Tieto skutočnosti budú mať **vplyv na sociálnu oblasť** a jej zabezpečenie.

▪ Ekonomické vekové skupiny

- Predproduktívny vek (0 – 14 rokov) = **275** (12,94 %)
 - Produktívny vek (15 – 64 rokov) = **1 450** (68,24 %)
 - Poproduktívny vek (65 a viac rokov) = **400** (18,82 %)
 - Priemerný vek (roky) = **43,32**
- $\Sigma = 2\ 125$

▪ Počet obyvateľov podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

- Bez ukončeného vzdelania – osoby vo veku 0 - 14 rokov = **194** (9,13 %)
- Základné vzdelanie = **270** (12,71%)
- Stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity) = **428** (20,14 %)
- Úplné stredné vzdelanie (s maturitou) = **681** (32,05 %)
- Vyššie odborné vzdelanie = **108** (5,08 %)
- Vysokoškolské vzdelanie = **415** (19,53 %)
- Bez školského vzdelania – osoby vo veku 15 rokov a viac = **0** (0 %)
- Nezistené = **29** (1,36 %)

▪ Súčasná ekonomická aktivita

Predproduktívny vek (0 – 14 rokov):

- Žiak základnej školy: muži / ženy = **76 / 77** → **spolu = 153**
 - Dieťa do začatia povinnej školskej dochádzky: muži / ženy = **67 / 55** → **spolu = 122**
- $\Sigma = 275$

Produktívny vek (15 – 64 rokov):

- Pracujúci (okrem dôchodcov): muži / ženy = **539 / 469** → **spolu = 1 008**
 - Pracujúci dôchodca: muži / ženy = **37 / 24** → **spolu = 61**
 - Osoba na materskej dovolenke = **7**
 - Osoba na rodičovskej dovolenke = **17**
 - Nezamestnaný: muži / ženy = **35 / 31** → **spolu = 66**
 - Žiak strednej školy: muži / ženy = **48 / 31** → **spolu = 79**
 - Študent vysokej školy: muži / ženy = **27 / 26** → **spolu = 53**
 - Osoba v domácnosti: muži / ženy = **27 / 46** → **spolu = 73**
- $\Sigma = 1\ 364$

Poproduktívny vek (65 a viac rokov):

- Pracujúci dôchodca: muži / ženy = **29 / 25** → **spolu = 54**

- Dôchodca: muži / ženy = **128 / 218** → **spolu = 346**
 - Prijemca kapitálových príjmov: muži / ženy = **2 / 1** → **spolu = 3**
- Σ = 403**

▪ Postavenie v zamestnaní

- Zamestnanec = **874** (76,2 %)
 - Podnikateľ = **181** (15,78 %)
 - Iná = **9** (0,78 %)
 - Nezistené = **83** (7,24 %)
- Σ = 1 147**

▪ Odvetvie ekonomickej činnosti

- Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov = **48** (4,18 %)
 - Ťažba a dobývanie = **0** (0 %)
 - Priemyselná výroba = **126** (10,99 %)
 - Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu = **10** (0,87 %)
 - Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov = **14** (1,22 %)
 - Stavebníctvo = **100** (8,72 %)
 - Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov = **164** (14,3 %)
 - Doprava a skladovanie = **49** (4,27 %)
 - Ubytovacie a stravovacie služby = **20** (1,74 %)
 - Informácie a komunikácia = **35** (3,05 %)
 - Finančné a poisťovacie činnosti = **30** (2,62 %)
 - Činnosti v oblasti nehnuteľností = **19** (1,66 %)
 - Odborné, vedecké a technické činnosti = **62** (5,41 %)
 - Administratívne a podporné služby = **21** (1,83 %)
 - Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie = **105** (9,15 %)
 - Vzdelávanie = **78** (6,8 %)
 - Zdravotníctvo a sociálna pomoc = **61** (5,32 %)
 - Umenie, zábava a rekreácia = **20** (1,74 %)
 - Ostatné činnosti = **17** (1,48 %)
 - Činnosti domácností ako zamestnávateľov; nediferencované činnosti v domácnostiach produkujúce tovary a služby na vlastné použitie = **0** (0 %)
 - Činnosti extrateritoriálnych organizácií a združení = **0** (0 %)
 - Nezistené = **168** (14,65 %)
- Σ = 1 147**

▪ Dochádzka do zamestnania

Obyvateľstvo prichádzajúce do zamestnania podľa periodicity dochádzky:

- Denne = **150** (80,21 %)
 - Inak ako denne = **32** (17,11 %)
 - Nezistené = **5** (2,67 %)
- Σ = 187**

Obyvateľstvo odchádzajúce do zamestnania podľa periodicity dochádzky:

- Denne = **754** (83,31 %)
 - Inak ako denne = **147** (16,24 %)
 - Nezistené = **4** (0,44 %)
- Σ = 905**

ÚPN obce na základe uvedeného preto reaguje vytvorením vhodných územnorozvojových podmienok a akceleračných aktivít na ovplyvnenie a zastavenie regresného trendu vysídľovania s podporou stabilizačných opatrení. V tomto zmysle rieši stabilizáciu obyvateľov vytvorením podmienok pre prácu, bývanie, vzdelávanie a zotavenie. Rozvoj rekreácie a CR rieši na potenciálnych funkčných plochách na zotavenie jednak vo vnútri obce a tiež v jej priľahlom záujmovom území. V súvislosti s meniacou sa vekovou štruktúrou obyvateľstva obce rieši tiež podporu rozvoja vybavenosti v službách orientovaných na starostlivosť o staršie obyvateľstvo vyžadujúce pomoc.

Využitie socio potenciálu v prospech akcelerácie rozvoja obce rieši ÚPN orientáciou na atraktívne rozvojové funkčné oblasti stabilizujúce domáce a aj priťahujúce produktívne, vzdelané kategórie obyvateľov banskobystričského regiónu. Pozitívne sa takou javí oblasť cestovného ruchu ako výrobná nadstavba s pridanou hodnotou. Zvýšenie prirodzenej hranice rastu obyvateľov obce a tiež rastu imigráciou posilňuje koncepcia ÚPN vytvorením vhodných predpokladov a územno-priestorových rezerv pre rozvoj bytového fondu a verejnej vybavenosti.

Aktuálne merné jednotky v oblasti bývania pre obec Selce na základe predchádzajúceho hodnotenia územnorozvojového potenciálu a možností jeho využitia sú v **2. variante** ÚPN obce uvádzané nasledovne:

- počet obyvateľov - návrh podľa ÚPN obce (na základe územného potenciálu): cca **2 470 obyvateľov**.

Tento variant chápaný tiež ako **optimálny rozvojový trend** uvažuje **s rozvojom nových funkčných plôch bývania na nových územiach** v rámci intravilánu obce, resp. na jeho bezprostredne kontaktných územiach a so stabilizáciou, resp. **kvalitatívnym rozvojom súčasnej kapacity bytov**.

2/6.3. CHARAKTERISTIKA A PREDIKCIA VÝVOJA DOMOVÉHO A BYTOVÉHO FONDU OBCE

2/6.3.1. Charakteristika domového fondu

- **Štruktúra domov podľa typu domu, vlastníctva a technického vybavenia**
(SODB k 1. 1. 2021)

Domy – počet celkom: **645**, z toho obnovené domy: **415**

/ Rodinné domy (RD): **608** / 106 neobývaných

- RD vo vlastníctve fyzickej osoby: **488**
- Rodinné domy vo vlastníctve zahraničných vlastníkov: **1**
- Domy s kombináciou vlastníkov: **106**
- Domy s nezisteným vlastníctvom: **13**

/ Bytové domy: **7** / 1 neobývaný

- Fyzická osoba: **4**
- Kombinácia vlastníkov: **3**

/ Iné typy domov / obydli: **9**

- Polyfunkčné budovy: **4** / neobývané
 - Dom vo vlastníctve fyzickej osoby: **1**
 - Dom vo vlastníctve inej právnickej osoby: **1**
 - Domy s nezisteným vlastníctvom: **2**
- Prevádzkové budovy s bytmi: **2** / neobývané
 - Kombinácia vlastníkov: **2**
- Ostatné budovy na bývanie: **2** / 1 neobývaný
 - Dom vo vlastníctve fyzickej osoby: **1**
 - Dom vo vlastníctve obce: **1**
- Núdzové ubytovanie na pracovisku: **1** neobývaný dom / vo vlastníctve obchodnej spoločnosti
- Rekreačné objekty: **18**
 - Objekt vo vlastníctve fyzickej osoby: **16**
 - Nezistené vlastníctvo: **2**
- Fiktívny objekt: **1** / kombinácia vlastníkov
- Domov na polceste: **1** / nezistené vlastníctvo
- Ubytovacie zariadenie hotelového typu (s bytom): **1** / vo vlastníctve inej právnickej osoby
- / Domy s vodovodnou prípojkou - z verejnej siete: **625**
- Rodinné domy: **593**
- Bytové domy: **7**
- Polyfunkčné budovy: **3**
- Prevádzková budova s bytmi: **2**
- Ostatné budovy na bývanie: **2**
- Núdzové ubytovanie na pracovisku: **1**
- Rekreačné objekty: **15**

- Domov na polceste: **1**
- Ubytovacie zariadenie hotelového typu (s bytom): **1**
- / Domy s prípojkou na kanalizačnú sieť: **520**
- / Domy s plynovou prípojkou: **491**
- **Štruktúra domov podľa obdobia výstavby**
- / Rodinné domy: **608**
 - pred rokom 1919: **9**
 - 1919 – 1945: **109**
 - 1946 – 1960: **124**
 - 1961 – 1980: **219**
 - 1981 – 2000: **70**
 - 2001 – 2010: **52**
 - 2011 – 2015: **13**
 - 2016 a neskôr: **12**
- / Bytové domy: **7**
 - 1961 – 1980: **4**
 - 1981 – 2000: **2**
 - 2011 – 2015: **1**
- **Počet domov podľa obývanosti na trvalý pobyt**
 - Rodinné domy s trvalou obývanosťou: **502**
 - Rodinné domy neobývané: **106**
 - Bytové domy s trvalou obývanosťou: **6**
 - Bytové domy neobývané: **1**
 - Polyfunkčné budovy neobývané: **4**
 - Prevádzkové budovy s bytmi **2**
 - Ostatné budovy na bývanie obývané: **1**
 - Ostatné budovy na bývanie neobývané: **1**
 - Núdzové ubytovanie na pracovisku – neobývaný dom: **1**
 - Rekreačný objekt – dom: **5**
 - Rekreačný objekt – neobývaný dom: **13**
 - Fiktívny objekt – obývaný dom: **1**
 - Ubytovacie zariadenie hotelového typu (s bytom) – neobývaný dom: **1**
 - Ostatné – obývaný dom: **1**

2/6.3.2. Bytový fond a jeho charakteristika (SODB k 1. 1. 2021)

Byty celkom: **775**

- Byty v rodinných domoch: **700** (90,32 %)
- Byty v bytových domoch: **38** (4,90 %)
- Obecné byty: **2** (0,26 %)
 - Priemerná podlahová plocha bytu (m²): **116,36**
 - Byty s vodovodom zo spoločného zdroja: **750**
 - Byty vykurované plynom: **599**

Napriek tomu, že počet obyvateľov obce nebude zaznamenávať výrazný nárast obyvateľov, perspektívne bude dokonca klesať, požiadavky na byty budú stále narastať. Neustále sa zvyšujúci počet a podiel domácností jednotlivcov a málopočetných domácností bude znamenať, že aj pri stagnácii počtu obyvateľov bude klesať priemerná veľkosť domácností a teda bude narastať tlak na bytový fond. Tento trend navyše bude podporený zvýšeným záujmom o bývanie v obci zo strany blízkeho kontaktu s krajským mestom Banská Bystrica.

▪ **Predikcia vývoja bytového fondu na základe prognózovaných demografických východísk**

V súčasnej dobe je stále značná „preobývanosť“ bytov, t.j. v bytoch žije často viac osôb (domácností), ako by tomu bolo v optimálnych podmienkach. V súčasnej dobe je obývanosť bytov výsledkom ani nie tak prirodzeného tlaku a prirodzenej potreby obyvateľstva, ale nedostatku bytov a s tým súvisiacej umelej obsadenosti bytov. Pri predpokladanej optimálnej plánovanej obývanosti bytov v obci – 2,5 obyvateľov /1 byt vychádzajúc z uvádzaných prognózovaných demografických východísk, možno odhadovať potrebný počet bytov **v plánovacom horizonte 2. variantu** zhruba na úrovni **988 b. j.**, t. j. o cca **213 b. j.** viac v porovnaní s rokom 2021. Vo výhľadovom období možno odhadovať potrebu nových bytov už iba na úrovni niekoľko málo desiatok ročne.

▪ **Predikcia vývoja bytového fondu na základe riešených trendov rozvoja podľa ÚPN obce**

Pre predikciu potreby bytov v zmysle trendov rozvoja boli v ÚPN obce zhodnocované nasledovné východiská:

2/6.3.3. Plánovaný vývoj domového a bytového fondu / 2. variant

- **Celková výmera funkčných plôch bývania v obytno-hospodárskom UO-A spolu (A0, A1,A2)**
= 101,69 ha - plán (stav + nové rozvojové plochy)
- **Celkový počet domov BD+RD** (UO-A) = **823 domov** - plán
- **Celkový počet b. j. v BD+RD+obecné byty a iné** (UO-A) = **988 b. j.** - plán
- **Celkový počet obyvateľov** (UO-A) = **2 470 obyv.** - plán

/ Zhodnotenie plánovaného rozvoja:

- **Nárast počtu domov** (oproti východiskovému stavu - SODB 2021) = **+ 178 domov** - plán
- **Nárast bytových jednotiek** (oproti východiskovému stavu - SODB 2021) = **+ 213 b. j.** - plán
- **Nárast obyvateľov** (oproti východiskovému stavu - SODB 2021) = **+ 345 obyv.** - plán

→ **Dodatočná revízia vstupov v období po SODB r. 2021:**

(zhodnotenie bude precizované po prerokovaní konceptu na základe výberu výsledného variantu pre dopracovanie návrhu ÚPN obce Selce).

Podrobné riešenie rozvoja domového a bytového fondu podľa jednotlivých urbanistických okrskov je uvádzané v kap. 2/9. Rozvoj funkčných zložiek - bývanie,... podkapitola 2/9.1. Bývanie.

Na základe úvah o vývoji obyvateľstva vo výhľadovom období je potrebné zohľadňovať nielen očakávaný vývoj populácie, ale aj vývoj cenových domácností, ako hlavný indikátor o predpokladanej potrebe bytov a rozvoji bývania v budúcich rokoch, kde rozvoj bytov znamená jeden z hlavných priestorotvorných urbanizačných aspektov. Z tohto hľadiska ÚPN obce Selce vymedzuje a plánuje využitie územného potenciálu na území obce pre možnú realizáciu bytového fondu.

2/6.4. CHARAKTERISTIKA A PREDIKCIA VÝVOJA PRACOVNÝCH PRÍLEŽITOSTÍ

2/6.4.1. Charakteristika východiskovej situácie pre hodnotenie možného vývoja pracovných príležitostí

V súčasnej dobe je veľmi obtiažne, až nemožné celospoločensky prognózovať vývoj počtu pracovných príležitostí a tak aj v obci Selce v plánovacom období.

Vývoj ponuky pracovných príležitostí v regióne (obci) je napriek kontinuite s minulosťou natoľko variabilný v čase, ako v podmienkach blízkych (podobných) trhovom možno očakávať. V súčasnej dobe sa iba veľmi ťažko dá odhadovať úroveň ekonomického rozvoja obce, či kontaktného mesta Banská Bystrica, ktorá do značnej miery bude súvisieť s makroekonomickým vývojom SR.

Jednoduchšie možno odhadovať počet ekonomicky aktívnych osôb v obci, ktorý by mal mať priamu závislosť na počte pracovných príležitostí v obci (a jej okolí). Inak povedané, v prípade extrémneho vývoja ekonomiky obce a okolia (v pozitívnom, ale i negatívnom smere) by bolo badať s určitým časovým posunom aj jeho vplyv na vývoj počtu obyvateľov obce a celej banskobystrickej aglomerácie či regiónu.

Počet ekonomicky aktívnych osôb je potrebné chápať ako počet pracujúcich osôb v produktívnom veku, plus počet žien (osôb) na materskej a ďalšej materskej dovolenke, osôb vo väzbe a vyšetrovacej väzbe, ako i počet nezamestnaných osôb vedených v evidencii úradu práce. K uvedenému počtu však treba tiež prirátat pracujúcich dôchodcov, t. j. pracujúce osoby, ktoré už dosiahli dôchodkový vek.

V uvedenom súbore možno zistiť premenné dvoch druhov - ovplyvnené legislatívou (dĺžka MD, zvýšenie dôchodkového veku, a pod.), ako aj ekonomikou, resp. ekonomickou situáciou štátu (počet pracujúcich dôchodcov,

počet študentov- osôb v produktívnom veku zatiaľ nepracujúcich a pod.).

Odhliadnúc od možných legislatívnych zmien, ktoré v horizonte 15 a viac rokov je možné iba veľmi ťažko odhadovať, je možné zohľadňovať vývoj vplyvom meniacej sa vekovej štruktúry obyvateľstva, t. j. zmeny podielu najmä v skupine osôb v produktívnom veku v súčasnosti cca 47,44 % (= 1 008 ekonomicky aktívnych obyvateľov) a počet ekonomicky aktívnych osôb v poproduktívnom veku cca 2,87 % (= 61 osôb v pozícii pracujúci dôchodca), zo všetkých ekonomicky aktívnych osôb (= 1 364 ekonomicky aktívnych obyvateľov).

2/6.4.2. Hodnotenie možného vývoja pracovných príležitostí

Na základe poznania predpokladaného vývoja počtu (podielu) osôb v produktívnom veku, môžeme teda odhadnúť aj počet potenciálnych, ekonomicky aktívnych osôb v obci, podľa jednotlivých rokov. V súčasnej dobe sa pohybuje podiel osôb v produktívnom veku v obci Selce okolo úrovne 64 %, (1 364 osôb, čo je = 64,18 %). Do budúca bez imigračného vplyvu na rast obce možno očakávať výrazné znižovanie podielu tejto vekovej skupiny. Negatívnu súvislosť tu zohráva proces starnutia obyvateľstva a narastanie početnosti obyvateľstva v poproduktívnom veku, ktoré sa bude meniť – zhoršovať „index dôchodkového zaťaženia“. Tieto skutočnosti budú mať vplyv na sociálnu oblasť a jej zabezpečenie.

ÚPN obce Selce rieši preto rozvoj obce v korelačnom vzťahu socioekonomického potenciálu a potenciálu územno-technického a priestorového. Pre tento vzťah zavádza a zhodnocuje podľa 2. variantu rozvoj s predpokladaným plánovaným počtom cca 2 470 obyvateľov. Vo vzťahu k tomuto plánovanému a potenciálu zodpovedajúcemu rozvoju možno predpokladať pri hrubom odhade cca 60 % ekonomicky aktívnych osôb v plánovacom horizonte v obci, cca 1 482 ekonomicky aktívnych osôb.

Vcelku pri plánovanom rozvoji obyvateľov možno predpokladať aj do budúcnosti pre obec Selce ďalší nárast demografického „tlaku“ na pracovné príležitosti, ktorý si bude vyžadovať vytváranie nových pracovných príležitostí. Väčšia alebo menšia úspešnosť pri kvantite ich vytvárania bude úzko súvisieť s mierou nezamestnanosti v obci a jej zázemí.

Taktiež treba uviesť, že akýkoľvek legislatívny zásah môže uvedený „tlak“ ďalej zvýšiť, prípadne aj znížiť (zvýšenie dôchodkového veku a pod. bude znamenať zvýšenie „tlaku“ na pracovné príležitosti, naopak predĺženie a zvýšené využívanie ďalšej materskej dovolenky, odchod za prácou, zvýšenie podielu študentov a pod. môže čiastočne tento „tlak“ znížiť).

Z hľadiska kvality a optimálneho ekonomického využitia a zhodnotenia takto prognózovaného potenciálu pracovných príležitostí bude žiadúca orientácia jeho podstatnej časti popri poľnohospodárstve výrazne do oblastí služieb, a prioritne vo sfére cestovného ruchu.

Vzhľadom na lokalizovanie Seliec v bezprostrednom kontakte s krajským mestom, vývoj pracovných príležitostí bude úzko súvisieť s pracovnými príležitosťami vytváranými v banskobystrickej aglomerácii.

Pre využitie sociopotenciálu v prospech akcelerácie rozvoja obce to môže evokovať potrebu funkčnej stratégie obce Selce na aktivity, ktoré by udržali domáce a aj pritiahli mladé produktívne, vzdelané kategórie obyvateľov banskobystrického regiónu. Pozitívne sa takou javí oblasť cestovného ruchu. Zvýšenie prirodzenej hranice rastu obyvateľov obce vytvorením vhodných predpokladov pre imigráciu predpokladá na druhej strane vytvorenie aj územno-priestorových rezerv pre rozvoj v oblasti bytového fondu.

2/6.5. VÝSLEDNÁ STRATÉGIA ZHODNOTENIA DEMOGRAFICKÉHO VÝVOJA

A SOCIOEKONOMICKÉHO POTENCIÁLU VO VZŤAHU K ÚZEMNO-ROZVOJOVÝM TRENDOM OBCE

2/6.5.1. Charakteristika východiskovej situácie zhodnotenia demografického vývoja a socioekonomického potenciálu

Z údajov SODB 2021 vyplýva, že v obci Selce žilo k 1. 1. 2021 spolu 2 125 obyvateľov. Aktuálnejšie, k roku 2023 podľa údajov z evidencie obyvateľstva obce Selce je uvádzaný počet obyvateľov v obci 2 117, čo naznačuje pokračujúci trend postupného spomaľovania dynamiky rastu počtu obyvateľov.

Demografický ale i bytový potenciál obce je v súčasnosti ešte stále pomerne priaznivý. A ako uvádza „Prognóza populačného vývoja Slovenskej republiky do roku 2060“ – „stagnácia počtu obyvateľov resp. mierny úbytok počtu obyvateľov neznamená v horizonte niekoľkých desaťročí pre spoločnosť prakticky žiaden problém“. Ako závažný jav s dopadmi pre vývoj celej spoločnosti a tak aj na vybavenostnú supraštruktúru obce Selce je však veľmi intenzívne starnutie obyvateľstva, ktoré výrazne ovplyvní sociálne a zdravotné zabezpečenie,

vzdelávací systém, bytovú politiku, oblasť služieb, aj tvorbu infraštruktúry. Ako vážny signál pre trh práce sa javí v krátkej budúcnosti ekonomické zaťaženie produktívneho obyvateľstva neproduktívnym obyvateľstvom.

2/6.5.2. Stratégia zhodnotenia demografického vývoja a socioekonomického potenciálu s cieľom prípravy optimálnych rozvojových možností

Jednoznačne možno konštatovať, že vzhľadom k vysokému územnorozvojovému potenciálu obce je pre oživenie aj demografického potenciálu obce rozhodujúcim faktorom stabilizácia jej ekonomickej základne.

Pre ďalší rozvoj obce by malo byť v záujme obce podporovať lokáciu druhového spektra ekonomických aktivít na území obce, resp. v jej zázemí. Vzhľadom k tomu, že okolie obce ako i obec samotná sa nachádza v mimoriadne atraktívnom území s množstvom potenciálnych ekonomických aktivít, treba využiť všetky možné formy spolupráce, resp. kooperácie s cieľom vytvoriť pracovné príležitosti pre obyvateľstvo. Taktiež je potrebná výrazná podpora malého a stredného súkromného sektora, čo by následne mohlo pozitívne vplývať na kvalitu života v obci.

Medzi pozitíva pre potenciálny rozvoj obce jednoznačne patrí vhodné komunikačné prepojenie funkčno-priestorové väzby na krajské mesto Banská Bystrica.

Špecifickou skutočnosťou je, že obec Selce je v podstate aglomeračnou súčasťou mesta Banská Bystrica, šiesteho najväčšieho mesta na Slovensku, v ktorom v súčasnosti (k 1. 1. 2021) žije približne 76 000 obyvateľov. Pritom urbanistické a tiež ekonomické prepojenie obce Selce a mesta Banská Bystrica je veľmi úzko spojené.

*

V optimálnom vzťahu k územnorozvojovým zdrojom a potenciálu územia rieši ÚPN obce Selce rozvoj obce v korelačnom vzťahu socioekonomického potenciálu a potenciálu územno-technického a priestorového. Uvažuje pritom s rozvojom nových funkčných plôch bývania a kvalitatívneho priestorového dotvárania súčasného domového a bytového fondu. Pre tento vzťah zavádza a zhodnocuje v **2. variante** trend rozvoja, (chápaný tiež ako **optimálny rozvojový trend**) v počte cca **2 470 obyvateľov**.

*

Pre návrh rozvoja bytového fondu je v riešení územného plánu uvažované s **imigračnou saturáciou rastu počtu obyvateľov obce**, s náhradou za úbytky súčasného bytového fondu, zapríčinené jeho subštandardnosťou, resp. premenou na iné než bytové využívanie, s postupným odstraňovaním súčasného deficitu bytového fondu a konečne i s postupným nevyhnutným a žiaducim znižovaním obsadenosti bytov.

Obložnosť bytov v Selciach pri súčasnej hodnote **2,8 osôb/byt** sa už v súčasnosti približuje k optimálnej hodnote. Je predpoklad, že táto hodnota sa v najbližšom období stabilizuje, resp. bude kopírovať európsky trend ešte postupného mierneho znižovania na úroveň **2,5 osôb/byt**.

Vzhľadom na aktuálny trend potreby zastúpenia bytov v rodinných domoch sleduje koncepcia územného plánu obce v prírastku bytového fondu výrazný rozvoj bývania v rodinných domoch. Tiež štruktúru bytov v novonavrhovaných bytových domoch územný plán obce orientuje tak, aby sa novou výstavbou zabezpečili najmä deficitné viacizbové byty v menej podlažnej zástavbe.

Súčasná spoločenská podmienka budú zákonite viesť v najbližšom období a aj vo výhľade k podstatnému zníženiu miery úbytku bytov.

Nakoľko sa nepredpokladajú rozsiahle veľkoplošné asanácie a rešpektovanie vlastníckych vzťahov bude limitujúcim faktorom pri analogických postupoch v budúcich rokoch, nedostatok bytov bude pôsobiť ako nástroj na využitie disponibilných bytov (neobývaných a občas obývaných) minimálne v zázemí centra obce, ako aj vo zvýšenej miere možno očakávať obnovu a modernizáciu jestvujúceho domového fondu.

Zároveň však v štruktúre úbytku bytov je možné uvažovať s čiastočným úbytkom bytov z dôvodu transformácie funkcie bytov pre iné, najmä komerčné využitie.

Kvantifikovaná potreba bytov je v územnom rozvoji dokladovanom v územnom pláne obce Selce upriamená na vytváranie podmienok pre územné nároky ich realizácie, bez ohľadu na jej realnosť v jednotlivých časových horizontoch. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na meniace sa požiadavky na bývanie, ovplyvňujúce územné nároky, medzi ktoré možno zaradiť predovšetkým formy zástavby smerujúce k zvýšeniu záujmu o **bývanie v rodinných domoch s cenovo optimálnou veľkosťou a dispozičnou priestorovou variabilitou**.

V celkovom vývoji potrieb bytov koncepcia územného plánu obce Selce zohľadňuje **diferencované požiadavky na lokalizáciu bývania** a na veľkostné kategórie bytov, a to v dôsledku predpokladu diferenciácie sociálnych skupín obyvateľstva a ich nárokov na bývanie, resp. možností saturácie potrieb bytov vlastnými prostriedkami.

Pre vyššie uvedené meniace sa požiadavky na kvalitatívny rozvoj bývania pri kvantifikovanej potrebe bytov **vrátane imigračnej ponuky**, koncepcia ÚPN obce Selce počíta s výraznejšou potrebou plôch pre zastavanie, čo si vyžiada aj záber poľnohospodárskeho pôdneho fondu. Vo výhľade sú navyše ešte rezervované potenciálne funkčné plochy pre bývanie, ktorých využitie v pláne je zatiaľ z rôznych príčin limitované.

Pri stanovení koncepcie rozvoja obytnej funkcie v ÚPN obce Selce bolo plne rešpektované súborné vymedzenie krajinného potenciálu vo vzťahu k optimalizácii očakávaných urbánnych procesov z predchádzajúcich analytických pracovných fáz na územnom pláne. Koncepcia ÚPN obce Selce zhodnocuje disponibilitu možných rozvojových plôch v zastavanom území sídla, ako aj ostatného nadväzného územia katastra a optimalizuje ich využitie a logické zapojenie do potenciálnej urbánnej štruktúry obce.

2/7. PRIESTOROVÉ USPORIADANIE A FUNKČNÉ VYUŽÍVANIE ÚZEMIA OBCE

2/7.1. URBANISTICKÁ KONCEPCIA PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA

Priestorové usporiadanie a funkčné využívanie katastrálneho územia obce zohľadňuje dôsledné zhodnotenie plošného a priestorového usporiadania zastavaného územia a predikcie možných zmien aktuálnej hranice zastavaného územia.

Koncepcia priestorového usporiadania nadväzuje na základnú koncepciu rozvoja obce, založenú predovšetkým na zásadách, ktoré vyplývajú z dlhodobých strategických cieľov obce s orientáciou na rozvojový potenciál územia obce.

2/7.1.1. Priestorová organizácia riešeného územia

Vo vzťahu k priestorovej organizácii je základné členenie územia obce z pozície ÚPN obce Selce nasledovné:

- **Zastavané územie obce** - urbanizáciou premenená krajina, pod sústavným vplyvom civilizačných faktorov. Jedná sa o ťažiskové, súvislé urbanizované územie. Členené je ďalej na urbanistické okrsky (UO) a ich urbanistické lokality (UL) s prislúchajúcimi funkčnými plochami.
- **Príľahlé záujmové územie obce** - s nadväznosťou na zastavané územie predstavuje rozvojom čiastočne premenenú krajinu, s prevahou prírodných prvkov. Reprezentované je prevažne poľnohospodárskym využívaním a v západnej časti k. ú. čiastočne ťažbou nerastných surovín - nerudy (vápencové ostatné). Územie je pod trvalým potenciálnym vplyvom antropogénnych faktorov, vytvára prechodovú zónu medzi zastavaným územím obce a ostatným, prevažne zalesneným horským územím katastra. Členené je ďalej na súbory funkčných plôch (SFP) a ich lokality (L) s prislúchajúcimi funkčnými plochami.
- **Ostatné územie katastra obce** - s nadväznosťou na príľahlé záujmové územie obce predstavuje rozvojom málo ovplyvnenú krajinu, s prevahou prírodných prvkov s minimálnymi potenciálnymi rozvojovými tendenciami. Ostatné územie tvorí prevažne zalesnené horské územie katastra. Predstavuje jeden súbor funkčných plôch (SFP) a jeho lokality (L) s prislúchajúcimi funkčnými plochami.

V súčasnosti je zastavané územie obce Selce legislatívne vymedzené hranicou zodpovedajúcou stavu k 1. 1. 1990. Súčasná a navrhovaná hranica na rozšírenie zastavaného územia obce sú interpretované v grafickej časti ÚPN-O Selce.

Podrobne je katastrálne územie obce členené na základe rozvojovej koncepcie ÚPN-O nasledovne:

- **Urbanistické okrsky (UO)** a ich **urbanistické lokality** v zastavanom území obce,
- **Súbory funkčných plôch (SFP)** a ich **lokality** v príľahlom záujmovom a ostatnom území obce.

2/7.1.2. Podrobné členenie územia v rámci priestorovej organizácie

/ Zastavané územie podľa členenia na urbanistické okrsky a ich urbanistické lokality

➤ Urbanistický okrsek UO - A (A0+A1+A2) / OBYTNO – HOSPODÁRSKY

▪ Územná časť A0 / Širšie zázemie centra

Súčasná urbanizovaná územie - urbanistické lokality (UL) a ich časti – funkčné plochy

/ Urbanistická lokalita **A0.1 Selčianska cesta** / juh (UL s udržiateľ. rozvoj. – zmieš. funkcie / B.1, B.2, OV, ZU IV)

- Funkčné plochy v A0.1 - OV, ZU IV:

- **Areál bývalej mliekarny** (transformačná plocha – ZU IV = B.2, OV - služby + neškodná výroba)

- Základná škola +MŠ	(plocha s udržateľným rozvojom – rozšírenie ZŠ + MŠ)
/ Urbanistická lokalita A0.2 Selčianska cesta / sever	(UL s udržateľným rozvojom – bývanie / B.2 + príslušná OV - služby)
• Funkčné plochy v A0.2 - OV:	
- Materská škola	(transformačná plocha – OV - služby)
- Cintorín	(plocha s rozvojom – OV - služby)
- Obchodná vybav.	(plocha s udržateľným rozvojom – OV - služby)
/ Urbanistická lokalita A0.3 Poľná	(UL s udržateľným rozvojom – bývanie / B.2 + príslušná OV - služby)
• Funkčné plochy v A0.3 - OV:	
- Sociálne zariadenie	(rozvojová plocha – OV - služby)
/ Urbanistická lokalita A0.4 Potočná	(UL s udržateľným rozvojom – bývanie / B.2 + príslušná OV - služby)
/ Urbanistická lokalita A0.5 Mlynská	(UL s udržateľným rozvojom – bývanie / B.2 + príslušná OV - služby)
/ Urbanistická lokalita A0.6 Partizánska / juh	(UL s udržateľným rozvojom – bývanie / B.2 + príslušná OV - služby)
/ Urbanistická lokalita A0.7 Partizánska / sever	(UL s udržateľným rozvojom – bývanie / B.2 + príslušná OV - služby)
/ Urbanistická lokalita A0.8 Vyšovec	(UL s udržateľným rozvojom – bývanie / B.2 + príslušná OV - služby)
/ Urbanistická lokalita A0.9 Nová, Športová	(UL s udržateľným rozvojom – bývanie / B.2 + príslušná OV - služby)
■ Územná časť A1 / Centrum - Centrálna zóna obce - jadrové územie (polyfunkcia)	
Súčasný urbanizovaný územie s rozvojovým potenciálom - urbanistické lokality (UL) a ich časti – funkčné plochy	
/ Urbanistická lokalita A1.1 Povyše kostola	(UL rozvojová– zmiešaná funkcia / bývanie a OV, verejná zeleň)
/ Urbanistická lokalita A1.2 Poniže kostola	(UL rozvojová– zmiešaná funkcia / bývanie a OV, verejná zeleň)
• Funkčné plochy v A1.2 - OV:	
- Obecný úrad	(transformačná plocha – OV - služby)
- Kostol, Fara	(transformačná plocha – OV - služby)
- OV- služby	(transformačná plocha – OV - služby / zdravot. stred., stravov., obchod...)
■ Územná časť A2 / Širšie zázemie centra	
Rozvojové urbanistické lokality bývania / plán	
/ Urbanistická lokalita A2.1 Kopanice	(UL rozvojová – zmiešaná funkcia / B.1, B.2, OV - služby + neškodná V)
/ Urbanistická lokalita A2.2 Dlhé zeme	(UL rozvojová – bývanie / B.2)
/ Urbanistická lokalita A2.3 Močidlá	(UL rozvojová – bývanie / B.2)
/ Urbanistická lokalita A2.4 Na záhumnie - Vyšovec	(UL rozvojová – bývanie / B.2 + príslušná OV - služby)
Urbanistické lokality bývania / výhľad	
/ Urbanistická lokalita A2.5 Vyšovec	(UL výhľad – bývanie / B.2 + príslušná OV - služby)
/ Urbanistická lokalita A2.6 Pri krížiku	(UL výhľad – bývanie / B.2 + príslušná OV - služby)
➤ Urbanistický okrsk UO - B / ŠPORTOVO - REKREAČNÝ AREÁL V OBCI	
Súčasný urbanizovaný územie + rozvoj - urbanistické lokality (UL)	
/ Urbanistická lokalita B.1 Súčasná	(UL súčasná – šport RCR + príslušná OV - služby (ihriko)
/ Urbanistická lokalita B.2 Nová rozvojová	(UL rozvojová – šport RCR + príslušná OV - služby)
➤ Urbanistický okrsk UO - C / VÝROBNO-HOSPODÁRSKY - AREÁL ROLNÍCKEHO DRUŽSTVA	
Súčasný urbanizovaný územie - urbanistické lokality (UL) a ich časti	
/ Urbanistická lokalita C.1 Súčasná	(UL súčasná – výrobná funkcia s kvalitatívnym rozvojom – živočíšna V)
/ Urbanistická lokalita C.2 Súčasná	(UL rozvojová – zmiešaná funkcia / ZU III - neškodná V + OV - služby)
• časť C.2.1 Zberný dvor	(transformačná plocha – Odpady - OH)
/ Urbanistická lokalita C.3 Súčasná	(UL súčasná – nové funkčné plochy (zeleň, OV-služby + neškodná V)

*

/ Priľahlé záujmové územie podľa členenia na súbory funkčných plôch a lokality

➤ Súbor funkčných plôch SFP - 1 / HRBY - STARÉ SELCE – lokality (L)	
/ Lokalita 1.1 Pred Selčianskou dolinou	(L súčasná, s kvalitatívnym rozvojom – rekreačná funkcia)
/ Lokalita 1.2 Pred Selčianskou dolinou - Osičina	(L nová rozvojová lokalita – rekreačná funkcia)
/ Lokalita 1.3 Pred Selčianskou dolinou	(L súčasná + nová rozvojová - rekreačná funkcia)
/ Lokalita 1.4 Pred Selčianskou dolinou - Osičina	(L nová rozvojová - rekreačná funkcia)
/ Lokalita 1.5 Záhradkárská osada	(L súčasná + nová rozvojová – hospodársko-rekreačná funkcia)
/ Lokalita 1.6 Krajinné zázemie obce	(L súčasná – hospodársko-rekreačná funkcia)
• Funkčné plochy v 1.6:	
- Preložka cesty III / 2418	
- Územia pre protipovodňové opatrenia - Pred dolinou, Močidlá, Úklady	

➤ **Súbor funkčných plôch SFP - 2 / BREZINY - ZÁHUMNIE – lokality (L)**

/ Lokalita 2.1 Strelnica	(L súčasná, s rozvojom – športovo-rekreačná funkcia)
/ Lokalita 2.2 Krajinné zázemie obce	(L súčasná – hospodársko-stabilizačno-rekreačná funkcia)
• Funkčné plochy v 2.2:	
- VDJ Senica, VDJ Zábrež, VDJ Jelšiny,	
- Ložisko nevyhradeného nerastu – LNN 4117	
- Územia aktívnych zosuvov s návrhom ekostabilizačných opatrení	

➤ **Súbor funkčných plôch SFP - 3 / DÚBRAVA-ŠKRADNO – lokality (L)**

/ Lokalita 3.1 Lesy	(L súčasná – lesohospodársko-rekreačná funkcia)

*

/Ostatné územie➤ **Súbor funkčných plôch SFP - 4 / SELČIANSKY DIEL – lokality (L)**

/ Lokalita 4.1 Selčianska dolina - Čachovo	(L súčasná, s kvalitatívnym rozvojom – funkcia RCR)
• Časť lokality v 4.1:	
4.1.1 Vrcholová stanica LV	(nová rozvojová – funkcia RCR)
/ Lokalita 4.2 Fuggerov dvor	(L súčasná, s kvalitatívnym stabilizač. rozvojom – funkcia RCR)
/ Lokalita 4.3 Areál Šachtičky	(L súčasná, s kvalitatívnym stabilizačným rozvojom – funkcia RCR)
• Časti lokality v 4.3:	
4.3.1 Hotel Šachtička	(súčasná, s kvalitatívnym stabilizačným rozvojom – funkcia RCR)
4.3.2 Ťapuška	(nová rozvojová – funkcia RCR)
4.3.3 Chata Šachtička	(súčasná, s kvalitat. stabiliz. rozvojom – funkcia RCR) * pôv. LU Zvolen
4.3.4 Údolná stanica LV	(nová rozvojová - funkcia RCR)
/ Lokalita 4.4 Areál skokanských mostíkov	(L súčasná, s kvalitatívnym stabilizačným rozvojom – funkcia RCR)
/ Lokalita 4.5 Lesy	(L súčasná – lesohospodársko-rekreačná funkcia)

*

Prílohy:

- **Základná zonácia katastrálneho územia obce podľa priorít využitia / 2. variant**
- **Schéma priestorovej organizácie katastrálneho územia obce / 2. variant**
ZÁKLADNÁ ZONÁCIA K. Ú. OBCE PODĽA PRIORÍT VYUŽITIA
- **Priestorová organizácia katastrálneho územia obce / 2. variant**
ČLENENIE URBANISTICKÝCH OKRSKOV (UO) NA ÚZEMNÉ ČASTI A URBANISTICKÉ LOKALITY (UL)
A SÚBOROV FUNKČNÝCH PLÔCH (SFP) NA LOKALITY (L)

- Schéma: Základná zonácia katastrálneho územia obce podľa priorít využitia / 2. variant

ZÁKLADNÁ ZONÁCIA K. Ú. OBCE PODĽA PRIORÍT VYUŽITIA :

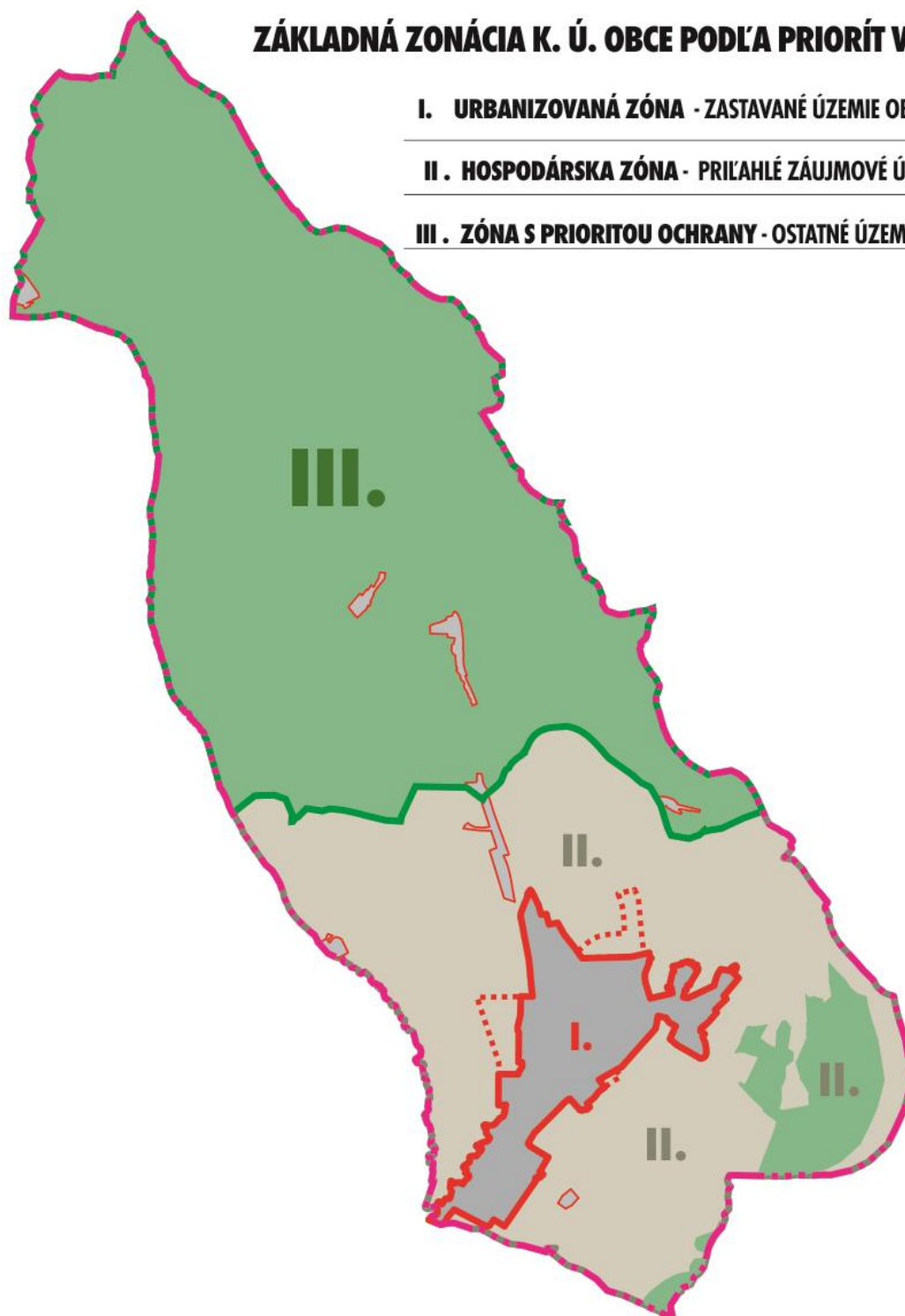
I. URBANIZOVANÁ ZÓNA - ZASTAVANÉ ÚZEMIE OBCE

II. HOSPODÁRSKA ZÓNA - PRÍLAHLÉ ZÁUJMOVÉ ÚZ.

III. ZÓNA S PRIORITOU OCHRANY - OSTATNÉ ÚZEMIE

- Schéma: Priestorová organizácia a základná zonácia katastrálneho územia obce Selce podľa priorit využitia / 2. variant

SCHEMA:
PRIESTOROVÁ ORGANIZÁCIA KATASTRÁLNEHO ÚZEMIA OBCE
S E L C E

KONCEPT
2. VARIANT

ZÁKLADNÁ ZONÁCIA K. Ú. OBCE PODĽA PRIORÍT VYUŽITIA:

- I. URBANIZOVANÁ ZÓNA - ZASTAVANÉ ÚZEMIE OBCE**
II. HOSPODÁRSKA ZÓNA - PRÍCAHLÉ ZÁUJMOVÉ ÚZEMIE
III. ZÓNA S PRIORITOU OCHRANY - OSTATNÉ ÚZEMIE K. Ú.

LEGENDA:

PRIESTOROVÁ ORGANIZÁCIA KATASTRÁLNEHO ÚZEMIA OBCE

ZASTAVANÉ ÚZEMIE (NÁVRH ROZVOJA V PLÁNE - ZÁVÄZNÁ ÚROVEŇ)
(URBANISTICKÉ OKRSKY - UO - A, B, C)

ZASTAVANÉ ÚZEMIE (NÁVRH ROZVOJA VO VÝHLADE - NEZÁVÄZNÁ ÚROVEŇ)
(URBANISTICKÉ OKRSKY - UO - A)

PRÍCAHLÉ ZÁUJMOVÉ ÚZEMIE OBCE
(SÚBORY FUNKČNÝCH PLOCH 1, 2, 3)

OSTATNÉ ÚZEMIE KATASTRA
(SÚBOR FUNKČNÝCH PLOCH 4)

URBANISTICKÉ OKRSKY
ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE:

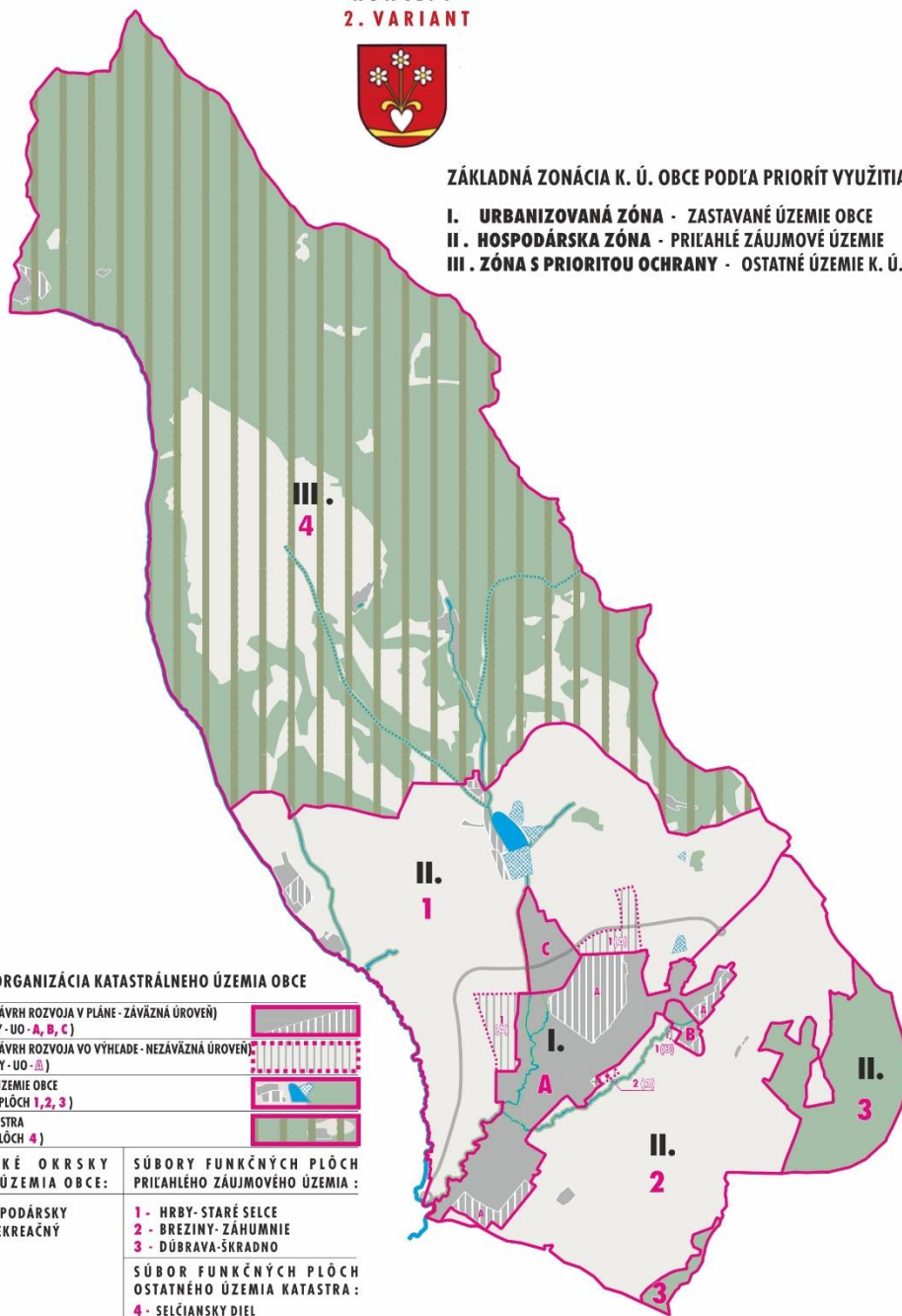
- A** - OBYTNÉ - HOSPODÁRSKY
B - ŠPORTOVO - REKREAČNÝ
C - VÝROBNÝ

SÚBORY FUNKČNÝCH PLOCH
PRÍCAHLÉHO ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA:

- 1** - HRBY - STARÉ SELCE
2 - BREZINY - ZÁHUMNIE
3 - DUBRAVA - ŠKRADNO

SÚBOR FUNKČNÝCH PLOCH
OSTATNÉHO ÚZEMIA KATASTRA:

- 4** - SELČIANSKY DIEL

ÚZEMNOPLÁNOVACIA DOKUMENTÁCIA
Ú Z E M N Ý P L Á N O B C E

S E L C E

ČLENENIE UO na územné časti (ÚČ), urbanistické lokality (UL)
a SFP na lokality (L) / 2. variant
/ SPRESNENÉ V TEXTOVEJ ČÁSTI - REGULAČNÉ LISTY / ZOZNAM

Urbanistický okrsk UO - A (A0 + A1 + A2) / OBYTNÝ - HOSPODÁRSKY
Územné časti : A0 - ŠIRŠIE ZÁZEMIE CENTRA / súčasne urbanizované územie
A1 - Centrum - Centrálna zóna obce - jadrové územie / súčasne urbanizované úz.
A2 - ŠIRŠIE ZÁZEMIE CENTRA (rozvojové lokality)

A0 - ŠIRŠIE ZÁZEMIE CENTRA / súčasne urbanizované územie - urban. lokality (UL):

UL A0.1 Selčianska cesta / juh
UL A0.2 Selčianska cesta / sever
UL A0.3 Poľná
UL A0.4 Potočná
UL A0.5 Mlynská
UL A0.6 Partizánska / juh
UL A0.7 Partizánska / sever
UL A0.8 Vyšovec
UL A0.9 Nová, Stará

A1 - CENTRUM - Centrálna zóna obce - jadrové územie (polyfunkcia)
/ súčasne urbanizované územie - urbanistické lokality (UL)

UL A1.1 Povýše kostola
UL A1.2 Pnize kostola

A2 - ŠIRŠIE ZÁZEMIE CENTRA / rozvojové urbanistické lokality bývania (UL)

UL A2.1 Kopanice
UL A2.2 Dlhé zeme
UL A2.3 Močidla
UL A2.4 Na záhumnie - Vyšovec
UL A2.5 Vyšovec
UL A2.6 Pri križku

Urbanistický okrsk UO - B / ŠPORTOVO - REKREAČNÝ AREÁL V OBCI
/ súčasne urbanizované územie - urbanistické lokality (UL)

UL B.1 Súčasne športovo-rekreačné
UL B.2 Nová rozvojová športovo-rekreačná

Urbanistický okrsk UO - C (C.1, C.2, C.3) - VÝROBA / AREÁL ROĽNÍCKEHO DRUŽSTVA
/ súčasne urbanizované územie - urbanistické lokality (UL)

UL C.1 Živočišna výroba / chov hospodárskych zvierat
UL C.2 Zmiešané úz. neškodnej výroby, skladov, obchodu, logistiky, výrobných služieb
časť lokality : C.2.1 - Zberný dvor / časť
UL C.3 - nové funkčné plochy s prioritou uplatnenia zelene (zastavanosť objektmi - max. 10%)

Súbor funkčných plôch SFP - 1 / HRBY - STARÉ SELCE - lokality (L)

L 1.1 Pred Selčianskou Dolinou / súčasne lokalita
L 1.2 Pred Selčianskou Dolinou - Osičina / nová - rozvojová lokalita
L 1.3 Pred Selčianskou Dolinou / súčasne + rozvojová lokalita
L 1.4 Záhradkárská osada (ZO) / súčasne + rozvojová lokalita
L 1.5 Krajinne zázemie obce / súčasne

Súbor funkčných plôch SFP - 2 / BREZINY - ZÁHUMNIE - lokality (L)

L 2.1 Strelnica
L 2.2 Krajinne zázemie obce

Súbor funkčných plôch SFP - 3 / DÚBRAVA-ŠKRADNO - lokality (L)

L 3.1 Lesy

Súbor funkčných plôch SFP - 4 - SELČIANSKY DIEL - lokality (L)

L 4.1 Selčianska dolina - Čachovo
L 4.2 Fuggerov dvor
L 4.3 Areal Šachtický
časť lokality : 4.3.1 Hotel Šachtická
4.3.2 Tapuška
4.3.3 Chata Šachtická (pov. LU Zvolen)
4.3.4 Vybavenosť - údolná stanica
L 4.4 Skokanské mostíky
L 4.5 Lesy

PRIESTOROVÁ ORGANIZÁCIA KATASTRÁLNEHO ÚZEMIA OBCE / 2. var.

ZASTAVANÉ ÚZEMIE (NÁVRH ROZVOJA V PLÁNE - ZÁVÄZNÁ ÚROVEŇ)
(URBANISTICKÉ OKRSKY - UO - A, B, C, ICH ÚČ A URBAN. LOKALITY (UL))

ZASTAVANÉ ÚZEMIE (NÁVRH ROZVOJA VO VÝHLADE - NEZÁVÄZNÁ ÚROVEŇ)
(URBANISTICKÉ OKRSKY - UO - A, B)

PRIČAHLÉ ZÁUJMOVÉ ÚZEMIE OBCE
(SÚBORY FUNKČNÝCH PLÔCH 1, 2, 3 A ICH LOKALITY (L))

OSTATNÉ ÚZEMIE KATASTRA
(SÚBOR FUNKČNÝCH PLÔCH 4 A JEHO LOKALITY (L))

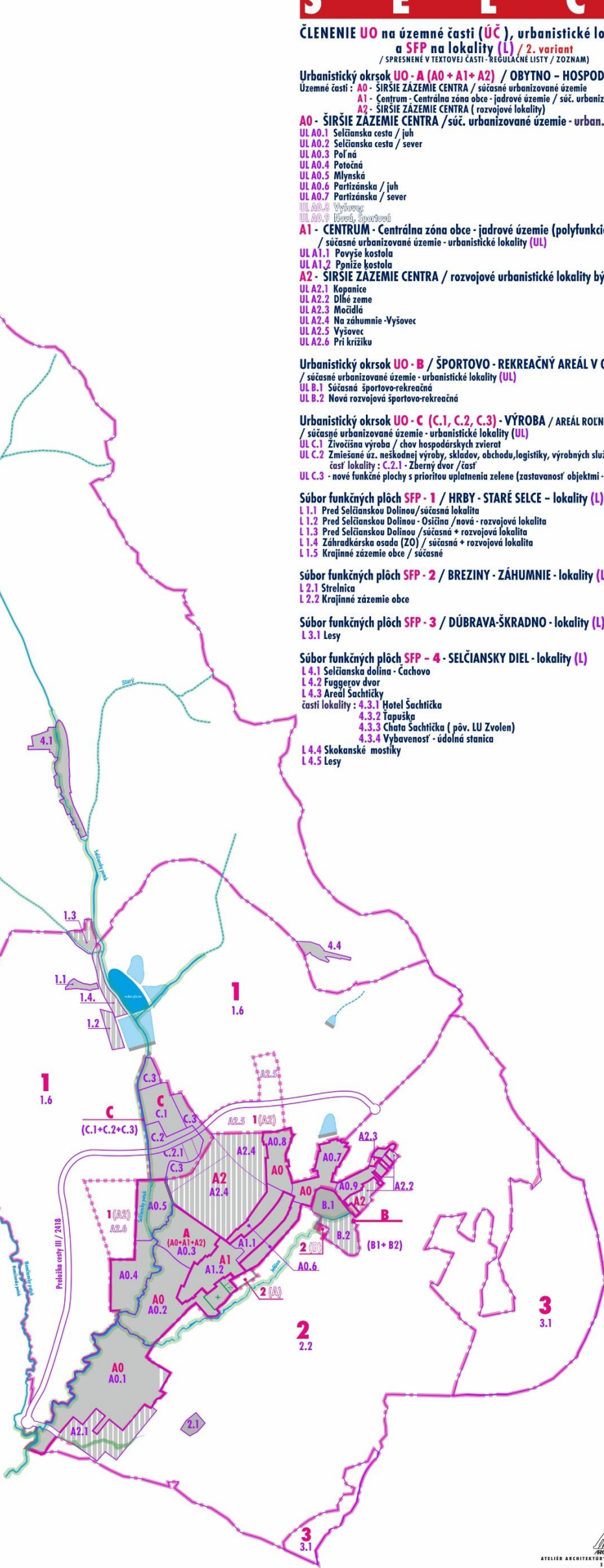
URBANISTICKÉ OKRSKY
ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE:

A - OBYTNÝ - HOSPODÁRSKY
B - ŠPORTOVO - REKREAČNÝ
C - VÝROBNÝ

SÚBORY FUNKČNÝCH PLÔCH
PRIČAHLÉHO ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA :

1 - HRBY - STARÉ SELCE
2 - BREZINY - ZÁHUMNIE
3 - DÚBRAVA-ŠKRADNO

SÚBOR FUNKČNÝCH PLÔCH
OSTATNÉHO ÚZEMIA KATASTRA :
4 - SELČIANSKY DIEL

ATELIER ARCHITECTÚRY URBANIZMU A EKOLÓGIE
S. R. O.
KUZMANYHO 2, 974 01 BANSKÁ BYSTRICA

2/7.1.3. Konceptia plošného a priestorového usporiadania, ochrany a možného využívania nezastavateľných plôch katastrálneho územia obce

2/7.1.3.1. Ochrana a možné využívanie nezastavateľných plôch

Nezastavateľné plochy definované v rámci ÚPN obce Selce predstavujú:

▪ Plochy bez možnosti zastavania, resp. s prísnou reguláciou zastavateľnosti

Prioritou ich využívania je prísna ochrana územia vyplývajúca z platnej legislatívy a podpora zelene s cieľom ochrany životného prostredia. Plochy bez možnosti zastavania resp. s prísnou reguláciou zastavateľnosti predstavujú najmä:

- príľahlý biokoridor a záplavové územia v priestore Selčianskeho potoka,
- prvky ÚSES – biocentrá, biokoridory, interakčné prvky, genofondové lokality...
- plochy poľnohospodárskej pôdy, prioritne chránené BPEJ,
- územia so silnou a strednou náhynnosťou na svahové pohyby
- plochy lesných pozemkov,
- plochy ochrannej, izolačnej a krajinnej zelene,
- chránené a kontaktné plochy súvisiace s pamiatkovou starostlivosťou pamiatkového fondu,
- ochranné hygienické, manipulačné a bezpečnostné pásma

Podrobné uvedenie plôch bez možnosti zastavania, resp. s prísnou reguláciou zastavateľnosti je v kapitolách: 2/10. Ochranné hygienické, manipulačné a bezpečnostné pásma uplatnené v rámci ÚPN obce Selce, 2/12. Ochrana prírody a tvorba krajiny vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení, 2/13. Kultúro-historické dedičstvo, jeho ochrana a regulácia možného využívania, 2/16. Ochrana trás nadradených systémov dopravného a technického vybavenia územia, 2/17. Prírodné zdroje, ložiská nerastov, 2/18. Hygiena životného prostredia a koncepčná ochrana jeho zložiek. Rovnako sú obsiahnuté v záväznej textovej a grafickej časti ÚPN obce Selce.

▪ Plochy s možnosťou zastavania v limitujúcom územnom rozsahu

Vymedzené sú v ÚPN obce s určením na možné zastavanie do max. 10 % príslušnej funkčnej plochy. Tieto plochy je potrebné následne riešiť pre aktuálne územné časti v podrobnejšej úrovni ÚPD, resp. ÚPP na zonálnej úrovni. Ich zaregulovanie je súčasťou textovej a grafickej záväznej časti ÚPN obce Selce.

2/7.1.4. Urbanistická koncepcia, plošné a priestorové usporiadanie zastavaného územia

2/7.1.4.1. Základné postuláty priestorovej koncepcie zastavaného územia

- V súlade s existujúcim a navrhovaným spôsobom urbánneho utvárania územia (t.zn. jeho využívania a usporiadania) v ÚPN obce koncepcia prihliada k **urbánnej typológii jednotlivých území**, k ich existujúcim a predpokladaným špecifickým rysom. Rešpektuje pritom záväzné obmedzenia a limity vyplývajúce zo špeciálnych právnych predpisov, upravujúcich jednak obecné urbánne skutočnosti (pamiatková starostlivosť, ochrana prírody a krajiny, ochrana pred povodňami), jednak špecifické urbánne, t.zn. infraštruktúrne skutočnosti, sledované v štandardnej systematike a členení verejnej infraštruktúry.
- V regulačných listoch, ako súčasti záväznej časti sú v rámci plánovanej rozvojovej koncepcie uvádzané podmienky využitia a usporiadania a stanovená tiež **miera predpokladaných zmien území** (územia stabilizované, transformačné, rozvojové). Stanovený je aj rozsah a podmienky predpokladaných prípustných záťaží území, miera a režim ich využitia aj usporiadania.
- Špecifická pozornosť je venovaná **verejným priestranstvám**, ich charakteru a včleneniu do celkovej urbánnej štruktúry obce. Stanovené sú **výškové hladiny** všetkých lokalít.
- **Verejné priestranstvá** sú chápané ako jeden z najvýznamnejších prejavov obce spolupodieľajúci sa na obraze obce a vytvárajúci kvalitné spoločné priestory pre všetkých ich užívateľov. Zásadnými sú pritom požiadavky pre ich vymedzenie a **definovanie priestorov verejných a ostatných** (uzavreté areály, súkromné pozemky...), na skvalitnenie súčasných významných verejných priestranstiev, vytvorenie územných podmienok pre vznik ďalších a pre postupné skvalitňovanie a posilňovanie priestupnosti územia a vzájomnej previazanosti jednotlivých častí obce. Za tým účelom plán stanovuje pre plochy a koridory verejných priestranstiev podmienky ich využitia a usporiadania podľa ich polohy a významu.

▪ **Pri usporiadaní a pláne rozvoja verejných priestranstiev sú rešpektované tieto zásady, uplatnené v koncepcii ÚPN obce:**

- Verejné priestranstvá tvoria základnú kostru štruktúry obce. Kvalitatívnemu štandardu verejných priestranstiev a ich logike sú podriadené ako vedenia dopravnej i technickej infraštruktúry, tak aj jednotlivé stavby a stavebné celky. Prioritou verejného priestranstva je jeho obytná kvalita. Verejný priestor má tiež reprezentačný a symbolický charakter.
- Verejné priestranstvá sú v prvom rade definované hmotnou štruktúrou urbánou či prírodnou a svojím charakterom. Kvalitu verejných priestranstiev predurčujú ich priestorové parametre a podmienky pre fungujúci vzťah s parterom príslušných objektov.

V centrálnej polohe obce napĺňa túto úlohu predovšetkým súčasné námestie (**návsie**), ktoré je v pozícii iniciácie návratu obyvateľov do centra obce. Pritom žiadúci je ako návrat ku krátkodobému pobytu, tak k posilneniu obytnosti a obývatel'nosti centra, pri zachovaní, obnove a rozvíjaní jeho kultúrno- historických hodnôt.

Nadväznou podrobnou zonálnou reguláciou na základe UŠ, resp. ÚPN-Z vytvorenie atraktívneho centrálneho zhromažďovacieho a parkového priestoru bez zástavby a umiestňovania montovaných objektov. Podrobnou zonálnou reguláciou definovať verejný priestor pre možné dynamické využívanie na krátkodobé podujatia (trhy, výstavy, dni obce a pod.) s odstránením dočasných prvkov po skončení akcie (sezónneho využitia). Verejné priestranstvá v centrálnej polohe, v majetku obce, nebude obec predávať. Je možný iba dočasný prenájom ich častí na konkrétny účel na dobu určitú.

- Koncepcia ÚPN-O prichádza s riešením aj nového **Námestia (návsia) sv. Cyrila a Metoda** v priestore kontaktnom s rovnomenným kostolom. Vytvára sa tak ďalšie významné verejné priestranstvo v centrálnej časti obce, **s funkčno-priestorovou predispozíciou** pre uplatnenie výraznejšieho zastúpenia polyfunkčných štruktúr. Koncepcia ÚPN obce ho rieši na princípoch revitalizácie a transformácie niektorých súčasných funkčných plôch, s potenciálne zatiaľ nedocenenou kvalitou urbánnej štruktúry a s jej nevhodným využívaním. Opodstatnenosť riešenia bola variantne preukázaná urbanisticko-architektonickou štúdiou Selce / Námestie sv. Cyrila a Metoda – ARCH.EKO BB, s. r. o., r. 2019.
- Pri tvorbe nových verejných priestranstiev je braná do úvahy ich primárna úloha a postavenie v celkovej štruktúre obce, ktorú svojim vznikom zakladajú, alebo dopĺňajú.

2/7.1.4.2. Základné požiadavky na sídelnú zeleň, krajinu v obci

V širšom územnom kontexte sú v rámci urbanistickej koncepcie obce rešpektované zvlášť chránené územia, prechodne chránené plochy, registrované významné krajinné prvky, významné krajinné prvky zo zákona. Rozvojová koncepcia obce sleduje prienik krajinných prvkov do prostredia obce s vysokou mierou urbanizácie.

V návrhu urbanistickej koncepcie v územnom pláne je zohľadnená existencia ďalších plôch chránených v režime obecnej ochrany prírody a krajiny. Ako súčasť urbanistickej koncepcie je zohľadnený a rešpektovaný plošný rozsah a režim ochrany plôch s parkovými úpravami vymedzených ako súčasť verejných priestranstiev. Akceptované a dotvárané sú v katastrálnom území obce prvky krajinej infraštruktúry v podobe skladobných častí územného systému ekologickej stability (ÚSES). Z dôvodu nerealizovaného miestneho systému ekologickej stability (MÚSES) sú prvky krajinej infraštruktúry uplatnené v priestorových parametroch Regionálneho územného systému ekologickej stability okresu Banská Bystrica, spracovaný SGS Holding, a. s. Banská Bystrica a SAŽP Banská Bystrica v r. 2020. Tieto sú spresnené a doplnené o prvky vymedzené v rámci KEP (súčasť prieskumov a rozborov, spracovaných pre nový ÚPN obce Selce – ARCH.EKO, s.r.o., Banská Bystrica, 2020).

Tento ucelený systém je uplatnený ako neoddeliteľná súčasť návrhu celkovej kompozície obce, ktorej požiadavky sú uvedené v nasledujúcej kapitole 2/7.2.

2/7.1.5. Vymedzenie zastavaného územia obce

2/7.1.5.1. Legislatívne vymedzenie zastavaného územia obce

V rámci územia riešeného v ÚPN obce Selce, ktoré prezentuje katastrálne územie Seliec, je súčasne legislatívne vymedzenie zastavaného územia obce dané hranicou zastavaného územia k 1. 1. 1990. Hranica je dokumentovaná v grafickej časti ÚPN.

2/7.1.5.2. Navrhované vymedzenie zastavaného územia obce

V rámci rozvojovej koncepcie ÚPN obce Selce prehodnocuje územné podmienky pre aktuálny rozvoj všetkých urbanistických funkcií - bývanie, občianska vybavenosť, výroba a zmiešané funkcie miestneho až vyššieho významu, vrátane dopravnej, technickej vybavenosti a zelenej infraštruktúry, v súlade s kultúrnymi a prírodnými danosťami riešeného územia. **Iniciuje tak potrebu korekcie súčasnej hranice zastavaného územia k 1. 1. 1990** vzhľadom na nové rozvojové procesy, odrážajúce aktuálne spoločenské požiadavky s cieľom ich aktualizácie a optimalizácie.

Návrh na rozšírenie hranice zastavaného územia v záväznej úrovni ÚPN obce reprezentujú všetky už v súčasnosti zastavané plochy a navrhované rozvojové lokality situované mimo hranice zastavaného územia k 1.1.1990. **Nové rozvojové lokality mimo zastavaného územia k 1. 1. 1990** pritom predstavujú **v 2. variante cca 49,73 ha.** (V 1. variante rozsah cca 57,73 ha).

Návrh novej hranice zastavaného územia v záväznej úrovni je dokumentovaný v grafickej časti ÚPN. Nové rozvojové funkčné plochy a podrobná špecifikácia funkcií uplatnených v ÚPN obce Selce je uvedená v zozname **Základné funkčné využitie** (súčasť výkresu č. 2. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania – 2. variant).

2/7.2. URBANISTICKÁ KOMPOZÍCIA OBCE

2/7.2.1. Predispozície pre urbanistickú kompozíciu

V urbanistickej kompozícii je zhodnocovaná historicky vyvinutá urbánna štruktúra obce, výrazne determinovaná atraktívnym krajinným prostredím.

Dôležité prírodné kompozičné prvky tvoria línie Selčianskeho a potoka Jelšiny (Rakovec), vychádzajúce z údolí svahov.

Špecifickým cieľom urbanistickej kompozície je harmonická preväzba v súčasnosti veľmi rôznorodej a urbanistickej štruktúry obce s historickými zvyškami pôvodnej obce a novodobou štruktúrou rodinných foriem zástavby, s ťažiskom v novovytváranom centre obce.

Kompozičné princípy územného rozvoja obce Selce sú zamerané hlavne na dosiahnutie vysokého obytného štandardu, pri zvýraznení miestneho charakteru a postupného vzájomného previazania s novou plánovanou štruktúrou. V ÚPN obce Selce je podporená koncepcia funkčno-priestorovej a kompozičnej previazanosti štruktúry hlavnej S-J rozvojovej osi v polarite vzťahu s centrálnou zónou obce.

2/7.2.2. Ciele kompozície a formovania nosných sústav obce

Územný plán obce Selce vymedzuje priestorovú kompozíciu obce a jej krajinného zázemia, ich vzájomnú koexistenciu a synergiu ich rozvoja. Ako základný interpretačný rámec pre usporiadanie a využitie obce v širšom priestorovom kontexte stanovuje strategické ciele kompozície.

Rámcovo je možné koncepčné ciele kompozície a formovania nosných sústav obce definovať nasledovne:

- V územnom pláne sú rozvíjané koncepčné princípy založené už pôvodným ÚPN obce na prírodných a urbánných rozvojových kompozičných osiach, prepájajúcich k nim viažuce sa funkčné plochy približne v severo-južnom a západo-východnom smere.
- Jeden z dôležitých princípov odrážajúci sa aj v priestorovej kompozícii obce je systémovo vymedzená základná kostra ekostabilizačnej štruktúry na území obce, zabezpečujúca ochranu prírodných zdrojov a priebežne udržateľný rozvoj všetkých funkčných štruktúr krajiny. Ide o vzájomný vzťah a optimalizáciu zastúpenia a fungovania urbánných a prírodných štruktúr.

Významné prírodné kompozičné línie v tomto zmysle predstavujú:

- prirodzený tok Selčianskeho potoka v priestore nivy / hlavná prírodná kompozičná os
- línie koridorov ďalších vodných tokov odvádzajúcich vody z okolitých svahov cez k. ú. Selce – potok Jelšiny (Rakovec), Nemčiansky potok, Kajchiar (Lukáčovský potok) a Potok Škradno.
- Základná kompozičná osnova obce v urbanistickej koncepcii ÚPN obce Selce je kvalitatívne zhodnocovaná pokračujúcou zámernou artikuláciou štruktúry, najmä formovaním a postupným rozvíjaním nosných sústav obce. Tie sú založené na súčinnosti nadradených rozvojových kompozičných osí (ramien), resp. ťažisk, uzlov a centier, cieľovo sledujúcej organickú jednotu. Vyššia urbanitná účinnosť takto koncipovanej zväzujúcej

sústavy je tvorená postupnou koncentráciou centrotvorných funkčných prvkov a architektonických atraktivít do ťažiskových priestorov.

- Územný plán dbá vo vymedzených zastaviteľných častiach územia na vyváženú a charakteru prostredia zodpovedajúcu štruktúru zástavby s náležitou kompozíciou verejných priestranstiev, na ktoré je naviazané zodpovedajúce zastúpenie občianskej vybavenosti.
- Tvorbu nosných sústav obce Selce koncepcia umocňuje na zásade sústreďovania, gradovania, s perspektívou permanentného vyzrievania:
 - vyššej urbanity
 - príťažlivosti, atraktívnosti, bohatosti
 - umeleckej, kultúrnej, estetickej účinnosti.

Tým najmä **nosná ťažisková osnova kompozície** pôvodne vyvinutého organizmu obce, priority UO A (A0+A1+A2) / CENTRUM a širšie územie CZO dodá potenciálne obci vlastný špecifický výraz, neopakovateľnosť, rozmanitosť, typickú atmosféru prostredia. Jej hlavný význam spočíva však v atraktívnej a zväzujúcej sile, podmieňujúcej zomknutosť - organickosť sídelného útvaru, pri rešpektovaní uchovania priestorovej, obsahovej i vzťahovej identity.

Pri vecnom formovaní koncepcie ide v ÚPN obce Selce o pochopenie a postavenie najmä nasledovných koncepčných cieľov:

- Vymedzenie rozvojových smerov (osí), ako prirodzených, historicky determinovaných vývojovo-vzťahových sústav, v ktorých je zákonite integrovaný vnútorný i vonkajší rozvoj a ich vzájomná podmienenosť. Ako potenciálne smery rozvoja sú v ÚPN obce riešené urbanizačné osi, ako rozvojové koridory urbánnych polyfunkčných štruktúr sídla v približne:
 - severo-južnom smerovaní,
 - východo-západnom smerovaní.

Rozvojové osi v uvedených smeroch majú rozdielny charakter i urbanizačnú opodstatnenosť, ktorá je v ÚPN-O z hľadiska ich hierarchie zadefinovaná nasledovne:

- Hlavná urbanizačná os (pozdĺžna)
- Vedľajšia urbanizačná os (priečna)

Hlavná urbanizačná os tvorí rozvojový koridor urbánnych polyfunkčných štruktúr obce v priestore urbanistického okrsku UO A, jeho územných častí A0, A1, A2 a v nich vymedzeného územia centrálnej obecnej zóny (COZ).

Urbanizačná os sleduje líniu dopravného koridoru súčasnej cesty III/2418. Po plánovanej preložke cesty III/2418 bude tvoriť dopravný koridor vo forme miestneho bulváru. Funkčná orientácia je na zmiešané územia prevažne obytnej štruktúry a občianskej vybavenosti miestneho a vyššieho významu. Priestor urbanizačnej osi je bohato zastúpený parkovou zeleňou.

Územno-priestorové dimenzie stavebnej štruktúry hlavnej urbanizačnej osi sú záväzne definované v Regulačných listoch.

Vedľajšia urbanizačná os tvorí rozvojový koridor urbánnych polyfunkčných štruktúr obce v priestore urbanistického okrsku UO A, so SZ odklonom v súbehu s koridorom Selčianskeho potoka a Mlynskej ulice v pokračovaní prístupovej komunikácie do priestoru Pred dolinou. Funkčná orientácia je na zmiešané územia prevažne s obytnou štruktúrou, občianskou vybavenosťou, hospodársko-výrobnou a rekreačnou funkciou.

Obidve urbanizačné osi sa rozvetvujú v centrálnej ťažiskovej polohe obce, s gradáciou urbánnej štruktúry v priestore územným plánom koncipovaného Námestia (návsia) sv. Cyrila a Metoda.

Podružné urbanizačné osi sa tvoria v osiach ulíc naviazaných na hlavnú a vedľajšiu urbanizačnú os.

Priestorovo-funkčná konkretizácia uvedených urbanizačných osí je dokumentovaná vo výkrese:

2.1. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania / 1. variant M 1 : 10 000

Ako veľmi dôležité sa javí dbať v súčinnosti s predikciou rozvojových osí na územné zabezpečenie priestorov rozvojových uzlov vybavenosti ako pólov rozvojových osí.

- Okrem urbanizačných osí koncepcia predpokladá rozvoj ďalších **doplňkových extenzívnych radiálnych sústav**, ktoré v súčinnosti s navrhovanými potenciálnymi (prírodnými), ekostabilizačnými zložkami vytvoria priestor pre nadradené funkčné atraktivity areálového charakteru. Prírodný základ týchto sústav vytvára

predpoklad riešenia vzájomne prepojenej štruktúry prírodných koridorov, zabezpečujúcich možnosť väzby vnútroobecnej štruktúry s vonkajším prírodným základom.

ÚPN obce Selce predpokladá dotvorenie prírodného pólu sústavou prirodzených biokoridorov s využitím sústavy vodných tokov. Ich význam je tiež v poslaní členiť urbanizačné sústavy (štruktúru) na optimálne organizačné a funkčné útvary.

- Ďalšou koncepciou zásadou, na ktorú sa urbanistická koncepcia zameriava, je **dešifrovanie urbanizačného jadra**, ako zárodočného fenoménu rozvoja a valorizácie urbanistickej štruktúry.

V priebehu historického vývoja prevzal na seba funkciu dominantného jadra priestor centrálnej zóny obce, viažuci sa na Kostol sv. Cyrila a Metoda, s historickými artefaktmi a obytnou zástavbou. Je potrebné jeho následné postupné integrovanie do formovania vnútornej nosnej ťažiskovej sústavy obce a zvýšenie (podporu) jeho prirodzeného urbanizačného účinku.

- Dôležitým podnetom pre kvalitatívne formovanie urbanistickej štruktúry obce Selce je vytvorenie sústavy vyššej urbanity v obci na báze **prirodzených predpokladov formovania vnútornej nosnej ťažiskovej sústavy**, ako lineárno-uzlovej priestorovej skladby, relatívne kontinuálneho charakteru. V nej je potrebná integrácia funkčných, výtvarných a prírodných hodnôt. S uvedeným je potrebné počítať pri definovaní regulácie rozvoja na zonálnej úrovni.

2/7.2.3. Kompozičné princípy

Kompozičné princípy sa vo veľkej miere opierajú o urbanizačné rozvojové osi tak, aby svojou podstatou tvorili základnú priestorovo-kompozičnú kostru s tendenciou gradácie, až štrukturálno-kompozičného vyvrcholenia priestorových účinkov v ich priestorových líniiach. V ich kotviacich priestoroch (urbánných ťažiskách) cielene riešia hmotové sústreďenie a v súčasne založenom ťažisku jadrového územia obce potvrdzujú priestorovo - výškové dominantné zvýraznenie urbánnej štruktúry.

Hmotová gradácia a dominanty ako významné identifikujúce momenty sú predovšetkým v nových rozvojových priestoroch riešené v korelácii s prírodnými dominantami širšieho krajinného kontextu, na princípe latentných, pocitovo - vnemových kompozičných osí, s kotvením na dominantách prírodného krajinného horizontu (Selčiansky / Malý diel, Kajchiar...).

2/7.3. OBNOVA, PRESTAVBA A ASANÁCIE STAVEBNÉHO FONDU OBCE

2/7.3.1. Návrh na prestavbu, funkčno-priestorovú kompletizáciu a reštrukturalizáciu

Pre obnovu fondu verejnej vybavenosti koncepcia územného plánu obce nestanovuje žiadne konkrétne požiadavky. Ich prípadné vymedzenie bude preverené následne v rámci aktuálnej situácie obstaraním a vypracovaním ÚPD, resp. ÚPP na zonálnej úrovni.

Obnova stavebného fondu obce vo vzťahu k nárokom na jeho prípadnú potrebu a možnosti kvalitatívneho zlepšenia, či potrebu intenzifikácie a doplnenia, vyplýva z koncepcie ÚPN obce orientovanej na očakávaný progres ponuky rozvojových funkčných plôch v oblasti bývania, príslušnej občianskej vybavenosti, so špecifickým zreteľom na stavebný fond podliehajúci pamiatkovej ochrane zo zákona.

Prípadné nároky na obnovu stavebného fondu obce sledujú v ÚPN obce vytvorenie územných a technických podmienok pre elimináciu jestvujúcich nedostatkov a disproporcií v kvantite a v kvalite vybavenosti a pre vytváranie optimálnej urbánnej štruktúry.

2/7.3.2. Osobitné požiadavky na obnovu stavebného fondu

V rámci obnovy stavebného fondu urbánnej štruktúry územný plán rešpektuje a posilňuje všetky civilizačné, kultúrne historické a krajinné hodnoty, vytvorené v priebehu historického vývoja obce, ktoré sa podieľajú na vytváraní identity obce Selce a jej krajinného obrazu.

2/7.3.2.1. Obnova a ochrana kultúrneho a historického dedičstva

Pre koncepciu priestorového usporiadania je dôležité zachovanie celistvosti fragmentov historicky vyvinutej urbánnej štruktúry obce, s vyššou organizujúcou a integrujúcou účinnosťou, pôvodnou vzťahovou logikou a priestorovou proporčnosťou.

Viaceré fragmenty pôvodne založenej urbánnej štruktúry, ktoré v súčasnosti reprezentujú prevažne NKP areálového charakteru zapísané v ÚZPF (Farský kostol sv. Cyrila a Metoda s areálom...), ale aj fragmenty potenciálnej pamiatkovej ochrany historicky vyvinutej urbánnej štruktúry jadra obce majú z hľadiska jej podmienok rozvoja predpoklady pre uplatnenie artikulačnej účinnosti prírodného pólu v rámci nadradenej sústavy obce i v členiacej funkcii vnútornej organizácie štruktúry. Je vhodné využiť pritom predpoklady previazania s krajinným zázemím.

Pre blízke okolie NKP areálového charakteru so zápisom v ÚZPF (a rovnako ďalších hodnotných objektov a areálov) je v ÚPN obce žiaduce:

- všetky činnosti zamerať na primerané využívanie, udržiavanie a regeneráciu objektov a ich prostredia,
- pri tvorbe novej zástavby a obnove nehnuteľností situovaných v blízkom okolí NKP a jadra obce rešpektovať a zachovávať pôvodný historický pôdorys, parceláciu, objektovú skladbu, výškové a priestorové usporiadanie objektov, charakteristické pohľady, siluety a panorámy,
- vylúčiť možnosť výstavby výrobných prevádzok náročných na skladovacie plochy a priestory,
- zachovať, udržiavať a regenerovať zeleň na okolitom území NKP.

Na katastrálnom území obce Selce v zmysle ÚPN obce akceptovať tieto nehnuteľné kultúrne pamiatky zapísané v ÚZPF:

- Číslo ÚZPF: 76/0 Kostol r. k. Cyril - Metod
- Číslo ÚZPF: 2192/1 Hrádok výšinný - archeologická lokalita

Národné kultúrne pamiatky považovať za **jednu z najhodnotnejších a najvýznamnejších súčastí hmotného kultúrneho dedičstva.**

Ochranu a obnovu národných kultúrnych pamiatok situovaných na riešenom území, zabezpečovať v súlade s právnym rámcom pre ochranu pamiatok, ktorý vytvára zákon NR SR č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení zákona č. 104/2014 Z. z. (pamiatkový zákon) a jeho vykonávajúca vyhláška.

V katastrálnom území obce Selce pri rozvojových zámeroch akceptovať v extraviláne a intraviláne evidované archeologické nálezy.

2/7.3.2.2. Obnova fondu bývania

Pre obnovu fondu bývania koncepcia územného plánu obce v 1. variante nestanovuje žiadne konkrétne požiadavky. Ich prípadné vymedzenie bude preverené následne v rámci aktuálnej situácie obstaraním a vypracovaním ÚPD, resp. ÚPP na zonálnej úrovni.

Na území obce sa v rámci funkčných plôch bývania nenachádzajú výraznejšie zanedbané alebo nevyužívané obytné súbory, pre ktoré by bolo potrebné stanoviť špecifické riešenie obnovy. Obnova bude zameraná na priebežné stavebnotechnické udržiavanie existujúceho fondu bývania v súlade s normatívmi na energetické a iné žiaduce technické zabezpečenie.

Obnova fondu bývania vo vzťahu k nárokom na jeho prípadnú potrebu a možnosti kvalitatívneho zlepšenia, či potrebu modernizácie, vyplýva z koncepcie ÚPN obce orientovanej na očakávaný progres ponuky rozvojových funkčných plôch v oblasti bývania.

2/7.3.2.3. Obnova fondu verejnej vybavenosti

Pre obnovu fondu verejnej vybavenosti koncepcia územného plánu obce nestanovuje žiadne konkrétne požiadavky. Ich prípadné vymedzenie bude preverené následne v rámci aktuálnej situácie obstaraním a vypracovaním ÚPD, resp. ÚPP na zonálnej úrovni.

Obnova fondu verejnej vybavenosti vo vzťahu k nárokom na jeho prípadnú potrebu a možnosti kvalitatívneho zlepšenia, či potrebu intenzifikácie a doplnenia, vyplýva z koncepcie ÚPN obce orientovanej na očakávaný progres ponuky rozvojových funkčných plôch v oblasti príslušnej občianskej vybavenosti.

Prípadné nároky na obnovu fondu verejnej vybavenosti sledujú v ÚPN obce vytvorenie územných a technických podmienok pre elimináciu jestvujúcich nedostatkov a disproporcií v kvantite a v kvalite vybavenosti a pre vytváranie optimálnej infraštruktúry služieb pre obyvateľov obce.

2/7.3.3. Návrh na asanáciu

Rozvojová koncepcia ÚPN obce Selce nepredpokladá a tak ani neurčuje územné podmienky vedúce k potrebe

rozsiahlejších plošných asanácií stavebných štruktúr súčasného fondu bývania, občianskej vybavenosti, výroby, či zmiešaných funkčných štruktúr.

Aktuálne sú v územnoplánovacom horizonte asanácie a nové funkčné využitie pozemkov viazucich sa k objektom:

- dvoch rodinných domov v území historickej zástavby na Partizánskej ceste, pre účel dopravného prepojenia do plánovanej UL **A2.4** Na Záhumnie,
 - nefunkčnej starej školy,
 - súčasného prevádzkovo a hygienicky nevyhovujúceho zdravotného strediska,
 - stavebno-technicky a hygienicky už nevyhovujúceho farského úradu,
 - potenciálnou sa javí asanácia a štrukturálna prestavba vybraných nevyhovujúcich hospodárskych objektov v areáli Roľníckeho družstva.
- Pozemky viažuce sa k objektu starej školy rieši ÚPN-O ako súbor objektov občianskej vybavenosti s možnou prevažujúcou funkciou zdravotného strediska a sociálnej starostlivosti (zariadenie pre seniorov).

Pozemky viažuce sa k objektu súčasného zdravotného strediska rieši ÚPN-O novým funkčným využitím pre multifunkčnú formu galerijných, muzeálnych expozičných priestorov reprezentujúcich miestne historické, kultúrne a iné spoločenské špecifiká obce.

Pozemky viažuce sa k objektu farského úradu rieši ÚPN-O v novej, kontaktnej lokalite, koncipovanej ako farský areál s širšom funkčnom kontexte pre cirkevné spoločenstvo.

Prípadnú ďalšiu aktuálnu potrebu asanácií jednotlivých stavebných objektov či menej rozsiahlych celkov preukáže ÚPD na úrovni zonálneho riešenia, resp. konkrétna aktuálna projektová dokumentácia na základe podrobného zhodnotenia stavebnotechnického stavu.

Základnou podstatou udržateľného rozvoja je prvoradá možnosť obnovnej revitalizácie stavebného fondu, prestavba funkčno-priestorových celkov s ich prípadnou stavebnotechnickou kompletizáciou, resp. reštrukturalizáciou v záujme nového funkčného využitia.

2/7.4. POŽIADAVKY NA STAVBY VYUŽÍVANÉ OSOBAMI S OBMEDZENOU SCHOPNOSŤOU POHYBU

Stavby a vybavenie verejných priestranstiev na celom katastrálnom území obce Selce musia byť v súlade s aktuálne platnou legislatívou, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na stavby využívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie.

Požiadavky sa použijú primerane aj na zmeny stavieb, ak to nie je vylúčené zo závažných kultúrnych, historických alebo technicko-prevádzkových dôvodov. Odôvodnenie musí obsahovať projektová dokumentácia.

2/8. FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA OBCE S URČENÍM PRÍPUSTNOSTI, OBMEDZENÍ A ZÁKAZU FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA

2/8.1. ZÁKLADNÉ FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA UPLATNENÉ V ÚPN OBCE

2/8.1.1. Územie obce s výrobnou funkciou

- **Výroba, hospodárstvo**
 - Výrobné služby, sklady
 - Poľnohospodárstvo
 - Lesné hospodárstvo
 - Poľovné a rybné hospodárstvo
 - Vodné hospodárstvo

2/8.1.2. Územie obce s obytnou funkciou

- **Bývanie**
 - Bytové domy
 - Rodinné domy
 - Kombinované formy / bytové domy a rodinné domy (bez určenia lokalizácie)

▪ **Občianska vybavenosť / sociálna infraštruktúra**

- Verejná občianska vybavenosť
 - školstvo
 - zdravotníctvo a sociálne služby
 - verejná správa a verejné služby
 - záujmová občianska vybavenosť
 - kultúra a osвета
 - telovýchova a šport
- Komerčná občianska vybavenosť

2/8.1.3. Územie obce so zmiešanou funkciou

▪ **Zmiešané územia**

- Územie urbanizačných osí / zmiešané územia prevažne s obecnou urb. štruktúrou vrátane zelene
- Územie urbanizačných osí / zmiešané územia s prevahou plôch pre obytné budovy
- Zmiešané územie neškodnej výroby, skladov, obchodu, logistiky a výrobných služieb
- Zmiešané územie - bývanie, občianska vybavenosť, neškodná výroba a prípustné doplnkové funkcie

2/8.1.4. Územie obce s rekreačnou funkciou

▪ **Rekreácia a cestovný ruch**

- Stredisko rekreácie a cestovného ruchu Šachtičky / nadregionálneho významu
- Vnútroobecná rekreačná zóna - lokality: Centrum / obecný park, Prírodný park na Selčianskom potoku
- Príľahlé rekreačné zóny / Sever, Juh
- Stredisko letnej rekreácie - Vodná nádrž Pred Selčianskou dolinou
- Príľahlé rekreačné lokality: Selčianska dolina - Čachovo, Fuggerov dvor, Strelnica
- Výletné miesto - Selčiansky (Malý) diel
- Územie s prísnou reguláciou rekreácie a CR – archeologic. lokalita Hrádok / náučno-poznávací charakter

▪ **Záhradkárská osada**

▪ **Lesopark**

- Lesopark Šachtičky
- Lesopark Selčianska dolina
- Lesopark Staré Selce (skokanské mostíky)
- Lesopark Breziny

2/8.1.5. Územie obce s funkciou dopravy a technickej vybavenosti

▪ **Doprava**

- Plochy a zariadenia automobilovej a motocyklovej cestnej dopravy a vybavenosti
- Významná cestná komunikačná sieť / vrátane preložky cesty III/2418
- Plochy a zariadenia statickej dopravy
- Plochy a zariadenia cyklistickej dopravy a vybavenosti
- Plochy a zariadenia pešej dopravy a vybavenosti vrátane turistických a náučných chodníkov
- Plochy a zariadenia cestnej hromadnej dopravy

▪ **Technická vybavenosť / infraštruktúra**

- Vodohospodárske zariadenia
- Zariadenia energovodov a produktovodov
- Elektronická komunikačná infraštruktúra

2/8.1.6. Sídlná zeleň / zelená infraštruktúra

▪ **Verejná zeleň**

- Verejné parky s príslušnou občianskou vybavenosťou
- Zeleň uličných koridorov

- **Areálová - vyhradená zeleň**
 - Školská záhrada
 - Záhrady detských zariadení
 - Zeleň športovísk, kúpalísk
 - Zeleň zariadení sociálnej starostlivosti
 - Zeleň v areáloch rekreácie a CR, výrobných služieb, skladov, živočíšnej výroby
 - Zeleň cintorínov
- **Významná sprievodná, ochranná a izolačná zeleň**
- **Strešné a vertikálne vegetačné plochy na objektoch**

2/8.1.7. Ostatné územia obce so špecifickou funkciou

- **Ťažba nerastných surovín**
 - Výhradné ložisko (595) „Selce“ – nerudy (vápenec ostatný), ťažené ložisko s určeným dobývacím priestorom (DP) a chráneným ložiskovým územím (CHLÚ)
- **Odpadové hospodárstvo**
 - Zberný dvor / stredisko triedeného odpadu
 - Prevádzka kompostárne pre biologicky rozložiteľný odpad
 - Skládku inertného odpadu zeminy – starý lom Pred dolinou / po ukončení prevádz. na rekultiváciu (SFP- 1)
 - Lesná skládka drevnej hmoty (SFP- 4)
- **Ochrana prírody, tvorba krajiny, významné krajinárske štruktúry a prvky ÚSES**
 - Biocentrá
 - Biokoridory
 - Genofondovo významné lokality
 - Ekologicky významné segmenty
- **Ochrana kultúrneho dedičstva**
 - Hodnotné urbánne priestory, súbory a objekty s potrebou prísnej regulácie a ochrany
 - Pamiatkovo chránené objekty a areály v zmysle platnej legislatívy
 - Pamätihodnosti obce bez súčasnej legislatívnej ochrany s potrebou regulácie a ochrany
 - Archeologická lokalita
- **Územné limity, špeciálne regulatívy funkčného využitia územia**
 - Ochranné a bezpečnostné pásma
 - Pobrežné pozemky vodných tokov
 - Adaptačné opatrenia na zmenu klímy
 - Chránená poľnohospodárska pôda podľa kódu BPEJ
 - Územný rozvoj pri rešpektovaní tlakových pásiem zásobovania pitnou vodou
- **Funkčné zóny pre účely regulácie reklamných stavieb**

2/8.2. URČENIE PRÍPUSTNOSTI, OBMEDZENÍ A ZÁKAZU FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA

Určenie prípustnosti, obmedzení a zákazu funkčného využívania uvedených funkčných plôch je uvedené v **Regulačných listoch** záväznej časti ÚPN obce Selce. Podrobnosť určenia je v nich vyjadrená na územnej úrovni urbanistických okrskov (UO), ich územných častí, urbanistických lokalít a súborov funkčných plôch (SFP) a ich lokalít.

Prípustnosť, obmedzenie a zákaz funkčného využívania sa sústreďuje prioritne na tieto problémové okruhy:

- **Urbanistický rozvoj sa prioritne orientuje na zóny I. (urbanizovaná zóna – zastavané územie obce) a II. (hospodárska zóna – príľahlé záujmové územie obce).**
- **Zóna III. (zóna s prioritou ochrany – ostatné územie k. ú. obce) má zostať čo najviac chránená v pôvodnej podobe**, s vylúčením nových stavieb na nových plochách (len lokalita 4.3.2 Ťapuška), bez terénnych úprav, bez trvalých oplotení brániacich pohybu ľudí a zvierat, bez hospodárskych činností,

s výnimkou sezónneho klasického "košarovania oviec" - ako údržby trávnatých porastov. Cieľom je zachovanie bez narušenia posledných zvyškov pôvodného krajinného obrazu, bez znehodnotenia ďalšou zástavbou, resp. iným urbanizačným náporom (vrátane devastácie prírodných povrchov prevádzkou automobilov a iných mechanizmov). Ako nevhodná je nielen nová rozsiahlejšia zástavba (nadrámec rozvoja v zmysle ÚPN-O), ale aj iné terénne úpravy a aktivity narúšajúce pôvodný reliéf, obraz krajiny a pôdny kryt...). **V zóne III. s prioritou ochrany** je základnou podmienkou **ochrana prírody a krajinného obrazu v čo najviac v neporušenom stave.**

- **K jestvujúcim objektom/stavbám, ktoré sa už v zóne III. nachádzajú:**
 - Staré stavby (dlhodobá prítomnosť) zostávajú v pôvodnej podobe (na dožitie).
 - Nelegálne stavby sa budú riešiť z pozície Obce Selce, ako územnoplánovacieho orgánu, prioritne na odstránenie.
- **Chov koní** je nevhodné situovať v zóne III. **Je potrebné zabezpečiť zrušenie existujúcich a nepripustenie** akýchkoľvek **nových** objektov pre chov koní v **zóne s prioritou ochrany**.
Riešenie: ustajnenie i iné aktivity (jazdiarne...) situovať a vybudovať optimálne v areáli Roľníckeho družstva, resp. inde v zóne II. (Aj tam však platí ochrana prírodného obrazu krajiny). Na zonálnej úrovni riešenia treba hľadať miesta, ktoré nie sú z prírodného hľadiska cenné. Je potrebné na umiestnenie takýchto zariadení spracovať urbanisticko-krajinársku štúdiu, kde je to možné, aj so zohľadnením fungovania a prevádzky - až potom, po schválení v Obecnom zastupiteľstve je možné umiestňovať takéto zariadenia, stavby, terénne úpravy a oplotenia. Jazdenie na koňoch a vychádzky v prírode sú možné bez zvláštneho obmedzenia.
- **Rozvoj jazdeckého areálu** – ÚPN-O odporúča riešiť v lokalite, ktorá bude v súlade so zásadami využitia územia v katastri obce Selce. Nezameriavať sa na zónu III., ale na **zónu II. (hospodárska zóna)**. Ako optimálna sa javí lokalizácia v blízkosti areálu Roľníckeho družstva, resp. najlepšie priamo v areáli. Ide o lokalitu priamo súvisiacu s funkčnými plochami viažucimi sa na rekreačnú oblasť. Priamy dopravný prístup umožňuje praktickú dopravnú obsluhu. Je to miesto viditeľné pre návštevníkov obce. Dajú sa tu rozvíjať všetky doplnkové funkcie, vrátane hospodárskych objektov a jazdiarne.
- **Salašníctvo a "košarovanie"** je možné. Je tradičnou súčasťou obhospodarovania krajiny (tam, kde sú pasienky). **V zóne III. však nie je vhodné umiestňovať trvalé stavby** pre ustajňovanie oviec. Pasenie a košarovanie je prípustné a možné robiť tradičným "ľahkým", mobilným a sezónnym spôsobom. Ohrady pre ovce budú mobilné, premiestniteľné (napr. moderné elektrické ohradníky, ktoré sa dajú ľahko a operatívne premiestňovať. Takisto potreby "koliby" je možné riešiť ľahkým (alebo aj mobilným spôsobom, vrátane ich zimného uskladňovania v urbanizovaných častiach obce). To isté platí potenciálne aj pre potrebné zariadenia, ako je napr. mobilná dojička "na kolesách". Ostatné zariadenia potrebné pre zimné ustajnenie a technologicky a hygienicky náročnejšie procesy je potrebné umiestniť dolu, bližšie k obci a dopravnej službe, optimálne v areáli Roľníckeho družstva.
- **Trvalé poškodenie krajiny spôsobené prevádzkou necitlivo vykonávaných obslužných aktivít.**
 - Kolesá automobilov, pohybujúce sa v súčasnosti v ochrannom pásme NAPANT-u ničia vegetáciu, spôsobujú nevratné erózne narušenie pôdneho krytu, degradáciu ochrannej funkcie svahov, zvýšené splavovanie pôdy a obnažovanie anorganického kamenného podložia s trvalým znehodnotením regeneratívnych schopností podložia. Vyjazďovanie eróznymi koľajami tvorí aj estetické jazvy v krajine, aj silno urýchľuje znehodnocovanie stáročia formovaných krajinných hŕňových spoločenstiev. Pohyb automobilov (osobných aj nákladných), motocyklov, štvorkoliek, účelových strojov a iných dopravných mechanizmov je vo voľnej krajine neprípustný. Výnimkou sú iba nevyhnutné krátkodobé zásahy spojené s obhospodávaním lesa a krajiny. Vždy však s ohlásením a povolením od samosprávy - s vymedzením času a miesta prác. Obdobnú výnimku so súhlasom obce môže dostať aj poľovnícke združenie.
 - Neprípustné je rovnako živelné dočasné či trvalé poškodzovanie krajinného prostredia svojvoľným nepovoleným skládkovaním akéhokoľvek materiálu, alebo vykonávanie zemných prác a zásahy do pôvodného krajinného reliéfu a pôdneho krytu.
- **Zásada "už žiadna nová výstavba na nových plochách v prírode"** je (a bude) pre obec prioritou!
Zabrániť všetkými možnými prostriedkami ignorácii k okoliu a nepripustiť devastáciu rekreačnej krajiny v ochrannom pásme NAPANT-u. Krajina, má slúžiť všetkým obyvateľom obce Selce ako cenné rekreačné zázemie.

Podrobná štruktúra funkčných plôch s ich označením, formou a významom, je uvedená v nasledujúcej tabuľke:

▪ **Tab.: Základné funkčné využitie územia uplatnené v ÚPN obce Selce** / 2. variant

/ V grafickej časti ÚPN, s cieľom určenia celkovej koncepcie rozvoja obce v mierke M 1 : 10 000 je funkčné využitie územia vymedzené v plochách, bez určenia presného dopadu na pozemky KN - C.

* Potrebné spresniť a podrobne riešiť v nižšom stupni ÚPD, resp. PD.

/ PODROBNÁ REGULÁCIA JE UVEDENÁ V REGULAČNÝCH LISTOCH (RL) - ZÁVÄZNÁ TEXTOVÁ ČASŤ ÚPN OBCE

/ INDEXY OZNAČENIA FUNKCIÍ = vyznačenie v RL a regulačnom výkrese / regulačné tabuľky UO A SFP

OZNAČ. FUNKCIÍ	FUNKČNÁ PLOCHA
	FORMA, VÝZNAM
V	VÝROBA, HOSPODÁRSTVO
V.1	VÝROBNÉ SLUŽBY, SKLADY
V.1.1	MENŠIE AREÁLY A ZARIADENIA SKLADOV A VÝROBNÝCH SLUŽIEB
V.2	POL'NOHOSPODÁRSTVO
V.2.1	POL'NOHOSPODÁRSKY VYUŽÍVANÉ PÔDY
V.2.1.1	ORNÁ PÔDA
V.2.1.2	TRVALÉ TRÁVNE PORASTY
V.2.2	POL'NOHOSPODÁRSKY AREÁL
V.2.2.1	ŽIVOČÍŠNA VÝROBA / chov hospodárskych zvierat a koní
V.2.3	NADVÁŽNÉ POL'NOHOSPODÁRSKY VYUŽÍVANÉ FUNKČNÉ PLOCHY RODINNÝCH DOMOV
V.3	LESNÉ HOSPODÁRSTVO
V.3.1	LESNÉ POZEMKY / LESY S HOSPODÁRSKOU FUNKCIOU
V.3.2	LESNÉ POZEMKY / OCHRANNÉ LESY
V.3.3	LESNÉ POZEMKY / LESY OSOBNÉHO URČENIA S OSOBNÝM SPÔSOBOM HOSPODÁRENIA (rekreačné lesy)
V.4	POĽOVNÉ A RYBNÉ HOSPODÁRSTVO
V.4.1	POĽOVNÝ REVÍR / oblasť J XV Nízke Tatry – juh, poľovná podoblasť Staré Hory
V.4.2	CHOVNÝ RYBÁRSKY REVÍR / č. 3-3680-4-2 - Selčiansky potok od ústia do rieky Hron po pramene s pravostrannými prítokmi - Lukačovský a Nemčiansky potok od ústia po pramene
V.5	VODNÉ HOSPODÁRSTVO
V.5.1	CHRÁNENÁ VODOHOSPODÁRSKA OBLASŤ / CHVO NÍZKE TATRY- Západ
V.5.2	VODNÉ TOKY A PLOCHY
V.5.3.1	STÁLÉ VODNÉ TOKY A PLOCHY / prírodné a umelé
V.5.3.2	OBČASNÉ DROBNÉ VODNÉ TOKY
B	BÝVANIE
B.1	BYTOVÉ DOMY
B.2	RODINNÉ DOMY
B.2.1	INDIVIDUÁLNA FORMA ZÁSTAVBY
B.2.2	HISTORICKY ZALOŽENÁ RADOVÁ FORMA ZÁSTAVBY
B.2.3	ZMIEŠANÉ FORMY OBYTNEJ ZÁSTAVBY RD
B.3	KOMBINOVANÉ FORMY OBYTNEJ ZÁSTAVBY / bytové domy a rodinné domy
OV	OBČIANSKA VYBAVENOSŤ / SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA
OV.1	VEREJNÁ OBČIANSKA VYBAVENOSŤ
OV.1.1	ŠKOLSTVO
OV.1.1.1	ZARIADENIA PREDŠKOLSKÉJ VÝCHOVY
OV.1.1.2	ZARIADENIA ZÁKLADNEJ ŠKOLSKÉJ VÝCHOVY
OV.1.2	ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNE SLUŽBY
OV.1.2.1	LEKÁRSKE OBLASTI
OV.1.2.2	KLUBY DŮCHODCOV, OPATROVATEĽSKÁ SLUŽBA
OV.1.2.3	DOMOVY A PENZIÓNY PRE DŮCHODCOV
OV.1.3	VEREJNÁ SPRÁVA A VEREJNÉ SLUŽBY
OV.1.3.1	OBEČNÁ SAMOSPRÁVA / Obecny úrad s archívom,
OV.1.3.2	VEREJNÉ SLUŽBY / pošta, Dobrovoľný hasičský zbor obce Selce, kostol a cirkevný úrad, dom smútku, cintorín, zberný dvor
OV.2	ZÁUJMOVÁ OBČIANSKA VYBAVENOSŤ
OV.2.1	KULTÚRA A OSVETA
OV.2.2	TELOVÝCHOVA A ŠPORT
OV.2.2.1	OKRSKOVÁ ŠPORTOVÁ A TELOVÝCHOVNÁ VYBAVENOSŤ / školský športový areál, futbalové ihrisko
OV.2.2.2	CELOOBEČNÁ ŠPORTOVÁ A TELOVÝCHOVNÁ VYBAVENOSŤ / obecný športový areál
OV.2.2.3	ŠPECIFICKÁ ŠPORTOVÁ A TELOVÝCHOVNÁ VYBAVENOSŤ / športová strelnica, zimné jazdové a bežecké lyžiarske strediská, areál skokanských mostíkov, stredisko a trasy jazdy na koni
OV.3	KOMERČNÁ OBČIANSKA VYBAVENOSŤ
OV.3.1	OBCHOD, KOMERČNÉ SLUŽBY
OV.3.2	NEVÝROBNÉ A VÝROBNÉ SLUŽBY
OV.3.3	SLUŽBY PRE CESTOVNÝ RUCH / vrátane IRO

R	REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH
R.1	HORSKÁ TURISTICKÁ AGLOMERÁCIA A STREDISKO: ŠPANIA DOLINA / ŠACHTIČKA - SELCE / ČACHOVO
R.2	VNÚTROOBEČNÁ REKREAČNÁ ZÓNA
R.2.1	VNÚTROOBEČNÁ REKREAČNÁ LOKALITA - CENTRUM / Obecný park
R.2.2	VNÚTROOBEČNÁ REKREAČNÁ LOKALITA - PRÍRODNÝ PARK / Na Selčianskom potoku
R.3	PRÍLAHLÁ REKREAČNÁ ZÓNA
R.3.1	PRÍLAHLÁ REKREAČ. ZÓNA SEVER / miestneho až nadregionálneho významu
R.3.2	PRÍLAHLÁ REKREAČNÁ ZÓNA JUH / miestneho významu
R.4	PRÍLAHLÁ REKREAČNÁ LOKALITA
R.4.1	SELČIANSKA DOLINA - ČACHOVO
R.4.2	FUGGEROV DVOR
R.4.3	LETNÁ REKREÁCIA - SELČIANSKA VODNÁ NÁDRŽ (SFP-1 / Hrby - Staré Selce)
R.4.4	AREÁL ŠACHTIČKY
R.4.5	AREÁL SKOKANSKÝCH MOSTÍKOV
R.4.6	PRED SELČIANSKOU DOLINOU
R.4.7	PRED SELČIANSKOU DOLINOU - OSIČINA
R.4.8	KRAJINNÉ ZÁZEMIE OBCE
R.4.9	STRELNICA
R.5	ÚZEMIE S PRÍSNOU REGULÁCIOU REKR. A CR S OHĽADOM NA OCHR. PRÍRODY A KULTÚRNO-HISTORIC. DEDIČSTVO
R.5.1	NÁUČNO-POZNÁVACIA ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA HRÁDOK
R.5.2	ÚZEMIE V KONTAKTE SO ZARIADEN. TURISTIC. AGLOMERÁCIE A STREDISKA: Špania dolina / Šachtica - Selce / Čachovo
ZO	ZÁHRADKÁRSKA OSADA
ZO.1	ZÁHRADKÁRSKA OSADA - SO ZÁSTAVBOU ZÁHRADNÝCH CHÁT / súčasný stav
ZO.2	ZÁHRADKÁRSKA OSADA - BEZ ZÁSTAVBY ZÁHRAD. CHÁT / prípustnosť objektov súvisiacich s obhospodarov. funkč. plochy
LP	LESOPARK / REKREAČNÝ LES
LP.1	LESOPARK ŠACHTIČKY
LP.2	LESOPARK SELČIANSKA DOLINA
LP.3	LESOPARK STARÉ SELCE
LP.4	LESOPARK BREZINY
ZU	ZMIEŠANÉ ÚZEMIA
ZU-I	ÚZEMIE URBANIZAČNÝCH OSÍ - Hlavná urbanizačná os (Selčianska a Partizánska cesta) / ZMIEŠANÉ ÚZEMIA S VÝRAZNÝM ZASTÚPENÍM VYBAVENOSTI - plochy určené zväčša na občiansku vybavenosť, tiež možnosť na výrobné služby s neškodnou prevádzkou - bez negatívneho dopadu na obytnú funkciu - plochy bývania s možnosťou polyfunkcie (bývanie a občianska vybavenosť) vrátane k nim patriace stavby a zariadenia - verejné priestranstvá, miesta na zhromažďovanie
ZU-II	ÚZEMIE URBANIZAČNÝCH OSÍ - Vedľajšia urbanizačná os (Mlynská ulica po koniec súčasnej zástavby) / ZMIEŠANÉ ÚZEMIA S PREVAHOU PLOCH PRE OBYTNÉ BUDOVY - možná polyfunkcia - bývanie a občianska vybavenosť - umiestnenie zariadení občianskej vybavenosti (najmä obchodnej, stravovacej, rekreácie a turizmu)
ZU-III	ZMIEŠANÉ ÚZEMIE – NEŠKODNÁ VÝROBA, SKLADY, OBCHOD, LOGISTIKA A VÝROBNÉ SLUŽBY
ZU-IV	ZMIEŠANÉ ÚZEMIE – BÝVANIE, OBČIANSKA VYBAVENOSŤ, NEŠKOD. VÝROBA A PRÍPUŠTNÉ DOPLNKOVÉ FUNKCIE
D	DOPRAVA
D.1	PLOCHY A ZARIADENIA AUTOMOBILOVEJ A MOTOCYKLOVEJ CESTNEJ DOPRAVY A VYBAVENOSTI
D.1.1	VÝZNAMNÁ CESTNÁ KOMUNIKAČNÁ SIETĚ / vrátane preložky cesty III / 2418
D.2	PLOCHY A ZARIADENIA STATICKEJ DOPRAVY
D.2.1	PARKOVISKÁ
D.2.2	NEVYHNUTNÉ ODSTAVNÉ PLOCHY PRE TECHNICKÉ VOZIDLÁ
D.3	CESTY, TRASY, PLOCHY A ZARIADENIA CYKLISTICKEJ A ANIMÁLNEJ DOPRAVY A VYBAVENOSTI
D.3.1	MIESTNE CYKLISTICKÉ CESTY S PRÍSLUŠNOU VYBAVENOSŤOU
D.3.2	TURISTICKÉ A REKREAČNÉ CYKLOTRASY A HIPPOTRASY S PRÍSLUŠNOU VYBAVENOSŤOU / regionálne a miestne
D.4	PLOCHY A ZARIADENIA PEŠEJ DOPRAVY A VYBAVENOSTI VRÁTANE TURISTICKÝCH A NÁUČNÝCH CHODNÍKOV
D.4.1	VÝZNAMNÉ VEREJNÉ PEŠIE PRIESTORY A CHODNÍKY / námestia a koridory pešej dopravy
D.4.2	TURISTICKÉ, REKREAČNÉ A NÁUČNÉ CHODNÍKY A BEŽECKÉ TRASY
D.4.3	PLOCHY A ZARIADENIA ZIMNÝCH ŠPORTOV (lyžiarske vleky, zjazdovky, bežecké trasy)
D.5	PLOCHY A ZARIADENIA CESTNEJ HROMADNEJ DOPRAVY
D.5.1	AUTOBUSOVÁ ZASTÁVKA S PRÍSLUŠNÝM VYBAVENÍM
TI	TECHNICKÁ VYBAVENOSŤ / INFRAŠTRUKTÚRA
TI.1	VODOHOSPODÁRSKE ZARIADENIA
TI.1.1	PLOCHY A ZARIADENIA PRE ZASOBOVANIE PITNOU VODOU A ÚŽITKOVOU VODOU
TI.1.2	PLOCHY A ZARIADENIA PRE ODVÁDZANIE ODPADOVÝCH VÔD
TI.1.3	PLOCHY A ZARIADENIA PRE ÚPRAVU ODTOKOVÝCH POMEROV A OCHRANU PROTI POVODNIAM A POŽIAROM
TI.2	ZARIADENIA ENERGOVODOV A PRODUKTOVODOV
TI.2.1	PLOCHY A ZARIADENIA PRE ZASOBOVANIE ELEKTRICKOU ENERGIOU / VVN a VN vedenia, TS, VO distribučná sieť

TI.2.2	PLOCHY A ZARIADENIA PRE ZASOBOVANIE PLYNOM / VTL prípojky pre RS VTL/STL, RS VTL/STL, STL distribučná sieť
TI.3	ELEKTRONICKÁ KOMUNIKAČNÁ INFRAŠTRUKTÚRA
TI.3.1	PLOCHY, ZARIADENIA, KÁBLOVÉ ROZVODY PRE ELEKTRONICKÚ KOMUNIKAČNÚ INFRAŠTRUKTÚRU
Z	ŠIDELNÁ ZELEŇ / ZELENÁ INFRAŠTRUKTÚRA
Z.1	VEREJNÁ ZELEŇ / verejné parky s príslušnou OV, zeleň uličných koridorov
Z.2	AREÁLOVÁ - VYHRADENÁ ZELEŇ / školská záhrada, záhrady detských zariadení, zeleň športovísk, kúpalísk, zeleň zariadení sociálnej starostlivosti, zeleň v areáloch RCR, výrobných služieb, skladov, živočíšnej výroby, cintorín
Z.3	VÝZNAMNÁ SPRIEVODNÁ, OCHRANNÁ A IZOLAČNÁ ZELEŇ
Z.4	STREŠNÉ A VERTIKÁLNE VEGETAČNÉ PLOCHY NA OBJEKTOCH
TN	ŤAŽBA NERASTNÝCH SUROVÍN
TN.1	DP LOŽISKO NERASTNÝCH SUROVÍN VYHRADENÉ S DOBÝVACÍM PRIESTOROM
OH	ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO
OH.1	ZBERNÝ DVOR - STREDISKO TRIEDENÉHO ZBERU ODPADU
OH.2	ZBERNÝ DVOR - PREVÁDZKA KOMPOSTARNE PRE BIOLOGICKY ROZLOŽITEĽNÝ ODPAD
OH.3	LESNÁ SKLÁDKA DREVNEJ HMOTY
OH.4	SKLÁDKA ZEMINY – STARÝ LOM PRED DOLINOU / po ukončení prevádzky návrh na rekultiváciu
OP	OCHR. PRÍRODY, TVORBA KRAJINY, VÝZNAMNÉ KRAJINÁRSKE ŠTRUKT. A PRVKY ÚSES
OP.1	BIOKORIDOR
OP.1.1	REGIONÁLNY TERESTRIČNÝ BIODORIDOR (RBk 1) ĎUMBIERSKE NÍZKE TATRY - POĽANA - KREMICKÉ VRCHY / časť
OP.1.2	MIESTNE HYDRICKÉ BIODORIDORY / Potoky: Selčiansky, Nemčiansky, Jelšiny (Rakovec) - otvorený úsek, Kajchiar, Škradno
OP.2	BIOCENTRUM
OP.2.1	PROVINCIAĽNE BIOCENTRUM (PBc 1) ĎUMBIERSKE TATRY – v priamom kontakte so severným cípom hranice k. ú. Selce
OP.2.2	NADREGIONÁLNE BIOCENTRUM (NRBc 4) BARANOVO – v priblížení k západnej hranici k. ú. Selce (na k. ú. Nemce)
OP.2.3	REGIONÁLNE BIOCENTRUM (RBc 15) BRVNÍŠTE – v priamom kontakte s časťou východnej hranice k. ú. Selce
OP.3	EKOLOGICKY A GENOFONDOVO VÝZNAMNÁ LOKALITA A BIOTOP
OP.3.1	EKOLOGICKY VÝZNAMNÉ SEGMENTY KRAJINY – EVSK 14 KAJCHIAK - Selčiansky diel a kopec Kajchiar, genofondová lokalita GL 27 KAJCHIAK
OP.3.2	DRUHOVÁ OCHRANA - Trvalo monitorované lokality TML 6210, Kruštík širokolistý (<i>Epipactis heleborine orbicularis</i>), Vstavač bledý (<i>Orchis pallens</i>), Netopier veľkouchý (<i>Myotis bechsteinii</i>), Fuzáč alpský (<i>Rosalia alpina</i>), Významné solitéy - ovocné stromy
OP.3.3	BIOTOPY - Tr 1, Kr 2, Lk 1, Lk 3, Lk10
OP.3.4	LESNÉ BIOTOPY Ls / Ls 4, Ls 5.1, Ls 5.2, Ls 5.4
OK	OCHRANA KULTÚRNEHO DEDIČSTVA
OK.1	HODNOTNÉ URBÁNNÉ PRIESTORY, SÚBORY A OBJEKTY S POTREBOU PRÍSNEJ REGULÁCIE A OCHRANY
OK.2	PAMIATKOVO CHRÁNENÉ OBJEKTY V ZMYSLE PLATNEJ LEGISLATÍVY / NKP – r. k. kostol sv. Cyrila a Metoda
OK.3	ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA
OK.3.1	EVIDOVANÉ ARCHEOLOGICKÉ LOKALITY / Hrádok výšinný (Selecký hrádok) - NKP, historické centrum obce s areálom Farského kostola sv. Cyrila a Metoda, priestor objektov bývalých mlynov, rúžcestie Fuggerov dvor – Čachovo, Malý diel – depot z doby železnej, Kogliarka – historické banské diela, nález - Staré Selce, historické cesty
OK.3.2	ARCHEOLOGICKY VÝZNAMNÉ ÚZEMIE S POTREBOU PRESKÚMANIA (Staré Selce - širšie územie)
ŠR	ÚZEMNÉ LIMITY, ŠPECIÁLNE REGULATÍVY FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA
ŠR.1	OCHRANNÉ PÁSMA (OP)
ŠR.1.1	DOPRAVNÉ
ŠR.1.1.1	CESTNÉ
ŠR.1.1.2	LETECKÉ
ŠR.1.2	OP TECHNICKÉJ INFRAŠTRUKTÚRY
ŠR.1.2.1	OP ELEKTRICKÝCH VEDENÍ A ZARIADENÍ
ŠR.1.2.2	OP a BP PLYNOVODOV A ZARIADENÍ (RS VTL/STL)
ŠR.1.2.3	OP SIETÍ A ZARIADENÍ VODOHOSPODÁRSKEJ INFRAŠTRUKTÚRY
ŠR.1.2.5	OP ELEKTROKOMUNIKAČNÝCH SIETÍ
ŠR.1.3	HYGIENICKÉ OP
ŠR.1.3.1	PHO I. A II. ST. VODÁRENSKÝCH ZDROJOV
ŠR.1.3.2	OP CHVO – CHRÁNENÁ VODOHOSPODÁRSKA OBLASŤ (Nízke Tatry – západ)
ŠR.1.3.3	OP ŽIVOČÍŠNEJ VÝROBY
ŠR.1.3.4	OP REGIONÁLNEJ SKLÁDKY ODPADOV (Škradno)
ŠR.1.4	OCHRANNÉ PÁSMA LESA
ŠR.2	POBREŽNÉ POZEMKY VODNÝCH TOKOV
ŠR.3	ADAPTAČNÉ OPATRENIA NA ZMENU KLÍMY
ŠR.4	CHRÁNENÁ POĽNOHOSPODÁRSKA PŮDA PODĽA KÓDU BPEJ
ŠR.5	VZDIALENOSŤ STRELNICE OD EXIST. RODINNÉHO DOMU (cca 195 m) / Limit pre stanovenie náplne a prevádzky strelnice
ŠR.6	OP NÁRODNÉHO PARKU NÍZKE TATRY
ŠR.7	NEZASTAVATEĽNÉ PLOCHY
ŠR.8	RADÓNOVÉ RIZIKO
ŠR.8.1	STREDNÉ RADÓNOVÉ RIZIKO

ŠR.8.2	VYSOKÉ RADÓNOVÉ RIZIKO
RZ	FUNKČNÉ ZÓNY PRE ÚČELY REGULÁCIE REKLAMNÝCH STAVIEB
RZ.1	ZÓNA JADRA OBCE S HISTORICKÝMI FRAGMENTMI NKP, PIETNE MIESTA A MIESTA VEĽKÉHO SPOLOČEN. VÝZNAMU
RZ.2	OBYTNÉ ÚZEMIA A REKREAČNÉ ÚZEMIA V SÚVISLE ZASTAVANOM ÚZEMÍ
RZ.3	HOSPODÁRSKO-VÝROBNÉ ÚZEMIE, ÚZEMIA REKREAČIE REGIONÁLNEHO CHARAKTERU
RZ.4	VOLNÁ KRAJINA MIMO ZASTAVANÉ ÚZEMIE OBCE V KONTAKTE S DOPRAVNÝMI KORIDORMI
RZ.5	VOLNÁ KRAJINA MIMO ZASTAVANÉ ÚZEMIE OBCE

2/9. ROZVOJ FUNKČNÝCH ZLOŽIEK - BÝVANIE, OBČIANSKA VYBAVENOSŤ, SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA, REKREAČIA A CESTOVNÝ RUCH, VÝROBA, NAKLADANIE S ODPADMI

2/9.1. BÝVANIE

/ Pojmy a skratky použité v kapitole

BD	Bytové domy
b. j.	Bytové jednotky
CZO	Centrálna zóna obce
NP	Nadzemné podlažie
OP	Obytné podlažie
OV	Občianska vybavenosť
RD	Rodinné domy
UO	Urbanistický okrsok
ust. streš.	Ustupujúce strešné (podlažie)
ZÚ-I	Zmiešané územia s výrazným zastúpením vybavenosti - Hlavná urbanizačná os
ZÚ-II	Zmiešané územia s prevahou plôch pre obytné budovy - Vedľajšia urbanizačná os
ZÚ-IV	Zmiešané územie / bývanie, občianska vybavenosť, neškodná výroba a prípustné doplnkové funkcie

2/9.1.1. Uplatnenie a zhodnotenie metodických princípov

„Metodická príručka pre obstarávateľov a spracovateľov ÚPD - Štandardy minimálnej vybavenosti obcí“
(MŽP SR, r. 2002 a jej skrátené znenie z r. 2010 – URBION Bratislava)

- 400 bytov / 1 000 obyvateľov
- Obložnosť b. j. v priemere 2,5 obyvateľa / 1 b. j. (paušálny údaj)
- Priemerné plošné ukazovatele pre:

/ 1 obyvateľa:

- min. 20 m² obytnej plochy na 1 obyvateľa (priemerný plošný ukazovateľ)
- min. 28 m² celkovej plochy na 1 obyvateľa (priemerný plošný ukazovateľ)

/ 1 bytovú jednotku (b.j.):

- min. 50 m² obytnej plochy na 1 b. j. (priemerný plošný ukazovateľ)
- min. 70 m² celkovej plochy na 1 b. j. (priemerný plošný ukazovateľ)

• Formy zástavby:

- malopodlažná zástavba (BD - do 4 NP, RD = max. tri b. j, 2 nadzemné podlažia a podkrovia, resp. ustupujúce podlažie)

- Občianska vybavenosť a jej nároky - ukazovatele a koeficienty občianskej vybavenosti
- Zeleň - štandard tzv. rekreačných / zelených verejných otvorených priestranstiev

- cca 0,5 - 0,8 ha na 1 000 obyvateľov - aplikovať pri novej výstavbe, tiež pri zohľadnení dostupnosti pre bývanie v okruhu do 300 metrov od verejného priestranstva

- Z pohľadu ochrany biodiverzity je známy ukazovateľ kvality života obyvateľov obce = 1 ha prírodného prvku na 1 000 obyvateľov.

2/9.1.2. Zhotoviteľom ÚPN obce Selce uplatnené regulatívy a zásady

- **Závazná etapa plán (návrh):** min. = ponechávaný stav v pláne
max. = plán - možný nárast
- **RD = 1 b. j. plocha pozemku:** min. 600 m² (*rozdielne podľa charakteru lokalít)
- **Bytové domy:** Zastavateľná plocha max. 40 % (vrátane prislúchajúcich funkcií)
Nezastavateľné plochy min. 60 %
- **Rodinné domy:** Zastavateľná plocha max. 30 % (vrátane prislúchajúcich funkcií)
Nezastavateľné plochy min. 70 %
- **Bývanie** (nové plochy bývania - zmiešané formy BD+RD) - bez určenia lokalizácie
- zastúpenie: BD – min. 70 % , RD – max. 30%
- **Bývanie v zmiešanej funkcii** zastúpené BD 10% - 20% v horných podlažiach, ako súčasť objektu OV (*polyfunkčný objekt)
/ lokalizácia viď. výkres č. 2.2 - Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania (KUN)
- **Stabilizované územie** = urbanistické lokality a ich územné časti bez nárastu
- **Transformačné územie** = urbanist. lokality a ich územ. časti s možnosťou funkčnej a kvalitatívnej premeny
- **Rozvojové – súčasné** = urbanistické lokality a ich územné časti v rámci súčasnej lokality
- **Rozvojové – nové** = nové urbanistické lokality a ich územné časti

2/9.1.3. Sumárne bilancie počtu domov / bytových jednotiek a obyvateľov za celé riešené územie / 2. variant

SUMARIZÁCIA BILANCIÍ ROZVOJA BÝVANIA v UO - A - CELKOM (A0 + A1 + A2)					
Porovnanie východiskového stavu (sčítanie r. 2021) a rozvoja v ÚPN obce Selce / koncept - návrh / 2. variant					
UO A (A0 + A1 + A2)	Počet bytov - b. j. (BD + RD + obecné byty a iné)		Porovnanie Počet domov / b. j. stav / návrh	Porovnanie Počet obyvateľov stav / návrh	
	stav	645 / 775 b. j.		stav	2125 obyv.
	návrh	823 / 988 b. j.		návrh	2470 obyv.
			nárast oproti stavu o 178 / 213 b. j.		nárast oproti stavu o 345 obyv.

2/9.1.4. Bilancie bytových jednotiek a obyvateľov podľa urbanistických okrskov a ich urbanistických lokalít

▪ Tab.: Bilancie rozvoja bývania v UO – A (A0 + A1 + A2) / 2. variant

Bilancie rozvoja bývania v UO – A (A0 + A1 + A2 = rozvojové lokality bývania) / 2. variant									
URBANISTICKÝ OKRSOK UO – A (A0 + A1 + A2) – OBYTNO - HOSPODÁRSKY									
Časti UO-A:									
A0 - ŠIRŠIE ZÁZEMIE CENTRA (súčasná lokality bývania)									
A1 - CENTRUM – jadrové územie									
A2 - ŠIRŠIE ZÁZEMIE CENTRA (nové rozvojové lokality bývania A2.1, A2.2, A2.3, A2.4)									
Označenie a názov	Celková výmera UO-A (ha)	Z toho: Výmera bývania (ha)	Forma a označenie / Bytové domy – BD / Rodinné domy – RD / Obecné byty a iné	Počet domov / počet bytov (b. j.) / Spolu BD + RD + obecné a iné Z toho: BD, RD, obecné a iné		Počet obyvateľov *východiskový údaj : ŠÚ SR - SODB 2021		Hustota Počet obyv./ ha (UO - A)	
	návrh			stav	Celkový návrh Počet domov / počet b.j. / určenie nárastu	stav Obložnosť bytu 2,8 obyv./ 1 b.j.	návrh Obložnosť bytu 2,5 obyv./ 1 b.j.	stav	návrh
UO – A (A0 + A1 + A2) z toho: A0 + A1- súčasná lok. bývania A2 - nové rozvoj. lok. bývania: A2.1, A2.2, A2.3, A2.4	117,21	91,17 nárast o 26,04	Spolu BD + RD + obecné byty a iné	645 / 775 b. j.	823 / 988 b. j. nárast o 178 / 213 b. j.	2125	2470	27	24
			Z toho:						
			BD	7 / 38 b. j.	11 / 60 b. j. nárast o 4 / 22 b.j.				
			RD	636 / 735 b. j.	810 / 926 b. j. nárast o 174 / 191 b. j.				
			+ obecné byty a iné	2 byty	2 b. j.				
z toho:									
A1 - CENTRUM - jadrové územie – centrálna zóna obce (CZO)	7,84	5,92	Spolu BD + RD + obecné a iné	173 / 207 b. j.	190 / 227 b. j. nárast o 17 / 21 b. j . (Vrátane intenzifikácie z. ú. 10% = 65 / 78 b. j.)	580	570	74	96
			Z toho						
			BD	0	0				

			RD	171 / 205 b. j.	188 / 225 b. j. nárast o 17 / 21 b. j. (Vrátane intenzifikácie z.ú. 10% = 65 / 78 b. j.)		
			obecné byty a iné	2 byty	2 b. j.		
A0 + A2 – ŠIRŠIE ZÁZEMIE CENTRA	109,37	83,33	Spolu BD + RD	472 / 568 b. j.	633 / 761 b. j.	1545	1900
súčasnú lokalitu bývania + nové rozvoj. lokality bývania :			Z toho:				
A2.1, A2.2, A2.3, A2.4			BD	7 / 38 b. j.	11 / 60 b. j. nárast o 4 / 60 b. j.		
* vid' bilancie nižšie			RD	465 / 530 b. j.	622 / 701 b. j. nárast o 157 / 171 b. j.		
Bilancie rozvoja bývania - návrh / Nové urbanistické lokality bývania : A2.1, A2.2, A2.3, A2.4							
Označenie a názov rozvojovej lokality bývania	Celková výmera novej lokality (ha)	Forma a označenie / Bytové domy - BD / Rodinné domy – RD	Počet domov / počet bytov (b. j.)		Počet obyvateľov		Hustota Počet obyv./ ha
			návrh / nárast		Návrh Obložnosť bytu 2,5 obyv./ 1 b.j.		návrh
A2.1– KOPANICE	6,07	Spolu BD + RD	27 / 84 b. j.		210		75 obyv./ ha
		Z toho:					
		BD	4 / 60 b. j. (vrátane prestavby existujúceho administratívneho objektu na byty v areáli bývalej mliekárne / 16 b. j. + nadstavby 2 BD / 8 b. j.)				
		RD	23 / 24 b. j.				
A2.2 – DLHÉ ZEME	1,5	Spolu BD + RD	15 / 15 b. j.		39		30 obyv./ ha
		Z toho:					
		BD	0				
		RD	15 / 15 b. j.				
A2.3 – MOČIDLÁ	0,54	Spolu BD + RD	6 / 6 b. j.		15		32 obyv./ ha
		Z toho:					
		BD	0				
		RD	6 / 6 b. j.				

A2.4 – NA ZÁHUMNIE NA ZÁHUMNIE - VYŠOVEC <i>z toho podľa územných častí:</i>	17,93	Spolu BD + RD <i>Z toho:</i>	130 / 130 b. j.	325	25 obyv./ ha
- NA ZÁHUMNIE	13,33	BD	0		
		RD	110 / 110 b. j.	275	23 obyv./ ha
- VYŠOVEC	4,60	BD	0		
		RD	20 / 20 b. j.	50	27 obyv./ ha
Spolu: nové rozvojové lokality: A2.1, A2.2, A2.3, A2.4	26,04 ha	počet domov / b. j.	178 / 213 b. j.	589 obyv.	Priemerná hustota (Počet obyv./ ha) 30 obyv./ ha

■

2/9.2. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ - SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

2/9.2.1. Charakteristika funkčnej zložky občianskej vybavenosti

Občianska vybavenosť (OV) predstavuje široký komplex zariadení a účelovo upravených plôch, ktorých cieľom je uspokojovanie najrozmanitejších potrieb obyvateľov všetkých vekových kategórií.

Vývojové trendy v jednotlivých skupinách občianskej vybavenosti, ako i územnorozvojové trendy v urbánnej štruktúre obce predpokladané v rámci ÚPN obce Selce, majú vplyv na riešenie jej funkčno-priestorovej štruktúry. Ide predovšetkým o:

- funkčný obsah vybavenosti, s premenou skladby odvetví a ich vnútornej štruktúry,
- zvýšené kapacitné nároky, ktoré sa prejavujú nárastom podlažných plôch a stavebných objemov a menším podielom v raste zastavaných plôch a plôch pozemkov ako dôsledku uplatnenia plošnej intenzifikácie a vertikálneho spôsobu zástavby – v územnorozvojových podmienkach stanovených územným plánom obce Selce sú tieto predpokladané zmeny sústredené do centrálnej polohy obce, prioritne do územia CZO a do priestorov rozvojových urbanizačných osí,
- zvýšenie komfortu zariadení, spojeného s uplatnením kvality architektonického výrazu
- združovanie zariadení do súborov objektov, komplexov, areálov a centier vybavenosti na základe ekonomickej výhodnosti rovnakých parametrov z hľadiska frekvencie návštevnosti, dostupnosti,
- priestorové prepojenie centier vybavenosti s ďalšími funkciami (rekreačnými, výrobnými, ...),
- dôsledné využitie centrálnej zóny obce ako hlavného centra občianskej vybavenosti a uplatnenie centier ako uzlových ťažiskových priestorov a bodových dominánt (referenčných uzlov).

Podľa druhu činnosti sú zariadenia občianskej vybavenosti v ÚPN obce Selce zatriedené nasledovne:

- školské zariadenia,
- zariadenia telovýchovy, športu a pohybovej rekreácie,
- zariadenia cestovného ruchu,
- zariadenia zdravotníctva,
- zariadenia sociálnych služieb,
- zariadenia maloobchodu,
- zariadenia verejného stravovania,
- služby – oblasť nehnuteľností, prenajímanie, obchodné služby, počítačové a súvisiace činnosti,
- zariadenia finančných služieb,
- kultúrne zariadenia.

V SR sa v súčasnosti uplatňuje Revidovaná klasifikácia ekonomických činností SK NACE Rev. 2, ktorá je plne harmonizovaná s jej európskou verziou NACE Revision 2 vydanou Nariadením Európskeho Parlamentu a Rady č. 1893/2006. Používanie tejto klasifikácie, od nej odvodenéj národnej verzie, je v oblasti štatistiky záväzná pre všetky členské štáty Európskej únie.

Podľa tejto klasifikácie sa aj v ÚPN obce Selce ponímajú podľa charakteru činnosti:

- **vybavenosť verejná** (nekomerčná) – činnosti netrhového charakteru,
- **komerčná vybavenosť** – činnosti trhového charakteru.

Verejná vybavenosť (alebo tiež sociálna vybavenosť) by mala byť zabezpečovaná z polohy štátu, regiónu, obce. Medzi verejnú vybavenosť možno zaradiť zariadenia školstva, zdravotníctva a sociálnej starostlivosti.

Komerčnú vybavenosť charakterizujú zariadenia maloobchodu, verejného stravovania, ubytovania, služieb, čiastočne zariadenia telovýchovno-športových a kultúrnych zariadení. Aj v rámci týchto zariadení sa však na území obce môžu vyskytnúť zariadenia sociálneho charakteru na báze komerčnej, hlavne v oblasti školstva, zdravotníctva, sociálnych služieb.

Vývoj zariadení občianskej vybavenosti, hlavne komerčnej, má výrazne premenlivý charakter a je z pohľadu plánovacieho obdobia ÚPN obce veľmi ťažko definovateľný. ÚPN obce Selce sa preto prioritne orientuje na vymedzenie funkčných plôch pre situovanie vybavenosti, prevažne bez konkretizácie jednotlivých zariadení (okrem obcou preferovaných zariadení, v čase spracovania ÚPN-O už aj overených a riešených formou ÚPP a PD). Situovanie ostatných jednotlivých zariadení je potrebné riešiť v ÚPN a ÚPP na zonálnej úrovni.

V súvislosti s charakterom umiestnenia zariadení, početnosťou ich výskytu a používania, v závislosti na bývaní, demografickej a sociálnej skladbe obyvateľstva, ako aj na ekonomických podmienkach sú zariadenia občianskej vybavenosti v rámci ÚPN obce členené na:

- základné,
- celoobecné a vyššie,
- špecifické.

Zariadenia základnej vybavenosti sú viazané prevažne na funkčné plochy bývania v závislosti od koncentrácie a hustoty bývajúceho a prítomného obyvateľstva. Sú riešené prevažne ako čisté územia občianskej vybavenosti, s koncentrovanou formou OV, alebo s tzv. monofunkčnými, ohradenými areálmi občianskej vybavenosti. Sú to predovšetkým areály základných a materských škôl.

Celoobecná a vyššia vybavenosť je gradačne viazaná prevažne na funkčné plochy v centrálnej polohe obce a v kontaktnom území urbanistických osí, s prevažujúcou polyfunkčnou urbánnou štruktúrou.

Špecifická občianska vybavenosť je situovaná v kontexte so špecifickými podmienkami prírodnými, demografickými, územno-technickými, regionálnymi a pod.

Rozvrh funkčných plôch občianskej vybavenosti vrátane ich dostupnosti je zrejmý z výkresovej časti ÚPN obce.

Atraktivita obce ako celku je závislá od atraktívnej náplne vybavenosti jej centra. ÚPN obce rovnako prikladá dôležitosť koncentracii činností a vysokej miere polyfunkčnosti centra obce.

Na atraktivite obce sa podieľajú vo veľkej miere **monofunkčné areály a komplexy** zariadení občianskej vybavenosti. Na území obce Selce tieto predstavujú špecifické územia s vyhranenými konkrétnymi nárokmi a charakteristikami podľa druhu konkrétneho funkčného zamerania, ktoré vytvárajú v urbanizovanej štruktúre stabilizované plochy. Pokiaľ areály zariadení občianskej vybavenosti sú presne vymedzené oplotením a majú tým vymedzený režim z hľadiska využívania plôch areálu verejnosťou, monofunkčné komplexy občianskej vybavenosti nie sú ohradené, čím umožňujú účinnejšie vytvorenie urbanistických väzieb s kontaktným územím, ako i využívanie plôch svojho územia verejnosťou.

2/9.2.2. Štandardy minimálnej vybavenosti obce Selce

V rámci ÚPN obce Selce sú zhodnotené a uplatnené štandardy minimálnej vybavenosti pre veľkostnú kategóriu obce oscilujúcu okolo hranice cca 2 500 až 2 800 obyvateľov. Táto hranica je v súlade s plánovaným rozvojom obyvateľov podľa ÚPN obce Selce (v 1. variante cca 2 800 a v 2. variante cca 2 500 obyvateľov). Za východisko boli brané a posudzované metodikou uvádzané veľkostné kategórie obce menej ako 5 000 obyvateľov.

Pri stanovovaní štandardov sa v ÚPN obce Selce vychádza aj z:

- analýz a zhodnotení sociálno-ekonomických daností (potenciálov) obce,
- analýz a zhodnotení súčasného stavu zastúpenia jednotlivých druhov vybavenosti obce,
- analýz ponuky a dopytu,
- ekonomickej optimalizácie zariadení vybavenosti,
- podmieňujúcich a ovplyvňujúcich faktorov pri stanovovaní potrieb jednotlivých druhov zariadení (aj štandardov),
- dostupnosti zariadení,
- právnych predpisov, noriem,
- doteraz používaných postupov využívajúcich odborné skúsenosti v oblasti územnoplánovacej praxe, vychádzajúcich zo Zásad a pravidiel územného plánovania (Brno 1983) resp. THÚ.

Význam pojmu „Štandard“ reprezentuje bežnú (dobrú) úroveň, dosiahnutú úroveň kvality, ustálenú mieru, ktorá je považovaná za referenčnú.

Štandard v urbanistickej praxi predstavuje mieru kvality uspokojovania potrieb obyvateľov v určitom časovo vymedzenom období. Je limitovaný hospodárskymi možnosťami. Zabezpečuje sa ukazovateľmi. Cieľ rozvoja kapacít zariadení vybavenosti obce Selce sleduje v rámci možnosti vyrovnaný štandard, u ktorého platí: štandard = potreba. Návrh ďalej predstavuje ukazovatele – kvantifikované kritériá urbanistickej ekonomie. Odrážajú spoločensky zdôvodnenú potrebu zariadení, veľkosti plôch a kapacít na určitú účelovú jednotku.

Štandard má len **charakter odporúčenia**, resp. predstavuje vhodnosť umiestnenia určitého druhu zariadenia v obci (alebo v rámci jej časti – UO, SFP, resp. lokality). Ukazovateľ (m² / 1000 obyvateľov, respektíve počet zariadení, sedadiel...) má **len orientačný charakter**. Veľkosti – kapacity jednotlivých zariadení je **ďalej potrebné dimenzovať na základe podrobných zonálnych** analýz a dopytu (potrieb) konkrétnej lokality a „typologických“ požiadaviek konkrétneho zariadenia.

Uvedené skutočnosti sú preto v ÚPN obce Selce transformované pomocou modifikačných koeficientov, podľa ktorých je minimálny štandard upravený na žiaducu (optimálnu) hodnotu.

Štandardy sú vyšpecifikované pre druhy vybavenosti a zariadenia, ktoré charakterizujú základné funkčné zložky v organizme obce.

**ŠTANDARDY MIN. VYBAVENOSTI OBCÍ PRE MENEJ AKO 5 000 OBYV. / APLIKOVANÉ V ÚPN-O SELCE
PRE 2 470 OBYVATEĽOV / 2. variant**

Východiskový podklad: Metodická príručka „Štandardy minimálnej vybavenosti obcí“, MŽP SR, Bratislava 2010

Nasledujúci tabuľkový prehľad štandardov = potrieb vybavenosti prezentuje minimálne nároky a možnosti realizácie jednotlivých zariadení pre veľkosť obce Selce v navrhovanej úrovni / **2 470** obyvateľov - 2. variant.

Údaje prezentujú rámcový podklad pri rozhodovaní sa obce a pri posudzovaní vhodnosti situovania jednotlivých zariadení vybavenosti na území obce na základe záujmu a pripravovaných zámerov štátom, obcou a inými subjektmi.

Pre vydanie súhlasu územnoplánovacím orgánom je potrebné každý pripravovaný zámer podrobne zhodnotiť na zonálnej úrovni formou ÚPP resp. ÚPD, i keď je typom a funkčne v súlade so štandardom a návrhom ÚPN obce (hlavne v rámci nových rozvojových území v UO – A, B, C a tiež SFP - 1, 2, 4).

2/9.2.2.1. Školské zariadenia

Tab.1: Minimálna vybavenosť obce – školstvo

2. variant

Štandard minimálnej vybavenosti obce – školstvo (Štandard min. vybavenosti obce pre menej ako 5 000 obyv. / pre obec Selce 2 470 obyv.)					ÚPN obce Selce / stav, návrh	
ŠKOLSTVO	Štandard pre veľkostnú kategóriu obce s menej ako 5 000 obyvateľmi		Štandard pre obec Selce pre 2 470 obyv. * podiel cca 13,5 % z počtu obyv.		Aktuálny stav	Zhodnotenie vo väzbe na štandard pre 2 470 obyv.
zariadenie	ukazovateľ	5 000 obyv.	ukazovateľ	2 470 obyv.	ukazovateľ	štandard /rezerva - možnosť
Materská škola	deti / trieda	min.10, max. 20-22	Σ deti / počet tried *podiel cca 3 %	Σ deti / počet tried 75 / 3 - 6	Σ detí / počet tried 80 / 3 - 5 do 1 300 m	Nadštandard prekročený štandard
	dostupnosť / pešia	400 m	dostupnosť / pešia	do 1300 m		
Základná škola	žiaci / trieda	pre I.st.12 - 25, pre 1. roč. max. 22 II. st. 15, max. 28	Σ žiaci / počet tried *podiel cca 10 %	Σ 247 / 9 – 16 1-9 ročník	Žiaci / triedy 245 / 10 tried 1-9 ročník	min. štandard - vyhovujúci prekročený štandard
	dostupnosť / pešia	500 – 800 m	dostupnosť / pešia	do 1700 m		
ZUŠ	počet žiakov jednotlivých odborov podľa učebných plánov				pôsobí v obci	nadštandard
Školský klub	žiak /oddelenie	max. 25	žiak /oddelenie	70 / 3 oddelenia	funkčný pri ZŠ	možná kapacita
Diagnostické centrum	dieťa/diagnost. skupina	lokalizácia špecif., min. 4 - max. 8, pobyt trvá spravidla 12 týždňov			-	rezerva - možnosť
Reedukačné centrum	dieťa/výchovná skupina	lokalizácia špecif., min. 4 - max. 8, max. päť matiek s deťmi			-	rezerva - možnosť
Lieč.-výchovné sanatór.	dieťa/výchovná skupina	lokalizácia špecif., max. 8, pobyt trvá spravidla 3 až 12 mesiacov			-	rezerva - možnosť
Škola v prírode	dieťa, žiak	lokalizácia špecifická, ubytov. a stravov. pre min. 25 detí / žiakov			-	rezerva - možnosť

Poznámka: Medzi podmieňujúce faktory, ktoré ovplyvňujú stanovovanie potrieb zariadení (aj štandardov) školstva patria:

* podiel žiakov na celkovom počte obyvateľstva (obec Selce podľa posledného sčítania z r.2021 = cca 13%

- veľkosť a význam sídla

2/9.2.2.2. Zariadenia telovýchovy, športu a pohybovej rekreácie

Tab.2: Minimálna vybavenosť obce – telovýchova, šport a pohybová rekreácia

2. variant

Štandard minim. vybavenosti obce – zariadenia telovýchovy, športu a pohybovej rekreácie (Štandard min. vybavenosti obce pre menej ako 5 000 obyv. / pre obec Selce pre 2 470 obyv.)			ÚPN obce Selce / stav, návrh	
Telovýchova, šport a pohybová rekreácia	Štandard pre veľkostnú kategóriu obce s menej ako 5 000 obyvateľmi / 2 470 obyv.		Aktuálny stav	Zhodnotenie vo väzbe na štandard pre 2 470 obyv.
zariadenie	ukazovateľ		áno / nie	štandard / rezerva
Ihrisko veľkopl. (<2 000 m ² celkovej pl.)	futbal. ihrisko (m)	90 / 45 m	áno	štandard
Telocvičňa	m ² čistej úž.pl./ obyv.	0, 05	0,36 m ² /obyv.	štandard
	(vrát. školských)	12 x 24		
Otvorený plavecký bazén	m ² čistej vod.pl./obyv. (m)	0,04 (25/12)*	nie	rezerva
	Dostupnosť do 800 m			
Krytý plavecký bazén	m ² čistej vod. pl./obyv. (m)	0,011 (12/7,5)*	nie	rezerva

Poznámka: (x)* - výskyt zariad. závisí od funkcie obce, dostupnosť k šport. zariad. (všeobecne) 500 - 1600 m, dostupnosť k ihriskám pre deti a mládež - do 400 m, dostupnosť k ihriskám pre dospelých - do 600 m

2/9.2.2.3. Zariadenia cestovného ruchu

Tab.3: Minimálna vybavenosť obce – cestovný ruch (CR)

2. variant

Štandard minimálnej vybavenosti obce – Zariadenia cestovného ruchu (Štandard min. vybavenosti obce pre menej ako 5 000 obyv. / pre obec Selce pre 2 470 obyv.)					ÚPN obce Selce / stav, návrh	
VEREJNÉ UBYTOVANIE	Štandard pre veľkostnú kategóriu obce s menej ako 5 000 obyvateľmi		Štandard pre obec Selce pre 2 470 obyv.		Aktuálny stav	Zhodnotenie vo väzbe na štandard pre 2 470 obyv.
zariadenie	ukazovateľ	5 000 obyv.	ukazovateľ	2 470 obyv.	áno / nie	štandard / rezerva - možnosť
Hotely H***, **	poč. lôžok/1000 obyv.	8,0	poč. lôžok / 2470 obyv.	20 L	áno - 194 L	* nadštandard
Penzióny	poč. lôžok/1000 obyv.	4,0	poč. lôžok / 2470 obyv.	10 L	áno - 58 L	* nadštandard
Hostely, turistické ubyt., chaty	poč. lôžok/1000 obyv.	5,0	poč. lôžok / 2470 obyv.	12 L	áno - 90 L	* nadštandard
Horské apartmány	poč. lôžok/1000 obyv.	-	poč. lôžok / 2470 obyv.	-	áno - 50 L	* nadštandard
Turistická informačná kanc.	počet zariadení	1	Počet zariadení	2-3	nie - 0	rezerva

Poznámka: * - obec je súčasťou horskej turistickej aglomerácie a strediska rekreácie a CR (regionálny význam) Špania dolina / Šachtická – Selce / Čachovo

2/9.2.2.4. Zariadenia zdravotníctva

▪ Tab.4: Minimálna vybavenosť obce – zdravotníctvo

2. variant

Návrh minimálnej vybavenosti obce – Zariadenia zdravotníctva (Štandard min. vybavenosti obce pre menej ako 5 000 obyv. a štandard vybav. obce Selce pre 2 470 obyv.)					ÚPN obce Selce / stav, návrh	
ZDRAVOTNÍCTVO	Štandard pre veľkostnú kategóriu obce s menej ako 5 000 obyv.		Štandard pre obec Selce s 2 470 obyvateľmi		počet zariadení / stav, návrh	Zhodnotenie vo väzbe na štandard
zariadenie	ukazovateľ	5 000 obyv.	ukazovateľ	2 470 obyv.	áno / nie	splnený štandard / rezerva - možnosť
* VA - starostlivosť pre dospelých	* LM / kraj BB = 14,6	* 1	* LM / 2470 obyv.	* 1	*áno	štandard
* VA - starostlivosť pre dospelých	* LM / kraj BB = 14,6	* 1	* LM / 2470 obyv.	* 1	*áno	štandard
* ŠA - gynekologická starostlivosť	* LM / kraj BB = 14,6	* 1	* LM / 2470 obyv.	* 1	*nie	rezerva
* ŠA - zubno-lekárska star.vrátane detskej	* LM / 10 000 obyv	* 3,82	* LM / 2470 obyv.	* 1	*áno	štandard
Agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti (ADOS)	Počet SM / kraj BB = 83,2 -119,9				* Reguluje dopyt	
Lekárne	počet zariadení	1	počet zar./ 2 470 ob.	1	*1	štandard
• Polikliniky	• min. počet zariadení	• 1	• počet zariadení	• 1	• 1	rezerva
Prírodné liečebné kúpele	vybavenosť nie je viazaná na veľkostnú skupinu obce (závisí od prírodných podmienok)					

Poznámka: LM – lekárske miesto, SM – sesterské miesto, VA – Všeobecná ambulancia, ŠA – Špecializovaná ambulancia, * – odporúčaná vybavenosť,
• - normatív v zmysle platnej legislatívy

2/9.2.2.5. Zariadenia sociálnych služieb

▪ Tab.5: Minimálna vybavenosť obce – sociálne služby

2. variant

Návrh minimálnej vybavenosti obce – Zariadenia sociálnych služieb (Štandard min. vybavenosti obce pre menej ako 5 000 obyv. a štandard vybav. obce Selce pre 2 470 obyv.)					ÚPN obce Selce / stav, návrh	
SOCIÁLNE SLUŽBY	Štandard pre veľkostnú kategóriu obce s menej ako 5000 obyvateľ.		Štandard pre obec Selce s 2470 obyvateľmi		počet miest / zariadení	Zhodnotenie vo väzbe na štandard
zariadenie	ukazovateľ	▼ 5 000 obyv.	ukazovateľ	2 470 ob.	áno / nie	splnený štandard / rezerva - možnosť
Zariadenie pre seniorov*	poč. miest / 1000 obyv.	0,5	počet zariadení / 2 470 obyv.	1,2	nie	návrh / rezerva
Zariadenie opatrovateľskej služby	min. počet zariadení	1	počet zariadení / 2 470 obyv.	3	v súkromí	zariadenie = rezerva
Rehabilitačné stredisko	min. počet zariadení	1	počet zariadení / 2 470 obyv.	3	nie	rezerva
Jedáleň	min. počet zariadení	1	počet zariadení / 2 470 obyv.	3	nie	rezerva
Práčovňa	min. počet zariadení	1	počet zariadení / 2 470 obyv.	3	nie	rezerva
Stredisko osobnej hygieny	min. počet zariadení	1	počet zariadení / 2 470 obyv.	3	nie	rezerva
* Možné alternatívne doplnenia zariadení						
* Domov sociálnych služieb	* poč. miest / 1000 obyv.	* (1,7)	* počet miest / 2 470 obyv.	*(4,2)	* nie	rezerva
* Denný stacionár	* min. počet zariadení	* (1)	* počet zariadení / 2 470 obyv.	*(2,5)	* nie	rezerva

Poznámka:

*- alternatívne doplnenie vybavenosti

2/9.2.2.6. Zariadenia maloobchodu

▪ Tab.6: Minimálna vybavenosť obce – maloobchod

2. variant

Návrh minimálnej vybavenosti obce – maloobchod (Štandard min. vybavenosti obce pre menej ako 5 000 obyv. a štandard vybav. obce Selce pre 2 470 obyv.)					ÚPN obce Selce / stav, návrh	
MALOOBCHOD	Štandard pre veľkostnú kategóriu obce s menej ako 5 000 obyvateľmi		Štandard pre obec Selce pre 2 470 obyv.		počet zariadení / stav	Zhodnotenie vo väzbe na štandard / návrh
zariadenie	ukazovateľ	▼ 5 000 obyv.	ukazovateľ	2 470 obyv.	áno / nie	splnený štandard / rezerva - možnosť
Potraviny, zmiešaný tovar	m ² predaj. pl./1000 obyv.	150	m ² predaj.pl.	370	áno	štandard
Špecializovaný obchod (integrované zariadenia)	min. počet zariadení	5 – 7 *	min. počet zariadení	14 – 20 *	áno	štandard
	Dostupnosť 500 – 800 m					
Malý supermarket 400 -1000 m ²	min. počet zariadení	(1)*	min. počet zariadení	(3)*	nie	rezerva

Poznámka: (x)*- Výstavba jednotlivých druhov obchodných konceptov závisí na konkrétnych podmienkach a je ovplyvnená rôznymi faktormi, akými sú:

- funkcia a význam sídla, spádové územie sídla, vzdialenosť sídla od ďalších miest vyššej kategórie, miera nezamestnanosti a kúpna sila obyvateľstva a pod.

Lokalizácia a koncentrácia zariadení obchodu by mala sledovať a podporovať koncepciu formovania centier rôznej hierarchie pri sledovaní dochádzkových vzdialeností:

Podpora tzv. samoobslužných oblastí – cieľom je podpora efektívnosti prevádzky organizmu obce a jeho častí.

Lokálne centrum obytného súboru, spádová oblasť do 5000 – 7 000 obyvateľov:

- štandard maximálnej dochádzkovej vzdialenosti 800 m – 10 min. pešia dostupnosť, vzdialenosť k najbližšiemu vyššiemu centru 1 600 m.

2/9.2.2.7. Zariadenia verejného stravovania

▪ Tab.7: Minimálna vybavenosť obce – verejné stravovanie

2. variant

Štandard minimálnej vybavenosti obce – Zariadenia verejného stravovania (Štandard min. vybavenosti obce pre menej ako 5 000 obyv. / pre obec Selce pre 2 470 obyv.)			ÚPN obce Selce / stav, návrh	
VEREJNÉ STRAVOVANIE	Štandard pre veľkostnú kategóriu obce s menej ako 5 000 obyvateľmi	Štandard pre obec Selce / 2 470 obyv.	Výskyt zariadenia / Stav	Zhodnotenie vo väzbe na štandard / Návrh
zariadenie	ukazovateľ m ² odbytovej plochy / 1 000 obyv	ukazovateľ m ² odbytovej plochy / 2 470 obyv	áno / nie	
Reštaurácie I. a II. CS	26 - 40	64 - 106 m ²	áno	Potrebné zhodnotiť ukazovatele a možné uplatnenie na úrovni zóny (UŠ, ÚPN – Z)
Reštaurácie III. a IV. CS	35 - 43	86 - 106 m ²	áno	
Vínareň, pivnica	6 - 10	14 - 25 m ²	nie	
Kaviarne	5 - 12	12 - 29 m ²	áno	
Pohostinstvo, hostince	32 - 45	79 - 111 m ²	áno	
Cukráreň	5 - 12	12 - 30 m ²	áno	
Bar	5 - 12	12 - 30 m ²	áno	

Poznámka: - dostupnosť k reštaurácií 500 – 1 000 m

2/9.2.2.8. Služby - oblasť nehnuteľností, prenajímanie, obchodné služby, počítačové a súvisiace činnosti

▪ Tab. 8: Minim. vybavenosť obce - Služby v oblasti nehnuteľností, prenajímanie, obch. služby, počítačové a súvisiace činnosti 2. variant

Štandard min. vybav. obce – Služby v oblasti nehnuteľností, prenajímanie, obchodné služby, počítačové a súvisiace činnosti (Štandard min. vybavenosti obce pre menej ako 5 000 obyv. / pre obec Selce pre 2 470 obyv.)					ÚPN obce Selce / stav, návrh
SLUŽBA - DRUH ČINNOSTI	Štandard pre veľkostnú kategóriu obce s menej ako 5 000 obyvateľmi		Štandard pre obec Selce / 2 470 obyv.		Výskyt zariadenia / v úrovni ÚPN-O neriešený
zariadenie	ukazovateľ		ukazovateľ		Potrebné zhodnotiť Súčasný stav a možné uplatnenie na úrovni zóny (UŠ, ÚPN – Z)
Služby remeselníkov	min. počet zariad. / 1 000 obyv.	1	min. počet zariad. / 2 470 obyv.	3	
Oprava a údržba motorových vozidiel	min. počet zariad. / 1 000 obyv.	1	min. počet zariad. / 2 470 obyv.	3	
Činnosti v oblasti nehnuteľností	min. počet zariad. / 1 000 obyv.	3	min. počet zariad. / 2 470 obyv.	8	
Právne a účtov. sl., poradenstvo a súvis. čin.	min. počet zariad. / 1 000 obyv.	5	min. počet zariad. / 2 470 obyv.	10	
Prenájom a lízing	min. počet zariad. / 1 000 obyv.	1	min. počet zariad. / 2 470 obyv.	3	
Agentúry sprost. zam., CK a rezerv.sl.	min. počet zariad. / 1 000 obyv.	1	min. počet zariad. / 2 470 obyv.	3	
Čistiace a súvisiace činnosti	počet prac./obyv.	1,5	počet prac./obyv.	4,5	
Ostatné obchodné činnosti	počet prac./obyv.	1	počet prac./obyv.	3	
Oprava počítačov a spotr. elektro.	počet prac./obyv.	1	počet prac./obyv.	3	
Oprávnenská služby pre domácnosť	počet prac./obyv.	3	počet prac./obyv.	9	

Poznámka: V snahe znížiť rozsah položiek pre návrh štandardov boli jednotlivé služby zoradené do 10 skupín podľa príbuznosti druhu a činnosti služieb.
Dostupnosť k základným zariadeniam služieb: 500 – 1 200 m

2/9.2.2.9. Služby - oblasť finančných služieb / banky

Tab. 9: Minimálna vybavenosť obce – zariadenia finančných služieb / banky

2. variant

Štandard minimálnej vybavenosti obce – zariadenia finančných služieb, poisťovne (Štandard min. vybavenosti obce pre menej ako 5 000 obyv. / pre obec Selce pre 2 470 obyv.)					ÚPN obce Selce / stav, návrh
BANKOVÉ INŠTITÚCIE	Štandard pre veľkostnú kategóriu obce s menej ako 5 000 obyvateľmi		Štandard pre obec Selce / 2 470 obyv.		Výskyt zariadenia / Stav, návrh
zariadenie	ukazovateľ		ukazovateľ		Potrebné zhodnotiť stav a možné uplatnenie na úrovni zóny
Mestská pobočka	min. počet zariad.	1	min. počet zariad. / 2 470 obyv.	3	
Zastúpenie	min. počet zariad.	1*	min. počet zariad. / 2 470 obyv.	3*	
Detašované pracovisko	min. počet zariad.	2	min. počet zariad. / 2 470 obyv.	6	

2/9.2.2.10. Služby - oblasť finančných služieb / poisťovne

Tab. 10: Minimálna vybavenosť obce – zariadenia finančných služieb / poisťovne

2. variant

Štandard minimálnej vybavenosti obce – zariadenia finančných služieb, poisťovne (Štandard min. vybavenosti obce pre menej ako 5 000 obyv. / pre obec Selce pre 2 470 obyv.)					ÚPN obce Selce / stav, návrh
POISŤOVNE	Štandard pre veľkost. kateg. obce s menej ako 5 000 obyvateľmi		Štandard pre obec Selce / 2 470 obyv.		Výskyt zariadenia / Stav, návrh
zariadenie	ukazovateľ		ukazovateľ		Potrebné zhodnotiť stav a možné uplatnenie na úrovni zóny
Zastupiteľstvo, obchodné kancelárie	min. počet zariad.	1*	min. počet zariad. / 2470 obyv.	3*	
Kontaktné miesto	min. počet zariad.	1*	min. počet zariad. / 2470 obyv.	3*	

Poznámka: * - výskyt zariadenia závisí od funkcie obce s mestským štatútom (významné turistické centrum, kúpeľná funkcia atď.)

2/9.2.2.11. Kultúrne zariadenia

Tab. 11: Minimálna vybavenosť obce – kultúrne zariadenia

2. variant

Návrh minimálnej vybavenosti obce – kultúrne zariadenia (Štandard min. vybavenosti obce pre menej ako 5 000 obyv. a štandard vybav. obce Selce pre 2 470 obyv.)					ÚPN obce Selce / stav, návrh	
KULTÚRNE ZARIADENIA	Štandard pre veľkostnú kategóriu obce s menej ako 5 000 obyvateľmi		Štandard pre obec Selce pre 2 470 obyv.		počet zariadení / stav áno / nie	Zhodnotenie vo väzbe na štandard / návrh splnený štandard / rezerva - možnosť
zariadenie	ukazovateľ	2 - 5 000 obyv.	ukazovateľ	2 470 obyv.		
Knižnica verejná (obecná)	m ² CUP / 1 000 obyv.	15 *	m ² cup / 2 470v obyv.	37 *	nie	rezerva
Polyfunkčné kultúrne zariadenie (kultúrny dom)	Sedadlá / 1000 obyv.	18*	sedadlá / 2 470 obyv.	44 *	áno	štandard
Kultúrno-osvetové zariadenia, klubovne	Sedadlá / 1 000 obyv.	4	sedadlá / 2470 obyv.	10*	áno	forma klubov bez samostatných zariadení
Kostoly, a pastoračné centrá; modlitebne, zborové domy, synagógy, meditačné priestory	počet sedadiel	150 - 250 **	počet sedadiel	150 - 250 **	áno	Štandard + rezerva
Cintoríny, domy smútku, umové háje	m ² pozemku / 1 obyv.	min. 3	m ² pozemku (ha) / 2 470 obyv.	min. 7 410 m ² (0,74 ha)	áno 10 200 m ² / 1obyv. 3,6 m ²	Rozšírenie o 2500 m ² Σ 4,5 m ² poz. / 1 obyv. vhodný nadštandard / vyšší podiel zelene

Poznámka:

*- odporúčená vybavenosť,

**- kapacita (závisí od počtu rovnakých zariadení pre danú cirkev v území), CUP celková úžitková plocha, poz. - pozemok

Kino sa v rámci štandardov pre kultúrne zariadenia vyskytuje výnimočne. Vníma sa ako komerčný druh zariadenia, charakter zariadenia zo štatutárneho hľadiska možno zjednodušene členiť na štátne, obecné, komerčné. Prítom väčšinu zariadení zabezpečuje obec, respektíve majú komerčný alebo súkromný charakter.

Odporúča sa združovať zariadenia do komplexov, ktoré umožňujú ich viacfunkčné využitie počas dňa, resp. ich polyfunkčnosť - využitie rovnakého priestoru na viaceré funkcie.

Predpokladajú sa nasledovné kombinácie, príp. až nahradzovanie (t.j. nemusia sa súčasne vyskytovať všetky odporúčané zariadenia – podľa konkrétnej situácie):

- polyfunkčné kultúrne zariadenie s - knižnica, kultúrne a voľnočasové centrum, viacúčelová sála, kino,
- kultúrne a voľnočasové centrum s - knižnica, polyfunkčné kultúrne zariadenie, viacúčelová sála, kino,
- viacúčelová sála s - knižnica, polyfunkčné kultúrne zariadenie, kultúrne a voľnočasové centrum, kino, ako aj so športovými aktivitami,
- kino - polyfunkčné kultúrne zariadenie, kultúrne a voľnočasové centrum, ako aj s obchodnými a stravovacími aktivitami.

Pamiatkové objekty patria do kultúrnych stavieb, ale Klasifikácia stavieb ich zaraďuje medzi Ostatné nebytové budovy ako Historické alebo chránené pamiatky.

V metodike a ani v ÚPN obce nie sú predmetom dimenzovania v rámci minimálnej vybavenosti, avšak môžu byť v nich umiestňované.

2/9.2.3. Riešenie občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou

/ verejný, nekomerčný sektor

Stanovenie koncepcie rozvoja občianskej vybavenosti obce Selce sleduje v plánovacom horizonte rozvoja obce vytvorenie územných a technických podmienok pre potrebné pokrytie a vytvorenie optimálnej sociálnej infraštruktúry pre obyvateľov obce.

Vytvorenie komplexnejšieho, vývojaschopného spoločenského produkčno-rekreačného zázemia predpokladá zabezpečenie a uplatnenie programových cieľov najmä v polohe funkčnej – zabezpečiť kultúrno-spoločenské, rekreačno-športové, obchodno-obslužné, informačno-propagačné zariadenia (atraktivity). V daných podmienkach obce Selce je reálny predpoklad pokryť aj nadštandardný charakter a rozsah uvedených aktivít.

Východiskom pre orientačné stanovenie ukazovateľov rozvoja občianskej vybavenosti je uvažovaný počet obyvateľov v rámci územia obce a tiež širšieho ázemia. Zahŕňa aj potreby prechodne prítomných osôb, ktoré do Seliec budú prichádzať ako návštevníci a účastníci cestovného ruchu.

Urbanistické ukazovatele potreby zariadení občianskej vybavenosti v Selciach sú modifikované a zohľadňujú prípadný možný demografický vývoj na základe územnorozvojového potenciálu, zmeny sociálnych podmienok a iné spoločenské procesy, ktoré môžu výraznejšie ovplyvniť budúci charakter i špecifické potreby obce a jeho obyvateľov i návštevníkov.

Prebiehajúce spoločenské procesy si vyžadujú pri plánovaní občianskej vybavenosti výraznejšie ju diferencovať na verejnú, nekomerčnú vybavenosť, takmer výhradne zabezpečovanú z rozpočtov štátu a samosprávnych orgánov obce a VÚC, na záujmovú vybavenosť zabezpečovanú zo združených prostriedkov štátu, VÚC, obce, záujmových organizácií a podnikateľských subjektov a na komerčnú vybavenosť zabezpečovanú podnikateľskou sférou v rámci trhových vzťahov.

Štruktúra uvedenej vybavenosti je nasledovná:

- verejná občianska vybavenosť zahrňuje hlavne školstvo a vzdelávanie, zdravotníctvo a sociálne služby, verejnú správu a verejné služby,
- záujmová občianska vybavenosť zahrňuje kultúru a osvetu, šport a telovýchovu, niektoré zariadenia dopravy a rekreácie, prípadne aj iného určenia,
- komerčná občianska vybavenosť zahrňuje hlavne obchod, nevýrobné a výrobné služby, komerčné služby a služby pre cestovný ruch.

Zatiaľ čo verejná občianska vybavenosť je spoločensky nutná a jej ďalší rozvoj treba aj naďalej záväzne plánovať, záujmová občianska vybavenosť je spoločensky žiadúca a jej rozvoj stačí smerne regulovať. Komerčná občianska vybavenosť sa v organizme obce bude priebežne presadzovať prostredníctvom trhového mechanizmu a bude pre ňu potrebné vytvárať v obci priestorové a technické podmienky.

Východiskovú platformu občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou tvorí súčasný stav zariadení občianskej vybavenosti obce. Do budúca sa javia v oblasti rozvoja občianskej vybavenosti tiež jej špecifiká.

V príslušnom zameraní a rozsahu občianska vybavenosť zodpovedá postaveniu obce Selce v atraktívnom rádiuse krajského mesta Banská Bystrica, v zmysle ÚPN VÚC Banskobystrický kraj. Pri formovaní aglomerácie banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia najvyššej - prvej úrovne celoštátneho a medzinárodného významu, zohráva dôležitú úlohu prioritne v oblastiach rekreácie, cestovného ruchu a bývania.

Plochy pre umiestnenie občianskej vybavenosti sú riešené jednako ako samostatne vymedzené lokality, resp. dielčie plochy v lokalitách, alebo ako popis v rámci návrhu spôsobu využitia lokalít. Funkčné plochy pre možné umiestnenie občianskej vybavenosti aj vyššieho významu sú zobrazené vo výkresovej dokumentácii.

2/9.2.3.1. Školstvo a vzdelávanie

/ Zriaďovatelia v oblasti školstva na území obce:

Obec je v oblasti školstva zriaďovateľom základnej školy a materskej školy. V obci je aj pobočka Základnej umeleckej školy Slovenská Ľupča.

Materská škola – súčasná lokalita (plánovaná transformačná funkč. plocha OV - služby) UO A, územná časť A0, UL A0.2
– plánovaná lokalita UO A, územná časť A0, UL A0.1

Základná škola UO A, územná časť A0, UL A0.1

Základná umelecká škola Slovenská Ľupča, pobočka Selce (v rámci priestorov ZŠ) UO A, územná časť A0, UL A0.1

2/9.2.3.1.1. Zariadenia predškolskej výchovy

Výchovné zariadenia pre deti predškolského veku majú byť umiestnené podľa možnosti blízko areálov základných škôl, čo v plánovacom horizonte zodpovedá situovaním realizácie novej MŠ v kontakte so ZŠ.

▪ Materská škola

- Plánovaná kapacita zariadenia: 3 triedy, cca 70 miest
- Plánovaná lokalizácia zariadenia v rámci obce: UO **A**, územná časť **A0**, UL **A0.1**, Školská 4

V zmysle odporúčaných „Štandardov minimálnej vybavenosti obcí“, bude však potrebné podľa reálnej rozvojovej situácie posúdiť, resp. prehodnotiť plánovanú pripravovanú kapacitu zariadenia na aktuálne potrebnú kapacitu. (Vid' **Tab. 1: Minimálna vybavenosť obce – školstvo**).

2/9.2.3.1.2. Zariadenia základnej školskej výchovy

Základné školy majú prednostne pokrývať potreby obytných okrskov obce. Dochádzková vzdialenosť do nich nemá byť väčšia ako 1,0 - 1,5 km. Trend by mal smerovať k zníženiu počtu žiakov v triedach a zvýšeniu počtu tried.

▪ Základná škola Selce

- Kapacita zariadenia ZŠ: 10 tried, cca 245 miest, s potenciálnou rezervou cca 25 miest
- Lokalizácia zariadenia v rámci obce: UO **A**, územná časť **A0**, UL **A0.1**, Školská 4
- Stavebno-technický stav zariadenia: dobrý, vyhovuje, hlavná budova školy prešla komplexnou rekonštrukciou v r. 2010/ 2011
- Súčasnosť:

Aktuálne štrukturálne a funkčné vybavenie v rámci súčasných priestorových kapacít školského zariadenia do určitej miery vyhovuje súčasným potrebám. Škola je pripojená na internet, vybudovaná je sieť WIFI. V budove školy sú zriadené počítačové učebne, multimedialná učebňa a 4 triedy s interaktívnou tabuľou. V areáli školy je vybudovaná telocvičňa a jedáleň. V rámci školy nie je však v súčasnosti dostatok priestorov na zabezpečenie kompletného výkonu vzdelávacej činnosti. Chýbajú samostatné priestory pre školskú knižnicu, kabinetné zbierky a klubovú činnosť. V priestoroch ZŠ v popoludňajších hodinách pôsobí ZUŠ Slovenská Ľupča - pobočka Selce.

- Perspektívny rozvoj:

Vzhľadom na územnorozvojový potenciál a predpokladaný rozvoj obce v oblasti bývania súvisiaci s nárastom počtu obyvateľov, je potrebné počítať perspektívne so zabezpečením ďalšej priestorovej kapacity školy. Pritom časť dnešného územia školy zaberie už pripravovaná výstavba novej 3 triednej materskej školy. Spoločne pre ZŠ a MŠ bude po stavebno-technických úpravách využívaný súčasný objekt školskej jedálne.

V rámci možností, platných učebných osnov a plánov poskytuje škola žiakom základy dvoch cudzích jazykov – nemeckého a anglického.

Spádovou oblasťou školy sú obce Selce, Priečad a Baláže, ale navštevujú ju aj žiaci z Banskej Bystrice, Senice, Kynceľovej a Nemiec. V bežných triedach vzdeláva aj žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Zo strany vyučujúcich je pre nich zabezpečený individuálny prístup a účinná starostlivosť. Vyučujúci spolupracujú s výchovnou poradkyňou školy.

2/9.2.3.1.3. Umelecké, jazykové a iné záujmové školy a zariadenia

Tieto zariadenia majú slúžiť obyvateľom obce i jej spádového územia. Nemajú veľké nároky na plochy, nemusia mať osobitné funkčné areály. Najmä menšie, súkromné školy môžu byť umiestnené v polyfunkčnej i v obytnej zástavbe. Je možné pritom využívať voľné kapacity denných škôl, prípadne vhodné objekty v inej zástavbe. Aktuálne je situácia nasledovná:

▪ Základná umelecká škola Slovenská Ľupča - pobočka Selce

- Kapacita zariadenia: nie je určená
- Lokalizácia zariadenia v rámci obce: pobočka ZUŠ pôsobí v priestoroch ZŠ, v popoludňajších hodinách.

Škola zabezpečuje základné umelecké vzdelanie v odboroch: hudobný, výtvarný, tanečný, literárno-dramatický.

2/9.2.3.1.4. Centrá voľného času

Centrá voľného času majú umožniť záujmovú vzdelávaciu a výchovnú činnosť vo voľnom čase pre deti a mládež z obce a okolia. V súčasnosti je situácia nasledovná:

▪ Centrum voľného času

V súčasnosti nie je a v plánovacom horizonte sa ani neuvažuje v rámci obce s vybudovaním samostatného účelového zariadenia pre voľnočasovú realizáciu detí a mládeže. Pre túto činnosť sú využívané voľné kapacity dennej základnej školy, resp. záujem pokrývajú iné, špecifické zariadenia na území obce, predovšetkým v oblasti športu, kultúry, folklóru a i. Pre pokrytie záujmu nad rámec obecných možností sú k dispozícii centrá voľného času v blízkom krajskom meste Banská Bystrica.

2/9.2.3.1.5. Centrá poradenstva a prevencie

V podmienkach obce zastupuje poradenstvo spolupráca vyučujúcich s výchovnou poradkyňou základnej školy.

▪ Centrum poradenstva a prevencie

Na úrovni zariadenia s právnou subjektivitou s bezplatne poskytovanými odbornými službami sú k dispozícii Centrá poradenstva a prevencie v blízkom krajskom meste Banská Bystrica. Cieľom centra je poskytovať komplexnú, interdisciplinárnu a odbornú psychologickú, výchovnú, poradenskú, terapeutickú a preventívnu starostlivosť deťom a mládeži, ich zákonným zástupcom a pedagógom, za účelom ich osobnostného, vzdelávacieho, profesijného a sociálneho vývinu. Odborné služby poskytuje v regióne svojej pôsobnosti.

2/9.2.3.2. Zdravotníctvo

Existujúci východiskový stav vybavenosti pre zdravotníctvo a pre sociálne služby a územné možnosti jej budúceho rozvoja sú nasledovné:

2/9.2.3.2.1. Lekárske obvody a polikliniky

Obvodní lekári a odborné lekárske pracoviská zabezpečujú základnú zdravotnícku starostlivosť obyvateľom obce a jej spádového územia. V súčasnosti je v obci zdravotné stredisko, kde ordinujú 3 lekári. V zariadení je 1 ambulancia obvodného lekára a 2 ambulancie odborných lekárov:

▪ Zdravotné stredisko Selce

- Súčasnosť:
 - Lokalizácia zariadenia v rámci obce: Partizánska 38, v tesnom kontakte s cestou III/2418
 - Kapacita zariadenia: 3 lekárske ambulancie
 - **Všeobecná ambulancia** pre obce Selce, Priechod, Baláže, Senica
 - **Stomatologická ambulancia**
 - **Ambulancia pre deti a dorast**
 - Stavebno-technický stav zariadenia: nevyhovujúci, zlá lokalizácia, bariérový prístup, bez možnosti parkovania.
- Plánovaný rozvoj:

V zmysle odporúčaných „Štandardov minimálnej vybavenosti obcí“, bude potrebné aktuálne posúdenie a rozšírenie zariadenia o gynekologickú ambulanciu, resp. optimálne aj polikliniku. (Vid' **Tab.3**: Minimálna vybavenosť obce – zdravotníctvo). Súčasná lokalita a priestorové danosti nezodpovedajú daným požiadavkám rozvoja a vyžadujú novú lokalizáciu zariadenia, s vhodným bezbariérovým peším a dopravným prístupom a vybavením. Výber a zhodnotenie novej lokality je potrebné alternatívne riešiť na zonálnej úrovni formou urbanistickej štúdie. Konceptia ÚPN-O odporúča tieto možnosti riešenia:

- 1) Nové zariadenie v súbore objektov občianskej vybavenosti s možnou združenou funkciou plánovaného zdravotného strediska a sociálnej starostlivosti (zariadenie pre seniorov). Riešenie vyžaduje asanáciu v súčasnosti už nevyužívaného objektu starej školy. Toto riešenie vychádza z predchádzajúcej urbanisticko-architektonickej štúdie Selce / Námestie sv. Cyrila a Metoda (ARCH.EKO BB, s. r. o., 2019,

Ing. arch. Eva Faragóová, Ing. arch. Michal Gaj), overenej a spresnenej v úrovni predprojektovej architektonickej štúdie PD v r. 2024 (ARCHINFO, Ing. arch. Štefan Moravčík a kol.).

- 2) Nové zariadenie v centrálnej polohe obce, v priblížení k plánovaným rozvojovým lokalitám bývania. Ako vhodné sa javí situovanie na území medzi lokalitami Južne od farského a Na Záhumnie.

▪ **Prevádzka lekárne**

- ÚPN-O akceptuje súčasnú lokalizáciu zariadenia v rámci obce, v priestoroch polyfunkčnej budovy na námestí, spolu s prevádzkou pošty a predajňou potravín, Partizánska ulica 80.

2/9.2.3.3. Zariadenia sociálnej starostlivosti

V oblasti sociálnej starostlivosti sa vzhľadom k demografickému vývoju s narastajúcim koeficientom starnutia obyvateľstva požaduje usmerňovať a podporovať na území obce **v rámci príslušných funkčných plôch bývania a vybavenosti** zriaďovanie rôznych druhov sociálnych služieb, ako zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, denný stacionár a pod., pre osoby v poproduktívnom veku. V návrhu ÚPN obce sa pritom sleduje:

- optimalizácia kapacít v súlade s rozhodnutiami Regionálnych úradov verejného zdravotníctva vzhľadom na priestorové možnosti (dodržiavať 8 m² na občana),
- dodržiavanie štandardov kvality v súlade s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb,
- dodržiavanie iných národných programov a Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím,
- podpora a aktívne rozvíjanie siete sociálnych služieb v rámci obce v súlade s prechodom inštitucionálnej starostlivosti na komunitný spôsob poskytovania sociálnych služieb (deinštitucionalizácia, transformácia),
- podpora napĺňania myšlienky univerzálneho navrhovania v poskytovaní sociálnych služieb (Implementačná agentúra Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR),
- podpora transformácie zariadení sociálnych služieb z veľkokapacitných na malokapacitné zariadenia sociálnych služieb – komunitné zariadenia sociálnych služieb,
- podpora vytvárania ambulantných foriem sociálnych služieb, vytváranie dostupnej a prepojenej siete sociálnych služieb v súlade s napĺňaním potrieb prijímateľov sociálnej služby - občanov.

2/9.2.3.3.1. Kluby pre seniorov, opatrovateľská starostlivosť

Kluby seniorov, stanice opatrovateľskej služby a iné zariadenia slúžiace starším, imobilným a dlhodobo chorým, doma bývajúcim občanom, majú slúžiť obyvateľom obce a majú byť **súčasťou obytných okrskov**. Demografický vývoj smerujúci k nárastu počtu staršieho obyvateľstva naznačuje, že v budúcnosti bude potreba týchto zariadení narastať a prekročí štandardné ukazovatele. V plánovacom horizonte rozvoja obce je dôvodné tento stav riešiť. Existujúca východisková situácia v obci je nasledovná:

/ **Formy klubov pre seniorov**

▪ **Klub seniorov v Selciach**

- Lokalizácia zariadenia v rámci obce: Školská ulica č. 3

Forma služieb záujmovej činnosti pre osoby v dôchodkovom veku.

/ **Zariadenia opatrovateľskej starostlivosti**

▪ **Opatrovateľská služba**

- Lokalizácia zariadenia v rámci obce: forma terénnej služby

Pre občanov obce Selce je sociálna služba poskytovaná z pozície Banskobystrického samosprávneho kraja. Služba je poskytovaná podľa § 41 Zákona č. 448/2008 Z. z. v znp. pre FO odkázanej na pomoc inej fyzickej osoby, ktorej stupeň odkázanosti je najmenej II.

2/9.2.3.3.2. Domovy a penzióny pre seniorov

Ubytovacie zariadenia pre seniorov majú celoobecný charakter. Umiestňujú sa v pokojných, ale dopravne dobre prístupných častiach obce.

Rovnako v tejto sfére vybavenosti zohrá úlohu demografický vývoj smerujúci k nárastu počtu staršieho obyvateľstva. V budúcnosti bude potreba týchto zariadení narastať a prekročí štandardné ukazovatele. V plánovacom horizonte rozvoja obce je dôvodné tento stav riešiť situovaním v existujúcich obytných urbanistických okrskoch a ich lokalitách a na nových rozvojových funkčných plochách bývania, resp. funkčných plochách občianskej vybavenosti vyššieho významu, zobrazené vo výkresovej dokumentácii.

Vo východiskovej situácii tento druh vybavenosti v oblasti zdravotníctva a sociálnych služieb v obci Selce absentuje.

▪ Zariadenie pre seniorov

ÚPN-O Selce rieši lokalizáciu a rozvoj Zariadenia pre seniorov na základe predchádzajúcej urbanisticko-architektonickej štúdie Selce / Námestie sv. Cyrila a Metoda (ARCH.EKO BB, s. r. o., 2019, Ing. arch. Eva Faragóová, Ing. arch. Michal Gaj), overenej a spresnenej v úrovni predprojektovej architektonickej štúdie v r. 2024 (ARCHINFO, Ing. arch. Štefan Moravčík).

Zariadenie pre seniorov je v ÚPN-O riešené asanáciou a novým funkčným využitím pozemku súčasnej starej školy a súvisiacich pozemkov. Ide o súbor objektov občianskej vybavenosti s možnou združenou funkciou zdravotného strediska a sociálnej starostlivosti (zariadenie pre seniorov). Riešenie vyžaduje asanáciu v súčasnosti už nevyužívaného objektu starej školy. Západne od areálu návrh akceptuje a do priestoru námestia zapája súčasnú účelovú komunikáciu vedúcu k cintorínu. Jej účel prioritne navrhuje pre pešie a cyklistické využitie.

- Lokalizácia zariadenia v rámci obce: Partizánska 30, v tesnom kontakte so súčasnou cestou III/2418
- Kapacita zariadenia: cca 30 miest

Zariadenie poskytne sociálnu službu osobám v dôchodkovom veku so stupňom odkázanosti na pomoc najmenej IV, alebo osobám s potrebou poskytovania sociálnej služby z iných vážnych dôvodov.

2/9.2.3.4. Verejná správa a verejné služby

2/9.2.3.4.1. Obecná samospráva

Zariadenie obecnej samosprávy - Obecný úrad, má vhodnú polohu v centre obce, dobre dopravne prístupný.

▪ Obecný úrad s archívom

- Lokalizácia zariadenia v rámci obce: v UO A, ÚČ A1, UL A1.2, Selčianska cesta 132
- Stavebno-technický stav zariadenia: vyhovujúci, perspektívne možná interiérová a technická modernizácia.
- Rozvojové predpoklady: Obecný úrad je v združenom objekte spolu s Domom kultúry, Obecnou knižnicou a priestormi Dobrovoľného hasičského zboru obce. V plánovacom období sa nepredpokladajú nároky na územný rozvoj.

2/9.2.3.4.2. Štátna správa

Zariadenia orgánov štátnej správy a iných verejných inštitúcií obvodného, alebo iného vyššieho územnosprávneho postavenia sú zastúpené v blízkom krajskom meste Banská Bystrica.

2/9.2.3.4.3. Verejné služby

Verejné služby, ktoré slúžia občanom obce, majú rôznorodý charakter. Sú to hlavne: pošta a telekomunikácie, kostol a cirkevný úrad, dom smútku, cintorín, verejné parkoviská, čistenie obce a údržba verejných priestranstiev a ďalšie verejnoprospešné služby.

V obci Selce sú tieto najdôležitejšie zariadenia verejných služieb:

▪ Slovenská pošta a. s., pošta Selce

- Lokalizácia zariadenia v rámci obce: Partizánska ulica 80
- Stavebno-technický stav zariadenia: dobrý
- Rozvojové nároky a možnosti: v plánovacom horizonte sa nepredpokladá ďalší rozvoj

▪ **Technické služby obce (TSO)**

Prevádzku technických služieb v súčasnosti zabezpečuje obec vo vlastnej réžii, s vlastným strojovým vybavením a pracovníkmi. Pre tento účel nie je vyhradený samostatný technický dvor. Zabezpečované sú činnosti: údržba miestnych komunikácií, údržba verejných priestranstiev, údržba verejnej zelene.

ÚPN-O pre prevádzku technických služieb, strediska triedeného zberu so zberným dvorom a obecným kompostoviskom rieši spoločnú funkčnú plochu v rámci areálu Roľníckeho družstva, odťažito od funkčnej zóny bývania a rekreácie.

- Lokalizácia zariadení technických služieb obce: v rámci areálu Roľníckeho družstva

- Prevádzky a činnosti:

- Stredisko triedeného zberu
- Kompostovisko a kompostáreň
- Údržba verejnej zelene
- Technický dvor

• **Stredisko triedeného zberu – prevádzka zberného dvora**

Stredisko triedeného zberu má zabezpečiť zber všetkých vytriedených druhov a zložiek komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov, nie bioodpady a zmesový komunálny odpad. Spracovanie bioodpadu je orientované na obecnom kompostovisku.

• **Kompostovisko a kompostáreň**

Obecné kompostovisko s limitovanou kapacitou. Ako cieľový stav ÚPN obce Selce v plánovacom horizonte orientuje k nemu prevádzku kompostárne s hygienizačným zariadením. Obecné kompostovisko je určené pre biologicky rozložiteľný odpad zo záhrad obyvateľov obce, z verejných priestorov obce a pre veľkoproducentov bioodpadu zo zelene.

• **Údržba verejnej zelene**

- Obecný cintorín
- Verejné priestory urbanistického okrsku A, územné časti:
 - A0 / Súčasné urbanizované územie širšieho zázemia centra,
 - A1 / Centrum - centrálna zóna obce
 - A2 / Rozvojové urbanistické lokality bývania v širšom zázemí centra
- Okrajové lokality obce

• **Technický dvor – prevádzka technického dvora**

ÚPN-O situuje prevádzku technického dvora v rámci spoločnej funkčnej plochy technických služieb, strediska triedeného zberu so zberným dvorom a obecným kompostoviskom v areáli Roľníckeho družstva.

▪ **Dobrovoľný hasičský zbor obce**

ÚPN-O akceptuje lokalizáciu zariadenia Dobrovoľného hasičského zboru v rámci spoločnej funkčnej plochy technických služieb, strediska triedeného zberu so zberným dvorom a obecným kompostoviskom v areáli Roľníckeho družstva.

- Lokalizácia zariadenia v rámci obce: v centrálnej časti obce, Selčianska cesta 132
- Stavebno-technický stav zariadenia: vyhovujúci.
- Rozvojové nároky a možnosti: Dobrovoľný hasičský zbor je v združenom objekte Kultúrneho domu, spolu s Obecným úradom, priestormi Obecnej knižnice, kanceláriou Urbariátu a bytom. V plánovacom období sa nepredpokladajú podstatné nároky na rozvoj.

▪ **Rímskokatolícky kostol sv. Cyrila a Metoda a farský úrad**

- Lokalizácia zariadenia v rámci obce: Novokoncipované Nám. sv. Cyrila a Metoda, v UO-A, ÚČ A1
Kostol sv. Cyrila a Metoda je ako solitérna kultúrna pamiatka evidovaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu.
- Farský úrad sídlaci v starom, stavebno-technicky a hygienicky už nevyhovujúcom objekte, odporúča ÚPN-O asanovať a riešiť v novom farskom areáli na základe koncepcie predchádzajúcej urbanisticko-architektonickej štúdie Selce / Námestie sv. Cyrila a Metoda (ARCH.EKO BB, s. r. o., r. 2019, Ing. arch. Eva Faragóová, Ing. arch. Michal Gaj), overenej a spresnenej v úrovni predprojektovej architektonickej štúdie v r. 2024 (ARCHINFO, Ing. arch. Štefan Moravčík).

▪ **Obecný cintorín a Dom smútku**

- Lokalizácia zariadenia v rámci obce: v centrálnej časti obce, za kultúrnym domom, prístup zo Selčianskej cesty 132, UO-A, ÚČ A1, UL A0.2 Selčianska cesta / sever.
- Stavebno-technický stav zariadenia: dobrý
- Rozvojové nároky: aktuálnym je perspektívna potreba nových funkčných plôch na pochovávanie. Existujúci cintorín priestorovo dosluhuje, už nemá veľké vnútorné priestorové rezervy. V UPN-O je vymedzená funkčná plocha na jeho rozšírenie, vrátane nového dopravného prístupu s parkoviskom. Riešenie dokumentované v grafickej časti ÚPN-O.

2/9.2.3.5. Kultúra a osвета - záujmová občianska vybavenosť

2/9.2.3.5.1. Kultúrna a osvetová vybavenosť okrskov

V obytný okrsok má byť vybavený základným kultúrnym a osvetovým zariadením, ako sú kluby, čítárne a menšie viacúčelové sály. Tieto môžu byť integrované v osvetových strediskách. V podmienkach obce Selce zastáva funkciu kultúrneho a osvetového zariadenia Dom kultúry.

Pre voľnočasové aktivity sú v obci k dispozícii aj dve upravené plochy na hry alebo stretnutia pri Dome kultúry (na Brazdovie záhrade):

- upravená plocha na hranie pre deti – pozemný hokej, loptové hry,
- upravená plocha pre iné aktivity, ako stretnutia a posedenia priateľov, usporiadanie blšieho trhu, predajné trhy, výstavy, súťaže, divadelné vystúpenia, koncerty.

2/9.2.3.5.2. Obecné kultúrne a osvetové zariadenia

Kultúrna a osvetová vybavenosť obce tvorí sústava integrovaných zariadení v rámci Kultúrneho domu, ktoré slúžia hlavne obyvateľom obce, ale aj jej spádového územia. Kultúrny dom je optimálne umiestnený v centrálnej časti obce.

V Selciach sú evidované tieto zariadenia pre kultúru a osvetu:

▪ **Dom kultúry**

- Lokalizácia zariadenia v rámci obce: Selčianska cesta 132
- Stavebno-technický stav zariadenia: vyhovujúci, perspektívne možná interiérová a technická modernizácia.
- Rozvojové nároky a možnosti: Priestory kultúrneho domu sú v združenom objekte spolu s Obecným úradom, Obecnou knižnicou a priestormi Dobrovoľného hasičského zboru obce, kanceláriou Urbariátu a bytom. V plánovacom období sa nepredpokladajú podstatné nároky na rozvoj.

V rámci objektu Domu kultúry sú pre kultúru a osvetovú vybavenosť k dispozícii tieto funkčné priestory:

- univerzálna divadelná a spoločenská sála s javiskom a šatňou s kapacitou 250 miest na sedenie,
- malá sála (zasadacia miestnosť), využívaná aj pre potreby Obcej knižnice,
- klubovne.

▪ **Obecná knižnica**

- Lokalizácia zariadenia v rámci obce: v centrálnej časti obce, Selčianska cesta 132
- Kapacita: vyše 9 600 tis. knižný fond, s priestorovým potenciálom rastu.
- Stavebno-technický stav zariadenia: vyhovujúci, perspektívne možná priebežná interiérová a technická modernizácia. Knižničné priestory sú vhodne priestorovo prepojené s malou kultúrnou sálou.
- Rozvojové nároky a možnosti: Obecná knižnica je v združenom objekte Kultúrneho domu, spolu s Obecným úradom, priestormi Dobrovoľného hasičského zboru obce, kanceláriou Urbariátu a bytom. V plánovacom období sa nepredpokladajú podstatné nároky na rozvoj.

Obecná knižnica poskytuje automatizované knižnično-informačné služby prostredníctvom on-line katalógu, bázy dát riadené v súčasnosti systémom Proflib - WEBIS. Služby knižnice využívajú tiež občania blízkych obcí. Potrebné je do budúcnosti vybavenie verejne prístupným internetom umožňujúcim používateľom knižnice prístup k digitálnemu obsahu a informáciám, potrebným k vzdelávaniu, k informáciám o voľných pracovných miestach, k využívaniu internetových stránok štátnej správy a samosprávy s možnosťou on-line komunikácie, prístup do elektronických katalógov Európskej knižnice, Slovenskej knižnice a digitálnej knižnice Memoria slova.

V spolupráci so školami a MŠ sa v malej kultúrnej sále knižnice uskutočňujú v spolupráci s pedagógmi informatické prípravy žiakov, rozprávkové dopoludnia pre deti MŠ, besedy so spisovateľmi, čitateľské maratóny, literárne súťaže...

■ **Areál galerijných, muzeálnych expozíčných priestorov**

Areál je v rámci ÚPN-O riešený prestavbou, resp. asanáciou objektu a nového funkčného využitia pozemku súčasného nevyhovujúceho zdravotného strediska. Je navrhovaný pre multifunkčné využitie formou galerijných, muzeálnych expozíčných priestorov reprezentujúcich miestne historické, kultúrne a iné spoločenské špecifiká obce. Rozšírené nádvorie je chápané ako prírodná, otvorená galéria trojrozmerných výtvarných objektov, resp. historických artefaktov, s dopĺňujúcimi prvkami pre oddych a kultúrno-spoločenské, resp. iné exteriérové spoločenské aktivity. Dopravný prístup pre zásobovanie je vedený zo súčasnej cesty III/2418, s perspektívou jej preloženia do novej, severnejšej polohy k. ú. obce.

- Lokalizácia zariadenia v rámci obce: Partizánska 36, v tesnom kontakte so súčasnou cestou III/2418

Funkčné priestory nového zdravotného strediska sú v ÚPN-O riešené v rámci nového plánovaného zariadenia sociálnej služby – zariadenie pre seniorov.

2/9.2.3.5.3. Špecifické kultúrne danosti obce

Existujúce unikátne kultúrne pamiatky a historické stavby, pamätné miesta, spoločenské a kultúrne podujatia a iné pozoruhodnosti obce sú zaujímavé hlavne pre jeho návštevníkov a vytvárajú predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu.

Za hlavnú atraktivitu Seliec je možné považovať zachovaný zvyšok historicky vyvinutého jadra obce. Tvorí ho výšková dominanta areálu farského kostola sv. Cyrila a Metoda (národná kultúrna pamiatka z obdobia gotiky), na juhozápadnom okraji návsi. Nadväzuje na relatívne stabilný základ pôvodného jadra obce.

Pre zvýšenie jeho atraktivity ÚPN-O plánuje komplexné urbanisticko-architektonické dotvorenie areálu kostola a jeho okolia v súlade s pamiatkovou ochranou. Východiskovým podkladom pre revitalizáciu daného priestoru je v roku 2019 vypracovaná urbanisticko-architektonická štúdia „Selce / Námestie sv. Cyrila a Metoda“ (ARCH.EKO BB, s.r.o., autorské riešenie: Ing. arch. Eva Faragóová, Ing. arch. Michal Gaj). Cieľom má byť zúročenie veľkého priestorového, spoločenského a kultúrneho potenciálu tohto vzácneho centrálného priestoru a plnohodnotné využitie ako oddychového miesta pre domácich obyvateľov i návštevníkov obce.

Ďalší významný špecifický prvok kultúrneho odkazu predstavuje národná kultúrna pamiatka „Hrádok výšinný“ (Selecký hrádok), ako archeologická lokalita z obdobia praveku. Nachádza sa v odľahitom krajinnom prostredí k. ú. obce.

2/9.2.3.6. Telovýchova, šport a pohybová rekreácia

V obytnom území majú byť zabezpečené športové, rekreačné a relaxačné zariadenia. Sú to zariadenia zotavenia a voľného času obyvateľov obce - hlavne voľne prístupné hriská, telocvične a pri vyššom štandarde vybavenia aj posilňovne, sauny, kryté plavárne, kolkárne, fitnesscentrá a iné. Tieto zariadenia je možné účelovo spájať s inou vhodnou vybavenosťou.

Obec má na šport dobré podmienky. V oblasti športu sa obec zviditeľnila a populárne sú najmä: mužský aj ženský futbal, malý futbal, zjazdové lyžovanie, skoky na lyžiach, beh na lyžiach, zimný a letný biatlon, letné behy. K obľúbeným športom medzi občanmi patrí aj stolný tenis, turistika a cykloturistika. Vzhľadom na chov koní je vytvorený veľký potenciál aj pre rekreačné či športové aktivity v tomto odvetví. Rozvoj líniových pohybových aktivít iniciuje výnimočné podhorské a horské krajinné prostredie, v ktorom najnižšia nadmorská výška je 388 m a najvyššia 1 044 m.

Zariadenia telovýchovy a športu sa veľkou mierou spolupodieľajú na štruktúre vnútroobecnej rekreačnej zóny, ktorej popis je podrobne uvedený v kap. 2/9.3. Rekreácia a cestovný ruch, podkap. 2/9.3.3.2. Vnútroobecná rekreačná zóna. Svojim účelovým charakterom činností sú však zariadenia telovýchovy a športu zahrnuté do verejnej, resp. záujmovej občianskej vybavenosti. Bližšie sú špecifikované v členení:

- **okrsková športová a telovýchovná vybavenosť** – plánovaný školský športový areál v UO-A, existujúce futbalové ihrisko v UO-B,

- **celoobecná športová a telovýchovná vybavenosť** - obecný športový areál v UO-B – existujúce funkčné plochy v UL B.1 (športové ihriská) a v plánovanej UL B.2, (areál letného kúpaliska, resp. krytá plaváreň, krytá športová viacúčelová hala, telocvičňa, fitnesscentrum so saunou...),
- **špecifická športová a telovýchovná vybavenosť** – sa viaže na územie mimo urbanistického obytno-hospodárskeho okrsku A, v SFP príslušného záujmového územia (SFP-1, SFP-2, SFP-3) a ostatného územia katastra (SFP-4) - súčasný areál športovej strelnice, plánované letné stredisko kúpania, vodáckych športov a pobytu pri vode v SFP 1 (UL 1-1), in-line dráhy, zimné bežecké lyžiarske trasy, bežecké kondičné trasy, cyklotrasy a konské vychádzkové trasy.

V rámci ÚPN-O sa akceptujú na území obce nachádzajúce sa tieto súčasné športoviská a zariadenia:

- Telocvičňa ZŠ v UO-A - časť A0 / UL A0.1
- Futbalové ihrisko v UO-B, UL B.1

Školská telocvičňa slúži ako zariadenie pre základnú telovýchovu. Môže zároveň slúžiť pre neorganizovaný šport. Celoobecný športový areál – futbalové ihrisko v urbanistickom okrsku UO-B v jeho urbanistickej lokalite B.1 má športovo-divácky charakter.

2/9.2.3.6.1. Okrsková športová a telovýchovná vybavenosť

Okrsková športová a telovýchovná vybavenosť v obytnom území má byť situovaná vo forme športových, rekreačných a relaxačných zariadení pre realizáciu zotavenia a voľného času obyvateľov. Sú to hlavne voľne prístupné ihriská, telocvične a pri vyššom štandarde bývania aj posilňovne, sauny, kryté plavárne, kolkárne, fitnesscentrá a iné. Tieto zariadenia je možné účelovo spájať napr. aj so školskou, resp. funkčne príbuznou vybavenosťou.

V územnom pláne obce sa počíta s touto športovou a telovýchovnou okrskovou vybavenosťou v existujúcom školskom areále ZŠ, v UO A. Potrebné je dobudovať nový športový areál integrovaného školského a verejného charakteru v kontaktnom priestore pri základnej škole.

2/9.2.3.6.2. Celoobecná športová a telovýchovná vybavenosť

Zariadenia organizovanej telovýchovy, športového diváctva a komerčné športové a rekreačné zariadenia majú celoobecný charakter a sú určené aj pre návštevníkov obce.

V existujúcej východiskovej situácii v obci Selce je celoobecné zariadenie:

▪ Športovo-rekreačný areál v obci

V súčasnosti ho predstavuje futbalové ihrisko, ako základ pre ďalší plánovaný rozvoj vybavenosti. Lokalizácia zariadenia v rámci obce: v UO-B (v jeho urbanistickej lokalite B.1).

Plánovaný rozvoj telovýchovných a športových zariadení v plánovacom horizonte rozvoja obce má pokryť všetky krátkodobé rekreačné a relaxačné potreby jej obyvateľov a perspektívne vytvoriť dosť atraktívnu ponuku tiež pre jej návštevníkov.

V plánovanej rozvojovej urbanistickej lokalite B.2 tu ÚPN-O situuje areál letného kúpaliska, resp. krytú plaváreň, krytú športovú viacúčelovú halu a na ostatnej rozvojovej funkčnej ploche je vhodné doplniť ďalšiu špecifickú športovú a relaxačnú vybavenosť - telocvičňu, fitnesscentrum so saunou, tenisové kurty...)

• **Obecná krytá plaváreň / letné kúpalisko**

Plánovaná lokalizácia zariadenia v rámci obce: UO-B, v jeho plánovanej rozvojovej UL B.2.

Kapacita: cca 150 návštevníkov

ÚPN-O odporúča krytú plaváreň riešiť s 15 - 25 metrovým 6 dráhovým plaveckým bazénom, doplneným o bazén pre neplavcov a detský bazén. Plavecké a oddychové zariadenia majú umožniť v letnej sezóne aj vonkajšie a vnútorné športovo-rekreačné vybavenie využívané vzájomne.

Možnosť prepojenia celoročnej prevádzky krytej plavárne so sezónnou prevádzkou letného kúpaliska.

• **Krytá športová viacúčelová hala** (multifunkčná hala)

Lokalizácia zariadenia v rámci obce: UO-B, v jeho plánovanej rozvojovej UL B.2.

Kapacita: max 600 osôb

- **Telocvična / Fitness centrum**

Štýlovo zariadené športové tréningové centrum, s podmienkami pre moderný fitness tréning. Má zahŕňať Fitness a kardio zónu, Funkčnú zónu, CrossFit zónu, Fight zónu, Aeróbnú zónu, Solárium a recepciu s posedením.

Lokalizácia zariadenia v rámci obce: UO-B, v jeho plánovanej rozvojovej UL B.1 (B.2).

Kapacita: cca 50 osôb

2/9.2.3.6.3. Špecifická športová a rekreačná vybavenosť

/ verejný, komerčný, príp. nekomerčný sektor

Špecifická športová a rekreačná vybavenosť sa viaže na územie mimo urbanistického obytno-hospodárskeho okrsku A, a to v SFP príslušného záujmového územia (SFP-1, SFP-2, SFP-3) a ostatného územia katastra (SFP-4).

Vhodné prírodné, klimatické, stavebné a iné danosti obce vyprofilovali už v súčasnosti priaznivé podmienky pre špecifické zariadenia, ako sú predovšetkým zimné bežecké, zjazdové a skokanské lyžiarske strediská. Predstavujú ich:

- **Športcentrum Selce-Čachovo / Stredisko rekreácie a zimných športov**

Perspektívne zameranie strediska na celoročné poskytovanie služieb. Zimné využitie je orientované prioritne na rodinné lyžovanie. V letnej sezóne je stredisko vhodným východiskom pre turistiku a cykloturistiku. Stredisko je v správe Šport centrum s. r. o. Selce.

- Lokalizácia v rámci k. ú. obce: SFP 4 / Selčiansky diel, lokalita 4.1 Selčianska dolina - Čachovo.
- Zariadenia rekreačnej a technickej vybavenosti:
 - Lyžiarske zjazdovky s vlekmí vybavené umelým zasnežovaním po celej dĺžke trati
 - Ubytovňa s reštauráciou, ako technické, sociálne, stravovacie a ubytovacie zariadenie pre „Lyžiarske stredisko Čachovo“. Počet lôžok 30, kapacita kuchyne 200 jedál / deň, počet stoličiek v jedálni 72. Celková podlahová plocha 995,22 m². Súčasťou zariadenia sú volejbalové a multifunkčné ihrisko Celková plocha ihrísk je 1 230 m², celková funkčná plocha činnosti 4 204 m².
 - Technický garážovací objekt pre techniku úpravy lyžiarskych tratí.
- Rozvojové predpoklady: ďalší plošný a kapacitný rozvoj strediska vrátane ubytovacích kapacít je už limitovaný, možný len kvalitatívny rozvoj.

- **Fuggerov dvor / Základňa turizmu a rekreácie**

Popri ubytovaní (41 lôžok + 9 prístel.) a stravovaní, je v rámci agroturistického areálu pri hoteli pre verejnosť športová vybavenosť. Lokalita je vhodným východiskom pre turistiku a cykloturistiku, v zimnej sezóne je priama nadväznosť na lyžiarske zjazdovky Športcentra Selce-Čachovo. Fuggerov dvor je v správe Barančia s. r. o. Selce.

- Lokalizácia v rámci k. ú. obce: SFP 4 / Selčiansky diel, lokalita 4.2 Fuggerov dvor
- Zariadenia rekreačnej a technickej vybavenosti:
 - Multifunkčné ihrisko - futbal, tenis, volejbal
 - Wellness centrum - bazén, sauny, masáže
 - Ministajňa koní s možnosťou jazdy na koni, zvieracia minifarma
- Rozvojové predpoklady: ďalší plošný a kapacitný rozvoj strediska vrátane ubytovacích kapacít je už limitovaný, možný len kvalitatívny rozvoj.

- **Areál Šachtičky / Stredisko prímestskej rekreácie a zimných športov**

Hotel Šachticka a jeho exteriérové zázemie poskytuje pre verejnosť významné východisko pre zimné zjazdové a bežecké lyžovanie. V letnej sezóne je stredisko vhodným východiskom pre horskú turistiku.

Potenciálne ÚPN-O Selce vytvára v obci vhodné územno-rozvojové podmienky pre nasledovnú možnú špecifickú športovú a rekreačnú vybavenosť:

- **Jazdecké športy / Jazda na koni**

Zariadenie chovu koní s príslušnou vybavenosťou je vhodné orientovať v rámci hospodárskeho dvora Roľníckeho družstva (UO-C), s prepojením na športové a rekreačné plochy a animálne pohybové trasy - parkur a rekreačné konské trasy (SFP-1, SFP-4).

▪ Športová strelnica / Modernizácia a dobudovanie

Areál strelnice v lokalite "Na dielnicu" v rámci modernizácie športovej infraštruktúry orientovať na štandardnú športovú strelnicu (krátke guľové zbrane, malokalibrové športové zbrane pre biatlon, vzduchovkové a šípové zbrane a pod.) s obslužnou vybavenosťou, odstavnou plochou pre motorové vozidlá a prístupovou komunikáciou z obce. Prevádzka strelnice však vyžaduje reguláciu - prispôsobenie činnosti a náplne s ohľadom na blízkosť existujúcich rodinných domov (cca 195 m).

Športová strelnica vytvára zázemie pre rozvoj mladých a talentovaných športovcov v biatlone. Športový klub OZ AK šport Selce funguje pod záštitou Obecného úradu Selce a Slovenského zväzu biatlonu.

ÚPN-O Selce plánuje v rámci rozvojovej koncepcie špecifickej športovej a rekreačnej vybavenosti obce:

▪ Letné stredisko kúpania, vodáckych športov a pobytu pri vode v SFP 1 (UL 1-1)

V dlhodobejšom plánovacom horizonte sa v súvislosti s potrebou zabezpečenia územia a zádržných opatrení voči prítokovým vodám potenciálne vytvárajú priaznivé ponukové podmienky pre umiestnenie špecifického zariadenia, ako je letné stredisko kúpania a pobytu pri vode v priestore Pred dolinou.

ÚPN-O Selce vychádza z premisy, že krajinné prostredie obce má potenciál aj pre regionálny prírodný park fauny a flóry. Všetky tieto zariadenia a aktivity môžu slúžiť obyvateľom obce a jej okolia, ale aj návštevníkom obce a dávajú obci možnosť vytvárať atraktívnu ponuku pre cestovný ruch v širšom územnom kontexte.

Plánovaná rozvojová koncepcia špecifickej športovej a rekreačnej vybavenosti obce je priestorovo založená na rozvoji Severnej a Južnej rekreačnej zóny s lesoparkami so športovými a rekreačnými zariadeniami. Špecifickú športovú a rekreačnú vybavenosť v nich dopĺňajú in-line dráhy, zimné bežecké lyžiarske trasy, letné bežecké kondičné trasy, cyklotrasy a konské vychádzkové trasy. Podrobne sú tieto zariadenia a ich rozvojové danosti uvedené v kap. 2/9.3. Rekreačia a cestovný ruch.

2/9.2.3.7. Komerčná občianska vybavenosť

2/9.2.3.7.1. Základná komerčná vybavenosť

Komerčná vybavenosť všeobecne predstavuje veľmi široké spektrum zariadení finančníctva, poisťovníctva, marketingu, informatiky, obchodu, hotelového ubytovania, špecifických spoločensko-stravovacích a spoločensko-zábavných zariadení, výrobných služieb, opravárenských služieb a servisov a pod.

Medzi základnú komerčnú vybavenosť v podmienkach obytných okrskov obce patria malé a stredné zariadenia maloobchodu, spoločného stravovania a nevýrobných služieb. Tieto zariadenia je možné rozmiestňovať bez obmedzenia v zmiešanej a aj v čistej obytnej zástavbe a ich zriaďovanie je potrebné všestranne podporovať.

Ako východiskový existujúci stav zariadení maloobchodu, stravovania a služieb boli na území obce evidované nasledovné zariadenia:

▪ Zariadenia verejného stravovania

V Selciach ako východiskový stav pre ďalší možný rozvoj bolo v čase vypracovania ÚPN-O evidovaných približne 15 stravovacích a pohostinných zariadení, z toho približne 7 reštaurácií pri ubytovacích zariadeniach, 1 zariadenie pre stravovanie, 5 rýchloobslužných občerstvovacích zariadení (pizzérie, pohostinstvá a ďalšie).

/ Reštauračné služby v rámci ubytovacích zariadení:

- Horský hotel Šachtíčka
- Penzión Čachovo
- Hotel Fuggerov dvor / Barančia, spol. s r.o.
- Penzión Selčianka / Quatro, spol. s r.o.
- ARMA, s.r.o. Šachtíčka
- Team, s.r.o.
- DH-STAV s.r.o.

/ Zariadenia pre závodné stravovanie:

- Školská jedáleň / školské stravovanie – ZŠ Selce, Školská ul. 4
 - možnosť objednávaní obedov v zariadení školského stravovania, rozvoz obedov pre dôchodcov a starších občanov

/ Rýchloobslužné občerstvovacie zariadenia:

- Pizzéria Tatiana / Branislav Patráš, Mlynská 361/0, Selce
- LILIEN / Andrea Pintérová, Horná 477/6, Selce
- Jana Rejdovianová
- Pohostinstvo u Babky
- Dolné Pohostinstvo, Selčianska cesta 60, Selce

A ďalšie zariadenia...

V plánovacom období ÚPN-O je potrebné na území obce rozsah uvedených zariadení verejného stravovania usmerniť a rozšíriť o ďalšie možnosti v zmysle podkap. 2/9.2.2.7. Zariadenia verejného stravovania, Tab.7: Minimálna vybavenosť obce – verejné stravovanie - 1. variant.

Želateľný stav a možné uplatnenie uvedených zariadení verejného stravovania je potrebné zhodnotiť na úrovni zóny. Rozhodujúcim faktorom pri zhodnotení bude pritom územná lokalizácia obce Selce v akčnom rádiuse zariadení situovaných na území blízkeho krajského mesta Banská Bystrica.

2/9.2.3.7.2. Celooberná komerčná vybavenosť

Treba predpokladať, že v oblasti celoobernej komerčnej vybavenosti budú prebiehať dynamické, v súčasnosti nekonkretizovateľné zmeny a presuny. Výstavbu nových zariadení komerčnej vybavenosti v obci treba v budúcnosti umiestňovať hlavne v jej centre a v priestore hlavnej urbanizačnej osi, v súbehu so Selčianskou a Partizánskou cestou. Tento lokalizačný princíp však neplatí pre veľkoobchodné predajne náročné na dopravu a manipulačný priestor.

V Selciach ako východiskový stav pre ďalší možný rozvoj boli v čase vypracovania ÚPN-O evidované tieto významnejšie zariadenia komerčnej občianskej vybavenosti:

▪ Ubytovacie zariadenia

- Horský hotel Šachtička ***

Lokalizácia: SFP- 4 / Selčiansky diel, lokalita 4.3 Areál Šachtičky, časť lokality 4.3.1 Hotel Šachtička

Kapacita: 134 lôžok

Dvojlôžkové izby a apartmány

Viacere vnútorné alebo vonkajšie športoviská:

- Lyžiarske stredisko - zimný raj
- Bežecké lyžovanie
- Sánkovanie
- Snowbordovanie
- Požičovňa športových potrieb
- Relax a Wellness
- Multifunkčná športová hala
- Vonkajšie ihriská
- Detské ihriská a herne k relaxu

Iné služby a atraktivity:

- Dostupné horské prostredie
- Gastronómia
- Variabilné konferenčné priestory 50 – 200 miest
- Organizovanie svadieb a osláv
- Mini ZOO - zvieracia farma
- Jazda na koňoch

- Chata Šachtička

Lokalizácia: SFP- 4 / Selčiansky diel, lokalita 4.3 Areál Šachtičky, časť lokality 4.3.3 Chata Šachtička

Kapacita: 50 lôžok

Cenovo prístupné ubytovanie s výhodami hotela

- Hotel Fuggerov dvor

Štýlové ubytovanie na Malom dieli (domáci názov Selčiansky diel)

Lokalizácia: SFP- 4 / Selčiansky diel, lokalita 4.2 Fuggerov dvor

Kapacita: 50 lôžok (41 lôžok a 9 prísteliek) / 40 stoličiek

- Izby dvojlôžkové, dvojlôžkové s prístelkou, trojlôžkové, apartmány

Iné služby a atraktivity:

- Reštaurácia, bar, wellness centrum, miestnosti vhodné pre školenia, firemné prezentácie, porady s kapacitou max. 40 osôb.

- **Penzión Pod Margušovom**

Lokalizácia: SFP 4 / Selčiansky diel, lokalita 4.1 Selčianska dolina - Čachovo

Kapacita: 8 lôžok

1x 2 lôžková izba, 2 x 3 lôžková izba.

- **Ubytovacie služby - individuálne rekreačné objekty**

Lokalizácia: SFP 4 / Selčiansky diel, lokalita 4.1 Selčianska dolina - Čachovo

Kapacita: 112 lôžok

- **Ubytovanie pre návštevníkov obce na súkromí priamo v obci v rodinných domoch - nezistené.**

Lokalizácia: UO-A / Obytno – hospodársky, územná časť A0 / Širšie zázemie centra

UO-A / Obytno – hospodársky, územná časť A1 / Centrum - Centrálna zóna obce

UO-A / Obytno – hospodársky, územná časť A2 / Širšie zázemie centra

Kapacita: Nezistená

Predpokladaný a odporúčaný nárast v plánovacom období,

Riešiť na úrovni zóny v rámci nadväznej UŠ, resp. ÚPN-Z

- **Turistická ubytovňa s nízkokapacitným ubytovaním**

Lokalizácia: UO-B / Športovo-rekreačný areál v obci, urbanistická lokalita B.1 Súčasná

Ubytovacie a reštauračné služby

Kapacita: 15 lôžok / 50 stoličiek

/ Nové rozvojové funkčné plochy a kapacity ubytovacích zariadení plánované v rámci ÚPN-O

- **Ťapuška – individuálne rekreačné objekty**

Lokalizácia: SFP- 4 / Selčiansky diel, lokalita 4.3 Areál Šachtický, časť 4.3.2

Kapacita: 8 objektov, 40 lôžok / 70 stoličiek

- **Penzión Čachovo - prestavba**

Lokalizácia: SFP- 4 / Selčiansky diel, lokalita 4.1 Selčianska dolina - Čachovo

Kapacita: 50 lôžok / 70 stoličiek

- **Horský apartmán Selčianka (pôvodne penzión) - plánovaná prestavba**

Lokalizácia: SFP- 4 / Selčiansky diel, lokalita 4.1 Selčianska dolina - Čachovo

Kapacita: 50 lôžok / bez spoločného stravovania

- **Športcentrum Selce-Čachovo / Stredisko rekreácie a zimných športov**

- **Chata Selčianska dolina - reštaurácia s ubytovaním* pôvodná koliba**

Ubytovňa s reštauráciou, ako technické, sociálne, stravovacie a ubytovacie zariadenie pre „Lyžiarske stredisko Čachovo“.

Lokalizácia: SFP 4 / Selčiansky diel, lokalita 4.1 Selčianska dolina - Čachovo

Kapacita: 40 lôžok / 50 stoličiek, kapacita kuchyne 200 jedál / deň, počet stoličiek v jedálni 72.

- **Ubytovacie zariadenie pre agroturizmus**

Možná lokalizácia: UO-C / , UL C.3 Súčasná

Predpokladaná kapacita: cca 20 lôžok, so spresnením na úrovni zóny v rámci nadväznej UŠ, ÚPN-Z

- **Individuálne rekreačné objekty**

Lokalizácia: SFP-1 / Hrby - Staré Selce, Lokalita 1.2 Pred Selčianskou dolinou - Osičina

Kapacita: 7 objektov, 25 lôžok, určené na úrovni zóny v rámci UŠ

- **Individuálne rekreačné objekty**

Lokalizácia: SFP-1 / Hrby - Staré Selce, Lokalita 1.3 Pred Selčianskou dolinou

Kapacita: 5 objektov, 20 lôžok, určené v rámci ZaD č.12 ÚPN - O

- **Individuálne rekreačné objekty**
Lokalizácia: SFP- 4 / Selčiansky diel, Lokalita 4.3 Areál Šachtický, časť lokality 4.3.2 Ťapuška
Kapacita: 8 objektov, 40 lôžok
Lokalizácia: SFP 4 / Selčiansky diel, lokalita 4.1 Selčianska dolina - Čachovo
Kapacita: 19 lôžok
Izby dvojľôžkové, trojlôžkové
- **Ubytovacie služby poskytované v menších súkromných chatách**
Lokalizácia: SFP 4 / Selčiansky diel, lokalita 4.1 Selčianska dolina - Čachovo
Kapacita: Nezistená
- **Ubytovanie pre návštevníkov obce na súkromí priamo v obci v rodinných domoch - nezistené.**
Lokalizácia: UO-A / Obytno – hospodársky, územná časť A0 / Širšie zázemie centra
UO-A / Obytno – hospodársky, územná časť A1 / Centrum - Centrálna zóna obce
UO-A / Obytno – hospodársky, územná časť A2 / Širšie zázemie centra
Kapacita: Nezistená
Predpokladaný a odporúčaný nárast v plánovacom období.
- **Turistická ubytovňa s nízkokapacitným ubytovaním**
Lokalizácia: UO-B / Športovo-rekreačný areál v obci, urbanistická lokalita B.1 Súčasná
Ubytovacie a reštauračné služby
Kapacita: 10 lôžok

/ Nové rozvojové funkčné plochy a kapacity ubytovacích zariadení plánované v rámci ÚPN-O

- **Ťapuška – individuálne rekreačné objekty**
Lokalizácia: SFP- 4 / Selčiansky diel, lokalita 4.3 Areál Šachtický, časť 4.3.2
Kapacita: 8 objektov, 40 lôžok / 70 stoličiek
- **Penzión Čachovo - prestavba**
Lokalizácia: SFP- 4 / Selčiansky diel, lokalita 4.1 Selčianska dolina - Čachovo
Kapacita: 50 lôžok / 70 stoličiek
- **Horský apartmán Selčianka (pôvodne penzión) - plánovaná prestavba**
Lokalizácia: SFP- 4 / Selčiansky diel, lokalita 4.1 Selčianska dolina - Čachovo
Kapacita: 50 lôžok / 70 stoličiek
- **Športcentrum Selce-Čachovo / Stredisko rekreácie a zimných športov**
Ubytovňa s reštauráciou, ako technické, sociálne, stravovacie a ubytovacie zariadenie pre „Lyžiarske stredisko Čachovo“.
Lokalizácia: SFP 4 / Selčiansky diel, lokalita 4.1 Selčianska dolina - Čachovo
Kapacita: 30 lôžok, kapacita kuchyne 200 jedál / deň, počet stoličiek v jedálni 72.
- **Ubytovacie zariadenie pre agroturizmus**
Možná lokalizácia: UO-C / UL C.3 Súčasná
Predpokladaná kapacita: cca 20 lôžok, so spresnením na úrovni zóny v rámci nadväznej UŠ, ÚPN-Z
- **Rekreačné bývanie – forma rekreačných domov**
Lokalizácia: SFP-1 / Hrby - Staré Selce, Lokalita 1.2 Pred Selčianskou dolinou - Osičina
Kapacita: určenie na úrovni zóny v rámci nadväznej UŠ, ÚPN-Z
- **Rekreačné bývanie – forma rekreačných domov**
Lokalizácia: SFP-1 / Hrby - Staré Selce, Lokalita 1.3 Pred Selčianskou dolinou
Kapacita: určenie na úrovni zóny v rámci nadväznej UŠ, ÚPN-Z
- **Rodinné rekreačné chaty**
Lokalizácia: SFP- 4 / Selčiansky diel, Lokalita 4.3 Areál Šachtický, časť lokality 4.3.2 Ťapuška
Kapacita: 40 lôžok

▪ Oblasti služieb

V Selciach ako východiskový stav pre ďalší možný rozvoj boli v čase vypracovania ÚPN-O evidované tieto významnejšie zariadenia charakteru výrobných služieb:

- montáž, opravy telekomunikačných zariadení,
- výroba, montáž elektrických zariadení,
- elektrotechnika,
- zabezpečovacie systémy,
- stavebníctvo,
- potravinárstvo,
- hrnčiarska výroba.

V plánovacom období ÚPN-O je potrebné na území obce rozsah uvedených výrobných služieb usmerniť a rozšíriť o ďalšie oblasti:

- V zmysle podkap. 2/9.2.2.8. Služby - oblasť nehnuteľností, prenájom, obchodné služby, počítačové a súvisiace činnosti, Tab. 8: Minimálna vybavenosť obce - Služby v oblasti nehnuteľností, prenájom, obchodné služby, počítačové a súvisiace činnosti - 2. variant.
- V zmysle podkap. 2/9.2.2.9. Služby - oblasť finančných služieb, banky, Tab. 9: Minimálna vybavenosť obce – zariadenia finančných služieb, banky - 2. variant.
- V zmysle podkap. 2/9.2.2.10. Služby - oblasť finančných služieb, poisťovne, Tab. 10: Minimálna vybavenosť obce – zariadenia finančných služieb, poisťovne - 2. variant.

Želateľný stav a možné uplatnenie uvedených oblastí služieb je potrebné zhodnotiť na úrovni zóny (UŠ, ÚPN-Z). Rozhodujúcim faktorom pri zhodnotení bude pritom územná lokalizácia obce Selce v akčnom rádiuse služieb situovaných na území blízkeho krajského mesta Banská Bystrica.

2/9.2.3.8. Špecifická komerčná vybavenosť

ÚPN-O neplánuje v rámci obce umiestnenie zariadení špecifickej komerčnej vybavenosti. Aktuálnosť požiadavky na ich prípadnú lokalizáciu bude závislá na územnej možnosti a vnútorných funkčných väzbách obce. Riešenie je potrebné overiť na zonálnej úrovni UŠ, resp. ÚPN-Z.

Väčšie a plošne náročnejšie zariadenia špecifickej komerčnej vybavenosti mestského až regionálneho významu (administratívne, obchodné, obslužné a iné zariadenia) sú vzhľadom na polohu obce dopravné dobre dostupné v rámci krajského mesta Banská Bystrica.

2/9.3. REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

2/9.3.1. Predpoklady a východiská rozvoja

2/9.3.1.1. Širšie územné, spoločenské a ekonomické aspekty ovplyvňujúce rozvoj RaCR

Oblasť cestovného ruchu v územnom rámci Európy, s odrazom v regionálnych podmienkach až lokálnych podmienkach sídiel, významne ovplyvňujú zmeny v demografickej štruktúre. Preukazuje sa ďalší výrazný nárast počtu starších ľudí nad 65 rokov a stúpa aj počet ľudí starších ako 50 rokov cestujúcich v oveľa vyššej miere ako v minulosti. Rastúci záujem sa tak očakáva v oblasti kúpeľného a zdravotného cestovného ruchu, ale tiež **poznávacieho** cestovného ruchu založeného **na kultúrnom a prírodnom dedičstve**. Strategickým cieľom rozvoja cestovného ruchu je zvyšovať jeho konkurencieschopnosť **lepším využívaním potenciálu**, so zámerom vyrovnávania regionálnych a tiež lokálnych disparít a tvorby nových pracovných príležitostí.

V súčasnosti a aj do budúcnosti **rastúci význam nadobúda prírodný turizmus** ako jedna z dôležitých a perspektívnych foriem cestovného ruchu. Prioritne zahŕňa aktivity viažúce sa na prírodu, avšak v súčinnom pôsobení s kultúrnym a historickým bohatstvom a teda v prepojení na poznávacie aktivity charakterizujúce **poznávací CR**. Prírodný turizmus tak nadobúda hodnotové princípy vzťahujúce sa na druhej strane k ochrane a starostlivosti o prírodné, kultúrne a historické bohatstvo.

Predpokladané trendy a smery vývoja turizmu:

- Dovolenka a oddych spojený s cestovaním **na kratší čas**, bližšie a lacnejšie.
- Na význame nadobudne **domáci turizmus**, oveľa väčšiu šancu získa **dovolenka vo vlastnej krajine**.
- Ako ťažiskové formy cestovného ruchu budú: **letná turistika a pobyt pri vode**, kúpeľný a zdravotný CR, **zimný CR a zimné športy**, mestský a kultúrny CR a **vidiecky CR a agroturistika**. To znamená, že v podmienkach

Slovenska pri aplikácii na podmienky obce Selce sa ponuka CR bude uplatňovať hlavne v nasledovných oblastiach:

- poznávanie (kultúra, história a pod.),
- rôzne druhy turistiky (pešia, cyklistická, lyžiarska, horská), športové vyžitie, príp. dobrodružstvo
- rekreácia, trávenie voľného času v prírode, v obci i meste (spojitosť s kontaktným mestom Banská Bystrica),
- agroturistika,
- iné...

2/9.3.1.2. Východiská rozvoja funkcie rekreácie a cestovného ruchu na území obce

Funkcia rekreácie a cestovného ruchu na území obce Selce má súčasne pozitívne východiská i perspektívne možnosti posilnenia funkcie dennej a koncomtýždňovej rekreácie a zotavenia.

Geograficko-krajinárske špecifiká a civilizačný potenciál Seliec má predpoklady posilniť funkciu plnohodnotnej horskej turistickej aglomerácie a strediska Špania Dolina, / Šachtica – Selce / Čachovo a rekreačno-športových aktivít. Obec Selce má šancu výraznejším exponenciálnym rozvojom tejto funkcie zaznamenať celkovú dynamizáciu a polarizáciu života obce.

V súčasnosti už vyrastá tlak na kvalitu, komplexnosť, rôznorodú škálu atraktivít. Obec má predpoklady a príležitosť vytvárať a permanentne valorizovať zodpovedajúci urbánny, kultúrno-spoločenský pól, úmerný kultúrnym a prírodno-krajinárskym hodnotám priľahlého regiónu. Tento polaritný vzťah je zárukou plnohodnotnosti územného segmentu pohronskeho regiónu a jeho prosperity. V ňom možno hľadať záruky relatívnej rovnováhy prírodného a civilizačného pólu.

Splnenie základného ideového poslania produkčno-rekreačného zázemia, t. j. vytvorenie komplexnej, vývojaschopnej spoločenskej turistickej aglomerácie a strediska CR predpokladá uplatnenie programových cieľov najmä v polohe funkčnej – zabezpečiť komplexné kultúrno-spoločenské, rekreačno-športové, obchodno-obslužné, administratívno-organizačné, informačno-propagačné zariadenia (atraktivitu).

Územná funkcia zotavenia patrí zatiaľ medzi participujúce, ale ekonomicky pre obec ešte málo efektívne funkcie. Jej význam sa môže cielene posilniť až tak, že sa zaradí medzi jeho nosné hospodárske odvetvia a výraznejšie ovplyvní ekonomický a sociálny rozvoj obce. Iniciovať pre to kvalitatívny rozvoj súčasnej vybavenosti a potrebné územné a technické podmienky je jedným z programových cieľov územného plánu obce.

Pre územný rozvoj funkcie rekreácie a cestovného ruchu určuje ÚPN obce doposiaľ chýbajúcu koncepciu a z nej plynúcu stratégiu smerujúcu k systémovému zhodnoteniu a využitiu prírodného potenciálu v miere potrebnej pre uspokojenie a pokrytie požiadaviek obyvateľov obce a okolia, prioritne s orientáciou na dennú a koncomtýždňovú rekreáciu v prírodnom prostredí.

Východiská územného rozvoja funkcie rekreácie a cestovného ruchu na území obce Selce sa opierajú aj o záväznú časť ÚPN VÚC Banskobystrického kraja, ktorá v oblasti rekreácie a cestovného ruchu podporuje zhodne s potenciálnymi danosťami obce Selce tieto vybrané rozvojové aspekty:

Rozvoj predovšetkým tých foriem rekreácie a cestovného ruchu, ktoré majú širší regionálny význam:

- **rekreácia pre pobyt pri vodných plochách, pešia a cykloturistika, poľovníctvo, poznávací kultúrny turizmus (návšteva pamätihodností, podujatí), tranzitný cestovný ruch.**
- Rozvoj rekreácie a cestovného ruchu na katastrálnom území **obce Selce** usmerňovať do vhodných lokalít s letným a zimným rekreačným potenciálom.
- Zabezpečenie podmienok na **krátkodobú rekreáciu obyvateľov v záujmovom území obce**, hlavne v priestoroch **s funkciou rekreačných zón obce, až prímestskej rekreačnej zóny v kontakte s mestom Banská Bystrica.**
- Na katastrálnom území **obce** dodržať **únosný pomer funkcie ochrany prírody s funkciami spojenými s rekreáciou a cestovným ruchom.**
- Rozvoj spojitého, hierarchicky usporiadaného bezpečného, šetrného **systému cyklistických ciest slúžiaceho pre rozvoj cykloturistiky ale aj pre rozvoj urbanizačných väzieb** medzi obcami/mestom, rekreačnými lokalitami, významnými územiami s prírodným alebo kultúrno-historickým potenciálom (rozvoj prímestskej rekreácie, dochádzanie za zamestnaním, vybavenosťou, vzdelaním, kultúrou, športom, ...):
 - rozvoj bezpečných križovaní cyklistických ciest s ostatnými dopravnými koridorami,

- previazanie línií cyklistických ciest podľa priestorových možností **s líniami jazdeckých a peších trás** a tiež s líniami sprievodnej zelene,
- **cyklistické cesty na lesných pozemkoch** a na pozemkoch v ochrannom pásme lesa **zriaďovať ako doplnkovú funkciu** týchto pozemkov, aby boli prioritne zabezpečené hlavné funkcie lesov a hospodárenie v nich.

Podrobnejšie a komplexne sú východiská zo záväznej časti ÚPN VÚC Banskobystrického kraja uvedené v kap. 2/4. Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu, pod bodom 3 - Oblasť rozvoja rekreácie a turistiky.

2/9.3.2. Výber štandardov zariadení pre rozvoj rekreácie a CR na území obce Selce

Výber štandardov zariadení cestovného ruchu a ich zastúpenie na území obce Selce je uvedené v podkap. 2/9.2.2. Štandardy minimálnej vybavenosti obce Selce, **Tab.3:** Minimálna vybavenosť obce – cestovný ruch.

2/9.3.3. Konceptia rozvoja rekreácie a cestovného ruchu na území obce Selce

Vhodné územné podmienky pre funkciu rekreácie a CR na území obce Selce boli podrobne špecifikované a zohľadnené už v ÚPN VÚC Nízke Tatry z r. 1996. Nadväzne boli potvrdené ďalšími aktuálnymi územnoplánovacími dokumentmi na regionálnej úrovni (ÚPN VÚC Banskobystrického kraja).

ÚPN VÚC Nízke Tatry územie obce začleňoval do krajinného celku II. Špania Dolina - Selce, celoštátneho až medzinárodného významu. Jeho návštevnosť bola limitovaná počtom 3 800 osôb za deň v lete a 5 500 osôb v zime. Obec Selce bola charakterizovaná ako rekreačne aktívne sídlo regionálneho významu, so zameraním na športy a relaxačné činnosti, na kultúrne a spoločenské podujatia a na špecifické aktivity prímestskej rekreácie. Rekreačný útvar Selčianska dolina (Čachovo) bol klasifikovaný ako stredisko prímestskej horskej rekreácie s náplňou: krátkodobá rekreácia, zimné športy, turistika a iné pohybové aktivity, rekreačný pobyt.

V prípade vybudovania vodnej nádrže s kúpaliskami v ústí Selčianskej doliny sa tu uvažovalo s ďalším strediskom prímestskej rekreácie. Rekreačný útvar Šachtíčka bol začlenený do rekreačnej a turistickej aglomerácie Špania Dolina - Panský diel.

Táto koncepcia a z nej vyplývajúce regulatívy boli prevzaté aj do ÚPN VÚC Banskobystrického kraja. V ňom je zvýraznené postavenie obce ako obytného a rekreačného zázemia mesta Banská Bystrica. Bola akceptovaná funkčná integrácia rekreačných útvarov Špania Dolina - Šachtíčka - Selčianska dolina a tento rekreačný útvar bol doplnený o novú základňu turizmu "Malý diel" (Kejda).

Záujem o ďalší rozvoj prímestskej rekreácie obyvateľov mesta Banská Bystrica na území Seliec sa predpokladá aj v územnom pláne mesta Banská Bystrica. Záujem je o dobudovanie lesoparku na južných svahoch Panského a Selčianskeho dielu, na komplexnom využití priestoru Šachtíčka - Panský diel, na optimalizácii jeho dopravného prepojenia s mestom a na budovaní štandardných i netradičných športových a relaxačných aktivít na území obce, slúžiacich aj obyvateľom mesta.

Dôsledná analýza krajinného potenciálu a jeho zaťažiteľnosti v prípravnej koncepcnej fáze ÚPN-O Selce preukazuje, že reálne možnosti rozvíjať rekreáciu v katastri obce Selce v previazanosti na jej okolie je možné predovšetkým po stránke kvalitatívneho dotvárania už existujúcich zariadení. Súčasné využitie územného potenciálu katastra, spolu s danosťami a atraktivitami obce dostatočne pokrýva podstatnú časť rekreačných potrieb jeho obyvateľov, vytvára aj ponuku pre návštevníkov obce. ÚPN-O vytvára podmienky pre rozvoj rekreácie a cestovného ruchu prioritne na báze dynamických pohybových a krátkodobých pobytových aktivít v prírodnom prostredí priľahlého záujmového územia obce.

Bezprostredné rekreačne využiteľné krajinné prostredie sa v súčasnosti nachádza prevažne mimo okolitých zalesnených priestorov. Horské polohy sú v súčasnosti pre verejnosť za účelom zotavenia formou pohybu v lesnom prostredí málo atraktívne, pre ich prevažujúcu lesohospodársku funkciu. ÚPN-O preto rieši posilnenie kategórie lesov osobitného určenia v pozícii rekreačných lesov, čo sa javí ako potrebné a možné, hlavne vo funkčno-priestorovej väzbe na existujúce zariadenia CR (prezentuje grafická časť ÚPN - O / výkresy č. 2, 5, 7).

Krajinný potenciál a jeho zaťažiteľnosť umožňuje danosťami a atraktivitami obce reálne nielen pokrytie podstatnej časti rekreačných potrieb obyvateľov obce, ale vytvorí aj širšiu ponuku pre návštevníkov mesta Banská Bystrica a rozvíjať cestovný ruch aj v širšom regionálnom kontexte. Možnosť Seliec participovať na domacom i zahraničnom cestovnom ruchu podstatne uľahčujú kontaktné územno-priestorové väzby na mesto Banská Bystrica, ktoré

disponuje značnou územnou ponukou pre vyššiu, až nadregionálnu vybavenosť.

Urbanistická koncepcia rozvoja rekreácie a cestovného ruchu v Selciach je v územnom pláne obce založená na nasledovných zásadách:

- Rekrečné potreby obyvateľov obce a záujmy účastníkov cestovného ruchu realizovať jednak vo vnútroobecnej polohe a jednak na ňu nadväzujúcich príľahlých rekreačných zónach obce.
- **Vnútroobecnú rekreačnú zónu** budú tvoriť verejné priestranstvá a verejná zeleň, prevažne v urbanistickom okrsku UO-A (územné časti A0, A1, A2), v juhozápadnej časti katastra na rozhraní UO-A a SFP-1 s orientovaním na dobre prístupné údolie Selčianskeho potoka a v severozápadnej časti intravilánu obce športový a rekreačný areál v UO-B. Špecifické postavenie predstavuje potenciálne územie pre plánovaný agroturizmus v UO-C / Areál Roľníckeho družstva, s chovom oviec a koní, s možnou spoločensko-ubytovacou vybavenosťou.
- **Príľahlé rekreačné zóny obce** sa budú komplexne dotvárať nasledovne:
 - **Príľahlá rekreačná zóna obce / SEVER** v severnej údolnej a horskej časti územia obce v súboroch funkčných plôch SFP 1 a SFP 4 na báze už existujúcej vybavenosti RCR a na ňu nadväzujúcu sústavu rekreačných trás a náučných chodníkov, prírodnej zelene, plánovaných rekreačných lesov vo forme funkčných plôch lesoparku a potenciálnej, v rámci ÚPN-O plánovanej vodnej plochy v súbore funkčných plôch SFP 1.
 - **Príľahlá rekreačná zóna obce / JUH** tvoriaca rekreačné zázemie obce v juhozápadnej časti katastra s orientovaním na športovo-rekreačné vybavenie (športová strelnica, pohybové trasy) v SFP 2 a plánované rekreačné lesy vo forme lesoparku v SFP 3.

Výhodou je vzájomné, plynulé a bezkolízne prepojenie **vnútroobecnej rekreačnej zóny a rekreačných zón obce medzi sebou** sústavou pohybových rekreačných trás a náučných chodníkov.

Nové rozvojové funkčné plochy s rekreačnou funkciou vrátane ubytovacích zariadení orientuje koncepcia ÚPN-O do súboru funkčných plôch SFP-1 / Hrby - Staré Selce, lokalitách 1.2 a 1.4 Pred Selčianskou dolinou - Osičina a do SFP-4 / Selčiansky diel, v lokalite 4.3 Areál Šachtíčky, časť 4.3.2 Ľapuška.

Víkendové rekreačné záujmy návštevníkov sú smerované prevažne do SFP- 4 / Selčiansky diel, lokality: 4.1 Selčianska dolina - Čachovo, 4.2 Fuggerov dvor a 4.3 Areál Šachtíčky, s významnejšími rekreačnými danosťami, zariadeniami a turistickými aktivitami. ÚPN-O Selce rieši doposiaľ chýbajúcu výraznejšiu možnosť letných aktivít pri vode. Špecifickou atraktivitou s možným využitím aj pre víkendovú rekreáciu pri vode je v rámci ÚPN-O Selce plánovaná vodná nádrž (ako súčasť vodozádržného systému prítalových vôd) v SFP-1 / Hrby – Staré Selce, lokalita 1.4 pred Selčianskou dolinou - Osičina.

2/9.3.3.1. Nároky na pokrytie návštevnosti každodennej a víkendovej rekreácie

/ Nároky obyvateľov obce Selce

Pri stanovení nárokov obyvateľov obce Selce na každodennú a víkendovú rekreáciu vychádza ÚPN-O z ich nárokov na dennú rekreáciu vo voľných dňoch, t. j. na víkendovú rekreáciu. Stanovenie nárokov obyvateľov obce Selce na každodennú a víkendovú rekreáciu sa vzťahuje k plánovaciemu obdobiu, v ktorom sa počet obyvateľov predpokladá:

- v 2. variante **2 470** obyvateľov.

Všeobecne sa tieto nároky pre obec Selce uvažujú pre **40 % obyvateľov**, to znamená pre cca:

- v 2. variante **988** obyvateľov.

Tieto sa v podmienkach obce uskutočňujú s predpokladom:

- **cca jedna tretina (380 účastníkov) na území intravilánu obce** - v hraniciach zastavaného územia,
- **cca dve tretiny (750 účastníkov) v extraviláne obce, v jej širšom záujmovom území** - v blízkom meste Banská Bystrica, v regióne, až mimo región. V Selciach (podľa daností) z toho **cca jedna polovica v extraviláne obce** - ide o pobyt poldenný až celodenný bez prenocovania, **jedna polovica mimo obec** (v regióne, za hranicami obce) - bez alebo s prenocovaním.

V extraviláne obce sa tak počíta s každodennou a víkendovou rekreáciou cca:

- v 2. variante **160** domácich účastníkov.

/ Nároky ubytovaných externých účastníkov

K uvedenému nárokovanému počtu domácich účastníkov pribudne navyše počet externých, mimoobecných účastníkov z celkového počtu ubytovacích zariadení a individuálnych rekreačných objektov v plánovacom horizonte:

- SFP-1 Hrby – Staré Selce / Lokalita 1.1 – Pred Selčianskou dolinou	= 4 lôžka
- SFP-1 Hrby – Staré Selce / Lokalita 1.2 – Pred Selčianskou dolinou - Osičina	= 25 lôžok
- SFP-1 Hrby – Staré Selce / Lokalita 1.3 – Pred Selčianskou dolinou	= 20 lôžok
- SFP-1 Hrby – Staré Selce / Lokalita 1.4 – Pred Selčianskou dolinou - Osičina	= 28 lôžok
- SFP-4 Selčiansky diel / Lokalita 4.1 – Selčianska dolina - Čachovo	= 260 lôžok
- SFP-4 Selčiansky diel / Lokalita 4.2 – Fuggerov dvor	= 50 lôžok
- SFP-4 Selčiansky diel / Lokalita 4.3 – Areál Šachtický	= 224 lôžok
- UO-B Športovo-rekreačný areál v obci – Turistická ubytovňa Šiator	= 15 lôžok
Spolu v 2. variante cca	= 626 lôžok

Pri obsadenosti lôžok cca 70 % to predstavuje:

- v 2. variante víkendoví účastníci z ubytovacích zariadení v počte cca **440** účastníkov.

/ Spolu domáci účastníci + víkendoví účastníci z ubytovacích zariadení:

- v 2. variante víkendoví účastníci z ubytovacích zariadení v počte cca **600** účastníkov.

/ Nároky pasantných návštevníkov

Navyše je potrebné uvažovať s dennou návštevnosťou **zo širšieho záujmového územia** – z blízkeho mesta Banská Bystrica, z regiónu, až mimo regiónu. Konceptia ÚPN-O vytvára preto dostatočnú funkčno-priestorovú rezervu pre pokrytie celkovej dennej návštevnosti, zrejmej z nasledujúceho tabuľkového prehľadu:

▪ Tab. Bilancie - Návštevnosť stredísk RCR na k. ú. obce Selce

SFP-1 – HRBY - STARÉ SELCE / Rekreačný priestor PRED SELČIANSKOU DOLINOU Letné stredisko kúpania, vodáckych športov a pobytu pri vode: z rozlohy vodnej plochy cca 3,4 ha a viac leto = 600, max. 1000 os/ deň * návštevnosť vypočítaná z veľkosti VN a jej zázemia v priemere na 1 obyv vychádza cca 12 m ² zima = 100, max. 150 os/ deň	
SFP-4 - SELČIANSKY DIEL / Rekreačný útvar ŠACHTICKÝ:	leto = 4 000 os/deň zima = 5 500 os/deň
Z toho k. ú. Selce:	leto = 800 osôb/deň zima = cca 1 100 osôb/deň
SFP-4 – SELČIANSKY DIEL / Rekreačný priestor SELCE – SELČIANSKA DOLINA + FUGGEROV DVOR:	leto = 600 os/deň zima = 2 000 aktívnych účastníkov os/deň max. = 1 000 divákov os/deň
SFP-4 – SELČIANSKY DIEL / Rekreačný priestor SELCE – AREÁL SKOKANSKÝCH MOSTÍKOV DUBINA:	leto = 600 os/ deň zima = 30 aktív. účast./deň (športovci, iní) + max. 150 divákov os/deň

2/9.3.3.2. Zonálne členenie funkcie rekreácie a cestovného ruchu na území obce

/ Vnútroobecná rekreačná zóna

▪ Verejné priestranstvá a verejná zeleň

Rekreačné a turisticky atraktívne verejné priestranstvá sa v súčasnosti začínajú formovať. Konceptia ÚPN obce ich kvalitatívne dotvára a rozvíja prioritne vo vymedzenom území centrálnej zóny obce. V plánovacom horizonte rozvoja obce sú verejné priestranstvá, hlavne v centre obce, viac zamerané aj na oddych a relaxáciu obyvateľov a na vytváranie aktivít pre návštevníkov obce.

Dominantné verejné priestory obce vytvárajú - priestor pozdĺž terajšieho cestného prieťahu č. III/4218 na S-J urbanistickej osi – budúcej obecnej triedy (po plánovanej preložke prieťahu č. III/4218) a priestor pozdĺž prírodnej osi Selčianskeho potoka.

- **Parkové funkčné plochy v centre obce** na Partizánskej ulici (UL **A1.1**) a na plánovanom Námestí sv. Cyrila a Metoda (UL **A1.2**), sú koncipované ako sadovnícky upravené verejné priestranstvá s doplnkovou občianskou vybavenosťou formou architektonického mobiliáru. Parkové funkčné plochy v centre obce môžu mať optimálnu dennú návštevnosť 500 - 1000 osôb. V urbanistickom okrsku UO-A bude potrebné aktuálne rozšíriť a skvalitniť už založenú verejnú zeleň a založiť verejnú zeleň v plánovanej rozvojovej časti cintorína.
- **Prírodný park na Selčianskom potoku** je v rámci ÚPN-O plánovaný ako dôležitý ťažiskový priestor vnútroobecnej rekreačnej zóny celoobecného až regionálneho významu. Je situovaný v južnej časti k. ú., na rozhraní UO-A a SFP-1. Predstavuje veľmi vzácny priestorový potenciál pre vytvorenie v obci doposiaľ chýbajúce zastúpenie verejnej vnútroobecnej rekreačno-oddychovej a kultúrno-spoločenskej zóny náučného charakteru s celoročným využitím. Park môže mať optimálnu dennú návštevnosť 250 - 500 osôb.

Bližšia špecifik. priestorovej dispozície a obsahovej náplne verejných priestranstiev Vnútroobecnej rekreačnej zóny v lokalitách: Centrum / obecný park, Prírodný park na Selčianskom potoku vyžaduje riešenie na zonálnej úrovni.

Celková štruktúra verejných priestranstiev a verejnej zelene má priestorové predpoklady pre optimálnu návštevnosť a rekreačnú kapacitu cca 750 až 1 500 osôb za deň.

▪ Športoviská a športové areály

Zariadenia telovýchovy a športu sa veľkou mierou spolupodieľajú na štruktúre vnútroobecnej rekreačnej zóny. Svojím účelovým charakterom činností sú však zariadenia telovýchovy a športu zahrnuté do verejnej, resp. záujmovej občianskej vybavenosti. Štandardy min. vybavenosti pre plánovanú veľkosť obce Selce sú uvedené v podkapitole 2/9.2.2.2 - Tab.2: Minimálna vybavenosť obce - telovýchova, šport a pohybová rekreácia a v podkapitole 2/9.2.3.6 - Telovýchova, šport a pohybová rekreácia. Súhrn:

- **Okrsková športová a telovýchovná vybavenosť** – telocvičňa ZŠ a plánovaný školský športový areál v UO-A - časť **A0** / UL **A0.1**, existujúce futbalové ihrisko v UO-B, UL **B.1** s kvalitatívnym rozvojom. Kapacita cca 250 os./deň.
- **Celoobecná športová a telovýchovná vybavenosť** – obecný športový areál v UO-B – existujúce funkčné plochy v UL **B.1** (športové ihriská) a v plánovanej UL **B.2**, (areál letného kúpaliska, resp. krytá plaváreň, krytá športová viacúčelová hala, telocvičňa, fitnesscentrum so saunou, tenisové kurty...). Kapacita cca 250 os./deň.

Celková štruktúra športovísk a športových areálov má priestorové predpoklady pre optimálnu športovo-rekreačnú a návštevnosť kapacitu cca 1 000 osôb za deň.

Celková štruktúra vnútroobecnej rekreačnej zóny má priestorové predpoklady pre optimálnu návštevnosť a rekreačnú a športovo-rekreačnú kapacitu cca **2 450 až 3 200** osôb za deň.

/ Príhlé rekreačné zóny obce (PRZO)

Príhlé rekreačné zóny obce reprezentujú špecifickú športovo-rekreačnú a telovýchovnú vybavenosť. Ich náplň a význam presahuje lokálnu obecnú úroveň a veľkou mierou sa podieľajú na poskytnutí rekreačného záujmu obyvateľov aglomerácie mesta Banská Bystrica až širšieho regionálneho dosahu. Lokalizované sú mimo urbanistického obytno-hospodárskeho okrsku **A**, v SFP **príhlého záujmového územia** (SFP-1, SFP-2, SFP-3) a **ostatného územia katastra** (SFP-4). Rozvoj príhlých rekreačných zón obce vychádza z územnopriestorových podmienok a potenciálu prírodných daností. Príhlé rekreačné zóny obce v pláne predstavujú – PRZO / SEVER a PRZO / JUH. Priestorovo-funkčná štruktúra PRZO je nasledovná:

▪ PRZO / SEVER (lokalizácia = SFP-1 / lokality 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, SFP- 4 / lokality 4.1, 4.2, 4.3, 4.4)

Príhlá rekreačná zóna obce / SEVER je koncipovaná ako priestor celoročnej, dennej a koncomtýždňovej rekreácie s príslušnou vybavenosťou RCR za účelom oddychu, športov a poznávacieho cestovného ruchu v prírode. Uplatňuje sa tu ubytovacia vybavenosť a dynamická rekreačná funkcia charakteru relaxačno-rekondičných a náučno-zážitkových aktivít so sústavou pohybových trás má dopĺňať štruktúra oddychových miest a pozorovacích stanovišť, zimných bežkárskejších trás a lyžiarskejších jazdových tratí s vlekmí.

SFP-4 predstavuje zalesnenú krajinu. Dobrú pešiu priechodnosť tohoto územia umožňuje aj sieť lesných ciest.

Kvôli optimálnej priechodnosti územia treba počítať s potrebou úprav viacerých vybraných lesných ciest pre peší, resp. tiež cyklistický a hipo pohyb. Hlavným určením je poznávať, zachovať a využívať prírodné lesné spoločenstvá pre lesohospodárske a rekreačné účely v súlade s ochrannou funkciou CHVO Nízke Tatry / západ. Je vhodné prírodný a kultúrno-historický potenciál využiť a postupne naplňať rekreačnú priestorovo-funkčnú štruktúru zóny s dôrazom na plánované lesoparkové funkčné plochy.

Na funkčnej štruktúre Príľahlej rekreačnej zóny obce SEVER sa v rámci SFP-1 a SFP-4 podieľajú:

- **SFP-1 / Lokality 1.1, 1.2, 1.3, 1.4 Pred Selčianskou dolinou a Pred Selčianskou dolinou – Osičina**
 - Funkčné plochy individuálnych rekreačných objektov (IRO)
 - Letné stredisko kúpania, vodných športov a pobytu pri vode v rámci ÚPN-O plánovanej vodnej plochy
 - Napojenie na sústavu letných a zimných pohybových trás so štruktúrou oddychových miest a pozorovacích stanovišť
- **SFP-1 / Lokalita 1.4 Záhradkárka osada**
 - Celkový počet záhradiek približne 62. V ďalšom období sa plánuje s jej rozšírením na cca 80 záhradiek. Rekreačná forma záhradkárenia predstavuje v podmienkach obce menšie zastúpenie vzhľadom na prevládajúce bývanie v rodinných domoch so záhradami a dostatok iných prijateľných foriem dennej a koncomtyždňovej rekreácie a rekreačných činností v prírode.
- **SFP-4 / Lokalita 4.1 Selčianska dolina – Čachovo - stredisko rekreácie a zimných športov**
 - Funkčné plochy ubytovacích zariadení
 - Športová vybavenosť
 - Funkčné plochy individuálnych rekreačných objektov (IRO)
 - Lyžiarske zjazdové trate s vlekmí
 - Napojenie na sústavu letných a zimných pohybových trás so štruktúrou oddychových miest a pozorovacích stanovišť
- **SFP-4 / Lokalita 4.2 Fuggerov dvor - základňa turizmu a rekreácie**
 - Funkčné plochy ubytovacieho zariadenia
 - Športová vybavenosť
 - Východisko pre turistiku a cykloturistiku, hipoturistické a vychádzkové trasy, v zimnej sezóne priama nadväznosť na lyžiarske zjazdovky
- **SFP-4 / Lokalita 4.3 Areál Šachtický - stredisko prímestskej rekreácie a zimných športov**
 - Funkčné plochy ubytovacích zariadení
 - Športová vybavenosť
 - Funkčné plochy individuálnych rekreačných objektov (IRO)
 - Lyžiarske zjazdové trate s vlekmí
 - Napojenie na sústavu pohybových peších trás, cyklistických trás a hipoturistické trasy so štruktúrou oddychových miest a pozorovacích stanovišť, zimných bežkárskych trás a lyžiarskych zjazdových tratí s vlekmí.
- **SFP-4 / Lokalita 4.4 Areál skokanských mostíkov Dubina**
 - Výcvikové stredisko skokov na lyžiach pre mládež
 - Napojenie na sústavu pohybových peších trás, cyklistických trás, hipoturistických a vychádzkových trás a zimných bežkárskych trás so štruktúrou oddychových miest a pozorovacích stanovišť.
- **SFP-4 / Lokalita 4.5 Rekreačné lesy – forma lesoparku**
 - Lesopark ŠACHTICKÝ
 - Lesopark SELČIANSKA DOLINA
 - Lesopark STARÉ SELCE (skokanské mostíky)
 - Lesoparky tvoria prírodné spojovacie články medzi rekreačnými štruktúrnymi prvkami prímestskej rekreačnej zóny
 - Plánované je prepojenie sústavou peších trás s oddychovými miestami. Predpokladom pre ich realizáciu je vyhlásenie a založenie nových plôch kat. lesa osobitného určenia, ako prímestský les s významnou zdravotnou, kultúrnou a rekreačnou funkciou, v subkat. rekreačný les.
 - Optimálna zaťažiteľnosť je 5 - 10 osôb/ha.
- **SFP-1 Prírodný park Selčiansky potok / časť**
 - Náučno-poznávací a oddychový charakter s optimálnou dennou návštevnosťou 100 - 250 osôb (v celom území, spolu s jeho časťou v UO-A).
- **SFP-1, 4 Sústava pohybových trás v celom území PRZO**
 - Sústava rekreačných pohybových letných a zimných trás so štruktúrou oddychových miest

- Náučno-poznávacie plochy a trasy so štruktúrou oddychových miest a pozorovacích stanovišť, so špecifickým zameraním na poznávanie prírody a kultúrno-historických lokalít, s prísnu reguláciou využívania územia s prioritou ochrany prírody a pamiatkovej ochrany:

- **Keltské chodníčky vo väzbe na lokalitu NKP Selecký Hrádok** v SFP-4
- **Náučno-poznávacie trasy v spojitosti s historickými banskými dielami** (šachty, haldy) v SFP-4
- **Prírodný park Selčiansky potok - časť, v spojitosti s vodnou faunou** v SFP-1
- **Náučno-poznávacie trasy v spojitosti s ekologicky významnými segmentmi krajiny**, so špecifickou úlohou poznávania prírody, pri uplatnení prísnej regulácie návštevnosti a aktivít v priestore SFP-4.

Sústavu rekreačných pohybových trás, prioritne náučno-poznávacie plochy a trasy so špecifickou úlohou poznávania prírody s uplatnením prísnej regulácie návštevnosti a aktivít, je potrebné riešiť nadväzne na ÚPN-O samostatným generelom a zonálnou reguláciou v súlade s platnou legislatívou. Nevyhnutná je pritom súčinnosť príslušných orgánov ochrany prírody a kultúrnych pamiatok.

▪ **PRZO / JUH** (lokalizácia = SFP- 2 / lokality 2.1, 2.2, SFP 3 / lokalita 3.1)

Príľahlá rekreačná zóna obce / JUH je koncipovaná ako priestor dennej a koncomtýždňovej rekreácie, s prevahou dynamickej rekreačnej funkcie s príslušnou vybavenosťou športovo-rekreačnými trasami s priamou nadväznosťou na **vnútroobecnú rekreačnú zónu**. Účelovo je zameraná viac na športové aktivity charakteru relaxačno-rekondičných aktivít so sústavou letných pohybových trás a zimných biatlonových bežkárskejších trás vo väzbe na športovú strelnicu. Oddychové aktivity sú orientované do lesoparku Breziny v SFP-3.

Na funkčnej štruktúre Príľahlej rekreačnej zóny obce JUH sa v rámci SFP 2 a SFP 3 podieľajú:

- **SFP-2 Areál streleckých športov – športová strelnica**
 - súčasný areál športovej strelnice vo väzbe na sústavu zimných bežeckých lyžiarskych trás, letných bežeckých kyslíkových kondičných trás, cyklotrás, hipoturistických a vychádzkových trás.
 - Strelnica je orientovaná na potreby streleckého výcviku z malorážnych zbraní ako súčasť športovej praxe, prioritne pre biatlon a tiež na výcvik športovej a ostatnej verejnosti.
- **SFP-3 Rekreačné lesy – forma lesoparku**
 - Lesopark BREZINY
 - Lesopark tvorí prírodný spojovací článok medzi rekreačnými štruktúrálnymi prvkami prímestskej rekreačnej zóny
 - Plánované je prepojenie sústavou peších trás, oddychových miest. Predpokladom pre jeho realizáciu je vyhlásenie a založenie nových plôch kat. lesa osobitného určenia, ako prímestský les s významnou zdravotnou, kultúrnou a rekreačnou funkciou, v subkat. rekreačný les.
 - Optimálna zaťažiteľnosť je 5 - 10 osôb/ha.
- **SFP-2, 3 Sústava pohybových trás v celom území PRZO**
 - Sústava rekreačných pohybových letných bežeckých kyslíkových kondičných trás a zimných bežkárskejších lyžiarskych trás, hipoturistických a vychádzkových trás so štruktúrou oddychových miest

/ **Nároky na pokrytie návštevnosti každodennej a víkendovej rekreácie v prírodnom prostredí lesnej krajiny obce**

Pri stanovení nárokov obyvateľov obce Selce na rekreáciu v lesnom prostredí sa vychádza z ich nárokov na dennú rekreáciu vo voľných dňoch, t.j. na víkendovú rekreáciu. Nároky sa vzťahujú k plánovaciemu obdobiu, v ktorom sa uvažuje s počtom obyvateľov

- v 1. variante **2 825** obyvateľov
- v 2. variante **2 470** obyvateľov

Všeobecne sa tieto nároky pre obec Selce uvažujú **pre 40% obyvateľov**, to znamená pre cca

- v 1. variante **1 130** účastníkov,
- v 2. variante **988** účastníkov

Tieto sa v Selciach uskutočňujú:

- **cca jedna tretina na území intravilánu obce** – v hraniciach zastavaného územia obce,
- **cca dve tretiny v extraviláne obce, v jej záujmovom území** (v regióne), ďalej mimo región.

V Selciach (podľa daností) **z toho cca jedna polovica v extraviláne obce** ide o pobyt pol - až celodenný bez prenocovania, **jedna polovica mimo obce** (v regióne, za jeho hranicami) – bez alebo s prenocovaním.

V extraviláne sa počíta s rekreáciou cca

- v 1. variante **cca 190** obyvateľov,
- v 2. variante **cca 160** obyvateľov

Pri stanovení nárokov obyvateľov obce Selce na **rekreáciu v horskom (lesnom) prostredí** plán vychádza z ich nárokov na dennú rekreáciu vo voľných dňoch, t. j. na víkendovú rekreáciu v extraviláne, pričom z tohto množstva možno uvažovať s návštevníkmi v horskom, resp. lesnom prostredí, t. j. v lesoparku, s počtom **cca (cca 55 %)**:

- v 1. variante **cca 105** návštevníkov,
- v 2. variante **cca 90** návštevníkov

a to predovšetkým v nárazovej jarnej sezóne, ktorá je pre pobyt v lesnom prostredí najvyššia (nápor do prírody po zimnej sezóne). V lete sa už nápor presúva najviac na pobyt pri vode, v jeseni opäť do prírody, však v menších počtoch ako na jar.

/ Územné rekreačné nároky na lesné prostredie - lesoparky a ich zaťažiteľnosť

▪ Výmera územia lesoparkov

Pre obyvateľov obce sa odporúča a ÚPN-O plánuje výmeru plochy lesoparku **min. 50 m²/obyvateľa**. Pri plánovanom počte obyvateľov obce:

- v 1. variante **2 825** obyvateľov to znamená rozsah lesoparku **min. 14 ha** (pri 50 m²/obyvateľa)
- v 2. variante **2 470** obyvateľov to znamená rozsah lesoparku **min. 12 ha** (pri 50 m²/obyvateľa)

Pre obec Selce, navyiac s vytváraním ponuky pre mimoobecných pasantov z regiónu i mimo regiónu, je reálne možné aj **navýšenie min. požiadavky 50 m²/obyvateľa na približne trojnásobok**. Vychádza sa tak z potenciálnych územných možností a funkčno-priestorových väzieb krajinného prostredia v extraviláne obce. Konečný rozsah lesoparkových plôch bude reálne upravený v procese prípravy vyhlásenia kat. lesa osobitného určenia ako prímestský les v subkategórii rekreačný les (lesopark). Uvedený minimálny rozsah však má byť dodržaný.

▪ Zaťažiteľnosť územia lesoparkov

- Optimálna zaťažiteľnosť návštevníkmi podľa charakteru a možného rekreačného využitia územia v horskom, resp. lesnom prostredí je uvažovaná v rozsahu:
5 – 10 osôb / ha v území lesoparku v rámci prímestskej rekreačnej zóny.
- Extenzívna zaťažiteľnosť návštevníkmi podľa charakteru a možného rekreačného využitia územia v horskom, resp. lesnom prostredí je uvažovaná v rozsahu:
0,5 – 2,5 osôb / ha v príslušnej rekreačnej zóne obce mimo územia lesoparku.
- Intenzívna zaťažiteľnosť návštevníkmi podľa charakteru a možného využitia rekreačných funkčných plôch mimo lesného prostredia je uvažovaná v rozsahu:
10 – 20 osôb / ha

▪ Tab.: Bilancie - Návštevnosť lesoparkov na k. ú. obce Selce

Názov lesoparku	výmera v ha	návštevnosť / optim. 5 -10 návštevníkov / ha
Lesopark Šachtičky	70	350 – 700
Lesopark Selčianska Dolina	22	110 – 220
Lesopark Staré Selce (skokanské mostíky)	14	70 – 140
Lesopark Breziny	80	400 – 800
Spolu: Šachtičky, Selčianska Dolina, Staré Selce, Breziny	186 ha	930 – 1 860

Predpokladom pre realizáciu lesoparkov je vyhlásenie a založenie nových plôch kategórie lesa osobitného určenia, ako prímestský les s významnou zdravotnou, kultúrnou a rekreačnou funkciou, v subkat. rekreačný les.

/ Doplňujúce informácie k rozvojovým predpokladom rekreácie v rámci príľahlých rekreačných zón obce

- Počty návštevníkov sa budú odvíjať aj v závislosti od:
 - rastu obce, najmä obytnej výstavby,
 - vývoja prípravy a realizácie lesoparkov,
 - vývoja príťažlivosti prostredia v lesoparkoch a v ich blízkom okolí – nástupných priestoroch,
- Predpokladaná frekvencia vo vstupných priestoroch do lesoparkov závisí hlavne od spôsobu príchodu:
 - pešo – návštevníci z blízkeho okolia,
 - hromadnou dopravou,
 - individuálnou dopravou,

odhadnutých v podieloch 50 : 20 : 30. Ide o územné dopravné nadviazanie na vstupy. Vyžaduje to možné priblíženie k lesoparkom. Podiel individuálnych motoristov bude závisieť od možnosti využitia parkovísk v nástupných bodoch.

- Predpokladané iniciačné podporné prvky atraktivity lesoparkov:
 - vytvorenie siete lesných škôl na území lesoparkov s informačno-výchovno-vzdelávacími centrami so zameraním na deti a mládež, na vytváranie pozitívneho vzťahu detí k prírode a na budovanie ich environmentálneho vedomia,
 - založenie prípadného arboréta so vzdelávacím centrom a jeho využitie pre vzdelávacie účely ako významný prvok, ktorý bude spájať oddychové možnosti s poznávaním prírody, s orientáciou na vytváranie pozitívneho vzťahu detí k prírode,
 - vybudovanie bežeckých (kyslíkových) dráh,
 - vybudovanie technických zábavných atrakcií,
 - vytvorenie systému východiskových bodov do lesoparkov vrátane statickej dopravy,
 - alternatívna kyvadlová doprava počas dní s najväčšou regionálnou návštevnosťou lesoparkov (prázdninové víkendy, sviatky, podujatia) napr. v podobe turistického vláčika.

/ Bilancie zariadení rekreácie a cestovného ruchu

▪ Tab.: Bilancia ubytovacích zariadení RCR / 2. variant

BILANCIA UBYTOVACÍCH ZARIADENÍ RCR (vrátane stravovacích zariadení) / 2. variant v SFP- 4 - SELČIANSKY DIEL / rekreačné útvary, areály a zariadenia CR 4.1 - SELČIANSKA DOLINA - ČACHOVO, 4.2 - FUGGEROV DVOR, 4.3 - AREÁL ŠACHTIČKY / všetky - súčasť „Horskej turistickej aglomerácie a strediska Špania Dolina / Šachtica / Selce- Čachovo“ v UO – B - ŠPORTOVO-REKREAČNÝ AREÁL V OBCI				
Označenie a názov:	Celková výmera (ha) Stav / Návrh / určenie rozvoja * v úrovni ÚPN obce <i>* Podrobná regulácia rozvoja je podmienená spracovaním dokumentácií jednotlivých území na úrovni zóny (ÚPN-Z, UŠ, PD...)</i>	Forma a označenie zariadení CR / rekr. ubytovanie a vybavenie: Hotel - H Penzión - PE Horský apartmán - A Chata - CH Turistická ubytovňa - TU Individuálne rekr. objekty - IRO Multifunkčná hala - MH Agroturistické ubytovanie - AU	Počet zariadení a objektov	Počet lôžok / stoličiek Stav / Návrh / určenie rozvoja
4.1 - SELČIANSKA DOLINA - ČACHOVO / Stredisko prímestskej rekreácie a zimných športov Zariadenia CR:	5,4 ha Súčasná / bez územného rozvoja Nevyhnutné: - vymedzenie verejného koridoru cesty a ver. priestorov Prípustné: - intenzifikácia, prestavba - kvalitatívny rozvoj - príležitostné zariadenia - mobilné - posilnenie zelene (min. 70%) Neprípustné: - výstavba nových objektov	H, PE, A, CH, IRO	33 / nárast prestavbou o 1	260 L / 120 stol. / nárast o 27 L / 12 stol.
Penzión Čachovo	0,27 ha	PE	1+1- prestavba obj.	50 L / 70 stol. / nárast o 12 L

Horský apartmán Selčianka * pôvodný penzión Selčianka	0,15 ha / prestavba + dostavba	A	1 / prestavba (z 35 L)	50 L / bez verej. stravovania / nárast o 15 L								
Chata Selčianska dolina - reštaurácia s ubytov. * pôvodná koliba	0,92 ha	CH	1	40 L / 50 stol. bez nárastu								
Športcentrum Selce-Čachovo / Stredisko rekreácie a zimných športov	/ prestavba + dostavba			30 L / 72								
Individuálne rekreačné objekty	2,82 ha	IRO	28	112 L								
4.2 - FUGGEROV DVOR / Základňa turizmu a rekreácie <i>Zariadenia CR</i>	1, 73 ha Súčasná / bez územného rozvoja Prípustné: - intenzifikácia, prestavba - kvalitatívny rozvoj - príležitostné zariad.- mobilné - posilnenie zelene (min.70%) Neprípustné: - výstavba nových objektov		1 / bez nárastu	50 L / 40 stol. / bez nárastu								
Hotel Fuggerov dvor	0,08 ha	H	1 / bez nárastu	50 L / 40 stol. / bez nárastu								
4.3 - AREÁL ŠACHTIČKY / len k.ú. obce Selce / Stredisko prímestskej rekreácie a zimných športov lokality: 4.3.1, 4.3.2, 4.3.3, 4.3.4 <i>Zariadenia CR</i>	Spolu: 5,24 ha / k.ú Selce Súčasná / rozvojová nárast o max. 1,07 ha (lok. Ťapuška) Nevyhnutné: - vymedzenie verejných bezbariér. pohybových koridorov Prípustné: - intenzifikácia, prestavba - kvalitatívny rozvoj súč. plôch - príležitostné zariad. - mobilné - posilnenie zelene (min. 70%) Neprípustné: - výstavba nových objektov mimo vymedzených plôch a lokalít	H, CH, IRO	10 / nárast o 8	224 L / 50 – 200 stol. / nárast o 40L								
4.3.1 - Hotel Šachtička	1, 93 ha	H	1 / bez nárastu	134 L / 50-200 stol. / kvalitatívna prestavba								
4.3.2 - Ťapuška (individuálne. rekr. objekty) / nová lokalita	<table><tr><td>Celkom ha</td><td>1,07 ha</td></tr><tr><td>Celkom m²</td><td>10 700 m²</td></tr><tr><td>zastav.pl. (30 %) v m² / vrátane ciest a pohyb. koridorov</td><td>3 210 m²</td></tr><tr><td>zast. pl. 1 hl. obj. = max. 100 m²</td><td>800 m²</td></tr></table>	Celkom ha	1,07 ha	Celkom m ²	10 700 m ²	zastav.pl. (30 %) v m ² / vrátane ciest a pohyb. koridorov	3 210 m ²	zast. pl. 1 hl. obj. = max. 100 m ²	800 m ²	IRO	8 / nárast o 8	40 L / nárast o 40 L
Celkom ha	1,07 ha											
Celkom m ²	10 700 m ²											
zastav.pl. (30 %) v m ² / vrátane ciest a pohyb. koridorov	3 210 m ²											
zast. pl. 1 hl. obj. = max. 100 m ²	800 m ²											

	Výška objektu max. 1 NP * Nepripustné podzem. podlažie	max. 3,5 m			
4.3.3 - Chata Šachtička * areál bývalej TU Zvolen	0,29 ha	CH	1 / bez nárastu	50 L / bez nárastu - kvalit. prestavba	
4.3.4 - Šachtičky - dolná stanica vlekov	0,18 ha	občianska vybavenosť / bez ubytovania (pre návštevníkov strediska)	0	0	
UO-B – ŠPORTOVO-REKREAČNÝ AREÁL V OBCI (B1 - stav + B.2 - rozvoj) Z toho zariadenia CR:	4,50 ha Súčasná / rozvojová Nárast areálu o 1,2 ha	TU, MH	2	15 L / 50 stol. / bez nárastu	
Turistická ubytovňa - Šiator Selce	0,07ha	TU	1 / bez nárastu	15 L / 50 stol. / bez nárastu	
Multifunkčná hala	0,20 ha	MH	1	kap. max. 1000 osôb	
Krytá plaváreň / Letné kúpalisko - cca 150 osôb			1 / nárast		
Telocvičňa / Fitness centrum - cca 50 osôb			1 / nárast		
UO-C – VÝROBNO-HOSPODÁRSKY Z toho zariadenia CR:	14,2 ha Súčasná / rozvojová Nárast areálu o 3,5 ha - intenzifikácia, prestavba - kvalitatívny rozvoj súč. plôch - posilnenie zelene (min. 70%)	AU	1	20 L / 20 stol. / nárast o 20 L / 20 stol.	
Ubytovacie zariadenie pre agroturizmus + vybav. Urbanistická lokalita: UL C.3	0,09 ha	AU	1 / nárast o 1	20 L / 20 stol. / nárast o 20 L / 20 stol.	
Bilancie rozvoja - individuálne rekreačné objekty (IRO) v rámci SFP – 1 - HRBY- STARÉ SELCE - plán / súčasné lokality - akceptácia : 1.1, 1.3 / nové lokality: 1.2 ,1.4					
Lokality IRO v SFP-1: 1.1 - Pred Selčianskou dolinou (súčasná stabilizovaná / bez rozvoja) 1.2 - Pred Selčianskou dolinou - Osičina (nová – rozvojová) 1.3 - Pred Selčianskou dolinou (súčasná / rozvojová) 1.4 - Pred Selčianskou dolinou - Osičina (nová – rozvojová)					

Označenie a názov lokality	Celková výmera v ha = m ² Regulácia rozvoja v m ² Návrh / určenie rozvoja		Funkcia, forma, označenie individuálne rekr. objekty (IRO)	Počet objektov IRO		Počet L / osôb
				stav	návrh / max. nárast	
1.1 - Pred Selčianskou dolinou / existujúca	Celkom	0,47 ha = 4 700 m ² / súč. - bez rozvoja	IRO	1	0	4 / bez nárastu
	zastav. plocha (max.30%) v m ²	1 400 m ²				
	Zastav. pl. 1 IRD = max.160 m ²	1 IRD max.160 m ²				
	výška objektu max. 2 NP	max. 7 m				
1.2 - Pred Selčianskou dolinou – Osičina / nová lokalita	Celkom	0,95 ha = 9 462 m ² / nová lokalita	IRO	0	7	25 / nárast o 25
	zastav. plocha (max.30%) v m ²	2 840 m ²				
	zastav. pl. 1 IRD = max. 160 m ²	7 IRD = max. 1 120 m ²				
	výška objektu max. 2 NP	max. 7 m				
1.3 - Pred Selčianskou dolinou / existujúca	Celkom	1,04 ha = 10 422 m ² / súč. – rozvojová nárast o 7 058 m ²	IRO	2	3	20 / nárast o 12
	zastav. plocha (max.30%) v m ²	2 120 m ²				
	zastav. pl. 1 IRD = max.160 m ²	3 IRD = max. 480 m ²				
	výška objektu max. 2NP	max. 7 m				
1.4 - Pred Selčianskou dolinou – Osičina / nová lokalita	Celkom	1,52 ha = 15 242 m ² / nová lokalita	IRO	0	8	28 / nárast o 28
	zastav. plocha (max.30%) v m ²	4 573 m ²				
	zast. pl. 1 IRD = max.160 m ²	8 IRD = max. 1 280 m ²				
	Výška objektu max. 2 NP	max.7 m				
CELKOM IRO: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4	Výmera spolu	3,98 ha = 39 826 m ² / súč. + rozvoj.	IRO	Počet objektov IRO stav / návrh 3 / 21 / nárast oproti stavu o 18		77 L / nárast oproti stavu o 65 L
	Spolu: zastavaná plocha	10 933 m ²				
	Spolu: zastavaná plocha IRD	3 040 m ²				
	Výška objektu max. 2 NP	max. 7 m				

▪ Tab.: Sumarizácia bilancií rozvoja zariadení RCR / 2. variant

SUMARIZÁCIA BILANCIÍ ROZVOJA ZARIADENÍ RCR - plán / 2. variant				
v SFP – 1 - HRBY- STARÉ SELCE / Individuálne rekreačné objekty - IRO:				
1.1 - PRED SELČIANSKOU DOLINOU, 1.2 - PRED SELČIANSKOU DOLINOU – OSIČINA, 1.3 - PRED SELČIANSKOU DOLINOU, 1.4 - PRED SELČIANSKOU DOLINOU – OSIČINA				
v SFP- 4 - SELČIANSKY DIEL / rekreačné útvary, areály a zariadenia CR:				
4.1 - SELČIANSKA DOLINA - ČACHOVO, 4.2 - FUGGEROV DVOR, 4.3 - AREÁL ŠACHTIČKY				
/ všetky - súčasť „Horskej turistickej aglomerácie a strediska Špania Dolina / Šachtička / Selce- Čachovo“				
v UO – B - ŠPORTOVO-REKREAČNÝ AREÁL V OBCI				
Označenie a názov : / akceptácia súčasných + nové lokality	Celková výmera (ha) / určenie rozvoja	Forma a označenie zariadení CR	Počet zariadení objektov / určenie rozvoja	Počet lôž. / stoličiek / určenie rozvoja
4.1 - SELČIANSKA DOLINA - ČACHOVO 4.2 - FUGGEROV DVOR 4.3 - AREÁL ŠACHTIČKY 1.1 - Pred Selčianskou Dolinou 1.2 - Pred Selčianskou Dolinou - Osičina 1.3 - Pred Selčianskou Dolinou 1.4 - Pred Selčianskou Dolinou - Osičina UO – B - ŠPORTOVO-REKREAČNÝ AREÁL V OBCI / Kapacita max. 1 000 osôb / deň UO-C – VÝROBNO-HOSPODÁRSKY	20,85 / celkový nárast o 5,62 ha	H, PE, A, CH, IRO, MH, AU	89 objektov /z toho IRO = 57 obj / celkový nárast o 47 obj. * Všetky formy	646 L / 280 stol. z toho IRO = 105 L / celkový nárast o 152 L / 12 stol.

2/9.4. HOSPODÁRSKO-VÝROBNÁ ZÁKLADŇA

2/9.4.1. Trendy rozvoja hospodárskej základne v zmysle stratégie štátnej hospodársko-výrobnej politiky a jej zhodnotenia v podmienkach komunálnej úrovne obce Selce

Na komunálnej úrovni sídiel - a tak aj obce Selce (na ktorej území je tzv. bodovo akumulované spektrum druhov výroby – poľnohospodárstvo, ťažba nerastnej suroviny, malé výrobné podnikateľské aktivity) sú možnosti realizácie základných prioritných programov rozvoja výroby v ÚPN obce založené na optimalizácii infraštruktúrnych systémov, rozvoji prioritne malých podnikov. Sleduje sa potrebné znižovanie energetickej náročnosti, zlepšenie životného prostredia a konkurencieschopnosti produkcie, využívanie domácich surovín, zvyšovanie pridanej hodnoty produkcie a zvyšovanie produktivity práce.

Z hľadiska stratégie využitia potenciálu výrobných funkčných plôch, skladového hospodárstva a distribúcie v nasledujúcom plánovacom období je podstatný prirodzený vývoj k ich udržaniu, rekonštrukcii, modernizácii, podstatnej ekologizácii a efektívnejšiemu exploatovaniu.

Vo vzťahu k plošným (priestorovým) nárokom pôjde v bližšom plánovacom horizonte o určitú zotrvačnosť v lokalizácii výroby a skladového hospodárstva, ktorá v súčasnej zložitej ekonomickej situácii bude viesť aj k redukcii niektorých výrobných programov a následne vznikajúcej ponuke uvoľnených disponibilných plôch. Týka sa to predovšetkým hospodárskeho areálu Roľníckeho družstva (RD) Selce. Pre koncepciu rozvoja výroby na území obce Selce to znamená, že v bližšom období bude v závislosti od jednotlivých druhov výroby pokračovať tendencia znižovania pracovných príležitostí a nebudú sa zakladať nové funkčné plochy výroby na nových lokalitách.

2/9.4.1.1. Územno-priestorová dispozícia obce pre územný rozvoj hospodársko-výrobnej funkcie

Územný rozvoj funkčných plôch výroby na k. ú. Selce je potrebné vnímať v pozícii ťažiskového priestoru aglomerácie banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia najvyššej - prvej úrovne celoštátneho a medzinárodného významu, so špecifickými podmienkami pre rozvoj prioritne v oblastiach rekreácie, cestovného ruchu a bývania.

Vzhľadom na aktuálnosť a spoločenskú dôležitosť strategicky významnej, ústrednej témy ďalšieho rozvoja obce v oblasti rekreácie, cestovného ruchu regionálneho až nadregionálneho významu a bývania, navyše v územnom kontexte vybavenosti mesta Banská Bystrica, je územný rozvoj hospodársko-výrobnej funkcie priamo na území obce podmienený limitujúcimi ekonomickými podmienkami.

Zárukou efektívnej lokalizácie investícií, stabilizácie a optimálnych rozvojových trendov je predovšetkým skutočnosť, že krajinné prostredie obce Selce reprezentuje prioritné postavenie nositeľa očakávaných efektívnych rozvojových trendov v oblasti rekreácie, cestovného ruchu a bývania.

2/9.4.1.2. Predpoklady rozvoja výroby v podmienkach obce Selce

V podmienkach obce Selce a jej regionálneho zázemia v ďalšom výhľade treba očakávať postupné posilnenie väzieb medzi rozvojom mesta Banská Bystrica a rozvojom obce. Špecifické postavenie Seliec s vhodnou funkčnou a priestorovou disponibilitou pre cestovný ruch predikuje potrebu strategickej územno-rozvojovej orientácie a zabezpečenia plošných nárokov špecificky funkčných plôch "turistického priemyslu" výraznejšie v zastavanom území obce. Na základe uvedeného disponibilnú ponuku uvoľnených a neefektívne využívaných výrobných a skladových plôch koncepcia ÚPN obce strategicky prioritne zhodnocuje v prospech vnútrosídelskej vybavenosti turizmu, zotavenia, zábavy a športu - ako špecifického odvetvia ekologického "priemyslu". Potenciálna preorientácia, resp. podporná orientácia terajších poľnohospodárskych, či lesohospodárskych výrobných činností v prospech rekreácie a cestovného ruchu a krytia jeho materiálnych a plošných rozvojových potrieb v zastavanom území obce i jej krajinnom zázemí sa javí ako veľmi optimálna a východisková.

V porovnaní s výrobnou sférou sa potenciálny prínos z rozvoja cestovného ruchu môže pozitívne prejavovať hlavne:

- v nadpriemernej úrovni rentability podnikania v prevažnej väčšine poskytovaním služieb,
- v nízkej surovinovej a energetickej náročnosti,
- v možnosti využitia a optimálneho zhodnotenia miestnych daností a významných, zatiaľ ekonomicky latentných špecifik,
- v tvorbe nových pracovných miest,

- v stimulovaní dodávateľských odvetví a nových výrobných programov podporujúcich cestovný ruch,
- v odľahčení životného prostredia - znížení emisií, znížení podielu ťažkej nákladnej dopravy, tuhého odpadu a celkovej ekologizácie urbánnej štruktúry obce,
- v potenciálnej obnove a funkčno-estetickej reanimácii nevhodne využívaných priestorov intravilánu a aj obnove ich stavebného fondu a tým tiež aktivizácii pracovných príležitostí.

Potenciálne uvoľňujúce sa disponibilné plochy prioritne v hospodárskom areáli RD, resp. iné neefektívne a nevhodne funkčne využívané plochy intravilánu obce sú v územnom pláne funkčne a priestorovo valorizované.

2/9.4.1.3. Funkčné plochy výroby a skladov

Ťažiskové funkčné plochy priemyselnej a hospodárskej produkcie na území obce sú v rámci priestorovej organizácie obce situované nasledovne:

- **Lom s ťažbou vápencu v rámci CHLÚ – dobývací priestor 595**
/ situovaný na západnom okraji SFP-1
- **Urbanistický okrsk UO-C (hospodársky areál RD Selce)**
/ súčasná lokalita so zariadeniami pre chov hovädzieho dobytku a oviec s plánovanými novými rozvojovými funkčnými plochami pre chov koní, zmiešaného územia s prevahou plôch neškodnej výroby, skladov, výrobných služieb a prípustných doplnkových funkcií.

Z hlavných priestorov v rámci obce najvýraznejší problém vo funkčno-priestorových vzťahoch organizmu obce predstavuje rozľahlý hospodársky areál RD v UO-C. V súčasnosti je tento areál atakovaný rôznorodými výrobnými a skladovými prevádzkami a zariadeniami. Stanovenie základnej funkčno-priestorovej regulácie jeho potenciálnej prestavby a vhodné bezbariérové a funkčne bezkolízne zapojenie do organizmu obytno-vybavenostnej štruktúry obce sa javí pre kvalitatívny rast obce ako rozhodujúce.

Plánovaný rozvoj sleduje vnútroúzemnú reštrukturalizáciu na princípoch kvalitatívneho rozvoja, prepojenie dopravnými systémami a vybavenostnými štruktúrami s kontaktnými funkčnými celkami obce až jej centrálnej zóny.

Nosnou prístupovou dopravnou osou sa stane v ÚPN-O plánovaná preložka cesty III/2418, priamo zapájajúca hospodársky areál RD do organizmu obce, s vylúčením ťažkej nákladnej dopravy z jadra obce.

Súčasný viac monofunkčný zameranie územia je spôsobilé pretransformovať sa na novodobo poňatý výrobnohospodársky priestor so zastúpením výrazných funkčných štruktúr, ako sú:

- k hospodárskym chovateľským činnostiam pridružená vybavenosť nezávadných výrobných aktivít,
- vybavenosť pre agroturizmus,
- podstatné zastúpenie zelene (sprievodnej, izolačnej, areálovej...).

▪ Tab.: Bilancie výroby / 2. variant

BILANCIE VÝROBY: UO – C - VÝROBNÝ AREÁL (Areál roľníckeho družstva - RD)					/ 2.variant	
UO – A / časť A0 - bývalá mliekareň Kopanice * Výroba zrušená počas spracovania nového ÚPN obce / koncept						
Označenie a názov UO a jednotlivých lokalít /častí	Výmera celkom (ha)		Objem (m³)	Druh výroby, zariadenia, plochy	Počet zam. (*premenlivý údaj)	
	stav	návrh	návrh	stav, návrh	stav, návrh	
UO – C Lokality: C.1, C.2, (C.2.1), C.3	10,7ha	14,2 ha nárast o 3,5 ha	144 250 m³	Poľnohospodárska – živočíšna výroba + neškodná výroba	31	
Z toho jednotlivé lokality:		návrh	návrh			
C.1 - RD Selce / živočíšna výroba (+ prác = Selčianske – 7zam.)	Výmera C.1 spolu v ha z toho:	5,4 ha	82 500 m³	Živočíšna výroba - chov hospodárskych zvierat - HZ Stav, návrh	26 (19+7)	
	Zastavateľná. plocha (70%)	3,2 ha		hovádzí dobytok – počet 182 ks		ovce - počet 192 ks
	Zast. plocha objektmi (60%)	1,1 ha		Celkový počet (ks) hospodárskych zvierat HZ:		
	Zastavateľná. výška (m)	7,5 m		374		
C.2 - RD Selce / Zmiešané územie neškodnej výroby, skladov, obchodu, logistiky a výrobných služieb	Výmera C.2 spolu v ha z toho:	5,9 ha	90 000 m³	Zmiešané územie neškodnej výroby, skladov, obchodu, logistiky a výrobných služieb / stav, návrh / stavebníctvo, spracovanie drevnej hmoty, sklady, dopravné služby, logistika, obchod a iné neškodné prevádzky z hľadiska ŽP	v ÚPN obce bez určenia * stanoví nižší stupeň PD	
	Zastavateľná. plocha (70%)	4,1 ha				
	Zast. plocha objektmi (60%)	2,5 ha				
	Zastavateľná. výška (m)	7,5 m				
časť - C.2.1 - RD Selce / Zberný dvor	Výmera C. 2.1 spolu v ha	0,63 ha	47 250 m³	Zberný dvor / návrh	5	
C.3 - RD Selce / plochy s prioritou uplatnenia ochrannej a izolačnej zelene zastavateľné plochy max. 10%	Výmera C.3 spolu v ha z toho:	2,9 ha	7 000 m³	plochy s prioritou uplatnenia ochrannej a izolačnej zelene / návrh (80% z lokality C.3) / možnosť príпустných doplnkových funkcií - max.20% (OV, šport, relax, oddych, parková zeleň...)	v ÚPN obce bez určenia * stanoví nižší stupeň PD	
	Nezastav. - zeleň (80%)	2,30 ha				
	Zastavateľná. plocha (20%)	0,4 ha				
	Zast. plocha objektmi (10%)	0,2 ha				
	Zastavateľná. výška (m)	3,5 m				
Spolu: UO – C (areál RD)	Celkom výmera (ha) návrh	14,2 ha	144 250 m³ (bez C1)	Poľnohospodárska výroba. – živočíšna + neškodná zberný dvor + zmiešané územie	31	
Mliekareň Kopanice - Výroba zrušená počas spracovania nového ÚPN obce / koncept						
UO – A0 / funkčná plocha / bývalá Mliekareň Kopanice návrh ÚPN - Zmiešané úz. – ZU III viacfunkč. využ. (OV-služby + B.2)	Výmera A0.1 spolu v ha z toho:	0,9 ha bez nárastu	22 500 m³	Zmiešané územie - preferencia viacfunkčného využitia (OV-služby+B.2- prestavba exist. objektu admin. na byty / 16 b. j. *funkcie bez negatívneho dopadu na prevládajúcu funkciu bývania v A0.1	stav 19 / zrušené ÚPN-O neurčené * stanoví PD	
	Zastavateľná. plocha (70%)	0,6 ha				
	Zast. plocha objektmi (60%)	0,3 ha				
	Zastavateľná. výška (m)	7,5 m				

2/9.4.2. Funkčné plochy poľnohospodárskej a lesohospodárskej produkcie

2/9.4.2.1. Poľnohospodárstvo

2/9.4.2.1.1. Charakteristika východiskových podmienok využívania poľnohospodárskej pôdy

Spôsob využívania pôdneho fondu a možnosti celkového hospodárskeho využitia katastrálneho územia obce je predurčený charakterom obce a jej geografickou polohou. Pre porovnanie – lesné pozemky sú územne zastúpené v rozsahu 902,63 ha, poľnohospodárska pôda je územne zastúpená v rozsahu 849 ha. V prevažnej miere ju tvoria lúky, TTP, pasienky (spolu 665 ha), orná pôda (184,00 ha) a v menšom rozsahu záhrady. Neúžitky predstavujú 0,37 ha.

2/9.4.2.1.2. Pôdne pomery a kvalita pôdy

Pre poľnohospodársku výrobu na území obce sa využívajú orné pôdy a trvalé trávne porasty.

Druhy pozemkov sú identifikované a uvedené podľa údajov KN – C podľa Vyhlášky Úradu geodézie, kartografie a katastra SR z 10. novembra 2004, bod (1):

* Záväznými sú druhy pozemkov v údajoch parciel registra "C" - vyjadrujú účel využívania pozemkov.

* Nezáväznými sú druhy pozemkov v údajoch parciel registra "E".

■ Zastúpenie skupín kvality poľnohospodárskej pôdy podľa kódu BPEJ v rámci riešeného územia

Príloha č. 1 k nariadeniu vlády č. 58/2013 Z. z. / aktuálny výber pre riešené územie

Kód BPEJ	Skupina kvality
0711002, 0711005, 771212, 0768215, 0771245	5
0811002, 0757203, 0768415, 0768442	6
0771412	7

■ Zoznam najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v rámci riešeného územia podľa kódu BPEJ

Príloha č. 2 k nariadeniu vlády č. 58/2013 Z. z. / aktuálny výber pre riešené územie

Kód KÚ	Názov KÚ	Kód BPEJ
854794	Selce	0711002, 0711005, 771212, 0768215, 0771245, 0811002, 0757203, 0768415, 0768442, 0771412

V riešenom území sú zastúpené pôdne typy:

- **litozem** – vznikla na zvetraninách karbonátových hornín, nachádza sa napr. na svahoch pod Hrádkom,
- **anker** – je vytvorený na zvetraninách silikátových hornín s vysokým obsahom živcov (arkózy), vyskytuje sa v najvyšších častiach Starohorských vrchov, spolu s kambizemou,
- **rendzina** – vznikla na zvetraninách karbonátových hornín, patrí medzi najrozšírenejšie typy v selčianskom katastri, najmä na vápencoch križňanského a chočského príkrovu,
- **fluvizem** – je vyvinutá na treťohorných a štvrťohorných usadeninách, vyskytuje sa na juhozápadnom okraji katastra popri Nemčianskom potoku, nad sútokom so Selčianskym potokom,
- **kambizem** – plošne najrozšírenejší typ, v minulosti označovaný ako hnedá lesná pôda, sa nachádza v najvyšších polohách od Šachticky po Žiare, na horninách s vysokým podielom kremeňa a kremičitanov a na pliocénnych štrkových a štrkopieskových usadeninách JV od Hrbov po Lazu a Breziny,
- **podzol** – vyskytuje sa v usadeninách v závere Selčianskeho potoka,
- **pseudoglej** – vyskytuje sa iba lokálne na menších plochách mokradí spolu s kambizemou pseudoglejovou, napr. západne od Starých Seliec,
- **fluvizem** – zaberá v relatívne úzkych dolinách iba menšie plochy v styku s kambizemou a luvizemou, na nive Selčianskeho potoka,
- **kultizem** – má formu záhradnú, terasovanú, rigolovanú,
- **antrozem** – z jej základných foriem najčastejšia je urbická (zastavaná plocha) dominujúca v zastavanom území obce.

Rôzne typy pôd odrážajú horninovú pestrosť, na nich vytvorené formy reliéfu, kolobeh vody v prírodnom systéme a tiež klimatické podmienky. Pôdy oživujú mnohé skupiny živočíchov, plniacich funkciu rozkladačov odumretej organickej hmoty, aby v kolobehu živín a energie uchovali vo vyváženosti a stabilite spolužitie s anorganickou prírodou.

Bližšia špecifikácia je uvedená v samostatnej časti ÚPN obce Selce: **A/II** Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov na nepoľnohospodárske účely a vo výkrese 6. - Výkres perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov na nepoľnohospodárske účely - 2. variant / M 1 : 10 000.

2/9.4.2.1.3. Poľnohospodárska výroba

Na území katastrálneho územia obce poľnohospodársku výrobu zabezpečujú:

Roľnícke družstvo Selce s hospodárskym dvorom v severozápadnej časti zastavaného územia obce na Mlynskej ulici, s rastlinnou a živočíšnou výrobou. Vzniklo 1. 1. 1991 po transformácii bývalého RD. Od začiatku svojej činnosti sa venovalo rastlinnej a živočíšnej výrobe s prioritným zameraním produkcie kravského mlieka, pričom v roku 1992 vybudovalo vlastnú mliekareň na spracovanie kravského mlieka s regionálnym odbytom produkcie. Celá rastlinná výroba je zameraná na produkciu krmovín - siláž, senáž, seno, obilniny (pšenica, ovos, repka olejná) a kukurica.

V živočíšnej výrobe sa zrekonštruovali všetky ustajňovacie objekty a všetky rekonštrukcie napomohli ku skvalitneniu produkcie kravského mlieka.

V roku 2006 Roľnícke družstvo ukončilo mliekarenskú výrobu, nakoľko nariadenia z ES nedovoľovali jednému podnikateľskému subjektu vlastniť kvótu na produkciu i spracovanie mlieka. Celá záležitosť sa vyriešila založením s. r. o. so 100 % vlastníctvom Roľníckeho družstva Selce, na ktorú prešla celá mliekarenská výroba Mliekareň Kopanice, s. r. o. V r. 2023 Mliekareň Kopanice Selce po 30-tich rokoch výrobnú činnosť z ekonomických dôvodov ukončila.

Obec má veľké tradície aj v oblasti salašníctva. V súčasnosti sú to súkromné salaše. Momentálne sú v obci dva salaše. Jeden patrí spoločnosti Barančia s. r. o. a druhý je súkromný.

Súčasná organizačná štruktúra výroby je nasledovná:

▪ Stredisko mechanizácie

Stredisko mechanizácie zabezpečuje služby v oblasti poľných mechanizovaných prác, dopravy a opravárenskej činnosti len pre vnútropodnikové potreby.

▪ Rastlinná výroba

- Zastúpenie v štruktúre rastlinnej výroby: obilniny a siláž, krmoviny.
- Prioritou rastlinnej výroby je zabezpečiť krmný fond pre potreby živočíšnej výroby a to v štruktúre ako aj kvalite, najmä vlastných objemových krmovín ako sú siláž, senáž, seno a jadrové krmoviny.

▪ Živočíšna výroba v areáli RD Selce

Zameranie živočíšnej výroby:

- Chov hovädzieho dobytku, neorientovaný na konkrétne plemeno. Chová sa mix.
- Chov oviec (Barančia s.r.o.)

▪ Tab. PV-1: Poľnohospodárska výroba na katastrálnom území obce Selce

Subjekt	celk. výmera PP ha	orná pôda ha	TTP ha	ošípané ks	hovädzí dobytok ks	ovce ks	počet zamestnancov
RD Selce	697	184	513	-	110	-	11
Barančia s. r. o. Selce	152	0	152	-	211	40	5
Spolu:	849	184	665	-	479	40	16

Zdroj: PHSR Zdroj: PHSR obce Selce na roky 2016 – 2020, RD Selce, Barančia s.r.o. Selce, r. 2015

P o z n á m k a :

Podľa informácií získaných z vedenia RD v r. 2020 je situácia nasledovná:

- poľnohospodárska pôda **1100 ha**, z toho obhospodarovaná pôda **667 ha**.

Okrem zariadení určených pre chov sa nachádzajú v areáli RD aj skladové priestory a priestory drobných prevádzok na prenájom.

2/9.4.2.1.4. Zariadenia poľnohospodárskej výroby

▪ Hydromelioračné zariadenia

Na katastrálnom území obce Selce sú v zmysle vyjadrenia Hydromeliorácií, š.p. Bratislava z r. 2019 po preverení dostupných mapových podkladov evidované tieto hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie, š. p.:

- „ZH Selce“ (evid. č. 5301 124), daná do používania v r. 1971 s celkovou výmerou 59 ha. V rámci uvedenej závlahy sa vybuďovalo v r. 1971 prírodné potrubie (evid. č. 5301 124 002) o celkovej dĺžke 0,021 km.
- Do k. ú. Selce čiastočne zasahuje „ZH Priečhod“ (evid. č. 5301 111), daná do používania v r. 1961 s celkovou výmerou 58 ha.
- Kanál (evid. č. 5301 074 001), vybudovaný v r. 1972 o celkovej dĺžke 0,100 km v rámci stavby „OP Selce“.
- Kanál krytý (evid. č. 5301 195 001), vybudovaný v r. 1988 o celkovej dĺžke 0,350 km v rámci stavby „OP Selce“.

Závlahové stavby, prírodné potrubie závlahy, odvodňovacie kanály a drenáž sú zakreslené v grafickej časti prieskumov a rozborov v M = 1:10 000.

Okrem uvedených zariadení je v k. ú. Selce podľa vyjadrenia štátneho podniku Hydromeliorácie Bratislava vybudované detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom nezisteného vlastníka. Prieskumom k ÚPN-O bolo zistené, že vlastníkom je RD. O tomto systéme však vlastníkom nemá k dispozícii podklady.

2/9.4.2.1.5. Predikcia rozvoja poľnohospodárskej výroby

▪ Charakteristika situácie v miestnych podmienkach

V dobe spracovania konceptu ÚPN-O nebola jasná koncepcia perspektívneho rozvoja PD, pravdepodobné spriesnenie údajov bude možné vo fáze prerokovania konceptu a v etape spracovania návrhu ÚPN-O.

Z pozície RD Selce sú zámery rozvoja orientované na udržanie súčasnej úrovne poľnohospodárskej výroby:

- stabilizovať rastlinnú výrobu,
- v živočíšnej výrobe udržať súčasné stavy zvierat a spracovanie výrobkov živočíšnej výroby.

Uvedené zámery rozvoja poľnohospodárskej výroby sú sčasti závislé na úbytku pôdy spôsobenom perspektívnym použitím poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely za účelom plánovaných urbanistických rozvojových zámerov obce. Rozvojové zámery obce sú prezentované v úrovni ÚPN obce Selce, vrátane ich spoločenského zhodnotenia v samostatnej časti ÚPN-O: **A/II** - Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely a vo výkrese 6. - Výkres perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely - 2. variant / M 1 : 10 000.

▪ Predikcia vyplývajúca zo širších, národných a nadnárodných hľadísk

Slovensko ako jeden z členov Európskej Únie, patrí medzi krajiny z rozvinutou trhovou ekonomikou orientovanou najmä na priemyselnú výrobu. Napriek výraznej orientácii národného hospodárstva SR na priemysel je potrebné vyzdvihnúť aj potrebu udržateľného rozvoja poľnohospodárstva. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že poľnohospodárstvo patrí do primárnej sféry hospodárstva každej krajiny. Významné postavenie poľnohospodárstva v štruktúre národného hospodárstva ovplyvňuje fakt, že plní dôležitú úlohu, ktorou je zabezpečenie výživy obyvateľstva danej krajiny.

Dôležitú úlohu v posilnení poľnohospodárstva ako primárnej sféry hospodárstva bude zohrávať modernizácia výroby s cieľom zvyšovania produktivity a efektívnosti práce. Napomôcť by tomu malo aj orientovanie sa na **špeciálnu rastlinnú výrobu s vyššou pridanou hodnotou**. Teda nie súčasný model pestovania pšenice a repky, ale skôr zeleniny a ovocia, ktoré sa predávajú za vyššie ceny. Na území obce je v rámci poľnohospodárskej pôdy dostatok plôch vhodných na založenie ovocných sádov v kontakte so zastavaným územím, ktoré aj v minulosti mali tradíciu.

Dôležitým faktorom budúceho vývoja výroby v poľnohospodárstve bude vývoj konkurencieschopnosti tovarových výstupov slovenských poľnohospodárov na domácom a zahraničných trhoch. Ich trhovú pozíciu sa bude meniť v závislosti od cenového vývoja a veľkosti konkurenčnej ponuky, efektívnosti zhodnocovania výrobných vstupov

a faktorov domácimi výrobcami, ale aj od zmien v organizácii trhu. Kľúčovou otázkou je, či sa posilní, alebo oslabí súčasný trend **internacionalizácie a monopsonizácie** spotrebiteľských trhov, prejavujúci sa v súčasnosti v dominantnej úlohe nadnárodných maloobchodných reťazcov v organizovaní trhov. Alternatívou k tomuto stavu by bolo **posilnenie úlohy regionálnych miestnych trhov**, tvorba regionálnych „krátkych“ vertikál, posilnenie trhovej pozície prvovýrobcov ich záujmovým združovaním (čo by v zvýšenej miere umožnila legislatíva trhovej súťaže), priamy predaj spotrebiteľom a podobne.

2/9.4.2.1.6. Zamestnanosť

Vzhľadom na sezónny charakter práce a pohyb pracovnej sily je veľmi ťažké dokumentovať priebežnú situáciu stavu zamestnanosti. V podmienkach poľnohospodárskej výroby v Selciach neboli stav, či prognóza vývoja pracovných síl zisťiteľné.

▪ Národná a nadnárodná situácia

Od roku 2000 na Slovensku klesá počet zamestnancov v poľnohospodárstve razantnejším tempom, ako je priemer EÚ. Vyplýva to z údajov z dokumentu Revízia výdavkov na pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka z dielne Inštitútu pôdohospodárskej politiky (IPP) MPRV SR a Útvaru hodnoty za peniaze (ÚHP) MF SR. Napriek tomu sa nevyrába menej poľnohospodárskych produktov, práve naopak, produkcia sa zvyšuje.

Všeobecne platí pravidlo, že čím je ekonomika vyspelejšia tým je menší podiel zamestnanosti v poľnohospodárstve na celkovej zamestnanosti nižší. Je to teda priaznivý a prirodzený trend.

Poľnohospodárstvo patrí medzi odvetvia s pomerne nízkou pridanou hodnotou. Odráža sa to v nízkom ocenení práce. Pracovné miesta však postupne nahradí technika, robotizácia a automatizácia, ktorá zvyšuje pridanú hodnotu a znižuje ceny pre konečných spotrebiteľov. Zároveň nízko-kvalifikovaná pracovná sila zostane stále potrebná hlavne pri špecializovanej rastlinnej výrobe. Aktuálne je pritom smerovanie na špeciálnu rastlinnú výrobu s vyššou pridanou hodnotou.

Podľa dostupných analýz v poľnohospodárskom odvetví stúpne dopyt po vysokokvalifikovaných odborníkoch, u ktorých sa bude vyžadovať a ktorí budú riadiť farmy na základe znalosti a zavádzaní nových technologických postupov, spojených vo veľkej miere aj s očakávanou zmenou klímy.

Zo štatistických podkladov o zamestnanosti v oblasti poľnohospodárstva v EÚ napr. vyplýva, že poľnohospodársky sektor v ostatných rokoch podporoval takmer 10 miliónov pracovných miest. Na Slovensku bolo v poľnohospodárstve v roku 2019 zamestnaných 73 300 osôb a zamestnanosť vo výrobe potravinárskych výrobkov dosahovala cca 38 000 osôb. Na každé investované euro vytvára poľnohospodárstvo v priemere 0,76 EUR pridanej hodnoty. Hrubá pridaná hodnota z poľnohospodárskeho sektora, čiže rozdiel medzi tým, čo primárny sektor poľnohospodárstva EÚ vyprodukoval a nákladmi na služby a tovary v produkcii poľnohospodárstva, činil v roku 2020 sumu 178,4 miliárd EUR.

Z celosvetového hľadiska a aj z hľadiska krajín EÚ, problém nespočíva v nedostatku pracovných síl v poľnohospodárstve. Skôr naopak. Je možné a potrebné odčerpávať pracovné sily z poľnohospodárskej prvovýroby a presúvať ich do iných odvetví národného hospodárstva. Pracovné sily zostávajúce v poľnohospodárstve majú byť však postupne efektívnejšie využité tým, že sa neustále bude zvyšovať kapitálová – fondová vybavenosť pracovníkov. Je len prirodzené, že relatívny podiel a aj absolútny počet pracovných síl v poľnohospodárstve neustále klesá a aj naďalej bude klesať, až sa zastaví na určitej, možno optimálnej hranici, zodpovedajúcej danému stupňu rozsahu a efektívnosti výroby.

▪ Situácia v miestnych podmienkach

Za dôležité treba v plánovacom období pokladať aj v lokálnej úrovni poľnohospodárskej výroby v Selciach prijatie takých opatrení vo zvyšovaní mechanizácie a využívania techniky, aby sa znížili pravidelné výdavky na pracovné sily. Opatrenia by mali smerovať k modernizácii výroby s cieľom zvyšovania produktivity a efektívnosti práce, v súčinnosti s orientovaním sa aj na špeciálnu rastlinnú výrobu s vyššou pridanou hodnotou.

ÚPN-O v odporúčacej úrovni rozvojovej politiky poľnohospodárskej výroby v miestnych podmienkach Seliec uvažuje aj s potenciálnou možnosťou podpornej profilácie hospodárskeho dvora RD na agroturizmus, s možným využitím, resp. prestavbou priestorových rezerv na ubytovacie a spoločenské zariadenia vo funkčne bezkolíznom kontakte s pripravovanou obytnou zónou Na záhumnie.

2/9.4.3. Lesné hospodárstvo

Národný lesnícky program Slovenskej republiky pre obdobie rokov 2022 - 2030 uvádza v strategickom dokumente „LESY PRE SPOLOČNOSŤ“ hlavné ciele a vízie pre spoločenské naplnenie úlohy lesov.

Naplnenie vízie NLP SR vo všeobecnosti je orientované na 3 globálne oblasti, zachytávajúce dôležité ekonomické, environmentálne a spoločenské ciele, ktoré je potrebné v rámci stratégie riešiť komplexným spôsobom, čiže kombináciou opatrení z jednotlivých tematických oblastí. Mechanizmy pôsobenia opatrení sú komplexne prepojené a často prispievajú k naplneniu viacerých cieľov súčasne. Ide o tieto 3 globálne ciele NLP SR:

- Lesné hospodárstvo ako základ modernej bioekonomiky.
- Diverzifikované lesy pripravené lepšie odolávať zmene klímy a zmierňovať jej dosahy.
- Prosperujúca spoločnosť nekonfliktne využívajúca všetky funkcie lesov.

2/9.4.3.1. Charakteristika východiskových podmienok v oblasti lesného hospodárstva

/ Širšia charakteristika

Základným mottom pre rozvojové východiská v oblasti lesného hospodárstva aj v miestnej úrovni k. ú. Selce môže byť historický výrok Jozefa Dekreta Matejovie, priekopníka moderného slovenského lesníctva:

„Zachovať lesy potomstvu, lebo ony sú predpokladom udržania života na Zemi“... Lesy plnia ekosystémové služby - chránia pôdu, zadržiavajú vodu v krajine a zlepšujú jej kvalitu, vytvárajú prostredie pre život divej zveri, zabezpečujú rekreačné možnosti pre obyvateľov a poskytujú pracovné možnosti.

Národohospodárska politika v oblasti lesného hospodárstva je orientovaná okrem produkcie drevnej suroviny pre drevospracujúci priemysel významným podielom tiež na verejnoprospešné funkcie s celospoločenským dosahom (pestovateľská činnosť, ťažobná činnosť, semenárstvo ...).

Z hľadiska kategorizácie lesov sa sleduje postupne od roku 1945 výrazná zmena pôvodného poslania lesov v prospech kategórie ochranných lesov a lesov osobitného určenia.

Z celoslovenského pohľadu v súčasnosti lesy zaberajú cca 40 % plochy územia Slovenska. Na severovýchodnom a severnom Slovensku dosahujú viac ako 50 % plochy územia, avšak v kotlinách iba 10 - 15 %.

V celoslovenskom priemere sa v súčasnosti prejavuje nadbytok poľnohospodárskej pôdy. V zmysle vládou SR schválenej Koncepcie územného rozvoja Slovenska bude preto politika smerovať k potrebe zalesnenia pomerne rozsiahlych poľnohospodárskych plôch. ÚPN obce Selce zhodnocuje a interpretuje predmetnú problematiku v textových aj grafických častiach dokumentácie. V zmysle celoštátnej politiky by sa funkcia ochrany krajiny, ekologickej stability a biodiverzity lesov a lesných ekosystémov mala v ďalšom období postupne zvyšovať a posilňovať.

Vážnym problémom súčasného lesníctva je rozsiahle poškodzovanie lesov v dôsledku celkových zmien v bilancii slnečného žiarenia, zmien v chemickom zložení ovzdušia a následne pôd, zmien lokálneho charakteru v hydrickej a trofickom režime pôd a obhospodarovania lesov. Podľa stavu poškodenia lesov sú vytipované na Slovensku najohrozenejšie oblasti, medzi ktoré patria tiež horské lesy Vysokých a Nízkych Tatier. Vláda SR pre riešenie uvedených problémov prijala uznesenie vlády SR č. 9/93, ktoré ukladá nápravné opatrenia, prevažne charakteru pestovateľsko-ochranárskeho, rekultivácie pôd, kompenzačné vápnenie a hnojenie, revitalizačné postreky a pod.

Treba očakávať, že súčasný nepriaznivý stav lesných porastov bude pretrvávať (hlavne v dôsledku pôsobenia imisií) ešte min. 30 - 40 rokov. S výrazne zhoršenými podmienkami pre optimalizáciu stavu lesov je potrebné počítať najmä vo vyšších polohách.

Najdôležitejšou lesohospodárskou úlohou je pri uvedenej prognóze vývoja zachovanie a reprodukcia genofondu lesných drevín, čiže záchrana genofondu lesov na reprezentatívnych lokalitách a plochách, génových základniach, reprezentatívnych cenných uznaných porastoch a v prírodných rezerváciách. Uvedené skutočnosti brať v koncepcii ÚPN obce do úvahy, pri zohľadnení miestnych podmienok.

Strategickými cieľmi rozvoja lesníctva na Slovensku sú:

- zachovanie lesov, t. j. udržanie a postupné zvýšenie výmeny lesných porastov a lesnatosti ako významného predpokladu z hľadiska ekologickej rovnováhy a stability krajiny. Tento zámer je potrebné realizovať aj prostredníctvom zalesňovania pôd, ktoré nie sú vhodné pre poľnohospodársku činnosť;

- ochrana lesov, t. j. cieľavedomá činnosť zameraná na obmedzenie negatívnych dôsledkov pôsobenia antropogénnych škodlivých činiteľov v nadnárodnom, národnom i regionálnom až komunálnom ponímaní a tiež negatívnych dôsledkov pôsobenia zveri a iných významných abiotických a biotických činiteľov;
- zveľaďovanie lesov, t. j. obhospodarovanie, ktoré smeruje k zlepšeniu ich súčasného stavu a plnohodnotnému naplneniu všetkých funkcií lesov, vrátane plnohodnotného využitia ich produkčnej schopnosti.

Na zabezpečenie týchto cieľov slúžia opatrenia a zásady v oblasti lesníckej politiky obsiahnuté v Koncepcii a zásadách pôdohospodárskej politiky (časť: Koncepcia a zásady lesníckej politiky), schválenej NR SR uznesením č. 251/93 zo dňa 12.7.1993, ako aj v ďalších vládnych a rezortných materiáloch.

Z hľadiska rozvoja a funkčného členenia katastrálneho územia obce Selce je koncepcia rozvoja stanovená územným plánom východiskom aj pre hospodársku úpravu lesov.

/ Kategorizácia lesov z hľadiska využívania ich funkcií

Funkcie lesa, alebo aj úžitky, účinky, vplyvy, ktoré poskytuje les ako zložka prírodného prostredia a objekt hospodárskeho využitia sú vo svete chápané rôzne, spravidla sa však členia na tieto hlavné funkcie resp. ich skupiny:

1. Mimoprodukčné alebo verejnoprospešné funkcie lesa.
 - Ekologické (protierózna, protideflačná, protizosuvná, protilavínová, brehoochranná – ochranné lesy.
 - Spoločenské, alebo environmentálne funkcie lesa (vodohospodárska, vodochranná, klimatická, rekreačná, liečebná, krajinochranná, prírodoochranná, vedecká, genetická, obranná – lesy osobitného určenia (*v lesoch na k. ú. Selce nezastúpená kategória*).
2. Produkčné alebo komerčné funkcie lesa – ich účinok je výsledkom výrobného a rastového procesu spravidla materiálnej povahy (sortimenty dreva, nehrubie, pne, lesné plody, liečivé rastliny, živica, čačina, zverina a pod.) – lesy hospodárske.

Aby lesný porast bol schopný plniť požadovanú funkciu, musí byť patrične obhospodarovaný, pri niektorých funkciách je naopak žiaduce, aby porast ostal neobhospodarovaný, pri trvalej existencii lesného porastu. Prevládajúcou funkciou v Slovenských lesoch je funkcia pôdoochranná a vodohospodárska, ktorá tvorí až 60 % funkčných efektov.

Lesy sa z hľadiska využívania ich funkcií členia na:

(Zákon NR SR č. 326/2005 Z.z. o lesoch § 12,13,14,15 - v zn. n. p., Vyhl. MP SR 453/2006 Z.z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa § 2-15 - v zn. n. p.)

- a) lesy hospodárske – (H),
- b) lesy osobitného určenia – (U) *v lesoch na k. ú. Selce v súčasnosti nezastúpená kategória*,
- c) lesy ochranné – (O).

Každý lesný porast plní súbežne viacero funkcií produkčných aj mimoprodukčných. O zaradení do príslušnej kategorizácie lesov rozhoduje jeho prevládajúca funkcia.

▪ Lesy hospodárske (H)

Podľa § 15 zákona č. 326/2005 Z. z. o Lesoch, hospodárske lesy sú lesy, ktorých účelom je produkcia dreva a ostatných lesných produktov pri súčasnom zabezpečovaní mimoprodukčných funkcií lesov.

Hospodárske lesy na katastrálnom území obce Selce majú výmeru **805,81 ha**, čo predstavuje **92 %** z celkovej výmery lesných porastov. Lesy hospodárske sú aj predmetom dane z pozemkov v zmysle zák. 582/2004 Z. z.

V lesoch Slovenska sa lesy plniace výlučne produkčnú funkciu vyskytujú len vzácné, naopak v budúcnosti treba očakávať rozdelenie hospodárskych lesov do subkategórie tzv. polyfunkčných lesov (prírode blízkych lesov), s uplatňovaním princípov integrovaného spôsobu hospodárenia a vyslovene drevoprodukčných lesov s uplatnením princípov diferencovaných spôsobov hospodárenia.

▪ Lesy osobitného určenia (U)

Lesy osobitného určenia podľa § 14 zákona č. 326/2006 Z. z. sú lesy, ktoré boli za také vyhlásené a ktorých účelom je zabezpečovanie špecifických potrieb spoločnosti, právnických alebo fyzických osôb, pri ktorých zabezpečení sa

významne zmení spôsob hospodárenia oproti bežnému hospodáreniu a uplatní sa tzv. osobitný spôsob (režim) hospodárenia.

Bežné hospodárenie sa rozumie (z titulu ochrany prírody) hospodárenie na lesnom pozemku, ktoré zodpovedá návrhu hospodárskych opatrení pre JPRL bez obmedzujúcich požiadaviek ochrany prírody vyplývajúcich zo zákazov a iných podmienok ochrany prírody ustanovených zákonom O ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z.z. v zn. neskorších predpisov, alebo na jeho základe. Bežné hospodárenie sa tiež rozumie postup podľa osobitných predpisov pri odstraňovaní následkov mimoriadnych okolností nepredvídaných škôd v lesoch (kalamity).

Za lesy osobitného určenia možno vyhlásiť (aktuálne s podmienkami na k. ú. Selce):

- **Lesy v ochranných pásmach vodárenských zdrojov** I. stupňa a II. stupňa, ak pri odberoch vody z povrchového zdroja alebo podzemného zdroja možno zabezpečiť výdatnosť a kvalitu vodného zdroja len prostredníctvom osobitného režimu hospodárenia. Prioritná funkcia je vodoochranná, v mnohých krajinách ju považujú za ochrannú, nie za špeciálnu funkciu.
- **Prímestské a ďalšie lesy s významnou zdravotnou, kultúrnou alebo rekreačnou funkciou – rekreačné lesy.** Funkčné poslanie vyplýva z názvu subkategoríe. V súčasnosti sa do subkategoríe zahŕňajú len vnútorné zóny prímestských rekreačných lesov. V skutočnosti plnia rekreačnú funkciu vo významnej miere aj lesy v užšom alebo širšom okolí všetkých sídiel, v okolí rekreačných stredísk, chatových osád, turistických chodníkov a ciest.
- **Lesy v chránených územiach a na lesných pozemkoch s výskytom biotopov európskeho významu** alebo chránených druhov, ak zachovanie, udržanie alebo dosiahnutie priaznivého stavu chránených území, biotopov európskeho významu a chránených druhov možno zabezpečiť len uplatnením osobitného spôsobu hospodárenia. Hlavnou funkciou porastov tejto subkategoríe je ochrana prírody tzv. prevažne funkcia konzervačná s cieľom zachovať lesné ekosystémy pre vedecké účely a ako základ stability ekosystémov širších oblastí.

V lesoch na k. ú. Selce v súčasnosti nezastúpená (U) kategória, pričom:

- **podstatná časť lesov na k. ú. Selce spadá do územia Chránenej vodohospodárskej oblasti (CHVO) Nízke Tatry – západ s 2. st. ochrany,**
- **na lesnom území k. ú. Selce sa nachádzajú viaceré PHO II. stupňa využívaných vodných zdrojov!**
- **na lesnom území k. ú. Selce sa nachádzajú viaceré lesné biotopy (Ls 4, Ls 5.1, Ls 5.2, Ls 5.4), viaceré ekologicky významné segmenty krajiny a genofondovo významné lokality.**

Túto skutočnosť je potrebné na príslušnej odbornej úrovni preveriť a dať do súladu s formou ochrany povrchových a podzemných vôd vyplývajúcou z § 31 vodného zákona a realizáciou podľa zákona č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov a nariadenia vlády č. 13/1987 Zb. o niektorých chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd.

Pre celoslovenské porovnanie - v horských lesoch Slovenska až na 60 % výmery je dominantná funkcia pôdoochranná a vodohospodárska t. j. zabezpečenie regulácie vodného režimu a prevencia vzniku pôdnej erózie. Rozsahom pôsobnosti je nemenej dôležitá aj funkcia ochrany sídelných útvarov, ciest, polí a ďalšej infraštruktúry pred pôsobením ničivých účinkov lavín, zosuvov, povodní a hluku. V súlade s rezolúciami z Ministerských konferencií o ochrane lesov Európy je potrebné vytvoriť dostatočné zdroje na vykonávanie opatrení na zabezpečenie a posilnenie pôsobenia uvedených rozhodujúcich funkcií lesa.

▪ **Lesy ochranné (O)**

Podľa § 15 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch, ochranné lesy sú lesy, ktoré boli za také vyhlásené a ktorých funkčné zameranie vyplýva z prírodných podmienok. V týchto lesoch sa musí hospodáriť tak, aby plnili účel, na ktorý boli vyhlásené. Na predmetnom území sú vyhlásené ochranné lesy o výmere **70,07 ha**, čo predstavuje **8 %** z celkovej výmery lesných porastov. Z tejto výmery sú to lesy podľa § 13 ods. 2:

- lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach 26,28 ha (3 %),
- lesy s prevažujúcou ochranou pôdy 43,79 ha (5 %).

Táto kategória zahŕňa porasty, ktorých prvoradou funkciou je chrániť pôdu a to priamo pod porastom, resp. vedľa porastu.

Za ochranné lesy možno vyhlásiť (*subkategoriev podmienkach k. ú. Selce*):

- lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach, ako sú najmä sutiny, strže, strmé svahy so súvislo vystupujúcou materskou horninou, nespevnené štrkové nánosy, rašeliniská, mokrade a inundačné územia vodných tokov,
- ostatné lesy s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy.

Za ostatné lesy s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy možno vyhlásiť najmä lesy:

- na sekundárne zdegradovaných stanovištiach, napríklad výmole, zosuvy, zamokrené a poddolované územia,

- chrániace susedné pozemky a infraštruktúru, napríklad ochranné lesné pásy a vetrolamy na lesných pozemkoch,
- zamedzujúce vznik brehovej erózie,
- na silne kamenitých svahoch a svahoch ohrozených zosuvmi.

Ochranné lesy sú lesy, ktorých funkčné zameranie vyplýva z osobitných prírodných podmienok a musí sa v nich hospodáriť tak, aby sa zlepšili najmä ich ekologické (ochranné) funkcie. Často je to možné len prostredníctvom trvalej existencie lesného porastu.

2/9.4.3.2. Lesy v rámci katastrálneho územia obce

/ Organizačné zaradenie, obhospodarovanie a výmera lesov na k. ú. obce Selce

Územie obhospodarujú Stredoslovenské lesy š.p. Banská Bystrica, OLZ (Odštepny lesný závod) Slovenská Ľupča. V predmetnom území sú okrem štátnych lesov tieto vlastnícke subjekty:

- bývalí urbárci
- pasienkové spoločenstvo.

Podmienky lesného hospodárstva v katastri obce reprezentuje pomerne výrazná lesnatosť, ktorá predstavuje 875,88 ha = 43,8 % z rozlohy k. ú. (1 999 ha). Funkčná orientácia je zameraná predovšetkým na intenzívne hospodárenie a čiastočne na ochranu (protierózna funkcia).

▪ Základné údaje o pozemkoch

Celková výmera hodnoteného územia, druh pozemku „Lesné pozemky“ podľa katastra nehnuteľností a prostredníctvom plánu starostlivosti o lesy (PSOL) lesy hospodársky celok (LHC) Slovenská Ľupča, vypracovaného na roky 2010 – 2019 v k. ú. Selce predstavuje 902,63 ha. Z toho lesné porasty tvoria plochu 875,88 ha. Ostatnú plochu tvorí tzv. bezlesie (cesty, sklady, prieseky, funkčné plochy).

Združenie urbáriátu PS Selce v r. 2016 pristúpilo k preradeniu poľnohospodárskych pozemkov (pasienky) do lesného pôdneho fondu, jedná sa o pozemky vo vlastníctve spoločenstva, ktoré stratili charakter poľnohospodárskej pôdy. Celkovo bolo preradených 56,09 ha, ktoré boli zaradené do kultúry les. Z toho do kategórie hospodárskych lesov 26,53 ha a do ochranných 28,14 ha ostatná výmera sú funkčné plochy.

Spoločenstvo podľa dostupnosti finančných prostriedkov uvažuje o ďalších pozemkoch.

▪ Vlastnícke vzťahy podľa platného PSOL

V rámci k. ú. Selce je vlastníctvo lesov rozdelené na dve časti. Podstatnú časť 522,72 ha vlastní Lesy SR š. p. Združenie urbáriátu pozemkové spoločenstvo Selce má vo vlastníctve 323,80 ha lesných pozemkov. V r. 2011 došlo k oddeleniu 55,61 ha z vlastníctva lesov SR v prospech súkromného vlastníctva v lokalite Šachtický.

/ Funkčné poslanie, kategórie lesov na katastrálnom území obce Selce

Vyplýva z vyhlásenej kategórie H a O. V oboch prípadoch je hospodársky stav lesa vysoký t. j. vzniknutý generatívne zo semena prirodzenou alebo umelou obnovou lesa. Na území vo vlastníctve Združenia urbáriátu pozemkové spoločenstvo Selce sa nachádzajú lesné porasty určené pre zber lesného osiva.

Podľa vyhlášky č. 571/2004 Z. z. o zdrojoch reprodukčného materiálu lesných drevín sú porasty 4620, 4621, 4622 a 4623 zaradené podľa §4 do uznaných lesných porastov Fenotypovej kategórie „B“ pre zber lesného osiva dreviny smrek a buk.

Celé územie KÚ Selce sa nachádza v ochrannom pásme Národného parku Nízke Tatry podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny podľa § 13 platí na území druhý stupeň ochrany.

• Lesy hospodárske (H)

Podľa § 15 zák. č. 326/2005 Z. z. o lesoch, hospodárske lesy sú lesy, ktorých účelom je produkcia dreva a ostatných lesných produktov pri súčasnom zabezpečovaní mimoprodukčných funkcií. Hospodárske lesy na danom území majú rozlohu 805,81 ha z celkovej výmery lesných porastov = 92%. Hospodárske lesy sú aj predmetom dane z pozemkov v zmysle zákona 582/2004 Z. z.

• Lesy ochranné (O)

Podľa § 15 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch, ochranné lesy sú tie, ktoré boli za také vyhlásené a ktorých funkčné zameranie vyplýva z prírodných podmienok. V týchto lesoch sa musí hospodáriť tak, aby plnili účel na

ktorý boli vyhlásené. Spolu ochranné lesy na danom území majú rozlohu 70,07 ha z celkovej výmery lesných porastov = 8%.

Na predmetnom území sú vyhlásené ochranné lesy:

- a.) podľa § 12 odst. 2 písmena **a** - lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach tvoria 3% územia,
- b.) podľa písmena **d** - lesy s prevažujúcou ochranou pôdy tvoria 5%

▪ **Tab.: Kategórie lesov na katastrálnom území obce Selce**

Členenie kategórií lesov	Lesný porast - výmera a jeho %-ne zastúpenie z celkovej výmery lesných porastov (875,88 ha)	
Lesy hospodárske (H) spolu	805,81 ha	92 %
Lesy ochranné (O) spolu	70,07 ha	8 %
z toho:		
- lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach	26,28 ha	3 %
- lesy s prevažujúcou ochranou pôdy	43,79 ha	5 %

/ Zdravotný stav lesov

Lesné ekosystémy v predmetnom území prostredníctvom zdravotného stavu vykazujú primeranú ekologickú stabilitu. Vzhľadom na rovnomerné zoskupenie ihličnatých 45% a listnatých 55% drevín je menšie riziko vzniku abiotických kalamít (vietor, sneh, námraza) i keď sa nedá vylúčiť extrémna situácia.

V poslednom období však dochádza k výraznejšiemu vzniku kalamít vplyvom podkôrneho hmyzu u dreviny smrek.

Keďže sa jedná prevažne o hospodárske lesy je nevyhnutné, aby vlastníci prostredníctvom lesníckeho personálu včas reagovali a urobili opatrenia na zamedzenie vzniku a rozšírenie týchto škodcov.

/ Prírodné a hospodárske pomery

Územie k. ú. Selce patrí z geomorfologického hľadiska do orografických celkov - Nízkotatranský oblúk severná časť a južná časť patrí do celku Pohronska kotlina.

Rozpätie nadmorských výšok je od 368 m n. m. pri sútoku Selčianskeho a Nemčianskeho potoka. Najvyšším bodom katastra je kóta ŽIARE 1 045 m. Priemerná nadmorská výška je 706 m n. m. V južnej časti prevládajú sklony od 5 do 25%. Severná časť s prevahou lesnej pôdy dosahuje sklony terénu od 30 až do 70%.

▪ **Klimatické pomery**

Klimatické pomery sú výrazne ovplyvňované geografickou polohou prevažná časť územia patrí do mierne vlhkého, teplého vrchovinového klimatického okrsku s priemerným úhrnom ročných zrážok 750 mm a s priemernou ročnou teplotou 8,1 °C a s priemerným počtom dní so snehom 50 – 70 dní.

▪ **Hydrologické pomery**

Po hydrologickej stránke patrí táto oblasť do povodia rieky Hron. Dominantnými potokmi územia sú Selčiansky a Nemčiansky potok, ktoré zberajú ľavo i pravostranné prítoky. Najvýdatnejšie pramene boli zachytené a v minulosti využívané ako zdroje pitnej vody.

▪ **Pôdne pomery**

Dominantným horninovým súborom sú vápence, slienité vápence, ktoré sú prevažne hlavnou pôdotvornou horninou.

Štruktúra pôd v danom území je pomerne pestrá. Najväčšie zastúpenie majú rendziny, hnedá lesná pôda (kambizem), podzoly, pseudogleje a kultizeme t.j. pôdy s antropickým pretvorením.

/ Geomorfologická charakteristika

Geologická stavba selčianskeho chotára nesie typické črty stavby Západných Karpát. Podľa geomorfologického členenia Slovenska je záujmová lokalita zaradená k juhozápadnej časti Starohorských vrchov a hraničí so Zvolenskou kotlinou, časťou Bystrického podolia. Po geologickej stránke širšie okolie budujú horniny spodnej kriedy.

Rozpätie nadmorskej výšky je od 368 m n.m. do 1045 m n.m. Priemerná nadmorská výška je 706,5 m n. m.

Zastúpenie morfológico – morfometrických typov reliéfu je v rozsahu od roviny cez vrchovinu, stredne členitý, až po silne členitý reliéf.

Najnižší bod katastra Seliec (368 m.n.m.) je v južnej polohe pod sútokom Selčianskeho a Nemčianskeho potoka, najvyšší bod katastra predstavujú Žiare (1 045 m n.m.).

/ Fytocenologická charakteristika

Zoskupenie lesných vegetačných stupňov (LVS) je nasledovné:

LVS Bukovo-dubový je charakterizovaný vplyvom teplej až mierne teplej vlhkej oblasti s miernou zimou v rozpätí nadmorsk. výšok 200 – 500 m s priemer. roč. teplotou 6 – 8,3 °C v danom území je jeho plošné zastúpenie 5 %.

LVS Dubovo-bukový v rozpätí nadmorských výšok 300 – 700 m s priemernou ročnou teplotou 5,5 – 7,5 °C na území zaberá 41 %.

LVS Bukový pod vplyvom mierne teplej klímy vlhkej až veľmi vlhkej v rozpätí nadmorských výšok 400 – 800 m s priemernou ročnou teplotou 5 – 7 °C plošne je zastúpený 36 %.

LVS Jedľovo-bukový pod vplyvom mierne chladnej klímy s nadmorskými výškami 500 – 1 000 m s priemernou ročnou teplotou 4,5 – 6,5 °C a zaberá 15 %.

LVS Smrekovo-bukovo-jedľový chladnej horskej oblasti s nadmorskými výškami 900 – 1 300 m s priemernou ročnou teplotou 3,5 – 5 °C s trvaním snehovej pokrývky 120 – 150 dní má v území zastúpenie 3 %.

/ Zastúpenie drevín

Z pohľadu lesníckej typológie je v území zastúpenie drevín takmer ideálne s prevahou smreka na úkor jedle vo vyšších nadmorských výškach a s prevahou buka na úkor ostatných listnatých drevín javor, jaseň, dub.

Ihličnaté dreviny predstavujú 45 % podiel s 26 % zastúpením smreka, ďalej nasleduje jedľa 11 %, borovica a smrekovec.

Listnaté dreviny predstavujú 55 % podiel s prevahou buka 33 %, ďalej nasleduje javor 10 %, hrab, jaseň, dub.

/ Veková štruktúra

Zastúpenie vekových tried v danom území je značne ovplyvnené kategóriami lesov. Zastúpené sú tu dve kategórie:

- kategória hospodárskych lesov,
- kategória ochranných lesov.

V hospodárskych lesoch je pomerne rovnomerné zastúpenie jednotlivých vekových tried, čo tvorí takmer ideálne podmienky pre rovnomerné produkčné možnosti pri súčasnom zabezpečení mimoprodukčných funkcií lesov.

V ochranných lesoch sú dominantnou vekovou triedou porasty vo veku približne 120 rokov a viac. Jedná sa o porasty výlučne na nepriaznivých stanovištiach a porasty, ktorých hlavným poslaním je ochrana pôdy.

/ Sprístupnenie porastov

Celková koncepcia sprístupnenia je napojená na jestvujúcu štátnu cestnú sieť. Nosnou osou je údolná lesná cesta Selčianskou dolinou a verejná komunikácia Zvolenské Nemce – Šachtičky z uvedených spevnených ciest sú rozvinuté svahové lesné cesty sprístupňujúce lesné porasty za účelom sústreďovania a sezónneho odvozu drevnej hmoty.

Uvedené lesné cesty vo viacerých prípadoch prekračujú hranice katastrálneho územia a pokračujú do susedných katastrov Zv. Nemce, Špania dolina, Baláže, Priechod. Viaceré z týchto ciest je možné využiť pre cyklo i pešiu turistiku.

/ Ochranné pásmo lesa

Podľa §10 odst.1 zákona č.326/2005 Z. z. o lesoch ochranné pásmo (OP) lesa tvoria pozemky vo vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

Podľa §10 odst.2 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch je v prípade umiestnenia stavby v OP lesa potrebné záväzné stanovisko orgánu štátnej správy lesného hospodárstva.

2/9.4.3.3. Predikcia rozvoja lesov

V predchádzajúcom ÚPN-O z r. 1998 boli vymedzené na základe podrobných zhodnotení krajinnno-ekologického obrazu obce, vrátane potenciálu poľnohospodárskych pôd, plochy potenciálne vhodné na zalesnenie delimitáciou pôd z PP do LP (prioritne porastové štruktúry s ochrannými účinkami), v územnom rozsahu cca 54 ha = 4 % z rozlohy katastra obce. Nárast lesných porastov z dovtedajších 42 na cca 46 % bolo navrhnuté podporiť výrazným zastúpením krajinnnej zelene - NDV s ekostabilizačnou funkciou na pôdnom fonde, predovšetkým v rámci orných pôd a na pôdach náchylných na erózie.

V súčasnosti možno na základe aktuálnych prieskumov a rozborov pre ÚPN-O Selce konštatovať, že uvedená navrhovaná predikcia v zmysle ÚPN-O bola reálne naplnená, až prekročená. Celkovo bolo z PP do LP preradených 56,09 ha, ktoré boli zaradené do kultúry les. Z toho do kategórie hospodárskych lesov 26,53 ha a do ochranných 28,14 ha.

Lesy sú všeobecne súčasťou národného bohatstva. Princíp udržateľného rozvoja prírodných zdrojov vyžaduje opatrenia v ich obhospodarovaní so zameraním na zmierňovanie a odstraňovanie pôsobenia významných škodlivých činiteľov či už biologických, abiotických alebo antropogénnych.

Všeobecné využívanie lesov sa považuje za významnú demokratickú zásadu, prostredníctvom ktorej je daná možnosť pohybu v lesoch za účelom turistiky, oddychu a regenerácie síl každému občanovi.

V tej súvislosti ÚPN-O zhodnocuje možnosti výrazného rekreologického potenciálu a navrhuje preradenie častí hospodárskeho lesa na území k. ú. Selce do kategórie lesov osobitného určenia s rekreačnou funkciou. Ako aktuálne sa to javí v nasledovných súboroch funkčných plôch:

- Súbor funkčných plôch SFP - 3 / Dúbrava-Škradno, lokalita 3.1 - Lesy,
- Súbor funkčných plôch SFP - 4 / Selčiansky diel, lokality 4.1 Selčianska dolina - Čachovo, 4.2 Fuggerov dvor, 4.3 Areál Šachtíčky a 4.4 Areál skokanských mostíkov.

V rámci uvedených súborov funkčných plôch uvažuje ÚPN-O s uplatnením lesoparkov pod názvami: Šachtíčky, (v nadväznosti na rekreačnú vybavenosť strediska cestovného ruchu), Selčianska dolina (v nadväznosti na rekreačné útvary Čachovo a Fuggerov dvor), Staré Selce (v nadväznosti na areál skokanských mostíkov) a Breziny (na juhovýchodnom zalesnenom okraji k. ú.)

Keďže sa na území k. ú. Selce jedná prevažne o hospodárske lesy, dôležité je i posilňovanie produkčného potenciálu týchto lesov v záujme udržateľného rozvoja, domáceho spracovania dreva, čo je následným predpokladom pre adekvátne hmotné úžitky zo spracovania drevnej suroviny a prispieva k stabilite zamestnanosti v obci.

2/9.4.4. Poľovné a rybné hospodárstvo

2/9.4.4.1. Poľovná činnosť

Lesné pozemky sú zároveň poľovnými pozemkami, na ktorých vykonávajú priamo poľovníctvo subjekty na základe nájomných zmlúv pre vytvorené poľovné revíry.

Predmetná oblasť z hľadiska poľovníckej kategorizácie patrí do oblasti J XV Nízke Tatry – juh a poľovnej podoblasti Staré Hory. Hlavným druhom poľovnej zveri je jelenia zver pridruženým sú srnčia a diviacia zver.

V oblasti sa bežne vyskytujú i chránené druhy veľké šelmy medveď, vlk, rys, mačka divá z pernatých vzácných druhov tetrov hlucháň.

Celý kataster má v nájme poľovnícke združenie Žiare Selce. Vyhlásený poľovný revír spolu s výmerami v iných katastroch má 2 559 ha z toho je 1 174 ha lesných pozemkov. Predmetné PZ má 28 členov.

2/9.4.4.2. Rybné hospodárstvo

Zdroj: <http://www.rybybb.sk/reviry.html>

Rybné hospodárenie na hodnotenom území obce až širšom území spravuje Mestská organizácia Slovenského rybárskeho zväzu (SRZ) Banská Bystrica. Riadi sa pritom príslušnou legislatívou a predpismi, ktoré je potrebné v riešení ÚPN obce akceptovať:

/ Legislatíva: Zákon č.139/2002 Z.z. o rybárstve, Novela č.203/2002 Z.z. zákona č.139/2002 Z.z. o rybárstve, Vyhláška MŽP SR 185/2006 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon 139/2002 Z.z.

/ Predpisy zväzu: Stanovy Slovenského rybárskeho zväzu, Organizačný poriadok Slovenského rybárskeho zväzu, Rybársky poriadok pre zväzové kaprové povolenie 2013, Rybársky poriadok pre zvláštne povolenia 2013, Disciplinárny poriadok SRZ, Smernica pre ustanovenie a činnosť rybárskej stráže.

/ Ostatná súvisiaca legislatíva: Zákon č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny.

Na hodnotenom území obce sa rybné hospodárenie vykonáva v chovnom rybárskom revíre Selčiansky potok č. 3-3680-4-2.

▪ Chovný rybársky revír č. 3-3680-4-2

Charakter: Lososové vody pstruhové

Účel: Chovný

Popis revíru: Selčiansky potok od ústia do rieky Hron po pramene s pravostrannými prítokmi - Lukačovský a Nemčiansky potok od ústia po pramene.

Zákaz lovu po celý rok!

ÚPN-O zhodnocuje možnosti využitia vybraných vhodných úsekov rybárskeho revíru Selčiansky potok aj pre náučno poznávaciu funkciu.

2/9.4.5. Ťažba nerastných surovín

Na katastrálnom území obce Selce akceptuje ÚPN-O Selce toto ložisko nerastných surovín

(zdroj: MŽP SR – Sekcia geológie a prírodných zdrojov Odbor geológie a štátnej geologickej správy)

- **Výhradné ložisko (595)** - „Selce, vápenec ostatný (595)“; s určeným dobývacím priestorom (DP), chráneným ložiskovým územím (CHLÚ) pre Greško Miroslav - BIELOSTAV, Tajov.

▪ Staré banské diela

Grafické vymedzenie uvedených ložísk a starých banských diel je zrejme z výkresovej časti ÚPN obce Selce.

Tabuľkový prehľad, ochrana a rozvojové zámery v spojitosti s ťažbou nerastných surovín sú uvedené v kap. 2/17. Prírodné zdroje, ložiská nerastov.

2/9.4.6. Riešenie odpadového hospodárstva, nakladanie s odpadmi

2/9.4.6.1. Hodnotenie východiskového stavu v komparácii s legislatívou

Aktuálnym legislatívnym dokumentom pre riešenie odpadového hospodárstva je zákon č. 230/2022 Z. z. z 15. júna 2022, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Uznesením vlády Slovenskej republiky (SR) 24. 11. 2021 bol schválený Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky (POH SR) na roky 2021 - 2025 ako významný strategický dokument a základný koncepčný materiál na postupné plnenie účelu odpadového hospodárstva podľa nových právnych predpisov. POH SR na roky 2021 - 2025 ustanovuje základné požiadavky, ciele a opatrenia zamerané na oblasť odpadového hospodárstva. Obsah POH SR zodpovedá požiadavkám, ktoré ustanovujú aktuálne právne predpisy EÚ a SR.

Dôležitým strategickým dokumentom je zároveň Program predchádzania vzniku odpadu SR (PPVO SR) na roky 2019 – 2025 schválený vládou SR uznesením č. 86/2019 z 27. februára 2019. Z hľadiska časového horizontu (rok 2025), a v súlade so zákonom o odpadoch ako aj rámcovou smernicou o odpade, sa tak po roku 2025 vytvára možnosť zlúčenia oboch strategických dokumentov odpadového hospodárstva začlenením PPVO SR do POH SR.

POH SR sa vzťahuje na nakladanie so všetkými odpadmi v zmysle definície odpadu v zákone o odpadoch. V súlade s právnou úpravou odpadového hospodárstva SR a EÚ ako aj realizáciou Akčného plánu EÚ pre obehové hospodárstvo, sa čiastočne mení členenie, ciele a cieľové smerovania prúdov odpadov pre:

- komunálne odpady,
- vyhradené prúdy odpadov v zmysle rozšírenej zodpovednosti výrobcu (RZV),
- osobitné prúdy odpadov.

Závazná časť POH SR je záväzným dokumentom pre rozhodovaciu činnosť orgánov štátnej správy v odpadovom hospodárstve.

Štruktúra POH SR na roky 2021 - 2025 zodpovedá požiadavkám článku 28 rámcovej smernice o odpade. Program neobsahuje opatrenia na predchádzanie vzniku odpadu podľa článku 29 novelizovanej smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2008/98/ES o odpade a o zrušení určitých smerníc (ďalej rámcová smernica o odpade). Opatrenia na predchádzanie vzniku odpadu podľa článku 29 rámcovej smernice o odpade obsahuje samostatný dokument, ktorý v roku 2018 vypracovalo MŽP SR.

POH SR zároveň prihliada na otvorené rokovania Európskej komisie týkajúce sa uzavretej (kruhovej) ekonomiky a výhľadových plánov stratégie odpadového hospodárstva na roky 2025 a 2030 so zásadným spôsobom zmeny spôsobu nakladania s odpadmi v prospech ich recyklácie a trvalo udržateľného využívania recyklovateľných odpadov.

Program zároveň prihliada na otvorené rokovania Európskej komisie týkajúce sa uzavretej (kruhovej) ekonomiky a výhľadových plánov stratégie odpadového hospodárstva na roky 2025 a 2030 so zásadným spôsobom zmeny spôsobu nakladania s odpadmi v prospech ich recyklácie a trvalo udržateľného využívania recyklovateľných odpadov s cieľom zabezpečiť racionálne využívanie prírodných zdrojov.

Schválený programový dokument Ministerstva životného prostredia „Program odpadového hospodárstva SR na roky 2021 - 2025“ je národným programom stanovujúcim základné požiadavky, ciele a opatrenia zamerané na oblasť odpadového hospodárstva. Vychádza z vyhodnotenia predchádzajúceho programu POH SR a z analýzy súčasného stavu a potrieb odpadového hospodárstva SR.

Naplnenie cieľov Programu odpadového hospodárstva SR predpokladalo efektívne prenesenie stanovených opatrení aj na orgány samosprávy, ale len do úrovne Programov odpadového hospodárstva krajov.

2/9.4.6.2. Ciele znižovania objemu skládkovaného odpadu

Ciele a opatrenia na zníženie množstva vzniku komunálnych odpadov sú stanovené a plnené v synergii s opatreniami na zvýšenie podielu triedeného zberu komunálnych odpadov a následného ich zhodnotenia a opatrenia na zníženie množstva biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov ukladaných na skládky odpadov.

Hlavným cieľom odpadového hospodárstva je však odklonenie odpadov od ich zneškodňovania skládkovaním najmä pre komunálne odpady. Aj naďalej je potrebné presadzovať dodržiavanie hierarchie odpadového hospodárstva s dôrazom na predchádzanie vzniku odpadu, prípravu na opätovné použitie a recykláciu. Presadzovanie predchádzania vzniku odpadu, spolu s opätovným použitím a prípravou na opätovné použitie aj prostredníctvom realizácie opatrení aktuálne platného Programu predchádzania vzniku odpadov sú neoddeliteľnou kľúčovou súčasťou dlhodobej snahy o znižovanie množstva vznikajúcich odpadov.

Základnou filozofiou hospodárenia s odpadom v rámci samosprávy Obce Selce zostane na prvom mieste snaha o zníženie množstva vzniknutých komunálnych odpadov. Druhým základným cieľom bude zvýšenie podielu vytriedeného odpadu z celkového množstva komunálnych odpadov. Najväčší podiel triedenia bude snaha dosiahnuť kompostovaním biologicky rozložiteľného odpadu. Opatrením pre dosiahnutie tohto cieľa bude okrem vzdelávacích programov a zabezpečenia informovanosti obyvateľstva o prednostiach separovaného zberu a kompostovania biologicky rozložiteľných odpadov i použitie ekonomických nástrojov na podporu triedenia.

Cieľ základnej filozofie, ktorou je zníženie množstva vzniknutých komunálnych odpadov a zvýšenie podielu vytriedeného odpadu z celkového množstva komunálnych odpadov, predpokladá o. i. v bezprostrednom časovom horizonte nevyhnutnosť zabezpečenia strediska triedeného komunálneho odpadu a kompostárne, s dôrazom na environmentálnu prijateľnosť a eliminovanie negatívnych vplyvov na životné prostredie.

Vzhľadom na platnú legislatívu je každá obec (resp. združenie obcí) povinná vybudovať aj skládku organického odpadu. Obec Selce túto legislatívu splnila zakúpením kompostérov, ktoré dostala každá domácnosť na základe prehlásenia, v ktorom sa zaväzuje vlastník rodinného domu, že bude organický odpad kompostovať.

2/9.4.6.3. Riešenie infraštruktúry na separovaný zber a zhodnocovanie odpadu

Prvoradým cieľom obce Selce v zmysle platnej legislatívy je zvýšenie množstva vytriedených zložiek z komunálneho odpadu od obyvateľov obce.

Odvoz odpadu zabezpečuje Obecný úrad Selce dodávateľskou firmou Waste transport, a. s. Marius Pedersen.

Domový odpad sa zhromažďuje v kuka nádobách, každých 7 dní je odvážaný na skládku odpadu. Rozmernejší odpad z domácností a odpad z cintorína sa zhromažďuje vo veľkokapacitných kontajneroch.

Odvoz separovaného zberu sa uskutočňuje pravidelne podľa harmonogramu. Zbiera sa sklo, papier, plasty, tetrapaky. V priebehu roka sa robí zber pneumatík, železného šrotu, zber akumulátorov a batérií, zber objemných odpadov, zber elektrického a elektronického odpadu.

Problematiku odpadového hospodárstva ÚPN-O rieši v súlade s aktuálne platnými programovými dokumentmi v oblasti odpadového hospodárstva.

Akceptuje pritom cieľ základnej filozofie hospodárenia s odpadom v rámci samosprávy Obce Selce, ktorým je zníženie produkcie vzniknutých komunálnych odpadov a zvýšenie podielu vytriedeného odpadu z celkového množstva komunálnych odpadov. To predpokladá o. i. v bezprostrednom časovom horizonte nevyhnutnosť zabezpečenia zvýšeného triedenia komunálneho odpadu a tiež perspektívne riešenie kompostovania s dôrazom na environmentálnu prijateľnosť a eliminovanie negatívnych vplyvov na životné prostredie.

ÚPN obce koncepčne rieši predovšetkým:

- lokalizáciu komplexne vybaveného zberného dvora, resp. strediska triedeného zberu v obci, ktorého súčasťou bude aj priestor na zhromažďovanie vytriedených nebezpečných zložiek komunálneho odpadu a elektroodpadov,
- návrh likvidácie divokých skládok a smetísk menšieho rozsahu nachádzajúcich sa miestami na okrajoch obce,
- spôsob likvidácie biologicky rozložiteľného odpadu bez problémového vzťahu k obytno-vybavenostnej a rekreačnej funkčnej orientácii územia,
- lokalizáciu inertného odpadu - skládka zeminy – starý lom pred dolinou / po ukončení prevádzky návrh na rekultiváciu (SFP- 1)
- lokalizáciu lesnej skládky drevnej hmoty (SFP- 4)

2/9.4.6.4. Územnoplánovací súhrn infraštruktúry v oblasti odpadového hospodárstva na území obce

- Priebežné vylepšovanie podmienok separovaného zberu na území obce.
- Kompletizácia strediska triedeného zberu v obci Selce, vrátane priestoru na zhromažďovanie vytriedených nebezpečných zložiek komunálneho odpadu a elektroodpadov.

Lokalizácia strediska triedeného zberu (zberný dvor) a kompostoviska sa javí ako vhodná v rámci funkčného využitia časti areálu hospodárskeho dvora RD (UO - C, UL - C.2), dôležité je však zabezpečenie bezproblémovej orientácie k rozvojovej obytnej funkčnej ploche Na záhumnie.

- Lokalizácia inertného odpadu - skládka zeminy – starý lom pred dolinou / po ukončení prevádzky návrh na rekultiváciu (SFP- 1)
- Lesná skládka drevnej hmoty (SFP- 4)

2/10. OCHRANNÉ HYGIENICKÉ, MANIPULAČNÉ A BEZPEČNOSTNÉ PÁSMA UPLATNENÉ V RÁMCI ÚPN OBCE SELCE

2/10.1. HYGIENICKÉ OCHRANNÉ PÁSMA

/ Hygienické ochranné pásmo čistiare odpadových vôd

Podľa zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach jeho § 19a navrhujeme hygienické pásmo čistiare odpadových vôd od 25 - 50 m (podľa typu čistiare určenej v ďalšej projektovej dokumentácii), a to pre navrhovanú čistiareň odpadových vôd v SFP 4.3_Areál Šachtiky.

/ Ochranné pásmo obytných zón od výrobných zón

- min. 50 m (v ochranných pásmach uplatnená predovšetkým zeleň, s možnou účelovou štruktúrou prvkov športovej a rekreačnej vybavenosti).

/ Ochranné pásmo pohrebísk

- Podmienky umiestňovania a povoľovania budov a stavieb v ochrannom pásme pohrebiska vyplývajú zo zákona č. 398/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve (účinnosť od 01. 01. 2020) § 15, ods. 7 / Obec môže všeobecne záväzným nariadením ustanoviť:
 - šírku ochranného pásma pohrebiska v rozsahu najviac 50 m od hranice pozemku pohrebiska,
 - pravidlá umiestňovania a povoľovania budov a stavieb v OP so zreteľom na pietny charakter pohrebiska,
 - činnosti, ktoré nie je možné v ochrannom pásme vykonávať počas pohrebu.

/ Pásmo hygienickej ochrany hospodárskeho dvora živočíšnej výroby a ustajnenia (vzdialenosti poľnohospodárskych zariadení od súvislej obytnej zástavby)

V zmysle Vykonávacích predpisov k zákonu o ochrane ovzdušia, stav platný od 1. júla 2023 - Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. **248/2023 Z. z.** o požiadavkách na stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia sú uvádzané odporúčané odstupové vzdialenosti týkajúce sa chovu hospodárskych zvierat s projektovaným počtom chovných miest.

- V Selciach je aktuálne pásmo hygienickej ochrany vo vzťahu k hospodárskemu dvoru RD, v závislosti od prípustnej kapacity živočíšnej výroby a účelu poľnohospodárskeho zariadenia. ÚPN-O Selce odprúča v rámci hospodárskeho dvora RD prípustnosť chovu hovädzieho dobytku, oviec, kôz a koní.
Odporúčané odstupové vzdialenosti v zmysle Vyhlášky MŽP SR č. 248/2023 Z. z. sú nasledovné:
 - hovädzí dobytok (dojnice) pri kapacite $> 500 / \geq 200$ = odstupová vzdialenosť 700 m / 400 m
 - hovädzí dobytok (ostatný) pri kapacite $> 750 / \geq 200$ = odstupová vzdialenosť 700 m / 400 m
 - ovce pri kapacite $\geq 2\,000$ = odstupová vzdialenosť 500 m
 - kozy pri kapacite ≥ 100 = odstupová vzdialenosť 500 m
 - kone pri kapacite ≥ 300 = odstupová vzdialenosť 500 m
- Kapacitu zariadenia a účelové zameranie je potrebné usmerňovať pri rozvoji poľnohospod. výroby vo vzťahu k dodržaniu PHO max. 200 m od obytnej zástavby, prioritne vzhľadom na špecializáciu živočíšnej výroby.
- V ÚPN obce je pásmo hygienickej ochrany hospodárskeho dvora živočíšnej výroby vymedzené v limitujúcej závislosti od kontaktných rozvojových funkčných plôch bývania a rekreácie a CR. Kapacitu a účelové zameranie poľnohospodárskeho zariadenia je potrebné danej situácii prispôbiť a pri rozvoji poľnohospodárskej výroby usmerňovať vo vzťahu k dodržaniu PHO vzhľadom na aktuálnu konkrétnu špecializáciu živočíšnej výroby.

/ Hygienické ochranné pásmo skládky komunálneho odpadu alebo nie nebezpečného odpadu

- min. 500 m od funkčných plôch bývania a min. 1 000 m od funkčných plôch zdravotníckej a školskej občianskej vybavenosti v smere prevládajúcich vetrov.

OP sa vzťahuje na regionálnu skládku odpadov na odpad, ktorý nie je nebezpečný Banská Bystrica v lokalite Škradno (k. ú. Šalková), v kontaktnom území s k. ú. Selce (do uvedených funkčných plôch obce Selce nezasahuje).

2/10.2. OCHRANNÉ PÁSMO LESA

- Podľa §10 odst.1 zákona č.326/2005 Z. z. o lesoch ochranné pásmo (OP) lesa tvoria pozemky vo vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.
- Podľa §10 odst. 2 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch je v prípade umiestnenia stavby v OP lesa potrebné záväzné stanovisko orgánu štátnej správy lesného hospodárstva.

2/10.3. DOPRAVNÉ OCHRANNÉ PÁSMA

/ Ochranné pásma cestných komunikácií

Ochranné pásma ciest podľa zákona o pozemných komunikáciách mimo zastavaného územia obce:

- Cesta III. triedy 20 m od osi vozovky cesty III. triedy
- Miestne komunikácie 15 m od osi vozovky miestnej komunikácie

/ Ochranné pásma z hľadiska hluku z cestnej dopravy

- Z hľadiska posudzovania hluku je v platnosti vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky zo 16. augusta 2007 č. 549/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí.

/ Letecké ochranné pásma

- Ochranné pásma vyplývajúce z prevádzky Letiska Sliač určených rozhodnutím č. 1-430/92/ILPZ 27. 10. 1992, ktoré vydala Štátna letecká inšpekcia v zmysle § 24 Leteckého zákona č. 47/1956. Do časti k. ú. obce Selce zasahuje ochranné pásmo kužeľovej plochy Letiska Sliač a celé k. ú. obce pokrýva ochranné pásmo leteckého pozemného zariadenia - okrskový rádiolokátor SRE.

2/10.4. VODOHOSPODÁRSKE OCHRANNÉ RESP. MANIPULAČNÉ PÁSMA

/ Ochranné pásmo vodárenských a kanalizačných zariadení

Pásma ochrany verejných vodovodov a verejných kanalizácií sú stanovené v § 19 ods. 2 zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach.

- Mimo súvisle zastavaného územia obce alebo územia určeného na zastavanie je potrebné rešpektovať a dodržiavať ochranné pásmo vodovodov a kanalizácií do priemeru DN 500 1,8 m na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia, priemeru DN 500 a viac 3,0 m na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia.
- V pásme ochrany verejného vodovodu a verejnej kanalizácie mimo zastavaného územia obce je v zmysle zákona zakázané: vykonávať zemné práce, umiestňovať stavby, konštrukcie, alebo iné podobné zariadenia, alebo vykonávať činnosti, ktoré obmedzujú prístup k verejnému vodovodu a kanalizácii, alebo ktoré by mohli ohroziť ich technický stav; vysádzať trvalé porasty; umiestňovať skládky; vykonávať terénne úpravy.
- Pri križovaní a súbahu vodovodného potrubia a verejnej kanalizácie s inžinierskymi sieťami v zastavanom území obce je potrebné rešpektovať vzdialenosti všetkých navrhovaných podzemných vedení v súlade s normou STN 73 6005 „Priestorová úprava vedení technického vybavenia“.

/ Pobrežné pozemky vodných tokov

V k. ú. Selce je potrebné rešpektovať ochranné pásma pre pobrežné pozemky podľa § 49 vodného zákona:

- pri vodohospodársky významnom toku Selčiansky potok (4-23-02-082) pobrežné pozemky do 10 m od brehovej čiary, resp. vzdušnej alebo návodnej päty hrádze,
- pri ostatných prirodzených vodných tokoch Nemčiansky potok a ich prítokoch do 5 m od brehovej čiary.

/ Chránená vodohospodárska oblasť (CHVO)

Do riešeného územia spadá územie CHVO Nízke Tatry - západ. Táto forma ochrany povrchových a podzemných vôd vyplýva z § 31 vodného zákona a realizuje sa zákonom č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov a nariadením vlády č. 13/1987 Zb. o niektorých chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd. Ochranné pásmo CHVO Nízke Tatry – západ je vyznačené vo výkresovej časti ÚPN-O Selce v mierke 1 : 50 000 a 1 : 10 000 podľa Vodohospodárskej mapy Slovenskej republiky, list 36 - 14 Banská Bystrica, 3. Vydanie obnovené.

/ Ochranné pásma vodárenských zdrojov

Táto forma ochrany vyplýva z § 32 vodného zákona a realizuje sa formou stanovenia ochranného pásma (OP) vodárenských zdrojov. OP vodárenských zdrojov podzemných a povrchových vôd určených na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou sa stanovujú v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V riešenom území sú ochranné pásma vodárenských zdrojov zastúpené ochrannými pásmami podzemných vôd.

- Ochranné pásma podzemných vôd:
 - Slovenská Ľupča – prameň Ľadová studňa, PHO 2. stupňa vonkajšie stanovené Rozhodnutím č. PLVH 1705/88 Dj 10. 11. 1988, zasahuje do k. ú. obce Selce (v území CHVO),
 - Selce - prameň Jelšiny a Zábrež, PHO I. a II. stupňa stanovené Rozhodnutím PLVH Banská Bystrica č. 337/87/Dj z 8. 7. 1987,
 - Šachtičky – pramene I, II, III, PHO I. a II. stupňa stanovené Rozhodnutím PLVH č. 1662/88 Dš zo 14. 11. 1988,
 - Fuggerov dvor – pramene Pod Selčianskym dielom, OP I. a II. stupňa stanovené Rozhodnutím ObUŽP Banská Bystrica č. ObUŽP č. 2008/00524/BV z 1. 4. 2008,
 - Športcentrum Selce - Čachovo – prameň Tuf, rozhodnutie orgánu štátnej vodnej správy o určení OP vodárenského zdroja nezistené,
 - Vodný zdroj Pod Margušovom pre vodovod v správe obce Selce (bývalé RD) rozhodnutie orgánu štátnej vodnej správy o určení OP vodárenského zdroja nezistené,
 - Vodojemy - oplotené areály VDJ sú špecifikované ako OP I. stupňa vodárenského zdroja.
 Vodojemy v riešenom území:
 VDJ Senica II. tlakové pásmo pre vodovod v časti obce Selce a miestnej časti mesta Banská Bystrica Sielnica,
 VDJ Selce – Močidlá a VDJ Jelšiny verejného vodovodu obce Selce,
 VDJ Bioresort Šachtičky,
 VDJ Kejda,
 VDJ v správe obce Selce (bývalé RD),
 VDJ pre Šport centrum Selce- Čachovo.
- Ochranné pásma povrchových vôd
 Do riešeného územia nezasahuje OP povrchových vôd, t. j. vodárenský tok.

2/10.5. OCHRANNÉ PÁSMA SIETÍ A ZARIADENÍ TECHNICKÉJ INFRAŠTRUKTÚRY

2/10.5.1. Energetické ochranné resp. bezpečnostné pásma

/ Ochranné pásma na ochranu zariadení elektrizačnej sústavy

Podľa Zákona o energetike č. 251/2012 Z. z., § 43 Ochranné pásma, na ochranu zariadení elektrizačnej sústavy sú zriadené ochranné pásma.

- Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia
 je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia, vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča.
 Vzdialenosť obidvoch rovín od krajných vodičov vzdušného vedenia VVN je pri napätí:
 - od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m
 - od 110 kV do 220 kV vrátane 20 m
 - od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m
 - do 110 kV vrátane pre vonkajšie podzemné vedenia a VVN rozvodní 1 m
 - nad 110 kV vrátane pre vonkajšie podzemné vedenia a VVN rozvodní 3 m
 Vzdialenosť obidvoch rovín od krajných vodičov vzdušného vedenia VN je pri napätí:
 - od 1 kV do 35 kV vrátane pre vodiče bez izolácie 10 m; v súvislých lesných priesekoch 7 m
 - od 1 kV do 35 kV vrátane pre vodiče s izoláciou 4 m; v súvislých lesných priesekoch 2 m
 - od 1 kV do 35 kV vrátane pre vodiče závesné - káblové vedenie 1 m
- Ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia

je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov:

- VN vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla. Táto vzdialenosť je 1 m pri napätí do 22 kV
- NN vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla. Táto vzdialenosť je 1 m pri napätí do 1 kV
- Podzemné káblové vedenie VO má ochranné pásmo 1 m na obidve strany.
- Ochranné pásmo elektrickej stanice
 - vonkajšieho vyhotovenia s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplatenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
 - vonkajšieho vyhotovenia s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplatenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
- Ochranné pásmo kioskovej transformačnej stanice
 - s napätím do 22 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 1 m kolmo na hranicu objektu elektrickej stanice.

/ Ochranné a bezpečnostné pásma plynárenských zariadení

- VTL plynovod DN 300 8,0 m ochranné pásmo
 20,0 m bezpečnostné pásmo
- VTL prípojka do DN 200 4,0 m ochranné pásmo
 20,0 m bezpečnostné pásmo
- Regulačná stanica 8,0 m ochranné pásmo
 50,0 m bezpečnostné pásmo
- STL plynovod 2,0 m ochranné pásmo

Bezpečnostné pásmo určuje prevádzkovateľ.

Pre umiestňovanie stavieb v blízkosti plynárenských zariadení platí TPP 906 01, ktorá bola vydaná aj formou záväzného dokumentu.

Pásmom sa rozumie vodorovná vzdialenosť od povrchov zariadení.

2/10.5.2. Ochranné pásma elektronických komunikačných sietí a zariadení

V zákone o elektronických komunikáciách č. 452/2021 Z. z., v znení neskorších zákonov (č. 533/2021 Z. z., 205/2023 Z. z., 287/2023 Z. z., 46/2024 Z. z.) je v § 23 určené ochranné pásmo vedenia EKS. Ochranné pásmo vedenia je široké 0,5 m od osi jeho trasy po oboch stranách a prebieha po celej dĺžke jeho trasy.

Ochranné pásmo vedení vstupujúcich do elektronického komunikačného uzla je definované opäť v zákone č. 452/2021 Z. z.

V ochrannom pásme je bez súhlasu príslušného podniku alebo vykonateľného rozhodnutia stavebného úradu zakázané:

- a) umiestňovať stavby, zariadenia a porasty, vykonávať zemné práce, ktoré by mohli ohroziť vedenie alebo bezpečnú prevádzku siete,
- b) vykonávať prevádzkové činnosti spojené s používaním strojov a zariadení, ktoré rušia prevádzku sietí, pridružených prostriedkov a služieb.

2/10.6. OCHRANNÉ PÁSMO A INÉ OBMEDZENIA V ÚZEMÍ S LOKALIZÁCIOU STRELNICE

/ Balistické ochranné a bezpečnostné podmienky

Balistické ochranné a bezpečnostné podmienky a prevádzkovanie strelnice je potrebné zabezpečiť v zmysle zákona č. 190/2003 Z. z. - Zákon o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov, platné pre strelnice 50 m, 25 m v rámci vybudovaných bočných a zadných stien, konštrukcií pre obmedzenie výšky streľby, stanoveného režimu streľby.

/ Územie s neprípustnosťou zástavby

ÚPN-O Selce vymedzuje v priestore kontaktnom so strelnicou územie s neprípustnosťou zástavby do vzdialenosti 195 m od okraja areálu strelnice po súčasný okraj obytného územia.

2/11. ZÁUJMY OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY, OCHRANY PRED POVODŇAMI, CIVILNEJ OCHRANY OBYVATEĽSTVA

2/11.1. ZÁUJMY OBRANY ŠTÁTU

V k. ú. obce Selce sa neuplatňujú záujmy obrany štátu v úrovni špeciálnej ochrany vojenského charakteru, keďže sa na území nenachádzajú a ani neuplatňujú žiadne požiadavky na zariadenia v správe Ministerstva obrany.

2/11.2. ZÁUJMY PROTIPOŽIARNEJ OCHRANY

Požiaru ochranu v obci zabezpečuje dobrovoľný hasičský zbor obce. Dobrovoľný hasičský zbor obce má Obec Selce zriadený podľa ustanovenia § 15 ods. 1. písm. b) a § 33 ods. 1 zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov. Tento dobrovoľný hasičský zbor so sídlom v obci Selce je v zmysle ustanovenia § 33 ods. 3 a § 44 ods. 1 zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov zriadený ako spoločný pre obec Selce, obec Priechod a obec Baláže.

Spoločný dobrovoľný hasičský zbor obce na území obce Selce a na území obce Priechod a obce Baláže plní úlohy súvisiace so zdolávaním požiarov a vykonávaním záchranných prác, najmä:

- vykonáva záchranu osôb ohrozených požiarom a zdolávanie požiarov,
- vykonáva záchranu zvierat a majetku ohrozených požiarom,
- vykonáva záchranné práce pri živelných pohromách,
- poskytuje pomoc podľa svojich technických možností a odbornej kvalifikácie pri bezprostrednom ohrození života osôb pri nehodách a iných mimoriadnych udalostiach,
- ohlasuje bez zbytočného odkladu Okresnému riaditeľstvu Hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici zásahy pri zdolávaní požiarov a pri vykonávaní záchranných prác počas živelných pohrôm a iných mimoriadnych udalostí.

V prípade potreby zasahuje aj Hasičský a záchranný zbor z Banskej Bystrice.

Zdrojom požiarnej vody je v obci Selce rozvodná sieť verejného vodovodu, resp. povrchové vody miestnych vodných tokov, predovšetkým Selčianskeho potoka a tiež dvoch malých vodných nádrží – v rekreačných strediskách Selce – Čachovo a Bioresort Šachtický. Nádrže majú účelovú funkciu na zasnežovanie lyžiarskych zjazdoviek. Ako zdroj požiarnej vody je tiež plánovaná požiarna nádrž v lokalite nad Čachovom v časti „Trosky“ (nad rampou) pri toku Selčianskeho potoka, v blízkosti lesných porastov ZUPS a Lesov SR. V plánovacom horizonte v zmysle 2. variantu ÚPN obce Selce môže byť významným zdrojom požiarnej vody tiež multifunkčná vodná nádrž lokalizovaná v priestore Pred dolinou.

Technický stav väčšiny rozvodnej siete verejného vodovodu vyhovuje požiarnym potrebám.

2/11.3. ZABEZPEČENIE OCHRANY PRED ZAPLAVOVANÍM

V čase spracovania ÚPN obce Selce platný Plán manažmentu povodňových rizík v čiastkových povodiach SR (MŽP SR, 2015), v mapách povodňového rizika neuvádzal mapu inundačného územia pre riešené k. ú. obce.

Hlavným vodným tokom v riešenom území je Selčiansky potok, vodohospodársky významný vodný tok. Katastrálnym územím obce Selce preteká v úseku cca r. km 2,400 – 12,300 (po prameň). V dolnom úseku r.km 2,220 – 3,750 je neupravený, s nedostatočnou kapacitou koryta, pričom dochádza k vybrežovaniu povodňových prietokov a zaplavovaniu poľnohospodárskej pôdy. V r.km 3,750 – 4,400 cez intravilán obce boli realizované dlhšie pomiestne úpravy.

Riečnu sieť v katastrálnom území obce Selce tvoria drobné vodné toky, prítoky Selčianskeho potoka:

- Nemčiansky potok, ľavostranný prítok,
- Lukáčovský potok, pravostranný prítok,
- Jelšiny (Rakovec), ľavostranný prítok,
- Škradno, pravostranný prítok Hrona, odvádza zrážkové vody z juhovýchodných svahov kopca Laziny.

Územie obce Selce je potenciálne ohrozené extrémnym odtokom zrážkových vôd z povrchového odtoku povodia Selčianskeho potoka a potoka Jelšiny. V roku 2016 bolo spracované StVS–servising s. r. o, Banská Bystrica posúdenie „Selce – protipovodňová ochrana v časti Breziny – Vyšovec“.

ÚPN obce Selce z hľadiska vodných tokov, odtokových pomerov a ochrany územia pred zaplavovaním:

- akceptuje úpravu Selčianskeho potoka v súlade s koncepciou vodného hospodárstva, ktorá výhľadovo uvažuje v rámci riešenia protipovodňovej ochrany obce Selce s úpravou Selčianskeho potoka v r. km 3,720 – 3,840,
- rieši potrebu realizovania území, ktoré zabezpečia ochranu intravilánu obce pred povodňami (vybudovanie suchých poldrov) a vytvoria retenciu na zníženie kulminačných prietokov v tokoch – suchý polder Pred dolinou, suchý polder Močidlá a suchý polder Úklady a opatrení v Selčianskej doline nad rekreačným strediskom Selčianska dolina – Čachovo (formu a technické riešenie overí a určí stupeň PD na základe predchádzajúcej územno-technickej štúdie),
- v plánovacom horizonte v zmysle 2. variantu ÚPN obce Selce rieši možnosť regulácie prítokových vôd tiež plánovanou sústavou suchých poldrov v kombinácii s multifunkčnou vodnou nádržou v území Pred dolinou.
- záväzne reguluje potrebu zamedzenia odlesňovania územia, s cieľom v maximálnej miere zadržať vodu zo zrážok na území,
- plánuje znižovať maximálne prietoky realizovaním nešpecifikovaných pôdoochranných opatrení, ako sú zasakovacie rigoly a pásy a pravidelne realizovať údržbu korýt jednotlivých tokov, aby nedochádzalo k znižovaniu kapacity korýt.

2/11.4. ZÁUJMY ZABEZPEČENIA CIVILNEJ OCHRANY OBYVATEĽSTVA

Pri plánovaní rozvoja obce a umiestňovaní jednotlivých stavieb na jej území vyplýva povinnosť riešenia záujmov civilnej ochrany v zmysle §4 vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z.z. o stavebnotechnických požiadavkách na stavby a o technických podmienkach zariadení vzhľadom na požiadavky civilnej ochrany, v znení neskorších predpisov.

V následnom rozpracovaní koncepcie ÚPN obce Selce na zonálnej úrovni ÚPD je potrebné v spolupráci s príslušným orgánom civilnej ochrany (OÚ Banská Bystrica - Odbor COO) postupne dopracovať územnoplánovacia dokumentácia samostatnou doložkou (doložkami), v ktorej bude riešené ukrytie obyvateľstva. Zároveň sa v nej vymedzia objekty s dvojúčelovým využitím - aj pre potreby civilnej ochrany. Potenciálne vhodné sa javí využitie podzemných priestorov parkoviska pod plánovanou viacúčelovou halou, resp. aj iných objektov v zmysle územnoplánovacej koncepcie rozvoja obce.

2/12. OCHRANA PRÍRODY A TVORBA KRAJINY VRÁTANE PRVKOV ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY (ÚSES) A EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ

2/12.1. OCHRANA PRÍRODY A TVORBA KRAJINY

Jednou z podstatných úloh ÚPN-O Selce je územnoplánovacími prostriedkami zabezpečiť ekologickú stabilitu s cieľom zachovania rozmanitosti podmienok a foriem života v krajine na katastrálnom území obce a stanoviť východiská pre udržateľný život.

ÚPN-O spresňuje vymedzenie územných limitov a obmedzení vyplývajúcich z platnej legislatívy ochrany prírody, kultúrneho dedičstva, prírodných zdrojov a krajinnoeekologického potenciálu a stanovuje príslušné opatrenia a regulatívy.

2/12.1.1. Ochrana prírody a tvorba krajiny vyplývajúca z platnej legislatívy

Práva a povinnosti právnických a fyzických osôb ako aj pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí upravuje zákon NR SR č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“), ktorý legislatívnou formou prispieva k zachovaniu rozmanitosti podmienok a foriem života na Zemi, utváraní podmienok na trvalé udržiavanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a na dosiahnutie a udržanie ekologickej stability.

Ochrana prírody a tvorba krajiny na k. ú. Selce je v ÚPN obce Selce riešená v plnom súlade s ustanoveniami zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. V súvislosti s ochranou prírody a tvorby krajiny sú pritom akceptované nasledujúce témy a požiadavky vyplývajúce z platnej legislatívy:

/ Druhovú ochranu

Druhovú ochranu t. j. osobitnú ochranu je ustanovená všeobecne záväznými právnymi predpismi pre kategórie: chránené rastliny, chránené živočíchy, chránené nerasty, chránené skameneliny.

Druhovú ochranu je zabezpečovaná okrem zákona o ochrane prírody a krajiny, ktorý samostatne vyčleňuje druhovú ochranu, aj zákonom č. 15/2005 o ochrane voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi.

Zoznam chránených rastlín, chránených živočíchov a prioritných druhov uvádza vyhláška MŽP SR č. 24/2003, ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny. V prílohách vyhlášky sú i zoznamy biotopov aj druhov európskeho a národného významu. Druhovú ochranu je významným kritériom hodnotenia ekologickej významnosti územia a genofondovo významných lokalít. V dokumentácii ÚSES je výskyt chránených druhov v biotopoch zohľadňovaný pri vymedzovaní biocentier a biokoridorov.

/ Územnú ochranu

▪ Chránené územie prírody

- VCHÚ - územie spadajúce do ochranného pásma NP Nízke Tatry s 2. st. ochrany (celé k. ú. obce Selce).

▪ Územia chránené inými rezortnými záväznými právnymi predpismi

- CHVO Nízke Tatry (západná časť) stanovená zákonom č. 305/2018 Z.z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- ochranné pásma vodárenských zdrojov legislatívne stanovených orgánom štátnej vodnej správy: Slovenská Ľupča - prameň Ľadová studňa (OP zasahuje do k.ú. Selce), Selce - prameň Jelšiny, Šachtičky - pramene I, II, III, Fuggerov dvor - pramene Pod Selčianskym dielom, Roľnícke družstvo Selce - prameň Pod Margušovom, Čachovo – prameň Tuf pre bývalú chatu SAD, ktoré predstavujú nezastavateľné územie,
- pobrežné pozemky (ochranné pásma) vodohospodársky významného vodného toku Selčiansky potok min. 10 m od brehovej čiary a drobných vodných tokov do 5 m od brehovej čiary, nezastavateľné územie,
- zaradenie poľnohospodársky využívannej pôdy v katastrálnom území obce Selce do zraniteľnej oblasti (číselný kód obce 508985) Nariadením vlády SR č. 62/2022 Z. z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti v súlade s článkom 3 smernice Rady 91/676/EHS o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov.
- Na ochranu pôdy sa uplatňuje najmä zákon NR SR č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov - Zákon č. 57/2013 Z. z. a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tento zákon ustanovuje ochranu vlastností a funkcií poľnohospodárskej pôdy a zabezpečenie jej trvalo udržateľného obhospodarovania a poľnohospodárskeho využívania, ochranu environmentálnych funkcií poľnohospodárskej pôdy, ktoré sú: produkcia biomasy, filtrácia, neutralizácia a premena látok v prírode, udržiavanie ekologického a genetického potenciálu živých organizmov v prírode a v neposlednom rade ochranu výmery poľnohospodárskej pôdy pred neoprávnenými zábermi na nepoľnohospodárske použitie, predovšetkým chránených BPEJ podľa Nariadenia vlády SR k predmetnému zák. č. 58/2013 Z. z. a Príl. č. 2 k Nariadeniu vlády č. 58/2013 Z. z. - *Zoznam najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v príslušnom k. ú. podľa kódu BPEJ.*
- Ochranu nerastného bohatstva zabezpečuje zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon), v znení neskorších predpisov. Jeho účelom je ustanoviť zásady ochrany a racionálneho využívania nerastného bohatstva, najmä pri geologickom prieskume, otvárke, príprave a dobývání ložísk nerastov, úprave a zušľachťovaní nerastov vykonávanom v súvislosti s ich dobývaním, ako aj bezpečnosti prevádzky a ochrany životného prostredia pri týchto činnostiach.

- Ochranu lesa upravuje zákon č. 61/ 1977 Zb. o lesoch v znení neskorších zmien a doplnkov, zákon č. 100/1977 Zb. o hospodárení v lesoch a štátnej správe lesného hospodárstva v znení neskorších zmien a doplnkov, vyhláška MLVH SR §. 103/1977 Z. z. o postupe pri ochrane LP v znení neskorších zmien a doplnkov a iné právne predpisy.
- Ochranu lesných zdrojov zabezpečuje rovnako ochranné pásmo lesa (§10 zákona o lesoch č. 326/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov a noviel). OP lesa tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku. Potrebne je plne rešpektovať (Podmienky LESOV SR, OZ Slovenská Ľupča).

2/12.1.2. Územná a druhová ochrana na administratívnom území obce Selce

/ Územia chránené podľa medzinárodných dohovorov

V riešenom uzemi sa nenachádza žiadne územie chránené podľa medzinárodných dohovorov.

/ Súvislá európska sústava chránených území Natura 2000

Natura 2000 je sústava chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii.

Sústava Natura 2000 obsahuje dva druhy chránených území:

- osobitne chránené územia (Special Protection Areas, SPA) vyhlasované na základe smernice o vtákoch, v národnej legislatíve sú to chránené vtáčí územia,
- osobitné územia ochrany (Special Areas of Conservation, SAC) vyhlasované na základe smernice o biotopoch, v národnej legislatíve to sú územia európskeho významu.

Konkrétne na katastrálnom území Selce sa chránené územia Natura 2000 nenachádzajú.

/ Chránené územia národného významu

Chránené územia národného významu sa na administratívnom území obce nenachádzajú.

V celom k. ú. obce Selce však platí druhý stupeň územnej ochrany (OP NAPANT).

/ Územná a druhová ochrana

▪ Vzácne lokality a biotopy

Štátna ochrana prírody SR Banská Bystrica uvádza na k. ú. Selce nasledovné vzácne lokality a biotopy:

- Trvalo monitorované lokality
 - TML 6210
 - TML *Myotis bechsteinii*
 - TML *Rosalia alpina*
- Mokradňový biotop (Daphne) – TTP s potvrdeným travinným biotopom (Daphne + LPIS)
- TTP s potvrdeným travinným biotopom Lk1, Lk3 (Daphne + LPIS)
- Lesné biotopy
 - Lesný biotop Ls4
 - Lesný biotop Ls5.1
 - Lesný biotop Ls5.2
 - Lesný biotop Ls5.4

Uvedené lokality a biotopy sú graficky dokladované vo výkrese č. 5 – Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov ÚSES a v dokladovej časti ÚPN-O.

/ Ochrana drevín

Zákon o ochrane prírody a krajiny zabezpečuje legislatívnu ochranu drevín rastúcich mimo lesa a ochranu chránených stromov, za ktoré sa môžu vyhlásiť kultúrne, vedecky, ekologicky, krajínotvorne alebo esteticky

mimoriadne významné stromy alebo ich skupiny vrátane stromoradií. V k. ú. obce Selce nie sú evidované žiadne chránené stromy ani ich skupiny, nachádzajú sa tu však mimoriadne stromy (bez ochrany):

- buk lesný s obvodom 500 cm, 200-ročný, v Lukáčovej,
- smrek obyčajný s obvodom 300 cm, 100-ročný, v Lukáčovej,
- hruška planá s obvodom 250 cm, 100-ročná, pod Skalkou,
- dub žltkastý s obvodom 450 cm, 150-ročný, v Čachove-Lovišti,
- lipa veľkolistá s obvodom 600 cm, 200-ročná, pod Kajchiarom,
- jarabina mukyňová s obvodom 150 cm, 100-ročná, na Malom dieli,
- čerešňa vtáčia s obvodom 240 cm, 80-ročná, v Podjancovej.

2/12.1.3. Zásady stanovené územným plánom obce s ohľadom na ochranu prírody a tvorbu krajiny

- Zachovať existujúce brehové porasty pozdĺž vodných tokov / Selčiansky potok, Rakovec, vrátane ich prítokov.
- Zachovať nezastavateľnú prechodovú zónu pozdĺž vodných tokov v šírke min. 10 - 15 m od vonkajšej hranice brehového porastu, ktorá bude spĺňať funkciu ochranného pásma biokoridoru a zároveň manipulačného priestoru umožňujúceho pohyb stavebnej mechanizácie, prípadne v budúcnosti priestor na ošetrovanie drevín.
- V zastavanom území obce plánovanom na rozšírenie uplatniť dostatočný podiel trávnatých plôch s drevinami. Podiel zelených nezastavateľných plôch v území dodržať v min. rozsahu 30 %. Výber drevín je potrebné prispôbiť meniacim sa klimatickým pomerom a stanovištným podmienkam v podrobnej projektovej dokumentácii.
- V rámci plánovaných rozvojových plôch je potrebné v spodrobňujúcej zonálnej úrovni ÚPD, resp. ÚPP zabezpečiť územnú rezervu pre funkčnú uličnú zeleň s jej presným situovaním.
- Nepripustiť bezdôvodné zásahy do existujúcej mimolesnej drevinovej vegetácie. V prípadných nevyhnutných, spoločensky odôvodnených zásahoch vopred overiť postup overovacou štúdiou a odborným posúdením.
- Pri nevyhnutných odôvodnených výruboch v súvislosti so stavebnou činnosťou je potrebné postupovať v zmysle platnej legislatívy.
- Pri návrhoch vegetačných úprav v navrhovanom zastavanom území obce prednostne využívať domáce druhy drevín a krovin, resp. druhy ktoré nemajú potenciál nekontrolovane sa šíriť, z dôvodu zamedzenia šírenia nepôvodných a invázných druhov rastlín a drevín. (Príloha 2a Vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva Zákon MŽP SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - Zoznam invázných druhov rastlín a spôsob ich odstraňovania).
- V nezastavanom území musí ochrana prírody a krajinného obrazu nadobudnúť absolútnu prioritu.

2/12.2. ZABEZPEČENIE EKOLOGICKEJ STABILITY ÚZEMIA OBCE

Pri zabezpečení ekologickej stability územia obce vychádza ÚPN-O Selce z dokumentu Regionálneho územného systému ekologickej stability (RÚSES), spracovaný SGS Holding, a. s. Banská Bystrica a SAŽP Banská Bystrica v r. 2020. Tento dokument RÚSES aktualizuje a modifikuje pôvodný dokument RÚSES okresu Banská Bystrica zhotovený v roku 2006. V čase spracovania ÚPN-O Selce bol predmetný dokument v štádiu schvaľovania. Po schválení sa RÚSES stane povinnou súčasťou rozhodovacích procesov.

Dokument Regionálneho územného systému ekologickej stability (RÚSES) je v rámci ÚPN-O Selce poňatý ako základný dokument ochrany prírody a krajiny v oblasti starostlivosti o krajinu a biodiverzitu. Bol využitý ako východiskový podklad pri spracovaní ÚPN-O Selce a zároveň tvorí podklad pre následné návrhy na využitie územia, pozemkových úprav, ekologických štúdií a ostatných rozvojových dokumentov na miestnej úrovni.

ÚPN-O Selce popri prvkoch RÚSES zasahujúcich do riešeného územia, ktoré akceptuje v plnom rozsahu, územnoplánovacími prostriedkami na úrovni ÚPN-O vymedzuje a podporuje na RÚSES nadväzujúce miestne prvky ÚSES, vytípané zhotoviteľom ÚPN-O Selce.

2/12.2.1. Prírodno-ekologická charakteristika východiskového stavu

2/12.2.1.1. Biotické pomery

/ Rastlinstvo

Fytogeografické začlenenie k. ú. Selce v rámci okresu Banská Bystrica:

- Zóna buková
- Oblasť kryštálicko-druhotná
- Okres Starohorské vrchy / Horehronské podolie
- Provincia stredoeurópska

▪ Rekonštruovaná potenciálna vegetácia

Okrem reálnej vegetácie, ktorá predstavuje súčasne existujúcu vegetáciu, je pozornosť v rámci ÚPN-O Selce sústredená aj na poznanie potenciálnej prirodzenej vegetácie, ktorá by sa za daných klimatických, pôdnych a hydrologických pomerov vyvinula na určitom mieste (biotope), keby vplyv ľudskej činnosti ihneď prestal, alebo sa orientoval na vytvorenie podmienok pre jej podporu. V tomto smere sa **ÚPN-O v dlhodobom plánovacom horizonte zameriava na možnosť postupného oživenia potenciálnej prirodzenej vegetácie v rámci území lesov s plánovanou rekreačnou funkciou**. V texte sú zvýraznené **mimoriadne stromy** nachádzajúce sa reálne v súčasnosti v uvádzaných jednotkách.

▪ Qa: Natrzníkové dubové lesy

Edaficky podmienené, floristicky bohaté dubiny, ktoré sú charakteristické pre vnútrokarpatské kotliny, kde sa viažu na plošiny a mierne svahy pahorkatín s príkrovmi sprašových hĺn a ílov a s ilimerizovanými hnedozemnými pôdami až pseudoglejmi. Nachádzali sa **severovýchodne od Banskej Bystrice**. Okrem dubov je často aj prítomná borovica a breza. V podraсте sa vyskytujú prvky dubín, mezofilné, ale tiež acidofilné druhy. Typické sú druhy ťažkých pôd znášajúce zamokrenie a vysušenie. Z drevín sa okrem dominantných dubov, duba letného (*Quercus robur*), duba zimného (*Quercus petraea*) a krušiny jelšovej (*Frangula alnus*) môžu vyskytnúť lieska obyčajná (*Corylus avellana*) a borovica lesná (*Pinus sylvestris*).

▪ Fs: Podhorské bukové lesy

Mezotrofné lesné spoločenstvá s prevahou **buka lesného (*Fagus sylvatica*)** v nižších polohách, prevažne na nevápencovom podloží. V stromovom poschodí sú primiešané hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), **čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*)**, lipa malolistá (*Tilia cordata*), **smrek obyčajný (*Picea abies*)**, smrekovec opadavý (*Larix decidua*). Krovinný podrast vytvárajú druhy stromového poschodia v podobe mladých jedincov a pristupuje javor poľný (*Acer campestre*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*) a vtáci zob (*Ligustrum vulgare*).

▪ F: Bukové a jedľovo-bukové lesy

Mapová jednotka zahŕňa mezotrofné spoločenstvá s výraznou prevahou buka, rozšírené v nižších polohách prevažne s pôdami vlhkostne kolísavými. Typické sú najmä pre ..., **Starohorské vrchy**. Z pôd prevládajú trojfázové kambizeme. Floristicky, ekotopicky aj syntaxonomicky možno túto jednotku v našich Karpatoch porovnávať na úrovni samostatného podzväzu. Prímesou **buka lesného (*Fagus sylvatica*)** bývajú javor horský (*Acer pseudoplatanus*), javor mliečny (*Acer platanoides*), brest horský (*Ulmus glabra*), lipa malolistá (*Tilia cordata*) i **smrek obyčajný (*Picea abies*)**. Krovinné poschodie nebýva nápadne vyvinuté, najčastejšie sa vyskytuje baza čierna (*Sambucus nigra*), bršlen európsky (*Euonymus europaeus*), zemolez obyčajný (*Lonicera xylosteum*).

▪ Fc: Bukové lesy na vápencových a dolomitových podložiach

Mapová jednotka zahŕňa bukové a zmiešané lesy na rendzinách rozšírené na strmých skalných vápencových a dolomitových svahoch v podhorskom a nižšom horskom stupni. V nižších polohách sa vyskytujú viac na chladnejších expozíciách. Zaberajú najväčšie plochy v Bystrickej vrchovine, **Starohorských vrchoch, Horehronskom podolí**. Zloženie fytocenóz vápencových bučín je veľmi nevyrovnané. Z drevín dominuje buk, skeletnaté a sutinové pôdy podporujú existenciu sutinových drevín: lipy (*Tilia*), javor (*Acer*), **čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*)**, jarabina (*Sorbus*), z krovín muchovník (*Amelanchier*), mahalebka (*Cerasus mahaleb*), nezriedkavý je aj výskyt tisu obyčajného (*Taxus baccata*).

▪ Jm: Javorové lesy v horských polohách

Mapová jednotka zahŕňa zmiešané javorovo-jaseňovo-lipové lesy na kamenistých svahoch, sutinách a rozváľaných skalných chrbtoch alebo hrebeňoch, v úžľabinách a roklínach. Sú to edaficky podmienené spoločenstvá, na rozličných geologických podkladoch (vyvreliny, vápence, flyšové pieskovce) a vo viacerých vegetačných stupňoch, v ktorých tvoria väčšie alebo menšie enklávy, so svojráznymi fyziognomickými znakmi. Pre stromové poschodie sú charakteristické tzv. sutinové dreviny, ktoré sú dobre prispôbené **kamenistému podložíu**. Zaberajú plochy vo Veľkej Fatre, lokálne sa vyskytujú aj v **Starohorských vrchoch**. Dominujú tu javor

mliečny (*Acer platanoides*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), **lipa veľkolistá** (*Tilia platyphyllos*), brest horský (*Ulmus glabra*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), z ďalších druhov dub zimný (*Quercus petraea*), **buk lesný** (*Fagus sylvatica*) a vo vyšších polohách aj **smrek obyčajný** (*Picea abies*).

▪ Reálna vegetácia

V rámci fytoogeografického členenia územia Slovenska patrí **selčiansky kataster** do oblasti západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale), obvodu flóry vysokých Karpát (Eucarpaticum), okresu Nízke Tatry. Pôvodne sa tu vyskytovali **dubovo-hrabové lesy karpatské**, na ktoré vo vyšších polohách nadväzovali vápnomilné **bukové lesy**. Na juh a juhozápad orientované svahy a hrebienky pokrývali **dubové nátržníkové lesy** a v okolí vodných tokov sa nachádzali **lužné lesy nížinné**.

Vzhľadom na dobrú dostupnosť väčšiny lesných porastov bola v minulosti ich veľká časť prevažne v nížinnom a pahorkatinnom stupni, odstránená za účelom získania poľnohospodárskej pôdy. Ďalšia časť porastov, v horskom stupni alebo odľahlejších častiach územia, bola intenzívne využívaná na lesohospodárske účely. Iba malá časť zle prístupných a málo produktívnych stanovišť ostala bez intenzívneho ľudského využívania. Dlhodobým hospodárskym využívaním lesných porastov došlo k zmene, resp. nahradeniu pôvodných spoločenstiev novými, z pohľadu drevinovej skladby a štruktúry často jednoduchšími príp. nepôvodnými lesmi.

Reálna vegetácia na k. ú. obce Selce je zastúpená viacerými krajinnými typmi:

- horská lesná krajina v severnej časti k. ú.,
- prechodné (ekotónové) pásma z homogénnej lesnej krajiny do poľnohospodárskej krajiny charakterizované fragmentovanou krajinou so striedajúcimi sa plochami lesa, trvalých trávnych porastov (TTP), nelesnej drevinnej vegetácie (NDV) a ornej pôdy,
- urbanizovaná krajina v zastavanom území obce a na ňu nadväzujúce plochy v priestore Selčianskej doliny a v priestore Šachtíčky.

V súčasnosti sa **na území Seliec** vyskytujú hospodárske, ťažbou využívané, zmiešané bukové lesy. Hlavnou porastovou drevinou je buk lesný (*Fagus sylvatica*), v nižších polohách s prímiesou hraba obyčajného (*Carpinus betulus*), javora horského (*Acer pseudoplatanus*), lípy malolistej (*Tilia cordata*) a borovice lesnej (*Pinus silvestris*). Vo vyšších polohách k nim pristupuje smrek obyčajný (*Picea abies*), jedľa biela (*Abies alba*), smrekovec opadavý (*Larix decidua*) a jarabina vtáčia (*Sorbus aucuparia*), vzácné a ojedinele tis obyčajný (*Taxus bacata*). Krovinné poschodie je v zapojenom poraste vyvinuté slabšie. Tvoria ho predovšetkým dreviny stromového poschodia a baza čierna (*Sambucus nigra*), baza červená (*Sambucus racemosa*), zemolez obyčajný (*Lonicera xylosteum*) a bršlen európsky (*Euonymus europaeus*).

Dominantnými druhmi bylinnej vrstvy sú lipkavec marinkový (*Galium odoratum*), zubačka cibul'konosná (*Dentaria bulbifera*) a pod. Vzácnnejšie sa tu nachádza aj áron alpský (*Arum alpinum*), mesačnica trvác (*Lunaria redivia*) a iné. Vo vyšších polohách sú ojedinele aj sýtomodré kvety horca luskáčovitého (*Gentiana asclepiadea*).

Vlhké a tmavé skalné steny porastajú papraďorasty sladič obyčajný (*Polypodium vulgare*), slezinník červený (*Asplenium trichomanes*) a mnohé druhy machov, ktoré majú v tomto ekosystéme dôležitú funkciu z hľadiska vytvárania zásob vody a životného prostredia pre mikroskopické živočíchy, huby a riasy. Z machorastov sa tu najčastejšie vyskytuje rakytník lesklý (*Hylocomium splendens*), ploník obyčajný (*Polytrichum commune*) a merík vlnkatý (*Plagiomnium undulatum*).

Neodmysliteľnou súčasťou lesného ekosystému sú huby. V lesoch selčianskeho katastra počas teplej a vlhkej jesene sú prítomné rôzne druhy masliakov, kozákov, plávok a suchohríbov.

/ Živočíšstvo

Na základe členenia Slovenska na živočíšne regióny katastrálne územie obce Selce sa nachádza na rozhraní západokarpatského úseku podprovincie karpatských pohorí provincie stredoeurópskych pohorí a podkarpatského úseku provincie listnatých lesov.

Podľa regionalizácie území európskeho významu (v rámci koherentnej sústavy európskych chránených území Natura 2000) patrí **katastrálne územie obce Selce** ako súčasť územia okresu Banská Bystrica do **alpínskeho bioregiónu**. Značná a centrálna časť okresu sa nachádza vo Zvolenskej kotline, ktorou preteká rieka Hron. Zo západu do okresu zasahujú Kremnické vrchy, zo severu **Starohorské vrchy** a Nízke Tatry, z východu **Horehronské podolie**, Veporské vrchy a Poľana.

Poloha a značná členitosť tohto územia podmienili tiež bohatstvo a rozmanitosť (heterogenitu) jeho živočíšstva, ktorého charakter i súčasné zloženie predstavujú výsledok pôsobenia mnohých ekologických činiteľov, vrátane historického vývoja územia a pôsobenia človeka.

Činnosťou človeka došlo k odlesneniu značnej časti územia a niektoré typy krajiny boli silne pozmenené. Tieto zmeny sa odrazili aj na súčasnom zložení živočíšstva.

Súčasná pestrá, druhovo bohatá a rôznorodá fauna (súhrn živočíchov vyskytujúcich sa na danom území obce Selce ako súčasti okresu Banská Bystrica, vzhľadom na polohu, odráža charakter danej rôznorodej, v menšej miere mozaikovo štruktúrovanej krajiny a jej biotopov, v ktorej sa striedajú plošne, tvarovo i druhovo rôznorodé listnaté, zmiešané a ihličnaté lesy (s prirodzeným i zmeneným drevinovým zložením) a ich fragmenty s trvalými trávnymi porastami rôzneho charakteru (najmä lúkami a pasienkami), s rozptýlenými skupinami i solitérmi drevín, spestrené vodnými tokmi a plochami a ich brehovými štruktúrami.

Les je domovom i veľkej skupiny stavovcov. Charakteristickou skupinou cicavcov sú párnokopytníky – raticová poľovná zver – čierna zver: srnec lesný (*Capreolus capreolus*), jeleň lesný (*Cervus elaphus*) a diviak lesný (*Sus scrofa*). Z menších zástupcov cicavcov sa v lesnom ekosystéme vyskytuje píšik lieskový (*Muscardinus avellanarius*), plch sivý (*Glis glis*) a plch lesný (*Dryomys nitedula*). Z predátorov sú tu bežné liška hrdzavá (*Vulpes vulpes*), kuna lesná (*Martes martes*), a lasica mäsožravá (*Mustela nivalis*). V súvislých ekosystémoch sa vzácnejšie vyskytuje aj mačka divá (*Felis silvestris*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), vlk dravý (*Canis lupus*) a medveď hnedý (*Ursus arctos*).

Ďalšou, do počtu druhov najväčšou a najpočetnejšou skupinou stavovcov sú vtáky. V lesných ekosystémoch územia veľkú skupinu spevavcov zastupujú pinka lesná (*Fringilla coelebs*), hýľ lesný (*Pyrrhula pyrrhula*), sýkorka belasá (*Parus caeruleus*), sýkorka uhliarka (*Parus ater*), muchárik malý (*Ficedula parva*), muchár sivý (*Muscicapa striata*), kolibkárik sykvý (*Phylloscopus sibilatrix*), brhlík lesný (*Sitta europaea*), glezg hrubozobý (*Coccothraustes coccothraustes*), kôrovník dlhoprstý (*Certhia familiaris*) i sťahovavý druh vlha hájová (*Oriolus oriolus*). Z najmenších spevavcov sa v lese vyskytuje aj oriešok hnedý (*Troglodytes troglodytes*) a králiček zlatohlavý (*Regulus regulus*). K lesným druhom prináleží aj lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*). V smrečinách žije krivonos smrekový (*Loxia curvirostra*) a orešnica perlovaná (*Nucifraga caryocatactes*). Ďatle sú zastúpené Ďatľom veľkým (*Dendrocopos major*), Ďatľom čiernym (*Dendrocopos martius*), krutihlavom hnedým (*Jynx torquilla*) a žlnou zelenou (*Picus viridis*). Na jar sem prilieta hniezdiť sľuka lesná (*Scolopax rusticola*) a holub plúžik (*Columba oenas*). Z lesných kurovitých vtákov tu žijú veľmi ohrozené druhy, ktoré sú zároveň aj druhmi európskeho významu tetrov hlucháň (*Tetrao urogalus*), tetrov hoľniak (*Tetrao tetrix*), jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*). Zo zástupcov sov sa tu vyskytuje sova lesná (*Strix aluco*), myšiarka ušatá (*Asio otus*), kuvik plačlivý (*Athene noctua*), z dravcov jastrab lesný (*Accipiter gentilis*) a myšiak lesný (*Buteo buteo*). V tejto oblasti hniezdi aj veľmi ohrozený bocian čierny (*Ciconia nigra*), ktorý zalieta loviť Selčianskou dolinou na polia a pasienky až k obci. Na lokalitách s rozsiahlejšími lesnými porastami a skalnými útvarmi hniezdi krkavec čierny (*Corvus corax*). Ako hniezdíče kriačín sa uplatňujú stehlíky, a to stehlík zelený (*Carduelis chloris*), stehlík pestrý (*Carduelis carduelis*), strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*), druh európskeho významu strakoš kolesár (*Lanius minor*), strakoš obyčajný (*Lanius cristatus*), penica hnedokridla (*Sylvia communis*) a zo strnádok strnádka žltá (*Emberiza citrinella*). V krovinách so stromami nachádzajú vhodné možnosti na hniezdenie penica čierňohlavá (*Sylvia atricapilla*), európsky významný druh penica jarabá (*Sylvia nisoria*), drozd čierny (*Turdus merula*), drozd čvikoťavý (*Turdus pilaris*), drozd plavý (*Turdus philomelos*) a slávik červienka (*Erithacus rubecula*). Na osamelých stromoch hniezdi straka čiernozobá (*Pica pica*), ktorej hniezda využíva aj myšiarka ušatá (*Asio otus*) a sokol myšiar (*Falco tinnunculus*). Z predátorov možno menovať i jastraba krahulca (*Accipiter nisus*).

Lúčne ekosystémy vyhľadávajú druhy, ktoré hniezdia na lúkach priamo na zemi, ako škovránok poľný (*Alauda arvensis*), prhlviar čierňohlavý (*Saxicola torquata*), strnádka žltá (*Emberia citrinella*), pipiška chochlatá (*Galerida cristata*) či ľabtuška lúčna (*Anthus pratensis*). Blízkosť vodných tokov vyhľadávajú rybárik riečny (*Alcedo atthis*), trasochvost biely (*Motacilla alba*), vo vyšších polohách je to vodnár potočný (*Cinclus cinclus*) a trasochvost horský (*Motacilla cinerea*). V Selčianskej doline hniezdi aj kolibkárik čipčavý (*Phylloscopus collybita*) a mlynárka dlhochvostá (*Aegithalos caudatus*).

Podľa knižného dokumentu „Selce, 2002“, z chránených druhov bolo na území katastra obce Selce zaznamenaných 11 druhov rastlín (prevažne z čeľade vstavačovitých) a 1 zriedkavý druh huby. Medzi zákonom chránené druhy živočíchov patrí aj 13 druhov bezstavovcov, 5 druhov obojživelníkov, 4 druhy plazov, 51 druhov

vtákov a 14 druhov cicavcov. Pre zachovanie týchto druhov je dôležitá nielen ich samotná ochrana, ale predovšetkým ochrana ich lesných, mokradových a lúčnych stanovišť.

Biotopom je tiež samotné zastavané územie obce (urbánny biotop), vrátane parkov a záhrad, so sieťou komunikácií, vytvárajúcich bariéry. Ostrovčekovite sa uplatňujú tiež živočíšne spoločenstvá azonálnych xerothermných lokalít, skalných stien, brál a sutín. Okrem toho jestvujú aj v tomto priestore prechodné, resp. hraničné zóny medzi dvoma alebo viacerými ekologickými systémami – ekotóny, ktoré sa spravidla prekrývajú a vytvárajú bohaté spoločenstvá živočíchov. Tie je potrebné (vzhľadom na ich mobilitu a u mnohých druhov aj veľké nároky na priestor) vnímať a hodnotiť v kontexte širšieho začlenenia predmetného územia.

Pomerne vysoký stupeň druhovej diverzity živočíchov daného územia priamo súvisí so zachovanou heterogenitou jednotlivých stanovišť a biotopov. V sídle dochádza k synantropizácii niektorých druhov, resp. skupín živočíchov, ktoré pôvodne obývali prírodné biotopy a do územia prenikajú tiež niektoré nepôvodné a invázne druhy.

2/12.2.1.2. Súčasná krajinná štruktúra

Na katastrálnom území obce Selce je súčasná krajinná štruktúra výsledkom dlhodobého pôsobenia antropického tlaku na krajinu, s veľkou mierou narušenia stability a kvality. Výraznou mierou sa na tom podieľa poľnohospodárske a lesohospodárske využívanie krajiny, ťažba nerastných surovín (lom) a urbanizácia spojená s rozvojom rekreačných útvarov a zariadení v severnej časti k. ú. obce (Šachtický, Selčianska dolina, Fuggerov dvor).

/ Lesná vegetácia

Zabezpečuje veľmi rozmanité funkcie od tvorby kyslíka cez ovplyvňovanie mezoklímy, ochranu pôd, vôd, produkciu dreva až po vzhľad krajiny a oddych. Porasty na katastrálnom území obce Selce sa nachádzajú vo viacerých výškových zónach - lesných vegetačných stupňoch.

Lesy pokrýva 875,88 ha lesných porastov, takmer polovicu rozlohy k. ú. obce (1 999 ha), čo predstavuje 44 %. Súvislé lesné komplexy sa viažu na vrchovinný reliéf v severnej časti katastrálneho územia obce. Značné výškové rozpätie územia (od 368 m n. m. do 1 045 m n. m.) sa prejavuje diferencovanosťou lesných spoločenstiev. Najnižší bod katastra Seliec (368 m n. m.) je v južnej polohe pod sútokom Selčianskeho a Nemčianskeho potoka, najvyšší bod katastra predstavujú Žiare (1 045 m n. m.).

Zastúpenie drevín v území charakterizuje prevaha smreka na úkor jedle vo vyšších nadmorských výškach a prevaha buka na úkor ostatných listnatých drevín (javor, jaseň, dub).

Ihličnaté dreviny predstavujú 45 % podiel s 26 % zastúpením smreka, ďalej nasleduje jedľa 11 %, borovica a smrekovec.

Listnaté dreviny predstavujú 55 % podiel s prevahou buka 33 %, ďalej nasleduje javor 10 %, hrab, jaseň, dub.

Vegetáciu lesov v nižších polohách tvoria dubiny, plošne najrozsiahlejšie sú bučiny a jedľobučiny. V podhorských typoch sa okrem buka lesného (*Fagus sylvatica*) uplatňuje aj dub zimný (*Quercus petraea*). V týchto podhorských typoch sa často uplatňuje aj borovica lesná (*Pinus sylvestris*) a breza previsnutá (*Betula pendula*). Kroviny zvyčajne absentujú alebo sú tvorené lieskou (*Corylus avellana*) s nízkou pokrývnosťou. Vo vyšších horských polohách (900 až 1300 m n. m.) je druhové zloženie zastúpené javorom horským (*Acer pseudoplatanus*) a bukom lesným (*Fagus sylvatica*) s prímiesami smreka obyčajného (*Picea abies*), jedle bielej (*Abies alba*) a iných.

Najrozľahlejšie na území obce sú hospodárske lesy o výmere 805,81 ha (92 %), využívané hlavne na produkciu drevnej hmoty. Ochranné lesy sú zastúpené rozlohou 70,07 ha (8 %), z toho 3 % na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach a 5 % s prevažujúcou ochranou pôdy. Nie sú v súčasnosti zastúpené lesy osobitného určenia, **konceptia ÚPN-O však plánuje časť hospodárskych lesov prekategORIZOVAŤ do kategórie lesov s rekreačnou funkciou, v kontakte s rekreačnými útvarmi a zariadeniami CR.**

/ Nelesná drevinová vegetácia

Nelesná drevinová vegetácia (NDV) má rôzne formy, genézu vzniku, priestorové umiestnenie aj funkcie. Vyvinula sa buď prirodzeným spôsobom alebo je vysadená. K najdôležitejším funkciám NDV v krajine patrí **ekostabilizačná**. Dokáže stabilizovať erózne ohrozené územia, strže, ryhy a výmole, vysadená v pásach zabraňuje veternej aj vodnej erózii orných pôd, vo forme remízok zabezpečuje podmienky pre prežívanie mnohých druhov rastlín a živočíchov. Významná je aj jej krajinotvorná funkcia, kedy spoluvytvára krajinný obraz. Tvoria ju hlavne jelša

lepkavá (*Alnus glutinosa*), vrba biela, vrba rakytová a vrba krehká (*Salix alba*, *Salix caprea*, *Salix fragilis*). NDV na území obce Selce je zastúpená týmito formami:

- Brehové porasty

Brehové porasty hydrofilnej líniovej NDV majú významnú úlohu, sú **výrazným krajinotvorným a ekostabilizačným prvkom**. Sú rôzneho zloženia, väčšinou redukované na úzke viac-menej líniové útvary lemujúce brehy vodných tokov i keď nie všade v zodpovedajúcej šírke aj štruktúre a po celej ich dĺžke. V drevinovom zložení prevažujú topole, jasene, vrby a jelše, krovinový podrast tvoria vrbiny, svíb, baza a i. Veľmi často sú redukované najmä z dôvodu úpravy a regulácie tokov. Brehové porasty sú atakované inváznymi druhmi rastlín a poškodzované antropogénnou činnosťou. **Zachované, málo narušené porasty pri neregulovaných tokoch patria medzi chránené biotopy.**

- Porasty NDV na medziach

Vznikli ako deliace porasty medzi jednotlivými honmi, prípadne oddeľovali pozemky vlastníkov. Medze bývali vysádzané ovocnými drevinami. Pri sčelovaní pozemkov boli z veľkej časti odstránené. Často bývajú medze v krajine prezrádza už iba mikrorelief, či líniová nelesná drevinová vegetácia. **Krajinárska aj ekologická hodnota zachovaných častí je vysoká, cenný je aj genofond starých odrôd ovocných stromov.**

- Zarastajúce, nevyužívané plochy

Pokročilá sukcesia spôsobená nevypásaním a nekosením niektorých odľahlejších lúk a pasienkov premenila vyvinuté krovinové solitéry na súvislo zapojené krovinu, do ktorých postupne prenikali stromy. Časť takýchto porastov už má v súčasnosti charakter lesa.

- Sprievodná zeleň komunikácií, aleje

Sú to predovšetkým stromoradia z ovocných drevín, zriedkavejšie z iných druhov alebo porasty krov. Vyskytujú sa popri menej frekventovaných poľných cestách.

- Remízky a lesíky na poľnohospodárskej pôde

Vznikli na plochách, ktoré nie je možné začleniť do veľkoplošných blokov ornej pôdy. Sú to terénne depresie (rokliny, strže, úvozy). Remízky bývajú menšie, často len z kríkov. Sukcesné lesíky sa vyskytujú na vlhkejších lokalitách.

- Rozptýlená vegetácia

Rozptýlená i skupinová mezofilná vegetácia sa vyskytuje na menej intenzívne využívaných lúkach a pasienkoch, na dlhšie nekosených lúkach a na opustených plochách, ktoré sa môžu nachádzať v rôznom štádiu sukcesie. Jednotlivé stromy a malé skupinky drevín sa vyskytujú na poliach, lúkach a pasienkoch, kde neprekážajú obhospodarovaniu a preto zostali zachované. Na výrazne suchých, prevažne výslnných stanovištiach s pôdou bohatou na vápnik sa prirodzenou sukcesiou vytvárajú porasty borievky obyčajnej. **Podmienkou udržania týchto porastov je pastva.** Lúky a pasienky s extenzívnym využitím, ktoré sa vyznačujú väčšou druhovou pestrosťou a väčším zastúpením rozptýlenej, skupinovej i líniovej NDV sú často neprístupnejšie a na odľahlých miestach. Takéto málo pozmenené spoločenstvá sú typické v území najmä pre podhorskú krajinu. **Druhovo bohaté lúčne spoločenstvá s mnohými ohrozenými a vzácnymi rastlinnými druhmi zvyšujú spolu s ostatnými nelesnými a lesnými spoločenstvami celkovú biodiverzitu územia.**

- Solitérne dreviny

Solitérne dreviny bývajú umiestnené na výnimočných miestach (križne cesty, božie muky, studničky) v krajine. Predstavujú pamäť krajiny a často majú historický význam. Významný solitér - pamätná lipa, sa nachádza aj v zastavanom území obce pri kostole Sv. Cyrila a Metoda.

/ Trvalé trávne porasty

Poľnohospodárska krajina v obci je tvorená prevažne mezoštruktúrami TTP. Reprezentované sú intenzívne až extenzívne využívanými lúkami a pasienkami. Intenzívne využívané lúky a pasienky sú charakteristické minimálnym resp. žiadnym zastúpením NDV a ide väčšinou o druhovo chudobné porasty. Lúky a pasienky s extenzívnym využitím, ktoré sa vyznačujú väčšou druhovou pestrosťou a väčším zastúpením rozptýlenej, skupinovej i líniovej NDV sú často neprístupnejšie, na odľahlých miestach. Takéto málo pozmenené spoločenstvá sú typické najmä pre podhorskú krajinu. **Trvalé trávne porasty sú po lesných porastoch relatívne najstabilnejším ekosystémom.**

- Intenzívne využívané TTP

Sú pestované na produkciu sena pre živočíšnu výrobu, ich biodiverzita je pomerne nízka, obmedzuje sa na niekoľko (5 - 10) taxónov. Výskyt NDV je nízky, obvykle len ako medzernaté krovinné porasty na okrajoch.

- **Extenzívne trvalé trávne porasty**

Z ekologického hľadiska patria medzi najcennejšie biotopy s najvyššou biodiverzitou. Na extenzívne obhospodarovanie je viazaná veľká časť vzácnych a ohrozených druhov rastlín a tiež živočíchov. Biodiverzita je mimoriadne vysoká, vyskytuje sa až 40 - 50 taxónov, okrem tráv je pestré zastúpenie bylín, mnohé sú chránenými biotopmi.

- **Zarastajúce trvalé trávne porasty**

Neobhospodarované TTP rýchlo podliehajú sukcesii, prirodzenému zarastaniu konkurenčne schopnými druhmi tráv, bylín a drevín. Zarastajúce TTP sa postupne menia na les a ako tzv. biele plochy pri pozemkových úpravách bývajú začleňované do lesov. Týka sa to najmä vyššie položených lúk a pasienkov.

- **Mokrade a vlhké lúky**

Patria medzi najcennejšie a najohrozenejšie ekosystémy. Tvoria špecifické biotopy pre rôzne druhy rastlín a živočíchov. Ich obhospodarovanie je sťažené, z čoho vyplýva snaha tieto pozemky odvodňovať a kultivovať.

- **Synantropné biotopy**

Z pohľadu záujmov ochrany prírody nemajú význam, niekedy sú ohrozujúce pre cenné biotopy.

/ Orná pôda

V blízkosti Seliec sa nachádzajú plochy ornej pôdy s veľkosťou mikroštruktúr obhospodarovaných viacerými vlastníckmi - tzv. záhumienky.

V minulosti bola poľnohospodárska krajina väčšinou diverzifikovaná na polička líniového typu veľkosti mikroštruktúr, z ktorých sa v území dodnes zachovali už len fragmenty a ktoré predstavujú historické krajinné štruktúry. Reprezentujú staršie časové horizonty vo vývoji krajiny, sú reliktnými minulosťou a hmotným dedičstvom. Mnohé sa zachovali až dodnes, zarastajú NDV (postupujúca sukcesia) a krajina tým stráca cenné svedectvo o jej využívaní v minulosti.

/ Mozaikové štruktúry

V riešenom území sa prakticky nevyskytujú.

/ Prvky bez vegetácie

Medzi prvky bez prirodzenej vegetačnej pokrývky patria skalné útvary, nánosy štrku a piesku a pod. Na katastrálnom území obce Selce sa prakticky nenachádzajú. Umelým zásahom bolo v západnej časti katastra obce, v ústí Nemčianskej doliny odkryté skalné podložie dobývacieho priestoru vápenca.

/ Sídlné a technické prvky (antropogénne prvky)

Katastrálne územie obce Selce sa rozkladá na ploche 19,99 km² (1 999 ha). Krajinný ráz obce reprezentuje pomerne výrazná lesnatosť. Lesné pozemky sú územne zastúpené v rozsahu 902,63 ha, z toho lesné porasty tvoria plochu 875,88 ha, čo predstavuje približne 42,5 %. Ostatnú plochu (cca 26,75 %) tvorí tzv. bezlesie (cesty, sklady, priesečky, funkčné plochy).

Poľnohospodárska pôda z celkovej rozlohy katastrálneho územia obce (1 999 ha) je územne zastúpená v rozsahu celkom cca 849 ha, čo predstavuje približne 42,5 %. V prevažnej miere ju tvoria lúky, TTP, pasienky (spolu 665 ha), orná pôda (184,00 ha), v menšej miere záhrady. Neúžitky predstavujú 0,37 ha.

Z celkovej výmery katastrálneho územia obce 19,99 km² (1 999 ha) zaberajú urbanizované plochy (vrátane plôch výrobných a dopravných), bezlesie, neúžitky a vodné plochy približne 274,5 ha, čo predstavuje približne 14 % sídlných a technických prvkov.

2/12.2.2. Územný systém ekologickej stability

2/12.2.2.1. Prvky územného systému ekologickej stability / stav, návrh

/ Návrh hlavných prvkov kostry RÚSES s osobitnou ochranou

ÚPN obce Selce akceptuje a územnoplánovacími prostriedkami zabezpečuje a podporuje nasledovné prvky RÚSES zasahujúce do riešeného územia:

▪ Biocentrá

Podľa zákona o ochrane prírody a krajiny je biocentrum definované ako "ekosystém alebo skupina ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie prirodzeného vývoja ich spoločenstiev". Význam biocentra je daný jeho rozlohou, druhovým zložením a biogeografickým významom. Rozoznávame biosférické, provincionálne, nadregionálne, regionálne a miestne biocentrá.

Na katastrálnom území Selce sa biosférické, provincionálne, nadregionálne, ani regionálne biocentrum priamo nenachádza. Katastrálne územie Seliec však prichádza do kontaktu s týmito biocentrami:

- **Provinciálne biocentrum (PBc1) Ďumbierske Tatry** – v priamom kontakte so severným cípom hranice k. ú. Selce
- **Nadregionálne biocentrum (NRBc4) Baranovo** – v priblížení k západnej hranici k. ú. obce Selce (na k. ú. Nemce)
- **Regionálne biocentrum (RBc15) Brvnište** – v priamom kontakte s časťou východnej hranice k. ú. obce Selce

Potenciálne miestne biocentrá je potrebné zhodnotiť a vymedziť následne na úrovni MÚSES.

▪ Biokoridory

Podľa zákona o ochrane prírody a krajiny je biokoridor definovaný ako priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentrá a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky. Rozoznávame nadregionálne, regionálne a miestne biokoridory. Význam biokoridoru je daný jeho rozlohou, druhovým zložením a biogeografickým významom. Ide o prvok krajinej štruktúry, ktorý svojou štruktúrou a stavom ekologických podmienok umožňuje migráciu organizmov s cieľom výmeny genetických informácií a interakciu medzi rôznymi ekosystémami s rôznou ekostabilizačnou, príp. inou funkciou.

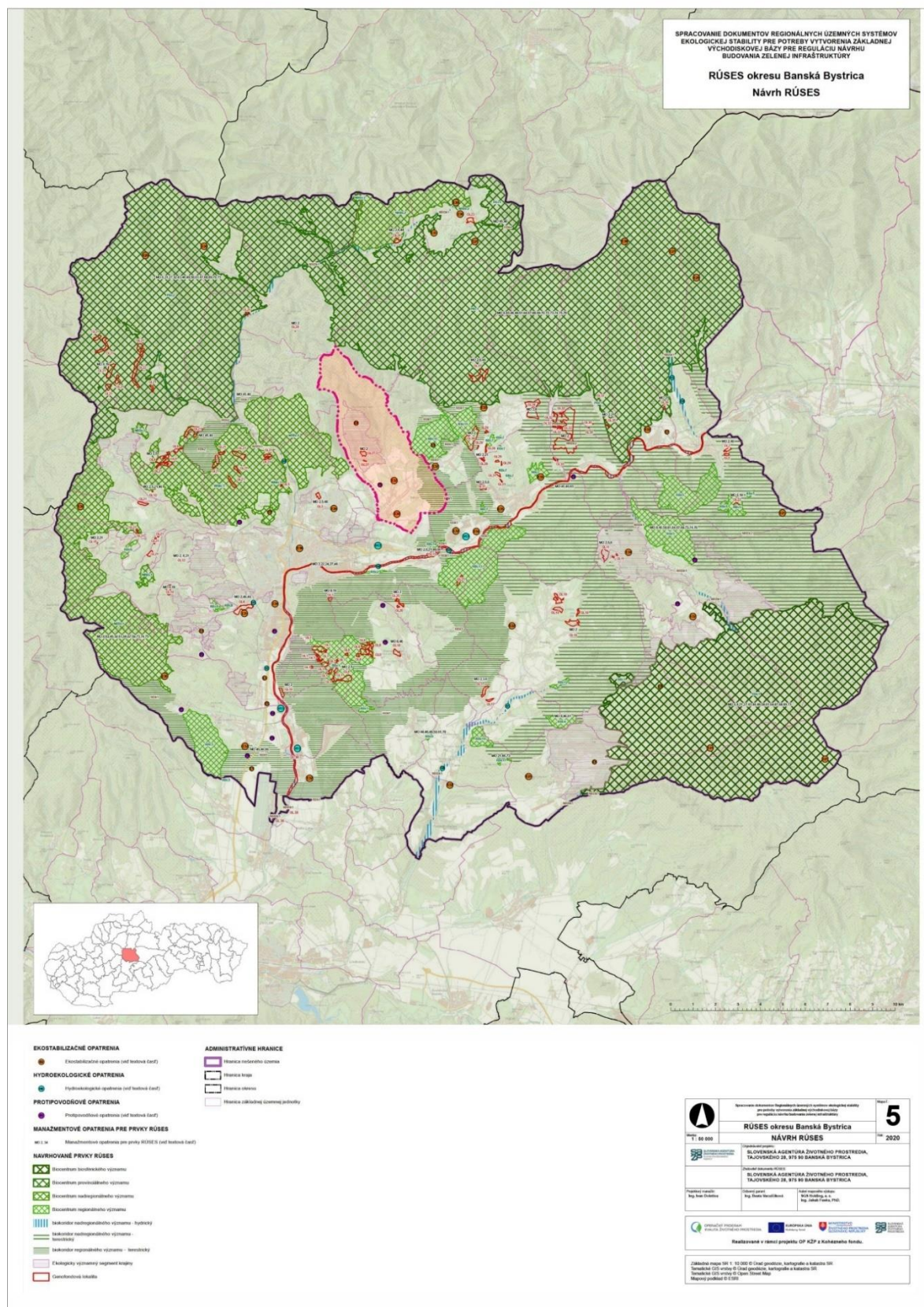
Biokoridor regionálneho významu prebieha juhovýchodým okrajom katastrálneho územia Seliec:

- **Regionálny biokoridor (RBk1) Ďumbierske Nízke Tatry – Poľana – Kremnické vrchy**

Terestrický biokoridor spája nadregionálne významné biocentrá Ďumbierske Nízke Tatry, Poľanu a Kremnické vrchy. Integruje aj biocentrá regionálneho významu **Brvnište**, **Príboj**, **Plavno**, **Iliašská dolina** a **Balenec**.

- Manažmentové opatrenie: **neurbanizovať** plochy biokoridoru a jeho bezprostrednú blízkosť.

Potenciálne miestne biokoridory je potrebné zhodnotiť a vymedziť následne na úrovni MÚSES.

Regionálny územný systém ekologickej stability (RÚSES), spracovaný SGS Holding, a. s. Banská Bystrica
a SAŽP Banská Bystrica v r. 2020
Mapa č. 5 – M 1: 50 000 / zmenšenina

/ Návrh biocentier a biokoridorov miestneho významu z pozície ÚPN-O Selce

ÚPN obce Selce územnoplánovacími prostriedkami na úrovni ÚPN-O vymedzuje a odporúča tieto miestne prvky ÚSES:

- Hydrické biokoridory miestneho významu
 - **Selčiansky potok** č. hydr. por. 4-23-02-082 vrátane pobrežných pozemkov (min. šírka nezastavania a neoplocovania 10 m od brehovej čiary obojstranne, odporúčená 20 m!)
 - **Nemčiansky potok** č. hydr. por. 4-23-02-084 vrátane pobrežných pozemkov (min. šírka nezastavania a neoplocovania 5 m od brehovej čiary obojstranne, odporúčená 20 m!)
 - **Potok Jelšiny (Rakovec)** č. hydr. por. 4-23-02-083 vrátane pobrežných pozemkov (min. šírka nezastavania a neoplocovania 5 m od brehovej čiary obojstranne, odporúčená 20 m!)
 - **Kajchiar (Lukáčovský potok)**, č. hydrologického por. 4-23-02-082 (min. šírka nezastavania a neoplocovania 5 m od brehovej čiary obojstranne, odporúčená 15 m!)
 - **Potok Škradno**, 4-23-02-077 a 4-23-02-079 (min. šírka nezastavania a neoplocovania 5 m od brehovej čiary obojstranne, odporúčená 15 m!)

V zásade je potrebné vyhnúť sa oplocovaniu vodných tokov a umiestňovaniu objektov v ich blízkosti. Do inundačných oblastí sa žiadnym spôsobom nesmie zasahovať.

Hore uvedené údaje platia tam, kde sa nedá zásahom v odôvodnených prípadoch vyhnúť.

Od poľnohospodársky využívanej krajiny hydrické biokoridory naviac odizolovať ekotónovými a pufrovacími pásmi TTP (min. šírka 10 - 15 m) alebo krovínami.

ÚPN obce Selce návrhom sleduje významnosť uvedených miestnych prvkov ÚSES, ktorá vyplýva z polyfunkčnosti ich využitia, nielen ako biokoridorov s ochrannou, stabilizujúcou funkciou, ale aj s využitím pre obyvateľov obce a návštevníkov svojou rekreologickou a krajinnou-estetickou podstatou. Ide o biokoridory špecifického urbánneho významu, ako súčasti zabezpečenia rôznorodosti a lepšej životaschopnosti organizmu obce.

▪ Genofondovo významné lokality (GL)

GL predstavujú územia s výskytom vzácnych a chránených druhov flóry a fauny. Významné sú pre zachovanie autochtónnej biodiverzity. Genofondová lokalita rastlín a živočíchov je lokalita s takými ekologickými podmienkami, ktoré umožňujú trvalý výskyt rastlín, živočíchov a ich spoločenstiev v prirodzenom prostredí a ktoré môžu fungovať ako zdroj genofondu pre okolité potenciálne vhodné lokality.

V rámci RÚSES okresu Banská Bystrica je na k. ú. Selce uvádzaná genofondovo významná lokalita:

- **GL 27 Kajchiar**
 - Výmera: existujúca: 1,70 ha, navrhovaná: 4,70 ha
 - Príslušnosť k ZUJ (k. ú.): Selce
 - Charakteristika, zastúpenie biotopov: subtermofilné pasienky a borievkové porasty regionálneho významu, výskyt biotopov európskeho a národného významu: Tr 1 – Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnom substráte (6210), Kr 2 – Porasty borievky obyčajnej (5130).
 - Zastúpenie chránených rastlinných a živočíšnych druhov: veternica lesná (*Anemone sylvestris*), hmyzovník muchovitý (*Ophrys insectifera*), vstavač vojenský (*Orchis militaris*).
 - Identifikácia prípadného ohrozenia:
 - sukcesia,
 - zalesnenie.
 - Manažmentové opatrenia:
 - Zabrániť sukcesným procesom (odstraňovať dreviny, prípadne byliny a vyhrabávať starinu) na trávinnobylinných biotopoch a lokalitách s výskytom chránených druhov rastlín,
 - Odstraňovanie náletových drevín na lokalitách v jesenných až zimných mesiacoch s následným odstránením biomasy,
 - Odstraňovanie náletových drevín vyššieho vzrastu, ktoré môžu vytláčať borievku, v jesennom a zimnom období. Zastúpenie borievky by malo byť udržiavané na 30 – 70 % plochy lokality.

- **Zoznam genofondovo významných lokalít a biotopov – ŠOP SR Banská Bystrica a Správa NAPANT**
ŠOP SR Banská Bystrica a Správa NAPANT poskytli zhotoviteľovi ÚPN-O Selce zoznam a lokalizáciu nasledovných lokalít a biotopov na k. ú. Selce:

- Trvalo monitorované lokality (TML)
 - TML (6210) = zhodné s RÚSES / GL 27 Kajchiar - subtermofilné pasienky a borievkové porasty regionálneho významu, výskyt biotopov európskeho a národného významu: Tr 1 – Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnom substráte - * dôležité stanovišťa Orchideaceae (6210)
 - TML Netopier Bechsteinov (*Myotis bechsteinii*)
 - TML Fuzáč alpský (*Rosalia alpina*)
- Mokračový biotop (Daphne) – TTP s potvrdeným travinným biotopom (Daphne + LPIS)
- Lesné biotopy
 - Lesný biotop Ls4 / Lipovo-javorové sutinové lesy,
 - Lesný biotop Ls5.1 / Bukové a jedlovo-bukové kvetnaté lesy (9130),
 - Lesný biotop Ls5.2 / Kyslomilné bukové lesy (9110),
 - Lesný biotop Ls5.4 / Vápnomilné bukové lesy (9150).

Okrem vyššie uvedených prvkov sa v k. ú. Selce nachádzajú aj ďalšie travinno-bylinné a rašeliniskové spoločenstvá, predstavujúce biotopy európskeho i národného významu:

- biotop európskeho významu Lk1 – Nížinné a podhorské kosné lúky (kód 6510),
- biotop národného významu Lk10 – Vegetácia vysokých ostríc.

Uvedené lokality a biotopy sú graficky dokladované vo výkrese č. 5 – Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov ÚSES. Potrebné je ich následné zapracovanie na úrovni MÚSES.

- **Regionálny ÚSES okresu Banská Bystrica z roku 1993 a aktualizovaný v roku 2009** uvádza v k. ú. Selce tiež:

- Viaceré lokality s výskytom vzácných, chránených a ohrozených druhov rastlín, ktoré z pohľadu druhovej ochrany eviduje aj Správa Národného parku Nízke Tatry
 - v juhovýchodnej časti katastra lokalita s hodnotným výskytom dubov (*Quercus petraea*),
 - v najsevernejšej časti lokalita s hodnotným výskytom tisa (*Taxus baccata*) a lokality s výskytom *Orchis pallens*, *Epipactis helleborine orbicularis*.

▪ **Ekologicky významné segmenty krajiny (EVSK)**

Ekologicky významné segmenty krajiny majú hlavný význam pre zabezpečenie druhovej a krajinnokoekologickej diverzity, zamedzenie vodnej a veternej erózie, udržanie kvality vody, reguláciu odtokových pomerov, vytvorenie refúgií pre mnohé rastliny a živočíchy a vytváranie pufrovacích zón pre zriedkavé ekosystémy. Tvoria základ pre vytypovanie reprezentatívnych geosystémov územia a následne pre stanovenie prvkov ÚSES. Prehodnotením ekologicky významných segmentov krajiny riešeného územia na základe prirodzenosti vegetácie, ekosozologickej významnosti, taxonomickej diverzity, vzácnosti typu ekosystému a pôvodnosti boli najhodnotnejšie z nich zaradené do siete prvkov RÚSES (biocentrá, biokoridory). Okrem nich k ekologicky významným segmentom krajiny boli zaradené aj ďalšie územia, ktoré sa vyznačujú vysokou reálnou alebo potenciálnou ekologickou stabilitou. Viaceré z nich nadväzujú na segmenty zaradené do biocentier, resp. biokoridorov. Z 18 plôch EVSK na území okresu Banská Bystrica sa jedna nachádza aj na katastrálnom území Selce:

• **Kajchiar – Selčiansky diel**

- Označenie: EVSK 14
- Charakteristika: Južné svahy vrchu Selčiansky diel a kopec Kajchiar, územie s mozaikou lúčno-pasienkárskej-lesnej krajiny, s dobre zachovanými historickým vývojom obhospodarovania podmienenými líniovými segmentami NDV na trávnych porastoch v severnej časti a plochami hospodárskeho a ochranného lesa v časti strednej. V južnej časti lokality prebiehajú pokročilé pionierske procesy na trávnych porastoch. Pramení tu a preteká Lukáčovský potok.
- Výmera (ha): 295,82
- Manažmentové opatrenia:
 - Zabrániť sukcesným procesom (odstraňovať dreviny, prípadne byliny a vyhrabávať starinu) na trávinnobylinných biotopoch a lokalitách s výskytom chránených druhov rastlín.

- Odstraňovanie náletových drevín na lokalitách v jesenných až zimných mesiacoch s následným odstránením biomasy.
- Odstraňovanie náletových drevín vyššieho vzrastu, ktoré môžu vytláčať borievku, v jesennom a zimnom období. Zastúpenie borievky by malo byť udržiavané na 30 – 70 % plochy lokality.

2/12.2.2.2. Návrh opatrení na zvýšenie ekologickej stability krajiny

Návrh opatrení na zvýšenie ekologickej stability krajiny smeruje k zvýšeniu ekologickej stability územia a prispieva k tvorbe ekologicky vyváženej krajiny, eliminácii eróznej činnosti vody a vetra, zabezpečeniu optimálneho využitia územia, eliminácii vplyvu bariérových prvkov a pod. Opatrenia majú spravidla integrovaný charakter, t. j. sú viacúčelové – okrem základnej biologickej a ekologickej funkcie spĺňajú rad ďalších funkcií: pôdoochrannú, hygienickú, estetickú, hydroekologickú či krajinotvornú. Návrhy opatrení sú definované na plochy mimo prvkov uvedených v RÚSES. Rozčlenené sú na:

- Ekostabilizačné opatrenia
- Hydroekologické opatrenia
- Protipovodňové a protierózne opatrenia

▪ Ekostabilizačné opatrenia

Ekostabilizačné opatrenia z pozície RÚSES pre k.ú. obce Selce:

E 9 - udržiavať a zlepšiť stav historických štruktúr v extenzívne poľnohospodársky využívannej krajine (tradičné mozaikové štruktúry krajiny – obnova agrárnych terás, vypásať TTP na terasách, obnova ovocných drevín na terasách atď.)

E 30 - doplniť sieť ochranných lesov v lokalitách náchylných na svahové deformácie

E 32 - zabezpečiť výsadbu izolačnej hygienickej vegetácie v okolí antropogénnych objektov s nepriaznivými vplyvmi na životné prostredie – poľnohospodárske a priemyselné objekty, skládky

Ekostabilizačné opatrenia definované z pozície RÚSES, **modifikované a spresnené v rámci ÚPN-O Selce** pre podmienky k. ú. Selce, uplatňovať nasledovne:

- zosúladiť spôsob využívania poľnohospodárskej pôdy s jej produkčným potenciálom na úrovni typologicko-produkčných kategórií a obhospodarovania poľnohospodárskej krajiny s rešpektovaním limitov z prírodných ohrození a limitov z legislatívnych obmedzení,
- aplikovať orbu a sejbu po vrstevnici s dodržiavaním zásad striedania plodín,
- zvýšiť podiel NDV v intenzívne poľnohospodársky využívannej krajine a **zabezpečiť dodržanie** menších blokov (mezoštruktúry až mikroštruktúry) ornej pôdy,
- pri intenzívne využívaných poľnohospodárskych pozemkoch ponechať dostatočne široký pás extenzívne využívannej plochy schopnej zachytávať nepriaznivé vplyvy,
- v okolí dopravných koridorov prechádzajúcich poľnohospodárskou a sídelnou krajinou uplatniť izolačnú hygienickú vegetáciu,
- sanovať nezabezpečené hnojiská a revitalizovať okolie zabezpečených hnojísk,
- zabráňovať ďalšej degradácii TTP v dôsledku sukcesie, pravidelne odstraňovať náletové a vyhladkové dreviny, obkásať krovité lesné plášte a skupiny lúčnych/pasienkových krovín až po ich okraj,
- udržiavať a zlepšiť stav historických štruktúr v extenzívne poľnohospodársky využívannej krajine (tradičné mozaikové štruktúry krajiny – obnova agrárnych terás, vypásať TTP na terasách, obnova ovocných drevín na terasách),
- zabezpečiť pravidelný, vhodný manažment lúčnych ekosystémov v závislosti od typu biotopu – pravidelné kosenie, extenzívna pasťva, výrub náletových drevín a zabráňovať ich zmladzovaniu, primerané hnojenie organickými hnojivami na vybraných lúčnych porastoch,
- pasienky zaťažovať rovnomerne a brániť zarastaniu okrajov, zabrániť nadmernému rozšľapávaniu a eutrofizácii plôch priehonmi dobytky, napájadla, priehony a iné miesta koncentrácie dobytky lokalizovať s ohľadom na zmiernenie erózie a ďalších rušivých vplyvov v okolí, pôdy zaťažovať v rozmedzí 0,3 – 0,6 VDJ/ha biotopov poloprárodných a prírodných trávnych porastov priestorovo a časovo rovnomerne,
- dodržiavať zásady šetrného košarovania s minimálnou plochou 10 m /1 VDJ,
- zabezpečiť úpravu uľahnutého podorníčia kyprením a zabezpečiť zvýšenie vsakovacej schopnosti pôd na pôdach ohrozených kompakciou,
- eliminovať šírenie synantropných a inváznych druhov, odstraňovať ich zdroje,
- vlhké plochy kosiť ľahkými mechanizmami len v čase preschnutia, aby sa nepoškodil pôdny kryt,
- udržiavať rozvoľnenú štruktúru ekotónu - mozaiku trávnatých plôch, krovín a vyšších drevín,
- celoplošne vylúčiť používanie chemických prípravkov, minerálnych hnojív a hnojovice v územiach, ktoré podliehajú ochrane vôd,

- minimalizácia, resp. správne hnojenie a používanie pesticídov na ornej pôde a pri aplikácii organického hnojenia dodržiavať zásady nitrátovej direktívy,
- zabezpečiť zvýšenie diverzity lesných ekosystémov, postupné vytváranie diferencovanej vekovej a priestorovej štruktúry týchto porastov výberkovou ťažbou,
- zachovať a cielene obnovovať pôvodné druhové zloženie lesných porastov a postupne znižovať zastúpenie stanovištné nepôvodných druhov drevín,
- na mieste vyťažených nepôvodných monokultúr smreka obnovovať listnatý alebo zmiešaný les s ponechaním a podporou prirodzeného zmladenia, nevysádzať monodominantné porasty,
- vylúčiť výsadbu kosodreviny, smreka a iných nepôvodných drevín v hĺbnom stupni,
- minimalizovať rozsah holorubov,
- nezvyšovať rozsah a intenzitu zásahov v lesoch ochranných a osobitného určenia,
- ponechávať dostatočné podiely starých porastov v jednotlivých lesných celkoch, dostatočné počty starých a dutinových stromov, ako i stojace a ležiace mŕtve drevo v dostatočnom objeme a štruktúre,
- zabezpečiť ťažbu a obnovu lesných porastov šetrnými metódami, ktoré v maximálnej miere znižujú pravdepodobnosť poškodenia pôdneho krytu a bylinného poschodia,
- zabezpečiť revitalizáciu poškodených drevín, postupne obnovovať prirodzenú druhovú skladbu lesa,
- usmerniť lesné a poľovné obhospodarovanie na miestach výskytu hodnotných biotopov (zriaďovanie krmelcov, posedov a pod.),
- minimalizovať výstavbu lesných ciest, rekultivovať lesné cesty a lesné sklady zriadené pre účely ťažby, nevytvárať ďalšie zväžnice, kvôli výmoľovej erózii v lesných ekosystémoch a pri doprave dreva minimalizovať zásahy do ekosystémov vodných tokov (vrátane brehových porastov), umiestňovaním lesných ciest mimo nich, kvalitnou výstavbou ciest a ich odvodnením (odrážky, premostenia, priepusty),
- doplniť sieť ochranných lesov v lokalitách náchylných na svahové deformácie,
- stabilizovať zosuvné územia a zabezpečiť monitoring,
- zabezpečiť výsadbu izolačnej hygienickej vegetácie v okolí antropogénnych objektov s nepriaznivými vplyvmi na životné prostredie – poľnohospodárske objekty, skládky,
- zosúladiť ťažbu nerastných surovín s ochranou prírody a ochranou vodných systémov v blízkosti prvkov RÚSES
 - **nerozširovať dobývací priestor v rámci CHLÚ 595 severovýchodným smerom = súčasne vymedzenie CHLÚ zasahuje do PHO 2. st. využívaných vodných zdrojov, je v OP CHVO Nízke Tatry / západná časť, kontaktuje s trávinným biotopom Lk1 (Daphne+LPIS),**
- monitorovať a sanovať environmentálne záťaž,
 - regulovať intenzitu zástavby a investičné aktivity na lokalitách v blízkosti prvkov RÚSES,
 - doplniť a skvalitniť verejnú zeleň v urbanizovanom prostredí, zabezpečiť ochranu drevín v sídle.

■ Hydroekologické opatrenia

- zachovať prirodzený charakter vodných tokov,
- monitorovať kvalitu povrchových vôd, eliminovať vypúšťanie odpadových vôd a zrealizovať opatrenia na zlepšenie kvality povrchových vôd,
- odstrániť, resp. spriechodniť existujúce migračné bariéry na vodných tokoch,
- podporovať pradržiavanie vody v krajine cez podporu, resp. obnovu prirodzených inundácií, obnovu mŕtvych ramien, budovanie viacúčelových suchých poldrov a mokradí prírodného charakteru v krajine:
 - **Vybudovanie suchých poldrov s retenciou na zníženie kulminačných prietokov v tokoch = multifunkčná vodná nádrž Pred dolinou, suchý polder Močidlá, suchý polder Úklady a opatrenia v Selčianskej doline nad rekreačným strediskom Selčianska dolina – Čachovo (formu a technické riešenie overí a určí stupeň PD na základe predchádzajúcej územno-technickej štúdie),**
- zabezpečiť ochranu a manažment mokradových biotopov, rašelinísk a pramenísk, zabezpečiť ich monitoring a v prípade ich ohrozenia zrealizovať potrebné opatrenia na záchranu,
- revitalizovať regulované vodné toky vo vybraných úsekoch pri zachovaní protipovodňových opatrení,
- reguláciu vodných tokov a protipovodňové opatrenia realizovať ekologicky prijateľnými formami, v maximálnej miere zachovať prirodzenú konfiguráciu terénu a zastúpenie brehových porastov a v prípade potreby zabezpečiť ich doplnenie,
- zabezpečiť ochranu a starostlivosť o brehové porasty (najmä v pramenných a príbrežných oblastiach vodných tokov), zvýšiť ich zastúpenie v krajine (predovšetkým v poľnohospodársky intenzívne využívanéj), doplniť a obnoviť narušené porasty, pri obnove brehových porastov výhradne používať stanovištné vhodné dreviny,
- minimalizovať zásahy do koryta, v prípade ich realizácie brať do úvahy priority prírodno-ochranné atribúty (prehlbovanie plytkých úsekov, realizácia zimovísk, ochrana neresísk, migračných úsekov, ochrana priehlbín a perejných hĺbočín, ochrana bočných úkrytov, ochrana podomletých brehov),
- nevykonávať technické opatrenia v blízkosti mokradí, hydrických biokoridorov, biocentier, genofondových lokalít, podmáčaných biotopov, ktoré by mali vplyv na zmenu hydrologického režimu lokalít,
- eliminovať chemické a biologické znečistenie vodných tokov budovaním sietí kanalizácií v obciach a čističiek odpadových

- vôd,
- znižovať znečisťovanie podzemných vôd, zabránením priesaku znečisťujúcich látok do podzemných vôd z priemyselno-technických prevádzok a poľnohospodárstva,
- usmerniť letné rekreačné využitie vodných plôch:
 - **Jedinú rekreačne využiteľnú vodnú plochu na k. ú. Selce môže v plánovacom horizonte ÚPN-O poskytnúť plánovaná multifunkčná vodná nádrž Pred dolinou, riešená ako súčasť sústavy vodozádržných opatrení. Usmernenie jej rekreačného využitia v rámci hydrogeologických opatrení ÚSES bude aktuálne v období jej realizácie.**
- uprednostňovať pri zarybňovaní tečúcich vôd pôvodného pstruha potočného pred nepôvodnými lososovitými druhmi (pstruh dúhový, sivoň americký).

▪ Protipovodňové a protierózne opatrenia

Protipovodňové a protierózne opatrenia z pozície RÚSES pre k.ú. obce Selce:

P 6 - vytvárať prirodzené prekážky povrchovému odtoku – medze, trávnaté pásy, ochranné pásy zelene (stromy a kry), pôdne stupne (skrátene dĺžky svahu a zníženie povrchového odtoku).

Protipovodňové a protierózne opatrenia definované z pozície RÚSES, **modifikované a spresnené v rámci ÚPN-O Selce** pre podmienky k. ú. Selce, uplatňovať nasledovne:

- zamedzovať vytváraniu nepriepustných plôch v zastavanom území a zvyšovať podiel plôch na infiltráciu dažďových vôd,
- rekultivovať areály ťažby a výstavby po ukončení prevádzky resp. činnosti:
 - **Na k. ú. Selce prichádza do úvahy:**
 - **perspektívna rekultivácia v súčasnosti využívaného dobývacieho priestoru v rámci CHLÚ 595,**
 - **aktuálna rekultivácia starého lomu v priestore Pred dolinou, na základe vopred vypracovanej územno-technickej štúdie a následnej PD**
- zamedzovať vytváraniu nepriepustných plôch a plôch bez vegetácie v rekreačných a športových areáloch, zatravníť lyžiarske svahy, budovať technické opatrenia spomaľujúce odtok,
- preferovať agrotechnické postupy zvyšujúce retenčnú schopnosť pôdy,
- vytvárať prirodzené prekážky povrchovému odtoku – medze, trávnaté pásy, ochranné pásy zelene (stromy a kry), pôdne stupne (skrátene dĺžky svahu a zníženie povrchového odtoku),
- znižovať resp. zachovať nízku intenzitu využívania lúk a pasienkov,
- pri obhospodarovaní poľnohospodárskej pôdy využívať ľahké mechanizačné prostriedky (zníženie zaťaženia pôdy, povrchového odtoku a erózie),
- voliť čo najšetrnejšiu technológiu ťažby, primeranú sklonu svahu, vzdialenosti od vodných tokov a stavu brehových ochranných pásiem, tým zvyšovať počet približovacích liniek, obmedziť používanie dopravných a približovacích prostriedkov s príliš veľkým merným tlakom na pôdu a technológie s nadmerným pohybom mechanizmov po porastoch (zníženie povrchového odtoku a erózie),
- zabezpečiť optimálne druhové a vekové zloženie lesných porastov, aby sa v maximálnej miere zvýšila retenčná schopnosť týchto plôch,
- previesť lesy hospodárske na lesy s ochrannou funkciou a dodržiavať z toho vyplývajúce zásady hospodárenia v lesných porastoch, vyhlasovať ochranné lesy ako regulátora odtoku,
- vyhnúť sa konštrukciám lesných ciest koncentrujúcim a urýchľujúcim odtok (vhodnejšie sú cesty s vozovkou sklonenou k násypovému svahu, z ktorých voda nekoncentrovane steká do porastov),
- zohľadňovať hlavnú funkciu brehových porastov (zabezpečenie stability brehov, vrátane brehovej vegetácie, pred poškodením počas povodňových prietokov a zabezpečenie predpokladanej kapacity prietokového profilu),
- vychádzať pri starostlivosti o stromové brehové porasty z posudzovania ich celkového zdravotného stavu, stability, podomletia vodou (nevhodné, poškodené a nestabilné stromy odstrániť, stabilné pne s pevne ukotvenými koreňovými sústavami ponechať – naďalej plnia spevňovaciu funkciu na brehu vodného toku).

/ Návrh regulatívov v rámci ÚPN obce Selce

ÚPN obce za účelom regulácie vymedzuje v rámci k. ú. 3 zóny s ohľadom na uplatnenie priorít využitia krajiny: (schéma: Základná zonácia k. ú. podľa priorít využitia)

- I. Urbanizovaná zóna - zastavané územie obce
- II. Hospodárska zóna - príslušné záujmové územie
- III. Zóna s prioritou ochrany - ostatné územie k. ú.

Návrh regulatívov zohľadňuje najmä zabezpečenie funkčnosti v zmysle návrhu prvkov RÚSES (biokoridorov, manažmentu genofondových lokalít a ekologicky významných segmentov krajiny), navrhovaných ekostabilizačných opatrení, ochrany prírodných zdrojov a pod.

Na katastrálnom území obce a v jeho kontaktnom zázemí ÚPN-O Selce stanovuje:

- Zabezpečiť funkčnosť prvkov územného systému ekologickej stability v zmysle plánovaného funkčného využitia a usporiadania územia, rešpektujúceho opatrenia na zvýšenie ekologickej stability krajiny.
- Podporovať výsadbu plošnej a líniovej zelene, prirodzený spôsob obnovy a revitalizáciu krajiny v biocentrách **a biokoridoroch**.
- V nadväznosti na systém náhrad pri vynútenom obmedzení hospodárenia rešpektovať pri hospodárskom využití prvky ÚSES a požiadavky na ich ochranu a funkčnosť.
- Z prvkov ÚSES vylúčiť hospodárske využitie týchto území v zmysle územným plánom obce stanoveného funkčného využitia a usporiadania územia, prípadne povoliť len extenzívne využívanie, zohľadňujúce existenciu cenných ekosystémov.
- Rešpektovať územným plánom obce stanoveného funkčného využitia a usporiadania územia z hľadiska aspektov ekologických, ochrany prírody, prírodných zdrojov a tvorby krajinej štruktúry.
- Rešpektovať územným plánom riešenú ochranu poľnohospodárskej pôdy, predovšetkým chránených pôd a lesných pozemkov, ako faktor usmerňujúci urbanistický rozvoj územia.
- Rešpektovať územným plánom riešený súlad využívania a rozvoja územia s funkciou ochrany prírody a krajiny.
- Akceptovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehové porasty s cieľom obnoviť a zvyšovať vodozdržnosť krajiny a zabezpečiť dlhodobu priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov. **Aj za tým účelom podporiť realizáciu v rámci ÚPN-O Selce plánovanú vodnú nádrž ako súčasť protizáplavovej a vodozdržnej sústavy v priestore Pred dolinou.**
- Využívať poľnohospodársku pôdu v súlade s jej produkčným potenciálom na úrovni typologicko-produkčných kategórií, rešpektujúc limity z prírodných daností a legislatívnych obmedzení.
- Zachovať prirodzený charakter vodných tokov, nerealizovať výrub brehovej vegetácie, aby sa neohrozila funkčnosť biokoridorov.
- Hydrické biokoridory odizolovať od poľnohospodársky využívanej krajiny ekotónovými a pufrovacími pásmi TTP (min. šírka 10 – 15 m) alebo krovinami.
- Realizovať protierózne opatrenia na poľnohospodárskej pôde (mozaikové štruktúry obhospodarovania, výsadba protieróznej vegetácie, orba po vrstevnici, atď.).
- V juhovýchodnej časti katastrálneho územia Selce vo svahu nad potokom Rakovec, v oblasti Starých Seliec a na svahu západne od prístupovej komunikácie do Selčianskej doliny sú potrebné ekostabilizačné opatrenia pre:
 - zachovanie a zvýšenie stability územia bioúpravami, dotvorením vzrastlou zeleňou a NDV (nelesná drevinová vegetácia),
 - stabilizovanie zosuvov biotechnickými opatreniami,
 - podporu stabilizovania pôdy trvalými trávovými porastami.
- V rámci celého územia katastra je potrebné zakladať:
 - ochrannú a izolačnú zeleň, ako prostriedok na elimináciu negatívnych vplyvov na životné prostredie, jednak ako filter medzi zastavaným územím a poľnohospodársky využívanou krajinou, tiež popri vodných tokoch a popri komunikáciách, na zníženie hladiny hluku a prašnosti.

2/12.2.2.3. Návrhy ekologicky optimálneho využívania PP a LP

Územný plán obce Selce na základe RÚSES v komparácii s koncepciou rozvoja obce navrhuje nasledovné optimálne využívanie poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov:

▪ Optimálne využívanie poľnohospodárskej pôdy

Poľnohospodársky využívanú pôdu náchylnú na erózie je nutné z hľadiska ÚSES:

- podporiť a držať členenie na menšie organické celky remízok, pásmi zelene NDV aj za účelom zníženia prašnosti a jej dopadu na sídlo a tiež pre zabezpečenie voľného pohybu a úkrytu zvere v poľnohospodárskej krajine,
- udržať plochy TTP s podporou krovitých lesných plášťov a skupín lúčnych/pasienkových krovin.

▪ Optimálne využívanie lesných pozemkov

Z hľadiska lokálnej **podpory rekonštruovania potenciálnej vegetácie** ako jeden zo stabilizujúcich prvkov územný plán obce Selce navrhuje čiastočnú **zmenu hospodárskeho lesa na les osobitného určenia s rekreačnou funkciou**, v priestoroch:

- Stredisko RCR Šachtičky,
- Selčianska dolina, okolie areálu zimných športov a rekreačnej vybavenosti Čachovo, v prepojení na priestor pod rekreačnou vybavenosťou Fuggerov dvor,
- Pri bučku, okolie areálu skokanských mostíkov,
- Breziny, východne od športového areálu obce Selce.

Štruktúru porastov pri rekonštruovaní potenciálnej vegetácie podľa mapových jednotiek bude potrebné podrobne riešiť odbornými štúdiami za účasti majiteľov a správcov lesných pozemkov, s ich následným zapracovaním do plánu starostlivosti o lesy.

2/12.2.3. Sídlna vegetácia a jej úloha na zabezpečení ekologickej stability územia

Úloha sídelnej vegetácie na zabezpečení ekologickej stability územia v rámci rozvojovej koncepcie ÚPN obce Selce spočíva v jej vzájomnom prepojení urbanizovaného prostredia na okolitú krajinnú štruktúru a jej ekostabilizačné prvky. Ide o podporu schopnosti ekologických systémov v rámci urbánnej štruktúry pretrvávať aj počas pôsobenia rušivého vplyvu, uchovávať a reprodukovat' svoje podstatné charakteristiky i v podmienkach narušania zvonku.

Ekologická stabilita je daná pevnosťou a množstvom vnútorných väzieb v ekosystéme na katastrálnom území obce, na ktorom sa sídlna vegetácia podieľa významnou mierou. V kultúrnej krajine obce ide zásadne o vonkajšie vplyvy a zmeny antropogénneho charakteru (urbanizačné procesy, znečisťovanie ovzdušia, zmeny vodného režimu, chemizácia poľnohospodárskej výroby a pod.). Za veľmi vhodné a objektívne kritérium je v odborných prácach zaoberajúcich sa problematikou ekologickej stability považovaný stupeň prirodzenosti ekosystému, ako hodnota nepriamo úmerná stupňu ovplyvnenia tohto systému človekom. Na hodnotenie ekosystémov sa v nich o. i. používa hemerobický stav ekosystémov.

Na antropogénne vplyvy reaguje flóra a vegetácia predovšetkým zmenami druhových kombinácií v porovnaní s nenarušenými stanovišťami. Stupeň kultúrneho vplyvu človeka na vegetáciu sa označuje pojmom hemeróbia. Hemeróbia (hemeros – gréc. kultivovaný) je spoločný výraz pre všetky antropogénne vplyvy (úmyselné či neúmyselné), ktoré menia stav stanovišťa a tým aj prostredia živých organizmov. Podľa intenzity, trvania a následkov zásahov človeka sa rozlišuje 6 klasifikačných stupňov pôvodnosti krajinných prvkov (tab.).

Stanovenie stupňa hemeróbie má bezprostredný význam pre ochranu prírody a vzťahuje sa aj na hodnotenie stability a rezistencie spoločenstiev, retencie vody, pôdy a pod. Využíva sa pre vyjadrenie biologickej rovnováhy, alebo pri opisoch rôznych úžitkových funkcií **vegetačných prvkov** aj v sídelnej krajine.

/ Stupne ekologickej stability pre jednotlivé prvky súčasnej krajinnej štruktúry na území obce Selce

Na funkčných plochách katastrálneho územia Selce sú zastúpené prvky súčasnej krajinnej štruktúry – aktuálna vegetácia s charakteristikou ich hemeróbie a vyjadrením stupňov ekologickej stability uvedených v nasledovnej tabuľke:

▪ Tab.: Stupne ekologickej stability pre jednotlivé prvky súčasnej krajinnej štruktúry (SKŠ)

Prvok SKŠ / aktuálna vegetácia	Charakteristika hemeróbie	Označenie stupňa	Stupeň ekologickej stability
zastavané plochy	zastavané plochy a komunikácie s asfaltovým a betónovým povrchom	devastovaný	0
skládky živelné	rumoviská, výsyvky ...	devastovaný	0
cintorín	plocha cintorína, s výskytom drevinovej vegetácie	umelý	1; 2
polia	intenzívne využívané a každoročne orané poľnohospodárske pozemky	prírode vzdialený	1; 2

záhradkárské a chatové osady záhony a pod. s podielom zastavanej plochy	mozaika špeciálnych ovocných a zeleninových kultúr, okrasné	prírode vzdialený	1; 2
záhrady	prídomové záhrady	prírode vzdialený	1; 2
travinnobylinné porasty	intenzívne obhospodarované lúky a pasienky	prírode vzdialený	2
travinnobylinné porasty	extenzívne obhospodarované lúky a pasienky	poloprírodný	3
travinnobylinné porasty	prirodzené xerothermné, subalpínske, vysokohorské lúčne spoločenstvá, slanská	takmer prírodný	4; 5
travinnobylinné porasty	ostatné porasty tráv a bylín	prírode vzdialený / poloprírodný	2; 3
vodné plochy a toky a regulované toky	umelé vodné plochy	–	2; 3
vodné plochy a toky	prirodzené vodné plochy a toky	–	3; 4; 5
mokraď	mokrade vzniknuté na antropogénnych zníženiach, v opustených lomoch a pod.	poloprírodný	3; 4
mokraď	prirodzene vzniknuté mokrade, vrátane prameniskových spoločenstiev	takmer prírodný	5
lesné porasty	s diapazónom charakteristiky hemerobie:	poloprírodný poloprírodný/ takmer prírod. takmer prírodný / prírodný	3 4 5
nevyužívané plochy	ostatné nevyužívané plochy	prírode vzdialený	1; 2; 3
nelesná drevin. vegetácia	porasty drevín s plošným a líniovým priestorovým prejavom	poloprírodný	2; 3
lomy	narušené až silne narušené biotopy po ťažbe	umelý	1
skaly a sutinové spoločenstvá	prirodzené skalné a sutinové spoločenstvá	prírodný	5

Uvedené jednotlivé stupne ekologickej stability si pri riadení územného rozvoja obce vyžadujú nasledovné ekostabilizačné manažmentové opatrenia:

- Stupeň ekologickej stability 0 = odstránenie a rekultivácia živelných skládok (rumoviská a výsypky).
- Stupeň ekologickej stability 1 a 2 = vysoká potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov a ekostabilizačných manažmentových opatrení.
- Stupeň ekologickej stability 3 = podmienená potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov a ekostabilizačných manažmentových opatrení.
- Stupeň ekologickej stability 4 = realizácia vhodných ekostabilizačných manažmentových opatrení.
- Stupeň ekologickej stability 5 = realizácia udržiavacieho manažmentu.

2/13. KULTÚRNO-HISTORICKÉ DEDIČSTVO, JEHO OCHRANA A REGULÁCIA MOŽNÉHO VYUŽÍVANIA

2/13.1. VÝVOJ ÚZEMIA OBCE A HISTORICKÝ ZÁKLAD JEJ RURÁLNEJ ŠTRUKTÚRY

2/13.1.1. Charakteristika a identifikácia určujúcich vývojových znakov

Obec Selce a jej okolie patrí k historicky najstarším pravekým osídleniam v teritóriu Zvolenskej panvy. Vývoj osídlenia na území dnešného katastra obce zrejme nebol jednoliaty, zaznamenalo rôzne obdobia vývinu i územnej

lokalizácie.

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1332 pod názvom Omnes Sancti de Zolio Zolio (Všetci svätí - patrocínium kostola). Vtom čase tu už bola fara i kostol postavený zásluhou Zvolenského župana Dônča. Ďalšia správa o názve obce sa nachádza v prílohe "Výsadnej listiny", ktorú vydal kráľ Karol Róbert na Ľupčianskom hrade dňa 11. novembra 1340, v ktorej má obec názov Selcze. V kráľovskej listine z roku 1406 mala obec názov Zelcze. Neskôr názov Zelecz (1470). V listine z roku 1786 sa obec volá Selez a z roku 1808 pochádza dnešný názov Selce.

Zhruba od polovice 13. storočia Selce patrili ako poľnohospodárska usadlosť (majer) Ľupčianskemu hradu. Podľa listiny z roku 1443 až do 18. storočia správcom majera v Selciach bola rodina Seleckých. Jej prvý člen sa volal Matej Wajskó Szeleczký, ktorý sa sem prisťahoval z obce Wajskó v stolici Bodróg. Po rozpade Ľupčianskeho panstva sa Uhorské ministerstvo financií rozhodlo predaj Selčiansky majer výnosom zo dňa 15. 7. 1876. Zastupiteľský zbor v Slovenskej Ľupči potom predal všetky pozemky majera Selčanom za 12 500 zlatých, ktorí si pozemky rozparcelovali.

V súčasnosti význam obce neustále narastá, v bezprostrednom gravitačnom pôsobení krajského mesta Banskej Bystrice zaujíma postavenie významného rozvojového zázemia aglomerácie, s atribútmi rodinného bývania a prímestskej rekreácie.

Pôvodná historicko-vývojová fáza prvopočiatkov osídlenia sa fyzicky nezachovala, svedčia o nej len písomné údaje a geografické názvy v pôvodných mapách (Staré Selce). Táto fáza bola územne orientovaná zrejme cca 1 km severne od dnešnej obce.

V chotári obce sa nachádza významná chránená archeologická lokalita Hrádok, ktorá je známa z odbornej literatúry tridsiatych rokov 20. stor. ako nálezisko rímskych mincí a šperkov.

Druhý chotárny názov Staré Selce poukazuje na existenciu ďalšej možnej lokality, ktorá doposiaľ nebola skúmaná a na vysvetlenie svojho pomenovania ešte len čaká.

Podľa samotného názvu obce Selce, ktorý je odvodený od staroslovanského termínu selo, Selce, vo význame sídlisko, osada, jazykovedci a historici kladú vznik tejto obce pred 10. storočie.

Osídlenie sa tu rozvinulo pravdepodobne vďaka významnej komunikácii - v prameňoch označovanej ako Magna via, ktorá v ranom stredoveku spájala centrálné oblasti Uhorska s Liptovom, Oravou a Poľskom. Na území dnešného Slovenska viedla cez Šahy, Krupinu, Zvolen a za Banskou Bystricou sa rozvetvovala. Jedna cesta viedla popri Hrone cez Slovenskú Ľupču a potom údolím Vážnej k Hiadeľskému sedlu. Druhá cesta viedla ponad Selčiansky potok cez Selce, ďalej cez Priechod do Hiadeľskej doliny, kde sa obidve cesty spojili.

Historické cesty - evidované archeologické lokality, por. č. 7 (viď kap. 2/13.3.1.)

Mapa 2. vojenského mapovania (1819 - 1858), historické objekty a cesty

(zdroj: <https://maps.arcanum.com/en/map/europe-19century-secondsurvey/?la>)

Historicko-vývojové aspekty sa viažu na nasledovné dokumentáciou doložené obdobia a kultúry:

- Sídliisko lužickej kultúry z mladšej doby bronzovej
- Sídliisko púchovskej kultúry
- Slovanské sídliisko z 11.-12. stor.
- Selecký hrádok nad Margušovou (č. ŠZKP Ss/2192) vo výške 780 m n. m.
- Farnosť Všetechvätých (Omnes Sancti de Zolio) v r. 1332-1337
- Súčasť Ľupčianskeho hradu za feudalizmu (okrem kuriálnych – zemianskych pozemkov).

Súčasný urbanisticko-stavebný systém obce sa vyvinul na terasovitom výbežku medzi potokmi Rakovec a Selčiansky potok, ako cestná radová dedina s optimálnou orientáciou k svetovým stranám vzhľadom na oslnenie a veterné pomery.

Jadro obce s návsi je založené v priemernej výške 421 m n.m., s prevýšením cca 20 m.

Centrálné zoskupenie domov okolo návšia, s priestorovými parametrami cca 35 x 500 m, s orientáciou pozdĺžnej osi SV - JZ. Návšie sa na severovýchodnom i juhozápadnom konci vidlicovite rozvetvuje do nadväzného ulicového systému.

Výškovú dominantu tvorí na juhozápadnom okraji návšia kostol Všetechsvätých, od r. 1886 Sv. Cyrila a Metoda, gotický, z 1. polovice 14. storočia, zväčšený začiatkom 16. storočia a v r. 1894. Veža kostola je nová.

Základ stavebného fondu tvoria domy z prvej polovice 20. storočia.

2/13.1.2. Priestorová legislatívna ochrana rurálnych štruktúr

Prirodzený, relatívne stabilný základ súčasnej rurálnej štruktúry obce - a tým zároveň pevnú východiskovú bázu ďalšieho rozvoja tvorí pôvodné jadro obce so svojim stavebným fondom a priestorovým usporiadaním. Jadro napriek tomu, že nespadá pod zákonnú legislatívnu ochranu, má svoje výrazné urbánno-architektonické priestorotvorné hodnoty. Regulácia v rámci koncepcie nového ÚPN-O smeruje k jeho ochrane územnoplánovacími prostriedkami.

▪ Orientačné vymedzenie reprezentatívnych stavebných systémov v rurálno-urbánnej štruktúre intravilánu obce

Pôvodne vypracovaný ÚPN-O Selce z r. 1998 (ARCH.EKO, s.r.o.) orientačne vymedzil reprezentatívne podmienky a formy vývojovej urbanistickej štruktúry obce. Skoncipoval tak stav hodnôt, ktoré je vhodné rešpektovať a zachovať, resp. stav, o aký treba usilovať pri vypracovaní optimálnej schémy stavebnej štruktúry aj v nadväzných, nových územno-vývojových podmienkach.

Ide o priestorové rozmiestnenie potenciálnych syntetických stavebných jednotiek, ich potenciálny urbanistický a stavebno-typologický charakter, v geografických a geomorfologických podmienkach regionálno-obecného charakteru Seliec.

Samotná pôvodná štruktúra zástavby je charakterizovaná nasledovnými znakmi:

- radové troj - a viacpriestorové domy,
- prízemné i poschodové, murované, podpivničené,
- hĺbkové radenie priestorov,
- strechy valbové alebo sedlové, so sklonom cca 35 - 40°,
- pavlač pozdĺž zadnej izby,
- priedomie pôvodne ako poloverejný priestor bez vysokého oplatenia, s prírodnou úpravou.

▪ **Orientačné vymedzenie vývojovo a funkčne významných stavebných segmentov**

Identifikácia významných stavebných segmentov intravilánu obce sa opiera o orientačnú schému vybraných prvkov súčasnej stavebnej štruktúry, stavebno-fondovo významných lokalít a plôch s rôznou hodnotovou, typologicky a priestorotvorne zaujímavou, resp. i ochrannou funkciou.

Najvýznamnejšie charakteristické prvky vybraných stavebných segmentov, ktorých využitie je potenciálne pre novú zástavbu resp. regeneráciu súčasných zonálnych častí obce:

- Sústredenosť formy zástavby (podporuje jednoznačnú identifikáciu priestoru a ekonomiku využitia pozemkov a prevádzky zástavby).
- Typologické formovanie objektov v tvare L a ich sústredené radenie do hrebienkovej formy zástavby, s využitím podbránia, resp. voľného vstupného priestoru ako predelového prvku medzi parcelami (pri juhozápadnej orientácii zadných traktov zástavby sa dosahuje ich optimálne preslnenie).
- Pôdorysné uskakovanie typologickej rady (podporuje priestorovú členitosť a dynamiku, s funkčným uplatnením záveterného momentu).
- Parcelácia s diagonálnou orientáciou na vrstevnice (optimálnejšie rozvinutie dispozície objektu a dynamiky výškového priestorového momentu, pri rovnako vysokých objektoch radených vedľa seba).

Uvádzané vymedzenie stavebných segmentov a ich znakov je možné chápať ako iniciačný, nie záväzný regulatív, s možnosťou invenčného tvárnenia a prispôsobenia špecifickým potrebám a možnostiam.

2/13.2. SOLITÉRNE KULTÚRNE PAMIATKY

2/13.2.1. Národné kultúrne pamiatky evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu

Na katastrálnom území obce Selce sú evidované tieto národné kultúrne pamiatky (NKP), ktoré v zmysle zákona č. 49/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov (pamiatkový zákon) podliehajú legislatívnej ochrane:

- r. k. Kostol sv. Cyrila a Metoda
- Hrádok výšinný (Selecký hrádok)

▪ **Národná kultúrna pamiatka Farský kostol sv. Cyrila a Metoda**

Samotný kostol z r. 1222 je národná kultúrna pamiatka evidovaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod č. 76/0. Kostol má aj opevnenie, ktoré však nie je súčasťou ochrany NKP. Kostol bol niekoľkokrát v stredoveku až novoveku prestavovaný.

Nachádzajú sa v ňom vzácne hnutelné pamiatky:

- obraz sv. Cyrila a Metoda z r. 1863 namaľovaný Júliom Jonášom pri príležitosti osláv 1000. výročia príchodu vierozvestov na Veľkú Moravu, kostol bol pri tejto príležitosti zasvätený týmto svätcom,
- krstiteľnica z 15. stor. (neskorá gotika),
- kazateľnica z 18. stor.,
- obraz všetkých svätých z 18. stor. (klasicizmus), ktorý bol pôvodným oltárnym obrazom do r. 1863,
- epitaf rodiny Seleckých z 18. stor. (baroko), ktorý sa nachádza na vonkajšom múre kostola,
- ďalšie umelecké diela „Selčianska Madona“, reliéf „Smrti Panny Márie“ a „Sv. Mikuláš“ sa nachádzajú v stálej expozícii múzea Thurzov dom v Banskej Bystrici.

V blízkosti kostola sa nachádza kaplnka sv. Jána Nepomuckého. V opevnenom areáli kostola je pochovaných niekoľko významných osobností ako František Šujanský, Július Plošic a iní. Nachádza sa tu aj „jaskyňa“ Panny Márie, morový stĺp.

Na rodných domoch sú pamätné tabule významných rodákov, Mons. Františka Mesíka - Vajdu a Andreja Cabana. Areál historického stredu obce dopĺňa Mariánsky stĺp.

▪ **Národná kultúrna pamiatka „Hrádok výšinný“**

Národná kultúrna pamiatka evidovaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod č. 2192/1 (pravek). Ako archeologická lokalita je evidovaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod č. Ss/2192.

Archeologická lokalita Výšinný hrádok má zaužívaný názov Selecký hrádok. Vznikol v halštate (staršia doba železná, približne roky 750 - 450 pred n. l.), zmenený bol v laténe (mladšia doba železná, asi 500 rokov pred n. l. až okolo zmeny letopočtu).

Na uvedené nehnuteľné kultúrne pamiatky zapísané v ÚZPF sa viaže pamiatkovým zákonom stanovený priestor bezprostredného okolia, v ktorom nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu 10 m od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky. Vzdialenosť 10 m sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok. (Ochrana pamiatkového fondu definovaná zákonom č. 49/2002 Z. z. v znení zákona č. 104/2014 Z. z. § 27 Základná ochrana kultúrnej pamiatky, odsek 2).

▪ **Tab.: Solitérne kultúrne pamiatky evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu**

č. ÚZKP	Obec Adresa or.č. súp.č. parcel. č.	Miestna časť	Názov kult. pam. (Pamiat. obj.)	Vlastník NKP, PR, PZ Správca	Dátum vyhlásenia
Ss/2192	Selce	Selce pri B. Bystrici	Archeologická lokalita Selecký hrádok		
2192/1	Selce	Selce pri B. Bystrici kóta 934,6	Hrádok výšinný Selecký hrádok	Stredoslov. Lesy š.p. B. Bystrica. LPC Sl. Ľupča, polesie Selce V súčasnosti je vlastníkom a zároveň užívateľom pamiatky Urbárska spoločnosť Selce.	11/01/68
76/0 76	Selce Partizánska ulica 37 1	Selce pri B. Bystrici	Kostol r. k. Cyril - Metod	Cirkev rímsko - kat., r. k. farský úrad Selce 1/37	26/06/63

Solitérne kultúrne pamiatky v zmysle legislatívneho dokumentu "Ústredný zoznam kultúrnych pamiatok" - územie katastra obce Selce, podľa Národného pamiatkového a krajinného centra Bratislava - Pamiatkový ústav, regionálne stredisko Banská Bystrica.

V súlade s ustanoveniami pamiatkového zákona, podľa § 14, obec môže rozhodnúť o vytvorení a odbornom vedení evidencie pamätihodností obce.

2/13.3. ARCHEOLOGICKÉ LOKALITY

2/13.3.1. Evidované archeologické lokality

V katastrálnom území obce sa nachádzajú tieto evidované archeologické nálezy:

- 1 historické centrum obce s areálom Farského kostola sv. Cyrila a Metoda (stredovek, novovek),
- 2 priestor objektov bývalých mlynov (novovek),
- 3 rázcestie Fuggerov dvor - Čachovo (praveké sídlisko),
- 4 Malý diel – depot z doby železnej
- 5 Kogliarka – historické banské diela
- 6 Staré Selce – neskorá doba rímska, obdobie včasného stredoveku
- 7 historické cesty
- 8 hrádok výšinný, NKP evidovaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod č. 2192/1 (pravek).

Uvedené archeologické lokality 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8 sú vyznačené vo výkresovej časti ÚPN-O Selce.

2/13.3.2. Zaniknuté osídlenie v extraviláne obce

▪ Selecký hrádok nad Margušovou

Hrádok je situovaný cca 834 m n.m., na horskom hrebeni vybiehajúcom v smere juhovýchodnom z juhozápadného konca Nízkych Tatier. Jedná sa o hrebeňovú antiklinálu, utvorenú z vápencovej skaly, so stenami 2 - 7 m vysokými, vypínajúcimi sa zo strmých svahov. Vápencové bralo je pokryté tenkou hlinitou pokrývkou.

Selecký hrádok nad Margušovou, s návrhom ochranného pásma kultúrnej pamiatky, je predmetom ochrany na území katastra obce Selce v zmysle zákona č. 49/2002 Z. z. z 19. decembra 2001 o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov. Reprezentuje významnú archeologickú lokalitu pravekého osídlenia.

Archeologická lokalita sa historicky viaže k obdobiam:

- lužická kultúra - fáza halštatská,
- neskorý latén,
- kultúra púchovská (1. stor. pr. n. l. až 2. stor. n. l.),
- rímske obdobie.

Lokalita je chránená kultúrna pamiatka, evidovaná v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok Slovenskej republiky pod číslom Ss/2192.

Vymedzenie ochranného pásma Hrádku je navrhované za účelom zachovania najbližšieho terénneho prostredia bez nežiadúcej stavebnej činnosti a zásahov na jeho území.

/ Opis hranice ochranného pásma:

Východným bodom je ukončenie prístupovej cesty, ktorá je zároveň hranicou parcely č. 2701, pokračuje veľkým oblúkom SZ po hranici parciel č. 2702, č. 2700 až k miestu styku hraníc parciel (v ohybe cesty) č. 2721 a č. 2701 a ostre sa lomí a vracia po hranici parciel č. 2701 a č. 939, až k bodu styku hraníc parciel č. 2701, č. 939 a č. 940. Tu sa odkláňa a oblúkom juhovýchodne prechádza po hranici parciel č. 940 a č. 939, až k styku parciel č. 939, č. 940, č. 2701, č. 967 a odtiaľ pokračuje hranicou parciel č. 2701 a č. 967 južne až k východnému bodu.

V navrhovanom ochrannom pásme sa predpokladá prísna regulácia, pričom akákoľvek činnosť na území ochranného pásma musí sledovať zachovanie a dotvorenie špecifického krajinného prostredia, pri dodržaní nasledovných podmienok:

- zamedziť výstavbe objektov, ktoré by narúšali zachovaný terénny stav a prostredie lokality,
- zamedziť exploatácii pôdy na ploche kultúrnej pamiatky,
- zákaz konania výkopov a presunu kultúrneho horizontu na ploche vymedzenej ochranným pásom a zberu archeologických artefaktov.

2/13.3.3. Potenciálne územie pre uskutočnenie systémového archeologického výskumu

/ Odporúčenie zhotoviteľa ÚPN-O – ARCH.EKO, s. r. o.

▪ Priestor Staré Selce

Podľa indícií (záznamy v kronike, povesti a i. – „prepadnuté Selce“) sa z archeologického hľadiska javí ako potenciálne zaujímavý priestor Starých Seliec, rovnomenne uvádzaný v mapách. V minulosti, mu nebola venovaná odborná pozornosť, ani súčasnom období nebol uskutočnený systémový prieskum a predmetom

legislatívnej ochrany je doposiaľ len jedna lokalita z neskorej doby rímskej a obdobia včasného stredoveku. Na aktuálnosť systémového prieskumu v širšie vymedzenom priestore Starých Seliec sme upozornili z pozície spracovateľa ÚPN-O už pri vypracovaní územného plánu z r. 1998 - jednak na základe spomínaných indícií, ale predovšetkým na základe v tom čase nami vypracovaného systémového zhodnotenia geoeologického obrazu krajiny katastra v etape analýz ÚPN-O. V tomto hodnotení priestor Starých Seliec je charakterizovaný ako veľmi zraniteľné územie, so sústredením javov vylučujúcich podmienky pre možnú urbanizáciu.

2/13.3.4. Predpoklad možných archeologických nálezov

Je veľká pravdepodobnosť, že pri zemných prácach v katastrálnom území obce Selce budú zistené nové archeologické nálezy, resp. archeologické situácie. Na základe uvedeného a v súlade s ustanoveniami zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (pamiatkový zákon) a zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov si stavebníci vyžadujú ku každej stavebnej činnosti na predmetnom území rozhodnutie od Krajského pamiatkového úradu Banská Bystrica, ktorý rozhodne o prípustnosti prác a prípadnej nevyhnutnosti vykonať archeologický výskum.

2/13.4. PRIESTOROVÉ USPORIADANIE A FUNKČNÉ VYUŽÍVANIE ÚZEMIA OBCE S PRIHLIADNUTÍM NA URBANISTICKÉ HISTORICKÉ A KULTÚRNE PODMIENKY

Koncepcia územného plánu obce Selce zhodnocuje kultúrno-historické dedičstvo v územno-správnom vymedzení katastra obce a rieši reanimáciu potenciálneho obrazu komplexnej štruktúry kultúrnej krajiny sídla, pri stanovení stabilizačných opatrení a regulatívov na ich dosiahnutie. Priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia sa tak prioritne zameriava na:

- zachovanie celistvosti zachovaných fragmentov historicky vyvinutej rurálno-urbánnej štruktúry obce, s vyššou organizujúcou a integrujúcou účinnosťou, pôvodnou vzťahovou logikou a priestorovou proporčnosťou,
- akceptáciu kultúrno-historických územných a objektových fragmentov, priestorov a solitérov s významnou hodnotou, ktoré dokladujú historické aspekty vývoja územia súčasného sídelného útvaru Selce,
- uplatnenie výnimočných priestorových a funkčných predpokladov kontinuálnej prepojenosti urbánneho priestoru obce s krajinou štruktúrou a v nej situovaných lokalít historickej hodnoty,
- zachovanie špecifického rázu historicky vyvinutej rurálnej štruktúry priestoru a historicky utvorenej okolitej krajiny,
- zachovanie historického charakteru cestnej radovej zástavby v časti historického jadra obce (Partizánska ulica, Mlynská ulica) a zachovanie dominantnosti stavby kostola sv. Cyrila a Metoda,
- potrebu ochrany a koncepčného zhodnotenia kultúrno-historickej podstaty pre ďalší plnohodnotný vývoj rurálnej štruktúry obce a jej funkcií, pri akceptácii perspektívnych funkčných a priestorotvorných požiadaviek.

*

Vektorom priebežného kvalitatívneho zhodnocovania kultúrneho dedičstva na území obce Selce je prioritne duševný kultúrny potenciál jej obyvateľov. Preto podporu kultúrnych ustanovizní, vzdelávania a synergie pôsobenia socio-kultúrneho kapitálu obce a jej susedných sídiel na kultúrnu - a tým celospoločenskú prosperitu treba považovať za zvlášť významnú. Územný plán svojimi prostriedkami koncepčne rozvíja a vytvára tejto novej a potrebnej iniciatíve náležitú územno-priestorovú reguláciu.

2/14. VEREJNÉ DOPRAVNÉ VYBAVENIE

2/14.1. RIEŠENIE PROBLEMATIKY V RÁMCI ŠIRŠÍCH ÚZEMNÝCH SÚVISLOSTÍ

- **Automobilová doprava**
- Rešpektuje existujúcu nadradenú dopravnú infraštruktúru a jej trasovanie v k. ú. obce v súlade s ÚPN VÚC Banskobystrického kraja.

- Konceptne rieši súčasný negatívny prietah cesty III/2418 Banská Bystrica - Sielnica - **Selce** - Priechod - Baláže centrálnou časťou obce Selce do polohy severo-západného obchvatu obce.

▪ **Cyklistická doprava**

- Rieši prepojenie potenciálnych línií cyklistickej dopravy na území obce na budovanú cyklosústavu ciest a trás mesta Banská Bystrica a regionálnu sústavu značených cykloturistických trás v blízkom okolí a magistrál v širšom území:
 - Vrchárska cyklomagistrála Bike park Donovaly.
 - Vrchárska cyklomagistrála (Úsek: Bešeňová – Kráľova Studňa).
 - Zjazdové trasy: Nová Hoľa - Žarnovka – Lanovka - Nová Hoľa - Lúky - Lanovka - Spojka trás.
 - 010 Pohronská cyklomagistrála.
 - 033 Donovalská cyklomagistrála.

Nadradený, národný systém cykloturistiky je založený na jednotne značenej štandardnej sieti cyklomagistrál a cyklotrás. Cyklomagistrály spájajú regióny a niekde prekračujú aj hranice štátu. Cyklotrasy spravidla turisticky vykrývajú len územie jedného regiónu, alebo jeho časti.

▪ **Železničná doprava**

- Obec Selce nemá priame železničné napojenie na železničné trate. Z hľadiska železničnej dopravy má obec Selce však vhodné cestné dopravné napojenie na železničnú stanicu v Banskej Bystrici.
- Železničné pripojenie mesta Banská Bystrica je zabezpečované dvoma železničnými traťami, a to 170 Zvolen – Banská Bystrica – Vrútky a 172 Banská Bystrica – Červená Skala.

▪ **Doprava letecká**

- Rešpektuje výškové obmedzenia vyplývajúce z ochranných pásiem letiska Sliač určených rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn. 1-430/92/ILPZ zo dňa 27. 10. 1992.
- V území, kde terén presahuje výšky stanovené ochrannými pásmami nie je umiestňovaná nová zástavba bez predchádzajúceho súhlasu Dopravného úradu.

2/14.2. RIEŠENIE PROBLEMATIKY V KATASTRÁLNOM ÚZEMÍ OBCE

2/14.2.1. Hlavné ciele a problémy riešené v oblasti verejnej dopravnej infraštruktúry

- Konceptia dopravného systému je navrhnutá vo vzájomnom súlade s urbanistickým rozvojom územia. Priestorové usporiadanie obce, jej morfológia a historicky vyvinutá urbanistická štruktúra, tvoria s dopravným systémom harmonický celok.
- Riešenie dopravy primerane naplňa potreby všetkých užívateľov dopravného systému. Základným kritériom riešenia územného plánu je vyváženosť všetkých systémov obce.
- Smerom do centrálnej časti obce, spolu s kvalitou verejných priestranstiev je návrh dopravy prispôsobený existujúcej štruktúre s dôrazom na statickú dopravu, a pri skvalitnení podmienok pre chodcov a cyklistov.

2/14.2.2. Charakteristika východiskového stavu

Obec Selce neleží na hlavných dopravných trasách medzimestského, celoštátneho až medzinárodného významu. Na tieto trasy má však vhodné napojenie cestou III/2418 cez cestnú sieť mesta Banská Bystrica.

Selce ležia priamo na ceste III/2418 Banská Bystrica - Sielnica - **Selce** - Priechod – Baláže.

Obec nemá priame železničné napojenie na železničné trate. Z hľadiska železničnej dopravy má obec Selce však vhodné cestné dopravné napojenie na železničnú stanicu v Banskej Bystrici.

Na území obce Selce Dopravný úrad neeviduje žiadne oficiálne letisko ani heliport, ani letecké pozemné zariadenie.

Územie sa však nachádza v priestore ochranných pásiem Letiska Sliač.

2/14.2.3. Automobilová doprava, cesty

Základom vonkajších a vnútorných väzieb je komunikačná osnova obce, ktorá hierarchizuje a diferencuje jednotlivé zložky dopravy.

Základná cestná sieť (ZÁKOS) je definovaná systémom ciest s funkciou zbernou, a vybraných ciest s funkciou obslužnou. V súlade s technickými normatívmi boli do ZÁKOS-u začlenené miestne cesty funkčnej triedy:

- B – zberné cesty (prieťah cesty III. triedy),
- C – mestské triedy a obslužné cesty.

Základ cestnej siete obce v súčasnosti tvorí prieťah cesty III/2418 B. Bystrica - Selce – Baláže vo funkcii zberná cesta (Selčianska a Partizánska cesta). Šírka vozovky 6 m a chodníky šírky 1,5 m, prevažne v úseku z. ú. obojstranné (správa BBSK). Vysoká intenzita všetkých druhov dopravy, vrátane ťažkej nákladnej a autobusovej dopravy na tejto ceste spôsobuje nadmernú záťaž obytného prostredia obce, miestami aj vzhľadom na jej nevyhovujúce šírkové parametre.

Cestnú sieť dopĺňa systém obslužných ciest v správe obce Selce: Dolná ul., Horná ul., Ku strelnici, Školská ul., Vyšovec, Nová ul., Športová ul., Mlynská ul., Poľná ul., Potočná ul.

2/14.2.3.1. Prognóza dopravného zaťaženia

/ Intenzita dopravy

Z hľadiska dopravného významu ako aj vplyvov dopravy na životné prostredie je rozhodujúce dopravné zaťaženie cesty III. triedy č. 2418, ktorá je dopravnou kostrou obce - zbernou cestou, do ktorej vyúsťujú miestne cesty.

▪ Tab. - Intenzita dopravy / Sčítanie dopravy - cesta III. tr. 2418 (úsek č.93826 – územie obce Selce)

/ Celoštátne sčítanie dopravy r. 2022 – 2023 / Banskobystrický kraj

Cesta III. tr. 2418	ÚSEK	OKRES	Druh vozidla T - ťažké voz. a autobusy O - Osobné M - Motocykle S - Spolu	* Rok 2030 Koeficient 1,27	*Rok 2040 Koeficient 1,4
2418	93820	Banská Bystrica	T - 1 185 O - 9 932 M - 51 S - 11 168	T - 1 540 O - 12 613 M - 65 S - 14 183	T - 1 659 O - 13 905 M - 72 S - 15 635
2418	93826	Banská Bystrica / Selce	T - 139 O - 1297 M - 10 S - 1 446	T - 176 O - 1 647 M - 13 S - 1 836	T - 195 O - 1815 M - 14 S - 2024
2418	93827	Banská Bystrica	T - 520 O - 4034 M - 22 S - 4 576	T - 660 O - 5 125 M - 28 S - 5 812	T - 728 O - 5 648 M - 31 S - 6406

* Intenzita vypočítaná podľa Prognózovaných koeficientov rastu pre VÚC BB, vydané Slovenskou správou ciest.

Z uvedeného je zrejmé, že intenzita dopravy podľa metodiky SSC na ceste III tr. 2418 predpokladá nárast automobilovej dopravy v obci o **40 %**, čo **prezentuje ďalšie navýšenie negatívneho dopadu na ŽP obytného územia v zastavanom území obce**. Intenzita jednotlivých druhov motorovej dopravy podľa predpokladu SSC prezentuje - ťažké vozidlá a autobusy 10 %, pokiaľ nebude ovplyvnená zatiaľ aktuálne neznámymi miestnymi rozvojovými záujmami výrobných a iných prevádzok v obci a osobné vozidlá 89 % v dopravnom prúde.

/ Hlukové zaťaženie vyplývajúce z dopravy

Z hľadiska posudzovania hluku je je uplatnená aktuálne platná vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí. Vyhláška ustanovuje podrobnosti o prípustných hodnotách určujúcich veličín hluku, infrazvuku a vibrácií a požiadavky na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí.

Na posudzovanie a kontrolu hluku vo vonkajšom prostredí sa ustanovujú akčné hodnoty hlukových indikátorov pre deň, večer a noc. K posudzovanej lokalite sú rozhodujúce ustanovenia aktuálne platnej vyhlášky Z.z., kde sa uvádzajú nasledujúce skutočnosti:

- určujúcou veličinou hluku pri hodnotení vo vonkajšom prostredí je ekvivalentná hladina A zvuku L_{Aeq}
- hluk vo vonkajšom prostredí mimo budov sa hodnotí vo výške 1,5 +/- 0,2 m nad terénom.

Rozhodujúce sú pritom ustanovenia aktuálne platnej vyhlášky Z.z.

Kategória územia II. - Priestor pred oknami obytných miestností bytových a rodinných domov, priestor pred oknami chránených miestností školských budov, zdravotníckych zariadení a iných chránených objektov.

Časový interval	deň	večer	noc
Prípustná hladina hluku z automobilovej dopravy (dB)	50	50	45

Referenčný časový interval je časový interval, na ktorý sa vzťahuje posudzovaná alebo prípustná hodnota. Referenčné časové intervaly ktoré posudzujeme sú:

- pre deň od 6:00 do 18:00 h (12 hod),
- pre noc od 22:00 do 6:00 h (8 hod).

Výpočet hlukovej záťaže sa stanoví na základe dopravno-inžinierskych podkladov.

Pre potreby posudzovania lokality je výhľadové obdobie roku 2040.

Základné pojmy pri výpočte:

S - celoročná priemerná celodenná intenzita, počet všetkých skutočných vozidiel za 24 h

S_d - celoročná priemerná denná intenzita, počet všetkých skutočných vozidiel od 6 - 22 h

Hodnoty **S_d** sa určia takto:

S_d = 0,93.S – hospodársky a zmiešaný charakter prevádzky v extraviláne,

S_d = 0,96.S – hospodársky a zmiešaný charakter prevádzky v zastavanom území,

S_d = 0,97.S – rekreačný charakter prevádzky.

S_n - celoročná priemerná nočná intenzita, počet všetkých skutočných vozidiel od 22 - 6 h,

S_n = **S** - **S_d**

n_d - priemerná denná hodinová intenzita všetkých skutočných vozidiel od 6 - 22 h

n_d = $1/16 \times S_d$

n_n - priemerná nočná hodinová intenzita všetkých skutočných vozidiel od 22 - 6 h

n_n = $1/8 \times S_n$

N_d - % podiel nákladných automobilov a autobusov v dopravnom prúde od 6 - 22 h,

N_n - % podiel nákladných automobilov a autobusov v dopravnom prúde od 22 - 6 h.

Pre výpočet L_{Aeq} sa stanovia hodnoty **N_n** v závislosti na percentuálnom podiele nákladných automobilov **To** v celkovom súčte (24 hodinové intenzity) nasledovne:

To ≤ 15 % je **N_n** = 0,3.**N_d**

15 < **To** ≤ 25 % je **N_n** = 0,5.**N_d**

25 < **To** ≤ 50% je **N_n** = 0,6.**N_d**

To > 50 % je **N_n** = 0,7.**N_d**

Algoritmus výpočtu hluku z cestnej dopravy

Hodnota **F1** v dennej dobe sa stanoví podľa vzťahu: $F_1 = n_{OAd} \cdot F_{VOA} \cdot 10^{L_{OAd}/10} + n_{NAd} \cdot F_{VNA} \cdot 10^{L_{NAd}/10}$

Hodnota **F1** v nočnej dobe sa stanoví podľa vzťahu: $F_1 = n_{OAn} \cdot F_{VOA} \cdot 10^{L_{OAn}/10} + n_{NAn} \cdot F_{VNA} \cdot 10^{L_{NAn}/10}$

Hluk – denná doba

$X = F_1 \cdot F_2 \cdot F_3$

F2 = závisí od sklonu nivelety

F3 = závisí od povrchu vozovky

$Y_d = 10 \cdot \log X - 10,1$

Hluk – nočná doba

$Y_n = 10 \cdot \log X - 10,1$

▪ Tab. - Predpokladané hodnoty hluku z dopravy – rok 2040

Cesta	III/2418		
Úsek	93820	93826	93827
S_d	14 540,55	1882,3	5 957,58
S_n	1094,45	141,7	448,42
n_d	9 087,5	117,62	372,35
n_n	136,81	17,7	56,05
N_d	10,79 %	9,64 %	11,36 %
N_n	3,24 %	2,89 %	3,41 %
Y_d	80,85	69,31	76,07
Y_n	68,72	57,80	62,49

Výpočet hluku z dopravy pre rok 2040 preukazuje **opodstatnenosť** riešenia **preložky cesty III. tr. 2418** prezentovaného v ÚPN obce mimo z. ú. obce Selce (SZ obchvat obce Selce) aj z dôvodu nadmerného zaťaženia obytného prostredia hlukom z dopravy.

Na základe predloženého výpočtu, v prípade ponechania cesty v súčasnej polohe znamená prekročenie povolených hodnôt záťaže obytného prostredia: cez deň oproti povolenej hodnote 50 dB o **19,31 dB**
v noci oproti povolenej hodnote 45 dB o **12,80 dB**

2/14.2.3.2. Cestná sieť

/ Širšie vzťahy

V rámci cestnej siete má vyšší dopravný význam navrhovaná cesta prepájajúca cesty III. triedy č. 2418 Banská Bystrica - Selce - Baláže (- Podkonice - Slovenská Ľupča vo výhľade) a 2419 Banská Bystrica - Nemce - Kostiviarska. Spojovacia miestna cesta v dĺžke cca 300 m je navrhnutá na začiatku z.ú. obcí Selce a Nemce (v smere staničenia spomínaných ciest) v priestore koridoru električného vedenia a prieluk zástavby na rozhraní obcí Banská Bystrica - Senica / Selce a Kynceľová / Nemce. Spojovacia cesta je navrhnutá najmä z dôvodu efektívnejšieho spojenia obcí aj rekreačných lokalít (prístupových ciest do stredísk CR Šachtíčka - v závere údolia Nemčianskeho potoka a Čachovo v Selčianskej doline). Spojovacia cesta je navrhnutá vo funkcii zbernej cesty MZ 8/50 ako dvojpruhová obojsmerná cesta s extravilánovou úpravou, doplnená v dopravnom priestore trasou pre cyklistov a peších na spoločnom cestnom telese cesty. Cesta umožní tiež kratšie a bezkolíznejšie spojenie Seliec s priestorom Banská Bystrica - sever vrátane prístupu z existujúcej medzinárodnej cesty E 77 (I/59) v úseku Donovaly - Banská Bystrica. Bez tejto cesty dopravné vzťahy v uvádzaných smerových reláciách sú realizované cez zastavané územia obcí Senica a Kynceľová, obchádzkou cca 2,5 km (oproti navrhovanej novej trasou 0,3 km).

/ Cestná sieť na území obce Selce

Základ cestnej siete na k. ú. obce Selce prezentuje v návrhu ÚPN obce preložka cesty III/2418 do polohy severo-západného obchvatu obce vo funkcii zbernej cesty B2. Cesta je navrhnutá v úsekoch v rámci z.ú. ako MZ 8/50 a mimo z.ú. vo funkcii C2 v kategórii MO 8/60. Trasa navrhovanej preložky cesty (obchvatu obce Selce) začína vo väzbe na navrhovanú cestu Banská Bystrica - Senica / Selce a Kynceľová / Nemce napojením sa na ňu novou križovatkou (odporúčene okružnou) na hranici k. ú. obce Selce, pokračuje voľnou krajinou západne od z. ú. obce po súčasnej účelovej ceste okolo rozvojovej UL Krížik, pokračuje cez areál roľníckeho družstva (UL C2) severne od UL Na Záhumnie, ďalej cez rozvojovú UL Vyšovec a vyúsťuje novou križovatkou na súčasnej ceste III. tr. 2418 severovýchodne od z. ú. obce Selce.

Základnú cestnú sieť dopĺňa systém obslužných ciest súčasných a navrhovaných vo funkcii C2, C3 v kategórii MO 7,5/40 resp. MO 8/40, ktoré zabezpečia aj dopravné sprístupnenie rozvojových lokalít.

Najvýznamnejšou obslužnou cestou v návrhu je súčasná trasa cesty III/2418 (Selčianska a Partizánska ul.) vo funkcii obslužnej cesty C1 – obecná trieda kategórie MO 12/40 v úseku cesty - od križovatky s Mlynskou po križovátku s cestou Vyšovec. V ostatných úsekoch v rámci zastavaného územia je cesta v ÚPN obce navrhnutá vo funkcii B2, v kategórii MZ 8/50.

Ostatné významné cesty obslužné funkčnej tr. C3, sprístupňujúce rekreačné územia obce sú:

- Obslužná cesta vo funkcii C3 kat. MO 7,5 / 50 sprístupňujúca stredisko RCR Šachtička (parametre cesty sú na povolenej normovej hranici - súvislé stúpanie cesty na úseku cca 5 km).

Cesta začína napojením na cestu III. tr. č. 2419 a končí na parkovacej ploche pri objektoch vybavenosti strediska Šachtička. Vzhľadom na nadmerné zaťaženie cesty rekreačnou návštevnosťou strediska bude potrebné upraviť šírkové parametre cesty pre účely možného parkovania vozidiel pozdĺž cesty a to na úsekoch územne vyhovujúcich pre potrebné rozšírenie vozovky na min. 10 m (potrebné overiť a riešiť PD cesty).

Pravým odbočením z cesty je sprístupnený tiež areál chaty Šachtičky (bývalý areál TU Zvolen).

ÚPN obce Selce na danej ceste prezentuje tiež požadovaný bod napojenia – smer dopravného nástupu do lokality Banské lúčky pre pripravovaný zámer rozvoja novej lokality rekreačného bývania na k.ú. Špania Dolina s možným dopravným sprístupnením výhradne na k.ú. obce Selce (zámer investora - súhlas obce Špania Dolina). Zhotoviteľ ÚPN obce Selce, spolu s vedením obce Selce odporučil investorovi zhodnotiť zámer s preukázaním územných možností realizácie cesty, vzhľadom na technickú náročnosť terénu, tiež dopadu na ŽP a rozvojové zámery obce Selce v danom priestore (*projekčne komplexne riešiť na zonálnej úrovni*).

- Prístupovú funkciu s prevažujúcim dopravným významom má tiež miestna obslužná cesta (Mlynská ul.) s napojením na cestu III. tr. 2418 z centra obce do Selčianskej doliny, sprístupňujúca tiež areál Roľníckeho družstva a lokalitu RCR Čachovo.

V ÚPN je cesta navrhnutá v súčasnej zastavanej časti obce pozdĺž Mlynskej ul., ako miestna obslužná cesta funkčnej triedy C3 v kategórii MO 7/40 (*obmedzené priestorové možnosti z dôvodu zástavby*).

V úseku Selce - Čachovo mimo z. ú. je navrhnutá vo funkčnej triede C3 v kategórii MO 8/40 a v lokalitách v kontakte s navrhovaným zastavaným územím (lokality Pred dolinou, Osičina, Čachovo) si vyžaduje rozšírenie koridoru cesty pre vytvorenie vhodných podmienok jednak na krátkodobé parkovanie (možné pokrytie vyšších parkovacích nárokov v čase sústredenej (hlavne zimnej) návštevnosti Selčianskej doliny) a tiež bezproblémový pohyb cyklistov a chodcov a to formou verejného priestoru - podľa územných podmienok - min. 10 m, optimálne 12 m v zložení:

- cestné teleso v šírke min. 6 m,
- obojsmerný cyklistický pás v šírke 2,5 m – vpravo
- jednosmerný peší pás - 2,25 m - vľavo
- pás zelene min. 1,25 m

- Fuggerov dvor je napojený miestnou obslužnou cestou funkčnej triedy C3 v kategórii MO 7/40 napojením na MO cestu do Selčianskej doliny v priestore Lukáčová okolo bývalého lomu (návrh zachytného P).

Ostatné cesty majú dopravno-obslužnú funkciu - sprístupňujú jednotlivé objekty uličnej zástavby (prevažne rodinné domy a objekty vybavenosti obce). Vzhľadom na veľkosť obce a pešiu dostupnosť navštevovaných zariadení základnej vybavenosti obce navrhujeme obslužné cesty (novonavrhované aj rekonštruované existujúce) riešiť ako upokojené cesty funkčnej triedy D1 s uprednostnením pešej dopravy pred motorovou a obmedzením rýchlosti motorovej dopravy na V 20 km/hod., čím sa výrazne zlepšia podmienky obytného prostredia a tiež jeho estetická hodnota. Riešenie jednotlivých ciest D1 s upokojenou dopravou je potrebné riešiť projektovou dokumentáciou.

Popis ciest a ich parametre sú uvedené v grafickej časti ÚPN - O (Výkres verejného dopravného vybavenia / 2. variant – výkr. č. 3).

▪ Tab. - Členenie miestnych ciest v obci Selce

/ podľa osídlenia a dopravného významu s nadväznosťou na cesty

Funkčná trieda /rýchlosť (V)	Šírka jazdných pruhov v m	Názov a použitie v obci	Poloha	Požiadavky (regulácia)
B2 / V 50	3,25	Cesta III. triedy 2418 v z. ú.	Zberná os obce	Dopravný význam, / čiastočná priama obsluha
C1 / V 40	10 - 12 / *VP	Cesta III. triedy 2418 Obecná trieda / v z. ú.	Centrum obce – jadrové územie	Tranzit vylúčený, možnosť obsluhy všetkých objektov
C2	3	Cesta III. triedy 2418	Nová trasa mimo. z. ú.	Zabezpečenie tranzitu

IV 60		Nová - preložka Obslužná zásobovacia a parkovacia ulica / mimo z.ú.	V obytných zónach – nové : - Na Záhumnie - nástup - Kopanice - nástup	Pripojenie výrobnéj zóny Možnosť obsluhy všetkých objektov
	2,75	Obslužné prístupové MK:	V rámci súčasných zón ulice: - Dolná, Horná, Ku strelnici, Školská, Vyšovec, Nová, Športová, Mlynská, Poľná, Potočná - Sprístupnenie rozvojových lokalít	Priama obsluha / možnosť krátkodobého parkovania
	5 - 10 / *VP	Pešia zóna a obytná ulica	Centrum obce Selce - námestie	Špecifický režim dopravy
	10 - 12 / *VP	Obytná zóna	V rámci rozvoja bývania a RCR: A2.1 Kopanice A2.2 Dlhé zeme A2.3 Močidlá A2.4 Na záhumnie + Vyšovec 4.3.2 Ťapuška 4.3.4 – Šachtický- dolná stanica vlekov 1.2 - Pred Sečianskou dolinou – Osičina 1.4 - Pred Sečianskou dolinou – Osičina	Parkovanie na verejnom pozemku
	1,5	Cyklistické komunikácie	Samostatné cestičky, pruhy <i>*bližšie špecifikované v kap. Cyklistická doprava</i>	Vylúčenie alebo oddelenie motorovej dopravy
		Chodníky a zariadenia	Samostatné cestičky, pruhy <i>*bližšie špecifikované v kap. Pešia doprava a rekr. trasy</i>	

/ *VP- verejný priestor – koridor cesty

2/14.2.3.3. Statická doprava

Zvláštna pozornosť v ÚPN obce Selce sa kladie na problematiku parkovania (krátkodobé pri zariadeniach OV, RCR) a odstavovania (dlhodobé, pre vozidlá v obytných zónach a pri areáloch pracovísk).

Parkovacia politika je jedným z účinných nástrojov regulovania kvality života v obci, preto v zóne s prioritou ochrany (III.) navrhuje ÚPN-O nižší stupeň automobilizácie, nižší štandard ponuky parkovania a súčasne navrhuje záchranné parkoviská v lokalitách:

- lom Pod Lukáčovou s ukončenou ťažbou 60 ZP,
- pre areál - skokanské mostíky/ nad Vyšovcom 70 ZP,
- DP 595 po ukončení ťažby - výhľad 250 ZP,

Ako tiež alternatívnu dopravu (napr. uplatnenie princípu: „zaparkuj a chod' pešo, alebo bicyklom“).

Nároky na statickú dopravu v zmysle normy aktuálne platnej v období vypracovania ÚPN sú pre jednotlivé **urbanistické okrsky (UO)**, **ich územné časti a ich urbanistické lokality (UL)**, **tiež pre súbory funkčných plôch (SFP)**, **a ich lokality (L)** navrhnuté na základe výpočtov (**aktuálne kapacity parkovania a odstavovania vozidiel odporúča ÚPN-O zhodnotiť samostatnou dokumentáciou – Generel statickej dopravy - pasportizácia stavu plôch pre parkovanie a odstavovanie vozidiel*).

Výpočty (Tab. 1, 2, 3) prezentujú orientačné nároky na statickú dopravu, na základe normou predpísaných hodnôt a sú vypočítané pre intervaly počtu obyvateľov, zamestnancov a návštevníkov, na ktorých pripadá jedno stojisko. Pri výpočtoch sú zohľadnené okrem veľkosti obce aj stupeň automobilizácie, poloha posudzovaného územia / objektu a dĺžba prepravnej práce v intenciách normy. Výpočet má význam informatívny, aby sa navrhovateľ, alebo posudzovateľ mohol zorientovať v riešenom území podľa normou stanovených nárokov na parkovacie plochy.

Pre bytové domy je navrhnuté 1,5 parkovacieho miesta/byt a pre rodinné domy 2 miesta/dom.

Parkovacie plochy pri objektoch občianskej vybavenosti (OV) sú navrhnuté so zohľadnením nižšieho podielu individuálnej automobilovej dopravy (OA) v delbe dopravnej práce aj v prospech nemotorovej dopravy (cyklo, peši...).

Základné ukazovatele výhľadového počtu odstavných a parkovacích stojísk OV vychádzajú z potrieb zamestnancov a návštevníkov daného pracoviska, inštitúcie alebo zariadenia, pričom za krátkodobé parkovanie možno považovať parkovanie do 2 h.

Pri výpočtoch je uplatnený koef. 1.1 - prezentuje min.10% rezervu stojísk verejne prístupných pre krátkodobé parkovanie.

Pri rekreačnej návštevnosti sa uvažuje s obrátkovosťou vozidiel 3 - 4 x /deň a tiež s podielom iných druhov dopravy - autobusovej (10 % bus / zájazdová), 15 % bus / verejná, 10% - nemotorová / cyklo, peši, bežky...)

Pre výpočet nárokov kapacít statickej dopravy v SFP bola východiskom predpokladaná návštevnosť lokalít.

Pri výpočte nárokov kapacít statickej dopravy pre záhradkársku osadu bol uplatnený nárok 1 parkovacie miesto / 5 záhradiek.

V zmysle normy aktuálne platnej v období vypracovania ÚPN je potrebné pre navrhované funkcie bývanie, výroba, rekreácia a vybavenosť, riešiť odstavovanie resp. parkovanie vozidiel v nasledovných kapacitách: (potrebné spresniť a overiť v podrobnej zonálnej úrovni formou ÚPP resp. PD):

▪ **Tab. 1 - Potreba odstavovania a parkovania vozidiel (*OA) – návrh ÚPN obce Selce / koncept / 2. variant / Bývanie, výroba, rekreácia a vybavenosť v UO - A, B, C**

Urbanistický okrsk - UO ▪ územná časť UL - urbanistická lokalita	Bývanie / BD + RD Potreba kapacít statickej dopravy (P)			Výroba (P)	OV (potreby P) verej. inštitúcie + komerč. vyb. verejného významu (obchod, služby)	RCR (P)	* VP (potreby P) min. 10% z Σ P (1*m / 5 RD)	Celkom (P) vrátane P vo *VP
	BD	RD	SPOLU BD + RD					
	1,5 *m/byt	2 *m/RD /na pozemku RD						
UO - A (A0 + A1 + A2) – OBYTNO – HOSPODÁRSKY								
▪ A0 - Širšie zázemie centra (súčasná územná časť)	54	1018	1072	0	55	0	113	1240
UL - Urbanistické lokality:								
A0.1 Selčianska cesta / juh 135 RD	34	270	304	0	30	0	33	368
A0.2 Selčianska / sever 127 RD	0	254	254	0	25	0	28	306
A0.3 Poľná 30 RD	0	60	60	0	0	0	6	66
A0.4 Potočná 14 b.j. + 35 RD	20	70	90	0	0	0	9	99
A0.5 Mlynská 37 RD	0	74	74	0	0	0	8	82
A0.6 Partizánska / juh 46 RD	0	92	92	0	0	0	9	101
A0.7 Partizánska / sever 35 RD	0	70	70	0	0	0	7	77
A0.8 Vyšovec 53 RD	0	106	106	0	0	0	11	117
A0.9 Nová, Športová 11 RD	0	22	22	0	0	0	2	24
▪ A1 - Centrum - jadrové územie (súčasná územná časť)	3	254	257	0	48	0	30	335
UL - Urbanistické lokality:								
A1.1 Povyše kostola 2b.j.+ 63 RD	3	126	129	0	17	0	15	161
A1.2 Poniže kostola 64 RD	0	128	128	0	31	0	15	174
▪ A2 - Širšie zázemie centra (rozvojová územná časť)	90	348	438	0	27	0	47	512
UL - Urbanistické lokality:								
A2.1 Kopanice 60 b. j.+ 23 RD	90	46	136	0	27	0	16	178
A2.2 Dlhé zeme 15 RD	0	30	30	0	0	0	3	33
A2.3 Močidlá 6 RD	0	12	12	0	0	0	2	14

A2.4 Na Záhumnie-Vyšovec 130 RD	0	260	260	0	0	0	26	286
z toho: Na Záhumnie 110 RD	0	220	220	0	0	0	22	242
Vyšovec 20 RD	0	40	40	0	0	0	4	44
Celkom A (A0 + A1 + A2)	147	1620	1767	0	130	0	190	2087
UO - B ŠPORTOVO – REKREAČNÝ AREÁL V OBCI								
UL - Urbanistické lokality:								
B.1 Súčasná športovo-rekr. lokalita	0	0	0	0	0	30	3	33
B.2 Rozvojová športovo-rekr. lokal.	0	0	0	0	0	220	22	242
Celkom B (B1 + B2)	0	0	0	0	0	250	25	275
UO - C POĽNOHOSPODÁRSKA – ŽIVOČÍŠNA VÝROBA + NEŠKODNÁ VÝROBA								
UL - Urbanistické lokality:								
C.1 Živočíšna výroba / chov hosp. zvierat	0	0	0	10		0	1	11
C.2 Zmiešané územie / neškod. výr., služ.	0	0	0	35	20	0	5	60
C.3 Nové funkčné plochy / Priorita zeleň	0	0	0	5	2	0	1	8
Celkom C (UL - C1 + C2 + C3)	0	0	0	50	22	0	7	79
Spolu: UO – A + B + C	147	1620	1767	50	152	250	222	2441

▪ **Tab. 2 - Potreba odstavovania a parkovania vozidiel (*OA) – návrh ÚPN obce Selce**
/ Rekreačia a cestovný ruch (RCR) v SFP -1, 2, 3, 4

/ 2. variant

Súbor funkčných plôch (SFP) L - lokalita	RCR (potreby P)			* VP (potreby P) min. 10% z $\sum P$ (1*m / 5 IRO)	Celkom (P) vrátane P vo * VP
	Individuálne rekr. obj.(IRO) / na pozemkoch IRO	Izby (Hotely, penzióny, apartmány..) / na pozemkoch H,P,A	Návštevnosť účastníci - krátkodobé / prevažne verejné		
SFP - 1 HRBY - STARÉ SELCE					
L - Lokality :					
1.1 Pred Selčianskou Dolinou - súčasná lokalita	2	0	0	0	2
1.2 Pred Selčian.Dolinou - Osičina rozvojová lokalita	14	0	0	3	16
1.3 Pred Selčian.Dolinou súčasná lokalita + rozvoj	10	0	0	2	12
1.4 Pred Selčian.Dolinou - Osičina rozvojová lokalita	16	0		2	19
1.5 Záhradkárska osada súčasná lokalita + rozvoj	16	0	0	2	18
Celkom SFP- 1 (L- 1.1,1.2,1.3,1.4, 1.5)	58	0	0	9	67
SFP – 2 BREZINY - ZÁHUMNIE					
L - Lokality :					
2.1 Strelnica /súčasná - rozvojová lokal.	0	0	12	2	14
Celkom SFP - 2 (L- 2.1)	0	0	12	2	14
SFP – 3 DÚBRAVA - ŠKRADNO					
L - Lokality :					
3.1 Lesy	0	0	0	0	0
Celkom SFP - 3 (L- 3.1)	0	0	0	0	0
SFP – 4 SELČIANSKY DIEL					
L - Lokality :					
4.1- Selčianska dolina - Čachovo (Časť lokality 4.1.1)	28	23	160 + 60 ZP mimo areál / bývalý lom	26	297

4.2 - Fuggerov dvor	0	35	25	6	66
4.3 - Areál Šachtičky (Časti lokality 4.3.1, 4.3.2, 4.3.3, 4.3.4)	8	38	245	30	321
4.4 – Skokanské mostíky	0	0	70 ZP - mimo areál v lokalite Vyšovec	7	77
Celkom SFP- 4 (L-4.1,4.2,4.3, 4.4)	36	96	560	69	761
Spolu: SFP- 1, 2, 3, 4	94	96	572	80	842

▪ **Tab. 3 - Zhrnutie potreby odstavovania a parkovania vozidiel (*OA) - návrh ÚPN obce Selce / 2. variant**
/ Bývanie, výroba, rekreácia a vybavenosť v UO - A, B, C a v SFP -1, 2, 3, 4

Potreba v UO + SFP	Bývanie, výroba, RCR a vybavenosť	* VP
(A + B + C) + (1 + 2 + 3 + 4)	2219 + 762 = 2981	222 + 80 = 302
Celková potreba v UO + SFP	2981 + 302 = 3283 odstavovaných a parkovacích miest	

Význam skratiek: * OA – osobné auto, * m – miesto, * UL - urbanistické lokality UO, * L – lokality, * VP – verejný priestor

Okrem uvedeného počtu odstavných miest v počte **3283** + rezerva **250 ZP** v SFP 1, bude potrebné navrhnuť a zabezpečiť aj parkovacie miesta pre prípustnú doplnkovú občiansku vybavenosť, podľa rozsahu a druhu vybavenosti.

Pre obec Selce, ako správcu územia, je z uvedených výpočtov (Tab.1, 2, 3) prezentovaná významná informácia o potrebe usmernenia realizácie predpokladaných kapacít pre odstavovanie a parkovanie vozidiel (*OA) **vo verejných priestoroch * VP**, ktoré majú byť situované prednostne v rámci verejných koridorov komunikácií a na verejných plochách (*potrebné následne spresniť a overiť územné možnosti v rámci zonálnych riešení*)

V súlade s navrhovanými regulatívmi funkčného využitia územia prezentuje ÚPN obce:

- Pre bývanie v rodinných domoch s odstavnými miestami obyvateľov v rámci súkromných pozemkov s preferenciou garáží, prístreškov ako stavebných súčastí rodinných domov.
- Pre bývanie v individuálnych rekreačných objektoch (IRO), v zóne s prioritou ochrany – III., s odstavnými miestami formou záchytných parkovísk v rámci rekreačných území.
- Pre bývanie v individuálnych rekreačných objektoch (IRO), v zóne s hospodárskou funkciou – II., s odstavnými miestami na vlastných pozemkoch s preferenciou garáží, prístreškov ako stavebných súčastí IRO.
- Pre bývanie v bytových domoch s parkovaním vozidiel obyvateľov primárne na pozemkoch bytových domov (s preferovaním podstavaných garáží ako súčastí objektov), sekundárne na vyhradených odstavných plochách a na verejných komunikáciách.
- Pre plochy občianskeho vybavenia s parkovaním a odstavovaním vozidiel užívateľov občianskeho vybavenia a ubytovacích zariadení na pozemkoch prevádzkovateľov týchto zariadení, s preferenciou parkovania v rámci objektov.
- Budovanie plôch statickej dopravy pre verejné inštitúcie v kapacitách v súlade s technickými normatívmi.
- Dobudovanie chýbajúcich kapacít statickej dopravy pre existujúcu zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných objektov v súlade s technickými normatívmi.
- Vybudovanie podstavaných odstavných plôch, pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v kapacitách v súlade s technickými normatívmi.
- Vybudovanie odstavných plôch, pre navrhnuté objekty vybavenosti a výroby v kapacitách v súlade s technickými normatívmi, prednostne podstavaných odstavných plôch.
- Riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými a rekreačnými domami na vlastných pozemkoch RD a IRO.
- V rekreačných priestoroch zabezpečiť rekonštrukciu prístupových miestnych komunikácií tak, aby sa MK v územne vhodných miestach rozšírila o min. pozdĺž. parkovací pruh šírky 2,0 - 2,5 m, resp. verejný koridor cesty na min. 10 m.
- Regulovanie parkovania na vybraných uliciach, v prípade potreby aj časová regulácia dĺžky parkovania.

2/14.2.4. Hromadná autobusová doprava

Spojenie obce s mestom Banská Bystrica nie je v súčasnosti zabezpečené linkou mestskej hromadnej dopravy. Verejnú dopravu na území obce v súčasnosti zabezpečuje v zmysle prepravného poriadku IDS BBSK (Integrovaný dopravný systém Banskobystrického kraja) dopravca Slovenská autobusová doprava Zvolen, a.s. Obcou na ceste III/2418 (Selčianska ulica a Partizánska ulica) premáva pravidelná prímestská linka v smere Banská Bystrica – Senica – Selce – Priečhod – Baláže. Na ceste sú situované 3 autobusové zastávky.

Vzhľadom na blízkosť Banskej Bystrice, počet obyvateľov obce Selce a prevažujúcu pravidelnú odchádzku obyvateľov Seliec za prácou do Banskej Bystrice navrhuje ÚPN zabezpečiť predĺženie linky MHD do Seliec – znamenalo by optimalizáciu akéhokoľvek iného variantu z hľadiska dopravy, s cieľom zlepšenia dopravnej obsluhy obce a jej zázemia a minimalizáciu osobnej automobilovej dopravy.

Polohy súčasných autobusových zastávok sú na niektorých miestach situované nevhodne. Potrebná úprava situovania má umožniť vybudovanie zastávkových pruhov mimo prejazdneho profilu cesty a zabezpečiť dostupnosť do 400 m. ÚPN-O preto navrhuje rekonštrukciu autobusových zastávok v zmysle požiadaviek príslušných technických noriem.

ÚPN-O odporúča vypracovanie generelu dopravy a v rámci neho zhodnotiť, či všetky zastávky, na ktorých sa pre stiesnené pomery zastavuje na jazdnom pruhu miestnych ciest, umožňujú dostatočný rozhľad, pričom zostáva na vozovke cesty vedľa autobusu šírka jazdného pásu min. 3,0 m.

ÚPN-O rieši dopravný koridor navrhovanej trasy preložky cesty III/2418 Banská Bystrica - Selce - Priečhod - Baláže do polohy severo-západného obchvatu obce Selce. Vytvára tak priestor pre optimálnu obsluhu a dostupnosť nových rozvojových funkčných plôch bývania na verejnú hromadnú dopravu. Rozmiestnenie 3 nových zastávok na preložke cesty vyhovuje požiadavke izochrony dostupnosti 400 m a je zrejmé z grafickej časti ÚPN-O.

Zastávkový pruh na vozovke musí mať vodorovné označenie. Situovanie zastávok hromadnej dopravy sa riadi podľa príslušných technických noriem.

Z hľadiska ochrany životného prostredia návrh uvažuje s ekologizáciou prostriedkov verejnej hromadnej dopravy – médium plyn resp. elektrická energia.

2/14.2.5. Dopravné zariadenia

Dopravné zariadenia predstavujú na území obce najmä čerpacie stanice pohonných látok, servisy a opravovne. Na území obce nie sú v súčasnosti vybudované čerpacie stanice pohonných hmôt. S ich lokalizáciou ÚPN-O nepočíta ani v plánovacom horizonte z dôvodu nízkeho počtu obyvateľov a bezprostrednej blízkosti čerpacej stanice pohonných látok na k. ú. Banská Bystrica.

Vzhľadom na rozvoj elektromobility je potrebné na území obce vo všetkých urbanistických okrskoch riešiť možnosť situovania verejných elektronabíjajúcich staníc. Pri realizácii je potrebné rešpektovať aktuálne platnú legislatívu.

2/14.2.6. Pešia doprava

Základným prvkom pešej dopravy je peší priestor s parkovou úpravou v jadre obce, tvorený námestím v kontakte s Partizánskou ulicou. Odtiaľ vedú hlavné smery pešej dopravy v súbehu s hlavnou cestnou sieťou obojstrannými, resp. miestami jednostrannými chodníkmi. Vyskytujú sa tiež úseky bez chodníkov, kolízne s automobilovou dopravou.

Z hľadiska pohybu chodcov je veľmi problematický prieťah cesty III/2418 Banská Bystrica – Baláže cez centrálnu časť obce. Táto cesta dopravne rozdeľuje obec na dve časti a komplikuje ich vzájomnú prepojenosť. Problémový je tiež koridor miestnej komunikácie (Mlynská ul.) sprístupňujúci areál Roľníckeho družstva a rekreačné lokality Selčianska dolina – Čachovo, ktorá odbočuje z cesty III/2418 v centre obce do Selčianskej doliny.

V tých častiach obce, kde nie sú vybudované chodníky pozdĺž ciest, rieši koncepcia ÚPN-O ich dobudovanie. V častiach obce kde je intenzita dopravy nižšia, je možné riešenie formou upokojených ciest.

V rámci pešej dopravy koncepcia ÚPN-O navrhuje:

- V centrálnej časti obce rozširovať pešie plochy a námestia s dominantným pohybom chodcov.
- V nových rozvojových lokalitách riešiť menšie verejné priestory a chodníky s dominantným pohybom chodcov.
- Riešiť plochy s dominantným pohybom peších s obmedzeným pohybom obslužnej dopravy.

- V rámci budovania nových komunikácií v obci riešiť minimálne jednostranné chodníky pozdĺž ciest.
- Riešiť samostatné pešie trasy, ktoré prepájajú hlavné zdroje a ciele pešieho pohybu.
- Dobudovanie chýbajúcich chodníkov v existujúcej zastavanej časti obce s prepojením na turistické trasy do extravilánu obce.
- V existujúcich aj nových rozvojových lokalitách, kde je predpoklad nízkej intenzity dopravy, nie je potrebné segregovať pešiu dopravu a pohyb peších je riešený formou upokojených ciest.

2/14.2.7. Cyklistická doprava

Obec Selce svojou geografickou polohou, morfológiou terénu a rozmiestnením územného potenciálu má pre rozvoj cyklistickej dopravy veľmi dobré predpoklady. Hlavne v zastavanom území obce sa tým, že sa dobudujú cyklistické cesty, resp. pruhy, relatívne zníži používanie osobných motorových vozidiel a tým aj ich negatívny vplyv na obytnú pohodu a životné prostredie.

Priamo v zastavanom území obce v súčasnosti nie sú vybudované samostatné cyklistické cesty, preto ÚPN-O tejto problematike venuje pozornosť, vzhľadom na vhodné podmienky pre rozvoj tohto druhu dopravy a v kategórii nemotoristických ciest sleduje dlhodobý trend vytvárania priaznivých podmienok pre peších a cyklistov.

V kategórii nemotoristických ciest je potrebné sledovať dlhodobý trend vytvárania priaznivých podmienok pre peších a cyklistov.

Podmienky na území obce umožňujú podporu využívania možných pozemkov a lesných ciest na budovanie cyklistických ciest a cykloturistických trás. V princípe riešenie sleduje zlepšenie priestupnosti územia pre peších a cyklistov (zachovanie a doplnenie ciest, odstránenie bariér), naďalej rozvíjať systém rekreačných trás a bezbariérových ťahov pozdĺž vodných tokov s vhodnými priestorovými podmienkami pre pohyb peších, cyklistov a pohybujúcich sa in line.

Koncepcia cyklistickej dopravy v ÚPN-O člení cyklistické trasy a rieši podľa významu a územného situovania ako miestne – hlavné a vedľajšie (v rámci súčasného a nového rozvojového zastavaného územia obce) a rekreačné (mimo zastavaného územia obce).

Vzhľadom na rozvojové predispozície územia Seliec v oblasti rekreácie a cestovného ruchu koncepcia dopravy v rámci ÚPN-O rieši prepojenie potenciálnych línií cyklistickej dopravy na území obce na budovanú cyklosústavu ciest a trás mesta Banská Bystrica a regionálnu sústavu značených cykloturistických trás v blízkom okolí a magistral v širšom území – kap. 2.14.1.

2/14.2.8. Železničná doprava

Obec Selce nemá priame železničné napojenie na železničné trate. Z hľadiska železničnej dopravy má obec Selce však vhodné cestné dopravné napojenie na železničnú stanicu v Banskej Bystrici. Železničná stanica Banská Bystrica je vo vzdialenosti 5 km s priamym spojením obce verejnou hromadnou autobusovou (prímestskou) dopravou s časovou dostupnosťou 15 minút.

Železničné pripojenie mesta Banská Bystrica je zabezpečované dvoma železničnými traťami, a to 170 Zvolen – Banská Bystrica – Vrútky a 172 Banská Bystrica – Červená Skala.

2/14.2.9. Letecká doprava

Na k. ú. obce Selce Dopravný úrad neeviduje žiadne letisko, osobitné letisko, heliport, ani letecké pozemné zariadenie. Celé k. ú. obce Selce sa ale nachádza v priestore ochranných pásiem Letiska Sliač (ďalej len „letisko“), vrátane ochranného pásma leteckého pozemného zariadenia - okrskový rádiolokátor SRE (ďalej len „letecké pozemné zariadenie“) určených rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn. 1-430/92/LPZ zo dňa 27. 10. 1992.

Z ochranných pásiem vyplývajú pre územie obce nasledovné výškové obmedzenia stavieb, zariadení nestavebnej povahy (vrátane použitia stavebných a iných mechanizmov), porastov a pod., ktoré sú konkrétne stanovené:

- ochranným pásmom vzletového a približovacieho priestoru letiska s obmedzujúcou nadmorskou výškou objektov v rozpätí cca 510,4 - 533,79 m n.m.Bpv (obmedzujúce výšky stúpajú v sklone 1,43 % /1:70/ v smere od letiska),

- ochranným pásmom leteckého pozemného zariadenia - okrskový rádiolokátor SRE (ďalej len „letecké pozemné zariadenie“) s obmedzujúcou nadmorskou výškou objektov v rozpätí cca 424,4 - 483,9 m n. m. Bpv (obmedzujúce výšky stúpajú v sklone 0,5° (0,87 %, /resp. 1:114,59/ v smere od zariadenia).

Keďže sa jednotlivé ochranné pásma prelínajú, je záväzná výška stanovená ochranným pásmom s nižšou hodnotou, tzn. v prípade katastrálneho územia obce Selce hodnotou určenou ochranným pásmom leteckého pozemného zariadenia.

V zmysle ustanovení § 28 ods. 3 a § 30 leteckého zákona je Dopravný úrad dotknutým orgánom štátnej správy v povoľovacom procese stavieb a zariadení nestavebnej povahy v ochranných pásmach letísk a leteckých pozemných zariadení ako aj pri ďalších stavbách, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť leteckej prevádzky, na základe čoho je potrebné požiadať Dopravný úrad o súhlas pri:

- stavbách a zariadeniach, ktoré by svojou výškou, prevádzkou alebo použitím stavebných mechanizmov mohli narušiť vyššie popísané ochranné pásma letiska a leteckého pozemného zariadenia,
- stavbách alebo zariadeniach vysokých 100 m a viac nad terénom (§ 30 ods. 1 písmeno a) leteckého zákona),
- stavbách a zariadeniach vysokých 30 m a viac umiestnených na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu (§ 30 ods. 1 písmeno b) leteckého zákona),
- zariadeniach, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielačie stanice (§ 30 ods. 1 písmeno c) leteckého zákona),
- zariadeniach, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje (§ 30 ods. 1 písmeno d) leteckého zákona).

Terén v časti katastrálneho územia už presahuje výšky určené ochranným pásmom vzletového a približovacieho priestoru letiska (časť tohto územia bola v ÚPN-O akceptovaná podľa vyznačenia v poskytnutej prílohe), tzn. tvorí prirodzenú leteckú prekážku. V tejto časti územia a nad výšky určené ochranným pásmom vzletového a približovacieho priestoru letiska je zakázané umiestňovať akékoľvek stavby a zariadenia nestavebnej povahy.

Zároveň samotný terén, vrátane zastavaného územia obce, v podstate v celom katastrálnom území obce presahuje aj výšky určené ochranným pásmom leteckého pozemného zariadenia. V časti územia, kde terén presahuje výšky určené ochrannými pásmami leteckého pozemného zariadenia a nad výšky určené ochrannými pásmami leteckého pozemného zariadenia je zakázané umiestňovať akékoľvek stavby a zariadenia nestavebnej povahy bez súhlasu Dopravného úradu. Dopravný úrad na základe konkrétneho návrhu výšky navrhnutého využitia územia v ÚPN-O a na základe posúdenia vplyvu využitia územia na činnosti leteckého pozemného zariadenia, s prihliadnutím na stanovisko prevádzkovateľa leteckých pozemných zariadení na Letisku Sliač, určí podmienky pre využitie predmetného územia.

Dopravný úrad pri posudzovaní návrhu funkcií v rámci prerokovania územnoplánovacej dokumentácie upúšťa od požiadavky predloženia výšky v území, kde terén tvorí leteckú prekážku vzhľadom na obmedzujúce výšky určené ochrannými pásmami leteckého pozemného zariadenia, v ďalšom stupni dokumentácie a od zákazu umiestňovať objekty v priestore, kde už terén presahuje výšky určené ochranným pásmom vzletového a približovacieho priestoru letiska.

Pre lokality (územie), kde terén presahuje výšky určené ochranným pásmom vzletového a približovacieho priestoru letiska a lokality priľahlé tomuto územiu, kde nie je dostatočná rezerva pre umiestnenie objektov vzhľadom na obmedzujúce výšky určené týmto ochranným pásmom a úroveň terénu (v ÚPN-O akceptované podľa vyznačenia v poskytnutej prílohe), s rozšírením o priestor s malými rezervami do výšok určených ochranným pásmom – v mape ochranných pásiem nevyznačený, tzn. kóta Kajchiar a jej širšie okolie, lokalita Malý diel) a pre lokality (územie) nachádzajúce sa v severnej polovici katastrálneho územia obce (nezastavané hornaté územie obce), kde terén presahuje výšky určené ochranným pásmom leteckého pozemného zariadenia a kde toto územie nie je tienené vyšším terénom, ktorý sa nachádza medzi zariadením a týmto územím obce, **je v ÚPN-O akceptovaná požiadavka Dopravného úradu na zapracovanie do záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie okrem obmedzení vyplývajúcich z ochranných pásiem letiska a leteckého pozemného zariadenia uvedených vyššie a požiadaviek ustanovení § 28 ods. 3 a § 30 leteckého zákona, aj regulatív v nasledovnom znení:**

„Umiestnenie objektov v území, kde už samotný terén presahuje obmedzujúce výšky určené ochrannými pásmami Letiska Sliač a zároveň územie nie je tienené existujúcim terénom medzi riešeným územím a letiskom (v časti ochranného pásma vzletového a približovacieho priestoru letiska v západnej časti katastrálneho územia obce

a ochranného pásma leteckého pozemného zariadenia v severnej polovici katastrálneho územia obce) alebo v lokalitách priliehajúcich tomuto územiu, kde nie je dostatočná rezerva pre umiestnenie objektov vzhľadom na úroveň terénu a obmedzujúce výšky určené týmito ochrannými pásmami, môže byť povolené len za predpokladu, že objekty nebudú mať negatívny vplyv na bezpečnosť leteckej prevádzky, činnosť leteckého pozemného zariadenia a ďalší rozvoj letiska, t. j. každý objekt bude Dopravným úradom individuálne posúdený a ak objekt neohrozí bezpečnosť leteckej prevádzky, nevzniknú žiadne prevádzkové obmedzenia, nedôjde k zníženiu úrovne bezpečnosti leteckej prevádzky a vplyvu na činnosť leteckého pozemného zariadenia a rozvoj letiska, môže Dopravný úrad takýto objekt povoliť“.

Do katastrálneho územia obce Selce zasahuje nielen ochranné pásmo kužeľovej plochy samotného letiska, ktoré zasahuje len do časti územia, ale aj ochranné pásmo leteckého pozemného zariadenia - okrskový rádiolokátor SRE, ktoré je taktiež určené v rámci rozhodnutia o určení ochranných pásiem Letiska Sliač. Toto ochranné pásmo leteckého pozemného zariadenia pokrýva celé katastrálne územie obce.

Riešenie ÚPN obce rešpektuje obmedzenia vyplývajúce z ochranných pásiem letiska a leteckého pozemného zariadenia uvedené vyššie v texte podkap. 2/14.2.9. a požiadavky ustanovení § 28 ods. 3 a § 30 leteckého zákona. Zapracovaný je aj Dopravným úradom požadovaný regulatív umiestnenia objektov.

2/14.2.10. Špeciálna a rekreačná doprava

Špeciálna a rekreačná doprava na k. ú. Selce zahŕňa zariadenia spojené s vybavením pre zimnú rekreáciu a športy – lyžiarske vleky v rekreačných strediskách Šachtíčky a Čachovo.

V grafickej časti dopravnej koncepcie sú zdokumentované aj trasy pre bežecké lyžovanie, ktoré sú v prevažnej miere vedené po existujúcich lesných a poľných cestách v peáži s letnými turistickými bežeckými a cyklistickými trasami.

2/15. VEREJNÉ TECHNICKÉ VYBAVENIE

2/15.1. VODNÉ HOSPODÁRSTVO

2/15.1.1. Riešenie problematiky v rámci širších územných súvislostí

/ Zásobovanie pitnou vodou

Verejný vodovod v obci je napojený na Pohronský skupinový vodovod (cez vodojem Nemce) a skupinový vodovod Slovenska Ľupča – Priechod - Selce (cez vodojem Priechod), súčasťou vodárenského systému je aj prameň Jelšiny s legislatívne povoleným odberom 1,0 l.s⁻¹. Vodovod je v správe Stredoslovenskej vodárenskej prevádzkovej spoločnosti, a. s. (StVPS, a.s.), závod Banská Bystrica.

Koncept ÚPN obce Selce v rámci širších územných súvislostí rešpektuje existujúci systém zásobovania riešeného územia pitnou vodou.

/ Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

Z hľadiska širších vzťahov je verejná splašková kanalizácia v obci Selce súčasťou aglomerácie Banská Bystrica. Vybudovaná verejná splašková kanalizácia je zaústená do zberača AS-1 verejnej kanalizácie mesta Banská Bystrica, prostredníctvom ktorej sú odpadové vody odvedené na ČOV Banská Bystrica.

ÚPN obce Selce v etape konceptu v rámci širších územných súvislostí rešpektuje:

- existujúci systém odvádzania komunálnych odpadových vôd a ich čistenie na ČOV Banská Bystrica,

/ Odtokové pomery

Z hľadiska širších vzťahov katastrálne územie obce Selce nie je ovplyvňované odtokom zrážkových vôd z iného územia. Zrážkové vody z katastrálneho územia otekajú:

- Selčianskym potokom z povodia s číslom hydrologického poradia 4–23–02–082 a 4-23-02-083
- Nemčianskym potokom z povodia s číslom hydrologického poradia 4–23–02–084.

2/15.1.2. Riešenie problematiky v katastrálnom území obce

/ Hlavné ciele a problémy riešené v oblasti vodného hospodárstva

ÚPN obce Selce pri riešení hlavných cieľov a problémov vo vodnom hospodárstve vychádza z koncepcie uvedenej v nadradenom strategickom dokumente ÚPN VÚC Banskobystrického kraja (Aktuálne znenie Zmien a doplnkov z r. 2020, výkres č.3 Technická infraštruktúra), ako aj z požiadaviek vyplývajúcich zo strategických dokumentov Vodného plánu Slovenska (MŽP SR, 2021), Plánu manažmentu čiastkového povodia Váhu (MŽP SR, 2020), Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre Slovenskú republiku na roky 2021 – 2027.

V oblasti riešenia ochrany vôd je potrebné:

- rešpektovať ochranné pásma vodárenských zdrojov Slovenská Ľupča – prameň Ľadová studňa, prameň Jelšiny, Šachtičky – pramene I, II, III, pramene Pod Selčianskym dielom, Čachovo – prameň Tuf, prameň Pod Margušovom, ktoré predstavujú nezastavateľné územie,
- rešpektovať územie Chránenej vodohospodárskej oblasti (CHVO) Nízke Tatry západ,
- rešpektovať pobrežné pozemky (ochranné pásma) vodných tokov, ktoré predstavujú nezastavateľné územie.

V oblasti riešenia zásobovania pitnou vodou je potrebné:

- zabezpečiť pitnú vodu pre riešené územie podľa požiadaviek daných legislatívou,
- rozšíriť verejný vodovod v obci Selce vo väzbe na uvažovaný územný rozvoj pri rešpektovaní tlakových pásiem, posúdenie kapacitných možností existujúceho vodárenského systému,
- rešpektovať v rekreačnom stredisku „Bioresort Šachtičky“ posúdenie Rozhodnutia Okresného úradu Banská Bystrica, odboru starostlivosti o ŽP č. OU-BB-OSZP2-2018/027168-007 zo dňa 13. 12. 2018, ktorým bolo rozhodnuté, že stavba „Bio resort Šachtičky“ podľa Dokumentácie pre územné rozhodnutie (ďalej DUR) vypracovanej subjektom StVS-servising s.r.o Banská Bystrica nie je navrhovanou činnosťou podľa § 16 ods. 6 písm. b) vodného zákona (nepovažuje sa za nesplnenie environmentálnych cieľov) a nie je potrebné ju posúdiť podľa článku 4.7 RSV. V DUR je navrhované rozšírenie existujúceho vodovodu v I. etape pre 9 rekreačných chát, v II. etape ďalších 15 chát. (ÚPN obce – koncept akceptuje z toho len rozvoj o 8 objektov - rekr. domov). V „Dokumentácii pre územné rozhodnutie“ (DUR) v bilancii potreby pitnej vody nebola zahrnutá návštevnosť strediska, ktorú je potrebné zahrnúť do návrhu potreby bilancii pitnej vody pre stredisko, v ÚPN obce Selce,
- rešpektovať existujúci vodovod „Fuggerov dvor“,
- rešpektovať existujúce vodovody „Športcentrum Čachovo“,
- rešpektovať existujúce zásobovania pitnou vodou z individuálnych zdrojov mimo dosahu verejného vodovodu.

V oblasti riešenia odvádzania a čistenia odpadových vôd je potrebné:

- riešiť odvádzanie odpadových vôd z nových urbanizovaných plôch delenou kanalizáciou,
- doriešiť napojenie nových urbanizovaných plôch cez splaškovú kanalizáciu na súčasnú kanalizačnú sieť mesta a ČOV Banská Bystrica,
- v časti obce Selce (ul. Mlynská a Poľná) napojiť na systém verejnej splaškovej kanalizácie a zrušiť malú MB ČOV,
- v rekreačných lokalitách, nachádzajúcich sa v CHVO Nízke Tatry (západná časť), rešpektovať existujúci spôsob likvidácie splaškových vôd, ktoré musia spĺňať požiadavky zákona o vodách a zákona o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách,
- rešpektovať v rekreačnom stredisku „Bioresort Šachtičky“ posúdenie Rozhodnutia Okresného úradu Banská Bystrica, odboru starostlivosti o ŽP č. OU-BB-OSZP2-2018/027168-007 zo dňa 13. 12. 2018, ktorým bolo rozhodnuté, že stavba „Bioresort Šachtičky“ podľa Dokumentácie pre územné rozhodnutie (DUR) vypracovanej subjektom StVS-servising s.r.o Banská Bystrica nie je navrhovanou činnosťou podľa § 16 ods. 6 písm. b) vodného zákona (nepovažuje sa za nesplnenie environmentálnych cieľov) a nie je potrebné ju posúdiť podľa článku 4.7 RSV. V DUR je navrhovaná ČOV pre celú rekreačnú lokalitu, rozšírenie existujúcej splaškovej kanalizácie, odvádzanie vyčistených odpadových vôd z ČOV cez vsakovací systém do podzemných vôd. V DUR v bilancii množstva splaškových vôd nebola zahrnutá návštevnosť strediska, ktorú je potrebné zahrnúť do návrhu ÚPN obce Selce v etape konceptu,
- v území mimo dosah verejnej kanalizácie umožniť individuálne zariadenia na čistenie a akumuláciu splaškových vôd v zmysle platnej legislatívy §36 ods.2 a 4 zákona o vodách (žumpy, domové ČOV),
- uplatňovať návrh delenej kanalizačnej siete v zastavanom území okrajových častí obce a v oblastiach, kde dochádza k výraznej prestavbe územia, ktoré je v súčasnosti založené na jednotnej kanalizácii. Rešpektovať

„Rozhodnutie obce o uložení povinnosti pripojiť sa na verejnú kanalizáciu“ uvedenia stavby verejnej splaškovej kanalizácie v obci do prevádzky, z ktorej vyplýva povinnosť občanov napojených na starú jednotnú kanalizáciu napojiť sa na novú splaškovú kanalizáciu, aby existujúce nečistené výuste (Selce Jednota a Selce Kopanice) ostali len ako výusty pre dažďové vody.

V oblasti riešenia odtokových pomerov a ochrany pred povodňami

- riešiť opatrenia na tokoch na ochranu intravilánu obce pred extrémnym odtokom zrážkových vôd,
- preveriť projektovú dokumentáciu „Selce – protipovodňová ochrana v časti Breziny – Vyšovec“ možnosti vytvorenia retenčných priestorov na akumuláciu zrážkových vôd v predmetnom povodí a tým zabezpečiť zníženie prítoku do existujúcej dažďovej kanalizácie (bez potreby jej rekonštrukcie),
- rezervovať územie pre realizáciu protipovodňových opatrení na Selčianskom potoku nad areálom roľníckeho družstva a v Selčianskej doline nad rekreačným strediskom Selčianska dolina - Čachovo,
- zabezpečiť obslužné, údržbové a zásahové koridory pozdĺž vodných tokov bez možnosti zastavania, umožňujúcich voľný prístup k nim, z dôvodu priebežnej starostlivosti o príľahlé územie, vrátane možnosti nevyhnutných zásahov aj v krízových situáciách,
- zabezpečiť ochranu a prísnu reguláciu príľahlých území vodných tokov – hydrických biokoridorov, minimálne v rozsahu ich ochranných pásiem resp. v rozsahu území so zachovaným brehovým porastom (vrátane ich prírodného charakteru i reliéfu (nezastavateľné plochy)).

/ Charakteristika východiskového stavu

▪ Ochrana vôd

Povrchové a podzemné vody vzhľadom na svoju nenahraditeľnosť a spoločenský význam sú chránené systémom opatrení, v ktorom právnym podkladom je zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon).

Ochrana vodného bohatstva je zakotvená vo vodnom zákone v piatej časti "Ochrana vodných pomerov a vodárenských zdrojov":

- všeobecné povinnosti
- chránená vodohospodárska oblasť
- ochranné pásma vodárenských zdrojov
- referenčná lokalita
- citlivé oblasti
- zraniteľné oblasti

V administratívnom území obce Selce sú z hľadiska ochrany vôd stanovené:

Chránená vodohospodárska oblasť (CHVO)

Táto forma ochrany povrchových a podzemných vôd vyplýva z § 31 vodného zákona a realizuje sa zákonom č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov a nariadením vlády č. 13/1987 Zb. o niektorých chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd. Do riešeného územia spadá územie CHVO Nízke Tatry západ.

Ochranné pásma vodárenských zdrojov

Táto forma ochrany vyplýva z § 32 vodného zákona a realizuje sa formou stanovenia ochranného pásma vodárenských zdrojov (OP). Ochranné pásma vodárenských zdrojov podzemných a povrchových vôd určených na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou sa stanovujú v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Ochranné pásma podzemných vôd:

- Slovenská Ľupča – prameň Ľadová studňa, PHO 2. stupňa vonkajšie stanovené Rozhodnutím č. PLVH 1705/88 Dj 10. 11. 1988, zasahuje do k. ú. obce Selce (v území CHVO),
- Selce - prameň Jelšiny a Zábrež, PHO I. a II. stupňa stanovené Rozhodnutím PLVH Banská Bystrica č. 337/87/Dj z 8. 7. 1987,
- Šachticky – pramene I, II, III, PHO I, a II. stupňa stanovené Rozhodnutím PLVH č. 1662/88 Dš zo dňa 14. 11. 1988,
- Fuggerov dvor – pramene Pod Selčianskym dielom, OP I. a II. stupňa stanovené Rozhodnutím ObUŽP Banská Bystrica č. ObUŽP č. 2008/00524/BV z 1. 4. 2008,

- Športcentrum Selce - Čachovo – prameň Tuf, rozhodnutie orgánu štátnej vodnej správy o určení OP vodárenského zdroja nezistené,
- vodný zdroj Pod Margušovom pre vodovod v správe obce Selce (bývalý správca RD) rozhodnutie orgánu štátnej vodnej správy o určení OP vodárenského zdroja nezistené,
- vodojemy - oplotené areály VDJ sú špecifikované ako OP I. stupňa vodárenského zdroja.

Ochranné pásma povrchových vôd:

Do riešeného územia nezasahuje OP povrchových vôd, t. j. vodárenský tok.

Referenčná lokalita

Do riešeného územia nespadá povodie referenčnej lokality podľa §32a vodného zákona.

Citlivé a zraniteľné oblasti

Podľa §§ 33 a 34 vodného zákona sú určené ministerstvom kritériá pre stanovenie citlivých a zraniteľných oblastí. K. ú. Selce spadá do zoznamu zraniteľných oblastí podľa Nariadenia vlády SR č. 62/2022 Z. z., ktorým sa ustanovujú citlivé a zraniteľné oblasti, ktorých poľnohospodárske využitie je upravené podmienkami a obmedzeniami podľa § 35 vodného zákona a osobitného predpisu, ktorý je v súlade s článkom 3 smernice Rady 91/676/EHS o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov.

Ochranné pásmo prírodných liečivých zdrojov

V riešenom území sa neuplatňuje ochrana prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov. Legislatívne podmienky pre takýto druh ochrany sú zakotvené v zákone č.538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Pobrežné pozemky vodných tokov

V území Selce je potrebné rešpektovať ochranné pásma pre pobrežné pozemky podľa § 49 vodného zákona, ide o pobrežné pozemky do 10 m od brehovej čiary, resp. vzdušnej alebo návodnej páty hrádze pri vodohospodársky významný tok Selčiansky potok (4-23-02-082) a do 5 m od brehovej čiary pri ostatných prirodzených vodných tokoch Nemčiansky potok a ich prítokoch.

Ochranné pásma vodárenských zariadení

- VDJ Senica II. tlakové pásmo pre vodovod v časti obce Selce a miestnej časti mesta Banská Bystrica Senica, VDJ Selce – Močidlá a VDJ Jelšiny verejného vodovodu obce Selce,
- VDJ Bioresort Šachtický,
- VDJ Kejda,
- VDJ v správe obce Selce (bývalý správca RD),
- VDJ pre Šport centrum Selce- Čachovo,
- pásma ochrany verejných vodovodov a verejných kanalizácií stanovené v § 19 ods. 2 zák. č.230/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 442/2002 Z. z.

■ Zásobovanie pitnou vodou

Zásobovanie pitnou vodou v administratívnom území obce Selce zabezpečuje:

Vodovody v správe StVPS, a. s. Závod 01 Banská Bystrica:

- Verejný vodovod v obci je napojený na Pohronský skupinový vodovod (cez vodojem Nemce) a skupinový vodovod Slovenska Ľupča – Priechod - Selce (cez vodojem Priechod), súčasťou vodárenského systému je aj prameň Jelšiny s legislatívne povoleným odberom 1,0 l.s⁻¹. Vodovod je v správe Stredoslovenskej vodárenskej prevádzkovej spoločnosti, a. s. (StVPS, a. s.), závod Banská Bystrica.
- Vodovod v rekreačnom stredisku „Bioresort Šachtický“ je v správe StVPS, a. s., závod Banská Bystrica. Vodárenským zdrojom sú pramene Šachtický I., II., III. s legislatívne povoleným odberom podzemnej vody 1,26 l.s⁻¹ (rozhodnutie č. OU-BB-OSZP3-2018/023453-005 zo dňa 25. 10. 2018 na osobitné využívanie vôd). Výdatnosť využívaných prameňov limituje možnosti rozvoja rekreačného strediska.

Ostatné vodovody:

- Vodovod „Fuggerov dvor“ (Agroturistický areál Selce) je v správe Barančia s. r. o. Selce. Vodárenským zdrojom sú 2 pramene Pod Selčianským dielom s legislatívne povoleným odberom podzemnej vody Q pr = 0,2 l.s⁻¹. Výdatnosť využívaných prameňov limituje možnosti rozvoja rekreačného strediska.

- Vodovod v správe obce Selce (bývalý správca RD). Zdrojom je prameň Pod Margušovom s legislatívne povoleným odberom max. 1,6 l.s⁻¹, ktorý podľa platného rozhodnutia je len ako zdroj úžitkovej vody pre chov hospodárskych zvierat.
- Vodovod „Športcentrum Selce – Čachovo“ je v správe Športcentrum s.r.o. Selce. Zdrojom pitnej vody je prameň Tuf a ďalšie dva pramene v lokalite lyžiarskych vlekov.
- Miestne zdroje vody pre spotrebiteľov mimo dosahu verejných vodovodov (individuálne zdroje, súkromné drobné vodovody).

Vodovody v správe StVPS, a.s. Závod 01 Banská Bystrica:

- Verejný vodovod v obci Selce, napojený na Pohronský skupinový vodovod (cez vodojem Nemce) a skupinový vodovod Slovenska Ľupča – Priechod - Selce (cez vodojem Priechod), súčasťou vodárenského systému je aj prameň Jelšiny s legislatívne povoleným odberom 1,0 l.s⁻¹.
Prírodným potrubím z VDJ Nemce III. tlakové pásmo s objemom 150 m³, s kótou max. hladiny 460,0 m n. m. je pitná voda z Pohronského skupinového vodovodu privádzaná potrubím DN 100 do VDJ Senica II. s objemom 100 m³, s kótami hladín - minimálna prevádzková 425,00 m n. m. a maximálna 430,00 m n. m. Z VDJ Senica II. je potrubím DN 150 voda privádzaná do rozvodnej siete verejného vodovodu obce Senica, Kynceľová a Selce.
Prírodným potrubím z VDJ Priechod s objemom 400 m³, s kótou max. hladiny 526,88 m n. m. je pitná voda zo skupinového vodovodu Slovenska Ľupča - Priechod – Selce privádzaná potrubím DN 300 do VDJ Selce - Močidla s objemom 400 m³, s kótou max. hladiny 470,00 m n. m. a min. hladiny 465,00 m n. m. a odbočkou do VDJ Jelšiny s objemom 50 m³ s kótami max. hladiny 460,00 m. n. m. a min. hladiny 455,00 m n. m. Z VDJ Močidla je potrubiami PE 63, PVC 160 a PVC 110 voda privádzaná do rozvodnej siete verejného vodovodu obce Selce.
Vodovod pozostáva z 2 tlakových pásiem.
- Vodovod v rekreačnom stredisku „Bioresort Šachtičky“. Vodárenským zdrojom sú pramene Šachtičky I., II., III. s legislatívne povoleným odberom podzemnej vody 1,26 l.s⁻¹. Výdatnosť využívaných prameňov limituje možnosti rozvoja rekreačného strediska. Voda z prameňov sa privádza gravitačne do nádrže čerpacej stanice s objemom 100 m³, odtiaľ je výtlačným potrubím DN 100 privádzaná do VDJ s objemom 100 m³ s kótou max. hladiny 1004,50 m n. m. Z VDJ je spotrebisko zásobované gravitačne potrubím DN 100.

Ostatné vodovody:

- Vodovod v správe obce Selce (v bývalej správe RD Selce). Vodárenským zdrojom je prameň Pod Margušovom s legislatívne povoleným odberom max. 1,6 l.s⁻¹, s využívaním podľa rozhodnutia len ako úžitková voda pre chov hospodárskych zvierat. Voda z prameňa v Selčianskej doline je privádzaná potrubím DN110 do VDJ RD s objemom 150 m³ s kótami max. hladiny 462,00 m. n. m. a min. hladiny 458,70 m n. m. Do spotrebiska je voda privádzaná potrubím DN 150.
- „Fuggerov dvor“ - Agroturistický areál Selce je v správe Barančia s.r.o. Selce. Vodárenským zdrojom sú 2 pramene Pod Selčianským dielom s legislatívne povoleným odberom podzemnej vody Q_{pr} = 0,2 l.s⁻¹. Výdatnosť využívaných prameňov limituje možnosti rozvoja rekreačného strediska. Voda z prameňov je gravitačne privádzaná potrubím PE DN 50 do VDJ Kejda s objemom 50 m³ s kótami max. hladiny 684,00 m. n. m. a min. hladiny 681,50 m n. m. Z VDJ je voda privádzaná do spotrebiska potrubím HDPE DN 50.
- Vodovod „Šport centrum Selce - Čachovo“ je v správe Šport centrum s. r. o. Selce. Zdrojom pitnej vody je prameň Tuf. VDJ s objemom 30+30 m³ je vybudovaný priamo na zdroji. Z VDJ je voda privádzaná potrubím DN 80 do spotrebiska.
- Miestne zdroje vody pre spotrebiteľov mimo dosahu verejných a súkromných vodovodov (individuálne zdroje, súkromné drobné vodovody).

Podľa poskytnutých podkladov správcu verejného vodovodu Selce a Šachtičky v správe StVPS, a. s. Závod 01 Banská Bystrica za rok 2022 boli:

Vodovod Selce

Ukazovateľ	Množstvo
Voda určená na realizáciu tis. m ³ .rok ⁻¹	117,177
Voda fakturovaná tis. m ³ .rok ⁻¹	81,023
z toho pre obyvateľstvo tis. m ³ .rok ⁻¹	70,019

pre priemysel tis. m ³ .rok ⁻¹	8,112
pre poľnohospodárstvo tis. m ³ .rok ⁻¹	0
zostávajúci ostatní tis. m ³ .rok ⁻¹	2,892
Voda nefakturovaná tis. m ³ .rok ⁻¹	36,154
Voda čerpaná tis. m ³ .rok ⁻¹	0
Výdatnosť vodných zdrojov min. l.s ⁻¹	0,8
Dĺžka vodovodného potrubia km	11,05
Z toho výtlačné km	0
Počet vodojemov ks	2
Objem vodojemov m ³	450
Počet obyvateľov celkom obyvatelia	2127
Počet obyvateľov zásobovaných vodou obyvatelia	2127
Počet obyvateľov zásobovaných vodou %	100
Špecifická potreba vody l. os ⁻¹ .deň ⁻¹	150,93
Spotreba vody na osobu l. os ⁻¹ .deň ⁻¹	90,19

Vodovod Šachtičky

Ukazovateľ	Množstvo
Voda určená na realizáciu tis. m ³ .rok ⁻¹	5,646
Voda fakturovaná tis. m ³ .rok ⁻¹	4,848
z toho pre obyvateľstvo tis. m ³ .rok ⁻¹	0
pre priemysel tis. m ³ .rok ⁻¹	0
pre poľnohospodárstvo tis. m ³ .rok ⁻¹	0
zostávajúci ostatní tis. m ³ .rok ⁻¹	4,848
Voda nefakturovaná tis. m ³ .rok ⁻¹	0,798
Voda čerpaná tis. m ³ .rok ⁻¹	5,646
Výdatnosť vodných zdrojov min. l.s ⁻¹	0,7
Dĺžka vodovodného potrubia km	4,63
Z toho výtlačné km	1,2
Počet vodojemov ks	1
Objem vodojemov m ³	100

▪ Odvádzanie a čistenie odpadových vôd

Odvádzanie a čistenie odpadových vôd v administratívnom území obce Selce zabezpečuje:

- V obci Selce verejná splašková kanalizácia, ktorá je súčasťou aglomerácie Banská Bystrica a splaškové odpadové vody sú čistené na ČOV Banská Bystrica, splašková kanalizácia je v správe StVPS, a. s. Banská Bystrica, dažďová kanalizácia (pôvodná jednotná kanalizácia) s 3 výustňami do potoka Rakovec.
- V rekreačnom stredisku Bioresort Šachtičky, sa prevádzkuje delený systém odvádzania odpadových vôd, splaškové odpadové vody do žumpy (preklasifikovaný septik SM-11), dažďové vody sú odvádzané do terénu, kanalizácie sú v správe Bioresort Šachtičky. Nevyhovujúci spôsob riešenia likvidácie odpadových vôd z hotela Šachtička limituje rozvoj.
- V Agroturistickom areáli Selce (Fuggerov dvor) sa prevádzkuje delený systém odvádzania odpadových vôd, produkované splaškové vody sú čistené v ČOV typ BIOFLUID E 60 s vypúšťaním vyčistených splaškových vôd cez vsakovaciu šachtu do podzemných vôd, dažďové vody sú odvádzané do terénu.
- V rekreačnom stredisku Športcentrum Selce – Čachovo sa prevádzkuje delený systém odpadových vôd, splaškové odpadové vody sú čistené v ČOV a vyčistené vypúšťané do Selčianskeho potoka.
- V území mimo dosahu verejnej splaškovej kanalizácie, individuálne zariadenia na čistenie a akumuláciu splaškových vôd (žumpy, domové ČOV).

Kanalizácia v správe StVPS, a. s. Závod 01 Banská Bystrica:

V obci je vybudovaná verejná splašková kanalizácia, zaústená do zberača AS-1 verejnej kanalizácie mesta Banská Bystrica. Je vo vlastníctve StVS, a. s. Banská Bystrica, prevádzkovateľ StVPS, a. s. Banská Bystrica.

Zároveň je v obci aj stará jednotná kanalizácia, prostredníctvom ktorej boli odpadové vody odvedené do Selčianskeho potoka cez dva nečistené výuste: Selce Jednota a Selce Kopanice.

V súčasnosti sú odpadové vody do miestnych vodných tokov vypúšťané do Selčianskeho potoka a do potoka Jelšina:

- do Selčianskeho potoka cez nečistenú výusť Selce Kopanice v r. km 2,950 ľavý breh. Množstvo vypúšťaných odpadových vôd: Q priem. 1,3 l.s⁻¹, Q max 5,0 l.s⁻¹.
- do potoka Jelšina (Rakovec) cez dve nečistené výuste:
 - Selce 1 Horný v r. km 0,150 pravý breh, množstvo vypúšťaných odpad. vôd Q_{pr} 2,0 l.s⁻¹, Q max 5,0 l.s⁻¹,
 - Selce 2 Dolný v r. km 0,150 ľavý breh, množstvo vypúšťaných odpad. vôd Q pr 0,3 l.s⁻¹, Q max. 4,0 l.s⁻¹.

Povolenie na osobitne užívanie vôd - vypúšťanie odpadových vôd z nečistených výustí Selce 1 Horný a Selce 2 Dolný verejnej kanalizácie do povrchových vôd vydal Okresný úrad Banská Bystrica pod číslom OU-BB-OSZP3-2019/016432-005.

Podľa podkladov správcu verejnej splaškovej kanalizácie v obci Selce v prevádzke StVPS, a. s. Banská Bystrica za rok 2022 bola kanalizačná sieť:

Ukazovateľ	Množstvo
Dĺžka kanalizačnej siete km	8,38
Voda odkanalizovaná tis.m ³ .rok ⁻¹	54,084
z toho domácnosti tis.m ³ .rok ⁻¹	46,358
ostatní tis.m ³ .rok ⁻¹	7,726
Vody čistené tis.m ³ .rok ⁻¹	(samostatne namerané, je súčasťou aglomerácie s čistením na ČOV B. Bystrica)
Vody vypúšťané do toku cez VK bez ČOV tis.m ³ .rok ⁻¹	73,736
z toho splaškové tis.m ³ .rok ⁻¹	9,716
priemyselné a ostatné tis.m ³ .rok ⁻¹	7,231
zrážkové tis.m ³ .rok ⁻¹	5,655
cudzie (balastné) tis.m ³ .rok ⁻¹	51,134
Počet obyvateľov v obci obyv.	2127
z toho napojených na VK + ČOV obyv.	1521
% napojených obyvateľov %	76,12

Ostatné kanalizácie a čistiare odpadových vôd

- Rekreačné stredisko „Bioresort Šachtičky“
Existujúca kanalizácia v stredisku je rozdelená na dažďovú a splaškovú. Dažďové vody sú odvádzané do terénu cez dve vyústenia. Splaškové vody z hotela Šachtička sú privádzané do monolitického septika SM-11, ktorý je zaslepený a preklasifikovaný na žumpu.
Vzhľadom na nevyhovujúci spôsob riešenia likvidácie odpadových vôd z hotela a budovania nových ubytovacích kapacít je potrebné vybudovať ČOV. Okresný úrad Banská Bystrica pod číslom OU-BB-OSZP2-2018/027168-007 zo dňa 13. 12. 2018 rozhodol, že stavba „Bioresort Šachtičky“ podľa dokumentácie vypracovanej subjektom StVS–servising s. r. o., Banská Bystrica (rozvoj strediska s výstavbou ubytovacích zariadení v 2 etapách spolu 24 chat (ÚPN obce – koncept akceptuje z toho len rozvoj o 8 obj.- rekr. domov) a zabezpečení ich zásobovania pitnou vodou a odkanalizovania) nie je navrhovanou činnosťou podľa §16 ods. 6 písm. b) vodného zákona (osobitosti určovania environmentálnych cieľov) a nie je potrebné ju posúdiť podľa článku 4.7. RSV. Stavba rieši výstavbu novej kanalizačnej siete napojenej na existujúcu kanalizáciu hotela a navrhovanú ČOV s terciárnym čistením, vyčistene splaškové vody budú odvádzané cez vsakovací systém do podzemných vôd.
- Fuggerov dvor – Agroturistický areál Selce
Existujúca kanalizácia v stredisku je v správe Barančia s. r. o. Selce. Je rozdelená na dažďovú a splaškovú. Dažďové vody sú odvádzané do terénu. Splaškové vody sú čistené v ČOV a následne vypúšťané cez vsakovaciu šachtu do podzemných vôd.

Povolenie na užívanie a spustenie do trvalej prevádzky vydal Obvodný úrad životného prostredia Banská Bystrica pod číslom 07/2013/1361/BV zo dňa 1. 05. 2013 na dobu 4 rokov. Aktualizácia „Povolenia“ nezistená. Obvodný úrad životného prostredia Banská Bystrica Rozhodnutím pod číslom 07/2013/1360/BV zo dňa 15. 05. 2013 povolil vypúšťanie bazénových vôd z vnútorného bazéna v areáli do rokliny a následne potrubím do Selčianskeho potoka v množstve $Q = 110 \text{ m}^3$, 1x ročne v čase od 22,00 h - 5,00 h.

- Šport centrum Selce - Čachovo“ v správe Šport centrum s. r. o., Selce
Existujúca kanalizácia v stredisku je delená na dažďovú a splaškovú. Dažďová kanalizácia ochraňuje územie areálu pred odtokom zrážkových vôd. Zrážkové vody sú odvádzané do Selčianskeho potoka. Splašková kanalizácia odvádza splaškové vody do ČOV. Okresný úrad Banská Bystrica Rozhodnutím č. OU-BB-OOP3-2018/012959-026 zo dňa 24. 04. 2018 potvrdil realizáciu ubytovne s reštauráciou a kanalizačnú prípojku a ČOV. Ďalšie relevantne podklady neboli k dispozícii.
- V Selčianskej doline nie je vybudovaná splašková kanalizácia a producenti splaškových odpadových vôd ich akumulujú vo vodotesných žumpách, resp. zneškodňujú v domových ČOV.

Dažďová kanalizácia

Zrážkové vody zo zastavaného územia obce Selce sú odvádzané dažďovou kanalizáciou do Selčianskeho potoka a do potoka Jelšiny.

▪ Vodné toky, odtokové pomery, ochrana územia pred zaplavovaním

Vodné toky v k. ú. obce Selce

Hlavným vodným tokom v riešenom území je Selčiansky potok, vodohospodársky významný vodný tok. Katastrálnym územím obce Selce preteká v úseku cca r. km 2,400 – 12,300 (po prameň).

Riečnu sieť v katastrálnom území obce Selce tvoria drobné vodné toky, prítoky Selčianskeho potoka:

- Nemčiansky potok s ľavostranným prítokom, č. hydrologického poradia 4-23-02-084
- Lukáčovský potok, pravostranný prítok Selčianskeho potoka, č. hydrologického poradia 4-23-02-082
- Jelšiny (Rakovce), ľavostranný prítok Selčianskeho potoka, č. hydrologického poradia 4-23-02-083
- Škradno, pravostranný prítok Hrona, odvádza zrážkové vody z juhovýchodných svahov kopca Laziny, č. hydrologického poradia 4-23-02-077 a 4-23-02-079.

Selčiansky potok a ostatné vodné toky a drobné vodné toky sú v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku (SVP), š.p. OZ Banská Bystrica.

Selčiansky potok v dolnom úseku r. km 2,220 – 3,750 je neupravený s nedostatočnou kapacitou koryta, pričom dochádza k vybrežovaniu povodňových prietokov a zaplavovaniu poľnohospodárskej pôdy. V r.km 3,750 – 4,400 cez intravilán obce boli realizované dielčie miestne úpravy.

Vodné nádrže v k. ú. obce Selce

V katastrálnom území obce Selce sú vybudované dve malé vodné nádrže, v ktorých je akumulovaná voda potrebná na zasnežovanie lyžiarskych trati:

- Šport centrum Selce – Čachovo“
Rozhodnutím OÚ Banská Bystrica, odbor ŽP č. 97/19018/ZKJ z 22. 12. 1997 vydal v rámci povolenia pre stavbu „Dobudovanie relaxačno – rekreačného strediska Selce – Čachovo“:
 - revitalizáciu mŕtveho ramena Selčianskeho potoka s vybudovaním viac účelovej nádržky s objemom 520 m^3 ,
 - odber vody pre účely zasnežovania zo Selčianskeho potoka $Q_{pr} = 5,04 \text{ l.s}^{-1}$, $Q_{max} = 16,50 \text{ l.s}^{-1}$, $Q_{max \text{ denné}} = 712,8 \text{ m}^3.\text{d}^{-1}$, $Q_{ročné} = 31\,482,0 \text{ m}^3.\text{rok}^{-1}$
Rozhodnutie ObÚŽP Banská Bystrica č. 2011/00621/BV zo dňa 1. 12. 2011 povoľuje užívanie a spustenie do prevádzky vodnú stavbu „Rekonštrukcia technológie ČS pre zasnežovanie Selce – Čachovo“, výmena technológie ČS (2 čerpadla o výkone $24,0 \text{ l.s}^{-1}$, dopravnej výške $H = 397 \text{ m}$).
- Rekreačné stredisko „Bioresort Šachtičky“
Na Nemčianskom potoku v r.km cca 6,2 je vybudovaná malá vodná nádrž, ktorá zasahuje ľavou časťou do katastrálneho územia obce Selce. Viac informácií nebolo k dispozícii.

Ochrana územia obce Selce je zabezpečovaná stavbami:

- na územie obce Selce nie je vypracovaná mapa povodňového rizika,

- na koryte na Selčianskom potoku v zastavanom území v r.km 3,750 – 4,400 sú realizované dielčie pomiestne úpravy,
- obec Selce je potenciálne ohrozovaná extrémnym odtokom zrážkových vôd z povrchového odtoku povodia Selčianskeho potoka a potoka Jelšiny,
- v koncepcii vodného hospodárstva sa výhľadovo uvažuje v rámci riešenia protipovodňovej ochrany obce Selce s úpravou Selčianskeho potoka v r. km 3,720 – 3,840,
- v roku 2016 bolo spracované StVS–servising s. r. o, Banská Bystrica posúdenie „Selce – protipovodňová ochrana v časti Breziny – Vyšovec“. Predmetom posúdenia je zhodnotenie kapacity dažďovej kanalizácie, ktorá je trasovaná Partizánskou cestou a odvádza dažďové vody z časti Breziny – Vyšovec v troch alternatívach.

/ Východiskové údaje vyplývajúce zo Zadaní ÚPN obce

Koncept ÚPN obce Selce je vypracovaný v súlade so schváleným Zadaním ÚPN obce Selce schváleným uznesením obecného zastupiteľstva obce Selce, vedeným pod č.14/2021 – OZ zo dňa 22. 2. 2021.

/ Návrh vodného hospodárstva

▪ Zdroje pitnej vody a ich ochrana

V administratívnom území obce Selce sa pre zásobovanie pitnou vodou využívajú nasledujúce podzemné zdroje pitnej vody:

- prameň Jelšiny s legislatívne povoleným odberom $1,0 \text{ l.s}^{-1}$,
- pramene Šachticky I., II., III. s legislatívne povoleným odberom podzemnej vody $1,26 \text{ l.s}^{-1}$,
- pramene Pod Selčianským dielom s legislatívne povoleným odberom podzemnej vody $Q_{pr} = 0,2 \text{ l.s}^{-1}$,
- prameň Tuf nezistená výdatnosť,
- prameň Zábřež s odberom $1,0 \text{ l.s}^{-1}$, v súčasnosti sa z dôvodu kontaminácie podzemných vôd nevyužíva, navrhujeme posúdenie potreby jeho ochrany a prípadné zrušenie,
- prameň Pod Margušovom s legislatívne povoleným odberom max. $1,6 \text{ l.s}^{-1}$, podľa platného rozhodnutia s možnosťou využitia len ako úžitková voda pre hospodárske zvieratá, bez možnosti využívania na pitnú vodu.
- ÚPN obce Selce z hľadiska vodárenských zdrojov rešpektuje OP existujúcich vodárenských zdrojov pre verejné a individuálne zásobovanie nachádzajúce sa v katastrálnom území obce.

▪ Návrh zásobovania pitnou vodou

Zásobovanie pitnou vodou v obce Selce zabezpečuje verejný vodovod v správe StVPS, a. s. Závod 01 Banská Bystrica.

Obec Selce je napojená na napojený na Pohronský skupinový vodovod (cez vodojem Nemce) a skupinový vodovod Slovenska Ľupča – Priechod - Selce (cez vodojem Priechod), súčasťou vodárenského systému je aj prameň Jelšiny.

Vodovod v rekreačnom stredisku „Bioresort Šachticky“. Vodárenským zdrojom sú pramene Šachticky I., II., III. s legislatívne povoleným odberom podzemnej vody $1,26 \text{ l.s}^{-1}$.

Ostatné vodovody:

- „Fuggerov dvor“ - Agroturistický areál Selce je v správe Barančia s. r. o. Selce. Vodárenským zdrojom sú 2 pramene Pod Selčianským dielom,
- Vodovod v správe obce Selce (bývalý správca RD). Zdrojom je prameň Pod Margušovom s legislatívne povoleným odberom max. $1,6 \text{ l.s}^{-1}$, podľa platného rozhodnutia slúži ako úžitková voda pre chov hospodárskych zvierat.
- Vodovod „Šport centrum Selce - Čachovo“ je v správe Šport centrum s. r. o. Selce. Zdrojom pitnej vody je prameň Tuf. V území sú ešte dva súkromné vodovody s VDJ 4 m^3 a VDJ 10 m^3 a zdrojmi pitnej vody.

Výpočet potreby pitnej vody

Pri výpočte potreby pitnej vody vychádza ÚPN obce Selce z vyhlášky MŽP SR č.684/2006 zo 14. 11. 2006, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a kanalizácií.

Územný rozvoj obce Selce je riešený variantne. Výpočet potreby pitnej vody vychádza z nasledovných demografických podkladov pre 2. variant – počet obyvateľov 2 470.

Vodovody v správe StVPS, a.s. Závod 01 Banská Bystrica:

1. Vodovod obce Selce

Priemerná denná potreba pitnej vody

Časť obce		Počet obyvateľov	Obyvateľstvo	Základná vybavenosť	OV	Výroba	Rekreácia	Spolu	
UO,SFP	Názov		m ³ .d ⁻¹	m ³ .d ⁻¹	m ³ .d ⁻¹	m ³ .d ⁻¹		m ³ .d ⁻¹	l.s ⁻¹
A1	Centrum - Jadrové územie	570	58,82	14,26	0	0	0	73,08	0,84
A0+A2	Širšie zázemie centra (A0.1, A0.2, A0.3, A0.4, A0.5, A0.6, A0.7, A0.8, A0.9) + (A2.1, A2.2, A2.3, A2.4, A2.5)	1900	212,12	47,5	0	0	0	259,62	3,00
	A0/OV*	0	0	0	10,82	0	0	10,82	0,12
	A0/V (bývalá mliekareň)**	0	0	0	0	4,5	0	4,5	0,05
B	Športovo rekreačný areál v obci***	0	0	0	0	0	7,05	7,05	0,08
C	Výrobný areál (C.1, C.2.1)****	0	0	0	0	8,2	0	8,2	0,09
SFP1	Rekreácia mimo obce (1.1, 1.2, 1.3, 1.4)*****	0	0	0	0	0	12,15	12,15	0,14
Spolu		2470	270,94	61,76	10,82	12,7	19,2	375,42	4,35

Poznámka:

A2.1_Kopanice, A2.2_Dolné zeme, A2.3_Močidlá, A2.4_Na záhumnie, A2.5_Vyšovec, A0/OV_ZŠ + MŠ, A0/V_bývalá Mliekareň, 1.1_Pred Selčianskou dolinou, 1.2_Pred Selčianskou dolinou – Oščina, 1.3_Pred Selčianskou dolinou, 1.4_Pred Selčianskou dolinou – Oščina nová
 *A0/OV_ZŠ – 265 žiakov (25l.žiak⁻¹) a MŠ – 70 žiakov (60l.žiak⁻¹)

**A0/V_bývalá Mliekareň_zamestnanci 19 (pitie + čistá výroba/3smeny)

***B_15 lôžok (150 l.lôžko⁻¹) a 16 stol./4 zam. (450l.d⁻¹) a 1000 návšt. (3l.návšt.⁻¹)

**** zamestnanci 31 (pitie + čistá výroba/2smeny), hovädzí dobytok 182+ovce192

*****SFP1_1.1 – 4 lôžka (150 l.lôžko⁻¹), 1.2 – 25 lôžok (150 l.lôžko⁻¹), 1.3 – 20 lôžok (150 l.lôžko⁻¹), 1.4 – 32 lôžok (150 l.lôžko⁻¹)

Maximálna denná potreba pitnej vody

$Q_{dmax} = (73,08+259,62+10,82+7,05+12,15) \times 1,6 + (4,5+8,2) = 593,05 \text{ m}^3.\text{d}^{-1} = 6,86 \text{ l.s}^{-1}$, z toho:

- z PSV je potrebné zabezpečiť $Q_{dmax} = (15,0+116,98+10,82) \times 1,6 + 4,5 = 232,98 \text{ m}^3.\text{d}^{-1} = 2,69 \text{ l.s}^{-1}$

- z SKV Slovenská Ľupča_Priechod–Selce je potrebné zabezpečiť $Q_{dmax} = (58,07+142,64+7,05+12,15) \times 1,6 + 8,2 = 360,05 \text{ m}^3.\text{d}^{-1} = 4,16 \text{ l.s}^{-1}$

2. Vodovod v rekreačnom stredisku „Bioresort Šachtický“

Priemerná denná potreba pitnej vody

Časť obce		Počet lôžok	Počet stoličiek	Návštevnosť	Spolu	
SFP	Názov				m ³ .d ⁻¹	l.s ⁻¹
4.3	Areál Šachtický	224*	200*	5500*	113,1	1,31

*135 lôžok (500l.lôžko⁻¹)+90lôžok (150l.lôžko⁻¹)+200 stol/17zam. (300l.d⁻¹)+5500 návšt. (5l.návšt.d⁻¹)

Maximálna denná potreba pitnej vody

$Q_{dmax} = 113,1 \times 1,6 = 180,96 \text{ m}^3.\text{d}^{-1} = 2,09 \text{ l.s}^{-1}$

Ostatné vodovody

Vodovod „Fuggerov dvor“ - Agroturistický areál Selce je v správe Barančia s. r. o. Selce.

Priemerná denná potreba pitnej vody

Časť obce		Počet lôžok	Počet stoličiek	Spolu	
SFP	Názov			m ³ .d ⁻¹	l.s ⁻¹
SFP4_4.2	Fuggerov dvor	50	40	26,2	0,3

*50 lôžok (500l.lôžko⁻¹)+ 40stol/4zam. (300l.d⁻¹)

Maximálna denná potreba pitnej vody

$$Q_{dmax} = 26,2 \times 1,6 = 41,92 \text{ m}^3 \cdot \text{d}^{-1} = 0,48 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1}$$

Vodovod „Šport centrum Selce - Čachovo“ je v správe Šport centrum s. r. o. Selce.

Priemerná denná potreba pitnej vody

Časť obce		Počet lôžok	Počet stoličiek	Návštevnosť	Spolu	
SFP	Názov				m ³ ·d ⁻¹	l·s ⁻¹
SFP4_4.1	Šport centrum Selce - Čachovo	252	120	2000	50,8	0,58

*252 lôžok (150l.lôžko⁻¹)+120 stol/10zam. (300l.d⁻¹)+2000 návš. (5l.návš.d⁻¹)

Maximálna denná potreba pitnej vody

$$Q_{dmax} = 50,8 \times 1,6 = 81,28 \text{ m}^3 \cdot \text{d}^{-1} = 0,94 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1}$$

Návrh akumulácie

Posúdenie zabezpečenia jestvujúcej akumulácie pre návrh vychádza z požiadavky STN Vodojemy, tzn. vodojem musí zabezpečiť 60 - 100 % Q_{max} . Vodojemy sú vyhodnotené pre jednotlivé tlakové pásma v obci Selce a pre ostatné vodovody.

Vodovody v správe StVPS, a.s. Závod 01 Banská Bystrica:

1. Vodovod obce Selce v správe StVPS, a.s. Závod 01 Banská Bystrica

Tlakové pásmo	UO+SFP	Max. denná potreba m ³ ·d ⁻¹	Požiadavka Vodojemy (m ³)		Jestvujúca akumulácia (m ³)	Návrh akumulácie (m ³)	Zabezpečenosť (%)
			60%	100%			
I.	A1	24,0	137	229	100	100** + 400	Vo VDJ Senica II je potrebné zabezpečiť 137m ³ pre obec Selce, čo vytvára 60 % zabezpečenosť
	A0+A2+A0/OV	204,47*					
Spolu I. tlakové pásmo		228,47					
II.	A1	92,9	216	360	400+50	-	125
	A0+A2	228,22					
	B	11,28					
	C	8,2					
	SFP1	19,4					
Spolu II. tlakové pásmo		360,0					

* akumulácia pre A0/V bývalá Mliekareň (aktuálne zrušená) je zabezpečená vo vodojeme Nemce a bude slúžiť aj pre inú funkčnú náplň areálu

** vodojem v príprave na výstavbu

Akumulácia vo VDJ Senica II. – 100 m³ + rozšírenie o 500 m³ (z objemu 500 m³ je v čase spracovania konceptu ÚPN obce Selce návrh výstavby 100 m³), zásobný rozsah je po kótu 400 m n. m., t. j. dolná časť obce Selce a Nemce, Kynceľová a Senica. Rozšírenie VDJ Senica II vychádza z ÚPN obce Selce (ARCH.EKO, s. r. o., 1998) a overovacej štúdie Selce, Kopanice (ARCH.EKO BB, s.r.o., 2019). Vo VDJ Senica II je potrebné zabezpečiť 153 m³ pre I. tlakové pásmo obec Selce, čo vytvára 60 % zabezpečenosť.

Vodojem Močidlá 400 m³ a Jelšiny 50 m³ vytvárajú pre II. tlakové pásmo 125 % zabezpečenosť.

2. Vodovod v rekreačnom stredisku „Bioresort Šachtický“

Tlakové pásmo	SFP	Max. denná potreba m ³ ·d ⁻¹	Požiadavka Vodojemy (m ³)		Jestvujúca akumulácia (m ³)	Návrh akumulácie (m ³)	Zabezpečenosť (%)
			60%	100%			
I.+II.	SFP4_4.3_Areál Šachtický	180,9	109	181	100+100	-	110

Vodojem pri ČS o objeme 100 m³ a vodojem Ťapuška 100 m³ vytvárajú postačujúcu kapacitu a jej zabezpečenosť je 110 %.

Ostatné vodovody

Vodovod „Fuggerov dvor“ - Agroturistický areál Selce.

Tlakové pásmo	SFP	Max. denná potreba $\text{m}^3 \cdot \text{d}^{-1}$	Požiadavka Vodojemy (m^3)		Jestvujúca akumulácia (m^3)	Návrh akumulácie (m^3)	Zabezpečenosť (%)
			60%	100%			
I.	SFP4_4.2_Fuggerov dvor	41,92	26	42	50	-	119

Vodojem 50 m^3 má postačujúcu kapacitu a jej zabezpečenosť je 119 %.

Vodovod „Šport centrum Selce - Čachovo“

Tlakové pásmo	SFP	Max. denná potreba $\text{m}^3 \cdot \text{d}^{-1}$	Požiadavka Vodojemy (m^3)		Jestvujúca akumulácia (m^3)	Návrh akumulácie (m^3)	Zabezpečenosť (%)
			60%	100%			
I.	SFP4_4.1_Šport centrum Selce - Čachovo	81,28	49	82	4+10+60	-	90

Vodojemy 4+10+60 m^3 má postačujúcu kapacitu, ktorá bude mať zabezpečenosť 90 %.

Návrh zásobovania pitnou vodou

V rámci riešenia zásobovania pitnou vodou 2. variant:

Vo vodovodoch v správe StVPS, a.s. Závod 01 Banská Bystrica:

1. Vodovod obce Selce

- rešpektuje súčasný systém zásobovania obec Selce s napojením na Pohronský skupinový vodovod (cez vodojem Nemce) a skupinový vodovod Slovenska Ľupča – Priechod - Selce (cez vodojem Priechod),
- súčasťou vodárenského systému je aj prameň Jelšiny,
- prameň Zábřež sa v súčasnosti z dôvodu kontaminácie podzemných vôd nevyužíva, preto nie je možné s ním uvažovať pre zásobovanie pitnou vodou,
- rešpektuje ochranné pásma zdrojov pitnej vody,
- rešpektuje pásma ochrany verejných vodovodov a vodárenských zariadení,
- vzhľadom na výškové usporiadanie urbanizovaného územia a dosiahnutie ideálnych tlakových pomerov vo vodovode obce Selce navrhuje rozdeliť urbanizované územie do dvoch tlakových pásiem, hranicou tlakových pásiem je kóta 400,00 m n. m.
- v I. tlakovom pásme vodovodu obce Selce navrhujeme akumuláciu zabezpečiť vo VDJ Senica II. o objeme 100 m^3 s rozšírením o objem 500 m^3 (v čase spracovania konceptu ÚPN obce je objem 100 m^3 v návrhu na výstavbu) v zásobnom rozsah po kótu 400 m n. m., kde spadá dolná časť obce Selce a Nemce, Kynceľová a Senica. Rozšírenie VDJ Senica II vychádza z ÚPN obce Selce (ARCH.EKO, s. r. o., 1998) a overovacej štúdie Selce, Kopanice (ARCH.EKO BB, s.r.o., 2019). Vo VDJ Senica II je potrebné zabezpečiť 137 m^3 pre I. tlakové pásmo obce Selce. Z VDJ bude spotrebisko zásobované gravitačne zásobnými potrubiami profilov DN 150 mm. V I. tlakovom pásme je potrebné rozšíriť rozvodnú vodovodnú sieť do nových lokalít bývania UO_A 2.1/B_Kopanice,
- v II. tlakovom pásme vodovodu obce Selce navrhujeme akumuláciu zabezpečiť vo VDJ Močidlá o objeme 400 m^3 a VDJ Jelšiny o objeme 50 m^3 . Z VDJ Močidlá bude spotrebisko zásobované gravitačne zásobným potrubím DN 160 mm a DN 110 mm. Z VDJ Jelšiny bude spotrebisko zásobované cez zásobné potrubie DN 100 mm. Časť zástavby pri VDJ Močidlá vzhľadom na zabezpečenie dostatočného tlaku v sieti je napojená cez potrubie DN 63 na prívod z VDJ Priechod do VDJ Močidlá. Zástavba na ulici Mlynská, Poľná a Potočná sú zásobované z II. tlakového pásma, na križovatke Mlynská ulica a Partizánska ulica je pre túto zástavbu osadený redukčný ventil na zníženie tlaku vo vodovodnej sieti. V II. tlakovom pásme je potrebné dobudovať vodovodnú sieť v nových urbanizovaných plochách v UO_A2.2_Dlhé zeme, A2.3_Močidlá, A2.4_Na Záhumnie - Vyšovec, B Športovo rekreačný areál. UO_C Výrobný areál (v súčasnosti napojený na vodný zdroj Pod Margušovom, ktorý je určený právoplatným rozhodnutím na úžitkovú vodu pre hospodárske zvieratá) a rekreáciu mimo obec SFP1_1.1, 1.2, 1.3 a 1.4 navrhujeme napojiť na II. tlakové pásmo cez rozvodnú sieť trasovanú medzi areálom RD Selce a UO A2.4_Na Záhumnie,

- A0/V bývalá Mliekareň (aktuálne zrušená) zásobovať pitnou vodou ako v súčasnosti, priamym napojením na prívodné potrubie z VDJ Nemce do VDJ Senica II.,
- navrhuje rekonštrukciu nevyhovujúcej rozvodnej siete vo všetkých častiach obce.

2. Vodovod v rekreačnom stredisku SFP4_4.3 „Bioresort Šachtičky“

- rešpektuje súčasný systém zásobovania rekreačného strediska s napojením na zdroj pitnej vody pramene Šachtičky I., II., III.,
- rešpektuje ochranné pásma zdrojov pitnej vody,
- rešpektuje pásma ochrany verejných vodovodov a vodárenských zariadení,
- vzhľadom na výškové usporiadanie urbanizovaného územia a dosiahnutie ideálnych tlakových pomerov vo vodovode rešpektujeme súčasné rozdelenie vodovodu do dvoch tlakových pásiem,
- pre urbanizované územie navrhujeme akumuláciu zabezpečiť vo VDJ pre ČS objemom 100 m³ a VDJ Ťapuška s objemom 100 m³. Z VDJ Ťapuška je spotrebisko zásobované gravitačne potrubím DN 100 mm,
- súčasná výdatnosť využívaných prameňov limituje možnosti rozvoja rekreačného strediska. Na odstránenie deficitu zdrojov pre zásobovanie pitnou vodou bola vypracovaná štúdia Šachtičky – štúdia využitia vodných zdrojov a ich rozšírenie (StVS servicing s.r.o., 2020). V závere štúdie sa konštatuje, že vodné zdroje Šachtičky – pramene I., II. a III. postupne strácajú výdatnosť. Štúdia navrhuje 4 varianty pre zabezpečenie doplňujúceho vodného zdroja. V 2. variante konceptu ÚPN obce Selce navrhujeme ako doplňujúci vodný zdroj - nový hydrovrt. Voda z nového zdroja sa bude prečerpávať do VDJ 100 m³ pri ČS umiestnenej v blízkosti VN určenej na zasnežovanie.
- rešpektuje pásma ochrany vodovodného potrubia verejného vodovodu vedenými od ich osi vo vodorovnej vzdialenosti 1,8 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm vrátane.
- rešpektuje, že v pásme ochrany okrem výkonu oprávnení správcu vodného toku podľa osobitného predpisu je zakázané a) vykonávať zemné práce, umiestňovať stavby, konštrukcie alebo iné podobné zariadenia, alebo vykonávať činnosti, ktoré obmedzujú prístup k verejnému vodovodu alebo k verejnej kanalizácii alebo ktoré by mohli ohroziť ich technický stav, b) vysádzať trvalé porasty, c) umiestňovať skládky, d) vykonávať terénne úpravy.

Ostatné vodovody:

Vodovod „Fuggerov dvor“ - Agroturistický areál Selce SFP4_4.2

- rešpektuje súčasný systém zásobovania v rekreačnom stredisku s napojením na zdroj pitnej vody - pramene Pod Selčianským dielom,
- rešpektuje ochranné pásma zdrojov pitnej vody,
- v rekreačnom stredisku navrhujeme akumuláciu zabezpečiť vo VDJ Kejda s objemom 50 m³, z VDJ je voda privádzaná do spotrebiska potrubím HDPE DN 50.

Vodovod „Šport centrum Selce - Čachovo“ v SFP4_4.1

- rešpektuje súčasný systém zásobovania v rekreačnom stredisku s napojením na zdroj pitnej vody prameň Tuf. VDJ s objemom 30 + 30 m³ je vybudovaný priamo na zdroji. Z VDJ je voda privádzaná potrubím DN 80 do spotrebiska.,
- rešpektuje súčasný systém zásobovania v rekreačnom stredisku s napojením na zdroj pitnej vody a VDJ 4 m³,
- rešpektuje súčasný systém zásobovania v rekreačnom stredisku s napojením na zdroj pitnej vody a VDJ 10 m³.

Vodovod v správe obce Selce (bývalý správca RD)

- rešpektuje súčasný systém zásobovania, využívanie zdroja - prameň Pod Margušovom, na základe rozhodnutia, že voda v zdroji sa bude využívať len ako úžitková voda pre chov hospodárskych zvierat. Zásobovanie pitnou vodou pre zamestnancov navrhujeme z II. tlakového pásma vodovodu v správe StVPS, a.s. Závod 01 Banská Bystrica.

Ostatné miestne zdroje vody pre spotrebiteľov mimo dosahu verejných a súkromných vodovodov (individuálne zdroje, súkromné drobné vodovody) navrhujeme využívať ako je to v súčasnosti.

Pásma ochrany verejných vodovodov

Pásma ochrany verejných vodovodov, dodržiavanie vzdialeností, popis zákazov činnosti v týchto územiach sú uvedené v kapitole 2/10.3. VODOHOSPODÁRSKE OCHRANNÉ RESP. MANIPULAČNÉ PÁSMA.

▪ Návrh zásobovania úžitkovou vodou

Vodovod pre Športovo rekreačný areál

- navrhujeme využívať vodný zdroj v lokalite Dlhé zeme pre účely zavlažovania hracích plôch a zelene v rámci areálu, kde je potrebné zabezpečiť úžitkovú vodu v množstve $Q = 0,2 \text{ l.s}^{-1}$,
- pri vodnom zdroji navrhujeme vybudovať vodojem o objeme 25 m^3 , na zabezpečenie akumulácie v období sucha,
- z vodojemu navrhujeme vybudovať prívodné vodovodné potrubie do spotrebiska,
- v prípade využitia vodného zdroja na pitné účely je potrebné zabezpečiť pitnú vodu vyhovujúcej kvality podľa STN, tzn. urobiť kvalitatívnu a kvantitatívnu skúšku vodného zdroja.

▪ Návrh odvádzania a čistenia odpadových vôd

Výpočet množstva splaškových vôd

Obec Selce

Množstvo splaškových odpadových vôd z urbanistických okrskov UO_A0, A1, A2 (A2.1, A2.2, A2.3, A2.4, A2.5, A2.6), A0/OV, B, C (C.1 a C2.1) a SFP1 (1.1, 1.2 a 1.3), okrem A0/V_bývalá Mliekareň (aktuálne zrušená), ktorá má vlastnú ČOV, korešponduje s výpočtom priemernej dennej potreby vody.

	Variant 2
Qdpr v l.s^{-1}	4,30
Qhmax v l.s^{-1} ; $k_{h\max} = 3,0$	12,9
Qhmin v l.s^{-1} ; $k_{h\min} = 0,6$	2,58

Z UO_A0, A1, A2 (A 2.1, A 2.2, A 2.3, A 2.4, A 2.5, okrem A0/V_bývalá Mliekareň, B, C (C.1 a C2.1), SFP1_1.1, 1.2, 1.3 a 1.4 budú v 2. variante na MB ČOV Banská Bystrica odvádzané splaškové vody v množstve $Q_{dpr} = 4,19 \text{ l.s}^{-1}$.

Rekreačné stredisko „Bioresort Šachtický“

Množstvo splaškových odpadových vôd z SFP4_4.3_Areál Šachtický korešponduje s výpočtom priemernej dennej potreby vody.

	Variant 2
Qdpr v l.s^{-1}	1,31
Qhmax v l.s^{-1} ; $k_{h\max} = 3,0$	3,93
Qhmin v l.s^{-1} ; $k_{h\min} = 0,6$	0,78

Z SFP4_4.3_Areál Šachtický je potrebné zabezpečiť čistenie splaškových odpadových vôd v množstve $Q_{dpr} = 1,31 \text{ l.s}^{-1}$ na navrhovanej MB ČOV.

Rekreačné stredisko „Fuggerov dvor“

Množstvo splaškových odpadových vôd z SFP4_4.2_Fuggerov dvor korešponduje s výpočtom priemernej dennej potreby vody.

	Variant 2
Qdpr v l.s^{-1}	0,3
Qhmax v l.s^{-1} ; $k_{h\max} = 4,4$	1,32
Qhmin v l.s^{-1} ; $k_{h\min} = 0,6$	0,18

Z SFP4_4.2_Fuggerov dvor je potrebné zabezpečiť čistenie splaškových odpadových vôd v množstve $Q_{dpr} = 0,3 \text{ l.s}^{-1}$ na jestvujúcej ČOV.

Rekreačné stredisko „Šport centrum Selce - Čachovo“

Množstvo splaškových odpadových vôd z SFP4_4.1_Selčianska dolina – Čachovo (Penzión Čachovo) korešponduje s výpočtom priemernej dennej potreby vody.

	Variant 2
Qdpr v l.s ⁻¹	0,59
Qhmax v l.s ⁻¹ ; k _{hmax} = 4,4	2,59
Qhmin v l.s ⁻¹ ; k _{hmin} = 0,6	0,35

Z SFP4_4.1_Selčianska dolina – Čachovo (Penzión Čachovo) je potrebné zabezpečiť čistenie splaškových odpadových vôd v množstve Qdpr = 0,59 l.s⁻¹ na jestvujúcej ČOV.

Kanalizačná sieť

Obec Selce má vybudovanú verejnú splaškovú kanalizáciu v správe StVPS, a.s. Závod 01 Banská Bystrica. Splaškové vody navrhujeme odvádzať jestvujúcou kanalizačnou sieťou, ktorá má nasledovnú kanalizačnú kostru:

- zberač AS-1-2, AS-1-3, AS-1-4, AS-1-5, AS-1-6 a AS-1-7 profilu DN 300 mm, ktoré odvádzajú splaškové vody z jestvujúcej zástavby v časti UO_ A1_Centrum - Jadrové územie a UO_ A2_Širšie zázemie centra (okrem Mlynskej ulice a Potočnej ulice).

ÚPN obce Selce plánuje v obci vybudovať splaškovú kanalizáciu v nových urbanizovaných plochách gravitačnú a tlakovú splaškovú kanalizáciu s napojením na jestvujúcu splaškovú kanalizáciu v obci, ktorá je zaústená do kanalizačného zberača AS-1 mesta Banská Bystrica. Likvidácia splaškových vôd je riešená na jestvujúcej mechanicko-biologickej ČOV Banská Bystrica.

INGPAK H&K s. r. o. B. Bystrica spracovala projektovú dokumentáciu s riešením odvádzania splaškových vôd v obci Selce, ktorej koncepciu ÚPN obce Selce rešpektuje. V koncepcii sa navrhuje:

- zrušenie ČOV pre likvidáciu splaškových vôd v Potočnej ulici,
- napojenie jestvujúcej kanalizácie z Potočnej ulice na nový zberač A DN 300, ktorý bude zaústený do navrhovanej ČS 1 a cez výtlačné potrubie z ČS1 zaústený do jestvujúceho zberača AS-1-4 trasovaného v Selčianskej ceste,
- vybudovanie zberača AA DN 250 s napojením na zberač A pred ČS1
- zrušenie dvoch nečistených výustí z jestvujúcej splaškovej kanalizácie Selce Jednota a Selce Kopanice do Selčianskeho potoka,
- vybudovanie zberača AB DN 250 s napojením na navrhovanú ČS 2, vybudovanie výtlačného potrubia z ČS2 so zaústením do jestvujúcej splaškovej kanalizácie v Potočnej ulici.
- vybudovanie zberača AB-1 DN 250 so zaústením do zberača AB pred ČS2,
- vybudovanie zberača AC DN 300 so zaústením do navrhovanej ČS3, vybudovanie výtlačného potrubia z ČS3 so zaústením do jestvujúcej splaškovej kanalizácie v Potočnej ulici,
- vybudovanie zberača AC-1 DN 300 so zaústením do zberača AC pred ČS3,
- vybudovanie zberača AC-1-1 DN 250 so zaústením do zberača AC-1,
- vybudovanie zberača AC-1-2 so zaústením do zberača AC-1,
- vybudovanie zberača AC-2 DN 250 so zaústením do zberača AC pred ČS3,
- vybudovanie zberača AC-3 DN 300 so zaústením do zberača AC pred ČS3,
- vybudovanie zberača AC-3-1 DN 250 so zaústením do zberača AC-3.

Ďalej ÚPN obce Selce plánuje:

- splaškové vody z UO_A2.1_Kopanice odvádzajú gravitačnou splaškovou kanalizáciou s napojením na kanalizačný zberač AS-1 na Selčianskej ceste,
- splaškové vody z UO_A2.2_Dolné zeme odvádzajú gravitačnou splaškovou kanalizáciou s napojením na kanalizačný zberač AS-1-7 na križovatke Nová a Športová ulica,
- splaškové vody z UO_A2.3_Močidlá odvádzajú gravitačnou splaškovou kanalizáciou s napojením na kanalizačný zberač AS-1-7 na ulici Nová,
- splaškové vody z časti UO_A2.4_Na Záhumnie - Vyšovec odvádzajú gravitačnou splaškovou kanalizáciou s napojením na kanalizačný zberač AC-1-2, AC-3 a AC-3-1 na ulici Poľná,

- splaškové vody z UO_A2.4_Na Záhumnie - Vyšovec odvádzať gravitačnou splaškovou kanalizáciou s napojením na kanalizačné zberače v časti UO_A2.4_Na Záhumnie,
- splaškové vody z UO_ Rekreačné mimo obce (1.1, 1.2, 1.3 a 1.4) odvádzať gravitačnou splaškovou kanalizáciou s napojením na kanalizačný zberač A na Mlynskej ulici,
- splaškové vody z UO_B Športovo rekreačný areál (Turistická ubytovňa - Šiator Selce) odvádzať gravitačnou splaškovou kanalizáciou do ČS situovanej v najnižšom mieste v UO, ďalej výtlačným potrubím s napojením na kanalizačný zberač A-1-7 na križovatke Nová a Športová ulica,
- splaškové vody zo sociálnych zariadení v UO_C Výrobný areál (C.1_RD Selce a C.2.1 RD Selce_Zberný dvor) odvádzať splaškovou kanalizáciou do kanalizačného zberača a s napojením na kanalizačný zberač A v Mlynskej ulici.

V SFP4_4.3_Areál Šachtíčky navrhuje ÚPN obce Selce vybudovať gravitačnú splaškovú kanalizáciu podľa koncepcie v dokumentácii „Bioresort Šachtíčky“ (StVS-servising s.r.o. Banská Bystrica. 2018) s napojením rekreačných objektov. Kanalizácia bude zaústená do ČOV s vyústením vyčistených odpadových vôd do Selčianskeho potoka.

V UO_A0/V bývalá Mliekareň (aktuálne zrušená), SFP4_4.1_Selčianska dolina – Čachovo a SFP4_4.2_Fuggerov dvor sa ponecháva súčasný spôsob odvádzania a likvidovania splaškových vôd.

Návrh odvádzania dažďových vôd

Koncepcia ÚPN obce Selce v rámci riešenia ÚPN obce z hľadiska odvádzania dažďových vôd plánuje:

- dažďové vody zachytávať cez systém zelených striech (vegetácia spomaľuje odtok a spolu s drenážnou vrstvou vytvárajú akumuláciu vody, zvyšok vody je odvádzaný zo strechy bežným spôsobom cez odkvapy a zvody),
- využívať dažďové vody pre úžitkové účely zachytávaním do podzemných dažďových zásobníkov po vykonaní podrobného hydrogeologického prieskumu záujmového územia a preukázaní schopnosti podlažia vsakovať povrchovú vodu, dažďové vody odvádzať do vsakovacích objektov (napr. vsakovacie šachty, ktoré zabezpečujú zmenšenie povrchového odtoku dažďovej vody, zvyšujú pôdnu vlhkosť čím pomáhajú dopĺňať podzemnú vodu; výhodou systému je malá náročnosť na záber pozemku a to z dôvodu podzemného umiestnenia systému; limitujúcim faktorom je výskyt hladiny podzemnej vody, ktorá určuje výšku systému). Toto riešenie zabezpečí, že dažďové vody, ktoré do územia spadnú ostanú v tomto mieste a tým sa zastabilizujú odtokové pomery v krajine, zvýši sa retenčná schopnosť povodia a podporí sa prirodzená akumulácia vody v riešenom území. Spôsob vsakovania sa spresní v ďalších stupňoch prípravnej a projektovej dokumentácie na základe výsledkov hydrogeologického prieskumu,
- v prípade, že výsledkom hydrogeologického prieskumu sa preukáže, že územie nemá vhodné podmienky na vsakovanie, dažďové vody odvádzať do dažďových rigolov/dažďovej kanalizácie zaústením do miestnych tokov,
- ochranu územia v časti Breziny – Vyšovec (existujúce kanalizačné zberače a vybudované rigoly v čase privalových dažďov sú kapacitne nepostačujúce a spôsobujú záplavy pozemkov a rodinných domov až bahnotoky) podľa koncepcie projektu Selce – protipovodňová ochrana v časti Breziny – Vyšovec (StVS - servicing s.r.o. Banská Bystrica, 2016) zabezpečiť vybudovaním suchého poldra nad obcou (polder Močidlá), vybudovaním odvodňovacieho rigola pod poldrom a vybudovaním nového dažďového kanalizačného potrubia pod futbalovým ihriskom, ktorým sa dažďové vody odvedú do recipientu,
- realizovať územia, ktoré zabezpečia ochranu intravilánu obce pred povodňami (vybudovanie vodnej nádrže a suchých poldrov) a vytvoria retenciu na zníženie kulminačných prietokov v tokoch – vodná nádrž a suchý polder Pred dolinou, suchý polder Močidlá, suchý polder Úklady a opatrenia v Selčianskej doline nad rekreačným strediskom Selčianska dolina – Čachovo (formu a technické riešenie overí a určí stupeň PD na základe predchádzajúcej územno-technickej štúdie),
- parkovacie plochy zabezpečiť lapolmi na zachytenie ročných produktov,
- parkovacie plochy a príjazdové cesty do domov vytvoriť zo zatravnovacej dlažby (trávnik spojený s dlažbou zmiernuje objem povrchovo odtečenej vody, čím prispieje k redukcii prípadnej povodňovej vlny),
- súčasné odvádzanie dažďových vôd (cestné rigoly, cestná dažďová kanalizácia) rešpektovať a využívať aj v budúcnosti a takýto spôsob odvádzania dažďových vôd riešiť aj v novonavrhovaných UO.

Pásma ochrany verejných kanalizácií

Pásma ochrany verejných kanalizácií, dodržiavanie vzdialeností, popis zákazov činnosti v týchto územiach sú uvedené v kapitole 2/10.3. VODOHOSPODÁRSKE OCHRANNÉ RESP. MANIPULAČNÉ PÁSMA.

▪ **Vodné toky, odtokové pomery, ochrana územia pred zaplavovaním**

Riečnu sieť v riešenom území tvorí tok Selčiansky potok (139) a jeho prítoky, ktoré sú v správe SVP, š. p.:

- Nemčiansky potok,
- potok Jelšina (141),
- nemenný potok (142),
- potok Kajchiar (143),
- potok Starý (144).

Na hranici katastra je prítok Hrona:

- potok Škradno, pravostranný prítok Hrona, odvádza zrážkové vody z juhovýchodných svahov kopca Laziny.

V čase spracovania konceptu ÚPN obce Selce je v schvaľovaní Návrh Plánu manažmentu povodňového rizika v čiastkových povodiach Slovenskej republiky – aktualizácia 2021 (MŽP SR, 2023), ktorý v mapách povodňového rizika neuvádzal inundačné územie pre riešené územie ÚPN obce Selce. V grafickej časti ÚPN sú vyznačené územia s pravdepodobným výskytom potenciálne významného povodňového rizika na základe informácií od miestnych zdrojov.

ÚPN obce Selce v rámci riešenia ÚPN z hľadiska vodných tokov, odtokových pomerov a ochrany územia pred zaplavovaním plánuje:

- rešpektovať Selčiansky potok a jeho prítoky Nemčiansky potok, potok Jelšina, potok Kajchiar, potok Starý a prítok Hrona potok Škradno a sieť drobných tokov, ako recipienty ktoré odvádzajú povrchové vody z ich povodí,
- rešpektovať súčasný stav úpravy na tokoch,
- úpravu pravého brehu Selčianskeho potoka z dôvodu zvýšenia množstva vôd z povrchového odtoku zo zastavaného územia lokalít uvažovaného rozvoja,
- podľa koncepcie Vodného plánu Slovenska aktualizácia 2021 (MŽP SR, 2021) jeho prílohy č. 8.4c - Návrh opatrení na elimináciu významného narušenia pozdĺžnej kontinuity tokov a habitatov - potreba trilaterálneho posúdenia spriechodnenia odstrániť na Selčianskom potoku murovaný stupeň v rkm 4,81 a 5,00,
- ochranu územia v časti Breziny – Vyšovec (existujúce kanalizačné zberače a vybudované rigoly v čase príválových dažďov sú kapacitne nepostačujúce a spôsobujú záplavy pozemkov a rodinných domov až bahnotoky) podľa koncepcie projektu Selce – protipovodňová ochrana v časti Breziny – Vyšovec (StVS - servicing s.r.o. Banská Bystrica, 2016) a to vybudovaním suchého poldra nad obcou (polder Močidlá), vybudovaním odvodňovacieho rigola pod poldrom a vybudovaním nového dažďového kanalizačného potrubia pod futbalovým ihriskom, ktorým sa dažďové vody odvedú do recipientu,
- realizáciu území, ktoré zabezpečia ochranu intravilánu obce pred povodňami (vybudovanie suchých poldrov) a vytvoria retenciu na zníženie kulminačných prietokov v tokoch – vodná nádrž a suché poldre Pred dolinou, suchý polder Močidlá, suchý polder Úklady a opatrení v Selčianskej doline nad rekreačným strediskom Selčianska dolina – Čachovo (formu a technické riešenie overí a určí stupeň PD na základe predchádzajúcej územno-technickej štúdie),
- neodlesňovať územia, v maximálnej miere čo najviac zadržať vodu zo zrážok na území,
- realizovať opatrenia v lesných porastoch postihnutých plošnou kalamitou, ktoré sú v správe LESY š. p. a sú zahrnuté do opatrení daných Plánom manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hron (v spracovaní ÚPN bol strategický dokument v schvaľovaní, MŽP SR, 2023),
- pravidelne realizovať údržbu koryt jednotlivých tokov, čo si vyžaduje pravidelnú starostlivosť a sledovanie technického stavu úpravy (napr. údržba požiarnej nádrže), aby nedochádzalo k zníženiu kapacity koryta, ktorá je dôležitá pri prevádzaní veľkých vôd. Údržbu brehových porastov je potrebné konzultovať s NAPANT Nízke Tatry,
- zachovávať pobrežné pozemky pri vodných tokoch, ktorých rozsah je stanovený zákonom o vodách č. 364/2004 Z. z.

V súlade s plánmi manažmentu povodí vytvára ÚPN-O Selce územno-technické predpoklady a stanovuje záväzné regulatívy na:

- ochranu pred povodňami realizáciou preventívnych technických a biotechnických opatrení,
- úpravu odtokových pomerov, ktoré spomalia odtok vôd do vodných tokov, zvýšia retenčnú kapacitu územia,
- úpravu vodných tokov, ich nevyhnutnú opravu a údržbu, prípadne ich revitalizáciu,

- výstavbu zariadení na prečerpávanie vnútorných vôd,
- zadržiavanie dažďových zrážok v urbanizovanom prostredí,
- spriechodnenie migračných bariér, laterálny vývoj korýt.

ÚPN-O Selce v návrhu odvádzania a zneškodňovania odpadových vôd zohľadňuje požiadavky na čistenie vôd v zmysle Zákona o vodách č. 364/2004 Z. z. a NV SR č. 269/2010, ktorými sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.

2/15.1.3. Riešenie vodohospodárskej problematiky v rámci jednotlivých UO, SFP a ich lokalít

/ UO – A, B, C a ich urbanistické lokality

/ UO – A (A0+A1+A2), B, C a SFP1, SFP4

■ Tab.: Prehľad riešenia vodohospodárskej problematiky podľa jednotlivých UO a SFP - 2. v a r i a n t

UO a SFP	Návrh
A1_Centrum - Jadrové územie	<i>Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd</i> - zásobovanie pitnou vodou z existujúcej rozvodnej siete I. tlakového pásma po kótu 400,00 m n. m. z VDJ Senica II, - zásobovanie pitnou vodou z existujúcej rozvodnej siete II. tlakového pásma od kóty 400,00 m n. m. z VDJ Jelšiny a VDJ Močidlá, - odvádzanie splaškových odpadových vôd kanalizáciou zberačom AS-1-5 a AS-1-5-1, - odvádzanie dažďových vôd dažďovou kanalizáciou.
A0_Širšie zázemie centra (jestvujúca zástavba)	<i>Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd</i> - zásobovanie pitnou vodou z existujúcej rozvodnej siete I. tlakového pásma po kótu 400,00 m n. m. z VDJ Senica II, - zásobovanie pitnou vodou z existujúcej rozvodnej siete II. tlakového pásma od kóty 400,00 m n. m. z VDJ Jelšiny a VDJ Močidlá, - odvádzanie splaškových odpadových vôd kanalizáciou: zberačmi AS-1, AS-1-2, AS-1-3, AS-1-4, AS-1-5, AS-1-6, AS-1-7, A, AA, AB, AC, AC-1, AC-2, AC-3 a ČS1, ČS2, ČS3, ČSOV AS-1-5 a ČSOV AS-1-7, - odvádzanie dažďových vôd dažďovou kanalizáciou a cestnými rigolmi do miestnych tokov. <i>Vodné toky, odtokové pomery, ochrana územia pred zaplavovaním</i> - úprava pravého brehu Selčianskeho potoka, - rešpektovanie pobrežných pozemkov 5 m od brehovej čiary vodného toku, - pravidelne realizovať údržbu korýt jednotlivých tokov, - na ochranu z. ú. obce (severovýchodná časť) pred zaplavovaním vybudovať suchý polder Močidlá, a suchý polder Úklady.
A0/OV_ZŠ a MŠ	<i>Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd</i> - zásobovanie pitnou vodou z existujúcej rozvodnej siete I. tlakového pásma po kótu 400,00 m n. m. z VDJ Senica II, - odvádzanie odpadových vôd splaškovou kanalizáciou s napojením na kanalizačný zberač AS-1-4 a AS-1-5 na Selčianskej ceste.
A0/V_bývalá Mliekareň (aktuálne zrušená)	<i>Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd</i> - zásobovanie pitnou vodou z prírodného potrubia z VDJ Nemce do VDJ Senica II., - odvádzanie a čistenie odpadových vôd v ČOV bývalej Mliekarne
A2_Širšie zázemie centra (rozvojové lokality)	
A2.1_Kopanice	<i>Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd</i> - zásobovanie pitnou vodou z existujúcej rozvodnej siete I. tlakového pásma po kótu 400,00 m n. m. z VDJ Senica II, - rozšírenie VDJ Senica II. o objem 500 m³ (v čase spracovania ÚPN je rozšírenie VDJ o 100 m³ v návrhu na výstavbu), - odvádzanie odpadových vôd splaškovou kanalizáciou s napojením na kanalizačný zberač AS-1 na Selčianskej ceste,

	- odvádzanie dažďových vôd dažďovou kanalizáciou a cestnými rigolmi do miestnych tokov, - vybudovať záchytný rigol s odvedením vôd do Selčianskeho potoka.
A2.2_Dlhé zeme	<i>Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd</i> - zásobovanie pitnou vodou z existujúcej rozvodnej siete II. tlakového pásma od kóty 400,00 m n. m. z VDJ Jelšiny a VDJ Močidlá, - odvádzanie odpadových vôd splaškovou kanalizáciou s napojením na kanalizačný zberač AS-1-7 na križovatke Nová a Športová ulica, - odvádzanie dažďových vôd dažďovou kanalizáciou a cestnými rigolmi do miestnych tokov. <i>Vodné toky, odtokové pomery, ochrana územia pred zaplavovaním</i> - rešpektovanie pobrežných pozemkov 5 m od brehovej čiary vodného toku, - pravidelne realizovať údržbu koryta toku.
A2.3_Močidlá	<i>Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd</i> - zásobovanie pitnou vodou z existujúcej rozvodnej siete II. tlakového pásma od kóty 400,00 m n. m. z VDJ Jelšiny a VDJ Močidlá, - odvádzanie odpadových vôd splaškovou kanalizáciou s napojením na kanalizačný zberač AS-1-7 na ulici Nová, - odvádzanie dažďových vôd dažďovou kanalizáciou a cestnými rigolmi do miestnych tokov.
A2.4_Na Záhumnie – Vyšovec / časť na Záhumnie	<i>Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd</i> - zásobovanie pitnou vodou z existujúcej rozvodnej siete II. tlakového pásma od kóty 400,00 m n. m. z VDJ Jelšiny a VDJ Močidlá, - odvádzanie odpadových vôd splaškovou kanalizáciou s napojením na kanalizačné zberače v UO_A2.4_Na Záhumnie – Vyšovec / časť na Záhumnie, - odvádzanie dažďových vôd dažďovou kanalizáciou a cestnými rigolmi do miestnych tokov.
A2.5_Vyšovec	<i>Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd</i> - zásobovanie pitnou vodou z existujúcej rozvodnej siete II. tlakového pásma od kóty 400,00 m n. m. z VDJ Jelšiny a VDJ Močidlá, - odvádzanie odpadových vôd splaškovou kanalizáciou s napojením na kanalizačné zberače v UO_A2.4_Na záhumnie, - odvádzanie dažďových vôd dažďovou kanalizáciou a cestnými rigolmi do miestnych tokov.
UO_B_Športovo rekreačný areál v obci	<i>Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd</i> - zásobovanie pitnou vodou z existujúcej rozvodnej siete II. tlakového pásma od kóty 400,00 m n. m. z VDJ Jelšiny a VDJ Močidlá, - zásobovanie úžitkovou vodou z nového vodného zdroja a zabezpečenie akumulácie vo VDJ 25 m³, - odvádzanie odpadových vôd splaškovou kanalizáciou do ČS situovanej v najnižšom mieste v UO, ďalej výtláčnym potrubím s napojením na kanalizačný zberač A-1-7 na križovatke Nová a Športová ulica, - odvádzanie dažďových vôd dažďovou kanalizáciou a cestnými rigolmi do miestnych tokov. <i>Vodné toky, odtokové pomery, ochrana územia pred zaplavovaním</i> - ochrana územia pred prívalovými vodami v časti Breziny – Vyšovec vybudovaním suchého poldra nad obcou (polder Močidlá), vybudovaním odvodňovacieho rigola pod poldrom a vybudovaním nového dažďového kanalizačného potrubia pod futbalovým ihriskom, ktorým sa dažďové vody odvedú do recipientu, - vybudovanie suchého poldra Úklady na prítoku potoka Rakovec, - rešpektovanie pobrežných pozemkov 5 m od brehovej čiary vodného toku, - pravidelne realizovať údržbu koryt jednotlivých tokov.
UO C_Výrobný areál	<i>Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd</i> - zásobovanie pitnou vodou z existujúcej rozvodnej siete II. tlakového pásma cez rozvodnú sieť trasovanú medzi RD Selce a UO A2.4_Na Záhumnie z VDJ Jelšiny a VDJ Močidlá, - odvádzanie splaškových vôd kanalizáciou s napojením na kanalizačný zberač A na Mlynskej ulici.

SFP1_Rekreácia mimo obce	
1.1_Pred Selčianskou dolinou, 1.2_Pred Selčianskou dolinou – Osičina, 1.3_Pred Selčianskou dolinou a 1.4_Pred Selčianskou dolinou - Osičina	<i>Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd</i> - zásobovanie pitnou vodou z existujúcej rozvodnej siete II. tlakového pásma cez rozvodnú sieť trasovanú medzi RD Selce a UO A2.4_Na Záhumnie z VDJ Jelšiny a VDJ Močidlá, - odvádzanie odpadových vôd splaškovou kanalizáciou s napojením na kanalizačný zberač A na Mlynskej ulici. <i>Vodné toky, odtokové pomery, ochrana územia pred zaplavovaním</i> - spriechodniť Selčiansky potok odstránením murovaného stupňa v rkm 4,81 a 5,00, - vytvoriť retenciu na zníženie kulminačných prietokov v Selčianskom potoku vybudovaním vodnej nádrže Pred dolinou, - rešpektovanie pobrežných pozemkov 5 m od brehovej čiary vodného toku, - pravidelne realizovať údržbu koryt jednotlivých tokov.
SFP4	
4.1_Selčianska dolina - Čachovo	<i>Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd</i> - zásobovanie pitnou vodou z jestvujúceho vodovodu s napojením na zdroj pitnej vody prameň Tuf a VDJ s objemom 30 + 30 m³, - zásobovanie pitnou vodou z jestvujúceho vodovodu s napojením na zdroj pitnej vody a VDJ 4 m³, - zásobovanie pitnou vodou z jestvujúceho vodovodu s napojením na zdroj pitnej vody a VDJ 10 m³, - odvádzanie a likvidovanie splaškových vôd spôsobom ako je to v súčasnosti. <i>Vodné toky, odtokové pomery, ochrana územia pred zaplavovaním</i> - rešpektovanie pobrežných pozemkov 5 m od brehovej čiary vodného toku, - pravidelne realizovať údržbu koryt jednotlivých tokov, - realizovať opatrenia v Selčianskej doline nad rekreačným strediskom Selčianska dolina – Čachovo na zníženie kulminačných prietokov v Selčianskom potoku (formu a technické riešenie overí a určí stupeň PD)
4.2_Fuggerov dvor	<i>Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd</i> - zásobovanie pitnou vodou z jestvujúceho vodovodu s napojením na zdroj pitnej vody - pramene Pod Selčianským dielom a VDJ Kejda s objemom 50 m³, - odvádzanie a likvidovanie splaškových vôd spôsobom ako je to v súčasnosti.
4.3_Areál Šachtíčky	<i>Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd</i> - zásobovanie pitnou vodou z jestvujúceho vodovodu s napojením na zdroj pitnej vody pramene Šachtíčky I., II., III., - akumuláciu zabezpečiť vo VDJ pre ČS objemom 100 m³ a VDJ Ťapuška s objemom 100 m³, - deficit vodných zdrojov odstrániť revitalizáciou jestvujúcich zdrojov Šachtíčky I., II., III. a realizáciu doplňujúceho vodného zdroja - nového hydrovrtu. Voda z nového zdroja sa bude prečerpávať do VDJ 100 m³ pri ČS umiestnenej v blízkosti VN určenej na zasnežovanie. - odvádzanie a likvidovanie splaškových vôd gravitačnou splaškovou kanalizáciou (DUR „Bioresort Šachtíčky“ (StVS-servising s.r.o. Banská Bystrica. 2018)) so zaústením do ČOV a následne s vyústením vyčistených odpadových vôd do Selčianskeho potoka. <i>Vodné toky, odtokové pomery, ochrana územia pred zaplavovaním</i> - realizovať opatrenia v lesných porastoch postihnutých plošnou kalamitou, ktoré sú v správe LESY š.p. a sú zahrnuté do opatrení daných Plánom manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hron (v spracovaní ÚPN bol strategický dokument v schvaľovaní, MŽP SR, 2023), - rešpektovanie pobrežných pozemkov 5 m od brehovej čiary vodného toku, - pravidelne realizovať údržbu koryt jednotlivých tokov.

2/15.2. ZÁSOBOVANIE ENERGIAMI

2/15.2.1. Zásobovanie elektrickou energiou / 2. variant

Zásobovanie distribučných transformátorových staníc umiestnených v katastrálnom území obce Selce je zabezpečené z 22 kV vedení č. 307/308, ktoré sú napojené z dvoch 110 / 22 kV rozvodní mesta Banská Bystrica (Fončorda a Bánoš), ktoré napájajú dva vzdušné 22 kV vedenia č. 307 a 308. Distribučná sústava VN 22 kV vedení v obci Selce je zrealizovaná len vzdušnými vedeniami ved. č.308 (RZ 110/22kV Bánoš) v celej obci.

Zo severnej časti obce je realizovaný druhý 22 kV napájač 22 kV káblovým podzemným vedením (odbočka z ved. č. 307) od lyžiarskeho strediska Šachtičky, ktorý je napojený z RZ 110 / 22 kV Fončorda a ukončený v blokovej TS Fugerrov dvor. V obci Selce sú 22 kV vedenia a prípojky vedené na betónových podperných bodoch, ktoré sú ukončené na stožiarových a stĺpových trafostaniciach.

2/15.2.1.1. Zásobovanie elektrickou energiou v rámci širších územných súvislostí

Obecné distribučné transformátorové stanice v obci Selce sú väčšinou stĺpové a stožiarové trafostanice a v obci sa ešte nachádzajú tri kioskové blokované transformačné stanice. Stožiarové a stĺpové TS sú napojené vzdušnými 22 kV prípojkami, blokované TS (3ks) sú napojené 22 kV káblovými podzemnými vedeniami. V lyžiarskom stredisku Šachtičky sever obce Selce sa nachádza blokovaná TS diaľkovo ovládaná dispečingom SSD a. s. Žilina, kde sa stretávajú obidva 22 kV vedenia č. 307 a 308. Rodinné domy sú napájané vzdušnými NN vedeniami pomocou vodičov AlFe a izolovaných vodičov na betónových podperných bodoch so vzdušnými a káblovými domovými prípojkami.

2/15.2.1.2. Zásobovanie elektrickou energiou v katastrálnom území obce

/ Hlavné ciele a problémy riešené v oblasti zásobovania elektrickou energiou

Principiálnym cieľom návrhu v oblasti zásobovania elektrickou energiou pre nové obytno-hospodárske a rekreačné bývanie a vplyvu na životné prostredie je návrh spracovaný ako rozvojový, s predpokladom využitia najlepších dostupných možností technického rozvoja a ich uplatnenia v praxi.

Návrh ÚPN sleduje odťaženie zastavaného územia od vzdušných vedení a navrhuje postupnú náhradu VN vzdušných vedení - prípojok priamo v obci formou výmeny za podzemné káblové vedenia . **Vhodné riešenie pre ďalší rozvoj obce v 2. variante ÚPN-O je plánovaná preložka časti úseku VVN vzdušného vedenia č. 7710 (zámer SSD a. s., predložený obci Selce v septembri r. 2024), ktoré prechádza v južnej polohe k. ú. obce, sčasti konfliktne s plánovaným rozvojom UO-A, v jeho ÚČ A2, UL A2.1 Kopanice. Preložku VVN rieši v novej trase správca siete SSD a. s. Žilina.**

/ Charakteristika východiskového stavu

Zásobovanie distribučných transformátorových staníc umiestnených v katastrálnom území obce Selce je zabezpečené z dvoch 110 / 22 kV rozvodní mesta Banská Bystrica (Bánoš 308, Fončorda 307) , ktoré sú napojené 2 x vzdušnými 110 kV vedeniami. Distribučná sústava VN 22 kV na území obce je v prevažnej miere zrealizovaná ako vzdušné prípojkové vedenia 307 a 308 ukončené na stožiarových a stĺpových TS. V katastri obce Selce sa nachádzajú tri blokované kioskové TS, ktoré sú napojené celoplastovými 22 kV káblovými vedeniami AXEKCY. Vzdušné nadzemné vedenia 22kV AlFe na betónových podperných bodoch a oceľopriehradových stožiaroch sú vedené krajom obce, kde VN prípojky vzdušné sú vedené do stredu obce 22kV prípojkami, ukončené na stožiarových a stĺpových TS. Transformátorové stanice v obci Selce sú voľne stojace, napájané vzdušnými 22 kV prípojkami. V katastri obce Selce sú postavené aj 3 blokované kioskové trafostanice, jedna s diaľkovým ovládaním z Dispečingu SSD a. s. Žilina, kde sa stretávajú obidve 22 kV vedenia č. 307 a 308. V obci sú rodinné domy napájané vzdušnými NN vedeniami pomocou vodičov AlFe a izolovaných vodičov Retilens na betónových podperných bodoch so vzdušnými a káblovými domovými prípojkami.

Trafostanice a distribučná sústava VN a NN sú majetkom SSD a. s. Žilina.

▪ Tab.: Zoznam súčasných TS na území obce Selce / stav, návrh využitia TS v majetku SSD a. s. Žilina

Porad. číslo	Označenie TS / situovanie v UO a SFP	Typ TS	Výkon v kVA	Druh napojenia z VN 22 kV	Majiteľ	Návrh využitia
1.	308/ts/selce_obec.1 / UO – A (A2 - lok. A2.1)	stožiarová	160 kVA	Nadzemné z VN č. 308	SSD a.s. Žilina	vymeniť trafo 400kVA
2.	308/ts/selce_obec.2 / UO – A (A0)	dvojstĺpová	400 kVA	Nadzemné z VN č. 308	SSD a.s. Žilina	TS ostáva bez zmeny
3.	308/ts/selce_obec.3 / UO – A (A0)	dvojstĺpová	400 kVA	Nadzemné z VN č. 308	SSD a.s. Žilina	TS ostáva bez zmeny
4.	308/ts/selce_obec.4 / UO – A (A0)	dvojstĺpová	250 kVA	Nadzemné z VN č. 308	SSD a.s. Žilina	Možnosť výmeny TR do 400kVA
5.	308/ts/selce_obec.5 / UO – A (A2 – lok. A2.4)	dvojstĺpová	250 kVA	Nadzemné z VN č. 308	SSD a.s. Žilina	Možnosť výmeny TR do 400kVA
6.	308/ts/selce_obec.6_Vysovec / UO – A (A2 – lok. A2.5)	dvojstĺpová	250 kVA	Nadzemné z VN č. 308	SSD a.s. Žilina	Možnosť výmeny TR do 400kVA
7.	308/ts/selce_obec.7_Pod Breziny / UO – A (A0)	dvojstĺpová	250 kVA	Nadzemné z VN č. 308	SSD a.s. Žilina	Možnosť výmeny TR do 400kVA
8.	308/ts/selce_obec.8 / UO – A (A0)	bloková	630 kVA	Podzemné VN káblom VN č.308	SSD a.s. Žilina	TS ostáva bez zmeny
9.	308/ts/selce_obec.9 / UO – A (A0)	dvojstĺpová	400 kVA	Nadzemné z VN č. 308	SSD a.s. Žilina	TS ostáva bez zmeny
10.	308/ts/selce_obec.10 / UO – A (lok. A2.1)	dvojstĺpová	250 kVA	Nadzemné z VN č. 308	SSD a.s. Žilina	Možnosť výmeny TR do 400kVA
11.	308/ts/selce_obec.11_Dlhe zeme / UO – A (A2 – lok. A2.2)	dvojstĺpová	250 kVA	Nadzemné z VN č. 308	SSD a.s. Žilina	Možnosť výmeny TR do 400kVA
12.	308/ts/353_Za starým mlynom / UO – A (A0)	bloková	630 kVA	Podzemné VN káblom VN č.308	SSD a.s. Žilina	TS ostáva bez zmeny
13.	308/ts_Pod kotlískom / SFP – 4	jednostĺpová	160 kVA	Nadzem.ved.VN 22 kV č. 308	SSD a.s. Žilina	Možnosť výmeny TR do 400kVA
14.	308/ts/selce_Pri Bučku / SFP – 4 (lok. 4.4)	stožiarová	160 kVA	Nadzemné z VN č. 308	SSD a.s. Žilina	Možnosť výmeny TR do 400kVA
15.	308/ts/selce_pd.1 / UO – C	stožiarová	160 kVA	Nadzemné z VN č. 308	PD Selce	* Iný majiteľ
16.	308/ts/selce_pd.2 / UO – C	stožiarová	160 kVA	Nadzemné z VN č. 308	PD Selce	* Iný majiteľ
17.	308/ts/selce_Čachovo.1 / SFP – 4 (lok. 4.1)	stožiarová	160 kVA	Nadzemné z VN č. 308	SSD a.s. Žilina	Možnosť výmeny TR do 400kVA
18.	308/ts/selce_lyžiarske_stredisko / SFP – 4 (lok. 4.1)	dvojstĺpová	400 kVA	Nadzemné z VN č. 308	SSD a.s. Žilina	Možnosť výmeny TR do 630kVA
19.	308/ts/selce_fuggerov_dvor / SFP – 4 (lok. 4.2)	bloková	630 kVA	Podzemné VN káblom VN č. 308	SSD a.s. Žilina	TS ostáva bez zmeny
20.	308/ts/sachtický_vstupná	jednostĺpová	400 kVA	Nadzem.ved.VN 22 kV č. 308	SSD a.s. Žilina	TS ostáva bez zmeny

21.	308/307/ss/šachtíčky / vo väzbe na SFP – 4	bloková	630 kVA	káblové vedenie č. 308 + č. 307	SSD a.s. Žilina	TS ostáva bez zmeny
22.	308/ts/sachtíčky_tu.zvolen / SFP – 4 (lok. 4.3.3)	stožiarová	160 kVA	káblove vedenie VN č. 308	TU Zvolen	* Iný majiteľ
23.	308/ts/sachtíčky_banske.lucky	stožiarová	160 kVA	káblove vedenie VN č. 308	Lyžiarske stredisko	* Iný majiteľ

* Iný majiteľ TS - bez určenia návrhu využitia TS

Z distribučných trafostaníc je pre zásobovanie jednotlivých odberateľov elektrickej energie na území obce realizovaná pomocou distribučnej sústavy NN. Táto sústava NN je realizovaná komplet vzdušnými AIFe a pri novších rodinných domoch podzemnými káblovými vedeniami AYKY.

Distribučná sústava NN - vývody z existujúcich transformačných staníc sú ako vývody vzdušné vodičmi AIFe a káblové podzemné pomocou NN podzemných káblových vedení cez istiace a rozpojovacie rozvodné skrine, ktoré sú súčasťou výstavby nových domov ako aj infraštruktúry obce Selce. Distribučná sústava NN je majetkom SSD a. s. Žilina.

Rozširovanie VN distribučnej sústavy nie je problém vzhľadom na dostatočný počet transformačných staníc a NN vzdušných a káblových rozvodov.

Prípadné rozšírenie existujúcej distribučnej sústavy NN rovnako nie je problém vzhľadom na dostatočný počet trafostaníc a NN vzdušných - káblových podzemných rozvodov.

Rozvodná sieť VN: IT, 3 AC, 50 Hz, 22 000 V

Rozvodná sieť NN: TN - C, 3+PEN, 400 / 230 V, AC, 50 Hz

/ Návrh zásobovania elektrickou energiou

▪ Bilancia potreby elektrickej energie

Výpočet predpokladaného navýšenia bilancii spotreby elektrickej energie je riešený v dvoch variantoch predpokladaného rozvoja funkcie bývania a rekreácie a cestovného ruchu (zariadenia RCR / ubytovacie).

▪ Tab.: Bilancia potreby elektrickej energie pre obytnú zónu

/ 2. variant

Označenie UO	Počet RD / Počet b. j. v RD	z toho nárast v RD	Počet BD / Počet b. j. v BD	z toho nárast v RD	El. energia bývanie / nárast		TS - nárast / počet TS - do 630 kVA (výkon v MW)
					Potreba elektriny MW / hod	Spotreba elektriny MW / rok	
UO-A	810 / 926 b. j.	174 / 191 b. j.	13 / 62 b. j.	4 / 22 b. j.	0,87	7,62	2 0,87
UO-B	0	0	0	0	0	0	0
UO-C	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	810 / 926 b. j.	174 / 191 b. j.	13 / 62 b. j.	4 / 22 b. j.	0,87	7,62	2 0,87
CELKOM RD+BD (UO-A, UO-B, UO-C)	Počet (RD + BD) 823 / 988 b. j.				/	/	/
	z toho nárast 178 / 213 b. j.				0,87	7,62	2
							0,87

▪ Tab.: Bilancia potreby elektrickej energie pre ubytovacie zariadenia RCR

/ 2. variant

Označenie UO + SFP	Počet IRO / Počet lôžok (L)	z toho nárast (L)	Počet rekr. ubyt. H,PE,A,CH,TU (L)	z toho nárast (L)	El. energia RCR / Ubytovacie zar. / nárast		TS - nárast / počet TS - do 630 kVA (výkon v MW)
					Potreba elektriny MW / hod	Spotreba elektriny MW / rok	
UO-B	0	0	15	0	0	0	0

SFP-1	77	65	0	0	0,32	2,80	1
SFP-4	152	40	382	27	0,33	2,90	1
Spolu	229	105	397	27	0,65	5,70	2 0,65
CELKOM IRO + H, PE, A, CH, TU (UO-B, SFP-1, SFP-4)	Počet (IRO + H, PE, A, CH, TU) 626 L				/	/	/
	z toho nárast 132 L				0,65	5,70	2 0,65

Návrh ÚPN rešpektuje súčasnú koncepciu zásobovania el. energiou pre UO – A, B, C, SFP – 1, 2, 4 (viď odstavce / Charakteristika východiskového stavu).

▪ Technické riešenie zásobovania elektrickou energiou

V rozvojových územiach obce je navrhované rozšírenie existujúcich distribučných sietí v nevyhnutnom rozsahu pre pokrytie bilancii. Existujúca distribučná sieť má dostatočné rezervy pre pripojenie plánovaného rozvoja. Pripojenie jednotlivých rozvojových oblastí je navrhované z existujúcich zariadení DS. Pre vypočítané bilancie je možné využiť existujúcu distribučnú sieť bez zvláštnych investičných nákladov a úprav. V dotknutých územiach budú v ďalších stupňoch projektových riešení navrhované presne špecifikované zariadenia tak, aby pokryli požadované bilancie v zmysle postupnosti rozvoja danej lokality.

Bilancie existujúcich zdrojov a rozvodov el. energie sú dostatočné pre aktuálny stav pokrytia potreby el. energie v území. V prípade požiadavky rozšírenia odberu elektrickej energie, bude každý prípad prehodnocovaný samostatne, podľa umiestnenia riešeného územia a technických možností existujúcich zariadení.

Pre nový plánovaný rozvoj obce Selce je potrebné riešiť pokrytie nárastu elektrickej energie novými už len 3 x kioskovými trafostanicami TS s požadovaným výkonom až do 630 kVA s napojením na jestvujúce a navrhované vzdušné a káblové rozvody VN - na linky 22 kV.

Počet distribučných transformačných staníc pre zabezpečenie dodávky elektrickej energie je stanovený z výpočtového zaťaženia nárastu potreby elektrickej energie.

2/15.2.1.3. Riešenie problematiky zásobovania el. energiou v rámci jednotlivých UO a SFP

/ UO – A, B, C

/ SFP – 1, 2, 3, 4

▪ Tab.: Prehľad riešenia problematiky zásobovania el. energiou podľa UO a SFP / 2. v a r i a n t

UO – A, B, C (lok. A2.4) / rozvojové lokality pre novú infra.	- zásobovanie el. energiou z existujúcej rozvodnej siete VN, NN a TS - vybudovanie nových VN prípojok a stavba 2 x kioskových TS - zásobovanie el. energiou z doplnenej novobudovanej rozvodnej siete
SFP – 1 (lok. 1.2, 1.3, 1.4) / rozvojové lokality pre novú infra.	- zásobovanie el. energiou z existujúcej rozvodnej siete VN, NN a TS - vybudovanie nových VN prípojok a stavba 1 x kioskovej TS - zásobovanie el. energiou z doplnenej novobudovanej rozvodnej siete
SFP – 2 (lok. 2.1, 2.2)	- zásobovanie el. energiou z existujúcej rozvodnej siete VN, NN a TS - vybudovanie nových VN prípojok a kabelizácia kolíznych vzdušných VN - zásobovanie el. energiou z doplnenej novobudovanej rozvodnej siete
SFP – 4 (lok. 4.3.2, 4.3.4) / rozvojové lokality pre novú infra.	- zásobovanie el. energiou z existujúcej rozvodnej siete VN, NN a TS - vybudovanie nových VN prípojok a stavba 1 x kioskových TS - zásobovanie el. energiou z doplnenej novobudovanej rozvodnej siete

2/15.2.1.4. Verejné osvetlenie

/ Charakteristika východiskového stavu

Osvetlenie ciest, komunikácií a verejných priestranstiev je zrealizované sodíkovými výbojkovými svietidlami, ktoré sú postupne nahrádzané novými LED svietidlami. Svietidlá sú umiestnené na existujúcej NN vzdušnej sieti na

betónových podporných bodoch, tam kde je NN káblový rozvod sú postavené osvetľovacie stožiare, ktoré sú napájané podzemnými NN káblovými vedeniami. Rozvod elektrickej energie medzi týmito svietidlami je pomocou káblových podzemných vedení AYKY, príp. CYKY. Napájanie osvetlenia je realizované z rozvádzačov RVO. Meranie spotreby elektrickej energie a ovládanie spínania verejného osvetlenia je umiestnené v príslušných rozvádzačoch RVO. Verejné osvetlenie je majetkom obce Selce.

/ Návrh spôsobu verejného osvetlenia

Spôsob osvetlenia verejných priestorov a komunikácií v rámci navrhovaných rozvojových území musí byť riešený v súlade s aktuálne platnými STN. Rozvod verejného osvetlenia musí byť káblový - uložený v zemi.

2/15.2.2. Zásobovanie teplom

/ Základné údaje

▪ Geografické údaje

Nadmorská výška: 380 – 1 044 m n. m.

Zemepisná poloha:

19° 12' 24'' východnej dĺžky

48° 45' 53'' severnej šírky

▪ Klimatické podmienky

Priemerný ročný úhrn zrážok: 556 mm

Priemerná ročná teplota: 9,7 °C

Najnižšia nameraná teplota: - 35 °C v roku 1929

Dĺžka slnečného svitu je priemerne 2 200 hodín ročne

Teplotná oblasť v nadmorskej výške 370 m n. m. podľa STN 73 0540-3: „3“

Obec Selce leží v oblasti výpočtových teplôt -15 °C s intenzívnymi vetrami. Dĺžka vykurovacieho obdobia trvá 216 dní s priemernou vonkajšou teplotou +3,6 °C. Celková priemerná ročná teplota je 8,5 °C.

2/15.2.2.1. Zásobovanie teplom v rámci širších územných súvislostí

Zásobovanie teplom je decentralizované, lokálne, na vykurovanie je využívaný prevažne zemný plyn. Lokálne zdroje tepla sú využívané pre vykurovanie rodinných domov, prevádzok a pre občiansku vybavenosť lokalít.

2/15.2.2.2. Zásobovanie teplom v katastrálnom území obce

/ Charakteristika východiskového stavu

Prevažná väčšina bytov v Selciach má niektorú z foriem ústredného kúrenia. Ako nositeľ energie pre zásobovanie teplom je využívaná plynofikácia, resp. elektrická energia.

/ Návrh zásobovania teplom

ÚPN-O predpokladá, že pri novej výstavbe resp. rekonštrukcii bytového fondu budú mať prakticky všetky byty, zariadenia občianskej vybavenosti a prevádzkové zariadenia v Selciach niektorý z novodobých spôsobov vykurovania. Zásobovanie tepelnou energiou bude z vlastných kotolní napojených na zemný plyn, alebo iný zdroj energie.

Hlavným rozvojovým trendom v oblasti zásobovania teplom je perspektívna kvalitatívna zmena vykurovania, t. j. prechod na používanie ušľachtilých druhov palív a nositeľov energie, ktoré sú nenáročné na obsluhu a spĺňajú environmentálne podmienky.

Zásobovanie teplom rieši ÚPN-O komplexnou plynofikáciou, resp. jednocestným zásobovaním elektrinou pre všetky energetické potreby vrátane vykurovania.

Kvalitatívna zmena nositeľa energie je podmienená technickými podmienkami, a to plošnou konfiguráciou plynovodnej siete resp. zahustením a zosilnením elektrického rozvodu.

Postupujúca plynofikácia Seliec, ako aj používanie elektriny na vykurovanie vytvára možnosť odstrániť ekologickú záťaž územia spôsobenú spaľovaním fosílnych palív.

V súlade s koncepciou urbanistického rozvoja ÚPN-O navrhuje v zastavanom území obce používať na

zásobovanie teplom zemný plyn v rozsahu 80 - 90 % stavebného fondu a elektrickú energiu v rozsahu 10 - 20 %. Pre všetky aktivity v katastrálnom území obce je všade dostupná elektrická energia a len v odľahlých športovo - rekreačných strediskách sa pre potreby vykurovania predpokladá aj používanie skvapalneného plynu P-B.

▪ Rozvojové predpoklady a vymedzenie spôsobu zásobovania teplom

- Rozvojová koncepcia zásobovania tepelnou energiou je riešená v súlade s miestnymi podmienkami a orientáciou na ekonomiku a bezpečnosť, s aplikovaním moderných technológií šetriacich životné prostredie v obci (solárna výroba tepla, tepelné čerpadlá ...) a pri rešpektovaní legislatívy v oblasti tepelnej energetiky.
- V rámci ÚPN-O je rozvojová koncepcia zameraná na individuálne podmienky zásobovania energiami z lokálnych zdrojov tepla. Riešenie výroby a dodávky tepla formou centrálného zdroja tepla je v plánovacom období nepravdepodobné.
- Problematika zásobovania teplom sa presúva z kvantitatívnej stránky na kvalitatívnu. Popri klasickej forme výroby tepla je perspektívne potrebné zamerať sa na alternatívne zdroje tepla.
- Budovanie nových objektov a urbánnych štruktúr je potrebné riešiť vhodnou priestorovou formou s náležitými tepelno-technickými vlastnosťami.

2/15.2.3. Zásobovanie plynom

2/15.2.3.1. Zásobovanie plynom v rámci širších územných súvislostí

Zdrojom zásobovania obce zemným plynom je spoločná integrovaná sústava zásobovania plynom, lokalizovaná severovýchodne od Banskej Bystrice, v k.ú. Kynceľová. Plynoregulačná stanica RS 3000 (VT/ST Q = 3 000 m³.h⁻¹ pre zemný plyn naftový s výhrevnosťou 33,5 MJ.m⁻³) slúži pre zásobovanie zemným plynom k. ú. Nemce, Kynceľová, Senica a Selce. Jednotlivé obce sú napájané samostatným hlavným strednotlakovým plynovodným vedením s prevádzkovým tlakom do 300 kPa. Prívodné potrubie do obce je z ocele,

2/15.2.3.2. Zásobovanie plynom v katastrálnom území obce

/ Hlavné ciele riešené v oblasti zásobovania plynom

▪ Charakteristika východiskového stavu

Nadradené VTL plynovody sa na katastrálnom území obce nenachádzajú.

Distribučná sieť plynovodov v obci Selce je tvorená sústavou STL plynovodov z materiálu PE s maximálnym prevádzkovým tlakom do 300 kPa. Prevádzkovaná je SPP-D.

Distribučný rozvod plynu je paprškový a plynovod je uložený vo všetkých uliciach na celom obytnom území. Rozvod je z PE, hlavný plynovod je dimenzie DN 110 a DN 90, vedľajšie plynovody sú DN 63 a DN 50.

Prevažná väčšina bytov, prevádzok a zariadení verejnej vybavenosti v Selciach má niektorú z foriem ústredného kúrenia. Plynofikácia je využívaná spolu s doplnkovou elektrifikáciou ako nositeľ energie pre varenie a pre zásobovanie teplom.

/ Návrh zásobovania plynom

Komplexná plynofikácia zabezpečí vykurovanie a ostatné tepelné procesy v rámci existujúceho a navrhovaného bytového fondu, objektov vybavenosti a pokryje tiež technologické potreby výroby a služieb.

ÚPN-O plánuje novú výstavbu, resp. rekonštrukciu bytového fondu, objektov vybavenosti, výroby a služieb s napojením na distribučný rozvod plynu minimálne v rozsahu 80 - 90 % stavebného fondu.

▪ Rozvojové predpoklady a vymedzenie spôsobu zásobovania plynom

- Bilancie existujúcich zdrojov sú dostatočné pre plánovaný stav pokrytia potreby plynu v území a technické možnosti rozšírenia distribučného rozvodu plynu preukazujú rozvojové predpoklady bez limitov.
- Pri napĺňaní rozvojovej koncepcie podľa ÚPN-O Selce budú požiadavky rozšírenia odberu plynu prehodnocované samostatne pre každý prípad, podľa umiestnenia riešeného územia a technických možností existujúcich zariadení.

▪ **Bilancia potreby plynu**

Výpočet predpokladaného navýšenia bilancii spotreby plynu je riešený v dvoch variantoch predpokladaného rozvoja funkcie bývania a rekreácie a cestovného ruchu (zariadenia RCR / ubytovacie).

▪ **Tab.: Bilancia potreby plynu pre bývanie**

/2. variant

Označenie UO	Počet RD / Počet b.j. v RD	Z toho nárast v RD	Počet BD / Počet b.j. v BD	Z toho nárast v BD	PLYN - Bývanie /nárast/	
					Potreba plynu m ³ /h	Spotreba plynu t.m ³ /rok
UO-A	810 / 926 b.j.	174 / 191 b.j.	11 / 60 b.j.	4 / 22 b.j.	350	354
UO-B	0	0	0	0	0	0
UO-C	0	0	0	0	0	0
Spolu	810 / 926 b.j.	174 / 191 b.j.	11 / 60 b.j.	4 / 22 b.j.	350	354
CELKOM RD+BD (UO-B, SFP-1, SFP-4)	Počet (RD+BD) 823 / 988 b.j.				/	/
	z toho nárast (RD+BD) 178 / 213 b.j.				350	354

▪ **Tab.: Bilancia potreby plynu pre občiansku vybavenosť**

/2. variant

Označenie UO	MŠ / Dom seniorov / objem – v m ³	nárast / objem – nárast v m ³	Sportcentrum / objem – v m ³	nárast / objem – nárast v m ³	PLYN – Občian. vybavenosť /nárast/	
					Potreba plynu m ³ /h	Spotreba plynu t.m ³ /rok
UO-A	4 685 / 4 250	4 685 / 4 250	0	0	18	30
UO-B	0	0	20 000	20 000	35	60
UO-C	0	0	0	0	0	0
Spolu	4 685 / 4 250	4 685 / 4 250	20 000	20 000	53	90
CELKOM OV (UO-A, UO-B)	Objem (OV) 28 935 m ³				53	90
	nárast 28 935 m ³ obj.				53	90

▪ **Tab.: Bilancia potreby plynu pre areál Roľníckeho družstva (RD)**

/2. variant

Označenie UO	RD Selce živoč. výr. / objem – v m ³	nárast / objem – nárast v m ³	Výroba a služby Zberný dvor / objem – v m ³	nárast / objem – nárast v m ³	Objekty v zóne izolač. zelene / objem – v m ³	nárast / objem – nárast v m ³	PLYN – Areál RD /nárast/	
							Potreba plynu m ³ /h	Spotreba plynu t.m ³ /rok
UO-A	0	0	0	0	0	0	0	0
UO-B	0	0	0	0	0	0	0	0
UO-C C.1, C.2, (C.2.1), C.3	0	0	90 000	90 000	7 000	7 000	235	370
			47 250	47 250				
Spolu	0	0	137 250	137 250	7 000	7 000	235	370
CELKOM Areál RD (UO-C)	Objem (Areál RD) = 144 250 m ³						235	370
	nárast 144 250 m ³ obj.						235	370

Návrh ÚPN rešpektuje súčasnú koncepciu zásobovania plynom pre UO – A, B, C, SFP – 1, 2, 4 (viď odstavce / Charakteristika východiskového stavu).

▪ **Technické riešenie zásobovania plynom**

V rozvojových územiach obce je navrhované rozšírenie existujúcich distribučných sietí v nevyhnutnom rozsahu pre pokrytie bilancii. Zvýšené zaťaženie plynovodov v obci bude mať vplyv na integrovanú sústavu zásobovania plynom a teda aj na potrebu zvýšiť výkon spoločnej regulačnej stanice.

Orientačný prepočet ukázal, že prírodné potrubie do Seliec, ako aj sústava hlavných STL plynovodov v obci vyhovuje aj pre výhľadové zaťaženie plynovodov, avšak jestvujúce vedľajšie plynovody spravidla nemožno využiť pre plynifikáciu nových obytných priestorov.

Existujúca distribučná sieť má dostatočné rezervy pre pripojenie plánovaného rozvoja. Pripojenie jednotlivých rozvojových plôch je navrhované z existujúcich zariadení DS. Pre vypočítané bilancie je možné využiť existujúcu distribučnú sieť bez zvláštnych investičných nákladov a úprav. V dotknutých územiach budú v ďalších stupňoch projektových riešení navrhované presne špecifikované zariadenia tak, aby pokryli požadované bilancie v zmysle postupnosti rozvoja danej lokality.

Bilancie existujúcich zdrojov a rozvodov plynu sú dostatočné pre aktuálny stav pokrytia potreby plynu v území. V prípade požiadavky rozšírenia odberu plynu, bude každý prípad prehodnocovaný samostatne, podľa umiestnenia riešeného územia a technických možností existujúcich zariadení.

Pre nový plánovaný rozvoj obce Selce je potrebné riešiť pokrytie nárastu plynu napojením na jestvujúce a navrhované rozvody STL plynovodov.

2/15.2.3.3. Riešenie problematiky zásobovania plynom v rámci jednotlivých UO a SFP

/ UO – A, B, C

/ SFP – 1, 2, 4

▪ **Tab.: Prehľad riešenia problematiky zásobovania plynom podľa UO a SFP**

/ 2. v a r i a n t

UO – A, B, C (lok. A2.1, A2.2, A2.3, A2.4) / rozvojové lokality pre novú infra.	- Zásobovanie plynom rozšírením existujúcej distribučnej siete STL - Pripojenie jednotlivých rozvojových plôch z existujúcich zariadení distribučnej siete
SFP – 1 (lok. 1.2, 1.3, 1.4) / rozvojové lokality	- pre zásobovanie plynom používať skvapalnený plyn P-B z tlakových nádrží
SFP – 4 (lok. 4.3.2, 4.3.4) / rozvojové lokality	- pre zásobovanie plynom používať skvapalnený plyn P-B z tlakových nádrží

Popísané plynovody a plynárenské zariadenia sú graficky znázornené v priloženej výkresovej dokumentácii M 1 : 10 000.

2/15.3. ELEKTRONICKÉ KOMUNIKAČNÉ SIETE A ZARIADENIA

2/15.3.1. Elektronické komunikačné siete a zariadenia v rámci širších územných súvislostí

Zastavané a príslušné záujmové územia katastra obce Selce sú v oblasti poskytovania elektronických komunikačných služieb, služieb rádiových sietí a globálneho systému mobilnej komunikácie (GSM) zabezpečované viacerými poskytovateľmi týchto služieb.

Dominantným poskytovateľom elektronických komunikačných služieb pre podniky, verejný a súkromný sektor prostredníctvom káblových rozvodov patrí spoločnosť Slovak Telekom, a. s. Spoločnosť Orange Slovensko, a. s. je výrazným v poskytovaní rádiových elektronických komunikačných služieb. Tieto spoločnosti majú v územnom celku banskobystrického kraja, ako aj v katastrálnom území obce výraznú väčšinu elektronickej komunikačnej infraštruktúry. Technológie EKS sú v zmysle právnych predpisov zdieľané aj inými poskytovateľmi elektronických komunikačných služieb.

V extraviláne obce sa nachádza EKS v správe NASES (Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby).

2/15.3.2. Elektronické komunikačné siete a zariadenia v katastrálnom území obce

2/15.3.2.1. Hlavné ciele a problémy riešené v oblasti elektronických komunikačných sietí a zariadení

Územný plán vytvára predpoklady na poskytnutie kvalitných elektronických komunikačných služieb v pôvodnej zástavbe, v rozvojových územiach obce a jej okolí.

Cieľom návrhu princípov v oblasti elektronických komunikačných služieb je navrhnúť limity, postupy a odporúčenia pre optimalizáciu environmentálnych, ekonomických a investičných možností rozvojových území. Vzhľadom na problematiku vyváženia investície a vplyvu na životné prostredie je koncepcia ÚPN spracovaná ako rozvojová, s predpokladom využitia najlepších dostupných možností technického rozvoja a ich uplatnenia v praxi.

Zastavané územie obce je primerane zaťažené technickou infraštruktúrou. V prípade elektronických komunikačných sietí a zariadení sa perspektívne táto časť technickej infraštruktúry bude v plnom rozsahu modernizovať. Metalické podzemné siete budú nahradzané optickými sieťami.

Pre poskytovanie elektronických komunikačných služieb sa v rozšírenom rozsahu budú využívať pevné bezdrôtové širokopásmové prístupové rádiové systémy (WLAN) a služby mobilných sieťových operátorov (GSM).

Medzi problémové javy pri modernizácii a rozširovaní elektronickej komunikačnej infraštruktúry patrí husto zastavané územie centra obce, existujúca technická infraštruktúra s väčšími ochrannými pásmami a prírodné prekážky.

2/15.3.2.2. Charakteristika východiskového stavu

Spoločnosť Slovak Telekom, a. s. v riešenom území vlastní a prevádzkuje vonkajšie metalické siete upevnené na podperných bodoch, vo väčšej miere káblové metalické siete uložené v zemi. V obci sa nenachádza miestna optická sieť (MOK).

V obci poskytujú elektronické komunikačné služby aj iné spoločnosti. Ich podiel na vlastnej elektronickej komunikačnej infraštruktúre je nízky.

2/15.3.2.3. Napojenie územia obce na elektronické komunikačné siete

Územie je napojené na EKS cez optické transportné siete (káble DOK) a optické prístupové siete (OAN). V prípade rozširovania sietí a ich technického zhodnotenia môže byť fyzická architektúra sietí stromová, hviezdicová, alebo kruhová. Preferuje sa stromová konfigurácia, ktorá realizuje koncentráciu prevádzky do prípojného bodu spojovacej siete.

2/15.3.2.4. Koncepcia rozvoja elektronickej komunikačnej siete a zariadení

Pre zabezpečenie kvalitných a bezpečných elektronických komunikačných služieb je nevyhnutné budovať EKS na báze optických technológií.

Pre poskytovanie univerzálnych multifunkčných elektronických komunikačných služieb v obci Selce je potrebné vybudovať optickú prístupovú sieť a vybudovať a následne rozširovať miestnu optickú sieť (MOK). Rozvoj verejných optických sietí novej generácie so širokopásmovým multifunkčným vysokorychlostným prístupom k službám elektronických komunikácií bude koncovému zákazníkovi poskytovať sieťová optická architektúra FTTB a FTTH.

Rozširovanie a modernizáciu elektronickej komunikačnej infraštruktúry je nutné plánovať, projektovať a realizovať súbežne s rozvojom obce s dostatočnou káblovou a technologickou rezervou.

Preferujú sa univerzálne, komplexné komunikačné siete a také priestorovo technické riešenia, ktoré minimálne zvyšujú nároky na nové stavebné plochy. Pre všetky siete technického vybavenia sa musia vyčleniť priestory tak, aby boli dodržané aktuálne právne predpisy SR a EÚ a platné STN.

Poskytovatelia elektronických komunikačných služieb sú povinní ponúknuť univerzálne služby, ktorých účelom je vyhovieť všetkým primeraným požiadavkám na jedno pripojenie k verejnej sieti na pevnom mieste. Toto pripojenie musí umožniť podporu hlasovej, obrazovej a dátovej komunikácie s dostatočnou kvalitou a rýchlosťou prenosu.

Prevádzkovateľ ktorý poskytuje verejné siete, alebo služby, je povinný zaistiť ich bezpečnosť a je povinný udržiavať integritu svojich sietí s cieľom zaručiť kontinuitu poskytovania služieb prostredníctvom týchto sietí.

2/15.3.2.5. Riešenie problematiky rozvoja elektronickej komunikačnej siete v rámci jednotlivých UO a SFP

/ UO – A, B, C

/ SFP – 1, 2, 3, 4

V rámci UO a SFP budú koncovým zákazníkom poskytované služby cez sieťovú optickú architektúru FTTx (FTTH, FTTB), alebo cez pevné bezdrôtové širokopásmové prístupové rádiové systémy (WLAN) a cez služby mobilných sieťových operátorov (GSM).

▪ Tab.: Prehľad riešenia problematiky rozvoja EKS podľa jednotlivých UO a SFP

/ 2. variant

UO, SFP	Návrh
UO A / Obytno-hospodársky (A0+A1+A2) _ Centrum - A0 / Širšie zázemie centra (jestvujúca zástavba) - A1 / Centrum - Jadrové územie - A2 / Širšie zázemie centra (rozvojové lokality: A2.1, A2.2, A2.3, A2.4)	- služby poskytované cez sieťovú optickú architektúru FTTx (FTTH, FTTB), alebo cez pevné bezdrôtové širokopásmové prístupové rádiové systémy (WLAN) a cez služby mobilných sieťových operátorov (GSM)
UO B / Športovo rekreačný - Športovo rekreačný areál v obci	- služby poskytované cez sieťovú optickú architektúru FTTx (FTTH, FTTB), alebo cez pevné bezdrôtové širokopásmové prístupové rádiové systémy (WLAN) a cez služby mobilných sieťových operátorov (GSM)
UO C / Výrobný - Poľnohospodárska živočíšna výroba + neškodná výroba	- služby poskytované cez sieťovú optickú architektúru FTTx (FTTH, FTTB), alebo cez pevné bezdrôtové širokopásmové prístupové rádiové systémy (WLAN) a cez služby mobilných sieťových operátorov (GSM)
SFP 1 / Hrby - Staré Selce - Rekreačia mimo obce	- služby poskytované cez pevné bezdrôtové širokopásmové prístupové rádiové systémy (WLAN) a cez služby mobilných sieťových operátorov (GSM)
SFP 2 / Breziny - Záhumnie	- služby poskytované cez pevné bezdrôtové širokopásmové prístupové rádiové systémy (WLAN) a cez služby mobilných sieťových operátorov (GSM)
SFP 3 / Dúbrava - Škradno	- služby poskytované cez pevné bezdrôtové širokopásmové prístupové rádiové systémy (WLAN) a cez služby mobilných sieťových operátorov (GSM)
SFP 4 / Selčiansky diel 4.1 / Selčianska dolina - Čachovo 4.2 / Fuggerov dvor 4.3 / Areál Šachtíčky	- služby poskytované cez sieťovú optickú architektúru FTTx (FTTH, FTTB), alebo cez pevné bezdrôtové širokopásmové prístupové rádiové systémy (WLAN) a cez služby mobilných sieťových operátorov (GSM) - služby poskytované cez pevné bezdrôtové širokopásmové prístupové rádiové systémy (WLAN) a cez služby mobilných sieťových operátorov (GSM)

2/16. OCHRANA TRÁS NADRADENÝCH SYSTÉMOV DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA ÚZEMIA

2/16.1. OCHRANA TRÁS NADRADENÝCH SYSTÉMOV DOPRAVNÉHO VYBAVENIA ÚZEMIA

V územnom pláne obce Selce sú v súvislosti s ochranou trás nadradených systémov dopravného a technického vybavenia územia riešené zodpovedajúce témy a požiadavky nasledovne:

2/16.1.1. Ochrana trás nadradených systémov automobilovej dopravy

- Vytvára priestor pre dopravný koridor navrhovanej trasy preložky cesty III/2418 Banská Bystrica - Selce - Priečod - Baláže do polohy severo-západného obchvatu obce Selce, v kat. C2 MO 8/60 (mimo z. ú.), resp. MZ 8/50 (v rámci z. ú.).
- Vytvára priestor pre križovatky navrhovanej trasy preložky cesty III/2418 s existujúcou a navrhovanou miestnou dopravnou cestnou sieťou.
- Vytvára priestor pre úpravu úseku najvýznamnejšej obslužnej cesty (súčasná trasa cesty III/2418 - Partizánska ul.) pre funkciu obslužnej cesty C1 – obecná trieda kategórie MO 12/40 v úseku cesty - od križovatky s Mlynskou po križovatku s cestou Vyšovec. V ostatných úsekoch v rámci zastavaného územia je cesta v ÚPN obce navrhnutá vo funkcii B2, v kategórii MZ 8/50.

- Vytvára priestor pre návrh cesty v kat. C2 MO 8/40, vrátane križovatky so súčasnou cestou III/2418, s prepojením centra obce s Mlynskou ulicou, za účelom odťaženia Mlynskej ulice od dopravného zaťaženia pre nevhodné parametre jej koridoru.

2/16.1.2. Ochrana trás nadradených systémov pešej dopravy

- Po realizácii navrhovanej trasy preložky cesty III/2418 Banská Bystrica - Selce - Priečhod - Baláže do polohy severo-západného obchvatu obce Selce, vytvára priestor pre nadradený peší koridor v rámci hlavnej SV-JZ urbanistickej osi obce, s dôrazom na priestor navrhovanej CZO a ochranu jeho plánovaného rozvoja:
 - navrhuje zabezpečenie dominantného pohybu chodcov a priestorovej kvality nosného pešieho koridoru a súvisiacich peších priestranstiev ako verejného priestoru,
 - peší dopravný koridor navrhuje viazať na urbanizované územie centrálného územia obce, s rozvojovým potenciálom občianskej vybavenosti.

2/16.1.3. Ochrana trás nadradených systémov cyklistickej dopravy

- Vytvára územno-priestorovú ochranu trás regionálneho a miestneho významu s väzbou na miestny cyklistický dopravný systém:
 - Po realizácii navrhovanej trasy preložky cesty III/2418 Banská Bystrica - Selce - Priečhod - Baláže do polohy severo-západného obchvatu obce Selce, vytvára priestor pre nadradený cyklistický koridor v rámci hlavnej SV-JZ urbanistickej osi obce, s dôrazom na priestor navrhovanej CZO a ochranu jeho plánovaného rozvoja. Cyklistický dopravný koridor navrhuje viazať na urbanizované územie centrálného územia obce, s rozvojovým potenciálom občianskej vybavenosti.
 - Po realizácii navrhovanej trasy cesty v kat. C2 MO 8/40 vrátane križovatky so súčasnou cestou III/2418, s prepojením centra obce s Mlynskou ulicou, vytvára optimálne prepojenie cyklistickou dopravou z centra obce **UO A** (A.1 / Centrum - jadrové územie) v pokračovaní do **SFP 4** (Selčiansky diel, 4.1 / Selčianska dolina – Čachovo.
- Vytvára územno-priestorovú ochranu trás v širšom územnom prepojení potenciálnych línii cyklistickej dopravy na území obce na budovanú cyklosústavu komunikácií a trás mesta Banská Bystrica a regionálnu sústavu značených cykloturistických trás v blízkom okolí a magistral v širšom území:
 - Vrchárska cyklomagistrála Bike park Donovaly
 - Vrchárska cyklomagistrála (Úsek: Bešeňová – Kráľova Studňa)
 - Zjazdové trasy: Nová Hoľa - Žarnovka – Lanovka · Nová Hoľa - Lúky - Lanovka · Spojka trás
 - 010 Pohronská cyklomagistrála
 - 033 Donovalská cyklomagistrála

2/16.1.5. Ochrana trás nadradených systémov leteckej dopravy

- Rešpektuje ochranu výškového obmedzenia vyplývajúceho z ochranných pásiem letiska Sliač určených rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn. 1-430/92/ILPZ zo dňa 27. 10. 1992.
- V katastrálnom území obce Selce, kde terén presahuje výšky stanovené ochrannými pásmami, určuje neumiestňovať novú zástavbu bez predchádzajúceho súhlasu Dopravného úradu.

2/16.2. OCHRANA TRÁS NADRADENÝCH SYSTÉMOV TECHNICKÉHO VYBAVENIA ÚZEMIA

2/16.2.1. Ochrana trás nadradených systémov zásobovania pitnou vodou

Obec Selce je zásobovaná pitnou vodou zo SKV Slovenská Ľupča – Priečhod – Selce. Pre trasy nadradeného systému zásobovania pitnou vodou je potrebné rešpektovať a dodržiavať ochranné pásmo vodovodov v zmysle §19 zákona č. 442/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov: do priemeru DN 500 1,8 m na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia, priemeru DN500 a viac 3,0 m na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia.

V pásme ochrany verejného vodovodu mimo zastavaného územia mesta je v zmysle zákona zakázané: vykonávať zemné práce, umiestňovať stavby, konštrukcie, alebo iné podobné zariadenia alebo vykonávať činnosti, ktoré obmedzujú prístup k verejnému vodovodu, alebo ktoré by mohli ohroziť ich technický stav; vysádzať trvalé porasty; umiestňovať skládky; vykonávať terénne úpravy.

Pri križovaní a súbehu vodovodného potrubia s inžinierskymi sieťami v zastavanom území mesta je potrebné rešpektovať vzdialenosti všetkých navrhovaných podzemných vedení v súlade s normou STN 73 6005 „Priestorová úprava vedení technického vybavenia“.

2/16.2.2. Ochrana trás nadradených systémov odvádzania a čistenia odpadových vôd

Splaškové odpadové vody z obce Selce sú odvádzané verejnou kanalizáciou s napojením na kanalizačný zberač AS-1, ktorý je súčasťou verejnej kanalizácie mesta Banská Bystrica. Pre trasy nadradeného systému odvádzania odpadových vôd je potrebné rešpektovať a dodržiavať ochranné pásmo kanalizácií v zmysle §19 zákona č. 442/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov: do priemeru DN 500 1,8 m na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia, priemeru DN500 a viac 3,0 m na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia.

V pásme ochrany verejnej kanalizácie mimo zastavaného územia mesta je v zmysle zákona zakázané: vykonávať zemné práce, umiestňovať stavby, konštrukcie, alebo iné podobné zariadenia alebo vykonávať činnosti, ktoré obmedzujú prístup k verejnej kanalizácii, alebo ktoré by mohli ohroziť ich technický stav; vysádzať trvalé porasty; umiestňovať skládky; vykonávať terénne úpravy.

Pri križovaní a súbehu kanalizačných potrubí s inžinierskymi sieťami v zastavanom území mesta je potrebné rešpektovať vzdialenosti všetkých navrhovaných podzemných vedení v súlade s normou STN 73 6005 „Priestorová úprava vedení technického vybavenia“.

Podľa zákona č.442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach jeho § 19a navrhujeme hygienické pásmo čistiareň odpadových vôd od 25-50 m (podľa typu čistiareň určenej v ďalšej projektovej dokumentácii), a to pre navrhovanú čistiareň odpadových vôd v 4.3_Areál Šachtičky.

2/16.2.3. Ochrana trás nadradených energetických systémov

/ Ochrana trás nadradených systémov elektrizačnej sústavy

- Plánovaný územný rozvoj obce akceptuje a zabezpečuje ochranu trás nadradených systémov elektrizačnej sústavy na celom území obce, v súlade so zákonnou legislatívou a stanovenými ochrannými pásmami.
Existujúce a navrhované zariadenia distribučnej siete sú zariadenia s vymedzenými ochrannými a bezpečnostnými pásmami. Dodržaním uvedeného je zabezpečená dostatočná ochrana zariadení a ochrana zdravia a majetku v okolí zariadení nadradenej distribučnej siete.
- Akceptuje a zabezpečuje ochranu trás nadradených systémov elektrizačnej sústavy na území obce, ktorá je tvorená sústavou VVN a VN rozvodnej siete, v súlade so zákonnou legislatívou a stanovenými bezpečnostnými a ochrannými pásmami.

/ Ochrana trás nadradených systémov plynofikačnej sústavy

- Plánovaný územný rozvoj obce akceptuje a zabezpečuje ochranu trás nadradených systémov plynofikačnej sústavy na celom území obce, v súlade so zákonnou legislatívou a stanovenými ochrannými pásmami.
Existujúce a navrhované zariadenia distribučnej siete sú zariadenia s vymedzenými ochrannými a bezpečnostnými pásmami. Dodržaním uvedeného je zabezpečená dostatočná ochrana zariadení a ochrana zdravia a majetku v okolí zariadení nadradenej distribučnej siete.
- Akceptuje a zabezpečuje ochranu trás nadradených systémov plynofikačnej sústavy na území obce, ktorá je tvorená sústavou STL a NTL plynovodov, v súlade so zákonnou legislatívou a stanovenými bezpečnostnými a ochrannými pásmami.

2/16.2.4. Ochrana trás nadradených elektronických komunikačných sietí a zariadení

- Rešpektuje nadradenú sústavu elektronickej komunikačnej infraštruktúry na území obce, realizovanú spoločnosťami: Slovak Telekom, a. s., Orange Slovensko, a. s., v extraviláne obce EKS v správe NASES (Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby).
- Ochranu trás nadradenej sústavy elektronickej komunikačnej infraštruktúry situovaných na riešenom katastrálnom území obce rešpektuje v súlade so zákonnou legislatívou a stanovenými bezpečnostnými a ochrannými pásmami, v súlade so zákonom č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách.

2/17. PRÍRODNÉ ZDROJE, LOŽISKÁ NERASTOV

2/17.1. POTENCIÁL OBNOVITELNÝCH PRÍRODNÝCH ZDROJOV

2/17.1.1. Pôdohospodársky a vodohospodársky potenciál

Potenciál obnoviteľných prírodných zdrojov hospodárskej základne na katastrálnom území obce Selce predstavujú predovšetkým lesné pozemky, poľnohospodárska pôda, podzemné a povrchové vody.

▪ Lesné pozemky

Lesné pozemky z celkovej rozlohy katastrálneho územia obce (1 999 ha) zaberajú približne 45,15 % čo predstavuje výmeru 902,63 ha. Z toho lesné porasty tvoria plochu 875,88 ha.

▪ Poľnohospodárska pôda

Poľnohospodárske pôdy z celkovej rozlohy katastrálneho územia obce (1999 ha) zaberajú približne 42,47 % čo predstavuje 849 ha. V prevažnej miere ju tvoria lúky, TTP, pasienky a orná pôda.

▪ Povrchové a podzemné vody

- Z povrchových vôd významným prírodným zdrojom je Selčiansky potok a jeho prítoky - Nemčiansky potok, potok Jelšina, nemenný potok, potok Kajchiar, potok Starý a na hranici katastra pravostranný prítok Hrona - potok Škradno, ktorý odvádza zrážkové vody z juhovýchodných svahov kopca Laziny.
- Do riešeného územia spadá územie CHVO Nízke Tatry - západná časť. Táto územná časť predstavuje významný vodohospodársky potenciál prirodzenej akumulácie vôd s legislatívnou ochranou povrchových a podzemných vôd.

2/17.1.2. Geotermálne obnoviteľné prírodné energetické zdroje

Na území Slovenska je vymedzených 26 perspektívnych geotermálnych oblastí, predurčených na získanie geotermálnych vôd. Medzi nimi je vymedzená tiež perspektívna geotermálna oblasť Stredoslovenské neovulkanity - SZ časť, na okraji ktorej sa nachádza aj J-Z časť územia mesta Banská Bystrica a okolie.

V územných podmienkach obce Selce je geologická situácia, pri ktorej nemožno očakávať za ekonomicky prijateľných podmienok realizáciu vrtu s využiteľnosťou geotermálnej vody.

2/17.2. LOŽISKÁ NERASTOV

2/17.2.1. Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území

Na území katastrálneho územia obce Selce nie je určené prieskumné územie pre vyhradený nerast.

2/17.2.2. Vymedzenie a vyznačenie chránených ložiskových území a dobývacích priestorov

V západnej časti katastra obce, v ústí Nemčianskej doliny, sa nachádza dobývací priestor, ktorý je totožný s chráneným ložiskovým územím "Selce". Dobývací priestor je stanovený pre dobývanie vápenca pre cement a priemyselné účely.

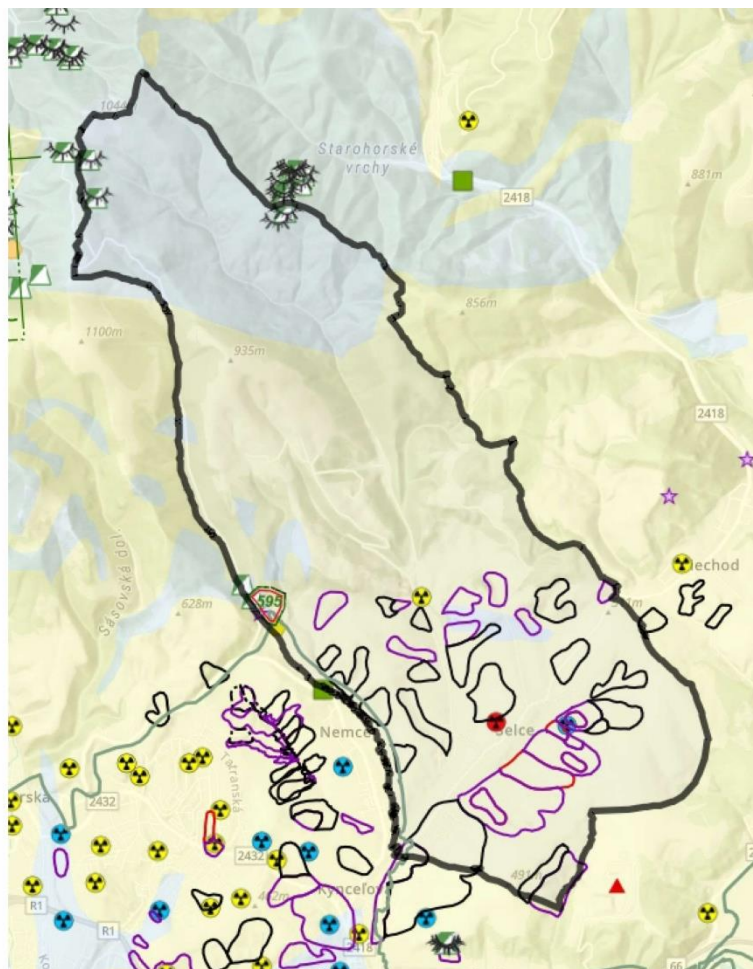
- **Výhradné ložisko (595) „Selce“ – nerudy (vápenec ostatný)**, ťažené ložisko s určeným dobývacím priestorom (DP) a chráneným ložiskovým územím (CHLÚ) pre Greško Miroslav - BIELOSTAV, Tajov.

▪ Staré banské diela

Na katastrálnom území obce Selce sú evidované aj staré banské diela.

Grafická identifikácia výhradného ložiska (595) „Selce“ a starých banských diel - vid' priložená mapa – zmenšenina.

Mapa s vyznač. DP, CHLÚ, starých banských diel, skládok odpadov, zosuvných území a radónového rizika
(zdroj: MŽP SR – Sekcia geológie a prírodných zdrojov, Odbor geológie a štátnej geologickej správy)

Výhradné ložiská - OVL

Na vybranom území nevidujeme údaje

Výhradné ložiská - CHLÚ (1)

0 - 595, Selce, vápenec ostatný, Greško Miroslav - BIELOSTAV

Výhradné ložiská - DP (1)

0 - 595, Selce, vápenec ostatný, Greško Miroslav - BIELOSTAV, Tajov

Výhradné ložiská - CHÚ

Na vybranom území nevidujeme údaje

Ložiská nevýhradného nerastu

Na vybranom území nevidujeme údaje

Staré banské diela (9)

2 - štôlna (5)

5 - haldy (4)

Staré banské diela (linie) (2)

2 (2)

Geotermálne útvary podzemných vôd

Na vybranom území nevidujeme údaje

Geologické ukládanie oxidu uhličitého (1)

Vhodné pre ukládanie oxidu uhličitého

Zosuvné územia M 1:10 000

Na vybranom území nevidujeme údaje

Zosuvné územia M 1:50 000 (37)

Aktívna (5)

Potenciálna (14)

Stabilizovaná (18)

Skládky odpadov (2)

odvezená/upravená (1)

opustená skládka bez prekrytia (nelegálna skládka) (1)

Environmentálne záťaž - ŠGÚDŠ

Na vybranom území nevidujeme údaje

Environmentálne záťaž - SAŽP

Na vybranom území nevidujeme údaje

Radónové riziko body (3)

nízke (1)

stredné (1)

vysoké (1)

Radónové riziko plochy (38)

nízke 36,7 % (10)

stredné 63,0 % (28)

Prieskumné územia - návrhy

Na vybranom území nevidujeme údaje

Prieskumné územia - určené

Na vybranom území nevidujeme údaje

Grafické vymedzenie uvedeného ložiska a starých banských diel je zrejmé z výkresovej časti ÚPN-O Selce.

Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov sa v ÚPN-O Selce vychádza z podkladov o zistených a predpokladaných výhradných ložiskách a navrhuje sa riešenie najvýhodnejšie z hľadiska ochrany a využitia nerastného bohatstva a ďalších verejných záujmov.

Vzhľadom na súčasné a predpokladané využívanie ložiska územie v blízkosti dobývacieho priestoru nie je možné využívať na obytné, prípadne rekreačné účely.

2/17.3. OCHRANA A VYUŽITIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV, LOŽÍSK NERASTOV

V územnom pláne obce Selce sú v súvislosti s ochranou prírodných zdrojov a ložísk nerastov akceptované nasledujúce témy a požiadavky:

2/17.3.1. Ochrana a využitie prírodných zdrojov

▪ Lesné pozemky

- Ochrana lesných pozemkov v ÚPN obce je v súlade s ustanoveniami zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch, s dôrazom na kategóriu ochranných lesov, v ktorých je vylúčená plánovaná ťažba.
- V ÚPN obce je na územiach LHC akceptovaný plán starostlivosti o lesy, predovšetkým v oblasti záujmu úpravy druhovej kvalitatívnej skladby a posilnenia zdravotného stavu porastu.
- Pri navrhovaných rozvojových funkčných plochách je akceptované ochranné pásmo lesa, ktoré podľa §10 odst.1 zákona č.326/2005 Z. z. o lesoch tvoria pozemky vo vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.
- Rozvojová koncepcia ÚPN obce v nasledovných vybraných lokalitách katastrálneho územia obce Selce odporúča transformáciu lesných pozemkov do kategórie lesa osobitného určenia, ako rekreačný les (lesopark):
 - **Lesopark Šachtičky** v severnej časti katastrálneho územia obce Selce, SFP-4 Selčiansky diel, lokalita 4.3 Areál Šachtičky, ako súčasť strediska CR regionálneho a vyššieho významu, o rozlohe 70 ha.
 - **Lesopark Selčianska dolina** v SFP-4 Selčiansky diel, lokalita 4.1 Selčianska dolina - Čachovo, ako súčasť strediska CR, o rozlohe 22 ha.
 - **Lesopark Staré Selce** v SFP-4 Selčiansky diel, lokalita 4.4 Skokanské mostíky, ako súčasť miestnej športovo-rekreačnej lokality, o rozlohe 14 ha.
 - **Lesopark Breziny** v SFP-3 Dúbrava - Škradno lokalita 3.1 Lesy, v rámci lokalít lesného hospodárstva ako súčasť miestnej športovo-rekreačnej lokality, o rozlohe 80 ha.

▪ Poľnohospodárska pôda

V územnoplánovacej koncepcii rozvoja obce sú akceptované nasledujúce témy a požiadavky súvisiace s ochranou poľnohospodárskej pôdy:

- Ochrana poľnohospodárskej pôdy na riešenom katastrálnom území obce je v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Optimálne využívanie poľnohospodárskych pôd z hľadiska urbanizácie v tej súvislosti, že urbanizácia a projektovanie optimálneho využívania poľnohospodárskych pôd je v súčasnej dobe výrazne ovplyvnená meniacimi sa výrobnno-ekonomickými podmienkami, intenzívnejšou ochranou pôd a životného prostredia, ako to vyplýva z príslušných zákonov a ich vykonávacích predpisov.
- Vlastnosti pôd, ktoré pôsobia limitujúco pri urbanizácii územia a hospodárení na PP.
- Výška odvodov za trvalé odňatie poľnohospodárskej pôdy (Nariadenie vlády SR č. 58/2013).
- Finančný činiteľ – cena poľnohospodárskej pôdy.
- Produkčný potenciál - úrodnosť pôdy.
- Vlastnosti profilu pôdy, sklon a možnosť záplav.
- Ohrozenia poľnohospodárskej pôdy vodnou eróziou v konkrétnych podmienkach územia, s odporúčením implementovania ochranných opatrení proti erózii.

▪ Povrchové a podzemné vody

V územnoplánovacej koncepcii rozvoja obce sú akceptované nasledujúce témy a požiadavky súvisiace s ochranou vôd:

- Ochrana vôd na riešenom katastrálnom území obce je v súlade s ustanoveniami zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

- Chránená vodohospodárska oblasť (CHVO) Nízke Tatry - západná časť, zasahujúca do katastrálneho územia obce Selce. Táto forma ochrany povrchových a podzemných vôd vyplýva z § 31 vodného zákona a realizuje sa zákonom č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov a nariadením vlády č. 13/1987 Zb. o niektorých chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd.

Ochrana povrchových a podzemných vôd je podrobnejšie uvedená v kap. 2/18.2. OCHRANNÉ OPATRENIA V OBLASTI VODNÉHO HOSPODÁRSTVA

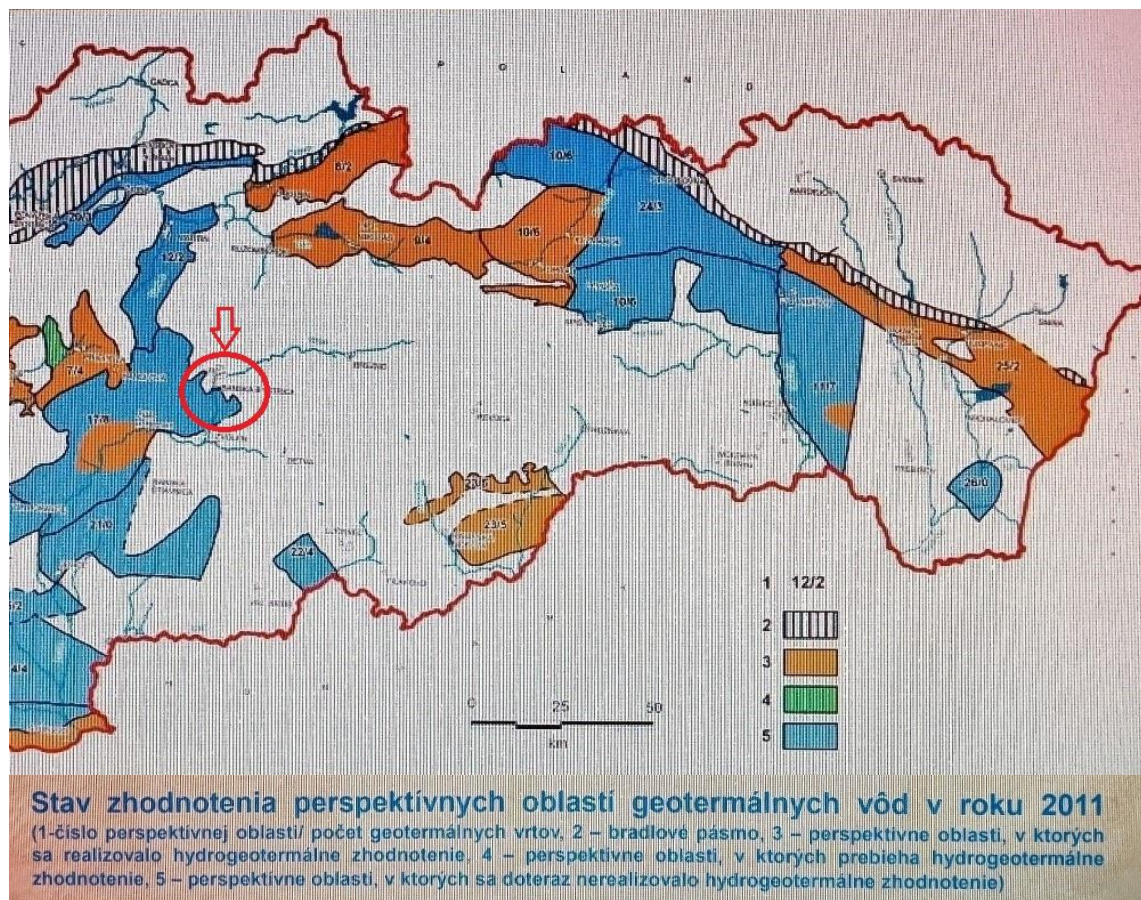
- Podpora v ÚPN obce Selce plánovaných prvkov ÚSES súvisiacich s ochranou vôd a zasahujúcich do katastrálneho územia obce Selce ako potenciálne hydrické biokoridory miestneho významu:
 - Selčiansky potok vrátane pobrežných pozemkov,
 - Nemčiansky potok vrátane pobrežných pozemkov,
 - potok Jelšiny (Rakovec) vrátane pobrežných pozemkov,
 - Lukáčovský potok vrátane pobrežných pozemkov,
 - potok Škradno vrátane pobrežných pozemkov.

2/17.3.2. Geotermálne obnoviteľné prírodné energetické zdroje

Geotermálna energia je možným východiskom z postupného prechodu od využívania neobnoviteľných zdrojov k využívaniu obnoviteľných zdrojov energie, zaujíma popredné miesto medzi obnoviteľnými zdrojmi energie.

Značne limitujúcim prvkom je však ekonomická záťaž a podnikateľské riziko. Jednak pri realizácii vrtu a potom pri realizácii prevádzkovej technológie.

Na základe rozšírenia kolektorov geotermálnych vôd a aktivity geotermického poľa bolo na území Slovenska v r. 2011 vymedzených 26 perspektívnych geotermálnych oblastí, predurčených na získanie geotermálnych vôd. Medzi nimi je **pod č. 17 vymedzená tiež perspektívna geotermálna oblasť Stredoslovenské neovulkanity - SZ časť, na okraji ktorej sa nachádza aj J-Z časť územia mesta Banská Bystrica a okolie.**

Zdroj: www.vuvh.sk / problémy ochrany podzemných vod - 2012

V súčasnosti sú geotermálne prírodné energetické zdroje a ich možné využitie z územnej pozície obce Selce latentné. V územných podmienkach obce Selce je geologická situácia, pri ktorej perspektívne pravdepodobne nemožno očakávať z hľadiska ekonomického ešte v prijateľnej hĺbkovej úrovni geotermálnu vodu s optimálnymi parametrami pre využitie.

2/17.3.3. Nerastné suroviny

Na katastrálnom území obce Selce je akceptované ložisko nerastných surovín:

- **Výhradné ložisko (595) „Selce“ – nerudy (vápenec ostatný)**, ťažené ložisko s určeným dobývacím priestorom (DP) a chráneným ložiskovým územím (CHLÚ) pre Greško Miroslav - BIELOSTAV, Tajov.

(zdroj: MŽP SR – Sekcia geológie a prírodných zdrojov, Odbor geológie a štátnej geologickej správy)

Koncepcia ÚPN obce Selce akceptuje podklady o výhradnom ložisku v plnom rozsahu a navrhuje riešenie najvýhodnejšie z hľadiska ochrany a využitia nerastného bohatstva a ďalších verejných záujmov tak, aby bola zabezpečená ochrana výhradného ložiska proti znemožneniu alebo sťaženiu jeho dobývania. Podrobné informácie sú uvedené v kap. 2/17.2. LOŽISKÁ NERASTOV. Hranice dobývacieho priestoru sú vyznačené v grafickej časti ÚPN.

2/18. HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A KONCEPČNÁ OCHRANA JEHO ZLOŽIEK

2/18.1. OCHRANNÉ OPATRENIA V OBLASTI OVZDUŠIA

2/18.1.1. Základná charakteristika problematiky

Ovzdušie - základná zložka životného prostredia, je najpenikavejším médiom prenášajúcim kontaminanty životného prostredia poškodzujúce zdravotný stav živých organizmov.

Ovzdušie je považované za jednu z najviac poškodených zložiek životného prostredia. Príčiny podieľajúce sa na celkovom znečistení súvisia so zabezpečovaním výživy a spotreby populácie, s jej spôsobom života, vysokou spotrebou surovinových zdrojov na osobu, industrializáciou, urbanizáciou a rozvojom dopravy.

Definovať znečistenie ovzdušia, jeho kvalitu je pomerne náročné, pretože väčšina znečisťujúcich látok v ovzduší je prirodzenou súčasťou atmosféry, preto o znečistení hovoríme až vtedy, ak úroveň koncentrácií znečisťujúcich látok dosahuje hodnoty, ktoré vyvolávajú negatívne účinky. V lokálnom meradle najväčší vplyv na receptory majú znečisťujúce látky z miestnych zdrojov. Celkova emisná situácia je ovplyvnená nielen lokálnymi zdrojmi a dopravou, ale závisí aj od mnohých ďalších faktorov a polohy územia. Na imisnú situáciu v ovzduší podstatne vplyvajú diaľkové prenosy znečisťujúcich látok.

2/18.1.2. Zhodnotenie čistoty ovzdušia

Problémy resp. zdroje znečistenia ovzdušia sa koncentrujú predovšetkým v samotnej urbanizovanej časti obce. Sú to predovšetkým energetické zdroje a automobilová doprava.

Plynifikáciou obce sa do značnej miery znížil negatívny vplyv na kvalitu ovzdušia z lokálnych kúrenísk. Negatívny vplyv sa prejavuje pri kombinovanom vykurovaní, keď z ekonomických dôvodov obyvatelia volia ako doplnkové palivo drevo. Je predpoklad, že tento spôsob kombinovaného vykurovania bude ešte narastať.

Nemožno zanedbať ani diaľkový prenos škodlivín, ktorý do značnej miery vplýva na chemické zloženie zrážok a regionálnu depozíciu znečisťujúcich látok, čoho následkom sú kyslé dažde, nadmerný vstup dusíka do lesných ekosystémov, depozícia sekundárnych zložiek znečistenia ovzdušia.

Dopravné systémy do značnej miery ohrozujú aj obytné prostredie. Na území obce Selce je najviac zaťažené okolie dopravných koridorov – cesta III/2418 a Mlynská ulica. Predstavujú oblasť so silne až veľmi silne znečisteným ovzduším. Značná časť dopravy, vrátane ťažkej nákladnej, sa nevhodne kumuluje v ťažiskovej centrálnej línii obce na ceste III/2418. Je predpoklad, že emisné zaťaženie tu je najvyššie. ÚPN obce toto zaťaženie odvádza v plánovacom horizonte jej plánovanou preložkou do severo-západnej okrajovej polohy obce.

Za suchého a veterného počasia sa kvalita ovzdušia na niektorých miestach zhoršuje v dôsledku pôsobenia sekundárnej prašnosti. Zdrojom sekundárnej prašnosti sú oráčiny, neupravené výrobné areály, ťažobné priestory povrchovej ťažby, navážky, haldy a pod.

Okrem uvedených znečisťujúcich látok sa ovzduším šíri aj špecifický biologický produkt - peľ kvitnúcich rastlín, ktorý je rizikovou látkou pre stále narastajúcu skupinu obyvateľov postihnutých alergiou na peľ (tzv. polinotikov). Zdrojom alergénneho peľu sú aj hospodársky významné rastliny (dreviny, trávy a i.) aj ruderalne (burinné) druhy. Buriniská sú problémom z viacerých hľadísk: využívania plôch, hospodárenia, estetiky, zdravia obyvateľov, vegetácie a pod. Sú to neudržiavané plochy, neúžitky, ktoré zarastajú rôznymi burinami. Alergénny je peľ viacerých burín, medzi najznámejšie a najrozšírenejšie patrí napr. palina - *Artemisia*. Neúžitky a buriniská sa nachádzajú najmä na okraji obce, na rozhraní intravilánu a extravilánu, časté sú popri cestách.

O konkrétnych hodnotách znečistenia ovzdušia v riešenom území nie sú dostupné exaktné informácie.

2/18.1.3. Zdroje znečisťovania ovzdušia

Zdroj znečisťovania ovzdušia je definovaný ako:

- technologický celok, sklad alebo skládka palív, surovín a produktov, skládka odpadov, lom alebo iná plocha s možnosťou zaparenia, horenia alebo úletu znečisťujúcich látok alebo iná stavba, objekt, zariadenie a činnosť, ktorá znečisťuje alebo môže znečisťovať ovzdušie (*stacionárny zdroj*). Vymedzený je ako súhrn všetkých zariadení a činností v rámci funkčného celku a priestorového celku,
- pohyblivé zariadenie so spaľovacím motorom alebo iným hnacím motorom, ktoré znečisťuje ovzdušie (*mobilný zdroj*).

Stacionárne zdroje sa členia podľa miery vplyvu technologického procesu na ovzdušie alebo podľa rozsahu znečisťovania ovzdušia na:

- osobitne závažné technologické celky (*veľký zdroj*),
- závažné technologické celky, ak nie sú súčasťou veľkého zdroja (*stredný zdroj*),
- ostatné technologické celky nepatriace do kategórie veľkých zdrojov a stredných zdrojov, plochy, na ktorých sa vykonávajú práce, ktoré môžu spôsobovať znečisťovanie ovzdušia, skládky palív, surovín, produktov a odpadov a stavby, zariadenia a činnosti znečisťujúce ovzdušie, ak nie sú súčasťou veľkého zdroja alebo stredného zdroja (*malý zdroj*).

V prípade stredných a veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia rýchlo reaguje na zmeny množstva vypúšťaných znečisťujúcich látok, a preto sa epizodicky aj v súčasnosti prejavuje vplyv veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia na zvýšených koncentráciách znečisťujúcich látok v ich blízkosti. Príčinou môžu byť meteorologické podmienky, problém zdroja, alebo kombinácia oboch faktorov. Veľké a stredné zdroje znečisťovania ovzdušia výrazne prispievajú k zvýšenej hladine požadových koncentrácií a ich vplyv sa prejaví prostredníctvom diaľkového prenosu aj na vzdialených lokalitách.

Na kvalitu ovzdušia v Selciach negatívne vplyva pôsobenie viacerých veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia v bližšom i vzdialenejšom území. Najväčšími regionálnymi zdrojmi znečisťovania ovzdušia s predpokladaným vplyvom na Selce boli a sú: Biotika Slovenská Ľupča, FERMAS, a. s., Petrochema Dubová, kotolne Bytového podniku mesta Banská Bystrica, Smrečina Banská Bystrica, Nemocnica FDR Banská Bystrica. Chemické prevádzky v priemyselnej zóne pri Slovenskej Ľupči okrem vypúšťaných emisií obťažujú obyvateľov aj nepríjemným zápachom, ktorý sa šíri najmä pri inverzných poveternostných situáciách.

Priamo na území obce Selce nie sú zastúpené zdroje znečisťovania ovzdušia patriace k najväčším znečisťovateľom v Banskobystrickom kraji. Nachádza sa tu však závažný stacionárny zdroj - lom s povrchovou ťažbou vápenca na západnej hranici katastrálneho územia obce. Ďalším závažným blízkym zdrojom znečisťovania ovzdušia je regionálna skládka odpadu Škrádno, orientovanou východne v kontakte s katastrálnym územím obce.

Existujúcu regionálnu skládku odpadov Škrádno v kontaktnom priestore s katastrálnym územím obce Selce možno kategorizovať podľa § 3 ods. 2 písm. c) zákona o ovzduší ako malý zdroj znečisťovania ovzdušia.

Miestny zdroj znečisťovania ovzdušia predstavuje živočíšna farma v areáli RD Selce.

Výrazný je vplyv mobilných zdrojov znečistenia ovzdušia - automobilovej dopravy miestnej i tranzitnej, pričom významným faktorom je nielen ich počet, ale najmä technický stav dopravných prostriedkov a dopravnej siete. Existujúca automobilová (cestná) doprava je hodnotená ako výrazný antropogénny stresový faktor. V jej dôsledku v súčasnosti dochádza k veľkému znečisťovaniu ovzdušia oxidmi dusíka, oxidom uhoľnatým a uhľovodíkmi, ako aj k možnému ohrozeniu prostredia sekundárnou prašnosťou, hlukom a svetlom.

Evidenciu malých zdrojov znečisťovania vedie obecny úrad. Na Obec Selce ako samosprávny orgán sú prenesené povinnosti štátnej správy vo veciach ochrany ovzdušia pre malé zdroje znečisťovania ovzdušia. Sú to v prevažnej

miere vykurovacie zariadenia v rodinných domoch a malé výrobné prevádzky s výkonom energetických zariadení do 0,3 MW. Ich vplyv na kvalitu ovzdušia však nie je zanedbateľný. V mnohých prípadoch ide o kotolne rodinných domov, kde sa vykuruje málo ušľachtilými fosílnymi palivami. V zimnom období a počas častých, dlhotrvajúcich a intenzívnych teplotných inverzných stavov so zhoršenými rozptylovými podmienkami sa znásobuje riziko zo zhoršenej kvality ovzdušia.

Malý zdroj znečisťovania ovzdušia je:

- a) technologický celok obsahujúci stacionárne zariadenie na spaľovanie palív so súhrnným menovitým príkonom do 0,3 MW.
- b) technologický celok nepatriaci do kategórie veľkých a stredných zdrojov, plochy na ktorých sa vykonávajú práce, ktoré môžu spôsobovať znečisťovanie ovzdušia, skládky palív, surovín, produktov a odpadov a stavby, zariadenia a činnosti znečisťujúce ovzdušie, ak nie sú súčasťou veľkého zdroja alebo stredného zdroja.

Závažné prvky znečisťovania ovzdušia:

TZL - Tuhé znečisťujúce látky predstavujú emisie širokého rozsahu vetrom unášaných častíc od prachových častíc až po najmenšie a takmer neviditeľné častice s veľkosťou 0,1 až 10 µm. Tuhé častice, ktoré predstavujú zmes látok pozostávajúcu z uhlíka, prachu a aerosólov, vznikajú v doprave hlavne pri spaľovaní nafty. Polietavý prach predstavuje sumu častíc rôznej veľkosti, ktoré sú voľne rozptýlené v ovzduší. Ich pôvod je v rôznych technologických procesoch, uvoľňujú sa najmä pri spaľovaní tuhých látok. Do ovzdušia sa však dostávajú aj vírením častíc usadených na zemskom povrchu (sekundárna prašnosť). TZL spôsobujú podráždenie dýchacích ciest a najmenšie častice môžu prenikať aj do krvného obehu.

NO_x - Ku vzniku oxidov dusíka dochádza vždy pri zohriatí vzduchu, ktoré nastáva pri spaľovaní palív. V našich územných podmienkach popri tvorbe oxidov dusíka v motorových vozidlách väčšina emisií dusíka pochádza z výroby tepla. Významným zdrojom je spaľovanie zemného plynu. Oxidy dusíka sa absorbujú do krvi zväčša vo forme dusitanov. NO₂ ako oxidant pôsobí na dýchacie cesty a spôsobuje ich zužovanie. NO₂ sa vo vzduchu mení na kyselinu dusičitú, ktorá sa spája so vzdušnou vlhkosťou a vedie ku vzniku tzv. kyslých dažďov, ktoré majú negatívny vplyv na organizmy a materiály.

2/18.1.4. Ochranné opatrenia voči znečisteniu ovzdušia z dopravy

Ochranné opatrenia voči znečisteniu ovzdušia z dopravy vyplývajú z celospoločenského zámeru transformácie na ekologicky priaznivejší systém dopravy. Urýchli sa podpora využívania vozidiel na alternatívny pohon, podpora výstavby infraštruktúry alternatívnych palív, zavádzanie nízko emisných zón a ďalšie podporné opatrenia v rámci parkovacej politiky.

ÚPN obce v plánovacom horizonte odvádza zaťaženie okolia dopravných koridorov cesty III/2418 a Mlynskej ulice **plánovanou preložkou cesty III/2418 do severo-západnej okrajovej polohy obce**. Eliminuje sa tým dopravná záťaž vyplývajúca z prieťahu tranzitnej dopravy centrom obce a do strediska prímestskej rekreácie a zimných športov Selčianska dolina - Čachovo a základne turizmu a rekreácie Fuggerov dvor.

2/18.1.5. Ochranné opatrenia voči znečisteniu ovzdušia z výroby a skládky

Situáciu znečisťovania ovzdušia prevádzkou živočíšnej farmy v areáli RD Selce rieši ÚPN-O voči obytnému územiu izolačnou zónou s bariérovou zástavbou výrobných služieb s neškodnou prevádzkou a pásmom vysokej stromovej izolačnej zelene.

Dopad na znečistenie ovzdušia z existujúcej regionálnej skládky odpadov Škradno v kontaktnom priestore s katastrálnym územím obce Selce možno kategorizovať podľa § 3 ods. 2 písm. c) zákona o ovzduší ako malý zdroj znečisťovania ovzdušia.

Z hľadiska kvality ovzdušia je dôležitým momentom samotná lokalizácia skládky. Regionálna skládka odpadu Škradno, lokalizovaná vo východnej kontaktnej polohe s k. ú. Selce, je mimo kontaktu s obytnými zónami. Dotknuté je v rámci 500 m hygienického OP SFP-3 / Dúbrava - Škradno a čiastočne je v rámci 1 000 m hygienického OP dotknutá len malá východná časť SFP-2 / Breziny - Záhumnie, bez rozvojových zámerov.

Pri výbere lokality na vybudovanie regionálnej skládky odpadov boli zohľadnené tieto kritériá:

- Bezpečná vzdialenosť hranice skládky odpadov od obytných zón, vodných zdrojov, vrátane ich ochranných pásiem. (Je však potrebné sledovanie jej zabezpečenia voči priesakom do spodných vôd).
- Geologické, hydrologické, hydrogeologické a inžinierskogeologické podmienky v oblasti.
- Ochrana prírody a krajiny a ochrana kultúrneho dedičstva v oblasti.
- Únosné zaťaženie územia.
- Možné extrémne meteorologické vplyvy a ich dôsledky.
- Záverečné stanovisko z procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie.
- Územnoplánovacia dokumentácia.

Dôležitou náležitosťou vybavenia skládky odpadov z hľadiska kvality ovzdušia je zamedzenie prašnosti a drenážny systém skládkových plynov so zariadením na ich využitie alebo zneškodnenie. Zachytávanie, úprava a využitie skládkového plynu sa však musí uskutočniť spôsobom, ktorý minimalizuje alebo nemá negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie ľudí.

2/18.1.6. Návrh komplexného riešenia kvality ovzdušia

Pre zabezpečenie ochrany životného prostredia ÚPN-O územnoplánovacími nástrojmi presadzuje v zastavanom území obce všetky vyššie uvedené ochranné opatrenia v synerгии s realizáciou adaptačných opatrení na zmenu klímy.

2/18.2. OCHRANNÉ OPATRENIA V OBLASTI VODNÉHO HOSPODÁRSTVA

2/18.2.1. Ochrana vodárenských zdrojov

Povrchové a podzemné vody vzhľadom na svoju nenahraditeľnosť a spoločenský význam sú chránené systémom opatrení, v ktorom právnym podkladom je zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon).

Ochranné pásma vodárenských zdrojov

Táto forma ochrany vyplýva z § 32 vodného zákona a realizuje sa formou stanovenia ochranného pásma vodárenských zdrojov (OP). Ochranné pásma vodárenských zdrojov podzemných a povrchových vôd určených na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou sa stanovujú v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Ochranné pásma podzemných vôd:

- Slovenská Ľupča – prameň Ľadová studňa, PHO 2. stupňa vonkajšie stanovené Rozhodnutím č. PLVH 1705/88 Dj 10. 11. 1988, zasahuje do k. ú. obce Selce (v území CHVO),
- Selce - prameň Jelšiny a Zábrež, PHO I. a II. stupňa stanovené Rozhodnutím PLVH Banská Bystrica č. 337/87/Dj z 8. 7. 1987,
- Šachtičky – pramene I, II, III, PHO I, a II. stupňa stanovené Rozhodnutím PLVH č. 1662/88 Dš zo dňa 14. 11. 1988,
- Fuggerov dvor – pramene Pod Selčianskym dielom, OP I. a II. stupňa stanovené Rozhodnutím ObUŽP Banská Bystrica č. ObUŽP č. 2008/00524/BV z 1. 4. 2008,
- Športcentrum Selce - Čachovo – prameň Tuf, rozhodnutie organu štátnej vodnej správy o určení OP vodárenského zdroja nezistené,
- vodný zdroj Pod Margušovom pre vodovod v správe obce Selce (bývalý správca RD) rozhodnutie organu štátnej vodnej správy o určení OP vodárenského zdroja nezistené,

Ochranné pásma povrchových vôd:

Do riešeného územia nezasahuje OP povrchových vôd, t.j. vodárenský tok.

2/18.2.2. Ochrana podzemných vôd

Povrchové a podzemné vody vzhľadom na svoju nenahraditeľnosť a spoločenský význam sú chránené systémom opatrení, v ktorom právnym podkladom je zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon).

Chránená vodohospodárska oblasť (CHVO)

Táto forma ochrany povrchových a podzemných vôd vyplýva z § 31 vodného zákona a realizuje sa zákonom č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov a nariadením vlády č. 13/1987 Zb. o niektorých chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd. Do riešeného územia spada územie CHVO Nízke Tatry - západná časť.

Ochranné pásmo prírodných liečivých zdrojov

V riešenom území sa neuplatňuje ochrana prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov. Legislatívne podmienky pre takýto druh ochrany sú zakotvené v zákone č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

2/18.2.3. Odvádzanie odpadových vôd

Obec Selce je napojená na kanalizačný zberač AS-1, ktorý je súčasťou verejnej kanalizácie mesta Banská Bystrica. Čistenie odpadových vôd je zabezpečené na MB ČOV Banská Bystrica.

2/18.3. OCHRANA PÔDY

2/18.3.1. Ochrana a využitie poľnohospodárskej pôdy

Legislatívnu ochranu pôdných zdrojov ustanovuje Zákon č. 220/2004 Z. z. Zákon o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tento zákon ustanovuje:

- ochranu vlastností a funkcií poľnohospodárskej pôdy a zabezpečenie jej trvalo udržateľného obhospodarovania a poľnohospodárskeho využívania,
- ochranu environmentálnych funkcií poľnohospodárskej pôdy, ktoré sú: produkcia biomasy, filtrácia, neutralizácia a premena látok v prírode, udržiavanie ekologického a genetického potenciálu živých organizmov v prírode,
- ochranu výmery poľnohospodárskej pôdy pred neoprávnenými zábermi na nepoľnohospodárske použitie,
- postup pri zmene druhu pozemku a postup pri odňatí poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodársky účel,
- sankcie za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom.

Z hľadiska hodnotenia typologicko-produkčných kategórií pôdy na území obce je situácia nasledovná:

- **Litozem** – vznikla na zvetraninách karbonátových hornín, nachádza sa napr. na svahoch pod Hrádkom.
- **Anker** – je vytvorený na zvetraninách silikátových hornín s vysokým obsahom živcov (arkozy), vyskytuje sa v najvyšších častiach Starohorských vrchov, spolu s kambizemou.
- **Rendzina** – vznikla na zvetraninách karbonátových hornín, patrí medzi najrozšírenejšie typy v selčianskom katastri, najmä na vápencoch križňanského a chočského príkrovu. Sú to menej produkčné orné pôdy – O6. Plytké rendziny na stredných svahoch sú zaradené do produkčných trvalých trávnych porastov – T2.
- **Fluvizem** – je vyvinutá na treťohorných a štvrťohorných usadeninách, vyskytuje sa na juhozápadnom okraji katastra popri Nemčianskom potoku, nad sútokom so Selčianskym potokom, v relatívne úzkych dolinách zaberá iba menšie plochy v styku s kambizemou a luvizemou, na nive Selčianskeho potoka. Sú to pôdy zaradené do veľmi produkčných a produkčných pôd – O4, O5 (fluvizeme kultizemné), plytké fluvizeme sú v kategórii T1- produkčné trvalé trávne porasty.
- **Kambizem** – plošne najrozšírenejší typ, v minulosti označovaný ako hnedá lesná pôda sa nachádza v najvyšších polohách od Šachticky po Žiare, na horninách s vysokým podielom kremeňa a kremičitanov a potom na pliocénnych štrkových a štrkopieskových usadeninách JV od Hrbov po Lazine a Breziny. Sú to menej produkčné orné pôdy – O6.
- **Podzol** – vyskytuje sa v usadeninách v závere Selčianskeho potoka.
- **Pseudoglej** – vyskytuje sa iba lokálne na menších plochách mokradí spolu s kambizemou pseudoglejovou, napr. západne od Starých Seliec. Sú to menej produkčné orné pôdy – O6 (pseudogleje).
- **Kultizem** – má formu záhradnů, terasovanů, rigolovanů. Sú to pôdy zaradené do veľmi produkčných pôd – O3 (čiernice kultizemné), stredne produkčných orných pôd – O5.
- **Antrozem** – z jej základných foriem najčastejšia je urbická (zastavaná plocha) dominujúca v zastavanom území obce.

Vypracovanie nového ÚPN obce Selce bolo vyvolané o. i. potrebou korigovať pôvodne stanovené a iniciovať nové rozvojové procesy, odrážajúce aktuálne spoločenské požiadavky s cieľom ich aktualizácie, optimalizácie, tiež úpravy a návrhu novej hranice zastavaného územia v záväznej úrovni – etapa návrh (plán).

Za tým účelom sú v rámci koncepcie nového ÚPN obce Selce prehodnotené územné podmienky pre aktuálny rozvoj všetkých urbanistických funkcií (bývanie, občianska vybavenosť, výroba a zmiešané funkcie miestneho až regionálneho významu, vrátane dopravnej, technickej vybavenosti a zelenej infraštruktúry, v súlade s kultúrnymi a prírodnými danosťami riešeného územia).

Zhodnotenie a zdôvodnenie stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde v ÚPN obce Selce je textovo dokumentované v samostatnej časti ÚPN obce Selce - A/II. / Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely. Grafické vyjadrenie obsahuje výkres č. 2. - Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania – 2. variant).

V odporúčacej úrovni v rámci ochrany a využitia poľnohospodárskej pôdy ÚPN obce Selce uvádza tieto odporúčenia:

/ Sanačné agrotechnické úpravy na ornej pôde

- Zmena kultúr –prevod ornej pôdy na TTP v opodstatnených prípadoch.
- Špeciálne ekostabilizačné opatrenia prostredníctvom citlivejších hospodárskych postupov.
- Špeciálne ekostabilizačné opatrenia prostredníctvom zmeny agrotechnických a agrochemických postupov hospodárenia na poľnohospodárskej pôde.
- Protierózne opatrenia na poľnohospodárskej pôde ohrozenej silnou a veľmi silnou eróziou. Vytvoriť mozaikové štruktúry obhospodarovania so striedaním TTP, nelesnej drevinovej vegetácie s maloblokovou ornou pôdou. Vhodné je aplikovať orbu a sejbu po vrstevnici, zabezpečiť výsadbu protieróznej vegetácie, vhodnú štruktúru plodín, bezorbovú technológiu spojenú s mulčovacími medziplodinami. Zabezpečiť úpravu uľahnutého podorníčia kyprením a zabezpečiť zvýšenie vsakovacej schopnosti pôdy.
- Využívať poľnohospodársku pôdu v súlade s jej produkčným potenciálom na úrovni typologicko-produkčných kategórií, pričom treba rešpektovať limity prírodné aj legislatívne obmedzenia. Využívať poľnohospodársku pôdu v rámci multifunkčného poľnohospodárstva.

/ Posilnenie ekostabilizačnej vegetácie

- Dotvorenie a úpravy súčasnej krajinej štruktúry krajinotvornými vegetačnými prvkami.
- Líniová a rozptýlená výsadba - zvýšenie zastúpenia nelesnej drevinovej vegetácie v krajine s prevahou poľnohospodárskej výroby.
- Brehové porasty - výsadba stanovištne vhodných drevín.
- Líniové porasty popri poľných cestách dopĺňať stanovištne vhodnými drevinami.
- Implementácia ochranných opatrení proti erózii v súvislosti s ohrozením poľnohospodárskej pôdy vodnou eróziou v konkrétnych podmienkach územia.
- Zamedzenie likvidácii NDV.
- Zachovanie lúk a pasienkov v záujme zachovania pestrej druhovej skladby lúk a pasienkov, pravidelné obhospodarovanie extenzívnou pastvou a kosením.

2/18.3.2. Ochrana a využitie lesných pozemkov

Ochranu a využitie lesných pozemkov rieši ÚPN obce Selce v súlade so zákonom NR SR č. 326/2005 Z. z. o lesoch § 12,13,14,15 - v zn. n. p., Vyhl. MP SR 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa § 2-15 - v zn. n. p.

Pri návrhu koncepcie rozvoja:

- rešpektuje platný Program starostlivosti o lesy (PSOL) Slovenská Ľupča, v k. ú. Selce.
- akceptuje celkovú koncepciu sprístupnenia porastov s napojením druhotnej svahovej siete ciest a údolných lesných ciest na jestvujúcu štátnu cestnú sieť, pričom rieši možnosť zriaďovania cyklistických a peších trás na lesných pozemkoch a na pozemkoch v ochrannom pásme lesa ako doplnkovú funkciu týchto pozemkov tak, aby boli prioritne zabezpečené hlavné funkcie lesov a hospodárenie v nich,
- **rieši možnosti prekategORIZOVANIA vhodných častí hospodárskych lesov do kategórie lesov osobitného určenia, so zameraním na mimoprodukčnú, verejnoprospešnú rekreačnú, resp. tiež klimatickú funkciu, v pozícii prímestských rekreačných lesov,**
- uvažuje so zábermi lesných pozemkov v min. rozsahu (lok.4.3.2. Ľapuška)

Podrobnejšie uvedenie je v kap. 2/9.4.3. Lesné hospodárstvo.

2/18.4. OCHRANNÉ OPATRENIA VOČI HLUKU A VIBRÁCIÁM

Problematikou zaťaženia obyvateľov hlukom sa zaoberá Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici. Hluková hladina 65 dB(A) predstavuje hranicu, od ktorej začína byť negatívne ovplyvňovaný vegetatívny nervový systém. Problematika hluku a vibrácií už dlhodobo patrí k závažným problémom životného a pracovného prostredia. Základná úprava na úseku ochrany zdravia pred nepriaznivými účinkami hluku a vibrácií je v súčasnosti upravená §13 zákona NR SR č. 514/2001 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov. Nariadenie vlády SR č. 40/2002 Z. z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami

vyplývajúce z vyššie citovaného zákona zrušilo vyhlášku MZ SSR č. 14/1997 a zároveň zabezpečilo komplexné riešenie tejto problematiky - v súlade s najnovšími poznatkami, ako aj požiadavkami EÚ.

2/18.4.1. Ochranné opatrenia voči hluku a vibráciám v oblasti dopravy

Z hľadiska posudzovania hluku je v platnosti vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky zo 16. augusta 2007 č. 549/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí. Táto vyhláška ustanovuje podrobnosti o prípustných hodnotách určujúcich veličín hluku, infrazvuku a vibrácií a požiadavky na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí.

Podrobné posúdenie zaťaženia hlukom na území obce Selce je na základe výpočtu dokumentované v podkap. 2/14.2.3.1. **Prognóza dopravného zaťaženia.** Výpočet hluku z dopravy pre rok 2040 preukazuje prekročenie povolených hodnôt záťaže obytného prostredia, cez deň oproti povolenej hodnote 50 dB o **19,31 dB** a v noci oproti povolenej hodnote 45 dB o **12,80 dB**. Aj z dôvodu nadmerného zaťaženia obytného prostredia hlukom z dopravy sa potvrdzuje **opodstatnenosť riešenia preložky cesty III. tr. 2418** prezentovaného v ÚPN obce mimo z. ú. obce Selce (SZ obchvat obce Selce).

2/18.5. OCHRANNÉ OPATRENIA VOČI REKLAMNÉMU ZNEČISTENIU

2/18.5.1. Základné informácie

Právna úprava reklamných stavieb bola zavedená do právneho poriadku Slovenskej republiky zákonom č. 145/2021 Z. z. z 31. marca 2021, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

▪ Definícia reklamnej stavby

Reklamná stavba je podľa § 43 ods. 2 stavebného zákona stavebná konštrukcia postavená stavebnými prácami zo stavebných výrobkov,

- a) pevne spojená so zemou pevným základom
 - strojnými súčiastkami alebo zvarom o pevný základ v zemi alebo o inú stavbu
 - ukotvením pilótami alebo lanami s kotvou v zemi alebo na inej stavbe, alebo
 - pripojením na sieť a zariadenia technického vybavenia územia
- b) ktorá nie je pevne spojená so zemou, ale je upevnená strojnými súčiastkami alebo zvarom o pevný základ na zemi,
- c) osadenie ktorej vyžaduje úpravu podkladu, a ktorej funkciou je šírenie reklamných, propagačných, navigačných a iných informácií viditeľných z verejných priestorov.

Reklamné stavby sú inžinierske stavby.

Reklamné stavby, na ktorých najväčšia informačná plocha

- je menšia ako 3 m², sú drobné stavby,
- má veľkosť od 3 m², sú jednoduché stavby.

Reklamné stavby, na ktoré sa vyžaduje stavebné povolenie, sú stavbami dočasnými, ktorých doba trvania nesmie presiahnuť tri roky.

2/18.5.2. Zákazy umiestňovania reklamných stavieb ustanovené zákonom v podmienkach obce Selce

Bez možnosti výnimky je zakázané umiestňovať reklamné stavby podľa zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „cestný zákon“)

.....

- c) na stĺpoch verejného osvetlenia ciest a miestnych komunikácií a na stĺpoch trolejového vedenia, ak reklamné stavby zasiahnu do prejazdneho profilu pozemnej komunikácie alebo je ich najväčšia informačná plocha väčšia ako 1,2 m² (podľa § 10 ods. 5 cestného zákona),

- d) na križovatke tak, aby bránili vodičovi v rozhľadovom poli vodiča na križovatke (podľa § 8 ods. 11 cestného zákona),
- e) na vozovke a krajiaciach diaľnic, ciest a miestnych komunikácií ako predmety tvoriace pevnú prekážku (podľa § 20 ods.1 cestného zákona),
- f) na ceste a na mieste pri ceste, ak by mohli viesť k zámene s dopravnou značkou alebo s dopravným zariadením alebo by ich zakrývali alebo ak by rozptyľovali a upútavali pozornosť účastníka cestnej premávky alebo ho osľňovali; miestom pri ceste sa rozumie priestor, v ktorom je umiestnená dopravná značka alebo dopravné zariadenie; takýmto miestom je aj priestor, v ktorom sa dopravné značky alebo dopravné zariadenia spravidla umiestňujú (podľa § 60 ods. 9 a 10 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

V ochranných pásmach, v pamiatkovom území, na nehnuteľnej kultúrnej pamiatke a v jej bezprostrednom okolí, na území so stupňom územnej ochrany je obmedzené alebo zakázané umiestňovať reklamné stavby len ako to ustanovujú osobitné predpisy, napr. zákon č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách - strana 3/12, zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike, zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov, zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach, zákon č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v neskoršom znení, § 27, ods. (2).

2/18.5.3. Regulácia reklamných zariadení v k. ú. obce Selce stanovená územným plánom obce

/ Kategórie reklamných stavieb pre účely územného plánu

- R.1** Veľkoplôšne – všetky, ktorých informačná plocha má aspoň jeden rozmer väčší ako kategória R.2.^{/1}
(Na k. ú. obce Selce nie sú prípustné)
- R.2** Eurobillboard – rozmer informačnej plochy minimálne 500 x 230 cm až maximálne 550 x 280 cm
- R.3** Ostatné veľkoplôšne reklamné pútače, ktoré majú obe strany menšie ako kategória R.2, ale majú aspoň jeden rozmer väčší ako R.4
- R.4** Stredne veľké reklamné pútače, ktorých ani jeden rozmer informačnej plochy nie je väčší ako 120 x 200 cm ^{/2}, ale majú aspoň jeden rozmer väčší ako R.5
- R.5** Malé reklamné nápisy, ktorých ani jeden rozmer informačnej plochy nie je väčší ako 60 x 60 cm

^{/1} Najmä Bigboardy (960 x 360 cm), Megaboardy (1600 x 900 cm), Akzentboardy (3000 x 1000 cm) a pod.

^{/2} najmä Citylight – Samostatne stojaci podsvietený reklamný pútač (118 x 175 cm)

/ Členenie územia obce na zóny pre účely regulácie reklamných stavieb

- RZ.1** Zóna jadra obce s historickými fragmentmi NKP, pietne miesta a miesta veľkého spoločenského významu
- RZ.2** Obytné územia a rekreačné územia v súvisle zastavanom území
- RZ.3** Hospodársko-výrobné územie a územia rekreácie regionálneho charakteru
- RZ.4** Voľná krajina mimo zastavané územie obce v kontakte s dopravnými koridormi
- RZ.6** Voľná krajina mimo zastavané územie obce

2/18.5.4. Spôsob umiestňovania reklamných stavieb

- U.1** Samostatne stojace na vlastnej samonosnej konštrukcii
- U.2** Umiestnené na objekte
- U.3** Umiestnené na prvkoch urbánneho dizajnu (najmä stĺpy pouličného osvetlenia, zábradlia, lavičky, zastávky HD...).
- U.4** Umiestnené na prvkoch urbánneho dizajnu v súlade s osobitnými predpismi ustanovenými zákonom o ochrane pamiatkového fondu.

2/18.5.5. Umiestňovanie reklamných stavieb

Minimálna vzdialenosť určená ako priamočiara vzdialenosť geometrických stredov reklamných stavieb:

- pre R.2 a R.3 v RZ.2 sa určuje na 300 m
- pre R.2 a R.3 v RZ.3 a RZ.4 sa určuje na 600 m.

Reklamné stavby zahŕňajúce v sebe v zmysle platnej legislatívy aj informačné, reklamné a propagačné zariadenia, umiestňovať do jednotlivých zón podľa ich kategórií (typu).

2/18.5.6. Reklamné stavby a spôsob ich umiestnenia v jednotlivých zónach

▪ Zóna RZ.1

Označenie zóny	RZ.1	
Charakteristika:	Zóna jadra obce s historickými fragmentmi, pietne miesta a miesta veľkého spoločenského významu	
Prípustné reklamné stavby:	Typ reklamných stavieb R.4, R.5	Umiestnenie U.1, U.3
Špecifické obmedzenia:	Obmedzenie vyplývajúce z ochrany NKP podľa zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v neskoršom znení, § 27, ods. (2). Reklamné stavby musia rešpektovať zásady ochrany, obnovy a prezentácie pamiatkových hodnôt. Umiestnenie reklamných stavieb v kontakte s historickými fragmentmi NKP podlieha schváleniu KPÚ Banská Bystrica. Reklamné stavby musia byť umiestnené s ohľadom na konkrétne architektonické a územnotechnické podmienky.	
	Obmedzenie vyplývajúce z rešpektovania hodnotných urbánnych priestorov, súborov a objektov s potrebou prísnej regulácie a ochrany, vedených v evidencii Obce, potenciálnych pre návrh NKP.	

▪ Zóna RZ.2

Označenie zóny	RZ.2	
Charakteristika:	Obytné územia a rekreačné územia v súvisle zastavanom území	
Prípustné reklamné stavby:	Typ reklamných stavieb R.4, R.5	Umiestnenie U.1, U.2, U.3
Špecifické obmedzenia:	Reklamné stavby musia byť umiestnené s ohľadom na konkrétne architektonické a územno-technické podmienky.	

▪ Zóna RZ.3

Označenie zóny:	RZ.3	
Charakteristika:	Hospodársko-výrobné územie a územia rekreácie regionálneho charakteru	
Prípustné reklamné stavby:	Typ reklamných stavieb R.2, R.3, R.4, R.5	Umiestnenie U.1, U.2, U.3
Špecifické obmedzenia:	Reklamné stavby musia byť umiestnené s ohľadom na konkrétne architektonické a územno-technické podmienky.	

▪ Zóna RZ.4

Označenie zóny	RZ.4	
Charakteristika:	Voľná krajina mimo zastav. územie obce v kontakte s dopravnými koridorami	
Prípustné reklamné stavby:	Typ reklamných stavieb R.2, R.3, R.4, R.5	Umiestnenie U.1, U.2, U.3
Špecifické obmedzenia:	Reklamné stavby musia byť umiestnené s ohľadom na konkrétne architektonické a územno-technické podmienky. Nesmú vytvárať vizuálne bariéry priehľadom na významné body v krajine.	

▪ Zóna RZ.5

Označenie zóny	RZ.5	
Charakteristika:	Voľná krajina mimo zastavané územie obce	
Prípustné reklamné stavby:	Typ reklamných stavieb R.5	Umiestnenie U.3
Špecifické obmedzenia:	Reklamné stavby musia byť umiestnené s ohľadom na konkrétne krajinárske, architektonické hodnoty a územno-technické podmienky.	

2/18.5.7. Všeobecné ustanovenia

- Umiestnenie reklamných stavieb na danom mieste je podmienené odsúhlasením Obecným zastupiteľstvom obce Selce.
- Reklamné stavby kategórie R.1 nie sú na území obce povolené.
- Všetky reklamné stavby musia formou a obsahom zodpovedať kvalitnej individuálnej výtvarnej a dizajnerskej úrovni.
- Dočasná reklama na lešeniach počas výstavby nemá rozmerové ani polohové obmedzenia, súčasťou reklamy v zóne RZ.1 a RZ.2 musí byť aj vizualizácia návrhu realizovaného objektu, min. rozmeru 2000 x 1000 mm.
- Reklama na transparentných plochách (sklo - okná, výklady a pod.) v zóne RZ.1 a RZ.2 nesmie byť riešená celoplošne.
- Nepripustná je reklama na zábradliach komunikácií a na miestach, kde by mohla odpútať pozornosť účastníkov cestnej premávky (uvedenú skutočnosť posúdi Dopravný inšpektorát OR PZ v Banskej Bystrici).
- Reklamné stavby s ozvučením je možné povoliť iba ako dočasné a musia spĺňať hygienické kritériá hluku v zmysle príslušnej legislatívy.
- Reklamy na terasách musia spĺňať estetické kritériá, nie je prípustná komerčná reklama na objektoch a plachtách prekrytia sedenia.
- Dočasné reklamné stavby (napr. pre propagáciu volieb...) môžu byť povolené iba na nevyhnutný čas, s okamžitou platnosťou ich odstránenia po skončení akcie.
- Plochy pre výlep nesmú slúžiť pre komerčnú reklamu, sú vyhradené výlučne pre propagáciu verejných akcií (kultúra, šport a pod.).
- V prípade, že je v obci na účel urbanisticko-architektonického poradenstva určená odborne spôsobilá osoba (architekt), posúdi vizuálnu stránku reklamných stavieb a ich vhodnosť v danom území. Umiestnenie reklamných stavieb podlieha jeho schváleniu.
- Pri situovaní viacerých prevádzok v jednom objekte je potrebné vypracovať návrh celkovej koncepcie jednotlivých typov označení a reklám umiestnených na fasáde. Preferovať podobu vymeniteľných plošných tabuliek menších rozmerov, združených do spoločného nosiča (rámu, podkladu).
- Nepripustné je umiestňovanie označení propagujúcich konkrétne označenia výrobkov, tovarov, prevádzok, ktorých sídlo nie je totožné s umiestnením označenia.
- Umiestňovanie reklám, označenia prevádzok a informačných zariadení v území CZO (UO-A) je nepripustné:
 - na strechách objektov, bočných štítových stenách, štítoch a atikách,
 - na zábradliach pavlačí, balkónov a loggií,
 - na sklených výplniach otvorov objektov,
 - v polohách, kde by obmedzovali priehľady na architektúru objektov alebo jej hodnotnú časť,
 - na výtvarných dielach, drobnej architektúre a na vegetácii.
 - na miestach, kde by mohla odpútať pozornosť účastníkov cestnej premávky (uvedenú skutočnosť posúdi Dopravný inšpektorát OR PZ v Banskej Bystrici).

2/18.6. HODNOTENIE ENERGETICKÝCH SYSTÉMOV Z HĽADISKA PREDPOKLADANÝCH VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

2/18.6.1. Hodnotenie predpokladaných vplyvov zo zariadení elektrizačnej sústavy

Navrhované riešenie rozvoja energetickej siete zohľadňuje požiadavky platných predpisov a nadradených koncepcií. Pri uplatnení požiadaviek na použitie najlepšej dostupnej technológie bude dosiahnutý stav s minimalizovanými vplyvmi na životné prostredie so zohľadnením investičnej a prevádzkovej ekonomiky. Optimalizáciou požiadaviek na použitú technológiu energo - zariadení bude možné využívať zariadenia podľa aktuálnych požiadaviek predpisov s akceptovaním podmienok trhu a ekonomiky.

Využívanie elektriny pri energetickom zásobovaní zo zariadení elektrizačnej sústavy minimalizuje predpokladané vplyvy na životné prostredie. Optimalizácia rozvoja zariadení elektrizačnej sústavy v rámci urbanizácie území pritom vyžaduje:

- znižovanie negatívneho vplyvu na životného prostredie,

- uplatňovanie systémov a zariadení, ktoré znižujú spotrebu elektrickej energie,
- zabezpečenie jednotného systému riadenia a kvality tak, aby boli plnené požiadavky noriem radu ISO,
- znižovanie straty prenosu elektrickej energie,
- sledovanie a preverovanie ukazovateľov, ktoré vyjadrujú vplyv na životné prostredie vo všetkých jeho zložkách a pravidelné publikovanie správy o ochrane životného prostredia,
- motivovanie odberateľov k racionálnej spotrebe elektrickej energie,
- rozvíjanie vzťahov a komunikácie s verejnosťou na zlepšenie vzájomného porozumenia v otázkach životného prostredia,
- ochranu prírody a životného prostredia minimalizáciou množstva a vplyvu odpadov a emisií v procese výstavby,
- prevádzky a vyradzovania zariadení,
- podporu a presadzovanie postupov opätovného využívania alebo prepracovávanía odpadov,
- bezpečné ukladanie odpadov z výrobného procesu.

2/18.6.2. Hodnotenie predpokladaných vplyvov zo zásobovania tepelnou energiou

- Pri novostavbách objektov zabezpečiť energetický štandard platných predpisov so zaradením objektu do energetických štandardov platných v čase návrhu/projektovania objektu. Energetické štandardy sú požadované predpismi s ich aktualizáciou s platnosťou v čase návrhu/projektovania objektov (vyhlášky, zákony).
- Pri projektovaní objektov zabezpečiť efektívnu tepelnú ochranu a vo vysokej miere využívanie energie dodanej z obnoviteľných zdrojov nachádzajúcich sa v budove alebo v jej blízkosti.
- Nové zdroje tepla zriaďovať podľa technických možností v jednotlivých lokalitách, sledujúc cieľ zvyšovania podielu ekologicky čistých foriem energii a znížiť negatívne dopady na životné prostredie (plynová kotolňa, kotolňa na biomasu, alternatívne zdroje tepla v zastúpení fotovoltaické panely - strešné alebo fasádne systémy, výhodné v kombinácii s tepelným čerpadlom tiež v kombinácii s elektrickou energiou).

2/18.6.3. Hodnotenie predpokladaných vplyvov zo zariadení plynofikačnej sústavy

Z pohľadu environmentu je zemný plyn považovaný za fosílné palivo. Na rozdiel od ostatných fosílnych palív je však najmenej záťažový na životné prostredie.

Zemný plyn je zmes plyných uhľovodíkov, ktorého hlavnou zložkou je metán. Obsahuje aj propán, bután a ďalšie látky. Je bezfarebný, je ľahší ako vzduch a nemá prirodzený zápach.

Z hľadiska bezpečnosti sa doň pridáva látka (tzv. odorizant), ktorá vytvára typický, ľahko identifikovateľný zápach a slúži na odhalenie prípadného úniku. Pri spaľovaní sa zo zemného plynu uvoľňuje značné množstvo tepelnej energie, preto má veľký význam ako palivo.

Zemný plyn sa však používa tiež ako základná surovina pre výrobu rôznych syntetických polymérov a iných chemických produktov, napríklad pri výrobe dusíkatých hnojív. Zemný plyn sa využíva ako palivo na vykurovanie, varenie a prípravu teplej úžitkovej vody a vo forme stlačeného zemného plynu (CNG) ako alternatívne palivo pre motorové vozidlá.

Práve vďaka rozvoju plynofikácie dochádzalo postupne k nahrádzaniu tuhých a kvapalných palív zemným plynom, čo malo pozitívny vplyv na zníženie emisií skleníkových plynov. Pri spaľovaní zemného plynu vzniká najmenší podiel oxidu uhličitého v porovnaní s ostatnými fosílnymi palivami.

Prakticky neobsahuje zložky podmieňujúce vznik škodlivín (napr. síra, fluór, chlór a ich zlúčeniny). Plyné splodiny vznikajúce zo spaľovania zemného plynu sú bez zápachu, nejedovaté, bez dymu a sadzí. Na základe týchto faktov je zrejmé, že ide o najčistejší fosílny zdroj. Aj preto nachádza čoraz širšie uplatnenie v doprave.

Zemný plyn má množstvo možností využitia. V domácnostiach je to vykurovanie, príprava teplej vody a varenie. Používanie plynu na tieto úkony je pre spotrebiteľa nanajvýš pohodlné. Moderné plynové spotrebiče sú inteligentné, plne automatizované a ľahko regulovateľné podľa špecifických potrieb užívateľa.

V hospodárstve slúži aj ako zdroj energie pre zabezpečenie priebehu rôznych výrobných technologických procesov. Práve vďaka svojmu všestrannému využitiu zastáva zemný plyn významné miesto tak v odvetviach národného hospodárstva ako aj v domácnostiach.

Zemný plyn patrí medzi palivá, ktoré majú vysokú výhrevnosť. Výhrevnosť zemného plynu je približne 33,84 MJ/m³ a energetická hodnota 1m³ pri uvedenej výhrevnosti predstavuje cca 9,4 kWh (1 MJ = 0,27778 kWh).

2/18.7. HODNOTENIE ELEKTRONICKÝCH KOMUNIKAČNÝCH SIETÍ A ZARIADENÍ Z HĽADISKA PREDPOKLADANÝCH VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Prevádzka optickej elektronickej komunikačnej siete a zariadení nemá vplyv na životné prostredie.

Prevádzka bezdrôtových širokopásmových prístupových rádiových systémov (WLAN) a služby mobilných sieťových operátorov (GSM) musia spĺňať všetky právne predpisy SR a EÚ.

2/18.8. FYZIKÁLNE POLIA A OCHRANA PRED ICH RIZIKOVÝMI FAKTORMI

Kvalitu životného prostredia určujú aj fyzikálne polia, v ktorých je organizmus vystavený rizikovým faktorom z:

- rádioaktívneho žiarenia,
- elektromagnetického a tepelného žiarenia,
- hluku a vibrácií.

2/18.8.1. Rádiometrická charakteristika, radónové riziko a požiadavky na obmedzenie ožiarovania z radónu.

Živé organizmy na Zemi vznikli a vyvíjali sa v podmienkach stáleho pôsobenia žiarenia z prírodného rádioaktívneho pozadia (žiarenie kozmické, z hornín, vôd a ovzdušia), ktorého úroveň sa vplyvom ľudských činností (havárií, jadrových pokusov, ťažby surovín) v tomto storočí zvyšuje. Následne sa zvyšuje aj vnútorné ožiarovanie organizmu z vdychovaného ovzdušia, kontaminovaných vôd a potravín.

/ Rádioaktívne žiarenie v širšom územnom kontexte

V oblasti rádiometrickej charakteristiky sú dostupné v súčasnosti iba globálne hodnotenia územia z pozície radónového rizika na regionálnej úrovni (M 1: 200 000, M 1: 50 000), kde sú vymedzené územia s nízkym, stredným a vysokým radónovým rizikom. Značná časť územia bansko-bystrického regiónu sa nachádza v strednom a vysokom stupni radónového rizika. Výsledky týchto hodnotení nie je možné použiť ako podklad pre detailné územné plánovanie. Výsledky podávajú len základné prognózne informácie o radónovej situácii na území okresu a slúžia ako podklad pre usmernenie ďalších prieskumných prác. Vzhľadom na obmedzenú výpovednú hodnotu tejto mapy a na pestrosť geologického podłożia najhodnovernejšou metódou na posúdenie radónového rizika z pôdneho radónu je meranie na jednotlivých stavebných parcelách.

/ Rádiometrická situácia na katastrálnom území obce Selce

Dávkový príkon žiarenia gama na ploche katastrálneho územia obce Selce nie je podrobne zdokumentovaný na základe špecifickej analyticko-syntetizujúcej bázy gamaspektrometrickým (GSM) meraním pôdneho pokryvu. Nie je tak k dispozícii mapa radónového rizika obsahujúca intonácie získané z priamych meraní objemovej aktivity radónu na referenčných plochách, z merania plynopriepustnosti hornín a ďalších geologických poznatkov, ktoré objasňujú zákonitosti distribúcie, migrácie a akumulácie radónu.

Prírodná rádioaktivita hornín je spôsobená hlavne prítomnosťou troch rádioaktívnych prvkov v horninách skalného podkladu a v pôdnom pokryve. Najzávažnejším zdrojom radónu v budovách v účinnosti s použitými stavebnými materiálmi je podložie, odkiaľ je radón nasávaný netesnosťami základových konštrukcií. Stupeň nebezpečnosti (rizikovosti) podložia na stavebnej parcele (resp. území potenciálnom pre rozvoj obytnej funkcie) sa určuje v závislosti na zistenej koncentrácii radónu v pôdnom vzduchu a stanovenej priepustnosti geologických vrstiev pre plyny. Podľa uvedených veličín sa podložie zatrieďuje všeobecne do kategórií:

- nízkeho radónového rizika
- stredného radónového rizika
- vysokého radónového rizika

Z dostupného regionálneho mapovania prírodnej rádioaktivity možno konštatovať, že v k. ú. Selce prevládajú referenčné plochy s nízkym stupňom radónového rizika. Severná časť k. ú. Selce – SFP-4 / Selčiansky diel, lokalita 4.3 / Areál Šachtiky a rovnako časť SFP-1 / Hrby – Staré Selce, lokalita 1.1 / Pred Selčianskou dolinou predstavujú referenčné plochy stredného radónového rizika. V mape 1:50 000 (zdroj: © 2017 ŠGÚDŠ, Esprit, s.r.o.) sú dokumentované 3 podrobnejšie zhodnotené referenčné body:

- v južnej časti SFP-4 / Pred Selčianskou dolinou, na pravom brehu bezmenného potoka - nízke radónové riziko,
- v UO-B / Športovo-rekreačný areál v obci na ľavom brehu potoka Rakovec - stredné radónové riziko,
- v UO-A, v jeho územnej časti A2, lokalita Na záhumnie - vysoké radónové riziko.

Vzhľadom na doterajšie merania radónového prieskumu, možno považovať radónové riziko z hľadiska územného rozvoja obce za nezanedbateľný limit. V záujme zistenia detailnejšej miery radónového rizika je vhodné zabezpečiť:

- celoplošný podrobný radónový prieskum s výsledným určením stupňa radónového rizika, sústredený do predtým zistených oblastí stredného a vysokého rizika,
- v rámci investičnej prípravy jednotlivých stavieb alebo súborov stavieb podrobný prieskum lokality s určením stupňa radónového rizika.

Do vykonania vyššie uvedeného prieskumu na území obce zatiaľ z hľadiska radónového rizika neuvažovať so žiadnymi limitmi rozvoja.

V územných podmienkach obce Selce je žiadúce - po potenciálnom prieskume hodnotenia radónového rizika na lokálnej – zonálnej úrovni obce, spresniť podrobnú rajonizáciu územia sídelného útvaru podľa kategórií radónového rizika podlažia a jeho priepustnosti pre plyny. Následne je potrebné pristúpiť k optimalizácii a regulácii stavebných podmienok s cieľom vytvorenia dostatočne účinnej ochrany proti radónu.

Z územno-rozvojových hľadísk obce Selce je ochrana jeho stávajúcich stavebných štruktúr, ako aj potenciálnych stavebných štruktúr prioritne podmienená optimalizáciou dôslednej projekčnej prípravy a činnosti.

U existujúcich stavieb (reálnych plôch s funkciou bývania, resp. vybavenosti) sa pritom v podmienkach obce javí nevyhnutnosť optimalizácie protiradónových opatrení na základe výsledku podrobnej radónovej diagnostiky, s dôrazom aj na dôsledný stavebno-technický prieskum objektov.

Na základe súčasného nedostatočného množstva poznatkov v oblasti účinnej ochrany proti radónu i vo vzťahu k ekonomickej optimalizácii opatrení, nemožno v podmienkach obce Selce predpokladať diferencované regulatívy pre rozvoj obytnej funkcie v plánovanej koncepcii územného plánu.

Všeobecne možno uviesť, že:

- Pri lokalizácii na nízkom radónovom riziku sa nepredpokladá žiadne špeciálne opatrenie. Dostatočnou ochranou bude zabezpečenie všetkých stavebných konštrukcií v priamom kontakte s podlažím bežnou hydroizoláciou navrhnutou podľa hydrogeologických pomerov.
- V kategórii stredného radónového rizika za dostatočné protiradónové opatrenie sa považuje zabezpečenie všetkých konštrukcií v priamom kontakte so zeminou protiradónovou izoláciou spojitou, v celej ploche kontaktnej konštrukcie. Zvlášť treba dbať na zabezpečenie vzduchotesnosti všetkých prestupov inštalácií protiradónovou izoláciou.

Vzhľadom k narastajúcemu podielu času strávenému v budovách, je významné pri rozvoji stavebnej štruktúry obce zaoberať sa tiež požiadavkou na obmedzenie ožiarovania z radónu obsiahnutom v stavebných mazivách a stavebných materiáloch.

Rádioaktivita stavebných surovín sa v podmienkach Slovenska stanovuje od roku 1990 v lomoch a ťažobniach surovín pre stavebné účely. Rovnako sa stanovuje rádioaktivita rôznych netradičných materiálov určených na stavebné využitie (popolček, škvára, haldový materiál), ako aj hotových výrobkov pre tento účel.

Pri regulácii výstavby, resp. prestavby stavebnej štruktúry na území obce Selce je potrebné riadiť sa aktuálne platnou legislatívou o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania z radónu a ďalších prírodných rádionuklidov.

2/18.8.2. Elektromagnetické žiarenie

Katastrálne územie obce Selce, priamo zastavané územie tanguje v súčasnosti vzdušné elektrické vedenie VVN 7710, ktoré sa podieľa na tvorbe tzv. elektromagnetického smogu. Elektromagnetický smog je nepriaznivý pre živé organizmy. Nadzemné vedenia pôsobia tiež fyzicky bariérovu a opticky negatívne v prostredí obce a jeho okolitej krajine.

Koncepcia ÚPN mesta akceptuje potenciálne zlepšenie negatívnych účinkov elektromagnetického smogu na základe správcom siete plánovanej preložky VVN 7710 severne od funkčných plôch bývania. Dosahuje sa tak optimalizácia rozvoja aj nových, plánovaných obytných zón ich odstupom od koridorov elektrického vedenia.

2/18.8.3. Nadmerná záťaž hlukom

Nadmerná záťaž hlukom a jej podiel na narušení životného prostredia obce Selce vyplýva predovšetkým z jeho priestorovej pozície - ako súčasti dopravného koridoru cesty III/2418 a Mlynskej ulice, zaťaženu dopravou do priestoru SFP-4 / Selčiansky diel a jeho lokalít 4.1 Selčianska dolina a 4.2 Fuggerov dvor.

ÚPN obce v plánovacom horizonte odvádza zaťaženie okolia dopravných koridorov cesty III/2418 a Mlynskej ulice plánovanou preložkou cesty III/2418 do severo-západnej okrajovej polohy obce. Podrobnejšie je problematika uvedená v kap. 2/18.4. Ochranné opatrenia voči hluku a vibráciám, podkap. 2/18.4.1. Ochranné opatrenia voči hluku a vibráciám v oblasti dopravy.

Ďalšie zdroje hluku v súčasnosti a tiež potenciálne predstavujú bodové zdroje z výroby a prevádzok, prioritne drobných prevádzkárni v obytných zónach, ako aj hudobných a športových produkcií.

V tomto ohľade je potrebné na zonálnej úrovni ÚPN obce Selce riešiť zónovanie možnej (prípustnej) lokalizácie prevádzok vo vzťahu k hlučnosti a dbať o dodržiavanie platných zákonných noriem.

Rozvojové aspekty urbánnych funkcií v zmysle koncepcie ÚPN obce si vyžadujú sústavné priebežné monitorovanie hlukových pomerov a ich možné usmerňovanie v zmysle zákonných noriem.

2/18.9. SÍDELNÁ ZELEŇ

2/18.9.1. Charakteristika funkčnej zložky sídelnej zelene

Zeleň patrí k základným zložkám sídelnej štruktúry, pričom je osobitne známy pozitívny vplyv zelene na stav a kvalitu životného prostredia. Okrem rekreačnej a psychologicko-esteticko-funkcie je potrebné vziať do úvahy aj význam zelene z pohľadu ochrany biodiverzity. Vo vzťahu k biodiverzite sa rozlišuje topická funkcia zelene (schopnosť poskytovať rôznym skupinám živočíchov možnosti úkrytu, hniezdenia a pod.), a jej trofická funkcia, kde prvky zelene (rastliny, dreviny) slúžia ako potravinové zdroje pre rôzne živočíchy.

Z uvedených dôvodov je v koncepcii rozvoja plánované nielen kvantitatívne zastúpenie zelene, ale aj jej kvalita a dostupnosť pre obyvateľov. Rovnako je riešené prepojenie jednotlivých funkčných kategórií zelene v rámci obce navzájom a zároveň prepojenie zelene na okolitú krajinnú zeľ s cieľom zabezpečenia celkovej ekologickej stability sídla.

Osobitne je zdôraznená dôležitosť implementácie opatrení zameraných na adaptáciu dôsledkov zmeny klímy, z ktorých sa viaceré týkajú aj zelene a verejných priestranstiev, ako napr.: **podpora tvorby parkov** a zelene, **zvýšenie retenčnej schopnosti územia obce**, zabezpečenie ochrany pred povodňami.

Koncepcia ÚPN obce Selce akceptuje princíp dostupnosti k zeleni a otvoreným priestranstvám, čo zároveň zahŕňa aj potrebu ochrany a rozvoja menších zelených plôch v obci, ktoré majú nielen ekologickú ale aj sociálnu funkciu. Osobitne koncepcia zdôrazňuje obnovu sídelného prostredia, verejných priestranstiev a nevyužitých, resp. nevhodne využívaných lokalít, hlavne vo výrobnom urbanistickom okrsku UO - C / Výroba – Areál RD Selce.

2/18.9.2. Trendy vývoja funkčnej zložky sídelnej zelene

Zeleň zohráva zásadnú úlohu v zmierňovaní negatívnych vplyvov zmeny klímy a nové opatrenia a politika v oblasti plánovania zelene slúži v oblasti adaptácie na dôsledky zmeny klímy. Mikroklimatické funkcie zelene (znižovanie teploty, zvyšovanie vlhkosti vzduchu) sú dostatočne známe, avšak vhodne naplánované a naprojektované verejné priestranstvá a zeľ poskytujú aj dôležitý priestor aj pre dočasné zachytenie povrchovej vody počas búrok.

Vytváranie vhodných podmienok pre podporu biodiverzity má veľmi úzky súvis s tvorbou a ochranou zelene. Množstvo a priestorové vzťahy medzi jednotlivými kategóriami zelene (prírodnými ale aj antropogénnymi) má priamy vplyv na stav biodiverzity v sídelnom prostredí. Fragmentácia prírodných prvkov preto nastolila požiadavku na prepojenie prírodných prvkov do miestneho systému vzájomne prepojených prírodných plôch zelene na celoobecnej úrovni. Koncepcia ÚPN obce Selce preto sleduje žiaduce ovplyvnenie množstva a plošného zastúpenia zelene za pomoci regulatívov s cieľom vytvorenia funkčnej ekologickej siete.

Pri plánovaní nových obecných zón sa stanovujú nielen štandardy v oblasti zachovania, skvalitnenia a rozšírenia zelene a ďalších adaptačných opatrení, ale aj v oblasti udržateľného urbanizmu a dopravy, energetickej efektívnosti budov a pod.

Z hľadiska komplexného pohľadu na urbánnu štruktúru obce je funkčná zložka zelene vnímaná v širších súvislostiach t.j. v kontexte verejného (resp. voľného, otvoreného) priestoru, ktorý zahŕňa všetky nezastavané priestory v rámci zastavaného územia obce, ako námestie, ulice, tradičné parky, izolačnú zeľ, exteriérové priestory a pod.).

2/18.9.3. Funkčné kategórie sídelnej zelene

Sídelnú zeleň v rámci obce Selce možno triediť a charakterizovať podľa nasledovných funkčných kategórií:

- **Parky a iné typy verejnej parkovej zelene**
- **Zeleň v obytných územiach**
 - súkromné záhrady,
 - medzibloková, sídelná zeleň v nízkopodlažnej obytnej zástavbe,
 - sídelná zeleň vo vyššej obytnej zástavbe,
 - zelené strechy, balkóny a vertikálna zeleň stavieb.
- **Historická zeleň**
 - historické verejné parky a záhrady
- **Zeleň pri občianskej vybavenosti (podľa typu)**
 - predškolské a školské objekty a areály,
 - zariadenia sociálnej starostlivosti,
 - verejné a ubytovacie budovy,
 - rekreačné strediská,
 - kultúrne zariadenia,
 - obchodné a nákupné zariadenia.
- **Ostatná zeleň**
 - líniová zeleň pri dopravných trasách a uliciach,
 - zeleň námestí a peších zón,
 - cintoríny,
- **Zeleň pri výrobných areáloch**
 - zeleň územia výrobného areálu,
 - zóna izolačnej zelene (podľa typu).
- **Prírodná zeleň**
 - neobrábaná poľnohospodárska pôda,
 - lesy a zalesnené plochy,
 - iné nevyužívané otvorené priestory.

Štandardy v oblasti zelene pre sídla podľa veľkostných kategórií sú v aktuálnych metodických podkladoch orientačné, odporúčané. Zohľadňujú pritom trendy vývoja, vychádzajú zo štandardov používaných v zahraničí, ktoré sa osvedčili a s úspechom sa aplikujú s odrazom na kvalitatívnom obraze sídiel. Zároveň sa berie do úvahy zabezpečenie kvality života obyvateľov sídiel osobitne so zreteľom na zmeny klímy, ako aj podpora ochrany biodiverzity v urbanizovaných územiach.

Za ekologicky vyvážené sídlo sa charakterizuje viac než 40 - 60 % plošný podiel zelene. Podľa rozličných v súčasnosti známych a dostupných prameňov sa dá skonštatovať, že priemerná potreba zelene pre zastavané územie obce sa podľa uvedených autorov pohybuje okolo 75 m² na obyvateľa.

Pri koncepcii ÚPN obce Selce sú použité tieto regulačné kritériá:

Rozloha pozemku RD	- Min. 600 m ² / 1 b. j. – nové pozemky
Max. zastavanosť v %	- Funkčné plochy bývania v rodinných domoch = 30 % - Funkčné plochy občianskej vybavenosti = 70 %
Min. podiel zelene v %	- Funkčné plochy bývania v rodinných domoch = 70 % - Funkčné plochy občianskej vybavenosti = 30 % - Funkčná plocha vysokej brehovej zelene plánovaného hydrického biokoridoru súčasného vodného toku = v šírke min. 5 m, vzdialenej obojstranne 5 m od pobrežných pozemkov (ochranného pásma toku).

Pre dosiahnutie kvalitného životného prostredia obyvateľov obce, medzi základné požiadavky v oblasti zelene patrí

zabezpečenie:

- vhodnej mikroklimy prostredia,
- zohľadnenie trendov a scenárov budúceho vývoja,
- časovej dostupnosti zelene pre krátkodobú rekreáciu a dostupnosť zelene pre všetky vrstvy a vekové skupiny obyvateľov,
- hospodárenie s dažďovou vodou a zvýšenie retenčnej schopnosti územia.

Uvedené ciele sú premietnuté v návrhu štandardov pri jednotlivých kategóriách zelene a sú vyjadrené:

- množstvom, rozlohou zelene a pod.,
- dostupnosťou zelene,
- % vyjadrením vegetačných plôch – vyjadrenie % pomeru plôch vegetácie k celkovej ploche,
- % vyjadrením pokryvnosti drevinami – percentuálne vyjadrenie pomeru plochy porostenej drevinami k celkovej vegetačnej ploche,
- % nepriepustnosti - priemerná priepustnosť vyjadrená súčtom priepustnosti plôch podľa jednotlivých typov povrchov na danej ploche.

/ Kritériá pre výber štandardov

Kritériá pre výber štandardov - zeleň (zastúpené v minimálnej vybavenosti)

Východiskový podklad: Metodická príručka „Štandardy minimálnej vybavenosti obcí“, MŽP SR, Bratislava 2010

- **Tab.: Zeleň - KRITÉRIÁ PRE VÝBER ŠTANDARDOV (zastúpenie v min. vybavenosti) v komparácii pre obec Selce**
Východiskový podklad: Metodická príručka „Štandardy minimálnej vybavenosti obcí“, MŽP SR, Bratislava 2010

Tab.: Minimálna vybavenosť obce – zeleň

2. variant

Návrh minimálnej vybavenosti obce – ZELEŇ (Štandard min. vybavenosti obce pre menej ako 5000 obyv. / obec Selce pre 2470 obyv.)					ÚPN obce Selce / stav, návrh		
ZELEŇ	Štandard - potreba pre veľkostnú kategóriu obce s menej ako 5000 obyvateľmi		Σ Štandard - potreba obec Selce pre 2470 obyv.		Aktuálny stav		Zhodnotenie vo väzbe na štandard pre 2470 obyv. návrh ÚPN obce
zariadenie	Ukazovateľ	▼ 5000 ob.	ukazovateľ	pre obec s 2470 obyv.	ukazovateľ	2125 obyv.	štandard / rezerva – možnosť, potreba , návrh ÚPN
1. Parky a iné typy verejnej parkovej zelene / lokálny význam	Min. rozloha parkovej plochy 5 000 m² a minimálna šírka 25 m						návrh ÚPN - O v UO-A 32 600 m² / min. šírka 27 m
	m² / obyvateľ	8 -14	m² / 2470 obyv.	Σ 19 760 – 34 580	3 m²/ obyv.	Σ 6 780 m²	Potreba nárastu o 5 -11 m² / obyv. (v návrhu ÚPN = 14 m² / obyv.)
	% vegetač. plôch	80%					80%
	% pokryvnosti drevinami	60%					60%
2. Zeleň v obytných územiach	m² / obyvateľ	110					* nadštandard (návrh ÚPN = min. 190 m² / obyv.)
▪ Súkromné záhrady	m² / obyv. / RD	* 65			m² / obyv. / 636 RD	160 m²/ obyv.	* nadštandard (návrh ÚPN 60 - 70% zeleň z pozemku) (veľkosť pozemku min. 800 m²/RD)
▪ Súkromné záhrady - okrasné	m² / obytný dom (RD)	* 100 / 1RD . 35 m² / obyv.	*m² / 943 domov	* Σ 94 300 m² / 943 RD			
▪ Medzibloková, sídelná zeleň v nízkopodlaž. obytnej zástavbe	m² / obyvateľ (BD)	10 -16	m² / 107 obyv.	Σ 1070 – 1712 m²	19 m² / obyv.BD (107 obyv.)	Σ 2113 m² / 2 BD	štandard
	% pokrýv.n.drevinami	60%					
▪ Zelené strechy (strešné záhrady) a balkóny	nelimitovaná		nelimitovaná		nelimitovaná		uplatňovať vertikálnu zeleň na fasádach, konštrukciách, plotoch...
3. Zeleň pri občianskej vybav. (podľa typu) :	m² / obyvateľ	12-14	m² / 2470 obyv.	Σ 33 900 - 39 550	5 m²/ obyv.	Σ 11 450 m²	Potreba nárastu o 7 m² / obyv. (v návrhu ÚPN zohľadnené)
▪ Predškolské a školské objekty a areály (MŠ, ZŠ...)	% vegetač. plôch	min.40%					% vegetač. plôch min.40%
	% pokryvnosti drevinami	60%					% pokryvnosti drevinami 60%
z toho predškolské zariadenia	min. rozloha m²	500 (20 detí)	min. rozloha m²	2125 m² (85 detí)		Σ 1380 m²	Potreba nárastu o 745 m² (85 detí)
	m² / dieťa	25 m²	m² / dieťa (d')	25 m²	17 m² / dieťa	Σ 1380 m² (80 detí)	Potreba nárastu o 9 m² / dieťa (v návrhu ÚPN zohľadnené)

z toho školské zariadenia	min. rozloha v ha	1	min. rozloha v ha	1,1	rozloha 0,83 ha	Σ 0,83 ha	Potreba nárastu o 0,27 ha (282 žiak)
	m² / žiak	40	m² / žiak (ž)	Σ 11 280	33 m²/ žiak (z 245)		Potreba nárastu o 7 m² / žiak (v návrhu ÚPN zohľadnené)
Spoločné zariadenie ZŠ + MŠ (zámer obce – vypracovaná PD)	min. rozloha m²	65 m² (25 + 40)	m² / d' + ž 85 + 282 = 367	Σ 23 855	-	-	Spoločné zariadenie ZŠ + MŠ Zámer v ÚPN obce Σ 19 350 m² z toho zeleň 46 m² (d' + ž) potreba pokrytia deficitu uplatnením vertikálnej zelene na strechách, fasádach, konštrukciách, plotoch... 19 m² (d' + ž)
	m² / dieťa + m² / žiak						
▪ Zariadenia sociálnej starostlivosti	min. rozloha v ha	0,5 - 2	Uplatniť podľa uvedených štandardov (potrebné zhodnotiť na úrovni zóny a uplatňovať pri návrhu v rámci projektovej dokumentácie jednotlivých zariadení) *ovplyvní dopyt				
	m² / lôžko	80 -130					
	% pokryvnosti drevinami	60%					
▪ Verejné a ubytovacie budovy	min. rozloha v ha	(200)*					
	% vegetačných plôch	min.30%					
▪ Zdravotnícke a liečebné budovy	min. rozloha v ha	0,5-2*					
	% vegetačných plôch	min.30%					
	% pokryvnosti drevinami	60%					
▪ Rekreačné centrá	rozloha v ha	10	min. rozloha v ha	4,7 ha	Rozloha 10,04 ha		*nadštandard Prekračuje potrebu o 5,6 ha (vyšší význam RCR)
▪	m² / lôžko	80 (125 lôžok)	m² / 599 lôžok	Σ 47 920 m²	210 m² / lôžko (495 lôžok)	Σ 104 000 m²	*nadštandard Prekračuje potrebu o 130 m²/ lôžko (vyšší význam RCR)
	m² / návštevník	50	m² / 4730 návštev. (k.ú. Selce)	Σ 236 500 m²	48 m² / návšt. (4 000)	Σ 193 330	*nadštandard Prekračuje potrebu (vyšší význam RCR) 4930 návštev (vrátane lesoparkov)
	% pokryvnosti drevinami	60%					
▪ Kultúrne a vzdelávacie centrá	Rozsah parkov. úprav	(1-2 x výška budov)*	Uplatniť podľa uvedených štandardov (potrebné zhodnotiť na úrovni zóny a v rámci projektovej dokumentácie jednotlivých zariadení) *ovplyvní dopyt				
	% vegetačných plôch						
	Index nepriepustnosti	max 40%					

▪ Obchodné a nákupné centrá	(1) *		Uplatniť podľa uvedených štandardov (potrebné zhodnotiť na úrovni zóny a v rámci projektovej dokumentácie jednotlivých zariadení) *ovplyvní dopyt				
▪ % vegetačných plôch	min.15%						
▪ Index nepriepustnosti	max 60%						
4. Ostatná zeleň			Uplatniť podľa uvedených štandardov (potrebné zhodnotiť na úrovni zóny a pri návrhu v rámci projektovej dokumentácie)				
▪ Líniová zeleň pri dopr. trasách a uliciach							
▪ Zeleň mestských námestí a peších zón	% vegetačných plôch	20%					
	Index nepriepustnosti	max. 45%					
▪ Cintoríny	nelimitovaná		nelimitovaná		4,5 + 0,25		postačuje
4. Zeleň výrobných areálov	m² / obyvateľ	12 - 26	m² / 2470 oby.	potreba Σ 29 640-64 220 m²	stav m² /2125 ob.	11 m² /obyv Σ 22 641 m²	Stav = min. štandard Návrhu ÚPN - O = 49 000 m² (17 m² / obyv.)
Zeľeň územia výrobného areálu							
min. rozloha % celkovej plochy	15 – 30 %						Návrh ÚPN - O = 35 %
min. % pokryvnosti drevinami	80%						
7. Prírodná zeleň							
▪ Neobrábaná poľnohospodárska pôda	nelimitovaná		nelimitovaná		nelimitovaná		nelimitovaná
▪ Lesy a zalesnené plochy m2 /obyv.	50 *		Lesy prezentujú 42 % rozlohy k. ú. obce = 879,99 ha (mimo zastavaného územia)				* výrazný nadštandard

Poznámka: (x)* - odporúčaná vybavenosť,

V zmysle prezentovaných štandardov a praktických svetových skúseností sa považuje za ekologicky vyvážené sídlo so 40-60 % plošným podielom zelene, 40 % pozemkov súkromných i verejných by mala tvoriť zeleň a priemerná potreba zelene na obyvateľa pre zastavané územie obce cca 75 m².

Návrh ÚPN obce prezentuje z celkovej rozlohy k. ú. (1999 ha) / 2. variant plošný podiel zelene (vrátane lesov, NDV a ostatnej krajinnej zelene) cca 1 340 ha = 67 %.
ÚPN uplatňuje 40 - 70 % podiel zelene z pozemkov súkromných i verejných a podiel zelene na obyvateľa pre zastavané územie cca 212 m² / obyv.

2/18.10. LEGISLATÍVNE OPATRENIA

/ Legislatívne opatrenia v oblasti dopravných systémov a ich predpokladaných vplyvov na životné prostredie

Ochranu plánovanej preložky cesty III/2418 a miestnych ciest zabezpečuje orgán životného prostredia územným rozhodnutím. Na takto určených územiach sa nesmú stavať a vykonávať stavebné práce vyžadujúce stavebné povolenie podľa zákona o územnom plánovaní a stavebnom poriadku a vykonávacích predpisov k nemu vydaných ani terénne úpravy, ktoré podstatne menia vzhľad prostredia alebo odtokové pomery.

Cestné správne orgány dbajú o to, aby bola na cestných pomocných pozemkoch, prípadne na iných vhodných pozemkoch tvoriacich súčasť regionálnych ciest a miestnych ciest (svahy násypov, odpočívadlá a podobne), primerane podľa miestnych podmienok pestovaná vhodná cestná zeleň, pri zabezpečení bezpečnosti cestnej premávky pri prerokúvaní s orgánmi ochrany prírody a životného prostredia.

O umiestňovaní a druhovom zložení cestnej zelene a o výrube jej drevín rozhoduje cestný správny orgán po dohode s orgánom životného prostredia.

Návrh dopravných systémov komplexne spĺňa požiadavky platných právnych predpisov v čase ich realizácie, najmä sledujúc tiež cieľ uplatňovania opatrení na elimináciu negatívnych vplyvov dopravy na ŽP a to postupným procesom transformácie na ekologicky priaznivejší systém dopravy (spresnené v kap. 2/23).

/ Legislatívne opatrenia v oblasti vodohospodárskych systémov a ich predpokladaných vplyvov na životné prostredie

V oblasti vodného hospodárstva je potrebné rešpektovať legislatívne opatrenia:

- Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a s ním súvisiace nariadenia vlády a vykonávacie vyhlášky,
- Zákon č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov a s ním súvisiace nariadenia vlády a vykonávacie vyhlášky,
- Zákon č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách v znení neskorších zákonov a s ním súvisiace nariadenia vlády a vykonávacie vyhlášky,
- Zákon č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších zákonov a s ním súvisiace nariadenia vlády a vykonávacie vyhlášky.

/ Legislatívne opatrenia v oblasti energetických systémov a ich predpokladaných vplyvov na životné prostredie

▪ Legislatívne opatrenia v oblasti elektrifikácie

Elektrizačná sústava musí spĺňať požiadavky platných právnych predpisov v čase ich zriadenia, najmä výkonové a technologické obmedzenia. Legislatívne opatrenia v oblasti elektrifikácie budú kopírovať transformáciu energetickej sústavy SR za účelom zvýšenia energetickej bezpečnosti, konkurencieschopnosti a environmentálnej udržateľnosti hospodárstva SR.

Opatrenia budú sledovať zvyšovanie podielu obnoviteľných zdrojov energie a vytváranie jednotného celoeurópskeho trhu, zvyšovanie nárokov na riadenie sústavy a zachovanie dostatočnej miery bezpečnosti elektrizačnej sústavy (ďalej len „ES“).

V týchto podmienkach je nevyhnutné realizovať implementáciu inteligentných systémov efektívneho riadenia spotreby aj dodávky energií na zabezpečenie vyrovnanej bilancie výroby a odberu v ES.

▪ Legislatívne opatrenia v oblasti zásobovania teplom

Pri návrhu rozvoja, modernizácie, rekonštrukcie, opravách tepelných zariadení, je potrebné zohľadňovať predpisy určujúce požadované parametre navrhovaných zariadení z ohľadom na efektívnosť, ekológiu a ekonomiku daného návrhu v čase jeho spracovania.

▪ Legislatívne opatrenia v oblasti plynofikácie

Inštalované zariadenia plynofikovaných objektov a prevádzok musia spĺňať požiadavky platných predpisov a nariadení v čase inštalácie (najmä emisné triedy, limity, výkonové a technologické obmedzenia).

▪ Legislatívne opatrenia v oblasti elektronických komunikačných sietí a zariadení a ich predpokladaných vplyvov na životné prostredie

EKS a zariadenia musia spĺňať požiadavky platných právnych predpisov v čase ich zriadenia, najmä výkonové a technologické obmedzenia.

2/19. VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU A SÚVISIACE OPATRENIA

2/19.1. SVAHOVÉ DEFORMÁCIE

Náchylnosť územia na zosuvy závisí od geologickej štruktúry územia a typu hornín, ako aj od charakteru reliéfu, najmä sklonu svahov, hydrogeologických a klimatických faktorov. Svahové pohyby, hlavne deformácie patria medzi najzávažnejšie geologické faktory ohrozujúce životné prostredie. Na území okresu Banská Bystrica územia so silnou a strednou náchylnosťou na zosúvanie, sú identifikované najmä v centrálnom priestore okresu, vrátane k. ú. Selce. Ostatné územie je zaradené medzi územia s nízkou náchylnosťou na zosúvanie.

Katastrálne územie obce Selce spadá z hľadiska náchylnosti na svahové pohyby podľa rajonizácie do nasledujúcich rajónov:

I. - Rajón stabilných území (prevažná časť k. ú.)

Územia prevažne stabilné, resp. územia s veľmi nízkym stupňom náchylnosti ku vzniku svahových deformácií (v morfológicky priaznivých územiach s nedostatočnou preskúmanosťou sa sporadická existencia svahových deformácií ako aj lokálny vznik nových svahových deformácií menších rozmerov nedajú vylúčiť).

II. A - Rajón potenciálne nestabilných území

Územia s doteraz nezaregistrovanými svahovými deformáciami, s priaznivou geologickou stavbou nevylučujúcou v prípade priaznivých morfológických pomerov občasný vznik svahových deformácií (najmä skupiny zosúvania a tečenia) vplyvom prírodných pomerov. Územia sú citlivé na negatívne antropogénne zásahy. V územiach s nedostatočnou preskúmanosťou je predpoklad existencie doteraz nezaregistrovaných svahových deformácií. Rajón zahŕňa aj územia postihnuté intenzívnou výmlovoú eróziou a územia ohrozené opadávaním úlomkov.

III. A - Rajón nestabilných území

Územia bezprostredného okolia registrovaných svahových deformácií a územia s doteraz nezaregistrovanými svahovými deformáciami, s priaznivou geologickou stavbou ku vzniku svahových deformácií (najmä skupiny zosúvania a tečenia). Stupeň náchylnosti ku vzniku svahových deformácií je diferencovaný predovšetkým morfológiou konkrétneho územia. Územia sú citlivé na negatívne antropogénne zásahy. V územiach s nedostatočnou preskúmanosťou je predpoklad existencie doteraz nezaregistrovaných svahových deformácií.

III. C - Rajón nestabilných území

Územia svahových deformácií so stredným až vysokým stupňom náchylnosti k aktivizácii svahových deformácií (svahy s aktívnymi, potenciálnymi a stabilizovanými formami svahových deformácií, s výnimkou stabilizovaných podpovrchových plazivých deformácií a stabilizovaných skalných zrútení). Aktivizácia svahových deformácií je možná vplyvom prírodných pomerov alebo negatívnymi antropogénnymi faktormi, resp. ich kombináciou.

Na katastrálnom území obce Selce sa vyskytujú zosuvy v členení na bodové a plošné. Ku vzniku, resp. k reaktivizácii zosuvov v týchto oblastiach často prispieva človek nevhodnými aktivitami - podrezaním päty svahu, priťažaním odlučných a úpätných častí svahu, nevhodnou manipuláciou s povrchovou vodou.

Bodové zosuvy na katastrálnom území obce Selce:

- aktívne (v počte 3) / sklon svahu do 6°, výmera do 0,3 ha
- potenciálne (v počte 5) / sklon svahu od 10 - 15°, výmera od 0,6 – 2,3 ha

Plošné zosuvy na katastrálnom území obce Selce:

- aktívne (v počte 5) / sklon svahu od 6 - 7°, výmera od 0,6 – 2,3 ha
- potenciálne (v počte 14) / sklon svahu od 6 - 14°, výmera od 1,5 – 32,8 ha
- stabilizované (v počte 18) / sklon svahu od 6 - 14°, výmera od 1,9 – 68,1 ha.

Územia aktívnych zosuvov na katastrálnom území obce Selce s potrebou stabilizovania bioúpravami sú orientačne graficky premietnuté v úrovni mierky ÚPN-O 1:10 000 vo výkresovej časti ÚPN-O. **Pri stavebných realizáciách v územiach plánovaných na rozvoj v celom katastrálnom území, je bezpodmienečne nutné predchádzajúce podrobné geologické zhodnotenie, určujúce možnosť a podmienky výstavby.**

2/19.2. ZÁPLAVOVÉ ÚZEMIE

Plány manažmentu povodňového rizika v čiastkových povodiach Slovenskej republiky (PMPR) pre čiastkové povodie sa vyhotovujú na základe máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika. V období spracovania ÚPN obce Selce je v schvaľovaní Návrh Plánu manažmentu povodňového rizika v čiastkových povodiach Slovenskej republiky – aktualizácia 2021 (MŽP SR, 2021).

V plánoch manažmentu povodňového rizika sa navrhujú preventívne opatrenia, ktorými sa dosiahne zníženie pravdepodobných záplav územia povodňami. V platnom PMPR II pre čiastkové povodie rieky Hron, do ktorého spadá územie obce Selce nemá spracované mapy povodňového ohrozenia (inundačné územia) a v mapách povodňového rizika sú uvedené oparenia v lesných porastoch postihnutých plošnou kalamitou, ktoré sú v správe LESY š.p.

Koncepcia ÚPN obce Selce plánuje:

- ochranu územia v časti Breziny – Vyšovec (existujúce kanalizačné zberače a vybudované rigoly v čase privalových dažďov sú kapacitne nepostačujúce a spôsobujú záplavy pozemkov a rodinných domov až bahnotoky) podľa koncepcie projektu Selce – protipovodňová ochrana v časti Breziny – Vyšovec (StVS - servicing s.r.o. Banská Bystrica, 2016) a to vybudovaním suchého poldra nad obcou (polder Močidlá), vybudovaním odvodňovacieho rigola pod poldrom a vybudovaním nového dažďového kanalizačného potrubia pod futbalovým ihriskom, ktorým sa dažďové vody odvedú do recipientu,
- územia, ktoré zabezpečia ochranu intravilánu obce pred povodňami (vybudovanie suchých poldrov) a vytvoria retenciu na zníženie kulminačných prietokov v tokoch – polder Pred dolinou, polder Močidlá, polder Úklady a opatrenia v Selčianskej doline nad rekreačným strediskom Selčianska dolina – Čachovo (formu a technické riešenie overí a určí stupeň PD na základe predchádzajúcej územno-technickej štúdie),
- neodlesňovať územia, v maximálnej miere čo najviac zadržať vodu zo zrážok na území,
- realizovať opatrenia v lesných porastoch postihnutých plošnou kalamitou, ktoré sú v správe LESY š.p. a sú zahrnuté do opatrení daných Plánom manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hron (v období spracovania ÚPN bol strategický dokument v schvaľovaní, MŽP SR, 2023),
- pravidelne realizovať údržbu koryt jednotlivých tokov, čo si vyžaduje pravidelnú starostlivosť a sledovanie technického stavu úpravy (napr. údržba požiarnej nádrže), aby nedochádzalo k zníženiu kapacity koryta, ktorá je dôležitá pri prevádzaní veľkých vôd. Údržbu brehových porastov je potrebné konzultovať s NAPANT Nízke Tatry.

2/19.3. ÚZEMIE ZNEHODNOTENÉ ŤAŽBOU

Na katastrálnom území obce Selce sa nachádzajú ložiská nerastných surovín v ÚPN obce Selce uvádzané v zmysle podkladov ŠGÚDŠ – Ložiská nerastných surovín a staré banské diela.

Grafické vymedzenie uvedených ložísk a starých banských diel je zrejmé z výkresovej časti ÚPN obce Selce. Tabuľkový prehľad, ochrana a rozvojové zámery v spojitosti s ťažbou sú uvedené v kap. 2/17.2 Ložiská nerastov.

Za územie ťažbou znehodnotené, resp. ako územie premenené, možno považovať predovšetkým výhradné ložisko (561) - CHLÚ (chránené ložiskové územie) „Selce“ – nerudy (vápenec ostatný), ťažené ložisko s posledným rozhodnutím CHLÚ=DP.

V plánovacom horizonte ÚPN-O Selce je predmetné územie akceptované podľa § 15 ods. 1 zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov, s riešením najvýhodnejším z hľadiska ochrany a využitia nerastného bohatstva a ďalších verejných záujmov.

Vzhľadom na súčasné a predpokladané využívanie ložiska územie v blízkosti dobývacieho priestoru nie je využívané, ani v rámci ÚPN-O navrhované na obytné a rekreačné účely.

2/19.4. ENVIRONMENTÁLNE ZÁŤAŽE

2/19.4.1. Environmentálne záťaž v územnoplánovacom procese výrobných zariadení

Existujúce výrobné zariadenia na území obce Selce podieľajúce sa na environmentálnej záťaži zdrojmi znečisťovania ovzdušia sa koncentrujú predovšetkým v hospodárskom areále RD Selce, v kontakte s obytným prostredím. Sú to však malé zdroje, technologické celky, resp. prevádzky nepatriace do kategórie veľkých zdrojov a stredných zdrojov (sklady palív, surovín, produktov a odpadov a stavby, zariadenia a činnosti znečisťujúce ovzdušie). Problematika a zdroje znečisťovania ovzdušia sú podrobne uvedené v kap. 2/18.1.3. Zdroje

znečisťovania ovzdušia.

Územný plán obce Selce neiniciuje lokalizáciu výrobných zariadení s veľkými a strednými zdrojmi znečisťovania ovzdušia.

Environmentálnu záťaž z existujúcich výrobných zariadení je potrebné regulovať v zmysle zákona č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V prípade vzniku kontaminovaného prostredia je dôležité zabezpečenie priebežných revitalizačných prác.

2/19.4.2. Environmentálne záťaž v územnoplánovacom procese ťažobných priestorov

Na katastrálnom území obce Selce nachádzajúce sa ložiská nerastných surovín (podrobne uvedené v kap. 2/17.2. Ložiská nerastov a kap. 2/19.3. Územie znehodnotené ťažbou) a ich ťažba, nevykazujú v oblasti environmentálnej záťaže podstatný vplyv. Ťažbou kameňa v severo-západnej okrajovej časti územia obce, odťažitej od obytných zón, dochádza počas ťažby k prašnosti a zmene krajinného prostredia, ktorá po ukončení ťažby bude zodpovedať aktuálnym legislatívnym požiadavkám.

2/19.4.3. Environmentálne záťaž v územnoplánovacom procese vodného hospodárstva

Koncepcia ÚPN obce nepredpokladá v územnoplánovacom procese vodného hospodárstva environmentálne záťaž. Územnorozvojové aspekty upriamuje na:

- rešpektovanie súčasného odvádzania odpadových vôd a v nových urbanizovaných plochách vybudovanie delenej kanalizácie, napojenie splaškovej kanalizácie na jestvujúcu kanalizačnú sieť,
- doplnenie brehovej vegetácie obojstrannou výsadbou drevín za účelom zlepšenia funkcie biokoridoru a čistoty vôd,
- realizáciu úprav vodných tokov (z dôvodov ochrany pred prívalovými povodňovými vodami a z dôvodov podmývania a zosuvov) ekologicky prijateľným spôsobom, so zachovaním prírodného charakteru a bez zmeny trasy toku,
- rešpektovanie pásma hygienickej ochrany vodárenských zdrojov a zabezpečenie ich účinnej ochrany pred degradáciou a CHVO Nízke Tatry / západná časť,
- rešpektovanie vodohospodárskych záujmov v zmysle zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a nariadenia vlády č. 491/2002, ktorým sa ustanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd.

2/19.4.4. Environmentálne záťaž v územnoplánovacom procese dopravnej infraštruktúry

Doprava ako jeden z ekonomických sektorov pôsobí negatívne na všetky zložky životného prostredia (ovzdušie, voda, pôda, fauna a flóra). Najviac postihované je však ovzdušie a to vplyvom spaľovania uhľovodíkových palív v spaľovacích motoroch dopravných prostriedkov, kde dochádza k tvorbe toxických a karcinogénnych látok (VOC, CO, NO_x, SO₂, TZL, ťažké kovy) a látok, ktoré sa podieľajú na globálnom otepľovaní atmosféry Zeme (CO₂, N₂O, CH₄). V súčasnom období je všeobecne tendencia nárastu cestnej, hlavne nákladnej a individuálnej automobilovej dopravy. Predovšetkým neustále narastajú prepravné výkony cestnej nákladnej dopravy.

V podmienkach dopravnej infraštruktúry v rámci obce Selce koncepcia ÚPN obce upriamuje pozornosť na túto problematiku a priaznivejšiu situáciu vo vývoji produkcie emisií v centrálnych častiach obce rieši tak, aby sa sektor dopravy na území obce stal environmentálne efektívnym zabezpečením jeho ekonomického rastu pri minimalizovaní jeho tlaku, a tým aj eliminovaní negatívnych environmentálnych dôsledkov v životnom prostredí v rámci obce. Veľký podiel na environmentálnej dopravnej záťaži v obci má priesťah obcou, hlavne ťažká nákladná doprava.

Za účelom odbremenenia centrálnej časti obce s obytnou a vybavenostnou funkciou od ťažkej nákladnej dopravy s nežiadúcimi emisiami plánuje ÚPN obce Selce preložku cesty III/2418 s vylúčením priesťahu centrálnou zónou obce.

2/19.4.5. Environmentálne záťaže v územnoplánovacom procese energetickej infraštruktúry

Environmentálne záťaže môžu byť určené až pri návrhu a posudzovaní konkrétnych riešení rozvoja, modernizácie, rekonštrukcii, oprave energetickej infraštruktúry. Pri dodržaní bežných štandardov nie je predpoklad vyššej environmentálnej záťaže ako pri bežných stavbách. Pri výstavbe a prevádzke energetickej infraštruktúry nevznikajú žiadne záťaže mimo bežných sledovaných záťaží (emisie vypúšťané zo zdrojov tepla, odpady pri likvidácii vyradených zariadení,...).

2/19.4.6. Environmentálne záťaže v územnoplánovacom procese elektronických komunikačných sietí a zariadení

Environmentálne záťaže môžu byť určené až pri návrhu a posudzovaní konkrétnych riešení rozvoja, modernizácie, rekonštrukcii, oprave technickej infraštruktúry. Pri dodržaní bežných štandardov nie je predpoklad vyššej environmentálnej záťaže ako pri bežných stavbách. Pri výstavbe a prevádzke EKS nevznikajú žiadne záťaže mimo bežných záťaží. Bežné záťaže môžu vznikať pri prevádzke bezdrôtových širokopásmových prístupových rádiových systémov (WLAN) a pri službách mobilných sieťových operátorov (GSM).

2/20. ADAPTAČNÉ OPATRENIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY

2/20.1. NADNÁRODNÁ STRATÉGIA ADAPTÁCIE NA ZMENU KLÍMY

2/20.1.1. Celosvetová úroveň stratégie pre adaptáciu na zmenu klímy

▪ Rámcový dohovor OSN o zmene klímy

Problematika zmeny klímy sa dostala do popredia koncom 20. storočia. Prijatím Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy v roku 1992 sa začali aktivity, ktorých cieľom je predísť nezvratiteľnej zmene klimatického systému Zeme. V súčasnosti 197 zmluvných strán dohovoru sa zaviazalo, že budú spoločne podnikať kroky, ktorých cieľom je dosiahnuť stabilizáciu koncentrácie skleníkových plynov v atmosfére na takej úrovni, ktorá by zabránila nebezpečnej interferencii antropogénnych vplyvov s klimatickým systémom Zeme. V súlade s článkom 4 dohovoru sa signatárske krajiny taktiež zaviazali k vynaloženiu čo najväčšieho úsilia pri príprave adaptačných stratégií a podpore výskumu v oblasti zmeny klímy a jej dôsledkov.

▪ Parížska dohoda

Parížska dohoda prijatá na konferencii zmluvných strán dohovoru v roku 2015 prvýkrát uznala povinnosť pripravovať nie len mitigačné, ale aj adaptačné opatrenia. Pri úsilí zlepšovania kolektívnych opatrení na globálnej úrovni smerujúcich k prechodu na nízko-uhlíkovú spoločnosť a obmedzeniu rastu globálnej teploty do konca storočia o maximálne 2 °C, a podľa možnosti významne pod túto hodnotu, o 1,5 °C, je táto dohoda považovaná za míľnik v klimatických rokovaníach. Celosvetový adaptačný cieľ definovaný v článku 7 hovorí o zvyšovaní adaptívnej schopnosti, posilnení odolnosti a znížení zraniteľnosti na zmenu klímy s cieľom prispieť k udržateľnému rozvoju a zabezpečeniu adekvátnej adaptačnej odozvy v kontexte teplotného cieľa. Každá strana dohody sa podľa potreby zapojí do procesov plánovania adaptácie a realizácie opatrení vrátane vypracovania alebo rozšírenia príslušných plánov.

▪ IPCC – Medzivládny panel pre zmenu klímy

Jedným z najdôležitejších medzinárodných orgánov venujúcich sa problematike zmeny klímy na vedeckej úrovni je Medzivládny panel pre zmenu klímy. Panel vydáva hodnotiace správy obsahujúce okrem iného kapitoly venované fyzikálnemu prostrediu, dôsledkom zmeny klímy, adaptácii na zmenu klímy a zraniteľnosti. Ostatná tzv. Špeciálna správa 1,5 °C vydaná Medzivládnym panelom pre zmenu klímy v októbri 2018 potvrdzuje, že negatívne dôsledky zmeny klímy sú už viditeľné, a že obmedzenie globálneho otepľovania na 1,5 °C si vyžaduje bezprecedentnú transformáciu energetického, dopravného systému a budov, hlboké zníženie emisií vo všetkých odvetviach, ako aj zmeny ľudského správania. Obmedzenie globálneho otepľovania na 1,5 °C by malo značné pozitívne dôsledky. Na jeho dosiahnutie je potrebné vyvinúť väčšie úsilie, ktoré pôjde aj nad rámec ambícií ukotvených v Parížskej dohode.

2/20.1.2. Európska úroveň stratégie pre adaptáciu na zmenu klímy

▪ Stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy

Európska komisia zverejnila v roku 2013 Stratégiu EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy spolu s niekoľkými sprievodnými dokumentmi. Dokument schválila Rada EÚ pre životné prostredie dňa 18. júna 2013. Základom pre prípravu stratégie bola tzv. Biela kniha s názvom Adaptácia na zmenu klímy: Európsky rámec opatrení z apríla 2009.

Stratégia stanovuje rámec a mechanizmy na zvýšenie pripravenosti EÚ a zlepšenie koordinácie adaptačných aktivít. Súčasne predstavuje dlhodobú stratégiu na zvýšenie odolnosti EÚ na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy na všetkých úrovniach a v súlade s cieľmi stratégie Európa 2020. Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre oblasť klímy v roku 2018 vyhodnotilo implementáciu európskej adaptačnej stratégie a to aj na základe vstupov zo strany členských štátov. Správa o hodnotení implementácie spolu s informačnými listami členských štátov boli publikované na web stránke Komisie. Tieto závery budú slúžiť ako podklad pre aktualizáciu stratégie, ktorá sa očakáva v nasledujúcich rokoch.

Jedným z opatrení vyplývajúcim z Bielej knihy bolo vytvorenie Európskej internetovej platformy pre adaptáciu na zmenu klímy Climate - ADAPT. Tento informačný portál funguje od roku 2012 a zhromažďuje verejne prístupné informácie o adaptácii na zmenu klímy zo všetkých členských štátov EÚ. Uvedená stránka je podľa pokynov z Európskej komisie pravidelne aktualizovaná všetkými členskými štátmi vrátane Slovenska. Internetovú platformu riadi Európska environmentálna agentúra.

Európska environmentálna agentúra zhromažďuje a poskytuje informácie o adaptácii na zmenu klímy zamerané na prejavy a dôsledky zmeny klímy, zraniteľnosť a adaptačné opatrenia v Európe. Medzi hlavné činnosti agentúry v tejto oblasti patrí hodnotenie súčasnej situácie a vydávanie správ o dôsledkoch zmeny klímy a zraniteľnosti v Európe, o národných, mestských a odvetvových stratégiách a akčných plánoch týkajúcich sa zmeny klímy.

2/20.2. NÁRODNÁ STRATÉGIA ADAPTÁCIE NA ZMENU KLÍMY

Na Slovensku sú dôsledky zmeny klímy zreteľné v podobe extrémnych prejavov počasia s nepriaznivými dôsledkami ako sú povodne, zosuvy, dlhotrvajúce obdobia sucha, vzrastajúce riziko požiarov a. i. Zmena klímy a jej dôsledky majú dopad na prírodné prostredie, zdravie ľudí, vrátane ekonomických možných dopadov v oblasti národného hospodárstva SR na tvorbu HDP a zamestnanosť. Návrh vhodných adaptačných opatrení je preto veľmi aktuálny. Územné plánovanie sa tak stáva dôležitým prostriedkom na definovanie **sídelskej adaptačnej stratégie a zaregulovanie potrebných opatrení v územnoplánovacom procese.**

Prvým komplexnejším dokumentom v tejto oblasti, ktorý sa snaží v čo najširšom rozsahu oblastí a sektorov prepojiť scenáre a možné dôsledky zmeny klímy s návrhmi vhodných proaktívnych adaptačných opatrení je **Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy**, ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 148/2014. Stratégia považuje za prioritné:

- šírenie informácií a vedomostí o problematike adaptácie na všetkých stupňoch riadenia, ako aj pre širokú verejnosť;
- posilnenie inštitucionálneho rámca pre adaptačné procesy v SR;
- vypracovanie a rozvoj metodík komplexného hodnotenia rizík v súvislosti so zmenou klímy od národnej až po lokálnu úroveň;
- rozvoj a aplikáciu metodík pre ekonomické hodnotenie adaptačných opatrení (makroekonomických dopadov) a vypracovanie a zavedenie nástroja na výber investičných priorít na základe posúdenia medzisektorálnych aspektov adaptačných opatrení.

Dôsledky zmeny klímy majú v rôznych regiónoch rôznu frekvenciu a intenzitu prejavu. Riešením, ktoré by malo v konečnom dôsledku zabrániť, alebo aspoň minimalizovať riziká a negatívne dôsledky zmeny klímy, je vhodná kombinácia opatrení zameraných na znižovanie emisií skleníkových plynov (mitigácia) a adaptačných opatrení.

Adaptačné opatrenia predstavujú súbor možností ako sa prírodné a sociálno-ekonomické systémy môžu prispôbiť prebiehajúcej alebo očakávanej zmene klímy, s cieľom znižovať možné negatívne dôsledky a naopak využívať pozitívne dôsledky zmeny klímy.

Národná adaptačná stratégia vychádza z princípov **proaktívnej adaptácie**. Proaktívnu adaptáciu možno definovať ako súbor po sebe idúcich, na seba nadväzujúcich krokov, počnúc prípravou podmienok pre adaptáciu, následným hodnotením rizík a zraniteľnosti na zmenu klímy, identifikáciou adaptačných riešení a ich následnou implementáciou, končiac monitorovaním a hodnotením adaptácie, pričom na základe výsledkov monitorovania a hodnotenia sa celý proces opakuje od začiatku.

▪ **Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy**

Prípravu aktualizácie stratégie, ktorá bola zameraná na hodnotenie súčasného stavu adaptácie a plánované aktivity v rozhodujúcich oblastiach a sektoroch, definovanie všeobecnej vízie adaptácie vybraných oblastí a sektorov a aktualizáciu súboru adaptačných opatrení a rámca na ich realizáciu zahájilo Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky ešte v roku 2017. Na aktualizácii stratégie sa podieľala multirezortná pracovná skupina pre adaptáciu zložená zo zástupcov ministerstiev a ich odborných organizácií, ostatných ústredných orgánov štátnej správy, akademickej obce, mimovládneho sektora, a možnosť vyjadriť svoje pripomienky dostala aj verejnosť. Aktualizovaná stratégia prešla v tom čase procesom strategického environmentálneho hodnotenia podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. **Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy – aktualizácia**, bola 17. októbra 2018 schválená uznesením vlády SR č. 478/2018.

Hlavným cieľom aktualizovanej adaptačnej stratégie je zvýšenie odolnosti a zlepšenie pripravenosti Slovenskej republiky čeliť nepriaznivým dôsledkom zmeny klímy a ustanovenie inštitucionálneho rámca a koordinačného mechanizmu na zabezpečenie účinnej implementácie adaptačných opatrení na všetkých úrovniach a vo všetkých oblastiach.

K dosiahnutiu aktívnej tvorby hlavného cieľa adaptácie by malo prispieť napĺňanie čiastkových cieľov, ktorými sú: zabezpečenie národnej adaptačnej politiky, implementácia adaptačných opatrení a monitoring ich účinnosti, posilnenie premietnutia cieľov a odporúčaní adaptačnej stratégie v rámci viacúrovňovej správy vecí verejných a podpory podnikania, zvyšovanie verejného povedomia o problematike zmene klímy, podpora synergie medzi adaptačnými a mitigačnými opatreniami a využívanie ekosystémového prístupu pri realizácii adaptačných opatrení a podpora premietnutia cieľov a odporúčaní **Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj**, Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy a Parížskej dohody. Stratégia sa snaží v čo najširšom rozsahu oblastí a sektorov prepojiť scenáre a možné dôsledky zmeny klímy s návrhmi vhodných adaptačných opatrení.

Zabezpečenie národnej adaptačnej politiky a potreba priemetu a zakotvenia do územnoplánovacej dokumentácie a spresnenie na špecifickej regionálnej až lokálnej úrovni ÚPD, je v ÚPN obce Selce akceptované.

Z hľadiska adaptácie na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy sa za kľúčové oblasti a sektory považujú:

- horninové prostredie a geológia,
- pôdne prostredie,
- prírodné prostredie a biodiverzita,
- vodný režim v krajine a vodné hospodárstvo,
- sídelné prostredie,
- zdravie obyvateľstva,
- poľnohospodárstvo,
- lesníctvo,
- doprava,
- cestovný ruch,
- priemysel,
- energetika

a ďalšie oblasti podnikania a oblasť manažovania rizík.

▪ **Adaptačný akčný plán**

Prípravu adaptačného akčného plánu, ktorá sa začala v roku 2018, zastrešuje Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky v spolupráci s Prognostickým úradom Slovenskej akadémie vied. Na základe kvalitatívnych a kvantitatívnych analýz budú v akčnom pláne prioritizované adaptačné opatrenia. Prioritizácia prebehne na základe výsledkov z participatívneho procesu, do ktorého budú zahrnutí všetci relevantní aktéri. Identifikované budú opatrenia krátkodobé a strednodobé, s výhľadom do r. 2028. Opatrenia budú prioritizované podľa dôležitosti, uskutočniteľnosti a dostupnosti finančných zdrojov.

Akčný plán by mal prispieť k lepšiemu premietnutiu adaptačných opatrení do sektorových politík dotknutých rezortov. Ako základ pre prípravu AP definuje stratégia šesť cieľov, ktoré by mal prioritne riešiť. Sú nimi:

- určenie špecifických cieľov, prioritné opatrenia a nástroje pre vybrané oblasti a sektory,
- formulovanie konkrétnych úloh pre naplnenie vybraných prioritných AO,
- stanovenie gestorov, časového harmonogramu a termínov plnenia úloh,
- vyčíslenie ekonomických nákladov na realizáciu úloh,
- zmapovanie legislatívnych, organizačných a finančných prekážok v implementácii,
- definovanie vybraných indikátorov pre prioritné AO a monitorovanie.

2/20.3. LOKÁLNA SÍDELNÁ ADAPTAČNÁ STRATÉGIA V ÚZEMNOPLÁNOVACOM PROCESE – SEKTOR SÍDELNÉHO PROSTREDIA

Dopady zmeny klímy ohrozujú konkrétne sídla, teda dotýkajú sa systémov v nich fungujúcich či už ľudských, infraštruktúrnych alebo prírodných, a súčasne ovplyvňujú ich rozvojové neinvestičné a investičné zámery.

Predchádzanie a zmierňovanie dôsledkov zmeny klímy a zvyšovanie odolnosti sídel sa stáva **neoddeliteľnou súčasťou činnosti samosprávy na lokálnej úrovni, či už v operačnej, rozhodovacej alebo plánovacej rovine**. Sídla a ich samosprávne orgány majú široko a jasne definovaný priestor pre výkon a rozhodovanie a majú, v zmysle platnej legislatívy, viacero možností ako systémovo začleniť tému zmeny klímy a zmierňovanie jej dôsledkov do strategických dokumentov a rozvojových plánov samosprávy.

Účinným nástrojom pre systémový prístup k adaptácii a na súčasné i budúce dopady zmeny klímy je adaptačná stratégia. Je potrebné určiť. Súčasne je nevyhnutné vytvárať na prípravu a realizáciu adaptačnej stratégie formalizované verejno - súkromné partnerstvá, ktoré pod vedením miestnej samosprávy sú nositeľmi adaptačnej stratégie a sú spoluzodpovedné za jej realizáciu. Na základe analýz a vyhodnotenia zraniteľnosti a potenciálnych rizík všetkých kľúčových oblastí je následne možné cielene navrhnúť opatrenia, ktoré môžu byť realizované na zníženie zraniteľnosti resp. zvýšenie reziliencie (odolnosti) sídla/obce v časovom rámci pre realizáciu cieľov v krátkodobom, strednodobom i dlhodobom horizonte (10 – 15 a viac rokov).

ÚPN obce Selce podporuje v územnoplánovacom rozvojovom horizonte implementáciu týchto adaptačných opatrení:

▪ Opatrenia voči častejším a intenzívnejším vlnám horúčav

- Konkripovať urbanistickú štruktúru obce tak, aby umožňovala lepšiu cirkuláciu vzduchu.
- Zabezpečiť zvyšovanie podielu vegetácie a vodných prvkov v obci, osobitne v jej zastavaných centrálnych polohách.
- Zabezpečiť a podporovať zamedzovanie prílišného prehrievania stavieb, napríklad vhodnou orientáciou stavby k svetovým stranám, tepelnú izoláciu, tienenie transparentných výplní otvorov.
- Podporovať a využívať vegetáciu, svetlé a odrazové povrchy na budovách a v dopravnej infraštruktúre.
- Zabezpečiť a podporovať, aby boli dopravné a energetické technológie, materiály a infraštruktúra prispôsobené meniacim sa klimatickým podmienkam.
- Vytvárať a podporovať vhodnú mikroklímu pre chodcov, cyklistov v obci.
- Zabezpečiť a podporovať ochranu funkčných brehových porastov v intraviláne aj extraviláne katastrálneho územia obce.
- Zabezpečiť prispôsobenie výberu drevín pre výsadbu na území obce meniacim sa klimatickým podmienkam.
- Vytvárať komplexný systém plôch zelene v katastrálnom území obce v prepojení do kontaktných hraníc sídla a do príľahlej krajiny.

▪ Opatrenia voči častejšiemu výskytu silných vetrov a víchric

- Zabezpečiť a podporovať výsadbu lesa, alebo spoločenstiev drevín v extraviláne obce.
- Zabezpečiť udržiavanie dobrého stavu, statickej a ekologickej stability stromovej vegetácie.
- Zabezpečiť dostatočnú odstupnú vzdialenosť v blízkosti elektrického vedenia.
- Zabezpečiť a podporovať implementáciu opatrení proti veternej erózii, napríklad výsadbu vetrolamov, živých plotov, aplikáciu prenosných zábran.

▪ Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha

- Podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody.

- Zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodných sieťach.
- Zo strany vlastníkov lesov zabezpečiť opatrenia voči riziku lesných požiarov.
- Podporovať a pokiaľ možno **zabezpečiť zvýšené využívanie lokálnych vodných plôch** a dostupnosť záložných vodných zdrojov.
- **Opatrenia voči častejšiemu výskytu intenzívnych zrážok**
 - Iniciovať zabezpečenie, udržiavanie a rozširovanie plochy prírody blízkyh lesov, resp. prirodzených lesov, vrátane ich rekreačnej využiteľnosti (kat. lesov osobitného určenia).
 - Zabezpečiť a podporovať zvýšenie retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľaduplne k životnému prostrediu, ak opatrenia zelenej infraštruktúry nepostačujú.
 - Zabezpečiť a podporovať zvýšenie infiltračnej kapacity územia diverzifikovaním štruktúry krajiny pokrývky s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov v extraviláne a minimalizovaním podielu nepriepustných povrchov a vytvárania nových nepriepustných plôch na urbanizovaných pôdach v intraviláne obce.
 - Zabezpečiť a podporovať zvyšovanie podielu vegetácie pre zadržiavanie a infiltráciu dažďových vôd, osobitne v zastavaných centrálnych polohách obce.
 - Zabezpečiť a podporovať renaturáciu a ochranu tokov a mokradí.
 - Dohliadnuť na zabezpečenie udržiavania siete lesných ciest s účinnou protipovodňovou ochranou a rozrušovania nepotrebných lesných ciest.
 - Usmernenie odtoku pomocou drobných hydrotechnických opatrení.
 - Zabezpečiť a podporovať opatrenia proti vodnej erózii a proti zosuvom pôdy.

2/20.3.1. Lokálna sídelná adaptačná stratégia v územnoplánovacom procese vodného hospodárstva

Lokálna sídelná adaptačná stratégia vychádza zo stanovených cieľov a opatrení na ich dosiahnutie, ktoré sú dané strategickým dokumentom na celoštátnej úrovni Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy (MŽP SR, aktualizácia 2018). V strategickom dokumente boli zadefinované oblasti, ktoré súvisia s územnoplánovacím procesom vodného hospodárstva.

▪ Tab.: Adaptačné opatrenia v rámci ÚPN obce Selce

V tabuľke sú uvedené prejavy zmeny klímy a jej dôsledky pre oblasť vodné zdroje (pitná, úžitková, technologická voda), vodné toky, nádrže a pod.

Prejav zmeny klímy	Dôsledky zmeny klímy
Zvýšená priemerná teplota vzduchu, zvýšený počet tropických dní a častejší výskyt vln horúčav.	Zvýšené nároky na spotrebu pitnej vody a úžitkovej vody na zavlažovanie.
Premenlivosť zrážkových úhrnov, absencia zrážok a výskyt obdobia sucha.	Problém so zásobovaním pitnou vodou, zavlažovaním, pokles vodného stavu, eutrofizácia.
Premenlivosť zrážkových úhrnov, extrémne úhrny zrážok – snehové, dažďové a privalové povodne, bahnotoky.	Zvýšené nároky na stokovú sústavu odvádzať privalové zrážky, bleskové povodne a záplavy spôsobujúce škody.

UPN obce Selce plánuje nasledovné adaptačné opatrenia

Opatrenie	Návrh	Návrh ÚPN obce Selce v etape koncept
Opatrenia voči zvýšenému počtu tropických dní a častejšiemu výskytu vln horúčav	Zabezpečiť starostlivosť, údržbu a budovanie vodných plôch.	UPN stanovuje regulatív realizovať pravidelnú údržbu koryta miestnych tokov a nádrží.
	Zabezpečiť a podporovať ochranu funkčných brehových porastov v zastavanom území aj mimo zastavaného územia obce.	UPN stanovuje regulatív realizovať pravidelnú údržbu koryta miestnych tokov a novú výsadbu konzultovať s NAPANT Nízke Tatry.
Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha	Zabezpečiť udržateľné hospodárenie s vodou v sídlach.	Opatrenie rieši správca sietí.
	Podporovať a zabezpečiť zvýšené využívanie lokálnych vodných plôch a dostupnosť záložných vodných zdrojov.	ÚPN rieši opatrenie v časti / Vodné toky, odtokové pomery, ochrana územia pred zaplavovaním – využívanie suchých poldrov a v časti Zásobovanie pitnou vodou, zdroje

		pitnej vody podľa dostupných štúdií ako doplnkové vodné zdroje.
	Zabezpečiť a podporovať zvýšenie infiltračnej kapacity územia diverzifikovaním štruktúry krajiny pokrývky s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov	ÚPN rieši opatrenie v časti Vodne toky, odtokové pomery a ochrana územia pred zaplavovaním – zníženie maximálneho prietoku realizovať suché poldre, podporovať vsakovanie dažďovej vody v území budovaním vsakovacích nádrží.
	Podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie zrážkovej a odpadovej vody.	ÚPN rieši opatrenie v časti Vodne toky, odtokové pomery a ochrana územia pred zaplavovaním – navrhuje dažďové vody využívať pre vlastnú spotrebu.
	Zabezpečiť a podporovať zvyšovanie podielu vegetácie pre zadržiavanie a infiltráciu zrážkových vôd v sídlach, osobitne v zastavaných centrách sídiel.	Návrh opatrení rieši rámcovo určením min. % podielu zelene v UO + SFP Spodrobnej nižší stupeň UPD a PD.
	Zabezpečiť racionalizáciu využívania vody v budovách a využívanie odpadovej „sivej vody“.	Návrh opatrení rieši dokumentácia pre stavebné konanie.
	Zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodných sieťach.	ÚPN stanovuje v Návrhu zásobovania pitnou vodou rekonštrukciu nevyhovujúcej rozvodnej siete vo všetkých častiach obce.
Opatrenia voči častejšiemu výskytu extrémnych úhrnov zrážok	Zabezpečiť protipovodňovú ochranu sídiel (protizáplavové hrádze, bariéry, suché poldre, zamedzenie výstavby v inundácií).	ÚPN rieši opatrenie v časti Vodne toky, odtokové pomery a ochrana územia pred zaplavovaním. Budovanie suchých poldrov a rešpektovanie ochranných pásiem tokov.
	Zabezpečiť a podporovať zvýšenie retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľadom k životnému prostrediu.	ÚPN rieši opatrenie v časti Vodne toky, odtokové pomery a ochrana územia pred zaplavovaním – zníženie maximálneho prietoku realizovať suchých poldrov.
	Zabezpečiť používanie a plánovanie priepustných povrchov, ktoré zabezpečia prirodzený odtok vody a jej vsakovanie do pôdy. Zabezpečiť zvýšenie podielu vsakovacích zariadení a plôch pre zrážkovú vodu v sídlach.	ÚPN rieši opatrenie v časti Návrh odvádzania dažďových vôd - v prípade prebytku dažďových vôd určených na vlastnú spotrebu, po vykonaní podrobného hydrogeologického prieskumu záujmového územia a preukázaní schopnosti podložia vsakovať povrchovú vodu, dažďové vody odvádzat' do vsakovacích objektov.
	Zabezpečiť zadržiavanie zrážkovej vody a budovanie strešných a dažďových záhrad, vsakovacích a retenčných zariadení, mikromokradí, depresných mokradí.	ÚPN rieši opatrenie v časti Návrh odvádzania dažďových vôd - v prípade prebytku dažďových vôd určených na vlastnú spotrebu, po vykonaní podrobného hydrogeologického prieskumu záujmového územia a preukázaní schopnosti podložia vsakovať povrchovú vodu, dažďové vody odvádzat' do vsakovacích objektov.

	Diverzifikácia odvádzania zrážkovej vody (do prírodných alebo umelých povrchových recipientov, do kanalizácie iba v nevyhnutnom prípade).	ÚPN rieši opatrenie v časti Návrh odvádzania dažďových vôd – riešenie delenej kanalizácie v nových urbanizovaných plochách.
	Zabezpečiť a podporovať opatrenia proti vodnej erózii a zosuvom pôdy	ÚPN rieši opatrenie v časti Vodné toky, odtokové pomery a ochrana územia pred zaplavovaním – zníženie maximálneho prietoku realizovať suché poldre a zvýšenie kapacity dažďovej kanalizácie v časti Breziny – Vyšovec. Realizovať opatrenia v lesných porastoch postihnutých plošnou kalamitou, ktoré sú v správe LESY š.p. a sú zahrnuté do opatrení daných Plánom manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hron (v období spracovania ÚPN bol strategický dokument v schvaľovaní, MŽP SR, 2023).

2/20.3.2. Dokumenty a činnosti spodrobňujúce opatrenia stanovené v úrovni ÚPN obce Selce

V synergickom pôsobení s ÚPN obce Selce je potrebné priebežne zabezpečiť:

- Vypracovanie a zverejnenie klimatického, hydrologického a biologického auditu.
- Vypracovanie a posudzovanie podrobnejších stupňov ÚPD, ÚPP a PD podmieniť dôsledným riešením opatrení na adaptáciu na zmenu klímy.
- Pri rozhodovaní o konkrétnom území je potrebné brať do úvahy vždy prioritne jeho kompenzačnú a mitigačnú (zmierňujúcu) úlohu vo vzťahu ku klíme a prírode.

2/21. URČENIE ČASTÍ ÚZEMIA OBCE, KTORÉ JE POTREBNÉ RIEŠIŤ ÚZEMNÝM PLÁNOM ZÓNY A DOPLŇUJÚCOU ÚROVŇOU ÚZEMNOPLÁNOVACÍCH PODKLADOV

2/21.1. VYMEDZENIE PLÔCH A KORIDOROV, U KTORÝCH BUDE PODMIENKOU ROZHODOVANIA VYPRACOVANIE ÚZEMNÉHO PLÁNU ZÓNY

Pre dosiahnutie dôslednej funkčno-priestorovej kvality rozvojových cieľov stanovených územným plánom obce je nevyhnutné spracovať následne spodrobňujúcu územnoplánovacia dokumentáciu v úrovni ÚPN-Z, pre nasledovné jednotlivé rozvojové zóny vymedzené v rámci urbanistických okrskov a súborov funkčných plôch:

2/21.1.1. Vymedzenie v zastavanom území, v rámci urbanistických okrskov a ich urbanistických lokalít

- **Urbanistický okrsok UO-A, územná časť A1 / Centrum - Centrálna zóna obce (polyfunkcia)**

➤ ÚPN-Z – Centrálna zóna obce (zmiešaná zóna)

Obstaranie ÚPN-Z aktuálne pre celé vymedzené územie CZO, s odporúčením vypracovania predchádzajúcej UŠ, ako koncepčného východiskového podkladu pre obstaranie ÚPN-Z

- Urbanistická lokalita **A1.1 Povyše kostola** (UL rozvojová – zmiešaná funkcia / bývanie a OV, verejná zeleň)
- Urbanistická lokalita **A1.2 Poniže kostola** (UL rozvojová – zmiešaná funkcia / bývanie a OV, verejná zeleň)

Rozhodnutím obstarávateľa je možné spracovanie ÚPN-Z riešiť aj samostatne po lokalitách, za podmienky predchádzajúceho spracovania UŠ za celé spoločné územie CZO.

- **Urbanistický okrsok UO-A, územná časť A2 / Širšie zázemie centra - Rozvojové urbanistické lokality bývania**

➤ ÚPN-Z – Obytná zóna / resp. pre plánované rozvojové územie UL odporúčenie vypracovania JPÚ

Obstaranie ÚPN-Z aktuálne pre jednotlivé rozvojové UL, s odporúčením vypracovania predchádzajúcich UŠ, ako koncepcného východiskového podkladu pre obstaranie ÚPN-Z, resp. JPÚ

- Urbanistická lokalita **A2.1 Kopanice** (UL rozvojová – zmiešaná funkcia / B.1, B.2, OV-služby + neškodná V)
- Urbanistická lokalita **A2.2 Dlhé zeme** (UL rozvojová – bývanie / B.2)
- Urbanistická lokalita **A2.3 Močidlá** (UL rozvojová – bývanie / B.2)
- Urbanistická lokalita **A2.4 Na záhumnie** (UL rozvojová – bývanie / B.2 + príslušná OV - služby)

▪ **Urbanistický okrsk UO-B / Športovo - rekreačný areál v obci**

➤ **ÚPN-Z – Športovo-rekreačná zóna**

Obstaranie ÚPN-Z aktuálne pre celé vymedzené územie UO, s odporúčením vypracovania predchádzajúcej UŠ, ako koncepcného východiskového podkladu pre obstaranie ÚPN-Z

- Urbanistická lokalita **B.1 Súčasná** (UL súčasná – šport RCR + príslušná OV – služby / ihrisko)
- Urbanistická lokalita **B.2 Nová rozvojová** (UL rozvojová – šport RCR + príslušná OV - služby)

Rozhodnutím obstarávateľa je možné spracovanie ÚPN-Z riešiť aj samostatne po lokalitách, za podmienky predchádzajúceho spracovania UŠ za celé spoločné územie UO.

▪ **Urbanistický okrsk UO - C / Výrobnno-hospodársky - Areál Roľníckeho družstva Selce**

➤ **ÚPN-Z – Zmiešaná zóna chovu, výroby a služieb**

Obstaranie ÚPN-Z aktuálne pre celé vymedzené územie UO, s odporúčením vypracovania predchádzajúcej UŠ, ako koncepcného východiskového podkladu pre obstaranie ÚPN-Z

- Urbanistická lokalita **C.1 Súčasná** (UL súčasná – výrobná funkcia s kvalitatív. rozvojom - živočíšna V a chov)
- Urbanistická lokalita **C.2 Súčasná** (UL rozvojová – zmiešaná funkcia / neškodná V+OV-služby, OH-Zberný dvor)
- Urbanistická lokalita **C.3 Súčasná** (UL súčasná – nové funkč. plochy / zeleň, OV-služby + neškod. V)

Rozhodnutím obstarávateľa je možné spracovanie ÚPN-Z riešiť aj samostatne po lokalitách, za podmienky predchádzajúceho spracovania UŠ za celé spoločné územie UO.

2/21.1.2. Vymedzenie v príhlom záujmovom území, v rámci súborov funkčných plôch a ich lokalít

▪ **Súbor funkčných plôch SFP-1 / Hrby - Staré Selce**

➤ **ÚPN-Z – Rekreačná zóna**

Obstaranie ÚPN-Z aktuálne pre jednotlivé rozvojové L, s odporúčením vypracovania predchádzajúcich UŠ, ako koncepcného východiskového podkladu pre obstaranie ÚPN-Z

- Lokalita **1.2 Pred Selčianskou dolinou - Osičina** (L nová rozvojová lokalita – rekreačná funkcia)
- Lokalita **1.3 Pred Selčianskou dolinou** (L súčasná + nová rozvojová – rekreačná funkcia)
- Lokalita **1.4 Pred Selčianskou dolinou - Osičina** (L nová rozvojová – rekreačná funkcia)

2/21.1.3. Vymedzenie v ostatnom území

▪ **Súbor funkčných plôch SFP - 4 / Selčiansky diel**

➤ **ÚPN-Z – Zóna rekreácie a CR**

Obstaranie ÚPN-Z aktuálne pre jednotlivé rozvojové L, s odporúčením vypracovania predchádzajúcich UŠ, ako koncepcného východiskového podkladu pre obstaranie ÚPN-Z

- Lokalita **4.1 Selčianska dolina - Čachovo** (L súčasná, s kvalitatívnym rozvojom – funkcia RCR)
- Lokalita **4.2 Fuggerov dvor** (L súčasná, s kvalitatív. stabilizač. rozvojom – funkcia RCR)
- Lokalita **4.3 Areál Šachtícky** (L súčasná, s kvalitatív. stabilizač. rozvojom – funkcia RCR)
- Lokalita **4.4 Areál skokanských mostíkov** (L súčasná, s kvalitatív. stabilizač. rozvojom – funkcia RCR)

2/21.2. DOPLŇUJÚCA ÚROVEŇ ÚZEMNOPLÁNOVACÍCH PODKLADOV

2/21.2.1. Vymedzenie plôch a koridorov s odporúčením spracovania urbanistickej štúdie

/ Vymedzenie v zastavanom území, v rámci urbanistických okrskov a ich urbanistických lokalít

▪ **Urbanistický okrsk UO-A, územná časť A0 / Širšie zázemie centra**

➤ **UŠ – Pre územie vybraných častí týchto UL:**

- Urbanistická lokalita **A0.1 Selčianska cesta - juh** (UL súčasná, s udržateľným rozvojom)
- Urbanistická lokalita **A0.2 Selčianska cesta - sever** (UL súčasná s transformačnou funkčnou plochou)
- Urbanistická lokalita **A0.3 Poľná** (UL súčasná s novou rozvojovou funkčnou plochou)
- Urbanistická lokalita **A0.4 Potočná** (UL súčasná, s udržateľným rozvojom)
- Urbanistická lokalita **A0.5 Mlynská** (UL súčasná, s udržateľným rozvojom)
- Urbanistická lokalita **A0.6 Partizánska - juh** (UL súčasná, s udržateľným rozvojom)
- Urbanistická lokalita **A0.7 Partizánska - sever** (UL súčasná, s udržateľným rozvojom)
- Urbanistická lokalita **A0.8 Vyšovec** (UL súčasná, s udržateľným rozvojom)
- Urbanistická lokalita **A0.9 Nová športová** (UL súčasná, s udržateľným rozvojom)

▪ **Urbanistický okrsk UO-A, územná časť A1 / Centrum - Centrálna zóna obce (polyfunkcia)**

➤ **UŠ – Centrálna zóna obce (zmiešaná zóna)**

Obstaranie UŠ aktuálne pre celé vymedzené územie CZO, ako koncepčného východiskového podkladu pre obstaranie ÚPN-Z

- Urbanistická lokalita **A1.1 Povyše kostola** (UL rozvojová – zmiešaná funkcia / bývanie a OV, verejná zeleň)
- Urbanistická lokalita **A1.2 Poniže kostola** (UL rozvojová – zmiešaná funkcia / bývanie a OV, verejná zeleň)

▪ **Urbanistický okrsk UO-A, územná časť A2 / Širšie zázemie centra - Rozvojové urbanistické lokality bývania**

➤ **UŠ – Obytná zóna**

Obstaranie UŠ aktuálne pre jednotlivé rozvojové UL, ako koncepčného východiskového podkladu pre obstaranie ÚPN-Z

- Urbanistická lokalita **A2.1 Kopanice** (UL rozvojová – zmiešaná funkcia / B.1, B.2, OV-služby + neškodná V)
- Urbanistická lokalita **A2.2 Dlhé zeme** (UL rozvojová – bývanie / B.2)
- Urbanistická lokalita **A2.3 Močidlá** (UL rozvojová – bývanie / B.2)
- Urbanistická lokalita **A2.4 Na záhumnie** (UL rozvojová – bývanie / B.2 + príslušná OV - služby)

▪ **Urbanistický okrsk UO-B / Športovo - rekreačný areál v obci**

➤ **UŠ – Športovo-rekreačná zóna**

Obstaranie UŠ aktuálne pre celé vymedzené územie UO, ako koncepčného východiskového podkladu pre obstaranie ÚPN-Z

- Urbanistická lokalita **B.1 Súčasná** (UL súčasná – šport RCR + príslušná OV – služby / ihrisko)
- Urbanistická lokalita **B.2 Nová rozvojová** (UL rozvojová – šport RCR + príslušná OV - služby)

▪ **Urbanistický okrsk UO - C / Výrobná-hospodársky - Areál Roľníckeho družstva Selce**

➤ **UŠ – Zmiešaná zóna chovu, výroby a služieb**

Obstaranie UŠ aktuálne pre celé vymedzené územie UO, ako koncepčného východiskového podkladu pre obstaranie ÚPN-Z

- Urbanistická lokalita **C.1 Súčasná** (UL súčasná – výrobná funkcia s kvalitatív. rozvojom - živočíšna V a chov)
- Urbanistická lokalita **C.2 Súčasná** (UL rozvojová – zmiešaná funkcia / neškodná V+OV-služby, OH-Zberný dvor)
- Urbanistická lokalita **C.3 Súčasná** (UL súčasná – nové funkč. plochy / zeleň, OV-služby + neškod. V)

/ Vymedzenie v prílohlom záujmovom území, v rámci súborov funkčných plôch a ich lokalít

▪ **Súbor funkčných plôch SFP-1 / Hrby - Staré Selce**

➤ **UŠ – Rekreačná zóna Sever / časť**

Obstaranie UŠ aktuálne pre jednotlivé rozvojové L 1.2 a 1.3 ako koncepčného východiskového podkladu pre obstaranie ÚPN-Z a pre L 1.5 ako koncepčného východiskového podkladu pre krajinotvorbu

- Lokalita **1.2 Pred Selčianskou dolinou - Osičina** (L nová rozvojová lokalita – rekreačná funkcia)
- Lokalita **1.3 Pred Selčianskou dolinou** (L súčasná + nová rozvojová – rekreačná funkcia)
- Lokalita **1.4 Pred Selčianskou dolinou - Osičina** (L nová rozvojová – rekreačná funkcia)
- Lokalita **1.5 Záhradkárská osada (ZO)** (L súčasná + nová rozvojová – hosp.-rekreačná funkcia)
- Lokalita **1.6 Krajinné zázemie obce**

/ UŠ lokality 1.6 zamerať na komplexné krajinársko-technické riešenie, nie ako podklad pre ÚPN-Z

▪ **Súbor funkčných plôch SFP-2 / Breziny - Záhumnie**

➤ **UŠ – Rekreačná zóna Juh / časť - Krajinné zázemie obce**

Obstaranie UŠ ako koncepčného východiskového podkladu pre krajinotvorbu

• **Lokalita 2.2 Krajinné zázemie obce**

/ UŠ lokality 2.2 zamerať na komplexné krajinársko-technické riešenie, nie ako podklad pre ÚPN-Z

▪ **Súbor funkčných plôch SFP-3 / Dúbrava - Škradno**

➤ **UŠ – Rekreačná zóna Juh / časť - Lesy**

Obstaranie UŠ ako koncepčného východiskového podkladu pre lesoparkovú úpravu územia

• **Lokalita 3.1 Lesy**

/ UŠ lokality 3.1 ako podklad pre procesnosť vyhlásenia kat. lesa osobitného určenia, ako prímestský les, nie ako podklad pre ÚPN-Z

/ Vymedzenie v ostatnom území

▪ **Súbor funkčných plôch SFP - 4 / Selčiansky diel**

➤ **UŠ – Zóna rekreácie a CR - Sever**

Obstaranie UŠ aktuálne pre jednotlivé rozvojové L, ako koncepčného východiskového podkladu pre obstaranie ÚPN-Z a pre L 4.5 ako koncepčného východiskového podkladu pre lesoparkovú úpravu územia

- **Lokalita 4.1 Selčianska dolina - Čachovo** (L súčasná, s kvalitatívnym rozvojom – funkcia RCR)
- **Lokalita 4.3 Areál Šachtíčky** (L súčasná, s kvalitatív. stabilizač. rozvojom – funkcia RCR)
- **Lokalita 4.4 Areál skokanských mostíkov** (L súčasná, s kvalitatív. stabilizač. rozvojom – funkcia RCR)
- **Lokalita 4.5 Lesy**

/ UŠ lokality 4.5 ako podklad pre procesnosť vyhlásenia kat. lesa osobitného určenia, ako prímestský les, nie ako podklad pre ÚPN-Z

2/21.2.2. Odporúčenie spracovania ďalších územnoplánovacích a územnotechnických podkladov

Problematiku územného rozvoja jednotlivých zložiek územnoplánovacieho prostredia obce Selce, je vhodné v synergickom účinku s ÚPN obce Selce podrobne riešiť na úrovni **územného generelu**. Cieľom je prehĺbenie riešenia špecifickej zložky koncepcie územného plánu obce, s využitím pre zodpovedné územné rozhodovanie a spracovanie ďalšej územnoplánovacej dokumentácie na úrovni ÚPN-Z. V územných podmienkach Selce je dôležité najmä vypracovanie územných generelov v oblastiach poľnohospodárstva, dopravy, občianskej vybavenosti, zelene a rekreácie.

Pre zonálne riešenia na úrovni ÚPN-Z a UŠ je veľmi dôležité zabezpečenie priebežnej aktualizácie a komplexnej sumarizácie obstarávateľských a prípravných prác – **územnotechnické podklady a ostatné podklady**, podľa platnej zákonnej legislatívy, v digitálnej forme.

**2/22. VYMEDZENIE PLÔCH A KORIDOROV NA VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY
A SÚVISIACE OPATRENIA**

2/22.1. VPS NA KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ OBCE SELCE – TEXTOVÁ A TABUĽKOVÁ FORMA

**/ Vymedzenie plôch a koridorov na verejnoprospešné stavby a súvisiace opatrenia
v územnoplánovacom procese**

ÚPN-O Selce vymedzuje plochy, resp. koridory pre verejnoprospeš. stavby vo verejnom záujme, medzi ktoré patria:

- a) stavba, ktorá je určená na uspokojovanie verejných potrieb, stavba pre verejné vzdelávanie a výchovu, verejné sociálne služby, verejnú zdravotnú starostlivosť, kultúru, verejnú správu,
- b) stavba, ktorá je súčasťou dopravnej infraštruktúry alebo technickej infraštruktúry,
- c) stavba určená na plnenie medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky alebo na plnenie dôležitých úloh štátu vo verejnom záujme, najmä stavba na obranu a bezpečnosť štátu, stavba protipovodňovej ochrany.

Pozemok pre verejnoprospešný účel je pozemok, jeho časť alebo súbor pozemkov určený na verejnoprospešné stavby, ktorý je verejným priestranstvom, verejnou zeleňou, verejným športoviskom alebo verejným pohrebiskom.

Pozemky, stavby a práva k nim, potrebné na uskutočnenie stavieb alebo opatrení vo verejnom záujme, možno vyvlastniť alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám možno obmedziť rozhodnutím stavebného úradu (ďalej len „vyvlastniť“) – Zákon č. 282/2015 Z. z. Zákon o vyvlastňovaní pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Verejný záujem na vyvlastnení pre tento účel sa musí preukázať vo vyvlastňovacom konaní.

Za stavby, ktoré môžu byť predmetom vyvlastnenia sa považujú stavby určené na verejnoprospešné služby a pre verejné technické vybavenie územia podporujúce jeho rozvoj a ochranu životného prostredia, ktoré vymedzí schvaľujúci orgán v záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie.

Poloha verejnoprospešnej stavby vymedzenej v ÚPN obce môže byť vo vzťahu k vlastníctvu spresnená na základe podrobnejšej projektovej dokumentácie, výhradne pri záväznej akceptácii regulácie jej využitia v ÚPN.

V ÚPN obce Selce je navrhnutá kategorizácia VPS rámcovo podľa funkčného využitia nasledovne:
(podrobne členené a špecifikované - viď nižšie: Tab. Vymedzenie plôch a koridorov na VPS)

- OV** - OBČIANSKA VYBAVENOSŤ / SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA
- R** - REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH
- D** - DOPRAVA
- TI** - TECHNICKÁ VYBAVENOSŤ / INFRAŠTRUKTÚRA
- Z** - SÍDELNÁ ZELENĽ / ZELENÁ INFRAŠTRUKTÚRA
- TN** - ŤAŽBA NERASTNÝCH SUROVÍN
- OH** - ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO
- ŠR** - ÚZEMNÉ LIMITY, ŠPECIÁLNE REGULATÍVY FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA

- **Tab.: Vymedzenie plôch a koridorov na verejnoprospešné stavby (VPS)**
/ určenie VPS v rámci UO, SFP ich územných častí a rozvojových lokalít / 2. variant

OZNAČENIE VPS	FUNKČNÁ PLOCHA / FORMA, VÝZNAM PODĽA TAB.: ZÁKLADNÉ FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	VPS v rámci UO a SFP ich územ. častí (úč) a lokalít (UL, L)
	POPIS A VÝZNAM VPS	
	OV - OBČIANSKA VYBAVENOSŤ / SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA	
OV.1	Verejná občianska vybavenosť / výhradne zabezpečovaná z rozpočtov štátu a samosprávnych orgánov Obce a VÚC	UO - A (úč A0, A1, A2) UO - B
OV.2	Záujmová občianska vybavenosť / výhradne zabezpeč. z rozpočtov štátu a samosprávnych orgánov Obce a VÚC	UO - A (úč A0, A1, A2) UO - B
	R - REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	
	R.2 - VNÚTROOBEČNÁ REKREAČNÁ ZÓNA / len nekomerčné zariadenia vo verejnom záujme, v správe alebo vlastníctve obce	
R.2.1	Vnútroobecná rekreačná lokalita - Centrum / Obecný park	UO - A (úč A1)
R.2.2	Vnútroobecná rekreačná lokalita - Prírodný park / Na Selčianskom potoku (UO-A, úz. časť A0)	UO - A (úč A0)
	R.3 - PRIĽAHLÁ REKREAČNÁ ZÓNA / len nekomerčné zariad. vo verejnom záujme, v správe alebo vlastníctve štátu, VÚC alebo Obce	
R.3.1	Priľahlá rekreačná zóna Sever / miestneho až nadregionálneho významu (SFP-1 / Hrby - Staré Selce, SFP-4 / Selč. diel)	SFP - 1, 4
R.3.2	Priľahlá rekreačná zóna Juh / miestneho významu (SFP-2 / Breziny - Záhumnie, SFP-3 / Dúbrava - Škradno)	SFP - 2, 3
	LP - LESOPARK vrátane jeho vybavenia (náučný chodník, prístrešky ... a pod.) / len nekomerčné zariad. vo verejnom záujme, v správe alebo vlastníctve štátu, VÚC alebo Obce	
LP.1	Lesopark Šachtičky	SFP - 4
LP.2	Lesopark Selčianska dolina	SFP - 4
LP.3	Lesopark Staré Selce (skokanské mostíky)	SFP - 4
LP.4	Lesopark Breziny	SFP - 3
	D - DOPRAVA	
	D.1 - PLOCHY A ZARIAD. AUTOMOBIL. A MOTOCYKL. CESTNEJ DOPRAVY A VYBAVEN.	
	D.1.1 - Významná cestná sieť	
D.1.1-01	Preložka cesty III/2418 do polohy severozápadného obchvatu obce	UO - A (úč A2)

		UO - C SFP - 1
D.1.1-02	Rekonštrukcia cesty v trase pôvodnej cesty III/2418 na funkčnú triedu v zmysle aktuálne platnej STN po zrealizovaní preložky cesty do novej polohy SZ obchvatu obce	UO - A (úč A0, A1) SFP - 1, 2
D.1.1-03	Nové dopravné uzly vyvolané preložkou cesty III/2418 v celom úseku	UO - A (úč A0, A1) SFP - 1, 2
D.1.1-04	Rekonštrukcia dopravných uzlov v napojení na pôvodnú trasu cesty III/2418 v celom úseku	UO - A (úč A0, A1)
D.1.1-05	Doplnenie cestnej siete o obslužné cesty (C2,C3) a cesty s upokojenou dopravou (D1) pre zabezpečenie dopravnej obsluhy rozvojových území obce	UO - A (úč A2) UO - B, C SFP - 1, 2, 4
D.1.1-06	Rekonštrukcia existujúcej cestnej siete na parametre v súlade s aktuálne platnou STN	UO - A (úč A0, A1) UO - B, C SFP - 1, 2, 4
D.1.1-07	Rekonštrukcia križovatiek na existujúcej cestnej sieti (v grafickej časti ÚPN križovatky značené len ako symbol)	UO - A (úč A0, A1) UO - B, C SFP - 1, 4
D.1.1-08	Križovatky pre napojenie nových rozvojových lokalít (v grafickej časti ÚPN križovatky značené len ako symbol)	UO - A (úč A2) UO - B, C, SFP - 4
	D.2 - PLOCHY A ZARIADENIA STATICKEJ DOPRAVY (v grafickej časti ÚPN sú zobrazené len vybrané a ako symbol)	
	D.2.1 - Parkoviská	
D.2.1-01	Verejné obecné parkoviská vrátane ich rekonštrukcie podľa následnej PD	UO - A (úč A0, A1, A2) UO - B
D.2.2	nevyhnutné odstavné plochy pre technické vozidlá	UO - A (úč A0, A1, A2) UO - B, C SFP - 1, 2, 4
	D.3 - PLOCHY A ZARIADENIA CYKLISTICKEJ DOPRAVY A VYBAVENOSTI (v grafickej časti ÚPN sú zobrazené len vybrané a ako symbol)	
D.3.1	Obecné cyklistické cesty s príslušnou vybavenosťou	UO - A (úč A0, A1, A2) UO - B, C SFP - 1
D.3.2	Turistické a rekreačné cyklotrasy s príslušnou vybavenosťou	SFP - 1, 2, 3, 4
	D.4 - PLOCHY A ZARIADENIA PEŠEJ DOPRAVY A VYBAVENOSTI VRÁTANE TURISTIC. A NÁUČNÝCH CHODNÍKOV (v grafickej časti ÚPN sú zobrazené len vybrané a ako symbol)	
D.4.1	Významné verejné pešie priestory a cesty / námestia a koridory pešej dopravy	UO - A (úč A0, A1, A2) UO - C
D.4.2	Turistické, rekreačné, náučné chodníky a bežecké trasy	UO - A (úč A0) SFP - 1, 2, 3, 4
	D.5 - PLOCHY A ZARIADENIA CESTNEJ HROMADNEJ DOPRAVY	
D.5.1	Autobusová zastávka s príslušným vybavením	UO - A (úč A0, A1, A2) UO - C SFP - 1
	TI - TECHNICKÁ VYBAVENOSŤ / INFRAŠTRUKTÚRA	
	TI.1 - VODOHOSPODÁRSKE ZARIADENIA	
	TI.1.1 - PLOCHY A ZARIAD. PRE ZÁSODOVANIE PITNOU VODOU A ÚŽITKOVOU VODOU	
TI.1.1-01	Rozšírenie rozvodnej vodovodnej siete I. tlakového pásma vodovodu Selce z Pohronského SKV	UO - A (úč A2)
TI.1.1-02	Rozšírenie rozvodnej vodovodnej siete II. tlakového pásma vodovodu Selce z SKV Slovenská Ľupča - Priechod - Selce	UO - A (úč A2) UO - B SFP - 1
TI.1.1-03	Priebežná rekonštrukcia súčasného stavu vodovodnej siete	UO - A (úč A0, A1) UO - B, C
TI.1.1-04	Rozšírenie vodojemu Senica II	UO - A (úč A0, A2)
TI.1.1-05	Realizácia dopĺňajúceho vodného zdroja - nového hydrovrtu	SFP - 4
TI.1.1-06	Súčasný zásobovanie pitnou vodou	UO - A (úč A0, A1)

		UO - B, C SFP - 1, 4
TI.1.1-07	Vybudovanie vodovodu pre úžitkovú vodu z vodného zdroja a akumulácie VDJ 25 m³	UO - B
	TI.1.2 - PLOCHY A ZARIADENIA PRE ODVÁDZANIE ODPADOVÝCH VÔD	
TI.1.2-01	Vybudovanie, resp. rozšírenie splaškovej kanalizácie / s napojením na zberač AS-1	UO - A (úč A0, A2) UO - B, C SFP - 1
TI.1.2-02	Vybudovanie čerpacej stanice splaškových odpadových vôd	UO - A (úč A0, A2) UO - B
TI.1.2-03	Vybudovanie ČOV a splaškovej kanalizácie	SFP - 4
TI.1.2-04	Súčasný odvádzanie splaškových vôd	UO - A (úč A0, A1) SFP - 4
TI.1.2-05	Odvádzanie dažďových vôd (dažďová kanalizácia) / prebytočný odtok do Selčianskeho potoka a potoka Jelšina	UO - A (úč A0, A1, A2) UO - B, C SFP - 1, 4
	TI.1.3 - PLOCHY A ZARIADENIA PRE ÚPRAVU ODTOKOVÝCH POMEROV A OCHRANU PROTI POVODNIAM, POŽIARNE NÁDRŽE	
TI.1.3-01	Vymedzenie a úprava pobrežných pozemkov vodných tokov / Selčiansky potok a potok Jelšina	UO - A (úč A0) SFP - 1, 4
TI.1.3-02	Zníženie kulminačných prietokov v tokoch – vodná nádrž Pred dolinou, suché poldre Pred dolinou, Močidlá, Úklady a opatrenia v Selčianskej doline nad rekreačným strediskom Selčianska dolina – Čachovo (formu a technické riešenie overí a určí stupeň PD)	UO - B SFP - 1, 4
TI.1.3-03	Spriechodnenie Selčianskeho potoka odstránením dvoch murovaných stupňov	SFP - 1
TI.1.3-04	Realizácia opatrení v lesných porastoch postihnutých plošnou kalamitou	SFP - 4
TI.1.3-05	Realizácia požiarnej nádrže / v lokalite nad Čachovom v časti „Trosky“ (nad rampou) pri toku Selčianskeho potoka v blízkosti lesných porastov ZUPS a Lesov SR	SFP - 4
	TI.2 - ZARIADENIA ENERGOVODOV A PRODUKTOVODOV	
	TI.2.1 - PLOCHY A ZARIADENIA PRE ZÁSOBOVANIE ELEKTRICKOU ENERGIU	
TI.2.1-01	Zrušenie a preloženie úsekov vzdušných liniek VVN do novej - bezkolíznej vzdušnej trasy vedenia s ohľadom na územný rozvoj (zámer prekládky - správca siete (SSD a. s. Žilina) – severná trasa	UO - A (UL A2.4., A2.5, A2.6) SFP - 1 (L 1.5) SFP - 2 (L 2.2)
TI.2.1-02	Zrušenie a preloženie vzdušných liniek VN do vonkajšieho podzemného elektrického vedenia s ohľadom na územný rozvoj Preložka VN vzduch do VN kábla Kopanice	UO - A (UL A2.1) SFP - 2 (L 2.2)
TI.2.1-03	Napájače 22 kV do transformátorových staníc 22/0,4 kV vrátane funkčných plôch pre transformátorové stanice (rozvojové územia)	Nové kioskové TS UO - A (UL A2.1, A2.4, A2.5, A2.6) SFP - 1 (L 1.2, 1.3)
TI.2.1-04	Vonkajšie podzemné rozvody električky VN a plochy pre TS s ohľadom na územný rozvoj (distribučná sieť)	UO - A (UL A2.1, A2.4, A2.5, A2.6) SFP - 1 (L 1.2, 1.3) SFP - 4 (L 4.3.2)
TI.2.1-05	Vonkajšie podzemné rozvody električky NN a VO s ohľadom na územný rozvoj (distribučná sieť)	UO - A, B, C
TI.2.1-06	Rekonštrukcia, úprava, alebo dobudovanie transformátorových staníc stožiarových na kioskové TS s požadovaným výkonom	UO - A, B, C SFP - 1 (L 1.2, 1.3) SFP - 4 (L 4.3.2)
	TI.2.2 - PLOCHY A ZARIADENIA PRE ZÁSOBOVANIE PLYNOM	
TI.2.2-01	STL plynovody pre priame zásobovanie odberných miest s ohľadom na územný rozvoj (distribučná sieť)	UO - A (úč A0, A1, A2) UO - B, C SFP - 1, 2
	Z - SÍDELNÁ ZELENĽ / ZELENÁ INFRAŠTRUKTÚRA	
	Z.1 - VEREJNÁ ZELENĽ	

Z.1-01	Verejné parky s príslušnou OV, zeleň uličných koridorov	UO - A (úč A0, A1, A2)
Z.1-02	Významná sprievodná, ochranná a izolačná zeleň	UO - A (úč A0, A1, A2) UO - B, C SFP - 1, 2, 4
Z.2	Areálová – vyhradená zeleň / školské záhrady, záhrady detských zariadení, zeleň športovísk, kúpalísk, zeleň zariadení sociálnej starostlivosti, zeleň v areáloch RCR, výrobných služieb, skladov, živočíšnej výroby, cintorín	UO - A (úč A0) UO - C SFP - 2
TN - ŤAŽBA NERASTNÝCH SUROVÍN		
TN.1	DP Ložisko nerastných surovín vyhradené s dobývacím priestorom	SFP - 1
OH - ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO		
OH.1 - ZBERNÝ DVOR		
OH.1	Zberný dvor / Stredisko triedeného zberu odpadu	UO - C
OH.2	Zberný dvor / Prevádzka kompostárne pre biologicky rozložiteľný odpad	UO - C
OH.4	Skládka zeminy – Starý lom Pred dolinou / po ukončení prevádzky návrh na rekultiváciu	SFP - 1
ŠR - ÚZEM. LIMITY, ŠPECIÁL. REGULATÍVY FUNKČN. VYUŽITIA ÚZEMIA		
ŠR.2	Pobrežné pozemky vodných tokov	UO - A (úč A0) SFP - 1, 2, 4
ŠR.3	Adaptačné opatrenia na zmenu klímy	UO - A (úč A0, A1, A2) UO - B, C SFP - 1, 2, 3, 4

2/22.2. VPS NA KATASTRÁLNOM ÚZEMÍ OBCE SELCE – GRAFICKÉ VYJADRENIE

Grafické vyjadrenie VPS je komplexne vyjadrené jednak ako súčasť textovej interpretácie vo forme prílohy - **Schéma verejnoprospešných stavieb** a tiež v samostatnom výkrese č. 7 - **Výkres záväzných častí vrátane VPS v M 1 : 10 000 (Výkres regulatívov a limitov funkčného a priestorového využívania územia).**

Príloha:

- **Schéma verejnoprospešných stavieb / 2. variant**

2/23. HODNOTENIE RIEŠENIA NAJMÄ Z HLADISKA ENVIRONMENTÁLNYCH, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ÚZEMNO-TECHNICKÝCH DÔSLEDKOV

2/23.1. HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA Z HLADISKA URBANIZÁCIE

Z hľadiska urbanizácie plánované riešenie rozvoja obce plne akceptuje legislatívnu ochranu prírody, vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a iniciuje naviac nové prvky ekostabilizačných opatrení a tvorby krajiny na miestnej úrovni. Krajinu riešenie vníma synergicky ako neoddeliteľnú súčasť rozvojových procesov a zapája krajinné prvky priamo do existujúcej a tiež rozvojovej urbánnej štruktúry. Dôraz kladie na sídelnú vegetáciu a vodstvo a ich úlohu na zabezpečení ekologickej stability územia.

Sídelné a územno-technické prvky spojené s plánovaným rozvojom obce sledujú sociálno-ekonomickú podstatu života jej obyvateľov pri zabezpečení optimálnej kvality všetkých zložiek životného prostredia.

2/23.2. HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA Z HLADISKA DOPRAVY – ADAPTAČNÉ OPATRENIA

Plánované riešenie dopravných systémov v ÚPN obce uvažuje s uplatnením adaptačných opatrení v oblasti dopravy, ktoré predstavujú postupný proces transformácie na ekologicky priaznivejší systém dopravy, formou zvyšovania kvalitatívnej úrovne cestnej infraštruktúry, predstavovanej rozvojom zlepšenia siete miestnych ciest, budovaním obchvatu cesty III / 2418 a križovatiek.

Ďalej uvažuje tiež so zabezpečením dopravy na ekologicky priaznivejšie druhy.

Cieľom opatrení je prispieť k zmierneniu negatívnych dôsledkov zmeny klímy a ochrane biodiverzity.

Opatrenia majú významne prispievať k plneniu cieľov v oblasti znižovania produkcie emisií skleníkových plynov. Transformáciu na ekologicky priaznivejší systém dopravy urýchli podpora využívania vozidiel na alternatívny pohon, podpora výstavby infraštruktúry alternatívnych palív, zavádzanie nízko emisných zón a ďalšie podporné opatrenia pre takéto vozidlá v rámci parkovacej politiky.

Výber adaptačných opatrení v cestnej doprave:

- Úprava asfaltovej zmesi odolnej voči narastajúcim extrémnym prejavom počasia.
- Efektívne riadenie dopravy.
- Zlepšenie odvádzania vody z povrchového odtoku z telesa cesty pomocou drenážnych systémov.
- Optimalizácia projektov a stratégie údržby s dopadom na kvalitu.
- Optimalizácia návrhov vozoviek z hľadiska dopadov zmeny klímy.
- Optimalizácia výberu stavebných materiálov a údržbových zákrokov z hľadiska udržateľného rozvoja.
- Zlepšovanie ekologickej priestupnosti dopravnej infraštruktúry pre živočíchy a zabezpečenie migračných koridorov, zamedzenie fragmentácii krajiny.

2/23.3. HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA Z HLADISKA VODNÉHO HOSPODÁRSTVA

Obec disponuje dostatočnou technickou infraštruktúrou a rezervami na jej skapacitnenie.

2/23.4. HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA Z HLADISKA ENERGETIKY

Plánované riešenie rozvoja energetickej siete zohľadňuje požiadavky platných predpisov a nadradených koncepcií. Pri uplatnení požiadaviek na použitie najlepšej dostupnej technológie (BAT), bude dosiahnutý stav s minimalizovanými vplyvmi na životné prostredie so zohľadnením investičnej a prevádzkovej ekonomiky energetických zariadení. Optimalizáciou požiadaviek na použitú technológiu energetických zariadení bude možné využívať zariadenia podľa aktuálnych požiadaviek predpisov s akceptovaním podmienok trhu a ekonomiky.

2/23.5. HODNOTENIE PLÁNOVANÉHO RIEŠENIA Z HLADISKA ELEKTRONICKÝCH KOMUNIKAČNÝCH SIETÍ A ZARIADENÍ

Plánované riešenie rozvoja zohľadňuje požiadavky platných predpisov a nadradených koncepcií. Pri uplatnení požiadaviek na použitie najlepšej dostupnej technológie, bude dosiahnutý stav s minimalizovanými vplyvmi na životné prostredie so zohľadnením investičnej a prevádzkovej ekonomiky energetických zariadení. Optimalizáciou požiadaviek na použitú technológiu elektronickej komunikačnej infraštruktúry bude možné využívať zariadenia podľa aktuálnych požiadaviek predpisov s akceptovaním podmienok trhu a ekonomiky.

■

3/ KOMPARÁCIA HLAVNÝCH VARIANTNÝCH ROZDIELOV

3/1. PLÁNOVANÝ POČET OBYVATEĽOV A BYTOVÝCH JEDNOTIEK

- 1. variant - uvažuje s rozvojovými ukazovateľmi v nasledovnom rozsahu:

Sumárne bilancie bytových jednotiek a obyvateľov za celé riešené územie

Celková výmera spolu	(UO - A / A0, A1, A2) stav + nové rozvojové plochy	= 130,00 ha	- plán
Z toho výmera - bývanie	(UO - A / A0, A1, A2) stav + nové rozvojové plochy	= 118,50 ha	- plán
Celkový počet b. j. v BD+RD	(UO - A / A0, A1, A2) stav + nové b. j.	= 1 130 b. j.	- plán
Celkový počet obyvateľov BD+RD	(UO - A / A0, A1, A2)	= 2 825 obyv.	- plán
Zhodnotenie návrhu - etapa plán:			
Nárast b. j.	(stav k SODB 2021 = 775 b. j.)	= + 355 b. j.	- plán
Nárast obyv.	(stav k SODB 2021 = 2 125 obyv.)	= + 700 obyv.	- plán

- 2. variant - uvažuje s rozvojovými ukazovateľmi v nasledovnom rozsahu:

Sumárne bilancie bytových jednotiek a obyvateľov za celé riešené územie

Celková výmera spolu	(UO - A / A0, A1, A2) stav + nové rozvojové plochy	= 117,00 ha	- plán
Celková výmera bývanie	(UO - A / A0, A1, A2) stav + nové rozvojové plochy	= 101,69 ha	- plán
Celkový počet b. j. v BD+RD	(UO - A / A0, A1, A2) stav + nové b. j.	= 988 b.j.	- plán
Celkový počet obyvateľov BD+RD	(UO - A / A0, A1, A2)	= 2 470 obyv.	- plán
Zhodnotenie návrhu - etapa plán:			
Nárast b. j.	(stav k SODB 2021= 775 b.j.)	= + 213 b.j.	- plán
Nárast obyv.	(stav k SODB 2021= 2 125 obyv.)	= + 345 obyv.	- plán

3/2. ROZVOJOVÉ FUNKČNÉ PLOCHY

Urbanistický okrsok	Urbanistická lokalita	Rozvojová funkčná plocha	1. variant	2. variant
UO-A / časť A2	A2.1 – Kopanice	ZU-IV - zmieš. územie / B.1, B.2, OV - služby + neškodná výroba a prípustné doplnkové funkcie	Vnútorne variantné riešenie UL podmienené prekládkou VN	
UO-A / časť A2	A2.5 – Vyšovec	B / B.2	Áno	Nie 1 (A)
UO-A / časť A2	A2.6 – Pri križiku	B / B.2	Áno	Nie
UO-C	/	V / V.1.1 - Menšie areály a zariadenia skladov a výrobných služieb V / V.2.2.1 - Živočíšna výroba / chov hospodárskych zvierat a koní OH / OH.1 - Zberný dvor - stredisko triedeného zberu odpadu, OH / OH.2 - Prevádzka kompostárne pre biologicky rozložiteľný odpad Z / Z.2 - Areálová - vyhradená zeleň Z / Z.4 - Významná sprievodná, ochranná a izolačná zeleň	Vnútorne variantné riešenie UO podmienené rozdielnym trasovaním preložky cesty III/2418	

Súbor funkčných plôch	Lokalita	Rozvojová funkčná plocha	1. variant	2. variant
SFP-1 – Hrby - Staré Selce	/	OH / OH.3 – Skládka zeminy - starý lom Pred dolinou (po ukončení prevádzky návrh na rekultiváciu)	Nie	Áno
SFP-1 – Hrby - Staré Selce	1.2 a 1.4 – Pred Selčianskou dolinou - Osičina	TI / TI.1.3 - Plochy a zariadenia pre úpravu odtokových pomerov a ochranu proti povodňiam a požiarom – variantnosť funkčného využitia územia so zreteľom na požiadavky vyplývajúce zo zabezpečenia ochrany pred povodňami viacúčelovo tiež pre letnú rekreačnú funkciu pri vodnej ploche s celoročnou rekreačnou vybavenosťou R / R.4.3 - Letná rekreácia - Selčianska vodná nádrž	Nie	Áno

3/3. DOPRAVA

▪ 1. variant

• Automobilová doprava

V severozápadnej orientácii katastrálneho územia obce **plánovaný koridor pre preložku cesty III / 2418** s cieľom odťaženia nežiadúceho dopravného zaťaženia centra obce priesťahom smerujúcim do nadväzných obcí Priečhod a Baláže, do hospodárskeho areálu RD Selce a do zóny rekreácie a CR s lokalitami 4.1 Selčianska dolina - Čachovo a 4.2 Fuggerov dvor.

Tento variant vedenia trasy oproti 2. variantu **neumožňuje optimálne dopravné napojenie a diferencované riešenie funkčno-priestorovej organizácie** areálu RD, navyšiac pri priblížení preložky k plánovaným rozvojovým funkčným plochám bývania.

▪ 2. variant

• Automobilová doprava

V severozápadnej orientácii katastrálneho územia obce **plánovaný koridor pre preložku cesty III / 2418 v trasovaní cez areál RD Selce** s cieľom odťaženia nežiadúceho dopravného zaťaženia centra obce priesťahom smerujúcim do nadväzných obcí Priečhod a Baláže a v bode napojenia križovatkou ul. Mlynská do hospodárskeho areálu RD Selce a do zóny rekreácie a CR s lokalitami 4.1 Selčianska dolina - Čachovo a 4.2 Fuggerov dvor.

Tento variant vedenia trasy **umožňuje optimálne dopravné napojenie a diferencované riešenie funkčno-priestorovej organizácie** areálu RD, s vhodným oddialením preložky od plánovaných rozvojových funkčných plôch bývania.

3/4. ZÁBERY POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY A LESNÝCH POZEMKOV

▪ 1. variant

Predmetom zhodnotenia vo vzťahu k záberom poľnohospodárskej pôdy (PP) a lesných pozemkov (LP) - 1. variant, v súlade s urbanistickou koncepciou je **24** lokalít o celkovej výmere **56,1775** ha - Podrobne prezentované v textovej časti (A / II. ÚPN obce Selce) a grafickej časti - výkres č. 6: Perspektívne použitie PP a LP na neehospodárske účely / 1. variant “. Vo výkrese sú lokality vymedzené červenou obrysou čiarou a označené poradovými číslami lokalít (arabské číslice - modrá farba 1, 2 (2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5), 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 (13.1, 13.2, 13.3, 13.4), 14 (14.1, 14.2), 15 (15.1, 15.2), 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24).

Z celkovej výmery lokalít **56,1775** ha je:

- Predmetom záberu poľnohospod. pôdy (PP) **50,1775** ha

Z toho: 5,45 ha v z. ú. k 1. 1. 1990
44,7275 ha mimo z. ú. k 1. 1. 1990

- Predmetom záberu lesných pozemkov (LP) **1,55** ha mimo z. ú. k 1. 1. 1990 (vo výkrese lokalita č. 24)
- Bez nároku na záber pôdy: 2,03 ha - zmena využitia (záhrad. osada./ výkres - lok. č. 23)
2,42 ha - nepoľ. pôda (v KN - C – zastav. a ostatné plochy).

Navrhované rozvojové zámery ÚPN obce Selce prezentujú:

- úbytok PP o **50,1775** ha (zo súčasných 849 ha na 798,8 ha), z toho **chránené BPEJ 46,4575** ha
- úbytok LP o **1,55** ha (zo súčasných 879,99 ha na 878,44 ha).

V ÚPN obce v rozsahu Zmien a doplnkov 1 - 12 bol udelený súhlas (§) na použitie poľnohospodárskej pôdy na neehospodárske účely (Záber PP a LP) o celkovej výmere **98,4782** ha.

Z toho: PPF 76,4193 ha
LPF 22,0589 ha

V porovnaní s už vydaným súhlasom na záber PP a LP - **98,4782** ha v ÚPN obce v rozsahu ZaD 1 - 12 prezentuje nový ÚPN obce predpokladaným záberom PP a LP / 1. variant – **51,7217** ha pokles výmery plôch o **46,7507** ha na použitie poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov na neehospodárske účely (Záber PP a LP).

Z toho:

- Záber PP prezentuje pokles o **26,2418** ha (v zastavanom a mimo zastavaného územia k 1. 1. 1990)
(pôvodný ÚPN obce v rozsahu ZaD 1 - 12 bol 76,4193 ha)
- Záber LP prezentuje pokles o **20,5089** ha (mimo zastavaného územia k 1. 1. 1990)
(pôvodný ÚPN obce v rozsahu ZaD 1 - 12 bol 22,0589 ha)

Všetky už v súčasnosti zastavané plochy a navrhované rozvojové lokality situované mimo hranice z. ú. k 1. 1. 1990, prezentujú v ÚPN obce návrh na rozšírenie hranice z. ú. v záväznej etape návrh (plán).

Predmetom vyhodnotenia záberu PP - 1. variant nie sú výhľadové plochy v počte 5 lokalít v súlade s urbanistickou koncepciou nového ÚPN obce Selce.

(viď výkres č. 2 Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania – 1. variant).

▪ 2. variant

Predmetom zhodnotenia vo vzťahu k záberom poľnohospodárskej pôdy (PP) a lesných pozemkov (LP) - 2. variant, v súlade s urbanistickou koncepciou je **24** lokalít o celkovej výmere **49,7275** ha - Podrobne prezentované v textovej časti (A / II. ÚPN obce Selce) a grafickej časti - výkres č. 6: Perspektívne použitie PP a LP na neehospodárske účely / 2. variant ". Vo výkrese sú lokality vymedzené červenou obrysou čiarou a označené poradovými číslami lokalít (arabské číslice - modrá farba 1, 2 (2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5) 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 (13.1, 13.2, 13.3, 13.4), 14 (14.1, 14.2), 15 (15.1, 15.2), 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24).

Z celkovej výmery lokalít **49,7275** ha je:

- Predmetom záberu poľnohospod. pôdy (PP) **43,4575** ha
Z toho: 5,55 ha v z. ú. k 1. 1. 1990
37,9575 ha mimo z. ú. k 1. 1. 1990
- Predmetom záberu lesných pozemkov (LP) **1,55** ha mimo z. ú. k 1. 1. 1990 (vo výkrese lokalita č. 24)
- Bez nároku na záber pôdy : 2,03 ha - zmena využitia (záhrad. osada / výkres - lok. č. 23)
4,24 ha - nepoľ. pôda (v KN - C – zastav. a ostatné plochy).

Navrhované rozvojové zámery ÚPN obce Selce prezentujú:

- úbytok PP o **43,4575** ha (zo súčasných 849 ha na 805,5 ha), z toho **chránené BPEJ 41,2375** ha
- úbytok LP o **1,55** ha (zo súčasných 879,99 ha na 878,44 ha).

V ÚPN obce v rozsahu Zmien a doplnkov 1 - 12 bol udelený súhlas (§) na použitie poľnohospodárskej pôdy na neehospodárske účely (Záber PP a LP) o celkovej výmere **98,4782** ha.

Z toho: PPF 76,4193 ha
LPF 22,0589 ha

V porovnaní s už vydaným súhlasom na záber PP a LP - **98,4782** ha v ÚPN obce v rozsahu ZaD 1 - 12 prezentuje nový ÚPN obce predpokladaným záberom PP a LP / 2. variant – **45,0075** ha pokles výmery plôch o **53,4707** ha na použitie poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov na nehnospodárske účely (Záber PP a LP). Z toho:

- Záber PP prezentuje pokles o **32,9618** ha (v zastavanom a mimo zastavaného územia k 1. 1. 1990)
(pôvodný ÚPN obce v rozsahu ZaD 1 - 12 bol 76,4193 ha)
- Záber LP prezentuje pokles o **20,5089** ha (mimo zastavaného územia k 1. 1. 1990)
(pôvodný ÚPN obce v rozsahu ZaD 1 - 12 bol 22,0589 ha)

Všetky už v súčasnosti zastavané plochy a navrhované rozvojové lokality situované mimo hranice z. ú. k 1. 1. 1990, prezentujú v ÚPN obce návrh na rozšírenie hranice z. ú. v záväznej etape návrh (plán).

Predmetom vyhodnotenia záberu PP - 2. variant nie sú výhľadové plochy v počte 7 lokalít v súlade s urbanistickou koncepciou nového ÚPN obce Selce.

(viď výkres č. 2 Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania – 1. variant).

■